Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA 27

Anul XIV nr. 27 (527) — 3 iulie 1965

PE MAGISTRALELE CUPRULUI

331 bucureșteni despre dans

CORRIDA

Biblioteca județeană MUREȘ TIRGU-MUREȘ

CONSFINȚIREA MARILOR NOASTRE

POPOR LIBER, STĂPÎN PE SOARTA SA

Am citit cu emoție și bucurie proiectul noii Constituții a Republicii Socialiste România. Acest document de excepțională însemnătate consfințește cuceririle istorice ale poporului nostru în perioada scurtă de la adoptarea ultimei Constituții, faptul că în țara noastră „exploatarea omului de către om este pentru totdeauna desființată" și că oamenii muncii, în strînsă unire, sub conducerea partidului, construiesc orînduirea socialistă, creînd condițiile trecerii la comunism.

Cred că fiecare articol și paragraf al proiectului de Constituție reprezintă un prilej de meditație fructuoasă, concentrînd în puține cuvinte realizări măreție. Eu însumi am reflectat mai îndelung asupra articolului 21, care începe prin a afirma : „Cetățenii Republicii Socialiste România au dreptul la învățătură", drept pe deplin asigurat de către stat.

Trăim într-o epocă asupra căreia dezvoltarea furtunoasă a științei și tehnicii exercită o înrîurire uriașă. „Întreaga putere în Republica Socialistă România aparține poporului, liber și stăpîn pe soarta sa" — se arată în articolul 2. Dar nu poate fi liber și stăpîn pe soarta sa decît acel popor căruia i se deschid larg porțile culturii și care are posibilitatea efectivă de a utiliza în folosul său descoperirile științei din zilele noastre. Dezvoltarea economiei naționale presupune creșterea continuă a productivității muncii, deci ridicarea continuă a calificării muncitorilor și tehnicienilor și aceasta nu se poate realiza decît prin extinderea învățămîntului de toate gradele.

Dreptul la învățătură condiționează, într-o anumită măsură, exercitarea deplină a tuturor celorlalte drepturi ale cetățenilor. De acest drept este strîns legat și articolul 24, în care se spune : „Republica Socialistă România asigură tinerilor condițiile necesare dezvoltării aptitudinilor lor fizice și intelectuale".

Noi cei care muncim în învățămînt și pe tărîmul creației științifice ne vom încorda toate eforturile pentru a contribui la înfăptuirea însuflețitoarelor prevederi ale Constituției, pentru a contribui — după cum se arată în articolul 13 — la „dezvoltarea orînduirii socialiste, creșterea continuă a bunăstării materiale și culturale a poporului, asigurarea libertății și demnității omului, afirmarea multilaterală a personalității umane".

Acad. prof. Grigore MOISIL

LEGEA FUNDAMENTALĂ

Impiedicat în emoții și sfieli, condeiul caligrafiază : „România este republică socialistă" și nu-și dă seama : transcrie un articol — primul — al noii Constituții sau un vers dintr-o epopee eroică ? Adevărurile se împacă, amîndouă, în patru cuvinte. Fiindcă în aceste patru vorbe de început, săpate în cremenea legendei, e sintetizată istoria unui popor, năzuințele lui seculare, luptele, durerile și victoriile lui. România socialistă, iată marea izbîndă a unor bătălii ce vin de demult din paginile cronicilor îndepărtate, și pînă la ceasul de lumină al ultimilor douăzeci de ani, cînd pentru prima dată, eliberat și stăpîn pe soarta sa, poporul a reușit să-și creeze o viață pe măsura aspirațiilor sale. Condeiul se impiedică în emoții și sfieli fiindcă în fiecare silabă și literă a acestor patru cuvinte trăiesc bătăliile date de poporul nostru de-a lungul veacurilor pentru libertate, sîngele lui vărsat în lupte grele, jertfele atîtor martiri căzuți și-au dat libertatea și viața pentru împlinirea cuceririlor de azi. Iar cronicarul de mîine, aplecat asupra pergamentelor lui va scrie cucernic : a fost cu putință această victorie fiindcă sub pecetea ei stau oștenii anonimi ai lui Mircea, Ștefan și Mihai, îngrășînd cu trupurile lor pămîntul țării, răsculații de pe Bobîlna, iobagii lui Horea cel tras pe roată imperială la Alba, pandurii lui Tudor, pînă la eroii istoriei contemporane, la miile de comuniști care și-au lăsat viața și anii lor de libertate la Doftana, Caransebeș sau Tg. Jiu, pregătind în întunericul celulelor umede cerul înalt, pur și sărbătoresc al împlinirii de astăzi. Sîntem de douăzeci și unu de ani martorii unui vertiginos proces istoric cîștigat cu prețul unor bătălii aprige. Iar în cele patru cuvinte săpate în cremenea legendei : „România este republică socialistă", își trăiesc biruința eroii insurecției armate, luptătorii pentru realizarea mărețului 23 August 1944, ostașii români căzuți în lupta pentru înfrîngerea hitlerismului, pentru dobîndirea puterii politice, pentru alungarea monarhiei, zecile și sutele de mii de oameni, eroi anonimi ai unei grandioase epopei, care n-au cunoscut o clipă de răgaz și care prin munca și lupta lor au asigurat izbînda. România este republică socialistă, sună primul articol și primul vers din noua lege fundamentală și în aceste patru cuvinte simple, dar încărcate de o patetică poezie, sînt încrustate luptele și victoriile sale pe drumul refacerii țării, aflat în anul 1944 la capătul unui război pustiitor, izbînzile repurtate în domeniul industrializării și cooperativizării agriculturii, avîntul creator realizat actualmente în toate domeniile și la toate capitolele îndeletnicirilor omenești ; avînt pe drept cuvînt numit de martorii străini : miracolul românesc. Acest miracol românesc ce poate fi cu ușurință descifrat în geografia țării, în noile orașe pulsînd de o viață tumultuoasă și trepidantă, la Iași, Craiova sau Galați, acest miracol ce poate fi văzut pe tarlalele cooperativelor de producție, sau în vastele laboratoare unde pulsează știința socialistă, își are explicația în al doilea vers al Constituției. „Întreaga putere în Republica Socialistă România aparține poporului, liber și stăpîn pe soarta sa". Condeiul caligrafiază articolul-vers, cuprins de o nestăvilită emoție. Fiindcă este pentru prima dată cînd poporul a devenit liber și singur stăpînitor al destinelor sale, iar cei douăzeci și unu de ani — ce termen scurt în raport cu clepsidra eternității — s-au convertit într-o cronică pentru care, în alte condiții, ar fi fost necesare secole. Stau mărturii ale acestui adevăr fabricile și uzinele, șantierele și hidrocentralele, universitățile și bibliotecile, casele de locuit și teatrele, stau mărturie ai acestui adevăr prezentul și viitorul țării cu perspectivele sale uimitoare.

Condeiul scrie împiedicat de emoție și sfieli acest început de poem, iar fiecare om al muncii din patria noastră știe că trăim un timp mirific cînd visele se transformă în realități, fiind vorba de vise gîndite la lumina științei, raportate la realitate, confruntate cu viața.

Poporul știe astăzi că toate visele sale se vor împlini, fiindcă : „În Republica Socialistă România, forța politică conducătoare a întregii societăți este Partidul Comunist Român".

E al treilea articol-vers al legii fundamentale, chezășia tuturor victoriilor noastre. Poporul își urmează Partidul ca un singur om, încrezător în înțelepciunea lui fără margini, în uriașa forță transformatoare a energiei comuniste capabile să mute munții din loc ca să asigure tuturor oamenilor de pe întinsul patriei noastre socialiste, fericirea.

„România este republică socialistă", iată cel mai frumos vers al marelui poem patriotic și eroic, de o solemnă grandoare, patetic și răscolitor, ce-și așteaptă cîntăreții și rapsozii.

Aurel BARANGA

Mii de săli de curs pentru învățămîntul de toate gradele, biblioteci, laboratoare etc. asigură în fapt exercitarea dreptului la învățătură de care se bucură toți cetățenii. În fotografie : aspect dintr-una din sălile de studiu ale Bibliotecii centrale universitare din București.

Dreptul la muncă, acordat tuturor cetăţenilor ţării, se exercită în condiţiile existenţei unor măsuri speciale de ocrotire a muncii femeilor şi tineretului. Egale în drepturi cu bărbaţii femeile participă activ la activitatea creatoare din uzine, fabrici, de pe ogoare şi în domeniul muncii intelectuale.

VICTORII

EXPRESIE A ROLULUI ECONOMIC ACTIV AL STATULUI SOCIALIST

Proiectul de Constituţie a Republicii Socialiste România consfineşte în mod strălucit realizările istorice obţinute de poporul nostru, sub conducerea înţeleaptă a partidului, în perioada de construire a socialismului.

În anul 1952, cînd a fost adoptată Constituţia actuală, România se afla în plină perioadă de trecere de la capitalism la socialism. Aşa se explică de ce în capitolul 1 în vechea Constituţie se vorbeşte despre existenţa a trei formaţiuni social-economice : formaţiunea socialistă, mica producţie de mărfuri şi formaţiunea particular-capitalistă. De atunci însă situaţia s-a schimbat fundamental : capitalismul a fost lichidat complet iar micii producători de mărfuri s-au angajat pe calea cooperaţiei socialiste de producţie. Ca urmare, astăzi, aşa cum consemnează proiectul noii Constituţii, economia naţională a României este o economie socialistă unitară, bazată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producţie. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producţie este fie proprietate de stat, adică asupra bunurilor care aparţin întregului popor, fie proprietate cooperatistă, asupra bunurilor aparţinînd fiecărei organizaţii cooperatiste. În ţara noastră clasele exploatatoare şi exploatarea omului de către om au fost desfiinţate pentru totdeauna şi se înfăptuieşte principiul socialist al repartiţiei după cantitatea şi calitatea muncii.

Stat al oamenilor muncii de la oraşe şi sate, suveran, independent şi unitar, Republica Socialistă România, bizuindu-se pe rezultatele industrializării socialiste a ţării, transformării socialiste a agriculturii şi revoluţiei culturale înfăptuite, îşi îndreaptă întreaga activitate spre satisfacerea cerinţelor legii economice fundamentale a socialismului : creşterea continuă a bunăstării materiale şi culturale a poporului, afirmarea multilaterală a personalităţii umane, asigurînd totodată libertatea şi demnitatea omului.

Expresie a rolului economic activ al statului socialist, noul proiect de Constituţie prevede în mod expres că statul socialist român organizează, planifică şi conduce economia naţională.

Aceasta este un atribut fundamental al statului socialist, o condiţie primordială a asigurării independenţei şi suveranităţii naţionale.

Consfinţind realizările poporului nostru în perioada de trecere de la capitalism la socialism şi a primilor ani de desăvîrşire a construcţiei socialismului, proiectul noii Constituţii creează în acelaşi timp cadrul juridic al unei noi şi avîntate dezvoltări a economiei naţionale. Merită cu acest prilej să fie subliniat faptul că proiectul noii Constituţii, marcînd începutul unei etape noi în dezvoltarea ţării noastre, este supus discuţiei poporului concomitent cu proiectul de Directive privind dezvoltarea economiei naţionale în următorii 5 ani. Or, pentru ritmul înalt de dezvoltare economică ce urmează să fie asigurat ţării de primul cincinal în care oamenii vor munci sub razele noii Constituţii este caracteristic faptul că, dacă pînă în acest an noi am ridicat faţă de 1938 producţia industrială de 8,5 ori, la sfîrşitul noului cincinal ea va fi de 15,7 ori mai mare.

Reprezentînd legea fundamentală a statului nostru socialist, noua Constituţie, al cărui proiect îl discutăm acum, reflectă marile înfăptuiri pe care patria noastră le-a realizat, sub conducerea Partidului Muncitoresc Român, şi dă poporului nostru noi şi largi posibilităţi de a-şi organiza întreaga activitate economică şi social-politică cu înţelepciune, chibzuinţă şi încredere profundă în forţele sale creatoare.

N. N. CONSTANTINESCU
şeful catedrei de economie politică de la Institutul de ştiinţe economice „V. I. Lenin" din Bucureşti, candidat în ştiinţe economice

STATUL NOSTRU SOCIALIST APĂRĂ INTERESELE MAMEI ŞI COPILULUI

Deosebitul interes cu care întîmpinăm cel de-al IV-lea Congres al partidului a sporit şi mai mult cînd am luat cunoştinţă de noul proiect de Constituţie a Republicii Socialiste România. Am citit cu interes conţinutul acestui istoric document. Aveam în faţa ochilor proiectul legii fundamentale a statului nostru socialist, care consfineşte măreţele victorii ale poporului nostru. Prevederile proiectului de Constituţie consacrate drepturilor fundamentale ale cetăţenilor răsună în conştiinţa tuturora — aşa cum scria „Scînteia", a doua zi după publicarea proiectului — „ca un adevărat imn închinat libertăţii, demnităţii şi fericirii oamenilor". Aş vrea să reamintesc de treapta înaltă la care socialismul a ridicat femeia, devenită azi, prin dreptul la muncă, medic, arhitect, inginer, profesor sau, prin dreptul de a alege şi a fi ales, deputat în sfaturile populare sau în Marea Adunare Naţională, participant activ la viaţa socială a ţării. Femeia mamă se bucură de sprijin din partea statului. În articolul 20 al proiectului de Constituţie se prevede „Concediul de maternitate plătit este garantat", iar în articolul 23 se arată : „Statul ocroteşte căsătoria şi familia şi apără interesele mamei şi copilului".

Muncesc la spitalul clinic „Polizu", alături de un numeros colectiv de medici şi cadre sanitare. Condiţiilor create pentru acordarea unei substanţiale asistenţe sanitare pacientelor noastre, noi le răspundem prin străduinţa de zi cu zi de a ne îndeplini cît mai conştiincios cu putinţă îndatoririle de lucrători pe tărîmul sănătăţii publice.

Dr. Henriete CIORTOLOMAN
şef de lucrări, candidat în ştiinţe, spitalul clinic „Polizu"

MÎNDRIE PATRIOTICĂ

Publicarea proiectului de Constituţie al Republicii Socialiste România reprezintă un eveniment deosebit de important pentru poporul nostru.

România este republică socialistă, aşa stă scris în articolul 1 al proiectului de Constituţie. Acesta este rezultatul firesc al cuceririlor clasei muncitoare în strînsă unire cu ţărănimea muncitoare, intelectualitatea şi celelalte categorii de oameni ai muncii.

Simţi o profundă mîndrie patriotică, o nemărginită bucurie că trăieşti astfel de momente, cînd ţara noastră, condusă de partidul clasei muncitoare, primeşte o nouă Constituţie care consfineşte măreţele victorii repurtate de poporul nostru în făurirea noii societăţi. Această Constituţie reflectă cuceririle pe care poporul nostru le-a obţinut prin munca şi lupta sa. Iar forţa care a organizat şi condus poporul nostru în lupta pentru victoria deplină a socialismului este Partidul Comunist Român, conducătorul întregii societăţi din Republica Socialistă România.

Ca membru de partid ţin să exprim deplina satisfacţie şi aprobare pentru proiectul de Constituţie, încrederea fermă în politica partidului nostru care ne călăuzeşte pe drumul luminos al socialismului.

Inginer Alexandru CONSTANTIN
director general al Combinatului poligrafic „Casa Scînteii"

CARACTERUL PROFUND UMAN AL ORÎNDUIRII NOASTRE SOCIALISTE

Un sentiment de mare satisfacţie, de împlinire a unei bucurii, iată ce a încercat fiecare cetăţean al ţării noastre în momentul cînd a luat cunoştinţă de proiectul de Constituţie al patriei noastre. Simţim că e un dar pentru toţi şi pentru fiecare în parte.

Ca pedagog şi om al şcolii, după ce am citit întregul proiect m-am reîntors şi mă voi reîntoarce, desigur, la un articol, care pare a fi scris în mod special pentru noi, cei ce muncim pe tărîmul muncii pedagogice. E vorba de articolul 18. „În Republica Socialistă România, întreaga activitate de stat are drept scop dezvoltarea orînduirii socialiste, creşterea continuă a bunăstării materiale şi culturale a poporului, asigurarea libertăţii şi demnităţii omului, afirmarea multilaterală a personalităţii umane".

Subliniem ultimele cuvinte, pentru că ele evidenţiază caracterul profund uman şi educativ al orînduirii socialiste pe care o consfineşte noua Constituţie. Statul socialist este o unitate socială conştientă de ţelurile şi posibilităţile sale, iar funcţia sa educativă este şi devine din ce în ce mai importantă. Ne planificăm, cu tot mai multă siguranţă asupra succeselor depline, nu numai dezvoltarea economiei naţionale, ci şi propria noastră dezvoltare, propria noastră împlinire.

Alături de toţi oamenii muncii, muncitorii din domeniul educaţiei au azi înscris clar, în însuşi pactul fundamental al ţării, rostul activităţii lor pentru anii tot mai luminoşi pe care îi aşteptăm cu toţii. Sîntem siguri că ştiu ce au de făcut pentru aceasta.

Prof. dr. Stanciu STOIAN
membru corespondent al Academiei R.P.Romîne

PUTEREA POPORULUI

Un nou document istoric mi-a umplut inima de bucurie : proiectul de Constituţie, proiectul legii fundamentale a României socialiste. Slujesc la catedră de zeci de ani, cunosc ţara asta de la un capăt la altul, dar mărturisesc cu mîna pe inimă că niciodată frumuseţile şi bogăţiile ei n-au fost atît de evidente ca în anii construcţiei socialiste.

Proiectul de Constituţie înfăţişează chipul nou al României şi consfineşte în mod elocvent cuceririle revoluţionare pe care le-a săvîrşit poporul român sub glorioasa conducere a partidului clasei muncitoare.

M-aş referi la cîteva articole care arată cît se poate de clar cui aparţine puterea. În articolul 2 se spune : „Întreaga putere în Republica Socialistă România aparţine poporului, liber şi stăpîn pe soarta sa. Puterea poporului se întemeiază pe alianţa muncitoresc-ţărănească". Şi mai departe, în articolul 3, vorbindu-se despre înţeleptul şi încercatul călăuz al poporului român se arată : „În Republica Socialistă România, forţa politică conducătoare a întregii societăţi este Partidul Comunist Român". Splendidă expresie ! Singurul partid din România care a apărat interesele vitale ale oamenilor muncii, începînd din anii cruntei ilegalităţi, — a fost Partidul Comunist Român. În anii domniei poporului, sub atenta, ferma şi înţeleapta sa conducere, România a devenit o ţară despre a cărei economie şi cultură se vorbeşte cu respect pe multe meridiane ale lumii. De bună seamă că fără un asemenea partid, legat de popor prin toate fibrele fiinţei sale, n-ar fi fost cu putinţă ca România noastră să iasă în lume pe poarta principală a libertăţii şi civilizaţiei.

Peste puţină vreme, după ce va fi dezbătut de întregul popor, proiectul de Constituţie va fi pus în discuţia celui mai mare sfat al ţării : Marea Adunare Naţională. El va deveni astfel legea legilor, legea fundamentală a scumpei noastre Românii socialiste.

Prof. univ. Teodor MARTIN
Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu"—Bucureşti

O CONSTITUȚIE A SOCIALISMULUI VICTORIOS

În ședința plenară din 28 iunie 1965 Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Român a subliniat că prevederile proiectului de Constituție reflectă în mod just transformările ce au avut loc în țara noastră în procesul de construire a orînduirii socialiste. Fiindcă, într-adevăr, ceea ce trebuie reținut înainte de toate este că viitoarea Constituție a țării noastre va fi Constituția unei țări — Republica Socialistă România — care desăvîrșește construcția socialistă, creînd condițiile trecerii la comunism. Este deci consacrarea istoricelor înfăptuiri de pînă acum. Și este, totodată, chezășia marilor înfăptuiri ce vor veni.

De la primele dispoziții — și în cuprinsul citorva rînduri nu se pot îmbrățișa, desigur, întreaga semnificație și toată bogăția de conținut a proiectului — este proclamat profundul umanism al orînduirii noastre. „În Republica Socialistă România, întreaga activitate de stat are drept scop dezvoltarea orînduirii socialiste, creșterea continuă a bunăstării materiale și culturale a poporului, asigurarea libertății și demnității omului, afirmarea multilaterală a personalității umane". Afirmarea multilaterală a personalității umane este posibilă pentru că „Economia națională a României este o economie socialistă, bazată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție", pentru că „În Republica Socialistă România, exploatarea omului de către om este pentru totdeauna desființată și se înfăptuiește principiul socialist al repartiției după cantitatea și calitatea muncii". În condițiile terminării cooperativizării agriculturii și a făuririi economiei socialiste unitare, proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție este fie proprietate de stat — asupra bunurilor aparținînd întregului popor, fie proprietate cooperatistă — asupra bunurilor aparținînd fiecărei organizații cooperatiste. Socialismul a triumfat deplin și definitiv. E cucerirea ce se înscrie cu litere luminoase în proiectul de Constituție și care asigură într-adevăr afirmarea multilaterală a personalității umane.

În formulările proiectului și în realitățile orînduirii noastre socialiste, afirmarea multilaterală a personalității umane înseamnă însă creșterea continuă a bunăstării materiale, făcută cu putință prin organizarea, planificarea și conducerea de către stat a economiei naționale, atribut esențial și inalienabil al suveranității. Înseamnă creșterea continuă a bunăstării culturale, făcută cu putință prin dezvoltarea de către stat a învățămîntului de toate gradele, prin asigurarea condițiilor pentru dezvoltarea științei, artei și culturii. Înseamnă recunoașterea și garantarea exercitării depline a drepturilor cetățenilor după cum, în îmbinarea dintre interesul fiecăruia și interesul tuturor, înseamnă și îndeplinirea îndatoririlor. Înseamnă, în adîncirea neîntreruptă a democratismului socialist, lege ireversibilă a orînduirii noastre socialiste, preeminența Marii Adunări Naționale ca organ suprem al puterii de stat, exercitarea suverană a puterii de către popor prin Marea Adunare Națională și sfaturile populare. Înseamnă un sentiment general de încredere, rezultat al apărării legalității socialiste și al ordinii de drept. Înseamnă, în sfîrșit, pentru că socialismul este pace, pentru că afirmarea multilaterală a personalității umane nu se poate dobîndi decît printr-un efort permanent, nu de distrugere ci de construcție, printr-un efort mereu reînnoit de realizare și de depășire, nu numai relații de prietenie și colaborare frățească cu toate țările socialiste ci și colaborare cu țările aflînd o altă orînduire social-politică, toate pe baza principiilor respectării suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi și avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne.

Iar pentru că toate aceste cuceriri se confundă cu însăși orînduirea noastră, fiecare dintre noi — în unitatea moral politică a întregului popor — urmînd indicațiile partidului, forța conducătoare a întregii societăți, are ca primă îndatorire să contribuie la întărirea și dezvoltarea orînduirii socialiste. E îndatorirea a cărei împlinire deschide pentru întreaga noastră colectivitate socialistă acel drum de încordare a tuturor sforțărilor, de biruire a tuturor greutăților, de entuziasm și de creație care este drumul spre culmi.

Eugen A. BARASCH
membru corespondent al Academiei R.P.R., director adj. științific al Institutului de cercetări juridice al Academiei R.P.R.

NE ANGAJĂM !

Sînt și eu unul din sutele de studenți ai Facultății de energetică care vor contribui ca ingineri, încă în cadrul planului de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1966-1970 la înfăptuirea măreților sarcini trasate de partid. Deocamdată, eu și colegii mei ne pregătim temeinic pentru a face față viitoarei noastre munci. Statul ne-a creat condițiile cele mai bune de studiu și de viață. Ele sînt consfințite în continuare de viitoarea Constituție a Republicii Socialiste România. Am citit proiectul. Articolul 21 exprimă clar un lucru pe care-l poate oferi numai constituția unui stat socialist : gratuitatea învățămîntului și burse de stat pentru majoritatea studenților. În plus : cămine, laboratoare, case de cultură, biblioteci.

Nu rămîne decît să răspundem cu elan la tot ce se face pentru noi. Ne angajăm !

Lazăr LUPESCU
student la Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej" din București

Cetățenii Republicii Socialiste România au dreptul la odihnă. Le stau la dispoziție numeroase stațiuni balneoclimaterice, amenajate în mod corespunzător prin grija statului. Fotografia noastră reprezintă un aspect din stațiunea Băile Herculane, unde vin anual mii de oameni ai muncii pentru a-și petrece concediile.

ADEZIUNEA TOTALĂ A ȚĂRANILOR COOPERATORI

Marți dimineața nu s-a putut lucra la cîmp din pricina ploii care pornise. Cînd se întîmplă asemenea „accidente" binevenite — era necesară o ploaie — oamenii vin la sediul cooperativei agricole de producție și discută despre diverse treburi gospodărești. Dar marți dimineața, cînd posturile noastre de radio comunicau textul proiectului de Constituție a Republicii Socialiste România, țăranii cooperatori n-au mai discutat despre treburile lor obișnuite ci au ascultat cu atenție cum sună, articol cu articol, legea legilor, care consfințește mărețele realizări ale poporului român pe care partidul comuniștilor l-a condus din victorie în victorie.

După cîteva ore au sosit în comună ziarele. Citind și dezbătînd proiectul de Constituție, oamenii au stăruit asupra tuturor articolelor sale și îndeosebi asupra articolelor care se referă la munca și la viața lor. În articolul 10 se spune : „Cooperativele agricole de producție, formă socialistă de organizare a agriculturii, asigură condiții pentru cultivarea intensivă a pămîntului și aplicarea științei înaintate, contribuie, prin sporirea producției, la dezvoltarea economiei naționale, la ridicarea continuă a nivelului de viață al țărănimii și al întregului popor. Statul sprijină cooperativele agricole de producție și ocrotește proprietatea lor..."

Dacă ne-am referi la acest articol, la ajutorul pe care statul l-a acordat cooperativei noastre agricole, ar trebui să scriu multe pagini.

În cooperativa noastră, în ultimii ani, legumicultura a căpătat mare extindere. E firesc, întrucît comuna noastră e așezată în apropierea Capitalei. Numai în anul acesta noi am livrat zeci și zeci de tone de legume timpurii — varză, castraveți, dovlecei, ardei, mazăre etc. Averea noastră obștească a sporit an de an. Și traiul oamenilor s-a schimbat. Țăranii cooperatori au viața îndestulată și munca în cooperativa agricolă îi ajută să-și îndeplinească tot mai mult cerințele materiale și spirituale.

Noi am început campania agricolă de vară. Am organizat munca în așa fel, încît să se facă în termenul cel mai scurt, în cele mai bune condiții. Ca întregul popor, în cinstea legii țării și a măreților evenimente care se apropie — cel de-al IV-lea Congres al partidului — și noi sîntem hotărîți ca, prin munca noastră, la succesele de pînă acum, să adăugăm altele. Și mai bogate și mai frumoase.

Igor CORBU
inginer agronom la cooperativa agricolă de producție din comuna Tîncăbești, raionul Răcari

PRIETENUL NOSTRU, ÎNVĂȚĂTORUL

Este unanim recunoscut că pentru munca lor plină de abnegație, învățătorii sînt înconjurați cu dragoste de popor. Foștii elevi poartă pînă la adînci bătrînețe o vie recunoștință învățătorului lor. Ei își amintesc întotdeauna cu dragoste de școală și de cei care i-a învățat carte. Și dacă altădată clasele cîrmuitoare vitregeau școala și pe slujitorii ei, astăzi, partidul și statul nostru socialist le acordă cel mai prețios sprijin, creîndu-le condiții optime de muncă.

Odinioară, dreptul la învățătură pentru oamenii muncii era doar vorbă goală. Astăzi el este prevăzut în Constituție și asigurat prin învățămîntul elementar de 8 ani, prin gratuitatea învățămîntului de toate gradele, precum și prin sistemul burselor de stat.

Am călătorit prin multe orașe și sate ale patriei noastre și pot să spun că din Delta Dunării și pînă în satele așezate pe coastele aride din Munții Apuseni, odinioară orpsite de soartă, au răsărit an de an tot mai multe școli noi. Nu există raion în care să nu funcționeze mai multe școli medii, precum și numeroase școli profesionale și tehnice legate de toate ramurile de activitate ale economiei noastre. Adesea merg ici să se califice aproape toți absolvenții școlilor elementare.

Și pe măsură ce înaintăm în vreme, facem pași tot mai mari și în domeniul culturii și învățămîntului. Proiectul de Directive ale celui de al IV-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român prevede că „dezvoltarea învățămîntului de toate gradele în perioada 1966-1970 se va caracteriza atît prin creșterea numărului de elevi și studenți, cît și prin ridicarea nivelului său calitativ".

Se va dezvolta baza materială a învățămîntului, creîndu-se și mai bune condiții de muncă învățătorilor. În acest scop, se vor investi în viitorul cincinal circa 3,5 miliarde lei.

În trecut am cunoscut învățători care au făcut tot ce le-a stat în puteri pentru ca măcar unii dintre elevii lor, bine înzestrați și dornici de învățătură, dar lipsiți de posibilitate materială, să meargă la școli secundare. Dacă 1-2 din o sută de elevi puteau deveni ucenici sau elevi la o școală profesională, însemna un mare succes și o bucurie fără seamăn pentru învățător. Astăzi toți copiii oamenilor muncii pot să meargă la orice școală. Li se cere doar să dea dovadă de silință la învățătură.

Exponent al poporului, conștient de misiunea sa, învățătorul dovedește entuziasm nu numai în școală, ci și în munca obștească. El lucrează în cadrul căminelor culturale și bibliotecilor, ia parte la diferite acțiuni de popularizare a științei și culturii. Ca un adevărat părinte, învățătorul urmărește și caută să sprijine pe elevii lui și după ce aceștia au terminat școala. Și dacă părinții au numai unul sau cîțiva copii, învățătorul are sute, toți fiindu-i la fel de dragi, căci în sufletul fiecăruia se află și o fărîmă din sufletul lui.

Acum, cînd cu prilejul Zilei învățătorului întregul popor îi cinstește, învățătorii și profesorii sînt conștienți de marea și nobila lor răspundere de a educa tinerele vlăstare. Trecînd în revistă succesele de pînă acum, ei își iau noi angajamente. Vor munci cu avînt pentru a pregăti cît mai bine pe viitorii constructori ai socialismului și comunismului.

Șerban NEDELCU

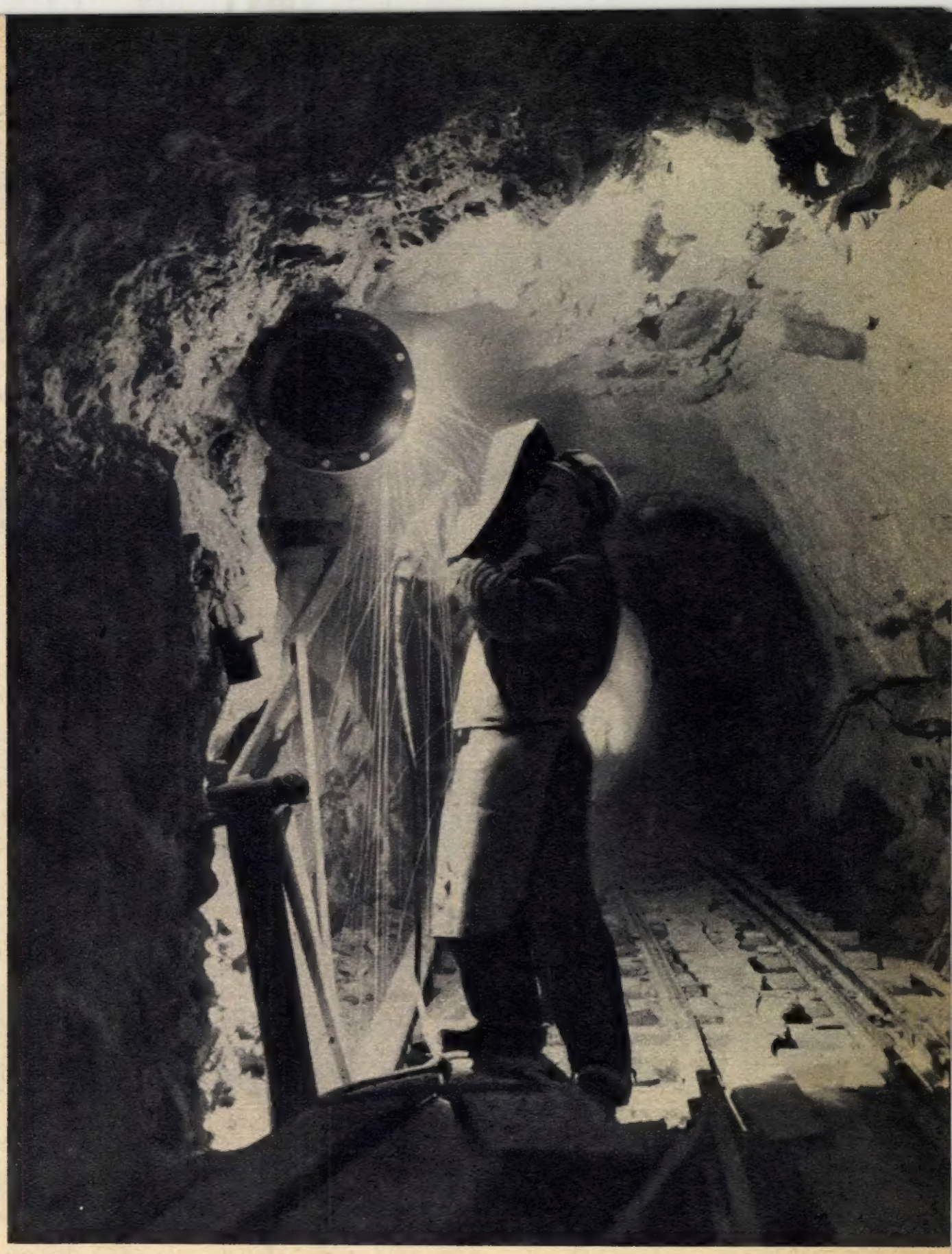

Se instalează o conductă de aer comprimat, una din arterele complexului sistem care transmite energie în mina de pe valea pîrîului Ursu.

PRODUCȚIA ÎN RAMURA METALURGIEI NEFEROASE VA CREȘTE CU CIRCA 45 LA SUTĂ PRIN DEZVOLTAREA PRODUCȚIEI MINIERE, VALORIFICAREA COMPLEXĂ A CONCENTRATELOR ȘI A BAUXITEI ÎN NOILE UZINE METALURGICE CONSTRUITE ÎN ANII ȘESENALULUI, ALE CĂROR CAPACITĂȚI VOR FI DEZVOLTATE, PRECUM ȘI PRIN PRELUCRAREA METALELOR NEFEROASE.

(Din proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966–1970)

raid pe magistralele cuprului

Fără să fi fost trasat pe vreo hartă dar existînd realmente prin vîrfurile sale cu nume al căror ecou s-a auzit în repetate rînduri și se va mai auzi încă oriunde se citesc ziarele și se ascultă radioul — deci pretutindeni — triunghiul în care se împletesc și se ramifică magistralele moderne ale cuprului românesc acoperă un teritoriu de mii de kilometri pătrați, sprijinindu-se cu o latură în crestele prăpăstioase ale Munților Dornei și prelungindu-le pe celelalte două pînă la extremitatea sud-vestică a țării, unde se află orașul Moldova Nouă. Simbolic, s-ar fi putut vorbi oricînd despre acest triunghi, deoarece rezervele naturale de minereu cuprifer existente la intersecțiile laturilor sale au vîrste de multe ori milenare. Dar descoperirea și introducerea acestora în circuitul industrial este opera ultimilor ani, anii industrializării socialiste a țării, anii valorificării complexe și multilaterale a rezervelor sale de bogății naturale.

DE DOUĂ ORI KILOMETRUL ZERO

Magistralele cuprului au două începuturi. Dacă ar fi marcate, la kilometrul zero ar figura atît Moldova Nouă, în apropierea căreia curge Dunărea, cît și Leșul Ursului, noua localitate minieră de pe malurile Bistriței și Moldovei.

Sub raportul aspectului edilitar și al configurației împrejurimilor, cele două așezări nu seamănă cîtuși de puțin. Munții ce-o străjuiesc pe cea dintîi sînt mai mult niște dealuri, cu pantele nu prea repezi, pe care cresc păduri tinere de stejar și de fag. La Leșul Ursului se ridică impunători, ca niște uriași de granit, și singurul arbore ce a putut prinde rădăcini pe umerii lor a fost bradul. Moldova Nouă e un orășel întemeiat în urmă cu secole. Leșul Ursului e o localitate fără istorie. Ceva le face să semene totuși. Prezența minelor de cupru deschise de curînd în apropierea lor, imprimă activității oamenilor din aceste așezări, în ciuda distanței de sute de kilometri ce le separă, ritmuri și trăsături asemănătoare. Acum, cînd intrarea în producție a celor două complexe miniere a devenit un fapt real, cînd probele tehnologice ale uzinelor de preparare din incinta lor au fost terminate, minerii înscriu noi succese în întrecerea socialistă ce se desfășoară în cinstea

Nicolae RĂDULESCU

(Continuare în pag. 6)

Moldova Nouă. Poarta spre adîncul noii exploatări miniere.

celui de-al IV-lea Congres al partidului.

E ora cînd la gura minei se schimbă tradiționalul salut de „noroc bun" între cei care intră și cei care ies. Muntele tace, cufundat pentru scurtă vreme în neclintirea lui milenară. Cînd încep „pușcăturile" vibrează prelung, transmițînd pînă departe oftatul greu cu care se lasă rupt în bucăți. Lungi șiruri de vagonete ies apoi din adînc, lăsînd în urmă o nouă porțiune de „gol". Mina e un vast șantier desfășurat în piatră, ce subminează muntele la temelie, smulgîndu-i minereul cenușiu din care se va desprinde mai tîrziu metalul roșu, strălucitor.

Așa începe drumul spre lumină al cuprului, în cele două puncte de început ale magistralelor sale. Mai departe îl vom întîlni în forme mereu schimbate, fiecare din ele cumulînd rezultatul strădaniilor unui alt colectiv uman.

LEȘUL URSULUI — KILOMETRUL 6,075

Am ieșit din tunel. Ne reținatenția două plăci de marmură albă prinse în șuruburi pe stîncă, de o parte și de alta a impunătoarei lui porți. Sînt gravate pe ele numele celor ce au sfredelit în Muntele Aluniș cea mai grea și cea mai dramatică porțiune a drumului pe care va fi scos la lumină minereul de la Leșul Ursului. În stînga, în fruntea listei, citim: Nistor Fluture. În dreapta: Petre Crișan.

La 22 august 1964, în zori, echipele conduse de acești experimentați maiștri mineri au avut o întîlnire cu totul neobișnuită. Porniseră una spre cealaltă din două puncte deosebite pe care nu le lega decît un singur drum, unul de peste 200 de kilometri ce dădea îndelung ocol trecînd prin Cheile Dornei și ajungînd pînă la Gura Humorului. În linie dreaptă le separau însă numai 6 kilometri, dar linia dreaptă trecea prin Muntele Aluniș fiind, la data aceea, o simplă linie închipuită. Înaintînd unii spre alții în cadența cîtorva metri liniari pe schimb, minerii lui Fluture și Crișan au ajuns, la un moment dat, să se audă reciproc prin peretele de piatră care-i mai despărțea. Cînd a fost năruit și acesta, tunelul, perfect rectiliniu, devenise o linie reală lungă de 6.075 metri ce putea fi străbătută de la un capăt la celălalt. Astăzi o străbat trenurile încărcate cu minereu. Pe versantul vestic al Muntelui Aluniș se petrece, în aceste zile, un eveniment întrucîtva asemănător. O altă deschidere în stîncă, de astă dată orientată vertical, este încinsă într-o solidă cămașă de beton de minerii lui Gligor Giurgiu. E puțul vertical al minei propriu-zise a cărui deschidere s-a săvîrșit într-un ritm accelerat și care se apropie acum de momentul inaugurării. Pe aici vor circula coliviile mașinii de extracție ce vor lega orizonturile minei. Va fi un fel de șosea modernă, răsturnată în poziție verticală, prin care vor trece în sus și în jos sute de vagonete pe zi și sute de oameni. În unghiul format de aceasta cu tunelul Aluniș mina etalează semnele sale distincte: triajul vagonetelor cu gările lui subterane, stația de aer comprimat, o adevărată inimă de oțel ce trimite prin conducte energia necesară dislocării minereului din adînc, o conductă de apă, o linie de alimentare cu energie electrică, o stație de transformare. Iar de partea cealaltă a tunelului, la peste 6.300 metri în linie dreaptă, se înalță impunătoarea uzină de preparare a minereului de la Tarnița.

MOLDOVA NOUĂ — TARNIȚA, KILOMETRUL CONCENTRATELOR

La Moldova Nouă, uzina de preparare se vede de departe, ziua, ca un mastodont de beton cu fălcile încleștate într-o coastă pietroasă, noaptea ca un mic orășel luminiscent. Cea de la Tarnița, ascunsă în Valea Suhei, un afluent al Moldovei, nu se zărește decît din imediata apropiere. Deși pe dinafară prezintă unele deosebiri, în interiorul lor pulsează organisme identice care înghit, macină și filtrează minereu, alegînd de o parte concentratele cuproase, de altă parte piritele, sterilul, impuritățile. Două uzine care fărîmițează stînci, înnobilîndu-le prin aglomerarea conținutului lor de metal. Materializînd în ansamblul lor constructiv cele mai noi cuceriri ale tehnicii contemporane, aceste uzine, dotate cu utilaj produs în întregime în țară, vor livra uzinelor de cupru mii de tone de concentrate cuproase pe an. Un important procent din sporul de producție în ramura metalurgiei cuprului, prevăzut să se realizeze pînă la sfîrșitul anului 1970 de proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului cu privire la dezvoltarea economiei naționale, va trece deci prin concasoarele și prin celulele lor de flotare. Momentul cînd acestea vor intra în producție la parametrii proiectați este aproape. Probele tehnologice desfășurate cu succes au însumat pînă acum

După aproape trei decenii de activitate în ramura industriei miniere, inginerul Radu Doroftei (dreapta) a venit și la Leșul Ursului.

sute de tone de minereu, iar rezultatul acestor probe a și poposit în depozitele uzinelor de cupru ce vor separa metalul pur din amestecul concentratului. În cinstea celui de-al IV-lea Congres al partidului, Complexul minier de la Leșul Ursului a și fost dat în producție cu șase zile mai devreme.

De la Moldova Nouă și Tarnița, pînă la punctul terminus al magistralelor cuprului, circulația se face pe șosele străbătute de puternice autocamioane basculante, pe calea ferată și — în porțiunea Moldova Veche - Orșova — pe Dunăre. Vom schița în continuare cîteva din detaliile acestor trasee.

ÎN DRUM SPRE KILOMETRUL FINAL

De la Tarnița pînă la Frasin, în gară, valea pîrîului Suha e subliniată — ca de o viguroasă trăsătură de penel pe un vast tablou — de linia ușor frîntă a șoselei de beton. Camioanele cu concentrate lasă în urmă orășelul minier Ostra, deasupra căruia se mai rotesc încă brațele macaralelor-turn, trec prin cîteva sate cu nume pitorești — Doroteia, Stulpicani, Negrileasa — și, ajungînd la punctul de descărcare, fac calea întoarsă sunînd, de

O nouă șarjă de cupru electrolitic este scoasă din celulele secției de electroliză a combinatului „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Baia Mare.

astă dată, a gol. De la Moldova Nouă la Orșova, drumul are la început tot o porțiune de șosea, Moldova Nouă—Moldova Veche, mai departe fiind orientat de-a lungul Dunării, prin monumentalul defileu al Cazanelor. Urmează transbordarea, unde totul se petrece într-o lume de instalații mecanice ce exclud contactul direct al omului cu încărcătura de concentrat. Apoi primul șuier de locomotivă și călătoria de-a curmezișul țării, în perimetrul uriașului triunghi în care s-a săvîrșit epopeea modernă a cuprului românesc. La kilometrul final marele combinat chimico-metalurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Baia Mare, cu impunătoarele sale construcții, încheie un drum în sens unic — drumul metalului roșu stră-

(Continuare în pag. 8)

Inginerul Constantin Pop, unul din specialiștii care urmăresc îndeaproape fiecare fază de construcție a combinatului băimărean.

Spre intrarea minei de la Leșul Ursului se îndreaptă șirul vagonetelor care vor transporta minereul la suprafață.

ancheta „flacării"

ce faceți după ora 3 ?

DESPRE

cu 331 de bucu

DINTRE ACEȘTIA

- 124 muncitori
- 88 studenți și elevi
- 67 ingineri și tehnicieni
- 14 profesori
- 38 funcționari

O ANCHETĂ LA CARE AU RĂSPUNS:

- 89 de tineri între 17 și 20 ani
- 173 de tineri între 20 și 25 ani
- 54 de tineri între 25 și 30 ani
- 7 tineri între 30 și 35 ani
- 8 tineri de ... 37, 44, 46 și 47 ani

SUMARUL ANCHETEI

1. O statistică și ... 2. ...„Stop!" la o cafea 3. ...Niște mese împotriva ringului 4. ...Atențiune! A sosit vara! 5. ...Unde ne sînt partenerii? 6. Dansurile moderne menționate de 331 ori! 7. Complexele neștiutorilor 8. De 310 ori — BRAVO! Despre DISC și o... BANDĂ cam săracă

(Urmare din pag. 7)

lucitor, scos la lumină din munții ce străjuiesc două localități aflate la o distanță de sute de kilometri, la două margini opuse de țară.

CONSTRUCTORII DE... MUNȚI

E un combinat modern, în vecinătatea căruia vechea uzină de cupru băimăreană pare un pitic insignifiant. În cuptoarele sale clocotesc amestecuri fierbinți de metal, prin conductele lui se scurg fluide incandescente și amestecuri gazoase de sulf din care se fabrică apoi acidul sulfuric, în marea sa secție de electroliză se nasc, prin acțiunea curentului electric, mii de tone de cupru pur pe an.

Cu greu pot fi distinse, în pulsația acestui uriaș industrial, părțile gata definitivate și cele aflate abia în construcție. Ritmul e identic, deoarece atît constructorii și montorii cît și metalurgiștii au aceeași preocupare: să depășească prevederile planului la toți indicatorii, întîmpinînd cu noi succese în muncă apropiatul eveniment în viața țării: cel de-al IV-lea Congres al partidului.

În timp ce noua uzină de cupru a înscris de mult timp în registrul său de producție prima șarjă de plăci metalice, celelalte secții ale combinatului „Gheorghe Gheorghiu-Dej" se află în plin proces de montaj. În final, ele vor completa seria transformărilor menite să valorifice la maximum substanțele utile din concentratele cuproase și din cele cu sulf. S-au și conturat principiile care vor sta la baza activității viitoare a colectivelor de chimiști și metalurgiști băimăreni: peste 99,6% din producția uzinei de cupru va fi de calitate superioară, reducîndu-se astfel cu mult procentul de rebuturi admis, randamentul de curent al secției de electroliză fiind cu 4% mai mare decît cel proiectat.

Că noua uzină de pe malul Săsarului respiră de pe acum în ritmul celorlalte unități industriale risipite pe magistralele cuprului, stau mărturie dealurile de zgură acumulate în haldele din apropiere. Metalurgiștii sînt — ca să utilizăm o expresie ce le aparține — cei ce reconstruiesc din zgură munții sfredeliți de mineri, dar la alte dimensiuni și în alte forme. Căci între înălțimile de la Leșul Ursului sau de la Moldova Nouă și haldele de la Baia Mare s-a interpus seria de uzine ce a eliberat cuprul, introducîndu-l în circuitul industrial și asigurîndu-i astfel o existență înnobilată prin efortul creator al omului contemporan.

★

Pe magistralele cuprului se scriu în fiecare zi noi pagini în biografia acestui metal, biografia modernă a unei bogății ce și-a căpătat adevărata valoare în anii noștri, anii industrializării socialiste.

Nicolae RĂDULESCU
Fotografii de Traian PROSAN

POEZIA PERSPECTIVELOR

Dintr-un drum se deschid alte drumuri, dintr-o zare se nasc alte zări... Mutate în timp, spațiile devin istorie — distanțele parcurse fiind memorie iar cele rîvnite, aspirații. Sub zodie socialistă, toate acestea primesc întruchipare măreață și ritm mărej.

Ne-am obișnuit însă ca după hainele de sărbătoare ale fiecărei victorii să îmbrăcăm demni și harnici cinstitele haine de lucru. Așa ne-a crescut și ne-a educat partidul, în spiritul major al muncii neîntrerupte și creatoare.

Directivele Congresului al patrulea ne găsesc bine și desăvîrșit pregătiți pentru acoperirea cu lumină a altor zone istorice. Calculul minuțios al condeiului, poezia cifrelor prelungită în timp, cugetarea de filozof al materiei și spiritului, au imprimat poporului nostru acea simplitate care-i dă măreție și nemurire în tot ceea ce întăptuiește ca pe un act firesc. Lauda rămîne undeva în umbră. Autocenzura și luciditatea îi iau locul.

Ridic steaguri lirice de entuziasm la Galați și la Porțile de Fier. Pun digurile năzuințelor mele la malurile Dunării. Salut cu inima și cugetul semeția viitoarelor spice robuste care vor împodobi pămîntul. Sînt prezent pe Argeș în sus și în Banatul Craiovei; în cetatea de chimie modernă. Exult cu kilowații scăpărători. Trimit ape de irigații spre acolo spre unde tractoarele vor trece cu jumătate peste o sută de mii.

Îmi amintesc cum au crescut primele blocuri noi în orașe. Astăzi se poate vorbi de orașe noi. De orașe nou-născute și de orașe vechi reînnoite. Îmi amintesc de primele case noi durate la țară. Astăzi putem vorbi de sate noi, la scară republicană. Există, la această oră, o nouă Românie pitorească de esență și structură socialistă. De aceea liparele ei viitoare sînt studiate cu ochi comunist. Există o nouă arhitectură a patriei întregi, ale cărei armonii sînt suplimentate rotund de Directivele apropiatului congres. Arhitectul măreț al acestei alcătuiri simetrice este partidul nostru comunist, măreț prin forța, și seriozitatea lui. Măreț prin consecvența sa marxist-leninistă. Prin înțelepciunea conducerii sale care se tălmăcește direct și grăitor în armonia operei sale.

Mîndru de a fi rapsodul unui asemenea partid, îmi asum răspunderea cuvenită pentru traducerea politică în poezie a ideilor de preț cuprinse în Directive. Vastul lor orizont de idei artistice este tot ceea ce poate visa și rîvni un poet comunist.

Al. ANDRIȚOIU

COPERTA NOASTRĂ

La uzinele „Tractorul" din Brașov.

Fotografie de B. OSCAR

DANS

reşteni

PARTE DIN SCRISORILE ADRESATE REDACŢIEI DE UNII TINERI SE REFERĂ LA O „PROBLEMĂ" FOARTE APROPIATĂ LOR: DANSUL. FOARTE APROPIATĂ NU PENTRU CĂ AR FI SINGURA SAU CEA MAI IMPORTANTĂ DISTRACŢIE A TINERETULUI. ACESTA ARE POSIBILITATEA SĂ RĂSPUNDĂ — ŞI RĂSPUNDE — ŞI ALTOR SOLICITĂRI: SPECTACOLE TEATRALE, FILME, LECTURA DE CĂRŢI, EXCURSII ETC. DAR DANSUL OCUPĂ UN TIMP IMPORTANT DIN... TIMPUL LIBER ŞI TREBUIE SĂ I SE ACORDE IMPORTANŢA CUVENITĂ.

IATĂ DE CE NE-AM ADRESAT UNUI NUMĂR DE 331 TINERI BUCUREŞTENI DE DIFERITE PROFESII, SOLICITÎNDULE PĂRERILE.

1. Aşadar, fiecare tînăr iubeşte dansul! Dacă o asemenea declaraţie ca: „Prefer să fiu sincer — mi-ar plăcea să dansez în fiecare zi" e făcută de un interlocutor în vîrstă de 35 ani (ajustorul Petre Popescu, de la IPROFIL) nu ne mai surprinde, desigur, pasiunea pentru dans atît de răspîndită în rîndul tineretului şi confirmată SUTĂ LA SUTĂ de ancheta noastră.

Iată, în cifre, cîteva din locurile de dans mai mult solicitate:

182 de tineri dansează, de obicei, la casele de cultură;

153 de tineri preferă restaurantele;

79 de tineri dansează în diferite locuri: acasă, la reuniuni, la cluburi.

S-ar putea întîmpla să vă surprindă neconcordanţa dintre totalul acestor preferinţe (414) şi cifra globală a interlocutorilor noştri (331). Dar, după cum se poate deduce, unii tineri dansează şi la casa de cultură şi la restaurante etc. Serile dansante de la casele de cultură şi cluburi, ringurile de dans ale zecilor de restaurante, reuniunile sau pur şi simplu muzica transmisă la radio — au figurat frecvent în răspunsurile primite. Dar DORIM SĂ DANSĂM MAI MULT! Cu alte cuvinte tineretul solicită condiţii de dans mai multe şi mai variate, cît mai lesnicioase şi plăcute.

2. „V-aţi întrebat de ce la cofetării întîlneşti totdeauna tineri care stau ore în şir în faţa unei cafele? Desigur, discută. În aceleaşi ore ale după-amiezii însă, ne spunea Corneliu Ilinschi, metodist la Casa de cultură a tineretului din raionul Griviţa roşie, numărul tinerilor participanţi la diferitele acţiuni e destul de mic. Mai mult ca sigur, după orele de muncă sau învăţătură, EI AŞTEAPTĂ ŞI ALTCEVA DECÎT LE OFERIM NOI. Oare plăcerea acestui schimb de gînduri «la o cafea» nu poate fi oferită tînărului şi de casa LUI de cultură? Mai precis, dacă aceste instituţii ar îndeplini şi rolul de club n-ar putea deveni, pe bună dreptate, unul din locurile mult căutate? Dacă ar exista aici nişte încăperi amenajate cu gust, în care să poţi bea o cafea, să asculţi muzica «comandată» la tonomat şi să dansezi, să joci, într-o cameră alăturată, şah sau biliard, nu te-ai simţi aici MAI MULT DECÎT BINE? Şi, în plus, asemenea după-amiezi sau seri ar putea fi completate, de pildă, prin prezenţa unui artist care să vorbească — în numai zece minute! — despre ultima lui creaţie cinematografică sau de expunerea unei cercetări ştiinţifice, pe care s-o facă un savant sau un specialist. Dar cîte alte modalităţi de destindere şi cunoaştere n-ar putea da consistenţă timpului liber pe care şi l-ar petrece tineretul ÎN ACESTE CLUBURI?"

Are dreptate metodistul? — deşi s-a referit numai la acest aspect al activităţii Casei de cultură. Da! Un „DA" susţinut de zeci de ori în răspunsurile primite:

„Ar trebui să se danseze în fiecare zi, în săli speciale, la toate casele de cultură; ca să ne distrăm mai bine" (Nicolae Potîrcă, 29 ani, muncitor la IRIC).

„Să existe localuri pentru tineret cu cît mai multe posibilităţi distractive, inclusiv dansul; o cameră nu prea mare, un pian, o baterie, o chitară, un bufet bine asortat şi... cîteva ore plăcute de dans" (Mihail Georgescu, 22 ani, student).

„Propun să se înfiinţeze baruri de zi cu ringuri de dans şi tonomate; sînt sigur că rentabilitatea unor astfel de localuri ar fi substanţială" (Viorel Georgescu, 25 ani, economist).

„Aş vrea cît mai multe locuri de dans, amenajate modern, LARG ACCESIBILE TUTUROR TINERILOR. Casele de cultură nu răspund acestei cerinţe, multe din programele lor distractive sînt fade, neantrenante" (Ion Pătraşcu, 23 ani, student).

Aşadar sînt aşteptate MATINEE DANSANTE PENTRU TINERET. Ne întrebăm dacă acestea, în primul rînd, n-ar putea fi organizate la restaurante, în fiecare după-amiază, în condiţii modeste şi plăcute, fără să fie inclusă şi obligaţia unei consumaţii abundente.

3. La întrebarea „Unde dansaţi de obicei?" un tehnician în vîrstă de 28 ani ne-a răspuns: „În familie sau la ceaiuri; la restaurante cînd pot, din motive pe care le-aş numi «de spaţiu». SÎNT AŞA DE MICI RINGURILE, încît dansul nu mai e nici o plăcere! Cred că n-ar scădea cu nimic rentabilitatea unui local dacă s-ar renunţa la acele cîteva mese care afectează plăcerea dansatorilor".

(Continuare în pag. 10)

Din cauză de repertoriu, la unele case de cultură ale tineretului...

DESPRE ŢINUTA

– De ce nu ne lasă?
– Mă mir şi eu: abia mi-am călcat pantalonii.

ancheta „flacării"

despre DANS

cu 331 de bucureşteni

La Casa de cultură a tineretului din raionul 30 Decembrie, pentru cei 150—200 de tineri care vin să danseze sînt numai cîteva scaune...

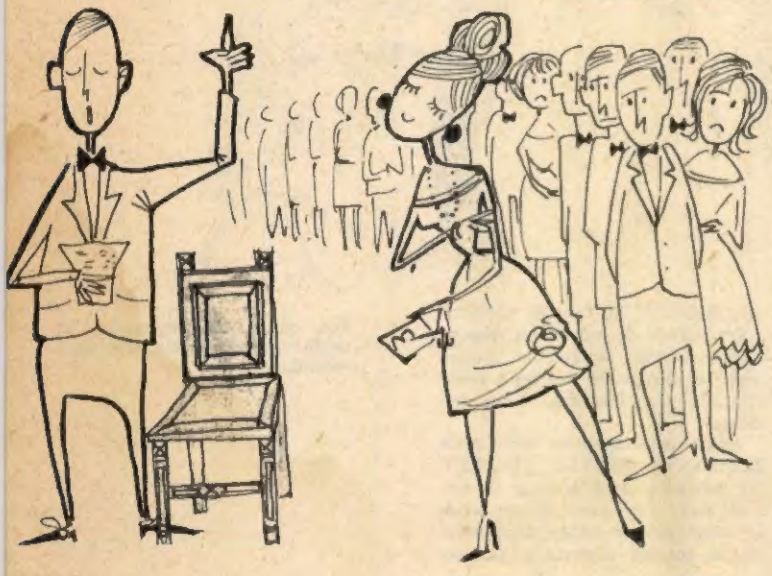

— Următorul ! 1 minut de odihnă !

4. Perfect legitimă observaţia studentei Angela Alexandrescu : „Ar trebui ca vara să dansăm cît mai mult în aer liber. În afara posibilităţilor existente s-ar mai putea crea în parcuri şi la unele ştranduri (vezi iniţiativa ştrandului studenţesc) ringuri de dans fără prea mari pretenţii. Un ring, un tonomat sau un magnetofon, două-trei difuzoare, un chioşc unde să poţi găsi gustări şi răcoritoare şi atîta tot !"

5. În această privinţă studenţii au destule de spus. Mari amatori de dans, ei nu scapă nici o ocazie. Dar acestea, se pare, nu sînt încă suficiente. Alături de observaţiile de ordin general : „Organizaţiile studenţeşti ar trebui să iniţieze mai multe seri de dans", am reţinut din răspunsurile date şi o serie de propuneri concrete : „Am dori ca, în cadrul institutului nostru, să se organizeze într-o seară a săptămînii reuniuni studenţeşti unde să fie prezentate şi explicate dansurile moderne" (Maria Dincă, studentă la I.S.E.). STUDENŢII DORESC MAI MULTE PRILEJURI DE DANS. Deocamdată însă, măcar la ceea ce există, se cer aplicate unele amendamente. Pentru că, aşa cum remarca pe bună dreptate studentul Constantin Popovici, serile dansante studenţeşti au anumite cusururi.

„Mulţi dintre noi — scria el — am dori să dansăm şi la reuniunile organizate de alte facultăţi. Dar acestea sînt destinate în exclusivitate facultăţilor respective. La noi, la politehnică, sînt mai mulţi băieţi, iar la filologie mai multe fete. Atunci, ce ne facem ? Cu bunăvoinţă s-ar găsi o soluţie".

6. Iată şi o altă evidenţă în faţa căreia ne-a pus ancheta : 331 de „voturi" pentru dansurile moderne, LA ZI ! Aşa stînd lucrurile, insistenţa cu care s-a cerut un REPERTORIU PROASPĂT ŞI DE CALITATE apare îndreptăţită. Apelînd, din nou, la limbajul statistic, facem constatarea că aceste referiri sînt în marea lor majoritate critice : 160 din cei 182 de tineri care preferă ringul de dans al caselor de cultură şi 125 din cei 153 care dansează la restaurante au ridicat obiecţii la adresa repertoriilor, orchestrelor şi soliştilor. Trimiterile sînt foarte precise. Să invocăm numai cîteva :

„Aş dori ca la casele de cultură programele să fie cît mai variate. UNELE ORCHESTRE AU ACELAŞI REPERTORIU ÎN TOT CURSUL UNUI SEZON SAU CHIAR AN" (George Ionescu, funcţionar la I.C.M.B.).

„Orchestra de muzică uşoară (a casei de cultură raionale «N. Bălcescu» — n.r.) interpretează muzică de pe vremea lui Tata Noe. Aceleaşi melodii în fiecare seară de dans ; repertoriul mi se pare că a prins mucegai" (Cornelia Condeescu, studentă).

„Repertoriul orchestrei de la casa de cultură «16 Februarie» ar fi cazul să cuprindă — în fine — şi melodii noi" (Adrian Ciodara, tîmplar).

„Orchestrele caselor de cultură şi restaurantelor ar trebui să-şi îmbunătăţească repertoriul. Aceeaşi recomandare şi pentru cîntăreţii vocali care — dacă e să mă refer la Maria Dragomir (restaurantul «Doina») şi Emilia Petrescu (restaurantul Kiselef) — au acelaşi repertoriu de aproape un an" (Florica Bogdan, laborantă la Combinatul de cauciuc Jilava).

Cerînd ÎMBOGĂŢIREA REPERTORIILOR, foarte mulţi dintre cei care au răspuns anchetei noastre au semnalat în plus NECESITATEA ÎMPROSPĂTĂRII ORCHESTRELOR CU ELEMENTE TINERE, precum şi completarea recuzitei orchestrale cu unele instrumente moderne de coarde.

7. „Un tînăr care ştie să danzeze bine se simte în mijlocul tineretului mai în largul lui. Iată de ce organizarea cursurilor de dans este binevenită" (Constantin Popovici, student). Şi cum fiecare tînăr doreşte, desigur, să stăpînească cu măiestrie dansul, nu de puţine ori am aflat exprimate păreri asemănătoare. Mult comentate, cursurile de dans de la televiziune au fost citate ca unul dintre mijloacele principale de însuşire a dansurilor moderne. 196 de aprecieri pozitive a întrunit această iniţiativă a televiziunii, dar, în acelaşi timp, dorind-o şi mai eficientă, interlocutorii noştri au mai adăugat : „Dansurile mai grele ar trebui repetate", „Cred că două-trei perechi de dansatori te-ar edifica mai bine asupra mişcărilor dansului decît cinci-şase perechi". „Să se facă periodic o recapitulare a dansurilor mai grele", „Cursurile de dans de la televiziune să fie popularizate şi la casele de cultură".

Din păcate, nu aceleaşi sufragii au întrunit cursurile de dans de la casele de cultură, cărora li se impută, mai ales, neconcordanţa cu noul. Înscrierea dansurilor moderne, „la zi", nu este suficient susţinută de programa acestor cursuri. Poate ar fi necesar ca experienţa bună a Casei de cultură a studenţilor (maestru de dans Al. Sever) să fie împărtăşită şi instituţiilor surori. PE CÎND UN SCHIMB DE EXPERIENŢĂ ?

8. Aşadar, să aflăm acum şi opiniile acelora care au răspuns la întrebarea : „Vă mulţumesc programele de muzică de dans (ore, repertoriu) transmise de Radiodifuziune ?" DE 310 ORI — BRAVO ! Un elogiu adresat, deopotrivă, varietăţii, frecvenţei şi prezenţei în actualitatea muzicală românească şi străină a programelor de dans transmise la radio. Bineînţeles că şi de această dată interlocutorii noştri nu s-au rezumat la simple aplauze. Ei au exprimat unele rezerve, au dat şi unele sugestii. Spicuim :

„Am dori să ascultăm, din cînd în cînd, programe de muzică de dans interpretate de marile orchestre ale lumii. Ce plăcută, cît de îmbietoare şi antrenantă ar fi formula : ORCHESTRA MANTOVANI VĂ INVITĂ LA DANS ! După cum ar fi la fel de plăcut şi totodată instructiv să aflăm cîte ceva despre marii interpreţi vocali sau instrumentali de muzică de dans pe care-i ascultăm".

„Mai multă atenţie pentru a nu se mai confunda — uneori — muzica de estradă cu cea de dans !"

Şi acum, cîteva cuvinte despre disc — o altă sursă pentru „dansul la domiciliu". Deşi, în general, şi el lăudat, discul prezintă încă destule minusuri. Lipsesc din magazinele de specialitate — aşa cum foarte des ni s-a semnalat — o serie de bucăţi muzicale de mare popularitate, româneşti şi străine, a căror simplă citare poate căpăta aspectul unei liste. În plus, întreba pe bună dreptate un interlocutor : „De ce apar atîtea discuri cu melodii slabe (orchestre şi interpreţi) care lasă de dorit, discuri care zac în rafturile magazinelor, pentru a se vinde apoi cu preţ redus ?"

Banda de magnetofon a reţinut şi ea atenţia. Oare întîmplător întrebarea noastră „Ce părere aveţi despre secţia de imprimări a magazinului «Muzica» ?" a rămas, în cele mai multe cazuri, fără răspuns ? S-a dovedit că această secţie este necunoscută celor mai mulţi posesori de magnetofoane şi că cei care o cunosteau — extrem de puţini — n-au fost prea încîntaţi de serviciile ei. Sursa principală de imprimare a benzilor continuă să fie bunăvoinţa prietenilor. Oare MAGAZINELE DE SPECIALITATE NU POT FACE MAI MULT ÎN ACEASTĂ PRIVINŢĂ ? Nu pot înfiinţa secţii de imprimări, bine dotate şi larg accesibile, dar şi larg popularizate în rîndul amatorilor ? În aceeaşi ordine de idei noi facem o propunere : programul III U.K.W. al Radiodifuziunii ar putea să transmită în anumite zile, anunţînd din timp eventual chiar şi bucăţile ce vor putea fi auzite, muzică pentru imprimări pe bandă de magnetofon.

CONSULTÎND UN NUMĂR DE 331 TINERI BUCUREŞTENI NU NE-AM GÎNDIT NICI SĂ EPUIZĂM PROBLEMELE ŞI NICI SĂ CONSIDERĂM CONCLUZIILE CARE SE DESPRIND DREPT DEFINITORII : MARE PENTRU PROPORŢIILE UNEI ANCHETE-INTERVIU, CIFRA MAI SUS-AMINTITĂ NU POATE FI CONSIDERATĂ CA DEPLIN REPREZENTATIVĂ, DEOARECE TINERETUL BUCUREŞTEAN SE NUMĂRĂ CU ORDINUL SUTELOR DE MII. ORICUM INSĂ, OPINIILE CULESE LE-AM GĂSIT PREŢIOASE ŞI CA ATARE LE OFERIM CITITORILOR NOŞTRI.

Anchetă realizată de Cornelia SIMIONESCU şi Bazil DUNĂREANU
Desene de Nora LĂZĂRESCU

Corrida

Prosper Mérimée, Bizet, Blasco Ibanez și Hemingway au răspîndit în lume faima tauromahiei mai mult decît toreadori celebri ca Manolete, Ortega, Dominguin, Ordonez. Aria din „Carmen", pe care oricine știe să o fredoneze, a impus chiar termenul de toreador, în locul celui tradițional spaniol de torero.

„Cursele de tauri", „luptele cu tauri", ca spectacol, poartă numele devenit clasic corrida. Originea acestui presupus sport se caută adesea în antichitate, cu referiri la zeul oriental Mithras Tauroctonul. La Muzeul regional de arheologie din Constanța există un basorelief reprezentînd această divinitate populară (Mithras înjunghiind un taur), al cărei cult era răspîndit pe tot cuprinsul Imperiului Roman.

Dar despre corrida, cu adevărat, nu se poate vorbi decît începînd cu secolul al XVIII-lea. Dulgherul Francisco Romero, din orășelul Ronda, este socotit inițiatorul acestui „sport", căci în 1726 el a conceput, primul, posibilitatea de a ataca un taur, pe jos, cu arme modeste (nu de pe cal și cu lance, cum obișnuiau cavalerii medievali). Urmașii săi direcți (printre care nepotul său, Pedro Romero) au devenit modelele lui Goya sau Gustave Doré, așa cum, peste secole, Luis Miguel Dominguin avea să ajungă modelul preferat al lui Picasso.

Corrida este un spectacol de anvergură, cu un ceremonial tradițional pe care aficionados îl cer respectat cu strictețe. Arena circulară, plaza, acoperită cu nisip, e înconjurată de gradenuri în amfiteatru. În mijlocul ei se prezintă, în sunete de fanfară, trupa de toreadori cu grade diferite — banderileri, picadori și suita lor, într-o paradă pe care coloritul viu și mulțimea pietelor de pe costume o fac strălucitoare.

Apoi intră în arenă primul adversar (căci vor fi șase la o corrida): un taur furios. Aici, spre deosebire de circ, unde ni se prezintă fiare îmblînzite, animalul este, dimpotrivă, sălbăticit cu bună știință, pentru a spori intensitatea confruntării. Întregul spectacol, pînă la actul final — uciderea — nu este de fapt decît un prelungit exercițiu de atîtare. („Chinuirea" taurului a stîrnit de-a lungul deceniilor protestele multor societăți pentru protecția animalelor.)

Toreadorul e gata să-și primească adversarul, agitînd lateral pelerina (capa) roșie, bătînd din picior sau chemîndu-l. Taurul, ținut în prealabil la întuneric și trezit acum în lumina strălucitoare a verii, se repede furios — nu cum s-ar putea crede spre om sau atras de culoarea roșie, ci spre acel ceva care se mișcă ațîțător: capa. Virtuozitatea și vitejia toreadorului constau în înfruntarea animalului care vine în goană. Complexul de mișcări fulgerătoare se execută cu mult curaj, căci matadorul trebuie să se ferească din calea coarnelor animalului.

S-ar putea crede că fiesta spaniolă — spectacol urmărit cu pasiune și în Franța, Argentina și Mexic — se reduce la simpla măcelărire a „enigmei cu coarne" (cum i s-a spus taurului), dacă elementele de curaj și pericol, îndemînare și grație n-ar face din corrida de fapt o artă.

Reportajul din paginile care urmează redă cu autenticitate întreaga atmosferă de încordare și pasiune a unei corride, primejdiile prin care trec protagoniștii acestui „balet al morții" și spectaculosul său ritual.

Victor BĂNCIULESCU

Paseo — defilarea plină de fast și culoare care precede orice corridă.

După cum se vede din imaginea noastră, dramatica înfruntare dintre om și taur, dintre forță și inteligență, nu-l lasă indiferent nici pe consecutul actor Anthony Quinn.

Din numeroase lucrări literare purtînd semnătura lui Ernest Hemingway se desprinde dragostea deosebită pe care scriitorul american a purtat-o luptelor cu tauri și eroilor lor. Iată-l asistînd la o corrida.

Celebrul pictor Pablo Picasso — pe care îl vedem aci discutînd cu matadorul Dominguin — este un pasionat al spectacolului măreț și tragic al corridelor. Fapt care se reflectă și în lucrările sale inspirate de această temă, dintre care una în posesia Muzeului Zambaccian din București.

GLOSAR AL TERMENILOR FOLOSIȚI ÎN LUPTELE CU TAURI

AFICIONADO: amator, suporter îndrăgostit de orice sport. În luptele cu tauri cuvîntul este folosit pentru a arăta nu numai pasiunea ci și competența

CORRIDA DE TOROS: lupta cu tauri; sens literal — alergarea taurilor.

LA FIESTA BRAVA: lupta cu tauri în general; literal: „sărbătoarea curajoasă".

SUERTE: cuvînt care înseamnă „noroc", folosit și pentru a desemna diferitele faze sau acte ale luptei cu tauri; SUERTE DE VARAS este acțiunea picadorului, SUERTE DE BANDERILLAS este plasarea banderilelor, iar SUERTE SUPREMA este actul final al uciderii.

FAENA: acțiunea matadorului cu mica bucată de stofă purpurie prinsă pe un bastonaș numită muleta, în care el trece în paso pe lîngă taur înainte de a-l ucide.

PASO DE PECHO: paso-ul pieptului, una dintre manevrele fundamentale folosite în faena, care de obicei se termină cu un șir de naturales.

MANOLETINA: un paso în care matadorul ține muleta la spate și se eschivează în fața atacului taurului, în timp ce animalul trece pe alături. Este folosită, de regulă, imediat înainte de ucidere.

ESTOCADA: înfigerea spadei în grumazul taurului, lovitură care ar trebui să fie ucigătoare, dar deseori nu este.

Corrida

Vara, în Spania, spectatorii corridelor preferă locurile din partea umbrită a tribunei. Soarele iberic este magnific și dă naștere unor minunate jocuri de lumini și umbre pe nisipul auriu al arenei, dar nu oricine poate sta nestingherit sub razele lui. O altă condiție importantă este și punctualitatea, luptele cu tauri fiind printre puținele lucruri care încep cu adevărat la timp în Spania.

În timp ce te așezi, poți observa că în **callejon** (refugiu în jurul arenei) are loc o activitate febrilă. Fotografi, consultanți de specialitate, manageri, purtători de săbii și medici întreține convorbiri agitate. Însă nici unul dintre cei care vor înfrunta taurii nu poate fi încă văzut. Ei sînt aliniați, într-o atitudine încordată, îndărătul unor mari porți de lemn, așteptînd chemarea trompetei care-i va face să înainteze pe nisip în parada de deschidere numită **paseo**.

Drept în față se află loja oficială ; de acolo sînt dirijate toate acțiunile, de acolo se dictează recompensele și penalizările. Toate acestea, anunțate cu ajutorul unui străvechi sistem de semnalizare cu batista colorată — deși singura mai ades văzută este cea albă, a președintelui sau arbitrului, fluturată acum deasupra lojii pentru a da muzicii semnalul de începere.

Trompeta și tobele răsună, porțile de lemn se deschid larg, iar cei ce vor înfrunta taurii intră în arenă. Defilarea este precedată de doi oameni călări : **alguaciles**, reprezentanții oficialităților. Ei sînt urmați de trei matadori, îmbrăcați în **trajes de luces** (literalmente „straie de lumini"), protagoniștii acestui spectacol, al căror nume provine de la verbul spaniol **matar** — a ucide. Cei trei matadori ucid de obicei cîte doi tauri fiecare. Matadorii înaintează urmați de respectivele **cuadrillas**, grupări formate din **peones, banderilleros** și **picaderos** călări. În urma lor vin îngrijitorii arenei — **mulilleros**, care conduc asinii ce vor trage taurii uciși afară din arenă, **monosabios**, ajutorii picadorilor (îmbrăcați în cămăși roșii sau albastre), și **areneros**, a căror atribuție este de a se îngriji ca nisipul să fie tot timpul moale și curat.

Această procesiune multicoloră se îndreaptă spre loja oficială și fiecare dintre actorii dramei se înclină în fața autorităților arenei. De partea cealaltă se află două mici uși, marcate cu inscripția **toril**. Îndărătul lor așteaptă vedeta spectacolului — **El Toro** — taurul.

Acum se pregătește primul matador, care așteaptă să intre în acțiune. Pare nervos și preocupat și este lesne de înțeles de ce. El își aruncă mantia de paradă din brocart strălucitor dincolo de barieră, spre o fată frumoasă sau spre un bărbat celebru. Matadorul își scoate apoi capa de lucru, un veșmînt greu din stofă purpurie pe o parte și galbenă pe cealaltă. O cinătorește în mîini, face cu ea cîteva mișcări, încercînd-o. Bucata aceasta de stofă va fi apărarea lui în fața morții întruchipate în coarnele taurului.

În arenă se desfășoară acum o ceremonie de tradiție străveche. Un **alguacil**, îmbrăcat într-un costum din secolul al XVII-lea, se îndreaptă călare spre loja oficială pentru a cere — cu o plecăciune adîncă — permisiunea de a începe lupta.

Batista albă este fluturată, dînd un nou semnal trompetiștilor și toboșarilor. În sunetele fanfarei, porțile toritului se deschid încet. S-ar putea ca acum să urmeze un scurt răstimp de așteptare încordată, întrerupt poate de cîteva lovituri în scîndurile de lemn pentru a îndemna animalul să iasă afară. De obicei însă nu e nevoie de nici un fel de stimulent. Taurul, bine îngrijit și pregătit, caută singur lupta. El este un animal feroce, un ucigaș. Timp de generații, aceste trăsături și alte cîteva, ce de pildă curajul și frumusețea formelor, au fost cultivate prin numeroase selecționări.

În timp ce bestia neagră tropăie în arenă, matadorul poate trimite pe unul dintre ajutorii săi, **peones**, pentru a-l încerca, fluturîndu-i prin față capa, cu o singură mînă ; poate înainta el însuși spre taur, săltînd în pantofii săi de balet, ori se poate lăsa în genunchi și executa o manevră numită **larga cambiada**, rotind capa în jurul său și schimbînd din mers direcția de atac a animalului. Iar dacă torero este un purist, el va face în jurul animalului vioi și neobosit un șir de **veronicas** — cele mai frumoase, mai naturale și totuși cele mai dificile dintre toate acțiunile ce pot fi executate cu capa. El termină manevra cu o **media-veronica**, înfășurîndu-și mantaua în jurul trupului și întrerupînd brusc atacul ; dacă manevra este bine executată, animalul, urmărindu-l, își va suci mușchii gîtului atît de tare, încît forța sa de a ucide va începe să scadă.

Căci taurul are atît intenția cît și posibilitatea de a ucide. Un animal adult de patru sau cinci ani cîntărește între 400 și 700 de kilograme. Pentru spectatorul care privește lupta din rîndurile de sus, taurul poate părea mic. Dar la nivelul celor din arenă, El Toro este într-adevăr un adversar formidabil. Luis Procuna, unul dintre cei mai buni matadori mexicani, spunea : „Nu vederea taurului te înspăimîntă cel mai mult, ci duduitul pămîntului sub copitele sale, atunci cînd te atacă. Este momentul cînd îți vine s-o iei la fugă".

În pofida greutății, taurul se poate mișca cu ușurința unei pisici, iar puterea mușchilor gîtului său este atît de mare, încît poate să-l ridice în coarne pe picador împreună cu calul său și să alerge cu această povară în jurul arenei. Cu o singură lovitură el aruncă un om pînă la o depărtare de peste cinci metri.

Pentru a evita o asemenea soartă sau una și mai crudă, matadorul trebuie să se concentreze asupra unei formule tactice bine determinate. De fapt întreaga tehnică a corridelor se bazează pe constatarea simplă că taurul atacă mai degrabă un obiect mișcător decît unul imobil. Omul face mișcări cu capa, dar corpul său rămîne pe loc. Cu cît taurul se agită mai mult, cu atît mai mult obosește, în timp ce omul își menajează forțele făcînd o economie maximă de mișcări. Astfel, la un moment dat, forța și viteza taurului sînt reduse pînă la un punct care se apropie de egalitate cu atributele fizice — la început inferioare — ale omului. Pe de altă parte însă, acționează o lege ucigătoare : pe măsură ce obosește, taurul „învață", cîștigă experiență. Și cînd intuiește că mișcătoarea capă este lipsită de importanță și că obiectivul său trebuie să fie de fapt silueta imobilă și zveltă a omului, gradul primejdiei crește.

Răposatul titan al tauromahiei, Juan Belmonte, care a revoluționat arta luptelor cu tauri la începutul acestui secol, **Și nu o dată cariera de matador sfîrșește astfel...**

(astfel numesc spaniolii plasarea țepușelor în ceafa taurului), ca la un fel de antract cu scopuri utilitare, asemănător monologului rostit în fața cortinei în timp ce pe scenă se schimbă decorul. Și este într-adevăr necesar ca mușchii cefei taurului să fie slăbiți, pentru ca omul să se poată apropia suficient, a-l „înșele" cu grație și a-și înfige în cele din urmă sabia în el. Există prea puțină plăcere estetică în spectacolul repetatelor atacuri ale taurului asupra calului cu platoșă și în înfigerea de către picadori a lăncilor. Poți găsi însă o anumită frumusețe în **quites**, figuri prin care cu ajutorul capei matadorul distrage atenția animalului care atacă și îl îndepărtează de cal după ce picadorul și-a terminat misiunea.

În timp ce picadorii se află în arenă, mulțimea poate începe brusc să urle. De regulă aceasta înseamnă că picadorul și-a înfipt lancea prea adînc în grumazul taurului. De fapt picadorul este cel mai adesea țința miniei mulțimii adunate în arenă. Deseori se poate auzi și strigătul comic : **„Asasino de mineros!"**

Batista președintelui flutură din nou, din nou răsună chemarea trompetei, și picadorii se retrag, lăsînd cîteodată în arenă un cal ucis. Urmează **suerte de banderillas**, adică plasarea în ceafa taurului a trei sau patru perechi de **banderillas**, lungi de 60 de cm, pentru a-l slăbi și mai mult. Uneori lucrul acesta îl face însuși matadorul, dar cel mai adesea — doi sau mai mulți ajutori ai acestuia. **Banderillero** se poate apropia suficient de taur fără protecția capei fluturînde, pentru că folosește drept momeală propriul său corp. El atrage atenția taurului și aleargă apoi spre el pe o linie puțin curbă ; taurul își calculează atacul pentru a-l întîmpina și a-l lua în coarne. Dar omul, schimbînd abil direcția, dejoacă acestă intenție și, dacă își cunoaște meseria, înfige banderilele exact în momentul cînd taurul se pregătește să-l atace. După care se răsucește cu grație, îndepărtîndu-se.

Majoritatea spectatorilor nu prea inițiați sînt entuziasmați de înfigerea banderilelor — acțiune ce poate avea grație cînd este bine făcută, dar care este primejdioasă numai în aparență, fiind de fapt cu mult mai puțin riscant să intri și să ieși ca o săgeată din zona periculului, decît să înfrunți tot timpul animalul. În orice caz, plasarea banderilelor nu este decît un preludiu la cele ce vor urma.

Este vorba de **faena**, cel de-al treilea și ultimul act al acestei mari drame care va culmina cu moartea. Pentru purist (mai ales la începuturile luptelor cu tauri) singurul scop al folosirii **muletei** este de a epuiza taurul și a-l pregăti pentru momentul cînd va fi ucis. Din punct de vedere tehnic, principiul acesta este valabil și acum. Dar marii maeștri ai muletei din ultima jumătate de secol, de la Belmonte și Joselito pînă la Paco Camino și El Cordobés, au perfecționat pînă într-atît arta de a-l face pe taur să treacă încet pe lîngă trupul omului cu ajutorul micii bucăți de stofă, încît **faena** cu muletă a devenit o fază care se justifică prin ea singură. De fapt, mulți matadori moderni, printre care și El Cordobés, pun accentul pe **faena** într-o măsură atît de mare, încît au tendința să facă din momentul care prin tradiție este cel mai important al luptei — uciderea — un fel de post-scriptum neobligator al acțiunii lor cu muleta.

Faena, în fel ca toate actele corridei, începe printr-un semnal de trompetă. În timp ce peonii distrag atenția taurului, matadorul ia spada și muleta, pășind spre loja oficială. El se înclină cerînd permisiunea de a ucide animalul și apoi dedică moartea adversarului său juriului, soției sau iubitei ori chiar unor stele de cinematograf sau vreunui mare scriitor străin. Cu spada și muleta în mînă, el se întoarce apoi spre a-l înfrunta pe taur.

Acum el silește animalul să treacă la acțiune, fie printr-un procedeu tradițional (numit și „**paso**-ul morții") sau, dacă își cunoaște mai bine meseria, el execută o serie de mișcări joase pentru a face ca taurul să-și încline capul și a-l aduce în poziția dorită.

Dacă taurul mai atacă și acum direct, dacă forța sa n-a fost subestimată, dacă luptătorul nu este înspăimîntat din cauză că a fost prea aproape de a fi luat în coarne, atunci există șanse de a vedea o **faena** bună. În cazul acesta, nimic n-o poate egala ca frumusețe și forță emoțională. La baza întregii manevre stă **paso naturales**, în care luptătorul atrage taurul încet spre sine, ținînd în mîna stîngă muleta și avînd în dreapta spada. Nimic nu este mai frumos decît un șir de **naturales** legate între ele, încununate cu un **paso** la înălțimea pieptului, în care taurul năvălește și la în coarne stofa, dar neintîlnind nimic substanțial, se oprește uluit și obosit, în timp ce matadorul se întoarce cu spatele spre el pentru a primi aclamațiile mulțimii.

În unele lupte cu tauri îl puteți vedea pe matador făcînd exhibiții ca frecarea coarnelor taurului sau îl puteți vedea pupîndu-l în bot ; un matador care vrea să fie comic își poate de asemenea arunca muleta și trece pe lîngă taur cu un capăt de cravată, cu batista de mătase a vreunei doamne sau cu o floare. Asemenea clovnerii nu sînt însă reprezentative pentru lupta cu tauri. Tot ce e necesar pentru o **faena** clasică și frumoasă sînt **paso**-urile naturale pe mîna stîngă și dreaptă, unele **paso de pecho** și, posibil, pentru a termina, una sau două **manoletine**.

Atunci, matadorul se apropie în cele din urmă de taur cu spada în mîna dreaptă, iar cu stînga ține muleta pentru a conduce atacul animalului. El flutură muleta și începe să fugă, în timp ce taurul îl urmărește. Chiar și cu un taur epuizat și rănit, matadorul are de executat o manevră extrem de delicată și dificilă : cînd animalul înfuriat se năpustește spre el, matadorul trebuie să se apropie și să-l înjunghie pe deasupra și printre coarne, ținînd în grumazul său un loc mobil de mărimea unei monede, pentru a-i străpunge aorta. El trebuie să facă toate acestea cu o mișcare sigură, într-o fracțiune de secundă, în fața coarnelor ascuțite îndreptate spre el.

Apoi, ținîndu-și muleta sub braț, el ridică mîna și observă cum taurul care moare se clatină și cade, în timp ce mulțimea este cuprinsă de delir. Acesta este visul fiecărui matador. Dar lucrurile nu se întîmplă totdeauna așa. Uneori taurul nu atacă direct ; vîntul poate flutura alteori muleta, determinîndu-l să atace prea repede ; sau, fără nici un motiv aparent, spada nu nimerește mica zonă vulnerabilă, ci se oprește în os și este respinsă. Matadorul trebuie să încerce din nou. El se apropie iar de taur, țintește și înfige spada. Poate că de data aceasta nimerește, dar poate să atingă un plămîn și atunci taurul moare fără grație, vărsînd sînge în nisipul arenei ceea ce scade mult valoarea unei **faena**. Deseori, după repetate **estocadas** fără succes, matadorul trebuie să înjunghie animalul rapid și milos în vîrful coloanei vertebrale, producîndu-i moartea instantanee. Dar cel mai grav este cînd matadorul își dă brusc seama că este prea înspăimîntat pentru a se apropia de coarne și a-și înfige spada printre ele.

Se mai întîmplă însă, poate o dată la o duzină de corride, să aibă loc o mare **faena** și uciderea să fie perfectă. În timp ce matadorul se găsește alături de inamicul său curajos și căzut sînt din nou fluturate batistele albe ale spectatorilor — adevărații arbitri ai succesului sau eșecului unui matador. El cer ca el să fie recompensat cu una din urechi, cu ambele, sau și cu urechile, și cu coada taurului. Cînd aceste trofee sînt înmînate de un **alguacil** costumat, mulțimea strigă mai sălbatic decît oricînd, vecinul de lîngă tine te înghiontește exaltat.

Iar dacă lupta nu s-a desfășurat după toate regulile artei, spectatorii revin duminica următoare, în speranța că vor asista de data aceasta la o corridă frumoasă.

Thomas DOZIER
(Din „Life")

Manuel Benitez Perez, poreclit El Cordobés pentru că a adoptat tehnica școlii din Cordoba, este unul dintre cei mai „în modă" toreadori din Spania. El și-a început cariera, dacă se poate spune astfel, în 1957, cînd, tînăr muncitor de 19 ani la Madrid, s-a aruncat în arenă în timpul unei corride, agitînd o cîrpă roșie. Pentru aceasta a fost condamnat atunci la 15 zile de închisoare...

O singură stîngăcie, o singură clipă de neatenție sau frică e de ajuns pentru ca taurul să-ți sfîșie trupul cu coarnele.

În timp ce animalul înfuriat se năpustește spre el, matadorul trebuie să se apropie și să-l înjunghie pe deasupra și printre coarne, ținînd un punct mobil de mărimea unei monede, pentru a-i străpunge aorta. Fotografia pe care o reproducem ilustrează tocmai această ultimă și extrem de periculoasă acțiune a matadorului — estocada — executată de celebrul Ordonez.

călătorie nouă

- IAȘI
- STRUNGA
- TULCEA
- SIGHIȘOARA

Iașul vechi, Iașul nou

de Demostene BOTEZ

Iașul a purtat de-a lungul anilor multe adjective legate în coada numelui său. Unele pretențioase, altele în derîdere. Cel mai inofensiv dintre toate, adoptat oarecum și de cei din cetate și de cei dinafară, a fost *Bătrînul Iași*.

Mi se pare că pînă acum i-a fost și cel mai potrivit în naturalismul lui. Nu era o figură de stil camuflată, ci o stare reală spusă de-a dreptul, moldovenește.

Și așa precum unii copii au de la naștere o figură de bătrîn, Iașul a avut și el, cu secole în urmă, tot fizionomie de bătrîn.

În veacul al XVII-lea, mai exact în 1647, episcopul catolic Marcus Bandinus, sosit în inspecție ecleziastică, îl „fotografiază" astfel :

„Dacă cineva însă intră în oraș, nu găsește decît cocioabe și colibe. Nici chiar cei mai opulenți boieri nu au case splendide, ci își fac pereții din lemn lipit cu lut".

În secolele care au trecut Iașul s-a dezvoltat, oameni de seamă s-au născut și au trăit aici, dar nu s-a schimbat prea mult.

L-am cunoscut în tinerețea mea. Ba, l-am și cîntat, cu toată neurastenia lui ucigătoare :

„Tristeți adînci de iarmaroace,
De hăli cu cuști și panorame,
Tristeți de șubrede barace
Cu'ntortocheate diagrame ;
Tristeți de birturi, cafenele,
De zgomot infernal de clește,
De-un vînzător de floricele
Și-un papagal care ghicește..."

Dar a venit eliberarea. S-a început construirea socialismului. A înviat toată țara, a reînviat și bătrînul Iași.

Iată-l, de necrezut.

Ce nu s-a întîmplat în aproape 400 de ani, de la 1585 pînă în 1945 cînd a rămas același, s-a întîmplat în anii noștri.

Iașul nou e tot atît un oraș industrial, pe cît o cetate a culturii. Studenții își au la Copou orașul lor, cu cămine moderne, cu restaurante de-o rară frumusețe, cu localuri de facultăți noi, cu laboratoare, amfiteatre, biblioteci bogate. E Heidelbergul nostru de azi. Mîndria țării noastre socialiste.

În cadrul învățămîntului de cultură generală funcționează astăzi 39 de unități cu 22.097 elevi, față de numai 5.692 în 1938 ; o operă de stat, cu o secție de balet, orchestra „Doina Moldovei", corul de stat „Gavril Musicescu", teatrul de păpuși, o școală populară de artă, o filarmonică, un teatru complet reînnoit. Șase institute de învățămînt superior cu 17.000 studenți : 19 cămine studențești și 21 cantine moderne, spațioase...

Au crescut ca din pămînt, parcă dintr-un vis fantastic al lui Ștefan cel Mare ; o fabrică de mobilă care face anual 12.000 de garnituri ; o uzină metalurgică, în cea mai mare parte automatizată ; noi hale moderne la istoricele ateliere C.F.R. ; o întreprindere de mase plastice ; o centrală electrică și de termoficare de 50 MW care a înlocuit lampa cu fitil de 5 focuri și sterul de salcîm ; o conductă de apă Prut—Iași, în orașul cu sacale și apari; o mare industrie textilă cu 750 de războaie automate ; o fabrică de tricotaje ; o fabrică de ulei vegetal și margarină care prelucrează anual 120.000 tone de

semințe de floarea-soarelui ; numai în anii 1960-1964 s-au construit peste 7.300 apartamente. Blocuri noi cu 5 și 7 etaje ; în Socola, la Copou, în Tătărași cu case țărănești, în Nicolina maghernițelor, în Păcurari. Străzi asfaltate, acolo unde bîrnele aruncate de-a curmezișul făceau strada ca un pod — noroiul țîșnind printre ele. Le-a înlocuit, în Piața Unirii, uriașul mozaic cu închipuiri simbolice ca terasa unui mare palat roman.

Iașul tinereții mele cu melancolii neurastenizante, bătrînul Iași a întinerit. L-au ferchezuit frumos mîinile muncitorilor și i-au dat suflu nou entuziasmul lor.

Prefacerea lui e în mers. E o istorie nouă, ale cărei pagini se scriu în zilele noastre, la îndemnul și sub conducerea partidului.

Amplul program al proiectului de Directive, așezat solid pe temelia realizărilor de pînă acum, reprezintă și pentru frumosul oraș de pe malurile Bahluiului cea mai fidelă și mai elocventă oglindă a viitorului.

Fotografii de Traian PROSAN

Fabrica de mase plastice, una din principalele unități industriale realizate la Iași în ultimii patru ani.

Pe fundalul vechiului Iași, tinerețea noilor construcții se afirmă cu semeție.

Popas la băile Strunga

de Ion ISTRATI

Nu demult, cu vreo două-trei ceasuri înaintea amiezii, pe cînd afară se stîrnicise o plăcută și ademenitoare zi de iunie, ne-am abătut, cale de vreo 8-9 kilometri de la Tîrgu-Frumos, sus pe costișa dalbă, desfătată de soare și de îmbelșugată verdeață de la poalele codrilor de la Strunga. Din șoseaua asfaltată care trece și urcă prin centrul comunei — șuind pînă pe creasta dealului de la Soci, la altitudine de 325 metri, spre a o lua apoi înspre părțile Romanului — am cotit la stînga, lăsînd pe mîna dreaptă clădirea cu linii moderne a unui magazin universal și a restaurantului, ambele nu prea de mult ridicate aci. Pe urmă, înaintînd cîțiva metri pe-o alee mărginită de copaci tineri și zvelți, am poposit de îndată în fața direcției stațiunii balneoclimaterice.

De vestea redeschiderii stațiunii am aflat încă acum doi ani, iar despre valoarea curativă a apelor de aci am auzit, nu o dată, istorisindu-se cazuri, uneori, de-a dreptul uimitoare. Înființată prin anul 1834 la îndemnul și prin osteneala cunoscutului doctor progresist M. Zotta, protomedic al Moldovei de atunci, și restaurată, după aceea, prin 1880, stațiunea a fost, pe timpuri, vizitată și prețuită, printre alții, de V. Alecsandri și M. Kogălniceanu. Reconstruirea ca și dotarea cu cele de trebuință, după decenii în șir de părăsire și de părăginire, înseamnă neîndoios pentru Sfatul popular regional Iași o faptă numaidecît demnă de laudă. Vizităm, rînd pe rînd, sala de primire și cea de consultare a bolnavilor, după care, călcînd pe prețuri de material plastic și pe covoare moi, intrăm din pavilion în pavilion prin camerele de la parter și prin cele de la etaj, toate elegant și cu gust mobilate, strălucind de curățenie. Zăbovim pe terasele ce dau spre șprinceana pădurii, iar după aceea ne oprim și admirăm căzile băilor și sălile de fizio și electroterapie. Înzestrate cu aparatură medicală de bună calitate și bucurîndu-se de îndrumarea științifică a clinicii balneologice de la spitalul regional de la Copou, băile de aci, alimentate de izvoare naturale, conțin apă sulfuroasă-alcalină, folosită pentru cura externă, sau feruginoasă-alcalină, utilizabilă pentru tratamente interne. Apele sînt recomandate în cazurile de afecțiuni reumatismale, la nevralgii sciatice și nefrite și în boli ale aparatului digestiv, dînd de asemeni bune rezultate în tratamentul gutei, bronșitelor și laringitelor.

Dar la Strunga nu vin numai bolnavi, stațiunea putînd găzdui în bune condiții și oameni ai muncii aflați la odihnă. Împreună cu careva dintre aceștia urcăm pe cărările ce duc în pădurea din spatele cochetelor vile și imediat, întrziind pe o bancă sau pe alta, într-o tihnită răriște străjuită de bătrîni stejari cu trufașe frunzeturi sau sub bolta unor mîndri castani despresurați de floare, ascultăm, cuceriți de miresme întrmătoare, cum prin desișuri cîntă glasuri de mierle și de turturele.

După lăsarea serii, deosebim de pe terasă, unde ne odihnim în comode șezlonguri, cum — desfășurîndu-și și scuturîndu-și în liniștea văzduhului șiragurile lor de fermecate hurmuzuri și de perle — începp partitura lor ispititoare privighetorile.

E în tot ce s-a înfăptuit aici un cadru sezonier dintre cele mai ispititoare nu numai pentru îngrijirea sănătății, ci și pentru reconfortantă odihnă. E în același timp încă o pildă a vredniciei oamenilor noștri care au știut să împlinească, prin mijloace modeste, o stațiune care, chiar dacă nu e de talie națională, nu e mai puțin utilă și agreabilă.

Contraste la porțile Deltei

Străjuind intrarea în țara neliniștită a Deltei, aici, între două răscruci ale Dunării (furca Ismailului și cea a brațelor Sulina și Sf. Gheorghe), cobora de pe coline spre marele fluviu, în urmă cu mai bine de două milenii, cetatea-port Aegyssus. Pe ruinele ei s-a ridicat mai tîrziu Tulcea (sau „Tultza", așa cum atestă pentru prima dată un document cartografic din secolul al XVI-lea), tîrg pescăresc cu oameni sărmani și veștejiți de necazuri, care căutau cu lotcile, de cu noapte, în vadurile stufului, marea comoară : peștele.

În treacăt prin aceste locuri, Vlahuță descoperise orășelul strivit „între două dealuri uscate, pietroase, pe spinarea cărora morile de vînt, puse la rînd, se arată ca niște cerșetori gîrboviți, cu brațele-ntinse... Pe cheiul încins de soare oamenii... au o înfățișare tristă, obosită și de-abia se mișcă... Casele dorm cu perdelele lăsate... Nu văd decît zaplazuri înalte și porți în-

(Continuare în pag. 16)

Sturionii au acum ocazia să înoate și prin văzduh. Bineînțeles, cu ajutorul macaralelor întreprinderii piscicole „Tulcea".

Iată cîteva din motivele dispariției dărăpănatelor dughene ce întunecau strada Isaccea.

Călătorie nouă

chise, înnegrite de ploi și vechime... Lungi, nespus de lungi îmi par cele trei ceasuri ce petrec aici".

Dar iată că marea spirală a timpului își spune cuvîntul: Tulcea, în ale cărei artere pulsează stăruitor socialismul, devine astăzi o nouă cetate.

★

Iată-mă iar în Tulcea, orașul în care socialismul a plantat puternice unități de interes republican ale industriei chimice, alimentare și construcțiilor de mașini, cu toate utilajele și tehnica modernă necesare. Producînd circa 40 de sortimente de produse industriale (86% din producția de conserve de pește a țării, semiconserve, făină de pește, guanină, lac de perle etc.), colectivul de oameni ai muncii din Întreprinderea de industrializare și desfacere a peștelui a depășit planul pe primele luni ale anului curent cu 21 tone de conserve de pește, 4.000 kg de pește sărat, cu 23.400 kg pește afumat, 800 kg icre și altele.

La fel de entuziaști, muncitorii fabricii de conserve de legume și fructe „Dunărea" au ridicat producția anuală de conserve de la 3.000 tone la 7.000 tone, realizînd astăzi peste 30.000 de cutii de conserve într-un singur schimb.

A vizita o localitate în zilele cînd întreaga țară întîmpină cel de-al IV-lea Congres al partidului, înseamnă a fi martorul unei intense activități căreia oamenii îi închină toate forțele, tot elanul lor creator. În Tulcea, frumusețea izbitoare a tinerelor blocuri, aliniate pe dreapta Dunării, cu spații verzi și străzi prelungi, pe al căror asfalt curge, în sus și în jos, fluviul oamenilor grăbiți spre locul de muncă, portul zgomotos spre care nenumărate vase pescărești, comerciale sau de turism sfîșie în lung și în lat Dunărea, totul trezește curiozitatea și captează atenția călătorului. Cele peste 50 milioane lei investiți în blocuri și străzi, în 4 școli noi (dintre care două medii), în care activează 300 de cadre didactice, și în două complexe de deservire a populației s-au materializat în clădiri spațioase, aerate, printre care la loc de frunte se află moderna casă de cultură a orașului, gîndită și realizată în așa fel încît să poată cuprinde nestinsa sete de lumină a tulcenilor. În sala îmbrăcată în marmură a acestui mare edificiu sînt găzduite spectacolele ansamblurilor artistice locale sau turneele teatrelor din țară care vin pînă aici, la porțile Deltei, să-și prezinte producțiile artistice. Așa a avut ocazia Ioan Grigore, de la Întreprinderea de construcții și reparații nave, să vizioneze „Fizicienii" lui Dürrenmatt sau să-l aplaude pe Beligan în „Șeful sectorului suflete". Așa au putut deveni elevi la „conservator", în încăpătoarele săli ale casei de cultură, cei peste 300 de copii și vîrstnici, cursanți la cercurile de pian, vioară și instrumente de suflat. Miile de turiști în drum spre Deltă, poposind în Tulcea cu vaporul, cu trenul sau avionul sînt întîmpinați de entuziaștii tulceni cu stagiunea permanentă a teatrului popular sau cu marele acvariu circular — secțiune în adîncurile Deltei — de la Muzeul de etnografie și arheologie. Și toate acestea sînt doar preludii la viitoarele începuturi...

★

Seara, de lîngă monumentul de pe colnicul Hora, ochiul turistului cîntărește în panorama cețoasă a orașului violente contraste: de o parte, Tulcea nouă cu proaspăta ei arhitectură, ademenind vizitatorul cu lungi clipiri paralele de neon, de cealaltă parte, vechiul tîrg ce aruncă pe întortocheatele și îngustele sale străzi forme neregulate de întuneric. Iar peste Dunăre, în aval, se limurește nedeslușit Delta, cu comori de pește și stuf, țara pelicanilor albi și a nuferilor sîngerii. Tulcea străjuiește la hotarele acestei mari împărății, cu perspectivele ei de cetate.

Paul TUTUNGIU

DIRECTIVELE — ȘI UNELE PROBLEME ALE CERCETĂRII ÎN BIOLOGIE

de
prof. univ.
C.C. GEORGESCU
membru
corespondent
al Academiei
R.P. Române

Dezvoltarea economiei și culturii în perioada 1966-1976 impune intensificarea și continua ridicare a nivelului cercetării științifice. Aceasta este una din ideile de bază ale proiectului de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R., căruia oamenii de știință din țara noastră sînt chemați să-i dea viață în anii ce vin.

În marele și armoniosul edificiu al cercetării fundamentale și aplicative, biologia ocupă un loc important; ea își găsește variate și multiple aplicații în domeniul producției vegetale și animale. Dacă mai înainte se vorbea de științe biologice teoretice și aplicate, astăzi această delimitare a dispărut, întrucît orice cercetare biologică implică și o serie de aplicații practice, actuale și de perspectivă. Astfel, un puternic imbold dezvoltării științelor agricole, zootehnice, forestiere, l-au dat tocmai descoperirile științelor biologice referitoare la stabilirea efectelor și dozarea îngrășămintelor și substanțelor stimulatorii, aplicarea insecticidelor, fungicidelor și ierbicidelor, aplicarea substanțelor radioactive pentru mărirea vitalității ființelor etc.

Științele exacte ale naturii, cum sînt fizica și chimia, au reușit să dezvăluie legile unor fenomene importante ale naturii și să le stăpînească deplin, atingînd astfel adevărate culmi în struninea forțelor naturii de către om. Spre deosebire de acestea, biologia nu a reușit deocamdată să soluționeze unele probleme relativ simple ale vieții. Din această cauză rămîn încă multe probleme științifice de rezolvat pentru a asigura progresiva și permanenta sporire a masei vegetale și produselor animale.

Aș vrea să mă refer la cîteva aspecte ale cercetării biologice, în lumina sarcinilor generale trasate de proiectul de Directive.

Se știe prea bine că zoologia și botanica au fost științe distincte și separate încă de la începuturile dezvoltării științelor. Cred că ar trebui reflectat la înființarea unor institute separate de cercetări cu acest profil, care să nu fie încadrate în același institut de biologie. De asemenea, ar trebui acordată o atenție mai mare creării unei baze materiale mai solide unor discipline care, în epoca noastră, au luat o mare dezvoltare, cum sînt citologia și genetica.

Învățămîntului biologic, într-o primă etapă, i-a revenit misiunea de a forma cît mai multe cadre de specialiști. În această perioadă personalul didactic a avut ca sarcină principală pe cea pedagogică. În momentul de față, cînd învățămîntul nostru s-a consolidat și pregătirea cadrelor de specialiști s-a perfecționat, se poate începe o a doua etapă, în care să crească ponderea cercetării științifice a cadrelor didactice din învățămîntul superior. În adevăr, aceste cadre sînt în măsură să rezolve numeroase probleme ale producției și să obțină de la întreprinderi mijloace de cercetare potrivit cu rezultatele practice obținute.

O altă problemă: Academia a făcut eforturi fructuoase editînd „Flora R.P.R.", „Fauna R.P.R.", „Ampelografia R.P.R." și „Pomologia R.P.R.", — toate, foarte necesare pentru evaluarea resurselor vegetale și animale ale țării. În afara acestor opere monumentale, ar mai fi necesară și editarea altor lucrări de tip monografic, care sînt rezultatul cercetărilor pe timp mai îndelungat din cadrul planului de perspectivă.

Un interes deosebit îl prezintă ocrotirea naturii. Avînd în vedere însemnătatea științifică a acestei probleme și unele deficiențe încă existente, cred că ar trebui să se stabilească un regim mai cuprinzător și mai eficient de ocrotire a monumentelor naturii decît cel actual, prin extinderea prevederilor conținute în decretul de lege nr. 237 din 1950.

Una din problemele cele mai actuale ale protecției monumentelor naturii din țara noastră este înființarea unei stațiuni ornitologice care să pună mai bine în valoare sub aspect științific o bogăție naturală unică în Europa, Delta, și să studieze o problemă deosebit de interesantă — migrarea păsărilor din Deltă.

Iată doar cîteva din problemele care preocupă pe biologi, însuflețiți de dorința cea mai vie de a aduce o contribuție cît mai substanțială la îndeplinirea Directivelor ce vor fi aprobate de Congresul al IV-lea al partidului și care constituie un vast program de înflorire a țării noastre.

Sighișoara 1965

Ziduri-document, turnuri, case vechi în culori variate și vii, porți în arc — în Sighișoara domină nealterate vestigiile cetății feudale. Orașul a rămas — și e bine că a rămas — un oraș-muzeu. Despre străvechea și frumoasa cetate de pe malurile Tîrnavei s-a scris încă din 1280, cînd se numea Castrum Sex ! Călătoria noastră nouă, deși scurtă, se referă la o altă Sighișoară.

Că Sighișoara s-a transformat în anii noștri într-un oraș supranumit în manualele școlare, în reportaje, în filme documentare — „oraș al sticlei", că aici s-au născut și dezvoltat fabrici însemnate încadrate cu cinste în peisajul industriei socialiste românești, e știut. În paginile noastre vom încerca să spunem cîte ceva în plus, abuzînd de solicitudinea aparatului fotografic.

Fotografia 1. Acum patru ani, în acest peisaj de o rară frumusețe, au apărut „cărțile de vizită" ale constructorilor : macarale, excavatoare și acel du-te-vino de șantier greu de descris. Atunci, în acel loc, se înălța primul bloc — azi se află aici șapte blocuri (197 apartamente). Anul acesta se vor mai da în folosință încă 47 de apartamente. La capitolul „construcții" mai putem adăuga și două școli noi, cu 36 de clase. În aceste zile se lucrează la proiectul de sistematizare a orașului. Se prevede de asemenea ca orașul să devină, nu peste multă vreme, un important centru turistic. Semne au și început să apară.

Fotografia 2. Iată unul din aceste semne. Fotografia înfățișează noua grădină de vară. N-am fotografiat, pentru că se află în plin lucru, hotelul turistic, restaurantul și braseria. Tot aici e cazul să amintim că în Sighișoara, în ultimii patru ani, rețeaua comercială de desfacere cu amănuntul a crescut cu 23 unități, iar volumul desfacerilor cu 184,7 la sută.

Fotografia 3. Privit de la una din ferestrele noilor blocuri, Complexul de faianță și sticlă — 110.000 mp de hale moderne — pare ca o cetate albă, liniștită. Fumul coșurilor nu reușește să destrame senzația aceasta pe care peisajul, construcția, florile și oamenii știu să o conserve. Dar liniștea e aparentă : lunar, pe porțile complexului ies 1.200.000 articole de faianță și peste 9.650.000 articole de sticlă. Le cunoașteți, pentru că vă înfrumusețează casele și, uneori, vă produc... neplăceri — obiectele dorite nemaigăsindu-le pe piață : *„S-a terminat, așteptăm un alt transport"*. Fabrica de sticlă a complexului și secția de inscripționare (cu o capacitate de 24.000 butelii pe zi) s-au născut în ultimii patru ani.

B. BRAȘOVEANU

2

3

DINAMO

a cucerit pentru a doua oară cupa revistei „Flacăra"

Instituită pentru a stimula jocul în deplasare, pentru a contribui deci, în general, la ridicarea calității fotbalului nostru, cupa oferită de revista „Flacăra" revine pentru a doua oară campioanei republicane, echipei **Dinamo**. Din 10 meciuri jucate în deplasare (jocurile interbucureștene nu sînt considerate ca atare) **Dinamo** a cîștigat 5, a făcut 2 jocuri egale și a pierdut 3, totalizînd 12 puncte din 20 posibile (60%). A marcat 14 goluri și a primit 10.

Fără a fi excelente, rezultatele obținute de cîștigătoarea cupei sînt bune. Ele reflectă, în general, calitățile binecunoscute ale echipei campioane : maturitate în concepția de joc, bună pregătire tehnică și fizică, ardoare, sericozitate în toate meciurile și îndeosebi în cele cheie.

Pozitiv mai este faptul că alte două echipe fruntașe, **Steaua** și **Rapid**, au terminat întrecerea pentru cupă la foarte mică diferență de cîștigător (cîte 11 puncte din 20 posibile). Din păcate însă, cercetarea datelor pe care ni le oferă clasamentul pentru cupă ne arată că în general echipele noastre din prima categorie a campionatului continuă să manifeste multe și serioase slăbiciuni în jocul prestat pe terenul adversarului. Iată ce spun cifrele în acest sens : din 170 meciuri jucate în deplasare s-au cîștigat doar 23 (14,7%), 38 de jocuri s-au terminat la egalitate (22,4%) și s-au pierdut 107 (63,9%). Din 340 de puncte posibile s-au realizat doar 86 (25%) ; s-au marcat 123 goluri și s-au primit ... 295.

Nu o dată s-a semnalat (și despre acest lucru au scris revistei și unii cititori) că majoritatea echipelor noastre absolutizează handicapul oboselii sau dau proporții mai mari decît se cuvin avantajelor echipei care joacă pe teren propriu. Evident, asemenea avantaje există. Dar într-o întrecere sportivă hotărîtoare nu sînt — sau n-ar trebui să fie — nici obișnuința cu terenul, nici entuziasmul zgomotos al galeriei ci valoarea jocului prestat. Cum să ne explicăm însă faptul că acasă la ei, studenții din Cluj învinși pe colegii lor din Craiova cu 5 :0 iar la Craiova sînt învinși cu 4 :0 ? Tot Știința din Cluj, acasă, învinge pe **Minerul** cu 7 :1 pentru ca la Baia Mare să se mulțumească cu 1 :2. Ce să mai spunem de **Steagul roșu** care acasă învinge pe campioni cu 3 : 1 pentru ca la București să fie pur și simplu ridiculizați de acel memorabil 10 : 1 ? Echipe ca UTA (locul V în clasamentul campionatului) sau Dinamo-Pitești (locul VIII) n-au obținut nici o victorie în deplasare.

Iată acum și clasamentul în cupa revistei „Flacăra" :

1. DINAMO	10	5	2	3	12	14 : 1
2. STEAUA	10	4	3	3	11	13 : 1
3. RAPID	10	4	3	3	11	9 :
4. FARUL	13	3	3	8	9	8 : 1
5. CRIȘUL	13	1	4	8	6	7 : 1
6. UTA	13	—	6	7	6	6 : 8
7. PETROLUL	13	2	3	8	5	7 : 1
8. ȘTIINȚA CLUJ	13	1	3	9	5	10 : 1
9. ȘTIINȚA CRAIOVA	13	2	1	10	5	9 : 2
10. CSMS	13	2	1	10	5	8 : 1
11. STEAGUL ROȘU	13	1	3	9	5	5 : 2
12. DINAMO PITEȘTI	13	—	4	9	4	6 : 1
13. PROGRESUL	10	1	1	8	3	5 : 1
14. MINERUL	13	—	2	11	2	5 : 1

CEL MAI, CEA MAI. ÎN DEPLASAR

Cele mai multe goluri înscrise STEAUA :	13
Cele mai puține goluri primite RAPID :	9
Cel mai bun golaveraj DINAMO :	1,
Cele mai multe meciuri egale UTA :	6
Cele mai puține goluri înscrise PROGRESUL :	3
Cele mai multe goluri primite MINERUL :	11
Cel mai slab golaveraj STEAGUL ROȘU :	0,

FILM

De-aș fi... HARAP-ALB

Florin Piersic cu un pocal ce va purta poate noroc filmului „De-aș fi... Harap-Alb" de Ion Popescu-Gopo, distins cu Premiul special al juriului la cel de-al II-lea Festival al filmului românesc

— „De-aș fi... Harap-Alb"? E primul meu film artistic de lungmetraj. Pînă acum doar am experimentat în acest domeniu, m-am jucat. Dar basmul lui Creangă l-am luat în serios.

Cam așa își intrigă Gopo interlocutorul dornic să-i afle opinia despre ultima sa realizare. Cam așa se joacă el cu gazetarii, uimindu-i cu verva-i strălucitoare, cu autoironia severă, dezicînd prejudecățile care pretindeau că „Gopo se crede întotdeauna genial". Nu-i adevărat. E un creator modest care își pune, cu fiecare film nou, aceeași întrebare capitală: „Oare îmi voi putea duce la capăt ideea? Mă voi face înțeles?"

Acesta e Gopo: în permanentă febră creatoare, exigent, nemulțumit chiar atunci cînd vă afișează o față încrezătoare și o declarație „bombă" de genul „am făcut ceva formidabil!" Nu-l credeți. Își ascunde doar emoția! Deși rezultatul poate fi bun, într-adevăr. Grav doar prin preocuparea regizorului pentru formule cinematografice inedite, filmul-basm „De-aș fi... Harap-Alb" are o vioiciune și o nonșalanță cuceritoare. Grația izvorăște din spontaneitatea replicilor, umorul curge fără eforturi vizibile. Gopo nu se mai oprește să-și contemple propriile glume, le înlănțuie elegant pe toate, cu o aparență detașată, ca a marilor comici. De aici senzația unei parodieri a basmului deși tot ce spune Creangă, ca filozofie, e cuprins și adîncit pe ecran. Un exemplu: concluzia filmului (nu a basmului) contrazice, cu haz, o populară zicală: „De-ar

A patra oară

Moscova redevine după doi ani, pentru două săptămîni, locul de întîlnire al cineaștilor lumii. Mai bine de 50 de țări participă anul acesta la cel de-al IV-lea Festival internațional cinematografic de la Moscova care va începe în ziua de 5 iulie.

Deschizînd larg accesul spre cele două competiții (a filmului de lung-metraj și a celui de scurt-metraj) organizatorii își propun să facă din întîlnirea de la Moscova unul din cele mai reprezentative foruri cinematografice mondiale. Vor fi reprezentate, alături de cinematografiile cu veche tradiție, și numeroase cinematografii tinere, cum sînt cele din Islanda, Irlanda, Ciprul, Afganistan, Algeria, Ghana, Iordania, Irak, Camerun, Maroc, Senegal, Tunisia Uganda, Cuba, Chile etc. Mai participă și secțiile cinematografice ale O.N.U. și U.N.E.S.C.O.

În sala Congreselor din Kremlin unde va avea loc întrecerea filmelor de lung-metraj, la Casa cinematografiei unde se desfășoară concursul filmelor de scurt-metraj, ca și în numeroase săli ale capitalei sovietice, vor fi proiectate filmele din competiție, ca și numeroase realizări de seamă ale cinematografiei mondiale prezentate în afara concursului. Oaspeții și publicul moscovit vor găsi în aceste imagini preocupările și năzuințele cineaștilor din lumea întreagă, aspecte inedite din viața oamenilor de pe planeta noastră și, poate, a celor ce au izbutit să se desprindă de ea, deschizîndu-și drum spre cosmos. Vor fi prezentate printre altele filmele „Război și pace" (Uniunea Sovietică), „Atentatul" (R. S. Cehoslovacă), „Ora 20" (R. P. Ungară), „Prometeu din insula Vișevța" (Iugoslavia), „Vulata" (R. P. Bulgaria), „Femei pentru soldați" (Italia), „Cerul deasupra capului" și „Prostănacul" (Franța), „Tarahumara" (Mexic), „Tinerii vor să trăiască" (Grecia), „Brațul la brat" (Japonia) și altele. Țara noastră este reprezentată în competiție de filmul „De-aș fi... Harap-Alb", al regizorului Ion Popescu-Gopo.

Un viu schimb de opinii în problemele ce frămîntă pe slujitorii celei de-a VII-a arte va fi prilejuit de prezența la Moscova a unor cunoscuți cineaști, actori, critici și teoreticieni de film din diferite țări.

Printre oaspeții de onoare ai festivalului se numără scriitorul american Mitchell Wilson, precum și compatrioții săi Abby Mann (scenarist), regizorul Boris Sagal și actorii Marlon Brando, Steve Mc Queen, Gregory Peck și Kim Novak. Din Franța sosesc regizorii Jean-Luc Godard, Christian Jaque, Claude Autant-Lara, Gérard Oury, Louis Daquin, Yves Ciampi, regizorul și actorul Robert Hossein și actorii Jacques Charrier și Dany Robin. Din Italia vin regizorii Michelangelo Antonioni, Giuseppe de Santis, Francesco Rosi și Nanni Loy. Din Anglia regizorii Anthony Asquith, Joseph Losey și actrița Rita Tushingham. Au fost de asemenea invitați directorii festivalurilor internaționale de la Veneția — Luigi Chiarini, New York — A. Fogel, Frankfurt pe Main — Stettner și alții. Și-au mai anunțat sosirea secretarul general al Federației internaționale a asociațiilor de producători, A. Brisson, și conducătorul secției de cinema a U.N.E.S.C.O. Enrico Fulchignoni. Din lista oaspeților mai amintim pe regizorul spaniol Luis Berlanga, regizorul olandez Joris Ivens, regizorul japonez Kon Ichikawa, actorii din R.F.G. Karl Schell și Thomas Holzmann.

Nume tot atît de prestigioase figurează pe lista celor două jurii. Pentru premiile ce vor fi acordate filmelor de lung-metraj vor vota: regizorul sovietic Serghei Gherasimov, ca președinte, și Leonardo Fioravanti, director la Centro Sperimentale dal Cinema din Roma, regizorul iugoslav Veliko Bulajici, regizorul polonez Czeslaw Petelski, regizorul român Mircea Drăgan, regizorul japonez Kiohito Usihara, actorul și regizorul maghiar Zoltan Varkony, actrița franceză Marina Vlady, scriitorul ceh Jiri Marek și actorul și regizorul indian Radj Kapoor. Juriul concursului de scurt-metraj va fi prezidat de cunoscutul documentarist sovietic Roman Karmen și numără printre membrii săi pe regizorii de desen animat F. Hitruk (U.R.S.S.) și Todor Dinov (Bulgaria), pe documentaristul din R. D. Germană Andrew Thorndike, criticul Hilmar Hoffmann din R. F. Germană, A. Hosin din Algeria, R. Landa din Mexic, P. Ross din Danemarca și A. Alton din Anglia. În afara celor două mari premii, pentru filme de lung și de scurt-metraj, juriul va distribui încă 16 premii de aur și de argint. Pentru prima dată în acest an vor fi acordate și premii de aur și argint destinate să încurajeze tinerele cinematografii naționale.

La sediul de pe strada Vasilievskaia al Comitetului de organizare a celui de-al IV-lea Festival internațional cinematografic de la Moscova febra pregătirilor a atins zilele acestea punctul culminant. Se iau ultimele măsuri pentru asigurarea unei bune desfășurări a manifestărilor și organelor anexe festivalului, cum sînt „Tribuna liberă" a cineaștilor, „Tîrgul de filme" destinat producătorilor, distribuitorilor și proprietarilor de săli din lumea întreagă, Comisia tehnică, Biroul de presă etc. Au și apărut primele numere ale cotidianului „Sputnik kinofestivalia" (Satelitul festivalului cinematografic). Au fost recrutați, pentru deservirea oaspeților și traducerea filmelor, 130 de traducători stăpînind în total 30 de limbi; 12 traducători experimentați vor asigura traducerea simultană în engleză, spaniolă, germană și franceză a filmelor din concurs, iar alți 80 vor traduce cu schimbul filmele din afara competiției prezentate la cinematografele Rossia, Kosmos, Udarnik etc.

Marea sărbătoare a filmului găsește Moscova în haine festive, cu piețele împodobite cu steagurile țărilor participante și cu panouri înfățișînd imagini din filmele în concurs. La biblioteca Lenin se deschide o expoziție dedicată periodicelor și literaturii cinematografice editate în Uniunea Sovietică și în străinătate. Pentru desfacerea mult căutatelor „suveniruri de la festival" — insigne, fulare, carnete, obiecte de artizanat etc. — au fost amenajate numeroase chioșcuri la hotelurile și aeroporturile capitalei sovietice, iar magazinul „Gum" a amenajat un salon special.

Au mai rămas doar două zile pînă în clipa cînd în fața sălii Congreselor din Kremlin se va înălța steagul celui de-al IV-lea Festival internațional cinematografic de la Moscova. Prin deviza lui: „Pentru umanism în arta cinematografică, pentru pace și prietenie între popoare", festivalul aduce o valoroasă contribuție la dezvoltarea celor mai înaintate tendințe ale artei cinematografice contemporane și la întărirea schimburilor creatoare între cineaștii din lumea întreagă.

Ana ROMAN

Și actrița americană Kim Novak și-a anunțat sosirea la Festivalul cinematografic din capitala sovietică.

ști omul ce-ar păți, dinainte s-ar păzi". Eroul lui Gopo, un fricos băiat de împărat, cunoaște pe de rost povestea lui Harap-Alb la care va participa (în imaginație). Dar nu poate schimba o iotă (nu din textul lui Creangă ci din suita peripețiilor), pentru că există o logică intimă a evenimentelor (cele mai fantastice) care-l duc pe prislea cel visător exact către aceleași deznodăminte. E avertizat, de pildă, că la răspîntie se va întîlni cu perfidul spîn. Dar impetuosul adolescent nu se poate opri să nu se încaiere ambițios cu dușmanul, care, știe sigur, îl va răpune și-l va face sclav. Destin? Fatalitate? Nimic din toate acestea. Basmul lui Gopo (ca și cel al lui Creangă) e profund laic și modern. El devine sursa unor evoluate reflecții asupra oamenilor și vieții, prilejuind notații psihologice demne de eseiștii contemporani. Harap-Alb se privește în oglinda rîului și vede acolo chipul spînului: „Ce, tu erai? Credeam că sînt eu" — își spune eroul. „Se vede că amîndoi nu sîntem o singură persoană". *Alb și negru* voia să-și subintituleze Gopo filmul, exact pe ideea conținută în titlul original, complex și paradoxal: „Harap-Alb". Inocența fiului de împărat, care nu cunoaște și nu înțelege mai nimic din jur, e dublată de experiența spînului, luciditatea celui care a trecut prin multe și vrea să-i dea puștiului candid o lecție de viață. Încercările la care-l pune vicleanul îl călesc pe tînărul viitor împărat și-l fac să înțeleagă, pe rînd: eficiența solidarității umane (împrietenirea cu Gerilă, Setilă și ceilalți valoarea lucrului cu greu dobîndit (salatele de aur), curajul, sacrificiul sentimentului (cumpăna alegerii fetei de împărat). Dintr-o poveste cu zîne și zmei, „Harap-Alb" devine epopeea realistă a călirii curajului, a maturizării unui copil credul, naiv. Păcat că Gopo nu și-a dus pînă la capăt excelenta idee a unui spîn-conștiință, alter-ego al ființei noastre, capabile deopotrivă de bine și de rău, de naivitate și șiretenie, de curaj rodnic și de altul, distructiv.

Un suflu tonic, de autentic umor românesc străbate de la un cap la celălalt basmul nostru cinematografic și aceasta în ciuda costumelor — concepute fără intenții de specific național (Oni Oroveanu) — sau a decorurilor (tot Oroveanu) voit nelimitate în timp și spațiu. Castele feerice, care s-au întins pe zecile de hectare ale platourilor de la Buftea, numeroase filmări de completare, ingenioase combinații scenografice, ambițioase eforturi de butaforie, totul a fost pus cu inteligență în slujba unor idei despre om și pentru om, dragi lui Gopo.

Fantezia cineastului umanist nu se dezminte. Nici cînd desenează alert admirabile miniaturi spirituale, nici cînd dirijează o armată greoaie de actori, călare pe cai fantastici ori înfruptîndu-se cu bucate românești la ospețe pantagruelice. Foamea cinematografică a dîmboviteanului Ion Popescu-Gopo e aceeași cu a confratelui din povestea lui Creangă.

Alice MĂNOIU

Anna Karina, una dintre protagonistele filmului italian „Femei pentru soldați"

Filmul „Atentatul" reprezintă cinematografia cehoslovacă în competiția de la Moscova.

Ludmila Savelieva și Oleg Tabakov — Natașa și Nikolai Rostov — în filmul „Război și pace".

Printre oaspeții festivalului se numără și regizorul japonez Kon Ichikawa

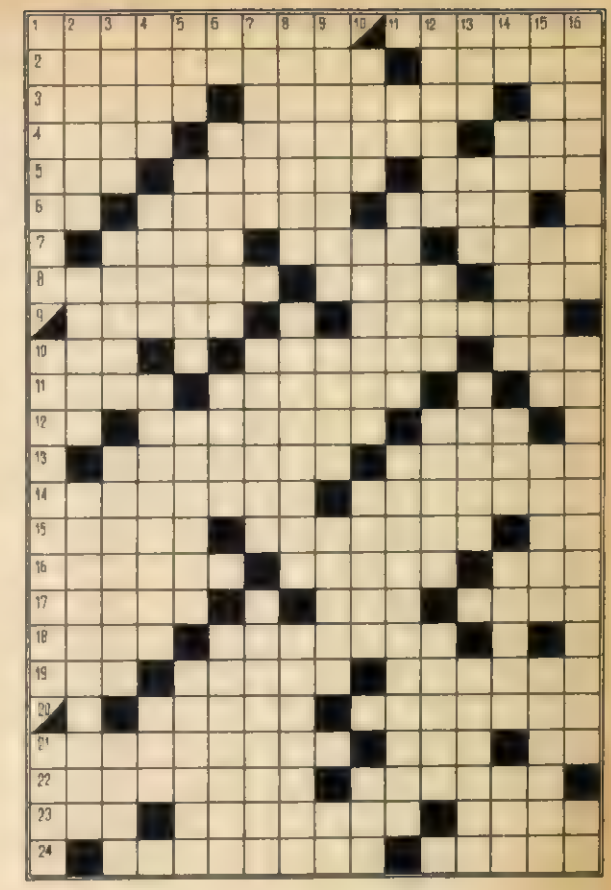

AH, CĂLDURILE!...

16/24

ORIZONTAL: 1) Fierberi, clocotiri — 90 grade în orice colț! 2) 45 grade la Ploiești și Tîrgu Jiu! — Măsoară temperaturile... 3) ..înalte — A se înfierbînta — Avocat (abr.). 4) Peste zero, în orice caz — Lucrare agricolă în toiul verii — Cea mai răspîndită dintre răcoritoare. 5) Acela — Susținute cu căldură — Beton cu oțel. 6) În frigider! — Contra arsurilor (pl.) — Astru. 7) Cuptor (reg. pl.) — Primesc briza mării — Ridicat la 100 grade! 8) Fără contact cu lumea (fem.) — Crustacei la răcitor! — Toridă pe jumătate. 9) Urecheați — Mușul de la smîpodul verii. 10) Eduard ... cel mic — Căldura de pe plajă ... — ... și unul care a simțit-o pe pielea lui. 11) Arde! — Conjugat la febră mare — Pronume ... foarte personal. 12) Tudor Florescu — Coborîre — Dezvoltă căldură. 13) Vară și vară! — A deceda. 14) Călduri mari — „Vară" la masculin (dim.). 15) Plină de noroi — De vară — Da din contra! 16) A răcori deschizînd ferestrele — Excesiv de cald — Foc ... de armă (onomat.). 17) La ordinea zilei! — Imaculat — Ne feresc de arșița soarelui. 18) Diminutiv masculin — Te trimit... la băi. 19) Încălziți în cele din urmă! — Transmis — Din cuptor! 20) Trecut prin foc, la propriu și figurat — Suflet cald. 21) Căldură sub fereastră — Bătut de obicei la cald! — Pe cal! 22) Se înfierbîntă repede — Liber-cugetător. 23) Se bronzează... la soare — La umbră — Scăldat. 24) Copiere — Nu se-nfierbîntă (fem.).

VERTICAL: 1) Limbile focului (dim.) — Înfierbîntați... de o idee — A sta în fața „Flacării". 2) Se manifestă prin creșterea temperaturii din cauza... scăderii temperaturii (pl.) — Canicula — Dă vertigii (fem.). 3) „Cutia" cu temperaturi înalte — Rumeniți de soare — Fierți, figurat și propriu — Fără fierbere (pl.). 4) Îi place căldura (poartă și blană) — Extremele frigului — Înfierbîntarea ... spiritelor (pl.) — Îl ai la mînă! 5) Bronzate în fine! — Se încing ... la gît sau la mijloc — Au de lucru mai ales vara — Drumuri de munte. 6) La temperatură! — Înflăcărați (fig.) — Amenajări la Constanța! — Lipsa căldurii ... căminului. 7) Răcorire eoliană — Din dus ... face duș (pl.) — A schimba. 8) Alterați din cauza căldurii — Înfocat în controversă — Nelipsit de la mare. 9) Cu un grad sau cîteva grade în minus — Simbol al focului sacru (pl.) — Dispărut din cauza căldurii ... — ... la baie! 10) Personalități — Organe de mașină, răcite cu apă, uleiuri etc. — Produce febră — Și la soare și la răcoare! 11) Soarele Nilului — Unealtă și muncă agricolă de vară — Încălzire a atmosferei! (pl.). 12) E în fierbere — Interjecție — Măsoară capacitatea electrică — Primul act al feeriei estivale. 13) Refren în vatră! — A dracului! — Puști — Nu-i ajung șapte sticle de suc. 14) Sfîrșit de vară — Cald (fig.) — Se încălzește mai mult iarna decît vara! — Arșiță (pop.) — Tine de cald. 15) A da de băut — Răcorire... cu stropitoarea — Meșterul care ne asigură căldură — Haine (sing.). 16) Mare fierbere — Se face foc ușor! — Arșiță ... pe sfîrșite.

I. Gh. CARAIMAN

Dezlegarea jocului „EROI CELEBRI DIN LITERATURĂ ȘI ARTĂ" apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) SEMIRAMIDA — PARIS. 2) TRAIAN — OFFENBACH. 3) RAR — RICA — ORESTIA. 4) ATICE — ANA — OUA — AK. 5) DON — STRAUSS — LF — E. 6) I — AA — SUD — T — COLOS. 7) VERNE — SALAMINA — P. 8) AV — TIMORAT — R — UDE. 9) RACINE — CLEOPATRA. 10) I — IPSOS — A — PAN — AR. 11) USCAT — PENES — TAGE. 12) SUE — ENEIDA — PICO. 13) TROIAN — E — VAG — SO. 14) N — ORNICE — SOLON — V. 15) OANA — SENECA — NADI. 16) SEE — HARUNALRASID. 17) TD — GEN — TERAZ — CRI. 18) R — CAR — MARIT — BOIU. 19) AMILCAR — GS — CUCI 20) DARIUS — DIOGENE — P. 21) ARE — L — PACALĂ — LAR. 22) MASSENET — ROSSINI. 23) UMAR — ALIVANCA — CA 24) SER — AIEVE — TAMTAM

dialog cu cititorii

OPERELE LUI GEORGE CĂLINESCU

„Ce s-a editat sau s-a reeditat din lucrările lui George Călinescu în ultimii ani ai vieții sale?"

Felicia I. STELEA
Novaci, raionul Gilort, reg. Oltenia

Răspunde GEORGE MUNTEAN, cercetător la Institutul de istorie și teorie literară al Academiei R. P. Române.

Ultima lucrare a lui G. Călinescu, editată în timpul vieții lui, a fost **Cartea nunții**. Ea a văzut lumina tiparului pentru prima oară în 1933. Reeditat acum, romanul constituie volumul întîi al seriei de **Opere** care se află în pregătire la Editura pentru literatură. Primele volume ale seriei închinate „nemuritoarei Vera", soția sa devotată, vor vedea lumina tiparului în acest an. O parte a ediției a apucat să și-o îngrijească el. Aproape concomitent cu volumul întîi de **Opere** i-a apărut la Editura tineretului micromonografia **Vasile Alecsandri**, tipărită mai întîi în revista **Studii și cercetări de istorie literară și folclor**, al cărei redactor responsabil a fost de la apariție (în 1952) și pînă la moarte.

Tot în ultimii ani G. Călinescu a pus în scenă, la Institutul de istorie literară și în locuința sa de pe strada Vlădescu, scurte piese pe care le-a răspîndit apoi prin **Contemporanul** (Brezaia), **Gazeta literară** și **Luceafărul** (**Napoleon și Fouché**, **Napoleon și Sf. Elena**, **Secretarii domnului de Voltaire**, **Răzbunarea lui Voltaire**, **Soarele și luna**, **Tragedia regelui Otakar și a prințului Dalibor** și altele). Piesa lui ultimă, **Ludovic al XIX-lea**, scrisă „în cinstea anului 1964" (vezi revista Teatrul nr. 7 / 1964) și pe care n-a mai apucat s-o vadă pe scenă, deși repetițiile începuseră, piesele mici și **Șum sau calea neturburată**, apărută în 1943, ca un protest împotriva întunericului fascist ce cuprinsese atunci țara, ar putea constitui substanța unei prestigioase cărți. Tot în acest an, dar din păcate după moartea lui, i-a apărut lui G. Călinescu ediția a doua a romanului **Bietul Ioanide**, roman care, împreună cu cel care-l continuă, — **Scrinul negru** — a marcat momente de seamă în proza noastră de după război. Săptămînile trecute au reapărut (revăzute într-o măsură, ca și **Bietul Ioanide**) acele pătrunzătoare **Impresii asupra literaturii spaniole**, tipărite întîi în 1946 și pe care, repunîndu-le în circulație, .Editura pentru literatură universală a făcut un important act de cultură. În vitrinele librăriilor se află de puțină vreme volumul „Teatru" de George Călinescu. În curînd va apărea în Editura pentru literatură, în volum, studiul masiv intitulat **Estetica basmului**, apărut întîi în două numere consecutive din **Studii și cercetări de istorie literară și folclor**, studiu care marchează o dată în cercetarea acestei specii pe plan internațional, și bine ar face o editură să-l tipărească în cîteva limbi de mare circulație. Ar fi o afirmație plenară nu numai a personalității lui G. Călinescu, ci și a întregii noastre științe și metode folcloristice.

Profesorul a lucrat intens în ultimii 15 ani la revederea, completarea, aducerea la zi, îmbogățirea monumentalei sale **Istorii a literaturii române de la origini pînă în prezent**, apărute în 1941 și rău tratate de oficialitatea de atunci. O parte a rezultatelor acestei munci au fost publicate în revista institutului la rubrica **Material documentar**. Aproape terminată, cartea n-a mai apucat a fi tipărită sub ochii marelui ei autor.

În ultimii cinci ani a condus și lucrările de elaborare a tratatului academic în cinci volume privind **Istoria literaturii române**, tratat din care a și apărut primul volum, cuprinzînd o sinteză a folclorului și literaturii noastre vechi. Tot în vederea tratatului scrisese și studiul monografic închinat lui **Eliade Rădulescu**, apărut deocamdată în revista institutului. A tipărit monografiile **Grigore M. Alecsandrescu** și **Nicolae Filimon**, ambele exemplare hotărîtoare pentru ceea ce înseamnă acest gen de lucrări. A retipărit ediție revăzute ale **Vieții lui Mihai Eminescu** și **Ion Creangă**, a scris două cărți de călătorie (**Kiev-Moscova-Leningrad** și **Am fost în China nouă**). A publicat volumul **Studii și conferințe**, închinate unor mari personalități ale literaturii universale (Horațiu, Tasso, Cervantes, Cehov, Dostoievski etc.), a desfășurat o excepțională activitate publicistică, a ținut exemplare cursuri universitare, a fost un activ deputat în Marea Adunare Națională, s-a îngrijit de creșterea și îndrumarea tinerelor cadre de specialiști etc., etc.

OPINII ALE CITITORILOR

DUMITRU AGHIORGHIESEI, conducător auto din Iași, ne mulțumește pentru apariția noii noastre rubrici „Colțul automobilistului" pe care ar dori-o stabilă în paginile revistei. Ne face și unele propuneri tematice.

„Colțul automobilistului" va fi o rubrică cu apariție bilunară și la redactarea ei ne-am străduit să găsim colaboratori competenți. Propunerile tematice făcute de corespondentul nostru din Iași nu pot fi reținute deoarece nu corespund obiectivelor rubricii noastre : sfaturi pentru conducătorii auto amatori nu profesioniști.

IACOB BADIU, marinar din Hîrșova, DELCZEG NICOLAE, floricultor din Sibiu, LIVIU PINTECAN, elev din Reghin, ȘERBAN ION și DRAGU RADU, montatori locomotive din Simeria, și ION CRISTOIU, elev din Panciu, au scris revistei, mulțumind pentru unele articole (reportaje de pe marile șantiere ale construcției socialiste, reflectarea vieții culturale din țară etc.) sau rubrici (Memento, Cadran internațional, Dialog cu cititorii, Actualități cinematografice etc.).

Corespondenții noștri ne fac și unele observații critice (Iacob Badiu : alegerea necorespunzătoare a unor desene ilustrînd un material) și multe și prețioase propuneri luate în studiu. Ca mulțumiri.

OLAUS ROEMER

„Care au fost realizările mai de seamă ale lui Olaüs Roemer, unul din pionierii astronomiei moderne?"

Mihai CHEȚAN
student, Cluj

Răspunde RADU GRIGOROVICI, membru corespondent al Academiei R. P. Române.

Olaüs Roemer a fost unul din pionierii astronomiei moderne, care a contribuit în mod esențial la dezvoltarea tehnicii măsurătorilor de precizie pe care se bazează în bună parte această știință.

Născut la 25 septembrie 1644 la Aarhus, oraș industrial și port important al Danemarcei, el își petrece în tinerețe zece ani la Paris (1671—1681) ca profesor al Dauphinului (fiul cel mai mare al regelui), după care se întoarce în Danemarca, devenind membru al Academiei de matematici și director al Observatorului astronomic din Copenhaga. Renumele pe care și-l cîștigă pe plan științific îi ridică și prestigiul social, astfel că ajunge spre sfîrșitul vieții primar al orașului Copenhaga și consilier de stat. A murit în 1710.

Realizările cele mai importante ale lui Roemer se înscriu pe tărîmul instrumentelor pentru măsurători astronomice. El a inventat cercul meridian — o lunetă montată pe o axă orizontală orientată exact de la est la vest, astfel încît rotirea lunetei în jurul acestei axe lasă luneta în planul meridianului. Cu ajutorul acestui dispozitiv se măsoară ascensiunea dreaptă a astrelor. Tot Roemer a inventat ecuatorialul cerc orar — o lunetă montată pe un sistem de două axe mobile dintre care una este paralelă cu axa universului, iar cealaltă paralelă cu ecuatorul. Aceste instrumente, care formează și astăzi echipamentul de bază al oricărui observator astronomic, i-au permis lui Roemer măsurarea declinației și ascensiunii drepte a peste o mie de stele.

În lumea fizicienilor Roemer a devenit și a rămas celebru prin prima măsurare a vitezei luminii. Observînd cu mare exactitate dispariția și reapariția unui satelit al planetei Iupiter în spatele discului planetei, el a constatat că fenomenul eclipsei întîrzie mereu față de timpul mediu atunci cînd Pămîntul se depărtează de Iupiter și avansează față de timpul mediu atunci cînd Pămîntul se apropie de Iupiter. Roemer a explicat această observație prin faptul că luminii îi trebuie un timp de 2.640 secunde pentru a parcurge diametrul orbitei terestre. El a dedus din observațiile sale că viteza de propagare a luminii în spațiul interstelar are valoarea fantastică de 215.000 kilometri pe secundă. Valoarea care se obține astăzi prin aceeași metodă este de aproximativ 301.000 km/s.

DE CÎND SE JOACĂ POPICE?

„Care-i istoricul jocului de popice și în ce măsură s-a dezvoltat în țara noastră?"

Nuțu PLĂCINTĂ
str. Războieni 10, Piatra-Neamț

Răspunde LADISLAU SZÜCS, secretar general al Federației române de popice.

Jocul de popice își dovedește existența din timpuri foarte îndepărtate. Faptul este confirmat, de altfel, prin descoperirile arheologice din Egipt, unde în unele morminte datînd din anul 5600 î.e.n. au fost găsite obiecte ce seamănă cu bile și popice.

Începînd din secolele XII-XIII cronicile germane vorbesc despre popice ca despre un joc distractiv și foarte recreativ, practicat în piețe publice, pe lîngă biserici etc.

Documentele istorice arată că și Martin Luther juca popice cu prietenii săi.

...La început se juca sub forma aruncării de pietre sau cranii de animale între oase care țineau loc de popice. După aceea s-a renunțat la aruncările pietrelor și s-a trecut la rostogolirea lor, delimitîndu-se și spațiul de joc. Pe măsura dezvoltării jocului de popice apar interpretările regionale ale jocului care fac ca și astăzi în lume să existe patru sisteme care se deosebesc între ele.

La începutul secolului al XX-lea se înființează numeroase asociații de popice, federații naționale, iar în anul 1926 la naștere I.B.A. (Asociația internațională de bowling) la care în 1934 s-a afiliat și România. Din anul 1952, la Hamburg, începe să funcționeze F.I.Q. (Federația internațională de popice) care numără astăzi 40 de țări cu peste 20 000.000 jucători.

Federația română de popice a luat ființă în anul 1932 ; azi ea are peste 1.120 secții cu peste 30.000 sportivi.

Sportivii români participă la numeroase confruntări internaționale și au obținut pînă acum o serie de rezultate bune printre care titlul de campion mondial la popice cucerit de Ion Micoroiu în 1957 la Viena sau locul II cucerit de echipa feminină a R P.R la Campionatele mondiale de la Bratislava din 1962.

Ediția a VI-a a Campionatelor mondiale de popice va avea loc la București între 19 și 25 iunie 1966.

POȘTA NOASTRĂ

GEORGE NICOARĂ, TIMIȘOARA. 1) De obicei, publicăm dezlegările jocurilor apărute în revista imediat următoare. 2) Ne pare bine că apreciați jocurile noastre de cuvinte încrucișate și, desigur, sîntem de acord cu dv. asupra rolului lor educativ. Dar nu sîntem de acord că trebuie să lipsim revista de alte rubrici (de exemplu dv. ne propuneți să renunțăm la materialele de sport) pentru a extinde spațiul acordat cuvintelor încrucișate. Credeți-ne că sînt foarte mulți cititori care ne cer să procedăm invers. Noi trebuie însă să satisfacem pe iubitorii tuturor genurilor, pe cititorii cu cele mai diverse preocupări și preferințe.

IOSIF POPILAR, SIBIU. Vă mulțumim pentru aprecieri. Discurile dorite le puteți comanda prin librăria „Cartea prin poștă", secția „discul prin poștă" din str. Sergent Nuțu Ion nr. 8, raionul V. I. Lenin, București).

CONSTANTIN DĂBULEANU, CORABIA. În afara faptului că jocul de cuvinte încrucișate pe care l-ați compus păcătuiește prin prea puțină densitate tematică și prea multe puncte negre (cam 18%), el nu întrunește o condiție obligatorie pentru publicarea în „Flacăra" : formatul 16/24.

FILIP GÎRLEA, CURTEA-DE-ARGEȘ. 1) Un om ce doarme vreme îndelungată poate fi hrănit pe cale artificială cu supe, extracte de carne, soluții cu vitamine ș.a. 2) Vom mai publica, desigur, reclame de confecții și articole de galanterie bărbătească, dar frecvența acestora nu depinde de noi, ci de comenzile pe care le primim. 3) Ne-am notat și vom publica un reportaj și despre orașul dv. 4) Adresa este : „NAVROM", Constanța-Port. 5) Adresa dv. o vom publica la rubrica respectivă.

ALEXANDRU NAGY-LUP, CLUJ. Diferența de vîrstă (mai ales cînd e vorba de 2-3 ani !) nu poate constitui un impediment pentru ca doi oameni să facă schimb de cărți poștale ilustrate. Ca atare nu credem că e necesar ca cei ce-și publică adresa la rubrica „Cititorii către cititori" să precizeze și ce vîrstă au.

V. SILVIAN

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Nicolae Rădulescu, elev, com. Teiș, rn. Tîrgoviște ; ilustrate ; Lucia și Luminița Gîlniceanu, București, str. Oituz 23, rn. 1 Mai : teme diverse ; Ilona Sofletea, elevă, Roșiori de Vede, fundătura Sănătății 13 : ilustrate ; Elena Ciobanu, elevă, Școala veterinară, com. Gîrla Mare, rn. Calafat, reg. Oltenia : literatură, ilustrate ; Jana Postelnicu, București 11, str. Lanternei 69, rn. 1 Mai : ilustrate ; Marioara Petrescu, București 11, str. Lanternei 77, rn. 1 Mai : ilustrate ; Adriana Toma, elevă, Rm. Vîlcea, str. Lenin 123 : cinema, ilustrate ; Carmen Chera, elevă, Rm. Vîlcea, str. Stolanovici 13 : cinema ; Mioara Oprescu, elevă, București 11, str. Lanternei 106 : ilustrate ; Willy Szilagy, Bistrița, str. Ecaterina Teodoroiu 1 : teme diverse, ilustrate ; Violeta Stănescu, elevă, Ploiești, str. Postei 26 : ilustrate ; Lucia Nicolae, elevă, București, str. Conductorului 26, rn. Lenin : ilustrate ; Florica Ghiță, elevă, București, str. Moroieni 23, rn. 1 Mai : ilustrate ; Doina Arghir, București 10, str. Sinzeni 5 : sport, muzică ; Valia Guțu și Refila Cîmpoiaș, învățătoare, Budacul de Sus, rn. Bistrița, reg. Cluj : ilustrate ; Elena Stoica, Comănești, cartierul Leorda, str. Progresul 32 : teme diverse, ilustrate ; George Ditoiu, elev, com. Scrioștea, rn. Roșiori de Vede : ilustrate ; Victor Gherghescu, miner, I.C.H. Corbeni, bl. 19, ap. 2, rn. Curtea-de-Argeș : teme diverse, ilustrate ; Lucian Coman, com. Izvoru, rn. Costești, rn. Argeș : teme diverse, ilustrate.

memento

discuri

Un excelent chitarist cu voce ! E Gioni Dimitriu (pe care l-am văzut și prin cîteva filme) cu chitara. Acum îl putem asculta pe discul EDC-573. Tot cu chitara.

Acapulco bossa nova (din „Veselie la Acapulco") nu mai are nevoie de recomandații. Dacă nu l-am fi văzut și auzit pe Presley în filmul respectiv, Gioni Dimitriu făcea figură bună. Este o voce mai mică, însă cu un suflet mare

Nedumerirea noastră este întreținută cu consecvență de redacția Electrecordului în privința autorilor lucrărilor. De pildă piesa de mai sus e compusă de J. Lilley pe coperta discului și de J. Liber pe disc. Care din ei o fi autorul adevărat ?

Hully gully de P. Dorsey ne oferă un alt Gioni Dimitriu, plin de nerv, pus în priză la un curent de 220 volți. O interpretare excelentă (într-o englezească indescifrabilă, cu excepția lui „go" și „no" care sînt pronunțate... cu mult sentiment).

I want to hold your hand (nu știm ce înseamnă, deoarece nu ni se dă traducerea), este o bucată celebră din repertoriul Beatles. E greu să cînți de unul singur pe post de patru Beatles. Dar cu efort, se poate obține ceva. Ceea ce demonstrează și discul nostru.

You can sit down (?) de Ray Charles sună cumplit .. de bine. Acompaniază și un grup vocal feminin (neidentificat pe generic cul discului). Nădăjduim să nu fie tot solistul nostru, feminizat prin magia tehnicilor de înregistrare ! Ar fi culmea, deoarece cîntă excelent

teatru

Ultima premieră a Teatrului Muncitoresc C.F.R. ULISE ȘI COINCIDENȚELE, comedia lirică a celor doi actori Mircea Șeptilici și Gh. Dumbrăveanu, se desfășoară într-un loc propice eroului din titlu : marea. O inscenare izbutită a lui N. Al. Toscani, doi interpreți cunoscuți : Dana Comnea și Silviu Stănculescu

CLIPE DE VIAȚĂ. Un spectacol pentru care merită a fi înfruntată... temperatura sălii (Teatrul Lucia Sturdza-Bulandra).

Horia Lovinescu a fost unul din cei mai jucați autori originali ai acestei stagiuni. Și acum, la sfîrșitul ei, Teatrul de stat din Timișoara își încheie activitatea, reluînd FEBRE. Salutăm inițiativa de a se acorda rolurile principale unor tineri sau foarte tineri interpreți : Papil Panduru (Toma), Adrian Popovici (Nelu), Geta Iancu (Anca) etc. Regia este semnată de C. Anatol și Radu Avram

Un clasic... în aer liber. Evident, orice piesă clasică poate fi reprezentată în aer liber, pe scena unei grădini de vară. Menționăm însă COMEDIA ERORILOR inscenată de Lucian Giurchescu pentru faptul că, prin maniera spectacolului, ritmul și umorul său, depășește valoarea medie a spectacolelor estivale

La 160 ani de la moartea lui Schiller teatrul din Arad prezintă o nouă premieră : DON CARLOS în regia lui Nic. Moldovan. Spectacolul e notabil (de remarcat decorurile unui tînăr scenograf a cărui evoluție este ascendentă: Sever Frențiu) și cuprinde interpreți din diverse generații : C. Adamovici (Filip), Constanța Comănoiu (Elisabeta), Ion Cioslea (Don Carlos), Agatha Nicolau (Eboli), Ion Petrache (Posa).

STAȚIA DE AUTOBUZ. William Jnge, dramaturg și autor de scenarii cunoscut peste ocean, nu-și justifică renumele cu această piesă, fără mari calități artistice și reluînd clișee. Regizorul Petre Sava Băleanu a încercat să suplinească lipsurile din text, lucru ce l-a reușit de multe ori, într-un spectacol inegal însă în valori actoricești. Evidențiabilă scenografia lui Virgil Miloia (Teatrul de stat din Petroșeni).

Litoral. Ne-am interesat pentru dv. de ceea ce veți putea vedea pe litoral în aceste zile de vacanță.

Teatre : Național bucureștean, „Lucia Sturdza-Bulandra", Mic, de Comedie, „Ion Creangă", „C. Tănase".

Ansambluri artistice: „Perinița", C.C.S., ansamblurile de cîntece și jocuri din Tg. Mureș și din Craiova, corul „Madrigal", orchestra „Barbu Lăutaru".

Sanda Toma

Muzică ușoară : orchestra condusă de Horia Moculescu, formații din Anglia, Italia, R. S. Cehoslovacă, R S F Iugoslavia, R D Germană.

televiziune

DUMINICĂ 4 IULIE — Concert de muzică ușoară transmis de la Berlin (între 13.00 și 14.00) ■ Meci „tare" de fotbal: U.R.S.S.-Brazilia. Transmisie de la Moscova (18.00) ■ Mureșul de argint : film documentar realizat de Televiziune (20 30) ■ În ciclul „Maeștrii genului scurt" va fi prezentat marele povestitor danez Andersen. Strălucirea basmului filozofic (20.50).

LUNI 5 IULIE — Un interesant film documentar chinez : Pictînd natura (20.25) ■ Frumoase nopți de iulie. Transmisie de la Moscova (21.00).

MIERCURI 7 IULIE — „Surorile Boga" de Horia Lovinescu. Trei surori — replică peste veac a celebrei piese cehoviene — în fața războiului și a eliberării țării de sub jugul fascist. Piesa mai veche a dramaturgului român cunoaște o nouă viață scenică datorită Teatrului de stat din Galați (20.00).

JOI 8 IULIE — Premieră la „Val-Virte]" : Pierduți în cosmos (19.20) ■ Filmul francez „Un enoriaș ciudat". Bourvil devalizînd cutiile milelor din bisericile Parisului (20.05) ■ În cadrul emisiunii „Atlas folcloric", fluieraș, bucumași și dansatori din Țara Vrancei (21 25).

VINERI 9 IULIE — Săptămîna. O emisiune care merită a fi recomandată din cînd în cînd (20.00) ■ Seară de operetă romanească (21.10).

SÎMBĂTĂ 10 IULIE — „Dorul meu și al dumitale", cu formația de muzică populară a lui Victor Predescu. În orice caz un titlu mai sfrăgător decît cel, recent folosit, „De la o melodie la alta" (21.00) ■ Poezia la ea acasă. Versuri despre hidrocentrale, recitate în „decoruri naturale ' (21 45) ■ Retrospectivă umoristică N. Stroe (22 05)

cinema

Dany Saval

CUM SE REUȘEȘTE ÎN VIAȚĂ, premieră, film francez. Regizorul Michel Boisrond ne propune o comedie modernă (chiar titlul este, desigur, o glumă), jucată de buni actori ai ecranului francez. Protagonista, o veche cunoștință : Dany Saval.

UN LUCRU FĂCUT LA TIMP, premieră, film englez. Un nou Norman Wisdom, după recentul **Spre culmi** și după mai vechile **Alerg după o stea, O dată în viață**, în care gagul este rege. Regizorul filmului, un încercat al genului : Robert Asher.

JUNGLA TRAGICĂ, premieră, film brazilian. Ne reamintim, văzînd acest film, de argentinianul **Curg apele tulburi**. Acțiunea se petrece în Mato Grosso. Regizorul Roberto Farias a realizat un film cu importante virtuți sociale.

■ Dintre premierele recente se desprinde, prin valoare, excelentul film psihologic al lui Elia Kazan **AMERICA, AMERICA**, o evocare a oamenilor și locurilor Anatoliei de la sfîrșitul veacului trecut și începutul secolului nostru.

■ Amatorilor de muzică ușoară le este oferită pelicula italiană **ÎNTÎLNIRE LA ISCHIA**, cu un solist temperamental — Domenico Modugno — și cu o actriță de mare firesc — Antonella Lualdi.

■ La Moscova, cel de-al IV-lea Festival internațional al filmului se află înainte de start. Participante, peste 50 de țări. Amănunte în pag. 18-19 ale revistei

cartea

■ Au apărut **Lunateci** (2 vol.), romanul postum al lui Ion Vinea. Cartea merită toată atenția iubitorilor de literatură.

■ Același Ion Vinea e prezent în librării cu remarcabile traduceri din proza lui E.A. Poe. În Biblioteca pentru toți au apărut **Prăbușirea casei Usher** (vol. I) și **Aventurile lui Gordon Pym** (vol. II). Prefața e semnată de criticul Matei Călinescu.

■ Un volum de studii ale lui Tudor Vianu a ținut Editura didactică și pedagogică : **Studii de literatură română** — generalități, scriitori (Pann, Odobescu, Maiorescu, Eminescu, Creangă, Caragiale, Macedonski, Bacovia, Arghezi etc.) și sinteze

■ Un alt volum postum este cel al lui Al. Sahighian, apărut la Editura tineretului — **Riul tiirbinte.**

■ Simultan apropie cu monografia lui Valeriu Ciobanu închinată Hortensiei Papadat Bengescu, scriitoarea ne este relevată ceva mai pregnant decît pînă acum și ca autor dramatic prin apariția la Editura pentru literatură a unui **volum de Teatru** (ediție îngrijită și prefațată, nu prea densă, de Eugenia Tudor, care atrăgea atenția și asupra poeziilor marii romanciere într-un număr recent din Contemporanul).

■ Înaintea apariției în librării a textului românesc a cărții lui Dumitru Micu despre **Tudor Arghezi**, a apărut la Editura Meridiane o versiune concentrată a acesteia în limba engleză, contribuindu-se astfel la cunoașterea mai adîncită a operei poetului de către familiarii acestei limbi.

■ Publicistul George Cuibuș publică în colecția **Oameni de seamă** a Editurii tineretului o interesantă (în parte) viață a lui **Romain Rolland.**

■ Un debutant de marcă — Cornel Omescu (**Între două trenuri**, Editura pentru literatură, colecția Lucesfărul) — prezentat de un critic pertinent, Gabriel Dimisianu.

■ Cicerone Theodorescu a tipărit la Editura militară volumul intitulat **Hronic.**

■ După ce va termina romanul în trei volume **El au luptat pentru patrie**, consacrat luptei poporului sovietic împotriva Germaniei hitleriste, Mihail Șolohov intenționează să scrie o piesă de teatru despre un om al zilelor noastre. În cei 40 de ani de activitate literară, Șolohov a fost tipărit în 73 de limbi, într-un tiraj total de peste 41 milioane exemplare.

■ Una din cele mai vechi reviste literare franceze „Mercure de France" își încetează activitatea din motive financiare. Revista a apărut în 1890 ca tribună a poeților simboliști. În paginile ei au semnat Mallarmé, Gide, Claudel.

muzică

■ Începe stagiunea estivală cu spectacole în aer liber ! Ansamblul de cîntece și dansuri „Perinița" prezintă spectacolul „Pe meleagurile țării" la stadionul Republicii (3 iulie), cu **Ioana Radu, Margareta Pîslaru, Ion Cristoreanu** și alți cunoscuți interpreți de muzică populară. Dirijor : **Ionel Budișteanu.**

■ Fidelii operei mai pot încă „prinde" o „Boemă" cu **Ion Buzea** (laureat al Concursului internațional George Enescu) în rolul Rodolfo în rolul celorlalți eroi ai lui Puccini : **Teodora Lucaciu, Maria Crișan, Octav Enigărescu.** Conducerea muzicală : **Cornel Trăilescu** (4 iulie, sala T.O B.).

■ Muzica ușoară la radio în această săptămînă vă oferă la 4 iulie : „Micul dicționar al muzicii ușoare" — pr. I, ora 12.45; „Recital **Louis Armstrong**" emisiune de Cornel Chiriac — pr. I, ora 22.20. Iar pentru 7 iulie (pr. II, ora 22.30) „Cîntece aproape uitate" cu **Yves Montand** și **Jean-Claude Pascal.**

Margareta Pîslaru

plastică

Expoziția de stat a artelor decorative 1965 — o primă competiție publică între forțele creatoare din artă, artizanat și industrie pe care se sprijină decorul cotidian al locuinței urbane, al caselor de odihnă, al unor edificii publice, al peisajului cultivat de grădini și parcuri (sala Dalles).

Notă. **Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.**

cadran INTERNAȚIONAL

EXPOZIȚIA ÎN PRIMEJDIE

Cea de-a doua și ultima stagiune a Expoziției universale de la New York s-a deschis sub semnul unor mari îndoieli și frămîntări. La inaugurarea ei, anul trecut, previzerile fuseseră extrem de optimiste : se anticipa un total de 70 de milioane de vizitatori și un beneficiu de 49.725.000 de dolari. Municipalitatea New Yorkului urma să primească 24 milioane de dolari pentru amenajările aduse terenului de la Flushing Meadows, unde sînt instalate pavilioanele.

Lucrurile nu s-au desfășurat însă conform așteptărilor. În toamna lui 1964 porțile expoziției s-au închis în atmosfera foarte puțin agreabilă a unui deficit de 17,5 milioane de dolari. Numărul vizitatorilor în prima „stagiune" a fost de numai 27 de milioane, o cifră sensibil inferioară așteptărilor.

La 21 aprilie 1965, cînd expoziția a redevenit accesibilă publicului, situație părea să se fi îmbunătățit : în acea primă zi vizitatorii au fost de trei ori mai numeroși decît la „premiera" de anul trecut. Dar de atunci încoace curba interesului față de expoziție a mers descrescînd vertiginos și, în clipa de față, numărul intrărilor este cu 29 la sută mai mic decît în perioada corespunzătoare a lui 1964.

Partea cea mai proastă pentru organizatori e că tocmai acum e sosit scadența unor polițe a căror plată a tot fost amînată. Datoria se ridică la o sumă importantă, care depășește 30 milioane de dolari. Creditorii sînt cîteva bănci, precum și agenția de detectivi care asigură paza terenului.

În disperare de cauză s-a luat măsura de a se mări prețul biletului de intrare, care a ajuns acum să coste 2,50 dolari de persoană. După cîte se pare însă, unii dintre organizatori se tem că această scumpire va duce la o scădere și mai accentuată a numărului vizitatorilor și, în consiliul de administrație al expoziției, se pronunță cu tot mai multă teamă fatidicul cuvînt „faliment"

N. MINEI

PARIS: ARHITECTURĂ SPAȚIALĂ

Arhitectura spațială este oare o arhitectură a viitorului ? Iată o problemă care preocupă pe specialiști. De curînd la Paris a stîrnit vîlvă o ciudată machetă de arhitectură „futuristă", reprezentînd o clădire-turn. Rod al unui studiu îndelungat, macheta este creația arhitectului francez Edouard Albert, cunoscut ca teoretician al arhitecturii și urbanismului spațial. Turnul, o adevărată replică modernă a Turnului Eiffel, apare neobișnuit prin caracterul spectaculos al arhitecturii sale.

Structura spațială „arborescentă" cuprinde 22 celule locuibile, suspendate pe douăzeci tuburi de oțel, înalte de 120 m și avînd fiecare la bază diametrul de 40 cm iar la vîrf de 20 cm. Elementele verticale sînt legate între ele printr-un sistem triangulat tridimensional, proiectat de inginerul Keloff. Cele 22 de celule în formă de scoică, cu dimensiunile 18×8×9 m, sînt vaste „locuințe particulare", compuse fiecare din cîte cinci camere. Apartamentele sînt prevăzute cu instalații de aer condiționat, iar întreaga clădire este deservită de zece ascensoare.

Specialiștii afirmă că suspendarea apartamentelor pe tuburi de oțel, sistem constructiv în care Edouard Albert este specialist (el a realizat de altfel zgîrie-norul Croulebarbe și imobilul Air France de la Orly), are mai multe avantaje : permite o variată așezare a celulelor pe verticală, în mișcare spiralată și totodată o orientare optimă a fiecărui apartament. Prin dispunerea în spirală s-a creat posibilitatea de a se amenaja deasupra fiecărei celule o grădină suspendată asemănătoare cu cele ale Semiramidei.

„Imaterialitatea" arhitecturii turnului reiese din faptul că 9/10 din ansamblul construit constituie spațiul dintre celule. Parterul, complet degajat, permite iluminarea naturală a construcțiilor învecinate. Primul planșeu se află la înălțimea de 19 m. Îmbrăcămintea în bronz și oglinzi a celulelor conferă construcției un aspect feeric. Originalitatea este subliniată și de tratarea în romburi a pereților, care sînt punctați ici-colo cu cîte o fereastră triunghiulară. Geamul, de o construcție specială, are proprietatea de a tempera puterea razelor de soare în a căror lumină turnul pare scufundat.

Întrucît realizarea unei asemenea construcții solicită sume uriașe, fără a se putea anticipa posibilitatea de rentabilizare, se pare că oamenii de afaceri care urmează să finanțeze lucrarea manifestă unele rezerve. Mai ales că, cel puțin la început, ei se tem că nu vor găsi cumpărători ai „apartamentelor suspendate".

N. EHIȘTEANU

ZIUA MICILOR ARTIȘTI

În fiecare an un anunț în toate ziarele din New Delhi : el indică ora și locul unde se va desfășura întrecerea Malwett pentru copii. Toate magazinele de specialitate pregătesc pentru această zi un

mare stoc de hîrtie, creioane, pensule și culori, căci ele sînt pur și simplu asaltate de mii de copii.

Acum șapte ani săptămînalul umoristic „Shankars Weekly" a chemat pentru prima dată la această întrecere. A fost un mare succes. Anul acesta au luat parte peste 10.000 de copii ca pictori și mai multe mii de părinți ca spectatori.

Participanții sînt împărțiți în șase categorii, pe vîrstă, pînă la 16 ani. Fiecare grupă primește, la alegere, 5 teme. Numai cei sub 5 ani au voie să picteze după pofta inimii. Tinerilor artiști le stau la dispoziție patru ore. Apoi rezultatul strădaniilor lor este adunat și apreciat de un juriu.

Pentru copii toate acestea reprezintă o glumă. Numai ambiția unora dintre părinți provoacă de multe ori necazuri organizatorilor. Cu toate că accesul la locul concursului nu este admis, mereu se furișează tați și mame care încearcă să-și ajute vlăstarele. Și ei nu înțeleg că tocmai ajutorul lor distruge șansa unui eventual „succes" — căci specificul copilăresc al tînărului pictor este distrus prin astfel de influențe.

Ram PANJABI

UCENICII VRĂJITORI...

O serie de agenții de presă occidentale anunțau recent că la numai 40 kilometri de Washington autoritățile americane au descoperit un centru de pregătire militară și o însemnată cantitate de dinamită aparținînd organizației extremiste de dreapta „Minutemen". S-a constatat — cum preciza agenția U.P.I. — că în zona respectivă au avut loc exerciții de luptă ale unei noi unități a acestei organizații, unitate înființată în regiunea Washington.

Mai rezultă din relatările amintite că acest fapt — care e doar unul din multele de acest gen înregistrate în ultimii ani pe teritoriul țării — a afectat unele cercuri oficiale într-o măsură mai mare ca pînă acum. Explicația rezidă în însăși evoluția organizației „Minutemen".

Această organizație a „cavalerilor urii" a fost creată în urmă cu vreo patru ani, cu sprijinul material și moral al celor mai reacționari exponenți ai monopolurilor. Programul ei inițial ? După cum a declarat la timpul său liderul „minutemenilor", De Pugh, unul reprezentant al agenției „Associated Press", membrii organizației și-au propus „să oprească înaintarea comunismului" și chiar... să „dea piept personal cu comuniștii în război". Care război ? — ar fi fost întrebat el. Răspunsul a venit prompt : „Trebuie să se pună capăt întrebării dacă și cînd va începe cel de-al treilea război mondial. Războiul a și început, sîntem în el pînă în gît".

Și „minutemenii" s-au pus pe lucru. Au făcut rost de arme, muniții, explozibile, s-au organizat în unități mai mult sau mai puțin secrete și, răsfirați pe teritoriul diferitelor state ale S.U.A., au început „exercitii de luptă". Paralel, în colaborare cu membrii altor organizații de extremă dreaptă, ei au trecut la întocmirea de fișe ale „comuniștilor și simpatizanților" din S.U.A. Treptat, activitatea lor s-a extins, înglobînd noi provocări antidemocratice și represiuni împotriva populației de culoare care luptă pentru drepturi civile, precum și „importante misiuni politice", printre care s-a relevat sprijinul sută la sută acordat candidatului republican Goldwater în ultimele alegeri prezidențiale. După înfrîngerea acestuia, „minutemenii" și-au amplificat programul. Așa cum a arătat recent directorul Biroului federal de investigații (F.B.I.), Edgar Hoover, organizația „Minutemen" nu ascunde că „principalul ei scop îl constituie pregătirea membrilor săi pentru răsturnarea guvernului". Același lucru a fost relevat nu demult de congresmanul Charles Joelson (din partea partidului democrat) care

---

Fotografia nr. 1 : La o unitate a forțelor patriotice sud-vietnameze se pregătesc mîine. Agențiile de presă relatează că în provincia Binh Dinh, de pildă, numai în 10 zile ale acestei luni, 62 de atacuri ale forțelor patriotice s-au soldat cu 565 morți și răniți și 124 prizonieri din rîndul trupelor guvernamentale și americane. ● Fotografia nr. 2 : „Bun venit la Santo Domingo !" Cu aceste cuvinte de o ironie amară își începe săptămînalul american „New York Times Magazine" explicația dată fotografiei de față ce înfățișează un soldat american citind pe un zid din capitala dominicană inscripția : „Yankei — cărați-vă acasă !" ● Fotografia nr. 3 : Numeroși membri ai partidului Uniunea națională africană, refugiați din Rhodesia de sud, au organizat o demonstrație la Dar-Es-Salaam împotriva politicii rasiste a guvernului lui Ian Smith.

a ținut să declare : „A venit vremea să se spună clar că nu se va permite nici unei grupări fasciste de extremă dreaptă ca, sub pretextul anticomunismului, să amenințe liniștea țării".

Opinii similare au fost exprimate și de alți oameni politici, printre care — se afirmă — s-ar afla și unii care au vădit odinioară mai mult decît bunăvoință față de „minutemeni". Ca în povestea cu ucenicul vrăjitor, aceștia se străduiesc acum să oprească acțiunea stihiilor la declanșarea cărora ei înșiși au contribuit.

B. STOIAN

ASSUAN: COMORI VECHI ȘI NOI

corespondență specială pentru „Flacăra"

Assuan, ora 4 după-amiază. O zi senină, așa cum sînt îndeobște toate pe aici (unde noțiunile de ploaie și de zăpadă sînt, practic, necunoscute). Ne îmbarcăm pe vasul „Delta", pornind într-o cursă pe Nil, în amonte. Întrucît stîncile care străjuiesc de o parte și de alta malurile fluviului te împiedică să vezi departe, nu-ți rămîne decît să-ți aduni gîndurile și să te cufunzi în trecut. Cu cîteva mii de ani în urmă pe aceste meleaguri s-au înălțat mărețe monumente ale civilizației egiptene, ale cărei urme se văd și astăzi. Tocmai spre un asemenea monument ne îndreptăm acum : templele de la Abu Simbel.

Precum se știe, prin construirea barajului de la Assuan cele două temple — înălțate în timpul domniei lui Ramses al II-lea — ar fi urmat să fie acoperite de apa lacului de acumulare. Ele vor fi salvate grație unei largi acțiuni de colaborare internațională la care R.P. Română contribuie cu o cantitate de aproximativ 350 tone ciment. Un baraj protector a și fost înălțat pentru efectuarea lucrărilor de mutare a templelor.

Acestea sînt, fără îndoială, cele mai remarcabile dintre toate monumentele care se găsesc în Nubia. Prin mărimea, splendoarea și finețea cu care au fost lucrate, ele constituie adevărate capodopere arhitectonice și artistice.

Marele templu este consacrat lui Ramses al II-lea, cel „născut din soare și ales de soare", cum glăsuiește o inscripție. În centrul fațadei templului, lată de 38 m și înaltă de 33 m, se deschide o poartă deasupra căreia se află statuia zeului soare, înfățișat cu trup de om și cap de șoim. Poarta dă în mai multe săli săpate în stîncă. În prima vizitatorul admiră frumoasele coloane îmodobite cu statui ale faraonului. Pe pereți sînt reprezentate diferite scene războinice și religioase, multe din ele păstrîndu-și pînă astăzi prospețimea. Într-o sală alăturată Ramses este înfățișat copil, părinte, războinic, mare preot și zeu — egal cu celelalte divinități ale Egiptului antic.

Ultima încăpere — sanctuarul — este, din punct de vedere arhitectonic, partea cea mai interesantă a templului. Aici se găsesc patru statui, de asemenea săpate în stîncă. Alături de statuia lui Ramses al II-lea se află cele ale zeilor Re-Horakhty, Amon și Ptah. În anumite perioade ale anului, cînd soarele coboară spre asfințit, razele sale pătrund pînă în sanctuarul aflat la aproape 60 de m în interiorul muntelui. Construcția sa este în așa fel realizată încît atunci sînt luminate numai primele trei statui, în timp ce a patra, care îl înfățișează pe Ptah, zeul infernului, rămîne tot timpul în umbră.

La nord de marele templu se află un altul mai mic, cel al reginei Nefertiti. Fațada templului reprezintă o scenă de familie : Ramses al II-lea și Nefertiti înconjurați de copiii lor. În interior decorațiile sînt complet diferite de cele din marele templu. Personajele feminine sînt mai numeroase ; grația și eleganța formelor, splendoarea și coloritul costumelor stîrnesc admirația oricărui vizitator.

...Lucrările de salvare a celor două monumente se desfășoară cu intensitate. În 1966 marele templu va fi decupat în bucăți de cîte patru tone fiecare și apoi reconstituit la o înălțime de 187 m, unde nu vor mai ajunge apele viitorului lac. Templul va fi așezat în aceeași poziție, astfel încît razele soarelui să poată pă-

Detaliu din templul mic: Ramses și Nefertiti aducînd ofrande zeiței dragostei, Hator.

trunde la anumite ore pînă în sanctuar. La fel se va proceda și cu templul mic și, în 1968, cînd toate lucrările vor fi terminate, cele două temple vor arăta exact ca acum 32 de secole cînd au fost dăltuite în stîncă !

...Revenim la Assuan spre seară. De departe ne întîmpină luminile marelui șantier, unde munca se desfășoară fără întrerupere. Lucrările avansează în ritm rapid și, după calculele specialiștilor, comorile noi ale Assuanului se vor dezvălui cu un an de zile înainte de termenul prevăzut.

Nicolae PLOPEANU

Cairo, iunie 1965

K.K.K. ÎN ANGLIA

Două cruci mari de lemn aprinse simbolic în regiunea orașului Birmingham au atras atenția asupra activității Ku-Klux-Klanului în Anglia : prima a iluminat sinistru locuința unui lider al comunității indiene din Leamington, iar a doua — după trei zile — a ars în fața locuinței unei familii jamaicane, într-un cartier din Birmingham, locuit de imigranți de culoare.

Această practică, neobișnuită pînă acum în Anglia, a trezit — o dată cu resentimentele îndreptățite ale opiniei publice — și întrebarea : de unde provin aderenții K.K.K.-ului englez ? Contribuind, evident involuntar, la dezlegarea enigmei, ziarul de dreapta „Daily Sketch" informa : „Mai mulți membri din Birmingham ai partidului nazist britanic au aderat la o organizație geamănă cu Ku-Klux-Klanul american".

Așadar, membrii partidului nazist, iritați pare-se de ineficiența grupării lor, au decis să-și schimbe... firma, fapt ce a provocat de altfel mînia liderului acestui partid, Colin Jordan, care nici pînă acum nu putea conta pe prea mulți susținători.

Activitatea klanului englez nu se bizuie exclusiv pe mîna de fanatici naziști. Faptul că rădăcinile klanului nu sînt „pur englezești" reiese implicit din dezbaterile din Parlament în legătură cu intenția „marelui mag" al klanului din S.U.A., Robert Shelton, de a veni în Anglia, dezbateri în cadrul cărora ministrul de interne a afirmat că lui Shelton i se va refuza viza de intrare.

Marele mag va trebui deci să se resemneze să rămînă în S.U.A. și va fi privat de întîlnirea cu discipolii săi insulari..

Z. FLOREA

DE UNDE A PORNIT

La ora cînd sînt scrise aceste rînduri nu știm dacă pînă la apariția lor, actuala juntă militară din Vietnamul de sud va supraviețui unei noi lovituri de stat despre care vorbesc insistent relatările unor corespondenți aflați la Saigon. Dar nu despre perspectivele supraviețuirii regimului generalului Ky vrem să ne ocupăm în cele ce urmează ci despre dedesubturile uneia din primele măsuri luate de noul guvern militar după instalarea sa.

Mulți observatori aflați la Saigon ca și în alte capitale s-au întrebat cu consternare : oare toate celelalte dureri de cap ale regimului au fost într-atît eliminate, încît exponenții săi n-au avut ceva mai urgent și mai important de făcut decît să rupă relațiile cu Franța ? Privită izolat, măsura apare de-a dreptul comică. Dar în contextul evoluției relațiilor franco-americane și mai ales ca urmare a unei declarații publicate duminica trecută la Washington, măsura apare în cu totul altă lumină.

Ziarele au anunțat nu demult că la întrevederea dintre președintele Franței de Gaulle și vicepreședintele S.U.A., Humphrey, a fost discutată pe larg situația din Vietnam. Bazîndu-se pe anumite declarații făcute de Humphrey unui grup senatorial, o serie de observatori au anunțat că generalul de Gaulle ar dori să-l întîlnească pe președintele Johnson pentru a-i propune o acțiune „de mediere" în problema Vietnamului. Speculațiile în această privință au fost întărite de un comentariu apărut în oficiosul gaullist *La Nation*, care afirma că politica franceză îl pune pe președintele de Gaulle „într-o mai bună poziție de mediator posibil față de părțile interesate decît, de pildă, primul ministru englez care ar fi dorit să joace acest rol, dar a cărui țară n-a contenit să facă cauză comună cu una din părți".

Acele cercuri americane care prin glasul senatorului Mansfield se pronunță pentru o nouă cale, menită a scoate din impas politica americană în Asia de sud-est, au considerat această idee atrăgătoare. De aceea, probabil, Mansfield a fost singurul fruntaș politic al partidului democrat care a făcut cunoscute în public sugestiile franceze. Casa Albă, pentru a nu da posibilitate grupului Mansfield să-și extindă presiunile prin recoltarea sprijinului public, a turnat o găleată cu apă rece peste partizanii inițiativei. O declarație a purtătorului de cuvînt a subliniat că vizita lui Humphrey în Franța „nu poate fi considerată drept o bază pentru întrevederi sau negocieri".

Se pare că riposta nu s-a oprit aci. Potrivit unei declarații a senatorului Mansfield, actul regimului de la Saigon — ruperea relațiilor cu Franța — a fost îndreptat împotriva inițiativelor franceze. „După părerea mea, a declarat Mansfield, generalul de Gaulle ar fi trebuit încurajat să-și continue eforturile sale pentru căutarea unei soluții far decizia generalului Cao Ky de a rupe relațiile cu Franța reprezintă o încercare de a-l descuraja". Mansfield, cunoscînd probabil sursa acestei acțiuni, a adăugat : „Statele Unite ar trebui să indice în mod foarte clar că ele privesc favorabil participarea tuturor națiunilor, inclusiv și mai ales a Franței, care ar putea aduce o contribuție la restabilirea păcii în Vietnam".

Iată faptele care demonstrează de ce un regim care nu există, a rupt relațiile cu Franța. Singura întrebare pe care și-o pun observatorii informați în legătură cu această afacere este : de unde va veni viitoarea căldare cu apă rece ?

N. LUPU

SCENOGRAFIA FINLANDEZĂ

Deschisă de curînd sub auspiciile Institutului român pentru relații culturale cu străinătatea, expoziția „Scenografia în Finlanda" înfățișează publicului bucureștean creații ale maeștrilor scenei finlandeze realizate în perioada cuprinsă între anii 1911 și 1964.

Fotografiile, schițele de decoruri și de costume, afișele de teatru prezentate reflectă nivelul măiestriei, diversitatea tehnicilor și a curentelor existente în arta scenografică finlandeză de-a lungul a mai bine de o jumătate de veac. Totodată vizitatorii află aci informații asupra celor mai importante teatre finlandeze, a repartiției lor teritoriale și a numărului de spectatori.

Fotografia nr. 4 : Un aspect al lacului Balaton și împrejurimilor sale în plin sezon turistic.

Fotografia nr. 5 : Vivian Malone este prima tînără de culoare din S.U.A. care, în ciuda tuturor piedicilor puse de rasiști, a reușit să absolve cursurile Universității Tuscaloosa (statul Alabama).

Fotografia nr. 6 : O interesantă paradă a modei a fost organizată recent la Beirut : tinere din capitala Libanului au prezentat modele de îmbrăcăminte din trecut în diferite stiluri și desene caracteristice țărilor arabe.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112. Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Vlad MUȘATESCU La pagina 24 publicitate de Hedy LÖFFLER. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

ANTISOL

Crema ecran pentru plajă

Datorită substanțelor active ce se găsesc încorporate în cremă: prosalol S8 și siliconi 47 V 300, produsul acționează ca un ecran, lăsînd să treacă nestînjenite radiațiile neiritante care bronzează pielea.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

28

Anul XIV nr. 28 (528) — 10 iulie 1965

ARC DE TRIUMF LA PORȚILE LUMINII

Strictul necesar într-o generație cît în secole

FEBRE PE TROPICE

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONGRESULUI AL IV-LEA AL PARTIDULUI

ZILE DE NESTĂVILIT AVÎNT

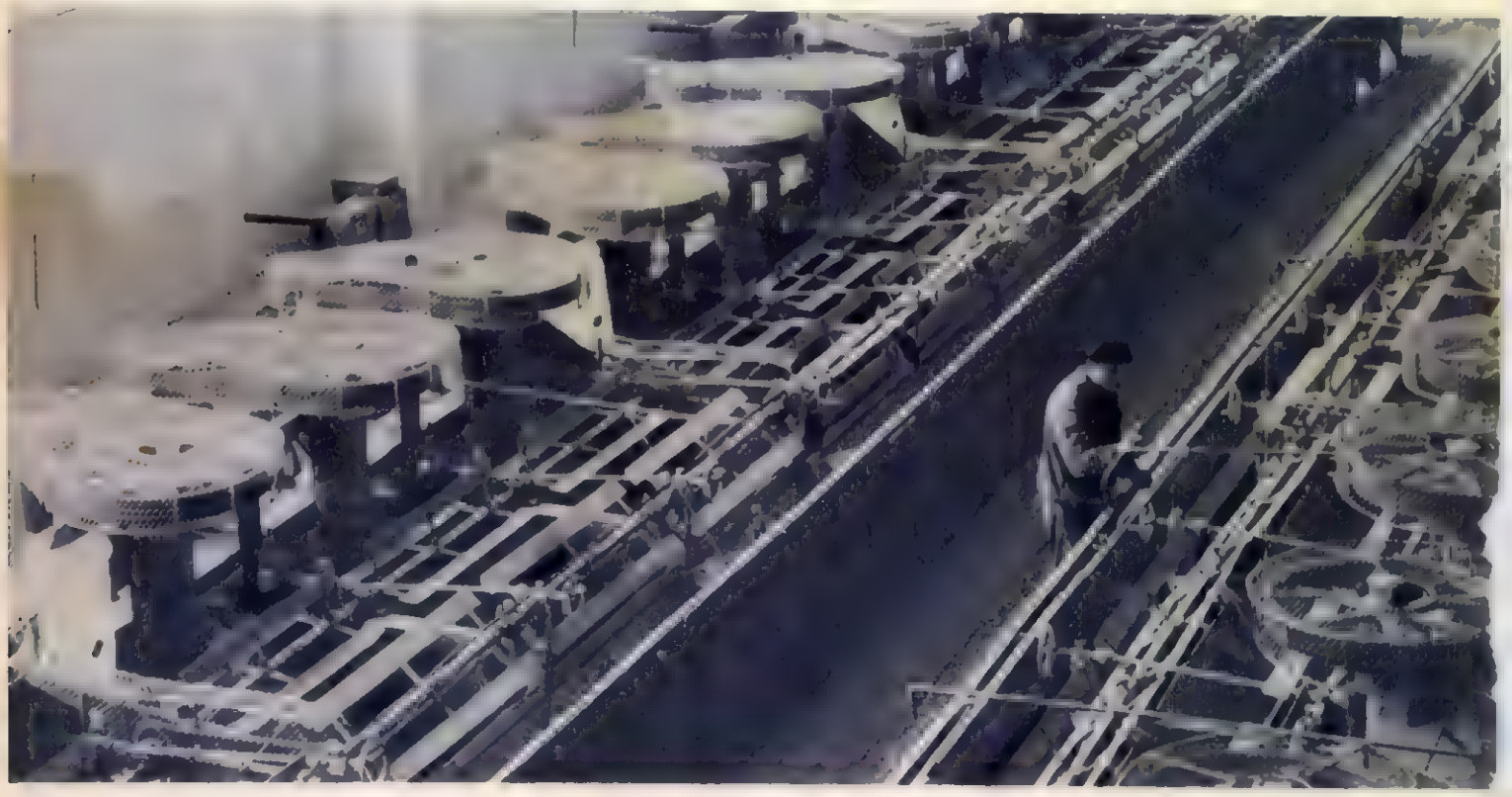

Oamenii muncii din țara noastră participă cu însuflețire la dezbaterea proiectelor de Directive ale celui de-al IV-lea Congres al partidului și a proiectului de Constituție a Republicii Socialiste România, manifestîndu-și adeziunea deplină față de politica partidului nostru.

În aceste zile de nestăvilit avînt creator noi și importante succese în producție au fost obținute în cadrul întrecerii socialiste ; de asemenea, în cinstea apropiatului Congres al partidului au fost date în funcțiune înainte de termen o serie de mari obiective industriale ale planului de șase ani.

AUTOMATIZAREA — UNELE PROBLEME ACTUALE ȘI DE PERSPECTIVĂ

În epoca noastră știința a devenit o forță directă de producție : nu se mai poate concepe un proces tehnologic care să se desfășoare la nivelul tehnicii moderne fără o bază științifică corespunzătoare. Pe de-o parte, tehnica utilizează tot mai mult rezultatele științei, pe de altă parte, aceasta din urmă găsește în tehnică un izvor de inspirație, precum și metodele cu ajutorul cărora își amplifică și verifică rezultatele.

Pornind de la această constatare a legității obiective de dezvoltare a societății, proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului trasează, ca o sarcină de bază, planului economic pe anii 1966-1970 *promovarea progresului tehnic în toate domeniile de activitate, extinderea mecanizării și automatizării, înzestrarea economiei cu instalații la nivelul tehnicii moderne, în vederea ridicării productivității muncii și reducerii în continuare a cheltuielilor de producție.*

Pentru asigurarea acestor obiective importante se prevede creșterea bazei tehnico-materiale a științei, extinderea cercetărilor științifice fundamentale și aplicative corespunzător nevoilor economiei naționale, ca și dezvoltarea învățămîntului pentru formarea și perfecționarea cadrelor de specialiști, ridicarea nivelului de pregătire profesională a muncitorilor și cadrelor tehnice.

Epoca noastră se caracterizează, printre altele, prin avîntul cibernetică, care intervine practic în toate domeniile de activitate, în special prin automatizare. Dar prin cibernetică automatizarea și mecanizarea depășesc sfera

CREATOR

producției industriale, intrînd și în sfera activității intelectuale.

Marele public cunoaște experiențele de traducere automată și știe, de exemplu, că, încă din anul 1963, la Timișoara s-au realizat cu calculatorul MECIPT primele traduceri din limba engleză în limba română.

S-ar mai putea aminti și de tendința permanentă — observată pe plan mondial — spre mecanizarea și automatizarea muncilor administrative. Aceste munci, care îmbracă aspecte foarte diverse și sînt de obicei extrem de migăloase, pot fi astăzi înfăptuite cu ajutorul mașinilor cu cartele perforate. O serie de operații care se efectuează la CEC, de exemplu, ar putea fi preluate de mașini automate.

La fel în sectorul muncii de planificare calculatoarele electronice pot aduce un aport deosebit de prețios. Cibernetica economică face posibilă rezolvarea științifică a problemelor de planificare și, în general, a numeroase probleme de economie concretă. Datorită vitezei foarte mari de lucru — la unele mașini : două milioane de operații pe secundă — astăzi a devenit cu putință ca, într-un ritm relativ scurt, să se verifice mai

La secția de montaj general a uzinelor „Semănătoarea" brigada condusă de Radu Lache se preocupă îndeaproape de atingerea indicilor calitativi prevăzuți de proiectanți pentru noul tip de combine C.T. 2 R, intrate recent în producție.

multe variante de planuri, alegîndu-se acel plan care conduce la performanțe optime, fie că este vorba de un plan de investiții capitale sau de planificarea optimă a transporturilor, de însămînțări optime etc.

Automatizarea intervine astăzi cu succes și în majoritatea proceselor industriale.

În unele cazuri este vorba de mașini individuale — de exemplu, un strung. La ultima Expoziție a realizărilor economiei naționale din R.P.R. s-a putut urmări funcționarea unui strung automat care prelucra piesele singur, pe baza unui program înregistrat pe bandă magnetică.

La noi în țară automatizarea intervine și la procese complexe, cum ar fi conducerea cu ajutorul calculatoarelor electronice a laminoarelor, optimizarea proceselor în industria chimică etc.

Proiectul de Directive prevede automatizarea pe scară tot mai largă a proceselor continue de producție, în special în industria siderurgică și de prelucrare a țițeiului, în industria energiei electrice, chimică, a materialelor de construcții, în transporturile pe calea ferată și în telecomunicații. Fără îndoială că aceasta va duce la ridicarea considerabilă a productivității muncii în aceste sectoare. Este o datorie a specialiștilor, a tuturor oamenilor muncii, să-și dea contribuția la realizarea în practică a acestor prevederi de foarte mare însemnătate.

Expresie a gîndirii profund științifice, bazată pe cunoașterea legităților care guvernează dezvoltarea societății, proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al Partidului Muncitoresc Român cu privire la dezvoltarea economiei naționale în anii 1966-1970 constituie piatra unghiulară a înfloririi țării noastre în această perioadă.

Prof. univ. Edmond NICOLAU

LA ÎNĂLȚIMEA PRESTIGIULUI CUCERIT

Mai puțin cunoscute în afara cercurilor de specialiști și puse oarecum în umbră de renumele unor produse într-adevăr cu faimă pe care le-am livrat pînă acum — instalațiile de foraj 4 LD, 3 DH 200-A etc. — restul produselor noastre, totalizînd zeci de repere, solicită din plin, în uzina noastră, eforturile unei importante părți a colectivului de muncitori, ingineri și tehnicieni. Fabricăm în prezent instalații complexe cum ar fi agregatele de pompaj și cimentare la sonde, sape cu role de diferite tipuri și dimensiuni, o întreagă serie de alte utilaje petroliere pe care ne străduim continuu să le investim cu calități tehnice și funcționale din ce în ce mai bune.

Recenta vizită în uzina noastră a conducătorilor de partid și de stat, vizită care ne-a găsit în plină activitate pentru traducerea în viață a angajamentelor luate în cinstea Congresului partidului, ne-a dat un nou imbold în muncă, ne-a însuflețit și mai mult în strădania noastră de a întîmpina cum se cuvine mărețul eveniment. Avem în față un vast program — proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului cu privire la dezvoltarea economiei naționale. Sarcinile izvorîte din prevederile acestui document care ne privesc pe noi, constructorii de utilaj petrolier, sînt importante. În urma dezbaterilor pe marginea acestor sarcini am elaborat un plan complex de măsuri prin aplicarea cărora sîntem convinși că vom atinge obiectivele fixate. Ne vom preocupa în continuare de lărgirea sortimentelor produselor noastre, de livrarea unor serii tipizate de subansamble ale instalațiilor de foraj prin a căror combinare să se poată obține mai multe tipuri de utilaje, vom îmbunătăți în continuare calitatea sapelor de foraj.

Toate acestea și multe alte preocupări ale muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor noștri arată că în uzina „1 Mai" din Ploiești grija pentru nou se află pe primul plan. Ne vom strădui să îndeplinim cum se cuvine sarcinile ce ne revin, astfel ca uzina noastră să fie la înălțimea prestigiului pe care și l-a cucerit

Ing. Gheorghe PETRESCU
director tehnic al uzinelor „1 Mai"-Ploiești

◀ S-a anunțat darea în exploatare a complexului minier Moldova Nouă, care va pune în valoare importante rezerve de minereuri cuprifere și de pirită. Fotografia înfățișează una din liniile de celule de flotație ale uzinei de preparare, cu ajutorul cărora se obțin concentratele de minereuri.

Nu demult, la noul combinat industrial de la Slatina, care va livra economiei naționale însemnate cantități de aluminiu și aliaje de aluminiu, a fost predată la recepție prima șarjă de plăci metalice. ▼

UN PUTERNIC FACTOR MOBILIZATOR

Vîrstnici și tineri, trăim timpuri de nețărmurită mîndrie.

Pe filele istoriei țării noastre sînt înscrise, cu începere din 23 August 1944, realizările mărețe înfăptuite an de an prin munca poporului, condus de partid.

Aceste succese sînt consacrate în documentele aflate în aceste zile în dezbaterea întregului popor :

Proiectele de Directive, ce vor fi supuse celui de-al IV-lea Congres al partidului ; înfățișînd imaginea grandioasă a marilor progrese realizate pînă azi de poporul nostru condus de partid, Directivele trasează totodată programul de înflorire și continuă prosperitate a patriei noastre socialiste în etapa viitoare.

Proiectul de Constituție, care înscrie în istoria României una din cele mai glorioase pagini : consfințirea victoriei depline a socialismului în țara noastră — Republica Socialistă România.

Cei care am trăit o parte a vieții sub regimul burghezo-moșieresc ne dăm mult mai puternic seama că aceste impetuoase realizări care au ridicat țara noastră, într-un timp relativ scurt, pe treapta celor mai înaintate țări din lume au putut fi înfăptuite de poporul nostru numai sub conducerea unui asemenea partid înțelept, ca acela care ne-a condus pe drumul eliberării și-apoi ne-a mobilizat la înălțarea edificiului socialist.

Cu cîtă mîndrie poporul nostru vede statornicit în Constituția țării că sîntem un *„stat al oamenilor muncii de la orașe și sate, suveran, independent și unitar"* ; că teritoriul țării noastre *„este inalienabil și indivizibil"* ; că *„întreaga putere în Republica Socialistă România aparține poporului, liber și stăpîn pe soarta sa"*.

Și totodată cu cîtă încredere și devotament poporul nostru aderă unanim la consfințirea, în noua Constituție, a rolului Partidului Comunist Român ca forță politică conducătoare a întregii noastre societăți — rol care a pătruns în conștiința fiecărui român.

Prevederile proiectului noii Constituții constituie un puternic factor mobilizator, căci fiecare articol, fiecare prevedere are un puternic suport, o garanție materială

Statuînd marile și fundamentalele drepturi cetățenești, proiectul de Constituție prevede totodată și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor, printre care : *„apărarea patriei este datoria sfîntă a fiecărui cetățean al Republicii Socialiste România"*.

Această prevedere a proiectului de Constituție își are garanția în grija pe care parti-

(Continuare în pag. 4)

ZILE DE NESTĂVILIT AVÎNT CREATOR

În Bărăgan secerișul e în plină desfășurare. La Brănești, raionul Lehliu, recolta medie la hectar pe suprafața recoltată pînă în prezent depășește 2 200 kg. 29 de combine ale S.M.T. Hagiești lucrează pînă seara tîrziu pentru ca cele 1 350 ha cu grîu să fie recoltate în cel mai scurt timp.

dul o poartă armatei noastre și dotării ei, în tradițiile de luptă ale armatei noastre, în conștiința fiecărui militar pătruns de îndatorirea de onoare de a sta de strajă suveranității, independenței și integrității teritoriale a patriei noastre, cuceririlor revoluționare ale poporului nostru. Totodată ea reprezintă întruchiparea năzuințelor poporului român, devotat trup și suflet cauzei socialismului, păcii și prieteniei între popoare.

Radu D. RUSESCU
general-colonel în rezervă

DREPTUL NOSTRU LA MUNCĂ

Am citit proiectul de Constituție a Republicii Socialiste România cu marele interes al cetățeanului care trăiește în această epocă de măreție înfăptuiri. Proiectul le reflecă în mod just și aprofundat. Dintre numeroasele articole care vorbesc despre drepturile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor mă voi referi numai la articolul 18. „*În Republica Socialistă România, cetățenii au dreptul la muncă. Fiecărui cetățean i se asigură posibilitatea de a desfășura, potrivit pregătirii sale, o activitate în domeniul economic, administrativ, social sau cultural, remunerată după cantitatea și calitatea ei. La muncă egală salariul este egal*". Porțile spre muncă sînt deschise tuturor și posibilitățile de a munci sînt, practic, nenumărate ; șantierele și uzinele noi, mărețele obiective ale viitorului cincinal au nevoie de cadre bine pregătite, cărora li se pune la îndemînă tehnica cea mai avansată.

Despre felul cum se muncea înainte, despre posibilitățile de a găsi o slujbă, oricît de prost remunerată, știu doar din poveștile tovarășilor mei mai în vîrstă. Eu, însă, după ce am terminat școala profesională, n-am avut grija unui post. Am fost imediat angajat strungar la I.M.U.M.-Mediaș. Ceea ce însă vreau să adaug este expresia satisfacției mele cu privire la uriașele posibilități pe care le-am avut eu însumi și le au toți cei care vor să-și perfecționeze meseria, să ajungă, prin școlarizare și calificare, să presteze o muncă din ce în ce mai complexă. Astăzi sînt șef de atelier la uzinele „23 August" din București. Vorbind despre mine nu-i pot uita nici pe mulți dintre tovarășii mei care din salariați auxiliari au ajuns strungari destoinici.

Articolul 18 mai vorbește și despre securitate și protecție a muncii. La noi în atelier respectarea legislației muncii e literă de lege și ea se realizează în mod concret prin buna organizare a locului de producție pentru evitarea posibilităților de accidentare, prin dotarea cu dispozitive care să ducă la crearea celor mai bune condiții de lucru.

Despre toate realizările în acest domeniu al muncii am putea scrie foarte multe pagini. În ele s-ar oglindi marele adevăr pe care-l trăim, pe care proiectul de Constituție îl consfințește ca pe o mare cucerire a clasei noastre muncitoare. Munca este o îndatorire de onoare pentru fiecare cetățean capabil de muncă.

Marin GHEORGHEȚĂ
maistru la uzinele „23 August"-București

ELECTROPUTEREA OLTENIEI

N-a trecut decît un deceniu și jumătate de cînd se întemeia, la Craiova, prima mare uzină oltenească și una din cele mai mari în domeniul electrotehnicii din țară : „Electroputere". Numele ei avea să devină repede cunoscut, ridicîndu-se astăzi la rangul unui adevărat simbol învestit de viață cu o puternică rezonanță.

Niciodată însă acest nume nu a avut un sunet atît de profund ca în zilele acestea. La Conferința organizației regionale de partid au numai reprezentanții celebrei uzine, ci, alături de ei, țărani și constructori au vorbit cu mîndrie despre marele spor de electroputere ce-l va dobîndi Oltenia potrivit perspectivelor pe care i le deschid cele două proiecte de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului.

„Electroputere" — uzina — înseamnă astăzi, raportată la scara industriei electrotehnice naționale, 95% din producția de transformatori, 44% din cea de generatori și 25% din producția de motoare electrice.

„Electroputere" — uzina — va dubla în 1970 producția anului 1965.

Producția de energie electrică a Olteniei din 1975 va egala aproape actuala producție de electricitate a întregii noastre țări.

Focarele uriașe de lumină ce vor fi construite în regiunea Oltenia vor concentra energiile Dunării albastre, captate de hidrocentrala de la Porțile de Fier, limbile de flăcări ale metanului rotind generatoarele de la termocentrala de lîngă Craiova sau incandescențele mocnite ale cărbunilor de la Rovinari izbucnind într-o nouă termocentrală care deocamdată întrețează doar în cifrele grandioase dar atît de certe ale proiectelor. Fiecare dintre cele trei centrale va îmbogăți zestrea de electricitate a țării cu cîte 1 000 000 de kilowați putere instalată.

Doi dintre mesagerii acestor impresionante realități viitoare, inginerii Nicolae Mănescu, director general al Complexului hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, și Mihai Liculescu, inginer șef al fabricii de transformatori de la „Electroputere", au ținut, în cuvîntul lor la Conferință, să facă o precizare : o mare parte din utilajele pentru aceste centrale vor fi produse în Republica Socialistă România.

Care este izvorul din care, adăpîndu-se, o regiune ca Oltenia, altădată proverbială prin înapoierea ei economică, devine într-un timp record o uriașă centrală electrică a țării ?

Izvorul acesta pururi nesecat și dătător de putere ni-l indică, încă o dată, cu autoritatea logică a noilor și hotărîtoarelor înfăptuiri sociale, proiectul Constituției Republicii Socialiste România.

„Întreaga putere în Republica Socialistă România aparține poporului, liber și stăpîn pe soarta sa.

Puterea poporului se întemeiază pe alianța muncitorească-țărănească. În strînsă unire, clasa muncitoare — clasa conducătoare în societate, țărănimea, intelectualitatea, celelalte categorii de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate, construiesc orînduirea socialistă, creînd condițiile trecerii la comunism"

Nicolae STOIAN

O PRODUCȚIE ALIMENTARĂ VARIATĂ, BOGATĂ

În cadrul dezvoltării echilibrate, multilaterale și ascendente a tuturor ramurilor economiei naționale, proiectul de Directive prevede ca producția alimentară să crească în anul 1970 cu 50 la sută față de anul 1965.

Volumul producției, stabilit pentru anul 1970, corespunde prelucrării unei cantități de 1,4 milioane vagoane materii prime agricole vegetale și animale, din care întreprinderile industriei alimentare vor contracta și prelua direct, de la toate categoriile de producători, circa 1 milion vagoane — sarcină de mare răspundere, pentru realizarea căreia se cere aplicarea cu consecvență a indicațiilor partidului privitoare la statornicirea unor relații comerciale juste cu țărănimea.

Un obiectiv important al următorului plan cincinal este îmbunătățirea structurii producției alimentare. Conform proiectului de Directive, în cadrul creșterii producției alimentare de ansamblu cu 50 la sută, produsele care asigură proteinele în alimentația populației — carnea, preparatele de carne, peștе, laptele, brînzeturile — vor crește pe total cu 63 la sută. De asemenea, grăsimile vegetale și animale, respectiv uleiul comestibil, untul, slănina și untura vor crește cu 56 la sută.

În scopul ușurării muncii în gospodăria casnică, producția de supe concentrate, semipreparate culinare, precum și cea de conserve de tot felul, legume, carne, peștе, fructe, va crește în medie cu 53 la sută.

Va fi extinsă fabricarea sucurilor naturale de fructe și tomate, a produselor dietetice, a produselor zaharoase și de panificație.

Proiectul de Directive prevede continuarea pe un front larg a dezvoltării și modernizării bazei tehnice de producție a industriei alimentare. Pe seama noilor capacități de producție se va obține circa 65 la sută din sporul de producție prevăzut, iar restul prin folosirea intensivă a capacității de producție existente și prin unitățile la care se prevăd lucrări de reutilare și dezvoltare

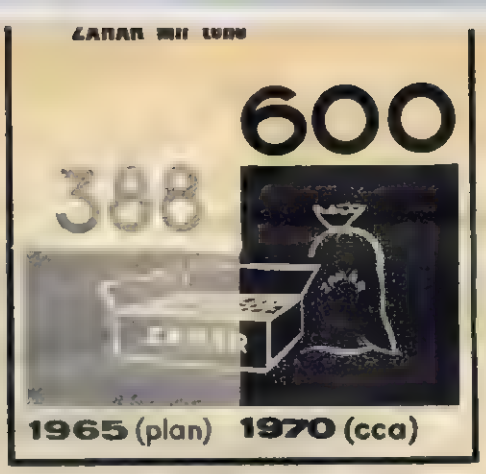

Volumul important de investiții și numărul mare de unități prevăzute să intre în funcțiune ne impun ca, încă de pe acum, să luăm măsuri deosebite pentru pregătirea documentațiilor și pentru asigurarea utilajelor din țară și din import. Proiectarea noilor unități o vom orienta spre acele soluții tehnice și economice care permit introducerea unui grad avansat de industrializare a construcțiilor, folosirea prefabricatelor și a elementelor tipizate, aplicarea unor metode moderne în execuție, astfel încît să scurtăm cît mai mult termenele de punere în funcțiune a obiectivelor de investiții.

Atît prin noile unități pe care le vom construi, cît și prin cele care vor fi dezvoltate și modernizate vom introduce în mod perseverent în industria alimentară tehnica nouă, caracterizată prin linii și procese tehnologice continue, cu ajutorul cărora să asigurăm produselor alimentare menținerea valorii nutritive și a vitaminelor, o calitate superioară și stabilă, un grad înalt de igienă și alți indici tehnico-economici ridicați. De asemenea, procedeele moderne de concentrare, uscare, tratare termică ne vor permite să mărim durata de conservare a produselor.

Gradul de industrializare a unei tone de materie primă va spori ca urmare a creșterii nivelului tehnic al industriei alimentare. Utilajele și tehnologiile moderne sînt factori cu ajutorul cărora vom diversifica și mai mult producția alimentară prin fabricarea unor produse și sortimente noi ca : pectină, acid citric, sucuri cremogenate, produse dietetice din legume, fructe, carne, lapte, produse de porumb, noi sortimente de înghețată, băuturi răcoritoare etc.

Orientăm măsurile noastre spre o creștere continuă a sortimentelor care sînt mai mult solicitate, spre majorarea producției livrate preambalat, spre satisfacerea cerințelor după tradițiile locale și gusturile cele mai exigente ale consumatorilor.

Din prelucrarea industrială va rezulta, la nivelul anului 1970, un volum de deșeuri furajere pe care le vom pune la dispoziția agriculturii și a căror valoare în unități nutritive reprezintă echivalentul creșterii unui număr de 400 000 mînzați.

Pentru îmbunătățirea proceselor tehnologice și a introducerii unor tehnologii noi, a lărgirii gamei de sortimente și a ridicării calității produselor conducerea Ministerului Industriei Alimentare a stabilit un complex de măsuri pentru legarea mai strînsă a activității celor două institute de cercetări alimentare de problemele concrete ale producției.

Cele arătate reprezintă numai cîteva din obiectivele asupra cărora industria alimentară își îndreaptă întreaga sa atenție în vederea realizării sarcinilor de mare răspundere ce îi revin prin proiectul de Directive. Realizările pe care le obținem în prezent, sprijinul și îndrumarea înțeleaptă pe care le primim în permanență din partea conducerii de partid și de stat constituie baza trainică a succeselor noastre viitoare.

I. MUNTEANU
director al Direcției plan economic din Ministerul Industriei Alimentare

ÎNSEMNĂRI FOTOGRAFICE

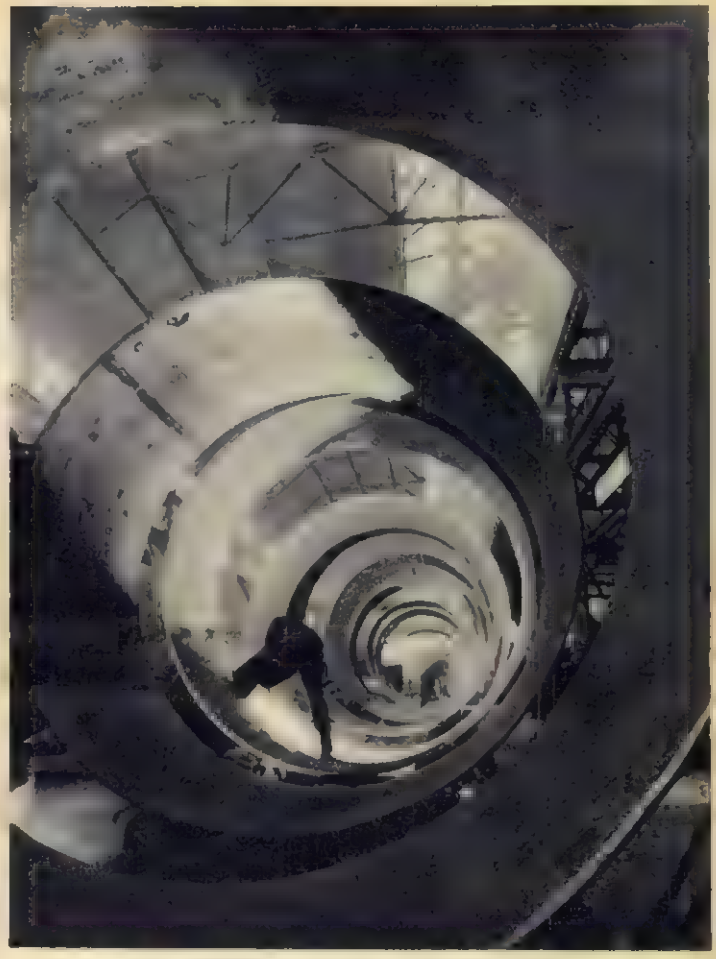

Hedy LÖFFLER – Uzina „Grivița roșie"

În București funcționează de cîteva zile o nouă întreprindere de panificație. În fotografie : aspect din secția de fabricare a pîinii, dotată cu utilaje moderne de înaltă productivitate

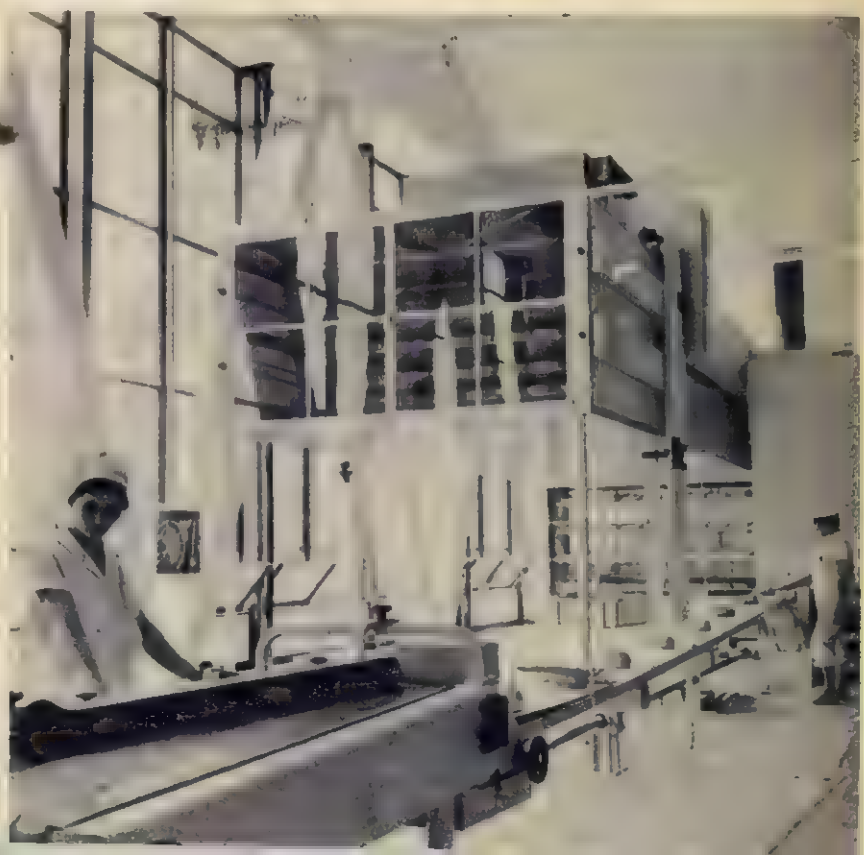

Arc de triumf la PORȚILE LUMINII

■ O BĂTĂLIE ÎN CARE SE ATACĂ DIN MAI MULTE FLANCURI ■ INTERMEZZO ÎNTRE DOUĂ EVENIMENTE ■ ÎN FAȚA UNUI DOCUMENT ISTORIC ■ NEDUMERIREA LUI CONSTANTIN ANCUȚA ■ CÎTEVA SEMNĂTURI INDESCIFRABILE ■ ITINERARUL VIBRO-SONETIȘTILOR ■ VISĂTORII PRIVESC ÎN PERSPECTIVĂ

Personalul 1 001 oprește în Cura Văii la 12,46'. Din vagoane coboară pasagerii sosiți din cele mai îndepărtate colțuri ale țării — majoritatea tineri — unii veseli, alții timizi, îmbrăcați ca la Oaș sau București.

Cei ce sosesc aci pentru prima dată privesc munții cu uimire, Dunărea zbătîndu-se printre „zăbrelele" Porților de Fier ; devin stîngaci în forfota marelui șantier, printre nesfîrșitele coloane de autobasculante, își poartă grijuli geamantanele, întreabă de vreun cunoscut sau de biroul de angajare.

De pe înălțimea munților calcaroși de dincolo de pîrîul Jidoștița șantierul se arată vast și dinamic. Excavatoarele, urcate pînă la altitudini necălcate pînă nu demult de piciorul omului, lărgesc cavernele în rocă și pămînt prin locurile pe unde va fi croită șoseaua la înălțimi, cu perspectivă spre peisajul magnific al lacului de acumulare care va avea o lungime de 130-200 km și o lățime de 1,5-4 km.

Ceva mai jos a și început să se contureze terasamentele căii ferate ce va spori traficul în Cura Văii. Calea ferată Turnu-Severin—Orșova—Topleț va fi ridicată cu 30 de metri deasupra traseului existent. Noul drum de fier ce se construiește pe un teren accidentat va străbate 19 tuneluri, punțile de fier și beton ale podurilor și viaductelor, la ansamblarea cărora se aplică cele mai moderne și adaptabile variante ale arhitecturii moderne. Verticalele din beton se toarnă deocamdată la orizontal.

Potențialul hidroenergetic al apelor constituie unul dintre cele mai importante surse energetice din România. Din lucrările de inventariere efectuate de către specialiști rezultă că prin amenajarea rîurilor noastre se poate obține, în centrale hidroelectrice, o putere instalată totală de circa 11 000 MW.

Proiectele de Directive ale celui de-al IV-lea Congres al partidului prevăd ca în perioada 1966-1975 să fie realizată în centrale hidroelectrice o putere instalată de 2 860 MW, adică de peste șase ori mai mult decît cea existentă la sfîrșitul anului 1965. În cadrul acestui vast program de extindere necontenită a bazei energetice a țării noastre un rol deosebit îl deține marea hidrocentrală de la Porțile de Fier, cu o putere de 1 025 MW (partea care revine țării noastre), obiectiv de seamă al viitorului cincinal, pe care România îl înfăptuiește în colaborare cu R.S.F. Iugoslavia.

Lucrări de dragaj în incinta șantierului.

Din acest perete al muntelui excavatoarele scot zilnic sute de tone de piatră.

Autobasculantele se strecoară pe drumuri, în convoaie kilometrice. Iar freamătul acesta industrial, tumultuos, în care oamenii intervertesc ceea ce natura a creat la Porțile de Fier haotic, e străbătut de glasul strident al vibrosonetelor care înfig palplanșele la batardou.

La tot pasul ai impresia că asiști, că iei parte la o bătălie înverșunată, pe un front larg, unde se atacă din mai multe flancuri, cu tenacitate, după un plan strategic minuțios alcătuit pentru a garanta victoria. Planul acestei bătălii a început prin studierea cotelor Dunării înregistrate la Orșova în ultimii 125 de ani, pentru a se obține o cheie limnimetrică. Lucrările topogeodezice au antrenat sute de specialiști români și iugoslavi. Rețeaua geodezică cercetată înmănunchează 600 km pătrați pe o lungime de 250 km. Scafandrii au controlat duritatea stîncii din care se va ridica pieptul de beton al barajului deversor; dintre toate soluțiile posibile pentru un amănunt sau altul al lucrării, proiectanții celor două țări riverane le-au ales pe cele mai bune.

Și, o dată cu definitivarea proiectelor, a început marea bătălie. Punerea în funcțiune a gigantului de la Porțile de Fier este prevăzută pentru anul 1970-1971 și reprezintă unul din principalele obiective ale viitorului cincinal. Dunărea va trece prin acest arc de triumf cu întregul cortegiu de afluenți luați prizonieri în drumul de pînă aci,

Lucian ZATTI

(Continuare în pag. 8)

Arc de triumf la PORȚILE LUMINII

Panoul care înfățișează sistemul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, așa cum a arătat el în ziua inaugurării, reprezintă unul dintre cele mai „atractive" puncte ale șantierului.

plătindu-ne vamă în fiecare an 5 miliarde kW ore, scutindu-ne să mai cheltuim pentru obținerea lor 1,8 milioane tone de combustibil convențional.

Constructorii de la Porțile de Fier au avut de întîmpinat încă de la început o seamă de greutăți. Porțiunea dintre Dunăre și pieptul munților este îngustă și oferă posibilități reduse pentru amplasarea unor instalații, pentru transportul materialelor. Dar pe marele șantier au sosit oameni cu experiență cîștigată la Bicaz, la Argeș. S-a pus problema corectării malurilor Dunării prin excavarea a 2 000 000 mc de pămînt și de piatră. Au intrat în acțiune excavatoare de mare capacitate. În văile Jidoștiței și Voditei au început să clocotească exploziile dinamitelor. Excavatoristul Francisc Gal le arată celor pe care i-a întîlnit aci tot ce a învățat la Bicaz. Dacă-l întrebi cum se simte la Porțile de Fier, îți răspunde:

— Ca la mine acasă. Mă simt bine unde are excavatorul ce „mînca". Dac-ar fi să socotim ce avem de făcut aici noi, excavatoriștii, apoi aflați că avem de mutat munții dintr-un loc în altul.

Același optimism îl stăpînește și pe șoferul Emil Calman. El se strecoară cu basculanta prin furnicarul șantierului, urcă pe serpentinele aglome-

„Apa trece, pietrele rămîn". Dar de data aceasta în sensul strict al cuvîntului. Pietrișul se depune între pereții epiului, în timp ce apa se revarsă în Dunăre.

rate, Rulera [illegible] pînă pe fața locului, convins că, la rîndul său, are misiunea să mute un munte dintr-un loc în altul, hotărît să facă această treabă.

Am cunoscut cîțiva constructori de la Porțile de Fier în biroul inginerului Gheorghe Coșereanu, tînărul care pentru meritele cîștigate la Dărmănești, Ploiești, Teleajen a primit aci sarcina de a conduce serviciul tehnic. Discutau despre proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea cu privire la valorificarea surselor energetice și electrificarea țării în perioada 1966-1975. Erau cu toții entuziasmați. Își dădeam seama că se și închipuiau pe viitoarele șantiere ale hidrocentralelor din zona Islaz, de la Lotru, Sebeș, Someș, Siret, Olt sau Criș, contribuind la realizarea vastului program de construcții hidroenergetice, a cărui înfăptuire va însemna o creștere a producției de energie electrică obținută în hidrocentrale de la 0,9 miliarde kWh în 1965, la 10 miliarde kWh în 1975.

Cînd începe să clipească înserarea strecurîndu-se spre Dunăre, electricienii iau măsurile cuvenite. Mai tîrziu se aprind reflectoarele, poleind apele cu culoarea metalelor nobile. Freamătul șantierului nu încetează, dar capătă o rezonanță nocturnă.

Și, cînd te gîndești, cu cîțiva ani în urmă pe aici nu erau decît Dunărea și munții în cumplita lor încrîncenare. Dar mai era și altceva...

Constantin Ancuța e muncitor la Fabrica de ciment din Gura Văii. Cred că e cel mai modest om de prin aceste locuri. În urmă cu vreo cîțiva ani, împins de cine știe ce interese, s-a hotărît să-și construiască o căsuță departe de sat, în marginea șoselei, lîngă Dunăre. Și-a îndeplinit gîndul. A adus pe lîngă casă cîteva capre — să aibă lapte proaspăt pentru copii — cîteva păsări. În zilele de repaus sau seara, după terminarea lucrului, căuta în viitoarea apei cegile, aruncînd în Dunăre scule meșterite de el. A privit în fiecare seară, ani de-a rîndul, curgerea fluviului și niciodată nu s-a gîndit că prin aceste locuri se risipește la fiecare kilometru cîte 81,800 kW. Lucrul acesta l-a aflat de la niște geologi ce au poposit la casa lui și pe care i-a omenit cu cegă la protap. Căsuța lui Constantin Ancuța se află acum nu departe de locul unde este marcat axul barajului deversor. În spatele ei zornăie excavatoarele, în dreapta s-a construit stația de transformatoare. Copleșită de dimensiunile marelui șantier, căsuța aceasta privește parcă uimită la forfota din jur.

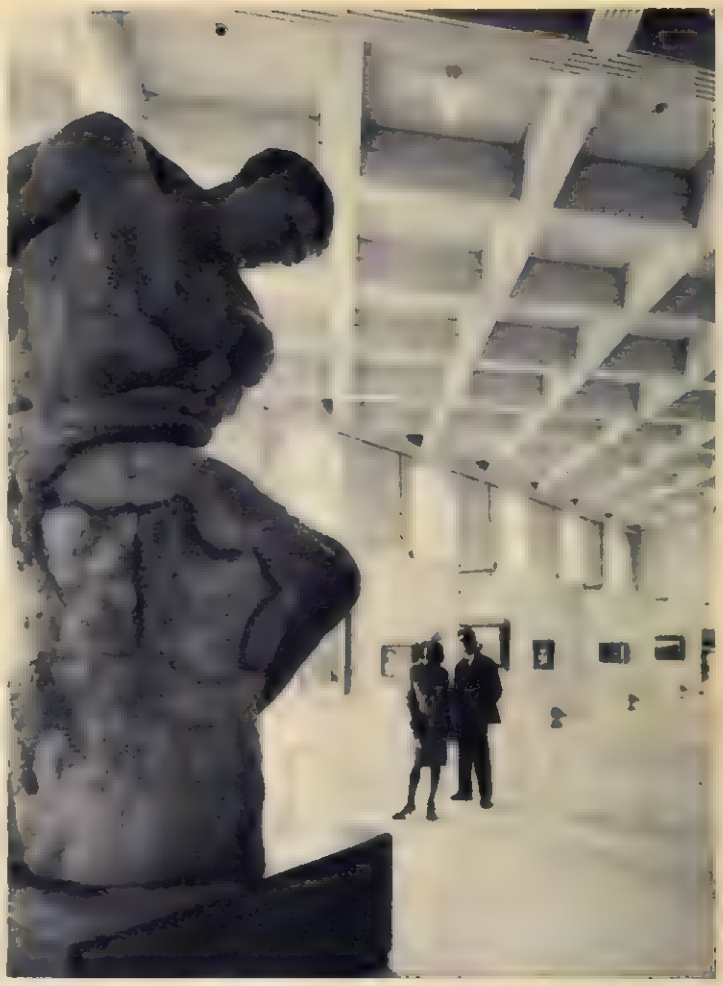

Sandu MENDREA — În muzeu

Nu departe de ea se desfășoară în zilele acestea o muncă de-a dreptul spectaculoasă : în subteran, sub albia Dunării, barajul deversor, lung de 441 de metri și înalt pînă la coronamentul pilelor de 60 m, se va suda cu roca nevăzută de soare de la începutul erelor. La marginea Dunării a fost săpat un puț adînc de 33 de metri. De acolo oamenii au început să atace vertical roca, să pătrundă metru cu metru pe sub învolburarea apelor. Minerii perforează stînca, o dinamitează, galeria înaintează. Pe deasupra bolții ce se arcuiește dincolo de căștile minerilor curge Dunărea cu 36 000 000 tone de apă pe oră. La intrarea în puț, cîțiva muncitori s-au semnat pe ciment atunci cînd acesta era proaspăt. Cîteva semnături sînt indescifrabile. Una însă e frumos caligrafiată : Ion Teodorescu. Am aflat de la tuneliști că omul acesta a venit din Breznița la Gura Văii, că atunci nu cunoștea nici o meserie și că în prezent e zidar.

Nu departe de aci, acolo unde va fi centrala electrică și ecluza românească, se construiește în prezent o incintă în albia fluviului. Deocamdată se realizează în cursul Dunării un batardou care va avea o lungime de 1 500 metri și va înainta spre mijlocul Dunării 200 de metri. Umplutura de pămînt și rocă trebuie încorsetată în chingi de fier. Pentru realizarea pîrîului metalic se înfig palplanșe cu vibrosonetele în roca din albie. Zgomotul vibrosonetelor aduce întotdeauna ceva caracteristic pe șantierele hidrocentralelor. Lucrările de la batardou sînt conduse de vibrosonetistul Ion Sîrbu. Omul acesta a legat o prietenie de nedespărțit cu Constantin Ionescu, Isu Răcuțeanu, Dumitru Golumba.

— Noi sîntem mereu împreună acolo unde se construiesc batardouri — explică șeful de echipă. Unde auzi „cîntînd" vibrosoneta sîntem și noi. Ne-am început itinerarul la Bicaz și acum sîntem la Porțile de Fier. În viitor... ,

Personalul 1 001 oprește la Gura Văii la 12,45'. Din vagoane coboară pasagerii. Mulți dintre ei vor deveni constructori ai viitorului sistem hidroenergetic. Magnetul uriașului șantier are mai multă atracție pentru tineret. Oamenii se entuziasmează la primul contact cu șantierul. După ce sînt repartizați în clădirile ridicate pe valea Jidoștiței sau în altă parte, noii veniți vizitează șantierul. Privesc munții. Privesc învolburarea apei printre „gratiile" de la Porțile de Fier. Și se opresc cu toții în fața unui panou ce înfățișează sistemul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier așa cum va fi în ziua inaugurării. În fața panoului oamenii devin visători. Ridică în închipuire macheta la scara 1/1 și își simt sufletele pline de emoție. Privind în perspectivă ei văd încă de pe acum „Arcul de triumf de la porțile luminii".

Lucian ZAȚI
Fotografii de S. STEINER

■ ANIVERSĂRI CU ZECILE ŞI SUTELE... DE ANI
■ SPECTACOLE CARE SE NUMĂRĂ CU SUTELE DE MII, IAR SPECTATORII — CU ZECILE DE MILIOANE
■ METAFORE CARE DEVIN REALITATE

OGLINDA CULTURII ARTISTICE DE AMATORI LA ULTIMA ÎNTRECERE REPUBLICANĂ DIN 1964 : 6 044 coruri, 3 230 formaţii instrumentale, 9 584 echipe de dansuri, 9 479 brigăzi artistice de agitaţie şi 29 500 solişti vocali, instrumentişti şi dansatori — numai în mediul sătesc. Dar dincolo de aceste cifre descoperim adevărul incontestabil că există astăzi în ţara noastră sate cu cîte 500-600 sau chiar mai mulţi artişti amatori, bărbaţi şi femei, vîrstnici şi copii. Metafora „pe scena căminului cultural dansează şi cîntă tot satul" devine o realitate.

LA IZVOARELE CULTURII

Un milion — pe scenă!

La 23 mai corul de amatori din Cernavodă şi-a sărbătorit cel de-al 60-lea an de existenţă. Cu cîţiva ani în urmă alte formaţii de amatori au prăznuit sărbătoriri asemănătoare sau chiar de mai mare anvergură : Poiana-Hunedoara, 50 de ani ; Sălişte-Braşov, 75 de ani ; Chizătău, Sînnicolaul Mare şi Nocrich, 100 de ani şi, în fine, corul Lugojului, patria muzicii lui Ion Vidu, 150 de ani.

Investită cu atributele unui veritabil instrument de educaţie socialistă, mişcarea artistică de amatori din ţara noastră — parte integrantă a revoluţiei culturale iniţiate şi conduse de partid — prezintă astăzi tabloul însufleţitor al unui amplu fenomen de masă, specific epocii noastre.

În dezvoltarea şi continua îmbunătăţire a activităţii artistice de amatori un important rol stimulativ îl au marile competiţii republicane de masă. În ultimii doi ani au fost organizate, de pildă, cel de-al VII-lea Concurs al formaţiilor muzicale, coregrafice şi brigăzi artistice de agitaţie şi a III-a Expoziţie de artă populară. Acum, colectivele teatrale participă la al IV-lea festival „I.L. Caragiale", iar artiştii plastici se pregătesc pentru cea de-a IV-a Expoziţie de artă plastică. Alături de aceste întreceri republicane se organizează tot mai des, pe plan regional, manifestări artistice de amploare : festivaluri ale primăverii, ale cîntecului, dansului şi portului popular, precum şi alte asemenea acţiuni cu caracter sărbătoresc, legate de anumite tradiţii locale (Sîmbra oilor — Maramureş, Tîrgul de pe Muntele Găina, Sărbătoarea liliacului — Oltenia) sau duminici cultural-sportive, serbări cîmpeneşti, ştafete cultural-artistice etc.

Toate acestea au avut ca rezultat imprimarea unui caracter de clocotitoare şi permanentă „stagiune" prin continua amplificare a cadrului ei de manifestări, a calităţii producţiilor artistice de amatori. Numai la ultimul concurs (al VII-lea), organizat în cinstea celei de-a 20-a aniversări a eliberării României, au fost prezentate peste 300 000 spectacole în faţa unui public de 80 000 000 persoane.

Valoarea artei de amatori din România a putut fi apreciată şi de oaspeţii străini, cu prilejul Festivalului cîntecului, dansului şi portului popular, organizat cu începere din anul trecut pe litoral şi Valea Prahovei. Această manifestare tinde să devină tradiţie ; în prezent în regiuni se fac pregătiri pentru participarea unor valoroase ansambluri folclorice la cel de-al II-lea festival, care va avea loc la începutul lunii august. Este, de asemenea, proaspătă în amintirea iubitorilor artei noastre amatoare acel strălucit şi binemeritat premiu I obţinut de formaţia noastră reprezentativă la Festivalul internaţional de la Cairo — ediţia 1964.

Pentru prima dată în întreaga istorie a artei româneşti se poate vorbi atît despre faptul că masele continuă să dezvolte arta populară tradiţională, cît şi despre faptul că cei mai talentaţi oameni ai muncii participă nemijlocit la creaţia artistică cultă, îndeosebi în sectorul artelor interpretative. În peisajul vieţii cultural-artistice al ţării noastre, alături de formaţiile cu vechi tradiţii, au apărut o serie de formaţii mai evoluate, ca teatrele populare (Lugoj, Mediaş, Călăraşi, Turnu-Severin, Rîmnicu-Vîlcea şi Tulcea), formaţii semisimfonice şi de cameră, de operetă, cercurile de artă plastică şi altele. Au apărut de asemenea formaţii noi, cu profil caracteristic, cum sînt corurile bărbăteşti, corurile de femei, ansambluri vocal-folclorice. Vestitele tarafuri nu mai constituie un fenomen singular. Alături de ele au apărut formaţii de fluieraşi, de cimpoieri, de buciumaşi, orchestre de copii, tineri care preiau de la bătrîni meşteşugul cîntecului din cobză sau nai, din frunză sau din bucium, din fluier sau din solz de peşte.

Statul nostru sprijină cu deosebită atenţie formarea de cadre — instructori şi interpreţi — pentru mişcarea artistică de amatori. Cele 23 şcoli populare de artă aduc, în acest sens, un preţios aport, absolvenţii acestor instituţii devenind animatori prestigioşi ai colectivelor de amatori din uzine şi de pe ogoare.

De la grupurile artistice răzleţe din trecut s-a ajuns azi la o mişcare artistică organizată şi cu un larg caracter de masă, constituind una din noile valori spirituale ale poporului nostru muncitor.

Cornelia FILIPAŞ
secretar al Consiliului aşezămintelor culturale din Comitetul de Stat pentru Cultură şi Artă

Dăişoreni... ▶

ACASĂ LA ARTIȘTII DIN DĂIȘOARA

Printre formațiile muzical-coregrafice care au stîrnit cu arta lor aplauze tumultuoase în rîndurile spectatorilor în timpul desfășurării celui de-al VII-lea Concurs al formațiilor artistice de amatori de la orașe și sate se numără și aceea de la Dăișoara, raionul Rupea.

Textul cuprinzător, emoționant, proaspăt în expresie, muzica vioaie, mișcările coregrafice cuceritoare, precum și o concepție regizorală surprinzătoare ale spectacolului prezentat la amintitul concurs au adus formației dăișorene titlul de laureată a concursului și premiul I pe țară.

★

Închegarea ansamblului a cerut multe eforturi nu numai din partea dăișorenilor — buni păstrători ai tradițiilor folclorice atît în dans cît și în îmbrăcăminte — ci și din partea instructorilor, care nu erau de prin aceste părți. Ansamblul, la care participă jumătate din locuitorii satului, este alcătuit din 16 perechi de dansatori, 100 coriști, o formație instrumentală, una de teatru, o brigadă artistică de agitație. Reține, de asemenea, faptul că averea cooperativei agricole de producție se numără cu milioanele, că de curînd satul a fost radiofícat și, în sfîrșit, lucru nu mai puțin important pentru dăișoreni, că prin forțe proprii și cu ajutorul forurilor regionale se construiește o șosea comunală pietruită.

★

...La sfatul popular comunal, la căminul cultural, pe stradă discuțiile se leagă repede și simplu. Nu-i nevoie de cine știe ce investigații pentru a-ți da seama că dăișorenii sînt mîndri de ansamblul lor, de premiul căpătat și, mai ales, încîntați de arta jocurilor și cîntecelor populare din străbuni, ai căror străluciți interpreți sînt. Nu sînt surprins cînd aflu că numai bunicul Nicolae Bucur, cu fiii, nepoții, nepoatele și toate cimotiile, pe care nici el nu le mai știe, ar putea forma o echipă artistică de 50 de persoane. Nu surprinde nici faptul că Gheorghe Bucur (tot un „Bucur"), președintele sfatului popular comunal, soția și fiica sa, președintele cooperativei agricole de producție și alții fac parte din ansamblu și au participat la diverse concursuri — ca și la concursul pe țară.

Mi se pare totul normal și firesc. cum firești sînt oamenii de aici în gesturile și vorbele lor. Interesant mi se pare și curajul cu care se vorbește despre montarea, în viitor, a unei operete populare :

— Avem tot materialul folcloric pregătit — ne precizează directorul căminului cultural — oamenii sînt dornici de activitate, șoseaua comunală e pe terminate, așa că sîntem gata să primim pe compozitori, libretiști, maiștri coregrafi care, de altfel, la trecutul concurs ne-au ajutat mult.

Spectacolul muzical-coregrafic „Copacul", cu care dăișorenii au primit titlul de laureați, reprezintă un îndemn pentru munca artistică de viitor, pentru realizarea unor spectacole și mai bune. Nu ne îndoim deci că ceea ce astăzi este doar un vis, un proiect, se va realiza în viitor.

Nu ne rămîne decît să le urăm succes.

Ion SAFIR
Fotografii de Elena GHERA

STRICTUL NECESAR

ÎNTR-O GENERAȚIE CÎT ÎN SECOLE

Noțiunea are un vădit caracter istoric. Și, firește, social. Cel mai modest „om din popor" de astăzi are — pe anumite planuri — necesități infinit mai mari — și posibilități de a și le satisface — decît, să zicem, strălucitul al 14-lea Ludovic, „Regele soare". Care vizitator al vreunui ilustru castel feudal n-a meditat la faptul că nu era nici un fel de bucurie să locuiești între zidurile acelea reci, la lumina palidă a unor candelabre, unde (vai !) nici pomeneală nu era de încălzire centrală, de apă curentă, ca să nu mai vorbim de instalații sanitare sau lumină electrică.

Se spune că, fiind suferind, Ștefan cel Mare și-a trimis sfetnici tocmai în Italia ca să-i aducă un leac miraculos : cam jumătate de kilogram de zahăr... Straşnic de mult a evoluat noțiunea de strict necesar !

Dar dacă este evidentă această evoluție istorică, nu e mai puțin adevărat că ritmul ei n-a fost niciodată atît de rapid, atît de surprinzător ca în anii noștri.

„Îmi amintesc că în copilăria mea mama îmi dădea să sug zahăr cînd zăceam de vreo boală", mi-a povestit Stelian Săvoiu, o recentă cunoștință din Tîrgoviște.

Iată deci că de la Ștefan cel Mare la Stelian Săvoiu, cale de peste patru secole, strictul necesar — cel puțin în ce privește folosirea (sau nefolosirea) zahărului — ar părea imuabil dacă n-am ține seama de diferența de rang social între cele două personaje.

— Și acum, tot la boală te îndulcești ? — îl îmboldesc.

Săvoiu zîmbește și face cu mîna un gest care ar vrea să zică : mă cam lei peste picior, hai ?

În mai puțin de o generație, pentru milioane de Săvoiu viața a adus asemenea profunde schimbări încît amintirile copilăriei par aproape neverosimile.

Iată, eroul nostru s-a născut într-o căsuță mai mult decît modestă din comuna Comișani, unul din mulții copii ai unui țăran sărman ca atîția alții. Au crescut ca buruienile, fără altă îngrijire decît dragostea părintească. Pentru el și ai lui strictul necesar era acea căsuță care să-i păzească de ploaie sau de vînt, ceva, indiferent ce, care să-i ferească de frig, ceva, indiferent ce, care să le astîmpere foamea. Și cam atît. Necesitățile erau cele de natură biologică, așa cum le moșteniseră generații după generații.

Stelian Săvoiu, șofer la Sfatul popular raional Tîrgoviște, pare, față de tatăl său, fostul pălmaș din Comișani, la o distanță nu de o generație, ci de multe secole. Și-a reconstruit casa părintească („Cum era să stau cu toată familia în două cămăruțe cu lut pe jos ?"), are motocicletă („Era absolut necesar ; altfel trebuia să bat în fiecare zi drumul de 5 km de la Tîrgoviște la mine în sat"), și-a făcut o bibliotecă frumușică („Nu pot seara să mă culc dacă nu citesc o pagină, două"), are televizor („Vreau și eu să știu ce se mai întîmplă pe lume"). Cu cele două fiice ale sale, Săvoiu are gînduri mari : Maria e în clasa a IX-a, Ioana în-tr-a III-a. Amîndouă sînt eleve bune, iau numai note de zece („Așa eram și eu ahtiat după carte, dar n-am apucat să termin nici cursul primar ; am plecat să-mi caut norocul în schelă, la societatea «Prahova», ca să scape tata de o gură de hrănit"). Maria și-a și ales viitoarea meserie : are să fie profesoară. Ioana e încă mică dar, de va fi vrednică, la orice poartă va bate

1 În materie de îmbrăcăminte feminină, să recunoaștem că se pot fixa cu greu granițele strictului necesar...

2 Achizițiile unei tinere căsnicii încep cu utilajul electrocasnic.

i se va deschide. Pentru ele, cu certitudine, „strictul necesar" va depăși cu mult pe cel al părinților lor. În orînduirea socialistă distanța între generații se măsoară cu alte etaloane decît în trecut. Căci drumul de 30 de ani de la Stelian Săvoiu la Ioana Săvoiu e infinit mai lung decît cel de jumătate de mileniu de la Ștefan al Moldovei la fiul de țăran din Comișani.

Părerea unui specialist

— Dumneavoastră, fiind în miezul problemei — cum s-ar zice — ați putea să ne spuneți lucruri interesante despre evoluția „strictului necesar".

— Foarte parțial, deoarece evoluția desfacerilor în comerț nu oglindește decît un aspect, e drept important, al temei în discuție.

— Și totuși...

Interlocutorul nostru: NICHITA GEORGESCU, director al Direcției plan economic din Ministerul Comerțului Interior.

— Sub acțiunea creșterii veniturilor populației și a ridicării nivelului cultural și de civilizație al poporului s-au produs schimbări calitative profunde și în ceea ce în mod uzual denumim „strictul necesar". Analiza noilor cerințe ale populației scoate în evidență cîteva caracteristici mai importante ale acestei evoluții: mai întîi, sfera „strictului necesar" s-a lărgit, cuprinzînd noi și noi mărfuri; iar, pe de altă parte, în structura acestuia intră tot mai multe produse care reflectă un nivel de trai în creștere.

— Aprecierea teoretică era poate ...strict necesară. V-aș propune să trecem însă la unele exemplificări.

— Firește. Un prim fapt, binecunoscut: produse alimentare care în trecut erau considerate prea scumpe pentru „omul de rînd" pot fi găsite azi în casa oricărui cetățean. La fel aparatul de radio, bicicleta, mobila și alte produse considerate cîndva „de lux" sînt acum la îndemîna întregii populații.

— De unde se vede că între necesar și accesibil este o rudenie directă. De altfel, tocmai legat de acest fapt, astăzi e tot mai greu să faci o delimitare riguroasă între ceea ce este absolut sau mai puțin necesar.

— Într-adevăr, cîndva această delimitare era mai simplă. În urmă cu 15-20 de ani comerțul era preocupat să asigure cîteva articole cerute de toată lumea ca o necesitate pregnantă — alimente, stambă, pînză albă, loden etc. În prezent, însă, categorii tot mai largi de consumatori cumpără televizoare, frigidere, mașini de spălat rufe, aspiratoare, pe care le consideră indispensabile unei gospodării moderne. În timp ce desfacerile totale către populație au crescut în perioada 1959-1964 cu 75 la sută, vînzarea frigiderelor a sporit de peste 9 ori, a televizoarelor de peste 4 ori, a aspiratoarelor de peste 9 ori, ceea ce reflectă orientarea consumatorilor către astfel de produse.

— E drept. De cînd am acasă frigider m-am surprins meditînd: cum oare suportam să mă canonesc în fiecare dimineață cărînd acasă „sfertul" de gheață? Și cînd te gîndești că într-o vreme însăși această gheață și ghețarul respectiv îmi păreau, în zilele de caniculă, o invenție demnă de respect. De altfel, popularitatea de care se bucură acum frigiderele se datorește — cred — și faptului că, spre deosebire de trecut, oamenii au și... ce pune în ele.

— În legătură cu această afirmație este interesantă evoluția necesarului (în speță, aș spune gustului) în domeniul alimentar. Cîndva consumul alimentar se baza în special pe făinoase. Astăzi, ponderea principală revine produselor cu valoare nutritivă ridicată, bogate în proteine și vitamine: carne și preparate din carne, produse lactate, ouă, zahăr etc.

— În alimentație, mai degrabă decît gustul cred că a evoluat posibilitatea de obținere a unei varietăți mai mari de produse. Căci nimeni nu-și poate închipui că săteanului îi plăcea pe vremuri să mănînce mai mult mămăliga și fasole, disprețuind carnea. Despre evoluția gustului se poate vorbi mai mult, după părerea mea, în ce privește îmbrăcămintea. Mă refer la trecerea, foarte evidentă, de la o folosire strict utilitară a îmbrăcămintei la o perioadă în care ținuta estetică are cel puțin o valoare egală.

— Este absolut adevărat. Strict necesar nu mai este astăzi doar să te îmbraci și să te încalți, nici măcar doar să te îmbraci cu lucruri rezistente, durabile, ci să ai o ținută îngrijită, să porți lucruri frumoase, plăcute ochiului. De aici, sortimentul mereu mai larg, în continuă ex-

Paul MARIAN și Mircea SCRIPCĂ

(Continuare în pag. 14)

ÎNSEMNĂRI FOTOGRAFICE

C. NESTOR – La o stațiune de mașini și tractoare

SIRICIUL NECESAR

tindere şi reînnoire, al ţesăturilor, confecţiilor, tricotajelor şi îmbrăcămintei. Dacă în trecut sortimentele existente erau menţinute în producţie ani de zile fără modificări substanţiale, în prezent industria uşoară a reuşit ca în doar trei ani să schimbe întregul sortiment în favoarea articolelor noi, cu caracteristici superioare.

— Găsindu-ne în perioada de mare însemnătate în care poporul întreg pregăteşte transpunerea în viaţă a Directivelor partidului privind viitorul plan cincinal, am vrea să cunoaştem părerea dumneavoastră în ce priveşte evoluţia apropiată a cerinţelor cetăţenilor în domeniul de care vă ocupaţi.

— Este cert că îmbunătăţirea continuă a nivelului de trai al populaţiei va determina şi în viitorii ani o largă dezvoltare a cerinţelor de mărfuri şi servicii din partea populaţiei. Proiectul de Directive exprimă de altfel cu claritate această idee, prevăzînd un spor al desfacerilor de mărfuri prin comerţ, în 1970 faţă de 1965, cu 50-55 la sută. Se poate aprecia că în sectorul produselor alimentare consumul va creşte la produsele cu valoare nutritivă ridicată, fapt care explică măsurile luate de conducerea de partid şi de stat pentru stimularea producţiei în aceste domenii. Grăitor în această privinţă este faptul că vînzarea cărnii şi a produselor din carne va spori în perioada viitorilor cinci ani cu 50 la sută, în aceeaşi proporţie ca şi desfacerile de lapte şi zahăr. În sectorul de textile se va înregistra o continuă creştere a desfacerilor de confecţii, paralel cu o îmbunătăţire a calităţii execuţiei şi organizării desfacerii lor. Consumatorii din ţara noastră vor avea tot mai mult posibilitatea de a găsi în magazine ţesături neşifonabile, cămăşi cu apret permanent, confecţii cu poliuretan, ţesături sanforizate etc., în sortimente continuu reînnoite de culori şi desene. La articole de uz îndelungat (cu 65 la sută mai multă mobilă, cu 35 la sută mai multe frigidere, cu 100 la sută mai multe maşini de spălat rufe etc.) exigenţa va spori şi mai mult în ce priveşte calitatea acestora, care trebuie să fie în pas cu nivelul atins pe plan mondial. Şi aceasta devine o cerinţă absolută, o necesitate strictă. Exigenţa oamenilor nu se referă însă numai la ce cumpără, ci şi unde şi cum cumpără. Şi în această privinţă proiectul de Directive fixează o seamă de jaloane de deosebită însemnătate. Se prevede astfel construirea de noi spaţii comerciale, continuarea acţiunii de modernizare a magazinelor existente şi de introducere a formelor avansate de vînzare, precum şi mai temeinica pregătire şi educare a lucrătorilor din comerţ.

Încă un interlocutor

Păreri asemănătoare ne-a exprimat şi un specialist în domeniul evoluţiei „strictului necesar" la sate: PETRE GEORGESCU, director al Direcţiei comerciale din Centrocoop.

— Factorul esenţial care a determinat creşterea considerabilă a volumului de mărfuri la sate este cooperativizarea agriculturii; acest eveniment a adus modificări în structura veniturilor ţăranilor cooperatori, în sensul creşterii veniturilor băneşti şi a diminuării veniturilor în natură. Aşa cum precizează proiectul de Directive, veniturile băneşti ale ţărănimii, obţinute din vînzarea produselor către stat, cresc în 1965 cu circa 5 miliarde lei faţă de 1959. Un alt factor care a contribuit la creşterea volumului cererii în mediul rural şi la modificarea structurii acesteia îl constituie sporirea continuă a numărului salariaţilor cu domiciliu la sate: ingineri, agronomi, tehnicieni, mecanizatori, medici, cadre didactice — care reprezintă azi circa 13 la sută din totalul populaţiei săteşti. Ca urmare, comparativ cu anul 1959 vînzările de mărfuri aproape s-au dublat.

Ca şi colegul său din Ministerul Comerţului, tovarăşul Petre Georgescu ne-a explicat pe larg schimbările semnificative intervenite în structura vînzărilor, rezultat al creşterii cerinţelor, exigenţelor, necesităţilor populaţiei rurale. N-o să mai insistăm asupra acestei chestiuni deja dezbătute. Vom aminti doar un exemplu care ni se pare interesant:

— Se manifestă — ne spunea directorul din cooperaţie — o scădere simţitoare a cererii unor asemenea produse ca stofele din fire cardate şi de bumbac, ciorapii şi şosetele din bumbac nemercerizat şi altele. În schimb, oamenii cer acum articole din lînă şi fire sintetice, ciorapi din relon, şosete supraelastice, pantofi de calitate superioară şi corespunzători modei actuale, în general cam aceleaşi articole ca la oraş. La fel la mobilă se remarcă tendinţa de creştere a cerinţelor pentru diferite tipuri de camere combinate moderne, corespunzător descreşterii cererilor pentru dormitoare populare. Aş mai aminti că în anul 1964, comparativ cu 1960, s-au desfăcut la sate de 43 ori mai multe televizoare, de

Satisfacţia bunei gospodine: o bucătărie judicios amenajată.

31 ori mai multe frigidere, cu 127,2 la sută mai multe aparate de radio, cu 363,8 la sută mai multe maşini de spălat rufe etc.

— O dinamică ce exprimă grăitor faptul că aceste articole, cîndva de lux şi pentru locuitorii oraşelor, pătrund în tot mai multe locuinţe săteşti, locuinţe care nici ele nu mai seamănă cu cele din trecut.

— Un alt argument concludent pentru ritmul extrem de rapid în care locuitorii satelor îşi construiesc locuinţe — circa 490 000 în anii planului şesenal — este faptul că numai în perioada 1960-1964 unităţile cooperaţiei de consum au vîndut aproximativ 1 080 mii mc cherestea răşinoasă, 910 milioane bucăţi ţigle, 760 mii tone ciment, 14 850 000 m geamuri şi multe alte materiale de construcţii. De altfel, poate chiar mai bine decît aceste cifre, o vizită în oricare comună a ţării poate fi edificatoare în acest sens.

— Este binecunoscut faptul că sporirea cerinţelor populaţiei nu se remarcă exclusiv în domeniul bunurilor materiale. Cum se oglindeşte acest fenomen în activitatea cooperaţiei?

— Printr-o considerabilă sporire a ponderii desfacerilor de cărţi de tot felul — ideologice, literare, tehnice, de popularizare a ştiinţei etc. Astăzi există în reţeaua cooperaţiei de consum peste 700 librării, iar numărul difuzorilor voluntari depăşeşte cifra de 10 000. În 1964 s-au vîndut la sate de patru ori mai multe cărţi decît în 1960. Fapt este că marea majoritate a locuitorilor de la sate nu se mai pot dispensa de nevoia de a-şi dedica o parte din timpul liber lecturii.

Doi interlocutori, aceeaşi constatare: astăzi oamenii pretind mai mult de la viaţă, pe măsura contribuţiei pe care şi ei o aduc la bunăstarea ţării şi a poporului. Şi lesne se întrevede că anii ce vor veni, anii viitorului plan cincinal, vor aduce cu ei plusuri însemnate şi în domeniul important al satisfacerii necesităţilor în creştere necontenită ale cetăţenilor.

Paul MARIAN şi Mircea SCRIPCĂ
Fotografii de Elena GHERA

Proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. prevede:

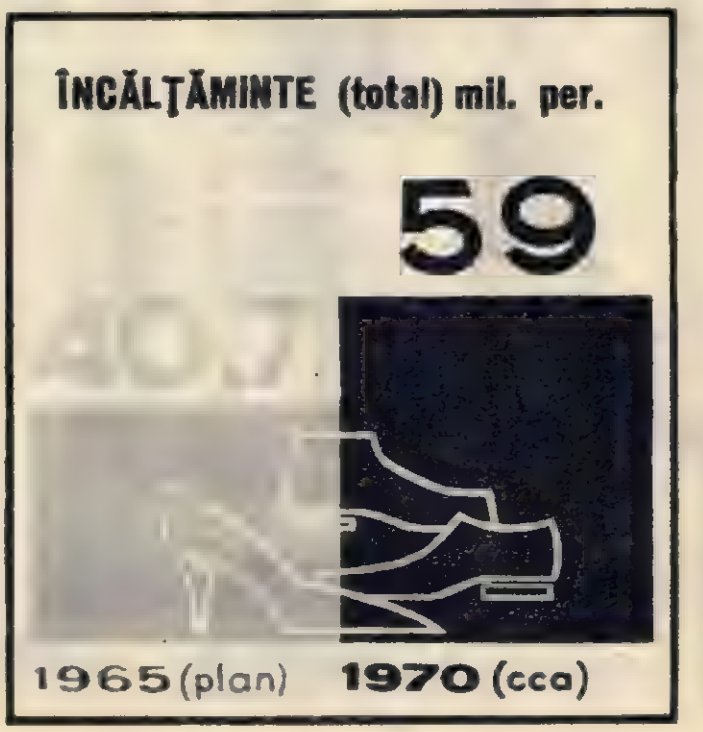

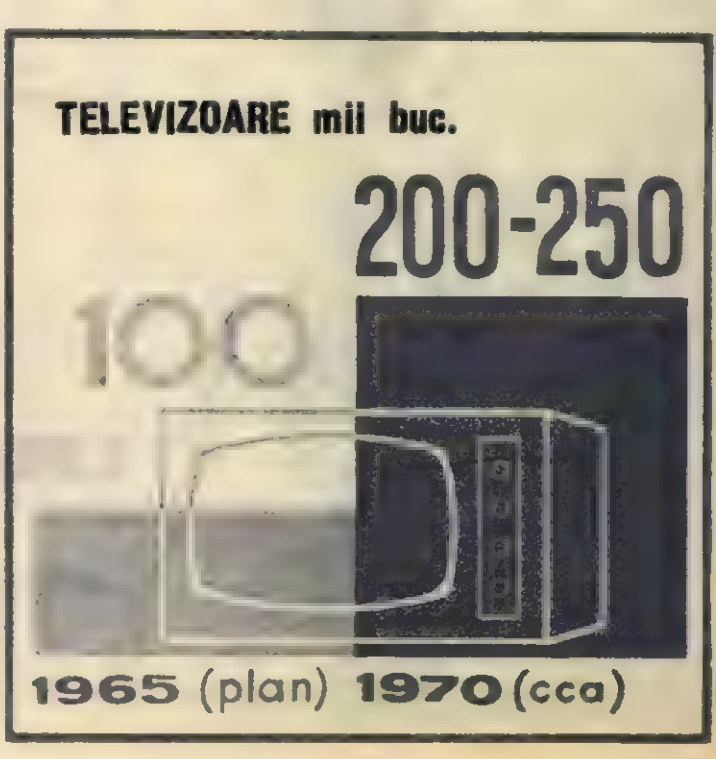

FEBRE PE TROPICE

Santos-São Paulo

Note de drum de Toma George MAIORESCU
Fotografiile autorului

- PE LOCUL UNOR BĂTĂLII PIRATEREŞTI
- PRIN NIGHT-CLUBURI, TAVERNE ŞI BARURI
- SANTOS — O POPULAŢIE ÎNTRE 350 000 ŞI 4 MILIOANE
- PE CEA MAI MODERNĂ AUTOSTRADĂ A BRAZILIEI
- PETROLUL DE SUB CULMILE LUI SERRA DO MAR
- GOANĂ PE MÎZGĂ LA 1000 m ALTITUDINE ŞI UN ACCIDENT „OBIŞNUIT"
- „INDUSTRIA BRASILIERA" ŞI SEIFURILE STRĂINĂTĂŢII

Colţ pitoresc al plajei din Santos.

FEBRE PE TROPICE

Santos-São Paulo

Aşadar, ultimul port în care acostează „Dobrogea" pe ţărm sud-american. Cunoscut prin echipa de fotbal care, purtîndu-i numele, i-a dus fala pe toate meridianele, iar mai demult din călătoriile căpitanului Cook, pe vremea cînd mările Lumii Noi se transformaseră în scene unice ale bătăliilor piraterești — ca bază a corsarilor din această parte a planetei — Santosul este astăzi cel mai mare port al emisferei sudice.

Acum, înainte de debarcare, pe ţărm, Santosul ne pare cel mai frumos oraş din lume. Judecînd însă la rece, printr-o distanţare în timp, îmi dau seama că drumul pînă la superlativ ar fi încă destul de lung...

O plimbare prin Santos ne descoperă două oraşe distincte. Oraşul vechi, cu o vîrstă de peste patru secole, cu portul său primind anual peste 4 000 de vase cu o încărcătură de aproape 15 milioane de tone, cu docuri şi peste 60 de hambare încăpătoare, cu tancuri petroliere (staţie terminus a celei mai mari conducte petroliere braziliene), cu mari depozite de cafea. Pe planul comerţului mondial, Santosul e primul port al cafelei (în 1962 s-au încărcat aici, pentru export, aproape 7 milioane de saci).

Santosul portuar e pregătit, firește, pentru primirea zecilor de mii de marinari care trec prin el, cu sute de baruri şi cabarete, night-cluburi, localuri de divertisment de toate genurile, hoteluri, restaurante şi întregi cartiere ale prostituţiei, pentru toate gusturile şi vîrstele... Mulatre, japoneze, metise, europene... Fiecare „casă" cu tarifele ei, cu gama ei de „specializări"...

Cea de-a doua parte a oraşului, Santosul ultimelor decenii, denumit şi *„Riviera paulistă"* *) — cu bulevarde drepte, cu palmieri imperiali, cu îngrijite parcuri şi grădini în culorile exuberante ale unei vegetaţii luxuriante, cu edificii moderne — este mai mult o staţiune balneoclimaterică. Plaja din Santos, continuată pe sute de kilometri de faimoasele staţiuni São Vicente („celula primară" a colonizării portugheze), Guaruja, Itanhaem, se numără printre cele mai cotate plaje braziliene. De altfel, populaţia permanentă a Santosului, numărînd circa 350 000 de locuitori, creşte în fiecare sezon, mulţumită celor 150 de mari hoteluri şi sutelor de pensiuni, la... 4 milioane. Două duzini de cinematografe cu aer condiţionat, stereofonie şi ecrane panoramice, 65 de cluburi sportive aparţinînd cercurilor închise ale înaltei societăţi, patru institute de învăţămînt superior întregesc tabloul cultural al urbei. Ritmul construcţiilor e rapid. Se remarcă în arhitectură construcţia pe pilon, o largă utilizare a faianţei, faţade ondulate repartizînd egal locatarilor soarele şi umbra.

Portul de cel mai mare trafic al Americii Latine, primul exportator de cafea din lume, sediu al faimosului club de fotbal şi staţiune balneară de renume mondial, Santosul este, în acelaşi timp, după São Paulo, cel de-al doilea centru urban al statului São Paulo.

SPRE SAO PAULO ÎNTR-O DUBĂ A POLIŢIEI RUTIERE

Patru zile pentru Santos îmi par ultrasuficiente, cu atît mai mult cu cît nu-l găsesc acasă nici pe Pele (plecat cu echipa sa într-un turneu în Uruguay), iar bursa cafelei, cu bătălii pasionante şi curse imprevizibile, e în vacanţă... Aleg pentru plecarea din Santos ziua de 30 septembrie, coincizînd cu data remiterii oficiale a premiilor la Bienala de arte plastice de la São Paulo.

Dintre societăţile care concurează în transportul Santos—São Paulo şi retur mă opresc la „Expres-Zefir" cu turisme „Aero-Willys" de şase persoane, cu bilete mai scumpe cu 200 de cruzeiros decît autobuzele, dar mai ieftine decît cele ale unei firme similare, care oferă în schimb condiţii „ultraconfortabile". Dar voi sosi cu o oră înaintea plecării cursei şi, ocupîndu-mi un loc la geam, voi putea admira peisajul în voie... Iar priveliştile care te întovărăşesc pînă la São Paulo nu sînt de loc neglijabile.

Părăsim Santosul angajaţi într-o viteză de 100 şi mai mult pe oră pe cea mai modernă autostradă a Braziliei, legînd litoralul de São Paulo. Construită pe două largi piste paralele în sensuri unice, ea lasă în urmă imense plantaţii cu tufe de cafea, pîlcuri de bananieri şi culturi de mandjoca. Peisajul se schimbă rapid. Orizontala cîmpului se înclină din ce în ce mai mult, trece în serpentine care, ca nişte şerpi albi aruncîndu-şi trupul peste văi adînci, încolăcesc munţi magnifici. Lăsăm în urmă turlele argintii şi schelele de ţevi ale complexului petrochimic *„Presidente Bernardes"*, producînd 60% din rafinatele din petrol necesare Braziliei (de la gazolină la reziduuri aromatice, de la benzenuri la asfalt, solvenţi, hexan sau gaz lichefiat). O întreagă reţea de între-

Numai surprinsă de fotoreporter dintr-un asemenea unghi înălţimea cocoţierilor poate părea dominantă în oraşul São Paulo.

*) *Paulist — din statul sau oraşul São Paulo.*

prinderi ce prelucrează subprodusele petroliere întovărășesc rafinăria: iată combinatul *„Alba"*, cu o producție zilnică de 30 tone de metanol, formaldehidă și cauciuc sintetic; uzina *„Capebras"*, producînd negru de fum; *„Union-Carbide"*, specializată în fabricarea polietilenei.

Sub una din culmile lui Serra do Mar, de o parte și alta a unui uriaș viaduct, într-o vale întinsă zăgăzuită de un baraj înalt — urmele unui imens lac de acumulare. Mîlul de ieri din fundul lacului e brăzdat de crăpăturile adînci ale secetei, bărci naufragiate pe uscat, schelete de pești zăcînd în mormane...

— Cubatão... De șase luni n-a mai plouat — spune cu năduf șoferul tacitum al „Zefirului" nostru.

— Dacă seceta va continua — reia unul din pasageri — vom rămîne complet lipsiți de energie electrică... Și așa São Paulo arată serile ca un oraș al beznei, străzile sînt moarte, întreprinderile industriale sînt nevoite să-și reducă activitatea...

Cubatão este unul din marile lacuri de acumulare ale societății *„Light"* (capital mixt canadiano-american), furnizoarea energiei electrice a industriei din São Paulo.

Crestele ne întîmpină învăluite în impenetrabile halate de ceață. Șoseaua lucește de mîzgă. Vizibilitatea e din ce în ce mai redusă. Șoferul nostru aprinde faza mare a farurilor, dar nu micșorează viteza. Nici unul dintre vecinii mei nu dă vreun semn de neliniște. Numai eu, cu toată pasiunea vitezei pe care mi-o presupuneam, îmi simt nervii încordați la maximum. De-o parte — prăpastia abruptă, de alta — pereți stîncoși atîrnînd amenințători peste șosea.

N-am reușit să mă împac cu gîndul pericolelor unei goane pe mîzgă, cînd o frînă bruscă mă proiectează cu pieptul de speteaza fotoliului din față. „Zefirul" face o voltă pe două roți, o izbitură puternică și... botul mașinii e înfipt în peretele muntelui... Nu ne-am dezmeticit încă, dar strigătul șoferului care a apucat să deschidă toate portierele ne somează să părăsim imediat mașina. Sărim din ea și o luăm la goană înapoi, de-a lungul șoselei, urmîndu-ne șoferul care gesticulează cu mîinile ridicate. Îi înțelegem intenția: vrea să oprească mașinile care vin după noi... Prea tîrziu: cu frînele puse, patinează un camion și după el o autocisternă... O mînă puternică mă zvîrle-n pămînt, o explozie asurzitoare, multiplicată de ecoul văilor, mă paralizează... Dar sînt iar tras în sus și tîrît în fugă mai departe. În spatele nostru un incendiu magnific colorează purpuriu toată valea. Ne înconjoară o ceață roșie și un fum gros.

Pe locul catastrofei, într-un fluviu de foc care se prelinge în pălălăi pe șosea, scheletele negre ale „Zefirului" nostru, ale unui camion și ale unei autocisterne... Acum ne apare tuturor limpede ce se întîmplase. O porțiune a șoselei se afla în reparație. Din cauza ceței și a mîzgăi, un turism aflat în fața noastră, derapînd, s-a așezat transversal pe șosea, scoperind semnalizatoarele. Șoferul nostru s-a trezit brusc cu o mașină în fața sa, care-i bara drumul. Au venit apoi camionul și cisterna cu materiale inflamabile...

— Am avut noroc, ne-ai salvat — mă adresez șoferului.

— Fleacuri. Se întîmplă des pe drumurile noastre — răspunde încolor Mărtinis Martins de Oliviera.

— Dar mașina?

— Nici o pagubă. E asigurată peste valoarea ei. A avut grijă „famiha" **) Va lua încă două mașini. Vom avea atunci 38... O mică lovitură dată concurenței...

— Și dacă nu reușeam să scăpăm?

— Asta într-adevăr nu mai interesa pe nimeni — rîde sarcastic Mărtinis Martins. Peste cîteva minute va sosi poliția rutieră și, după cercetări, ne vom continua drumul spre São Paulo... Fiți liniștiți...

Astfel ne-am continuat drumul spre São Paulo într-o dubă a poliției rutiere.

INIMA INDUSTRIALĂ A BRAZILIEI

Dar înainte de a ajunge la São Paulo trebuie să coborîm serpentinele versantului apusean și, traversînd o regiune premontană cu păduri tropicale, tuneluri, viaducte, curbe armonioase, să ne trezim iar pe orizontala cîmpului... Panouri în culori fosforescente, transparențe luminoase ne avertizează pe rînd să cumpărăm numai produsele metalurgice *Krupp*, care simbolizează „precisão e qualidade", să ne îmbrăcăm numai cu confecțiile *Helanca*, să avem încredere numai în pneurile *Pirelli* și numai în uleiurile calului alb înaripat simbolizînd *Mobil Oil*-ul, să folosim în exclusivitate frigiderele produse de *General Motors* și că am greși bînd alte băuturi răcoritoare decît *Coca-Cola* sau... oțetul *Nova-Era*...

De partea stîngă și dreaptă a drumului, succedîndu-se rapid, fabricile și uzinele — construcții de o uimitoare frumusețe, în aluminiu, sticlă, beton sau cărămidă aparentă — ne amintesc că ne aflăm în inima industrială a Braziliei. Aici și-au deschis filialele marile monopoluri

În Santos se mai pot vedea și azi asemenea tramvaie deschise, în care călătoria „pe scară" e perfect legală.

Spre depozitele Santosului — primul port al cafelei pe planul comerțului mondial.

americane, vest-germane, franceze, italiene, engleze, japoneze... Uzinele *Volkswagen* stau față în față cu vastele hale *Simca*, *Mercedes-Benz*-ul urmează la cîțiva pași *Fiat*-ului, iar acesta, bătrînului *Ford*... Majoritatea uzinelor sînt, pe această porțiune a drumului, constructoare de mașini, mai ales de automobile. Dar nu lipsesc nici celelalte profile. De la aparatele de precizie care ies pe porțile firmei japoneze *Aji-No-Noto* pînă la atrăgătoarele sticle de Martini gama produselor e deosebit de vastă.

São Paulo domină producția industrială a Braziliei (peste 25 000 de întreprinderi). Aici sînt situate mai bine de jumătate din uzinele siderurgice, constructoare de mașini și fabricile textile ale țării. De la São Paulo și Santo Andrei, cu marile lor fabrici de automobile, pînă la Caetano și Jundiao, întreprinderile industriale se țin lanț: paste făinoase și conserve, fabrici de accesorii și rulmenți, pneuri și caroserii, radio și filaturi, produse farmaceutice sau montaj de avioane... „Diviziunea muncii" pe capitaluri și „specializări" e strictă. Francezii sînt „acasă" în industria de textile, mătase artificială și produse farmaceutice, americanii și italienii în uzinele de automobile, vest-germanii în construcțiile de mașini, japonezii în radiotehnică... Parcul industrial al statului São Paulo furnizează 53% din produsele manufacturiere consumate în țară; 90% din vehiculele cu motor; 43% celuloză; 47% hîrtie; 95% ulei comestibil; 79% lapte condensat; 78% aluminiu; 60% oțel și fier; 55% carne etc. În São Paulo se concentrează 35% din întreprinderile industriale existente în toată Brazilia, ocupînd aproape 40% din mîna de lucru industrială a întregii țări.

Pe toate etichetele produselor se disting, sub numele cunoscut al firmei, litere bine scoase în relief: *„Industria brasiliera"*. Aceste două cuvinte trezesc în brazilianul de rînd o mîndrie afișată fără disimulare. Camioane braziliene..., turismele noastre..., strungurile noastre..., țesăturile noastre... Numai că imensele profituri în devize se scurg nu în buzunarul brazilianului de rînd, ci în seifurile străinătății.

În Brazilia funcționează 23 000 de mari întreprinderi străine. Profiturile fabuloase realizate de acestea (ridicîndu-se, uneori, la 1 000% față de sumele inițial investite) au declanșat largi campanii de presă și protestele vehemente ale forțelor democratice naționale. Urmarea acestei opoziții a fost propunerea textului de lege care limita la 10% procentul de remitere a profiturilor în străinătate. Profiturile excedentare, întrecînd limita preconizată, urmau să fie investite, în Brazilia, în industrie și lucrări menite să sporească venitul național, să accelereze progresul economic al țării.

★

Duba se oprește vuind din sirene în fața sediului central al poliției. Cobor în stradă și prima impresie îmi relevă un São Paulo inedit, cel puțin straniu: mi se pare că am intrat într-o imensă catedrală. În jurul meu coloanele gigantice ale zgîrie-norilor albi, între care, la înălțimi amețitoare, cîte un petic albastru din bolta cerului.

**) Aluzie la proprietatea firmei „Zefir".*

Microfeleton

ÎN GARĂ

Am plecat din București pe o căldură canculară, cu o destinație îndepărtată. O sete, cumplită m-a dus urgent spre vagonul restaurant.

— Un borviz, vă rog.

— De ce să luați borviz ? Dacă nu vi se potrivește ?

— Adică ce vrei să spui ?

— Poate vă supără ficatul. Noi nu avem decît pentru colită.

— Și ce-mi recomanzi ?

— Un vin de 36 și o masă.

— Nu vreau să mănînc, nu doresc vin pe căldura asta sufocantă.

— Știți, numai borviz e cam greu. Cum să faci planul cu borviz ?

În prima gară cobor însetat ca o cămilă după două zile de călătorie prin deșert. În sfîrșit, un bufet. Alerg spre el.

— Dați-mi ceva să mă răcoresc.

— Berea e caldă.

— Așa caldă cum o fi !

— Nu servim decît cu gustare.

— Ascultă tovarășe, mie mi-e sete nu mi-e foame.

— Ce să vă fac ? Așa sînt dispozițiile. Patru mici, un cîrnăcior, două pateuri la o sticlă de bere.

— Dacă vreau două sticle înseamnă să mănînc opt mici, doi cîrnăciori și patru pateuri ?

— Nu e obligatoriu. Principalul e să le plătiți.

După cîteva ceasuri s-a lăsat întunericul. Cobor din nou, am de sete, într-o gară luminată feeric. În sfîrșit, un bufet elegant, cu o vînzătoare așteptîndu-și clienții cu zîmbetul pe buze.

— Vă rog, tovarășă, ceva de băut. Mi-e o sete grozavă.

— N-avem decît ciocolată. De care doriți : amăruie sau cu lapte ?

Disperat, m-am retras la locul meu și am adormit...

Se făcea că am ajuns într-o gară mare, plină de animație. Nici nu oprise bine trenul și în fața ferestrei compartimentului meu un ospătar, îmbrăcat într-un halat alb, imaculat, sosi cu o tavă pe care erau niște pahare înalte, brumate, cu sirop, lapte bătut, borviz și citronadă.

— Lapte bătut de la gheață ! Luați citronadă !

— Bere rece. Cine dorește o halbă ? — strigă un altul.

Nu știam ce să aleg. În sfîrșit, pot să beau ce-mi place. Ah, ce grozavă e ! Mai dă-mi, te rog, un pahar.

— Avem pateuri calde ! Cine ia un pateu ?

— Bere rece ! Borviz de la gheață !

M-am trezit transpirat tocmai în momentul cînd trenul oprise cu zgomot puternic într-o stație mare. Alerg la fereastră. Un ceferist cu un felinar ciocănea roțile vagoanelor. Departe se zărea un bufet. Cobor și alerg într-un suflet spre el :

— Tovarășe, dumneata visezi ?

— Ce spuneți ?

— Te întreb dacă visezi. E grozav să visezi halbe reci, siropuri la gheață. Poți să-mi dai ceva de băut ?

— Cum să nu ! Uitați cișmeaua. E acolo pe stînga.

O ! Dac-ar visa și tovarășii care se ocupă de restaurantele și bufetele din gări și din trenuri ! Măcar o dată, un simplu pahar cu apă rece !

C. N. CONSTANTINIU

Povestea vorbei

SENSURI CARE S-AU ÎNGUSTAT

Numărul de obiecte, acțiuni, însușiri etc. la care se referă un cuvînt variază cu timpul, sfera înțelesurilor lor putîndu-se lărgi sau îngusta. Comparînd o serie de cuvinte românești cu prototipul lor latin din vremea lui Cicero, vom exemplifica astăzi fenomenul de restrîngere, de îngustare a sensului.

În textele literare *cognatus* avea accepțiunea de „rudă", mult mai largă decît aceea a urmașului său românesc *cumnat* (după cum se vede, și pronunțarea s-a modificat simțitor). Sîntem informați, datorită inscripțiilor redactate în limba populară, că sensul, mai îngust, de „cumnat" apăruse încă în antichitate, dar fără a fi tolerat de limba îngrijită a păturilor culte ale societății romane.

În alte cazuri fenomenul de îngustare a sensului s-a petrecut mai aproape de vremea noastră, deși nu-l putem data cu precizie (cîndva înainte de secolul al XVI-lea). Iată trei exemple :

Dacă *torquere* însemna în latinește „a întoarce, a răsuci", descendentul său românesc a tearce și-a limitat sfera înțelesului la „a răsuci fire de lînă, cînepă, în — trase dintr-un caier — pentru a obține fire". Verbul *vindicare* denumea printre altele acțiunea de „a elibera, a scăpa", dar ulterior se mărginește la aceea de „a scăpa de o boală", cum arată cuvîntul românesc **vindecare**, în care forma latină e foarte bine conservată. În sfîrșit, mai menționăm pe *cernere*, verb latin folosit cu sensul „a separa, a deosebi", pe care îl recunoaștem în verbul a cerne și în cîteva cuvinte derivate de la *cernere*, cum sînt a **discerne**, **discernămînt**. Verbul de bază și-a îngustat sensul, astfel că a cerne din românește înseamnă „a separa cu ajutorul unei site, al unui ciur".

Sorin STATI

Verificați-vă cunoștințele
Ce (cine) este...

1 ...REYKJAVIK ?

a) Un munte în Suedia ; b) capitala Islandei ; c) un fiord norvegian ?

2 ...HIPERMETROPIA ?

a) Un defect de refracție al ochiului ; b) transpirație excesivă ; c) o malformație congenitală a ochilor ?

3 ...PEARY ?

a) Primul om care a atins Polul Sud ; b) primul om care a atins Polul Nord ; c) primul explorator care a pătruns în jungla Amazoanelor ?

4 ...MOCTEZUMA II ?

a) Ultimul rege peruvian ; b) ultimul faraon egiptean ; c) ultimul rege mexican ?

5 ...TITICACA ?

a) Un deșert în America de Nord ; b) un lac în America de Sud ; c) un vulcan în Filipine ?

6 ...DIRAC ?

a) Fizician englez, unul din întemeietorii mecanicii și electrodinamicii cuantice ; b) chimist german, descoperitorul sintezei amoniacului ; c) fizician olandez, întemeietorul fizicii cristalelor ?

7 ...FLAMINGO ?

a) O pasăre de pradă răspîndită mai ales în regiunile de coastă australiene ; b) o pasăre din prerile sud-americane ; c) o pasăre cu gîtul și picioarele exagerat de lungi, care trăiește în jurul Mării Mediterane ?

8 ...EUTERPE ?

a) Zeiță în mitologia greacă ; b) soția lui Orfeu, în mitologia greacă ; c) muză a desfătărilor alese și a muzicii în mitologia greco-romană ?

9 ...GHIRLANDAIO ?

a) Poet italian, autor al unor celebre sonete ; b) pictor italian din școala florentină, reprezentant al Renașterii timpurii ; c) compozitor italian preclasic ?

10 ...IZOBARA ?

a) Linia care unește pe o hartă punctele cu aceeași adîncime față de o suprafață reper ; b) linia care unește punctele cu aceeași intensitate ale mișcării de ridicare a scoarței terestre ; c) linia care unește pe o hartă punctele cu aceeași presiune atmosferică medie ?

RĂSPUNSURI :

1 — b ; 2 — a ; 3 — b ; 4 — c ; 5 — b ; 6 — a ; 7 — c ; 8 — b ; 9 — a ; 10 — a.

Dezlegarea jocului „AH, CĂLDURILE...", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) FREMATARI — PATRAT. 2) LATITUDINE — GRADE. 3) ACUTE — INFURIA — AV. 4) CEVA — SECERAT — APA. 5) ALA — CERERI — ARMAT. 6) RI — POMEZI — STEA — U. 7) U — ROLE — IOLE — ABUR. 8) IZOLATA — RACI — IDA. 9) ASINI — P — GERILA. 10) EDI — E — SOLARA — ARS. 11) NUIA — DELIRA — C—EU 12) TF — SCĂDERE — POC — P. 13) U — OMONIME — RAPOSA. 14) ZAPUSELI — VERISOR. 15) IMATA — ESTIVAL — BA. 16) AERISI — TORID — PAC. 17) STIRI — M — PUR — NORI 18) TITI — COMISII — I — O. 19) ITI — CEDAT — MUSACA. 20) O — CALIT — GENEROS. 21) CALORIFER — NIT — SA. 22) IRITABIL — ATEIST. 23) TEN — RACOARE — LAUT. 24) I — IMITAȚIE — CALMA

LA DRUM!

Itinerar vînătoresc pentru pseudovînători

Umor... cu undița

— Ai grijă, Nae, să fie proaspăt... !

Mii și zeci de mii de cetățeni ai orașelor noastre o pornesc la sfîrșit de săptămînă pe potecile munților — cu sau fără marcaje — spre a gusta din încîntarea pe care le-o prilejuiesc frumusețile naturii. Dar bucuria celui ce caută recreație e uneori umbrită. Cum se face, se întreabă el, că în atîția ani de drumeție prin cei codri n-a văzut picior de iepure? Darămite vreo sălbăticiune mai de dai-doamne?!...

Totuși, dacă ar ști el cît de ușor își poate împlini și această firească dorință!...

Bucureșteanului, de pildă, îi dăm asigurare că pentru a vedea sălbăticiuni *adevărate*, în mediul lor *adevărat*, și încă din cele mult rîvnite de vînători, nu trebuie să se îndepărteze decît cale de-un ceas de la tosturile lui citadine. Numai că este necesar să învețe cum, cînd și ce trebuie să facă pentru ca dorința să i se împlinească, deci să-și însușească cîteva apucături de-ale vînătorilor, pentru ca acolo unde celui neinițiat nu îi apar decît desimi sau luminișuri de codru, lui să i se înfățișeze una sau alta dintre sălbăticiunile pădurii. Acestea populează — în număr mult mai mare și în specii mult mai numeroase decît se crede de obicei — chiar și frumoasele păduri de șes din nemijlocita apropiere a Capitalei, păduri ce nu sînt, de fapt, decît rămășițe a ceea ce au fost, pe vremuri, vestiții codri ai Vlăsiei.

Iată itinerarul de început pe care îl recomandăm drumeților noștri :

..Tramvaiul, autobuzul sau troleibuzul — care îi e mai la îndemînă spre a ajunge la Șosea, la Ștrandul tineretului — iar de acolo, autobuzul 46 — care peste nici zece minute îl lasă în fața Grădinii zoologice din pădurea „Băneasa". (Nu ? Nu-i păcăleală... Nu îl trimitem să vadă animale captive !... Puțintică răbdare !)

Coborînd din mașină, cetățeanul pornit pe aventuri cu sălbăticiuni adevărate o va lua pe aleea ce trece prin fața porții poligonului de tir „Tunari", își va continua drumul spre nord — orientare după soare, după busolă, după mușchii de pe tulpinile copacilor, care întotdeauna se găsesc pe partea mai umbrită a tulpinii, deci pe cea dinspre miazănoapte — pînă ce aleea, transformîndu-se în simplu colnic de pădure, îl va duce în temeiul codrului.

Cel ce dorește să vadă vînat trebuie să rămînă nevăzut și neauzit. Se va feri deci ca de foc de a purta haine a căror culoare bate la ochi sau care fiștie la fiecare mișcare.

Turistul nostru trebuie, la fel, să știe că vînatul iese din desiș și că, în general, mișcă mai ales în zori și în amurg. Vînatul poate fi surprins „pe-afară" și în timpul zilei, în clipele cînd — după ploaie — soarele roușește să străpungă iarăși pîcla de nori și numai în porțiuni de pădure foarte liniștite.

Vînat poți vedea stînd la pîndă sau dibuind prin pădure.

Prima metodă — pîndă de pe loc — este indicată pe vreme uscată și fără vînt, cînd pașul ți-l trădează fiecare vreasc sau frunzuliță uscată pe care piciorul nu le-a putut evita. A doua — dibuirea — este indicată atunci cînd covorul de frunze moarte e jilav și cînd suflă vînt puternic care, mișcînd boschetăria și vîjîind, îți acoperă oarecum și mișcările, și zgomotele.

Pseudovînătorul nostru se va așeza deci la pîndă, la o margine de luminiș, acolo unde codrul de rariște se mărginește cu desimea, sau la o margine de poieniță. Își va căuta un loc bun, unde va putea ședea o oră sau chiar peste o oră în deplină nemișcare, fără să-și frîngă șalele. Locul va fi astfel ales încît vîntul să bată dinspre locul pe unde credem că va ieși vînatul spre om și nu invers.

Vînatul patruped își semnalează de departe sosirea prin ropotul pașilor săi foșnetul frunzișului uscat, rămas din anul trecut. Astfel, cel ce pîndește are tot timpul să se întoarcă în mod convenabil pentru ca atunci cînd vînatul îi „pozează" să poată rămîne stană de piatră.

Șansa de-a vedea vînat e mai mare [illegible] nu așteptăm să vină el la noi, ci îi ieșim în întîmpinare. Pseudovînătorul se va strecura deci ca o umbră, mereu lipit de desiuri, mereu cu ochii în patru pe potecî sau pe marginea liniilor semiere ce împart pădurea în parcele, înaintînd mereu împotriva vîntului...

În pădurea „Băneasa" se poate conta pe multe întîlniri cu vînat : de la vulpe la bursuc, de la iepure la căprioară. Plus o mulțime de păsărele și păsări, printre care — dacă ai deosebitul noroc — se poate întîmpla și vreun fazan.

Turistului care urmînd sfatul nostru va întreprinde cercetarea cinegetică a pădurii „Băneasa" îi dăm această orientare generală pentru ca să știe cum să meargă fără să se repete, fără să neliniștească mereu același colț de pădure și fără să se rătăcească.

L-am trimis, prin îndrumările turistice de mai sus, în pădurea mărginită la sud de cîmpul ce o desparte de aeroportul „Băneasa", la nord limitată de linia ferată ce leagă fostele ferturi, zisă linia „de centură", la răsărit de șoseaua Pipera, iar la apus de șoseaua București—Ploiești. Avînd această orientare generală, turistul nu va trăi cu teama de a rătăci, căci oriunde ar ieși din pădure, după un mers de cîteva sute de metri, fie spre dreapta, fie spre stînga, va da de vreuna dintre haltele de tren sau stațiile de autobuz ale liniilor și șoselelor arătate.

Nic. A. STRĂVOIU

ÎNSEMNĂRI FOTOGRAFICE

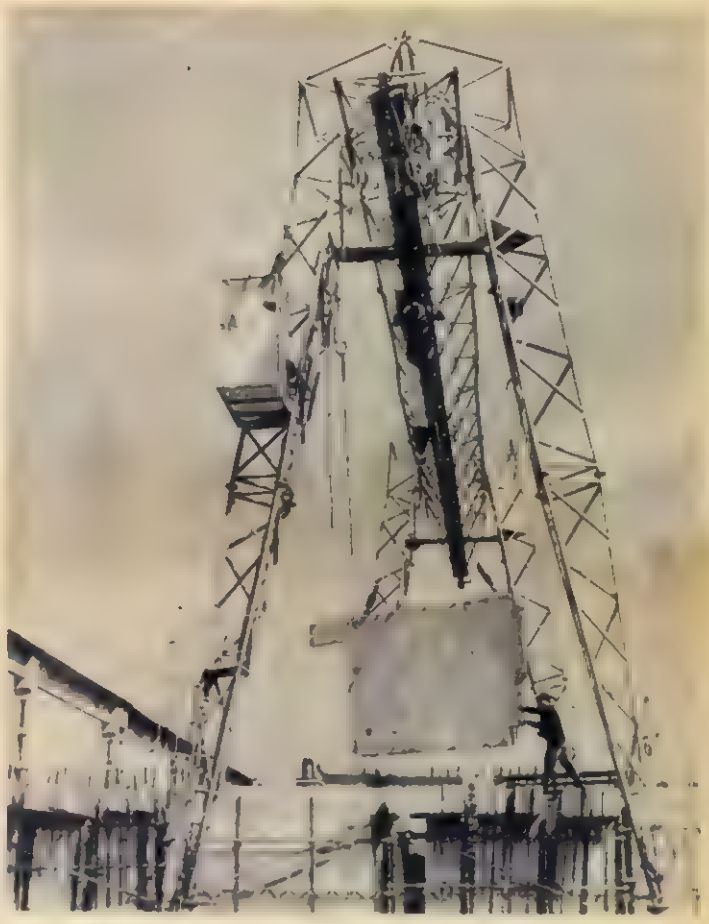

Clara SPITZER — Pentru construcțiile cincinalului

COPERTA NOASTRĂ

La uzinele „Vulcan", ecclia cazangerie.

Fotografie de S. STEINER

de Rik AUERBACH

— Sic ! Eu am prins trei... !

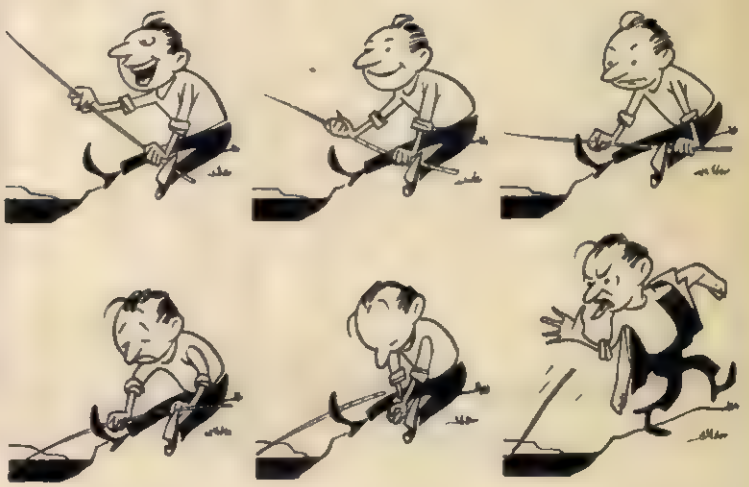

Pescuitul împotriva asteniei !

CE PRODUCE AZI I.O.R.

„Am dori să cunoaștem cîte ceva despre industria noastră de aparate optice, cît și despre aparatele de proiecție cinematografică pe care ea le produce".

Tiberiu BÂNCEANU, Orăștie
și Alfred MILLIU, Lupeni

Răspunde ing. ION RENȚEA, directorul întreprinderii optice române din București.

O industrie de aparate optice în țara noastră n-a existat cu adevărat decît după naționalizare. Ființase pînă atunci o fabrică intitulată „Industria optică română", dar ale cărei produse optice erau de mică importanță.

Întreprinderea optică română, născută în anii puterii populare, s-a profilat pe producția de aparate optice mecanice începuturile au fost modeste. Primele produse nu erau decît o serie de microscoape simple, de tip școlar și un modest tip de microscop pentru laboratoare. Dezvoltarea tehnicii, a cercetărilor științifice din țara noastră, îmbunătățirea continuă a asistenței medicale — cărora trebuia să-i furnizăm aparate — nu ne-au lăsat să stăm pe loc.

Colectivul I.O.R., încadrîndu-se în ritmul general al dezvoltării industriei socialiste, și-a reorganizat producția pornind spre fabricarea unor aparate optice mecanice și alte aparataje din ce în ce mai complexe, realizate la un nivel tehnic tot mai înalt.

Întreprinderea optică română produce azi microscoape de laborator de tipul celor microbiologice, cu dispozitive de observare binoculară, iar de curînd a trecut la fabricarea unor microscoape complexe, destinate cercetărilor. Aceste aparate dispun de posibilitatea studierii aceluiași obiect prin aplicarea aproape a tuturor metodelor cunoscute în microscopie.

Deși mai nouă, secția care produce aparate de proiecție cinematografică trebuie să țină pasul cu dezvoltarea continuă a rețelei cinematografice din țara noastră, pe care a acoperit-o aproape în întregime.

I O R a produs aparate portabile pentru film de 16 mm și cîteva tipuri de 35 mm, printre care și un aparat de proiecție cinematografică pentru cinemascop, cu sunet stereofonic înregistrat magnetic. În curs de producție se află prima serie a unui nou aparat de proiecție pentru film de 16 mm, stabil, cu sunet optic și magnetic, destinat cluburilor și cinematografelor sătești.

Paralel cu aparatele optice mecanice, I.O.R. fabrică aparate medicale, ca de pildă : electrocardiografe portabile cu două canale și înscriere directă pe hîrtie termosensibilă ; unite dentare — aparate complexe destinate cabinetelor stomatologice ; în colaborare cu „Automatica" se fabrică micro-radio-camere pentru film de 70 mm, cu care sînt dotate caravanele „Roentgen".

Am amintit doar cîteva dintre cele peste 100 de produse fabricate de întreprinderea optică română, care în anii ce vin se va dezvolta tot mai mult.

Proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. pune și în fața colectivului I.O.R. noi sarcini. Și cea mai principală sarcină este aceea de a fabrica la nivelul tehnicii moderne aparatele optice mecanice cu care vor fi dotate noile laboratoare ale institutelor de cercetări, cinematografele, cluburile, precum și fabricarea aparatelor medicale pentru policlinicile și spitalele ce se vor construi în anii ce vin.

EUGEN IONESCU ÎN LIMBA ROMÂNĂ

„Aș dori să cunosc cîte ceva din începuturile activității literare ale lui Eugen Ionescu"

Sandu PĂUN, Tulcea
și Florica Georgeta ALEXANDROAIE, Huși

Răspunde EMIL MANU, criticul literar.

Înainte de a se impune pe plan mondial prin piesele sale jucate cu răsunet, Eugen Ionescu era cunoscut pe meleagurile natale (s-a născut la Slatina în 1912 ; a plecat în Franța în 1938) pentru lucrările scrise în limba română.

Debutul ca poet sau critic literar și-l face în reviste școlărești ca *Rampe fragede* și *Revista liceului „Sf. Sava"* Tudor Arghezi îi publică în *Bilete de papagal* (nr. 1) o *Elegie*

În limba română, în afara colaborărilor la reviste diverse ca cele amintite și ca *Viața literară* (1933 - 1934) și *România literară* (1933), Eugen Ionescu a tipărit două volume : *Elegii pentru ființe mici*, 1931, Craiova (Cercul analelor române) — poezii — și *Nu*, un volum de eseuri critice.

Tot în limba română a scris și prima sa lucrare pentru scenă, comedia *Englezește fără profesor*, lucrare pe care și-a tradus-o în franțuzește și, desigur, cu modificări a devenit *Cîntăreața chelă* (La cantatrice chauve). Petru Comarnescu, prezentînd recent acest text, îl considera deosebit de valoros deoarece „mai mult decît textul francez, ne îngăduie să explorăm rădăcinile creației lui Ionescu și să urmărim, în exercițiul lingvistic ce a ocazionat nașterea acestei piese, înseși poveștile pe care i le-a dat limba română".

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Mihai Portaru, elev, Craiova, str. M. V. Frunze 6 : ilustrate ; Ionel Bogdan tehnician, București, str. M. Eminescu 106, nr. 1 Mai : teme diverse, ilustrate ; Fülöp Arpad, strungar, Sibiu, str. Manejului 12 : teme diverse, ilustrate ; Ion Ghinitoiu, tehnician, com. Budești, nr. Roman : ilustrate ; Oprea Brîncoveanu, funcționar, Caracal, str. Ion Creangă 5 : literatură, ilustrate ; Ioan Chiriță, Hunedoara, C. M. nr 3, str. 30 Decembrie 3, et 3, ap 31 sport, ilustrate ; Mioara Tirilă și Zoica Edu, eleve, Focșani, str Comisia centrală 58 : teme diverse, ilustrate ; Cătălina Pralea, elevă, Galați, str. Tăunu 36 : sport, literatură, ilustrate ; Florentina Trifan, elevă, com. Poiana Sărată, reg. Ploiești : ilustrate ; Adriana Vlaicu, elevă, Piatra Neamț, str. Dragoș Vodă 45 : cinema, muzică, ilustrate ; Silvia Gheorghe, elevă, com. 2 Mai, rn. Negru Vodă, reg. Dobrogea : teme diverse ; George Chitulescu, profesor, com. Pucheni, rn. Muscel : literatură, muzică, ilustrate ; Mariana Băduț, elevă, Roșiori de Vede, bl. 7 C.F.R., ap. 4 : muzică, cinema, ilustrate ; Nicolae Pisică, lăcătuș, Hunedoara, C.M. nr. 4, et. 5, ap. 50 : teme diverse ; Diana Soflică, elevă, Arad, str. Solomon 56 : teatru, cinema, muzică ușoară ; Ioana Boiangiu, tehniciană, com. Seradu, rn. Gilort, reg. Oltenia, of. poșt. Hurezani : teme diverse ; Relly Trifan, elevă, Buzău, str. Democrației 90 : ilustrate ; Elena Dănilă, București, str. Principatele Unite 54, rn. N. Bălcescu : ilustrate.

BLÉRIOT ȘI MAREA ÎNCERCARE

„Vreau să știu cîte ceva din viața și activitatea lui Louis Blériot".

Aurel PITUL, Lupeni

Răspunde prof. univ. N. TIPEI, membru corespondent al Academiei R. P. Române.

Inginerul francez Louis Blériot s-a născut la Cambrai, în anul 1872. Specializat în construcția farurilor de automobile, el este însă atras de cele dintîi încercări de zbor cu aparate mai grele decît aerul, efectuate în Franța în primii ani ai secolului nostru.

După cîteva zboruri încununate de succes — care au dovedit eficiența formulelor noi, constructive, către care se îndrepta Blériot — el se consacră definitiv aviației. Anul 1909 îl găsește pregătind marea încercare : traversarea Canalului Mînecii. În luna iulie 1909 trei oameni fac pregătiri febrile în acest scop : Latham, Blériot și de Lambert. Cu toate că aparatul lui Latham părea cel mai bine pus la punct, încercarea acestuia, la 19 iulie 1909, se termină cu un insucces : la 10 km de coasta engleză motorul se oprește și pilotul este obligat să amerizeze, fără mari stricăciuni și fără a fi rănit.

Șase zile mai tîrziu, la 25 iulie, pe avionul tip XI — echipat cu un motor Anzani și cu o elice denumită „Intégrale" de către desenatorul său, Chauvet — Blériot își ia zborul de pe coasta franceză. Urmărit de vaporul „Escopette", el s-a orientat spre portul englez Dover. După un zbor, memorabil în istoria aviației, de 27 minute la 150 m înălțime, aterizează la North Fall Meadow, lîngă Dover, reușind astfel prima traversare deasupra mării.

În toamna aceluiași an, la 18 octombrie 1909, Blériot, răspunzînd unei invitații, prezintă avionul său la București, unde execută cu succes o serie de zboruri. Astfel se vădește, încă de la începuturile aviației, marele interes al publicului românesc față de această tînără ramură a tehnicii moderne.

Titular al brevetului de pilot nr. 1 și denumit apoi „primul pilot al Franței", Blériot perfecționează continuu aparatele sale. Pe avioanele construite de el Roland Garros atinge, în 1912, înălțimea de 4 000 m, iar la 21 septembrie 1913, Pégoud execută prima buclă verticală (luping). Astfel numele lui Blériot și Pégoud sînt legate de începutul zborului artistic, care avea să împingă mult mai departe cunoștințele asupra dinamicii zborului, marcînd o etapă decisivă în această direcție.

Avîntul vertiginos al aviației, după anul 1930, determină apariția unui număr din ce în ce mai mare de constructori de avioane, printre care Blériot își păstrează faima dobîndită. Astfel, recordul de distanță străbătută fără escală (10 601 km, în zbor continuu) este readus Franței (în 1934) de avionul Blériot 111, pilotat de Codos și Rossi.

În anul 1936 Louis Blériot moare. Întreaga sa viață a fost consacrată aviației, în a cărei istorie și-a cîștigat un loc de frunte.

„SF. SOFIA" DIN ISTANBUL

„În notele de călătorie din Turcia — vechi și noi — se pomenește mereu de un monument deosebit de important : moscheea «Sf. Sofia» din Istanbul. Doresc să știu cînd a fost construită și de către cine ?"

Ion MERA, str. 30 Decembrie 9, Caransebeș

Răspunde prof. GHEORGHE CRONȚ, doctor în științe istorico-juridice, Institutul de istorie al Academiei R. P. Române.

În limba greacă *sofia* înseamnă *înțelepciune*. Grecii vechi socoteau înțelepciunea drept o virtute transmisă omului de către zeii săi protectori. În concepția bizantinilor sfînta Sofia semnifica însăși înțelepciunea divină și aceștia i-au fost consacrate biserici.

În Constantinopol a existat, încă din secolul al IV-lea, o biserică „Sf. Sofia" ridicată de către împăratul Constantin cel Mare (306-337). Reconstruită de cîteva ori în secolele următoare, ea a ars în timpul răscoalei populației din capitală împotriva împăratului Iustinian. Îndată după înăbușirea răscoalei, acest împărat a angajat doi mari arhitecți pentru a construi lîngă palatul său grandioasa biserică „Sf. Sofia".

Arhitecții Anthemius din Tralles și Isidor din Milet au terminat construcția în anul 537. Prin talentul acestora, prin iscusința sculptorilor și pictorilor, precum și prin munca prețuită a sutelor de lucrători, „Sf. Sofia" a dobîndit o splendoare care a satisfăcut pe deplin voința de strălucire a lui Iustinian.

Construcția propriu-zisă, care dăinuiește și în zilele noastre, are lungimea de 77 m și lărgimea de 71 m. Centrul ei este dominat de o vastă cupolă cu înălțimea de 67 m și diametrul de 31 m. Prin aceste dimensiuni cupola a uimit pe contemporani. Slăbită de cutremurele de pămînt, cupola s-a prăbușit în anul 558, dar puțin după aceea a fost reconstruită.

Ornamentația interioară se caracterizează printr-o bogăție și execuție nemaiîntîlnite pînă atunci în arta bizantină. Aurul, argintul, pietrele scumpe, marmura colorată și mozaicul ce o împodobeau au produs privitorilor impresii fascinante, ce ni s-au transmis prin mai multe descrieri.

Cu timpul ornamentele au dispărut, unele fiind prădate de cruciați, iar cele mai multe fiind luate de turci, după transformarea bisericii în moschee, la 1453. Turcii au zugrăvit pereții spre a face să dispară chipurile sfinților. Alături, sultanii au ridicat minarete.

Privit din afară, monumentul nu produce o impresie prea mare ; în interior însă, construcția oferă imaginea măreției și armoniei care au caracterizat în general arhitectura bizantină. În 1935 această moschee a fost transformată în muzeu de antichități romane și bizantine.

Unii istorici mai consideră încă „Sf. Sofia" ca operă a împăratului Iustinian. În realitate, acest monument este o creație reprezentativă a societății bizantine și sintetizează progresul arhitecturii din secolul al VI-lea.

POȘTA NOASTRĂ

ELENA DESPINOIU, Constanța. Vă mulțumim pentru aprecierile călduroase pe care le faceți cu privire la conținutul revistei noastre, precum și pentru sugestii, de care vom ține seama — mai ales de cea privitoare la materialele cu caracter pedagogic. Ne bucură că vă place munca dv. și comuna în care ați fost repartizată ca învățătoare practicantă. Vă dorim reușită deplină la ultimele dv. examene și mult succes în nobila profesiune de învățătoare în care ați pășit.

CORNEL TODEU, Hunedoara. Primul Festival internațional al tineretului și studenților a avut loc în 1947 la Praga, fiind organizat din inițiativa Federației mondiale a tineretului democrat și a Uniunii internaționale a studenților. Următoarele festivaluri s-au desfășurat după cum urmează : Budapesta (1949), Berlin (1951), București (1953), Varșovia (1955), Moscova (1957), Viena (1959) și Helsinki (1962).

VLADIMIR CIRJA din Bălcoi, mulțumindu-ne pentru inițiativa publicării unui „Colț al automobilistului", ne adresează o seamă de întrebări legate de această temă. Le vom transmite — ca și pe ale altor cititori — colaboratorului nostru, care le va include în viitoarele articole ale rubricii.

GEORGETA MOCANU din Buzău apreciază rubrica „Memento" care — după cum se spune în scrisoare — o ajută să-și aleagă un film, o carte la bibliotecă ș.a.m.d. De asemenea, corespondenta noastră e mulțumită de nivelul reportajelor de călătorie care o fac, după cum se exprimă : „să vadă cu ochii minții cesa ce autorul a văzut alevea".

ANA LAZĂR, Șimleul Silvaniei. Lui Constantin Drăghici puteți să-i scrieți pe adresa Teatrului de operetă, Splaiul Independenței 1, raionul V. I. Lenin, București.

memento

discuri

■ Prezența numelui lui Celentano îngă un cîntec obligă să-l asculți cu atenție mărită. Stilul lui dezlănțuit frenetic, simulînd tornade, maelstromuri și taifunuri, influențează și pe interpreta Graziella Chițu.

■ Rockul **La forza del amore** este cîntat de solistă cu atîta pasiune și mai ales dicțiune, încît chiar cei ce nu înțeleg italiana pricep ce-i aceea... la forza del amore. Chiar dacă pe alocuri apare tendința de a se cînta ca la operă și atunci seamănă cu la forza del destino...

■ Și-acum, marele număr al discului... **Esta noche no.** Solista noastră se depășește. Joacă, interpretează, realizează autenticul (bineînțeles, la nivelul textului pe care de data aceasta mai mult îl intuim, deși s-ar putea să-l intuim pe dos). De s-ar traduce măcar titlurile !...

■ Urmează **Mani**, o rumbă plăcută (...însă nimic mai mult).

■ O mică observație : de ce nu se dă pe etichetă discului numele întreg al compozitorilor ? Nu știm cum îi mai cheamă pe Calvi sau pe Robier, dar ce-ați spune de niște cîntece semnate : Vasilescu, Roman, Grigoriu, Popa, fără Ion, Elly, Cezar și Temistocle ?

■ De asemenea de multe ori lipsesc numele celor care „au îndrăznit" să scrie versurile acestor cîntece. Să fie atît de modești ?

teatru

TEZAURUL LUI IUSTINIAN de Al. Voitin. Comedie satirică a unui autor remarcat prin substanța tragică a unor piese (**Oameni care tac, Oamenii învinș**). Interesantă e, în ultimii ani, munca tînărului actor-regizor Mihai Berechet, care semnează și direcția de scenă a acestui spectacol bogat în resurse comice. Distribuția cuprinde pe : Grigore Vasiliu-Birlic, Silvia Dumitrescu, Dem. Rădulescu, Mihai Fotino, Didona Popescu (Teatrul național din București).

DOI PE UN BALANSOAR Piesa lui Gibson ispitește în continuare regizorii și actorii prin.

Șt. Mihăilescu-Brăila

textul ei generos. În regia lui C. Dinischiotu, piesa va fi văzută săptămîna aceasta în premieră, la Constanța, cu Ileana Ploscaru și Dan Herdan.

REGELE MOARE de Eugen Ionescu a fost ultima premieră a Teatrului național din București înainte de căderea de cortină ce marchează începutul vacanței de vară. Vom revedea spectacolul în toamnă — sub bagheta regizorală a lui Moni Ghelerter — cu Aura Buzescu și Ștefan Mihăilescu-Brăila (în reprezentație) în rolurile principale.

SONET PENTRU O PĂPUȘĂ de Sergiu Fărcășan la al 100-lea spectacol bucureștean și la... primul băcăuan. Deci premieră băcăuană în regia lui I. G. Rusu.

PAPA SE LUSTRUIEȘTE, cunoscuta comedie a academicianului grec Spiros Melas. La Constanța, doi artiști ai poporului din Capitală au contribuit la realizarea spectacolului : regizorul Sică Alexandrescu și actorul Marcel Anghelescu.

Operetа în Italia. În curînd spectatorii italieni se vor întîlni cu artiștii români de operetă. Le urăm succesul de la Paris al „Comediei".

televiziune

DUMINICĂ, 11 IULIE. Fotbal : finala Cupei R. P. Române. În pauze, muzică ușoară cu Roxana Matei, Luigi Ionescu și formația Ioan Ionescu ■ **Oltenia contemporană.** Film de televiziune despre frumoasa regiune dintre Olt și Dunăre (19.40) ■ Prima emisiune de varietăți sub forma unui concurs interregional. Participă cîntăreți, formații muzicale și dansatori din regiunile Ploiești și Brașov (20.00)

LUNI, 12 IULIE. Vitrina literară de Liviu Călin (20.00) ■ **Mofturi 1900.** Film onest realizat de Jean Georgescu după momente și schițe de I. L. Caragiale. Cu Gr. Vasiliu-Birlic, Al. Giugaru, Marcel Anghelescu, Celia Dima, Geo Barton, H. Nicolaide, Ion Dichiseanu, Mircea Crișan, Horia Șerbănescu, Radu Zaharescu, Sanda Țăranu (21.20).

MIERCURI, 14 IULIE. **Castelele de pe valea Loarei.** Film documentar francez (20.00) ■ Premieră a teatrului în studio : **Zorile la 4,54** de Ionel Hristea. Opt personaje aflate într-o situație limită în istorica noapte din august '44. În rolurile principale George Mărutză, Doina Tuțescu, Matei Alexandru, Ion Marinescu, Mircea Anghelescu (21.00).

JOI 15 IULIE. Clubul tinereții. O emisiune care a stîrnit multe controverse în ultima vreme (19.45) ■ Din lume adunate. Magazinul

Maria Pietraru

televiziunii (21 45) ■ Transmisiunea unui spectacol folcloric de la Muzeul satului. Cîntă : Aurelia Fătu-Rădulțu, Maria Pietraru, formația condusă de Nicolae Bălușă ș.a. (22 30).

VINERI, 16 IULIE. Săptămîna (20 00) ■ Noi lucrări ale graficienilor noștri, comentate de Mircea Deac (21 10)

SIMBĂTĂ, 17 IULIE. A doua emisiune pentru tineret din ciclul **Cireșarii** (19.20) ■ Inegala „Teleenciclopedie" (20.00) ■ Poetul și cîntărețul popular Mihai Lăcătuș, prezentat de Angela Moldovan. O idee interesantă (21 00)

cartea

■ După vol. I de **Opere** după **V. Alecsandri, Bietul Ioanide. Impresii asupra literaturii spaniole** apărute în acest an George Călinescu este din nou prezent în librării cu un volum de Teatru. Cartea, pe care am fi vrut-o însoțită de o cît de scurtă notă introductivă asupra acestui sector de creație al lui Călinescu, cuprinde piesele : **Ludovic al XIX-lea** (cinci acte), **Phedra** (un act parodic de teatru abstracționist), **Basmul cu minciunile, Napoleon și Sfînta Elena, Despre minte sau Napoleon și Fouché** (în cîte un act) **Răzbunarea lui Voltaire și Secretarii domnului de Voltaire** (poeme dramatice), **Tragedia regelui Otakar și a prințului Dalibor** (teatru de păpuși), **Fluturele, Irod împărat, Brezaia, Crăiasa fără cusur și Soarele și luna** (de asemenea în cîte un act) Era bine să se fi tipărit aci și **Șun sau calea neturburată** pentru a avea, într-un volum, tot teatrul lui Călinescu, cum e de creezut că se va întîmpla în cazul seriei de **Opere**. Pînă atunci textele ar putea interpreta dacă nu piesele mai lung în orice caz pe cele scurte, care se pretează la admirabile spectacole „compéres". Ar fi o atenție în plus față de memoria marelui scriitor. E de notat, de asemenea că în curînd va apărea valorosul său studiu privind **Estetica basmului**, contribuție esențială pentru lămurirea unor probleme de artă ale acestui gen

■ Cîteva dintre colecțiile editurii **Meridiane** se bucură de mare căutare, mai ales acum în plină vară în timpul concediilor, al călătoriilor de agrement etc. Între aceste colecții citîm pe cea mai recentă, intitulată **Monumente istorice** și una mai veche, **Monumentele patriei noastre.**

■ Dintre aparițiile mai noi sînt de semnalat în **Monumentele istorice : Voroneț**, cu un bine echilibrat text de analiză a operei arhitecturale și de cercetare a condițiilor istorice și sociale în care a fost construită această vestită biserică bucovineană, semnat de Petru Comarnescu, autor, de altfel, și al unui necesar **Îndreptar artistic al monumentelor din Moldova de nord** ce ar merita a fi retipărit de cineva

■ În aceeași colecție : un volum închinat mănăstirii **Putna** (text de N. Constantinescu) și un altul — mănăstirii **Humor** (text de Șt. Baiș), monumente din aceleași locuri ale țării, cărora li se cuvenea, ca și multor altora, asemenea albume interesante, expresive, accesibile și din punct de vedere al prețului.

■ Din seria **Monumentele patriei noastre** e de notat apariția volumului despre monumentul de la **Adamclisi** (V. Barbu)

■ În aceeași serie e de citit cartea semnată de Oct. Floca și B. Bassa despre **Cetatea Deva.**

■ O altă colecție a **Meridianelor — Arta pentru toți** — prezintă doi mari plasticieni ai noștri : **Ștefan Dumitrescu** (text B. Bednarik) și **Lucian Grigorescu** (text B Moșescu-Măciucă). De notat aci un oarecare progres atît în ce privește calitatea reproducerilor cît și a textelor

■ Un album relativ bogat ca text și ilustrație tipărește la **Meridiane** Jack Brutaru. Cartea, scrisă cam neglijent în privința judecăților de valoare, este închinată lui **Aurel Jiquidi.**

■ Și fiindcă sîntem la capitolul cărților apărute recent la **Meridiane**, să semnalăm și monografia (cam inegală și numai parțial relevată) lui Mihai Vasiliu despre marele om de teatru **Alexandru Davila.**

■ Volumul de nuvele **Satana în mahalale**, publicat recent de marele filozof și matematician englez Bertrand Russell, a constituit o surpriză literară. Nuvelele au fost traduse de curînd la Paris

■ Recent a apărut la Paris **Anthologie vivante de la littérature d'aujourd'hui**, alcătuită de cunoscutul scriitor și critic literar Pierre de Boisdeffre. Închinat literaturii ultimilor 30 de ani, volumul prezintă 118 scriitori, texte din operele lor, scurte comentarii și fișe bibliografice

cinema

■ În **Săptămîna filmului românesc**, organizată în cinstea celui de-al IV-lea Congres al partidului, pot fi văzute cele mai reprezentative creații ale producției naționale : VALURILE DUNĂRII, SETEA, LUPENI '29, TUDOR, PĂDUREA SPÎNZURAȚILOR, NEAMUL ȘOIMĂREȘTILOR.

Irina Petrescu

■ DECORAȚII PENTRU COPIII MINUNE, premieră R. F. Germană. Țineți minte excelentul pamflet **Copiii minune ?** Noul film al lui Kurt Hoffman, cu Karl-Heinz Schorth și Edith Heerdegen îl continuă cu spirit și vervă satirică. De văzut !

■ BRĂȚARA DE GRANATE, premieră, studioul „Mosfilm". Pe motive din Kuprin, în regia lui A. Room, cu A. Șenghelaia și Natalia Mahavina, o poveste romantică de la începutul secolului nostru.

■ Tentația nr. 1 a săptămînii curente rămîne, pentru cine n-a văzut încă, excelentul Elia Kazan AMERICA, AMERICA, film distins cu premiul Oscar pentru regie.

■ CUM SE REUȘEȘTE ÎN DRAGOSTE. Bineînțeles, regizorul Michel Boisrond nu și-a propus să ne învețe „cum se reușește", ci doar să ne amuze pe seama

Ariadna Șenghelaia

încrucișărilor pe care le face la tot pasul o tînără fermecătoare dar cu prea mult neastîmpăr (Dany Saval).

■ UN LUCRU FĂCUT LA TIMP. Un „nou" lanț de gaguri din mijlocul cărora răsare cunoscutul comic englez Norman Wisdom (**Alerg după o stea, O dată în viață, Spre culmi**).

■ Așteptăm pe ecranele bucureștene documentarele studioului „Sahia" consacrate la cel de-al doilea Festival al filmului românesc de la Mamaia.

■ Comedia deține locul prim în repertoriul cinematografic al săptămînii. Mai bune sau mai facile, comediile răspund unei dorințe a publicului pe care cinematografia națională n-o satisface în suficientă măsură. Cîteva titluri „la ordinea zilei" : JOE LIMONADĂ, doi Norman Wisdom (UN LUCRU FĂCUT LA TIMP, SPRE CULMI), UCIGAȘII DE FEMEI, NU TE ATINGE DE FERICIRE, RĂZBOIUL VESEL, BINE AȚI VENIT !, BUFONUL REGELUI.

Notă. **Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.**

cadran INTERNAȚIONAL

Cînd valorile acțiunilor înregistrează scăderi catastrofale la bursă...

ARMATE FANTOMĂ

Mulți generali de la Saigon își tratează musafirii cu băuturi reci, scoase din frigiderele pe care stă scris „made in U.S.A." Oficial, cînd au fost aduse în Vietnamul de sud, frigiderele erau destinate unor spitale, pentru păstrarea vaccinurilor. Dar în locuințele respectivilor generali funcționează și instalații de aer condiționat. Inițial, instalațiile erau destinate acelorași spitale.

Corespondentul din Saigon al ziarului „New York Herald Tribune" Beverly Deepe, care relatează cele de mai sus, precizează că nu este vorba despre fapte izolate. Pe baza unor dovezi convingătoare pe care le prezintă pe larg, el este foarte categoric : corupția este o problemă de cea mai mare gravitate pentru administrația Vietnamului de sud. „Surse vietnameze — subliniază corespondentul — afirmă că corupția a atins proporții scandaloase, fără precedent".

O anchetă întreprinsă de Beverly Deepe a dezvăluit faptul că milioane și milioane de piaștri din fondurile furnizate de Statele Unite în scopul intensificării luptei împotriva forțelor patriotice sînt transferate de o serie de personalități conducătoare din Saigon în conturile pe care le au la bănci din Franța sau Hong Kong.

Un consilier american din Saigon i-a declarat trimisului special al lui „New York Herald Tribune" : „Să presupunem că la construcția unui pod oarecare de lemn ar trebui să se cheltuiască 1 600 de piaștri. Antreprenorul adaugă încă 200 de piaștri pentru el, iar șeful districtual adaugă și el alți 200 de piaștri. Îmi este clar că ei își bagă acești bani în buzunar, dar chitanța pe care mi-o dau e pentru 2 000 de piaștri. Ce pot să mai fac ?" Același consilier i-a povestit că în timpul lui Ngo Dinh Diem un conducător provincial a recunoscut că, după ce a primit bani din fondurile americane pentru a construi un pod, a ordonat trupelor militare aflate la dispoziția sa să desfacă construcția aflată la jumătate și a încasat ulterior din nou bani pentru aceeași lucrare.

Corupția în Vietnamul de sud în formele cele mai diverse. Citeva unități militare din diferite regiuni ale țării sînt cunoscute ca avînd în registrele lor un număr de așa-numite „trupe fantomă". Este vorba de trupe care fie că n-au existat niciodată, fie că au pierit în cursul luptelor și nu au fost declarate oficial pierdute, fie că au dezertat. Banii plătiți din ajutorul american pentru întreținerea acestor armate fantomă intră, bineînțeles, în buzunarele unor conducători militari sus-puși.

Corespondentul citează și alte cazuri. Tipărirea unor afișe propagandistice care urmau să fie lansate din avioane deasupra teritoriilor controlate de forțele patriotice a costat 97 000 de piaștri. Totuși, pentru această sumă au alocat 250 000 de piaștri. Diferența, evident, a intrat în buzunarele „unor înalți funcționari civili"...

U. VĂLUREANU

CONCLUZIILE LUI Mr. MARTIN

Bazîndu-se pe faptul că de la ultima recesiune a economiei americane a trecut o perioadă de timp mai îndelungată decît media obișnuită, oficialitățile americane s-au lansat într-o serie de previziuni supraoptimiste cu privire la perspectivele de viitor. Sau făcut astfel afirmații (dar aceasta s-a mai întîmplat de-a lungul deceniilor !...) că economia S.U.A. ar fi ajuns într-o fază care o pune la adăpost de orice criză.

Dar, spre deosebire de cei care vorbesc despre perspectiva continuării avîntului economic, specialiști americani în chestiuni economice fac pronosticuri mai puțin liniștitoare.

Astfel, într-un discurs rostit recent la Universitatea Columbia, dl. W. McChesney Martin, președintele lui Federal Reserve Board, combătîndu-i pe cei care se simt datori să joace rolul optimiștilor, a declarat că „situația actuală poate fi comparată cu cea care a precedat criza din 1929". Martin a indicat următorii nori amenințători : perioada prea lungă de avînt economic scursă de la ultima depresiune ; succese economice într-un număr prea mic de state capitaliste dezvoltate ; creșterea rapidă a datoriilor publice și private ; dificultățile de plăți internaționale întîmpinate de principalele centre ale monedelor de rezervă (S.U.A. și Anglia) ; creșterea rezervelor de aur ale unor state (Franța) și neinvestirea surplusurilor în alte țări.

Argumentelor aduse de financiarul american li s-ar putea adăuga și altele. Ne-am mărgini numai să amintim că în vremea din urmă autoritățile bancare americane au început, contrar obiceiului lor, să stocheze monede străine. S-ar putea deci afirma, chiar dacă oficial nu se mărturisește, că tezaurul american începe să fie constituit nu numai din aur ci și din valută străină. Fenomenul a început să fie înregistrat după ce s-a anunțat că rezervele de aur americane au scăzut sub 14 miliarde dolari. Un al doilea fapt care vorbește despre slăbiciunile monedei americane se referă la retragerea treptată a argintului aflat în circulație. Ca urmare a acestui lucru unii observatori apreciază că se poate prevedea o vînzare de argint pe piața mondială în vederea refacerii stocului de aur sau a cumpărării de devize străine convertibile.

Dacă va avea sau nu loc un nou '29 rămîne de văzut. Cert este însă că numai în urmă cu cîteva zile, după cum transmitea agenția *France Presse* „a avut loc la Wall Street (acolo unde se află bursa — n.n.) cel mai sever declin al anului, sub efectul creșterii presiunii ofertei" (acțiunilor la bursă — n.n.), fapt pus de majoritatea comentatorilor economici tocmai pe seama nesiguranței perspectivelor.

Eugen PHOEBUS

POD PESTE MESSINA

Ideea de a se înfăptui legarea Siciliei cu peninsula există mai de mult : astfel, un tehnician din Roma își susținea încă în anul 1870 lucrarea sa de diplomă, care avea ca temă proiectul construcției unui tunel submarin între Sicilia și Calabria. Dar năzuința sicilienilor de a avea o legătură pe uscat cu Italia pare că se va putea îndeplini, în sfîrșit, abia acum. În Italia se studiază proiectul legării de continent a insulei. Deocamdată, transportul între Messina și Villa San Giovanni — cale de aproximativ 3 km — este servit de așa-zisele ferry-boaturi, adică vase ce transportă în ambele sensuri cîteva vagoane de cale ferată. Călătorii din orice oraș italian pot ajunge astfel în Sicilia cu trenul, iar sicilienii pot ajunge în același fel în Italia.

Transportul vagoanelor cu vapori durează însă foarte mult, cel puțin o oră și jumătate — în timp ce pe un pod sau printr-un tunel timpul de trecere de la Messina la Villa San Giovanni s-ar scurta foarte mult ; cu un automobil, de pildă, n-ar dura mai mult de cinci minute.

Se vorbește mai ales în ultimul timp despre proiectul unui pod. Există de asemenea și planuri pentru construcția unui rambleu pe care să treacă șosele și căi ferate spre Sicilia.

Autoritățile italiene au anunțat de altfel că se află în studiu un proiect, care ar necesita însă investiții de circa 100 miliarde lire. Perspectiva realizării unei asemenea construcții este privită cu interes în regiune, putînd să ducă la dezvoltarea turismului — aducător de venituri — și totodată să ofere de lucru pentru o perioadă mai îndelungată multor muncitori șomeri.

I. M.

CURSA BUNICELOR

Surîzînd, sute de mii de oameni au urmărit pe șoselele vest-europene o cursă de automobile neobișnuită. Gazetarii au numit-o cursa bunicelor și nu fără dreptate, pentru că multe, dacă nu cea mai mare parte a mașinilor concurente, au făcut vogă în epoca dantelelor. Să parcurgă 1 365 de kilometri — distanța Paris-Viena — fie și în opt etape, cu un asemenea automobil, e mai mult o extravaganță decît un act sportiv. Sau un omagiu melancolic adus primelor automobile care au spart liniștea orașelor. Organizatorii au avut destulă bătaie de cap ca să adune cele 70 de „bunici". Căci anii, războiul, convulsiile economice au făcut ca numai puține dintre automobilele din epoca de început să se păstreze. De aceea au fost admise în cursă toate modelele fabricate pînă la primul război mondial. Scoase din magazii, despăfuite, revizuite tehnic, lustruite, veteranele au pornit la drum. N-a fost o cursă de viteză, ci una de regularitate. Șoselele moderne ale secolului le-au permis să înfrunte distanțele cu mai multă ușurință, cu o viteză de... 25 km pe oră ! La cursă au participat mărci ca : „Renault" — 1903, „Clement" — 1903, „De Dion-Bouton" — 1904, „Amedée Bollée" — 1910, „Delage" — 1912 etc. Și ca întotdeauna surpriza n-a lipsit. A patra ediție a cursei internaționale a muzeelor de automobile a fost cîștigată de un „Panhard" din... 1899 !

Mașinile la start. Pregătindu-se de plecare, mulți aveau temeri că nu vor termina cursa la volanul acestor mașini. Și totuși...

În aceste zile a fost oaspetele țării noastre, la invitația președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române, Ion Gheorghe Maurer, primul ministru al Republicii Somalia, Abdirazak Haji Hussein. Fotografia înfățișează clădirea parlamentului din Mogadiscio — capitala Somaliei.

Tineri din capitala Uruguayului — Montevideo — au manifestat recent pe străzile orașului, cerînd să se pună capăt agresiunii americane în Vietnam.

Forțele patriotice continuă să dea puternice lovituri trupelor guvernului-marionetă de la Saigon și trupelor americane. În fotografie : după un atac al forțelor patriotice asupra bazei americane de la Dà Nang.

Tînără din Papua, obiect al comerțului pe „piața mireselor".

„SCUMPA MEA..."

Adresîndu-se astfel logodnicelor, tinerii din colonia australiană Papua nu vor repeta doar o ultrabanală formulă stilistică din lexiconul universal al amorezaților, ci se vor referi, ad litteram, la o alarmantă stare de lucruri din țara lor. Fiindcă, după cum ne informează revista germană „Bunte Illustrierte", în Papua se manifestă în prezent numeroase nemulțumiri în legătură cu creșterea îngrijorătoare a prețurilor pe „piața mireselor". Negociate pînă în prezent de părinții lor la prețuri rezonabile și convertite, conform tradiției, în porci sau scoici, tinerele papuașe, de la vîrsta de 13 ani, sînt oferite acum celor ce suspină după mîna lor la prețuri de-a dreptul exorbitante și numai în monedă forte. Împotriva riscului de a rămîne cu „piatra-n casă" (în Papua banii nu prea curg girlă) întreprinzătorii părinți au acceptat vînzarea delicatei mărfi în rate..

În comerțul mireselor din Papua au intervenit însă și elemente specifice de concurență : mai solvabili, tinerii care trăiesc în orașele de pe coastă (și cîștigă mai bine) sînt asaltați de oferte în dauna celor ce trăiesc viața străbunilor lor în colibele din sat. Situația este prezentată ca fiind gravă ; în unele regiuni din țară rivalitatea între tinerii ce-și pot procura mirese și cei fără asemenea posibilități poate duce la conflicte sîngeroase.

Dacă ideea de a rămîne burlac n-a venit încă nimănui în Papua...

E. D.

APĂRARE PROFESIONALĂ

În lumea redacțiilor franceze se face simțită o undă de neliniște. Cifrele vorbesc de la sine. Cu toată creșterea de populație din ultimele două decenii, difuzarea presei a bătut pasul pe loc, iar acum întîmpină noi dificultăți ; după 1948 numai la Paris au decedat 7 ziare, cu un tiraj de 400 000 exemplare. Presa din provincie a fost și ea văduvită de 54 titluri, întrunind alte 800 000 exemplare. Licențierile s-au repercutat în mod dureros asupra profesioniștilor condeiului.

Iată de ce cuvîntul criză este rostit în redacții pe un ton alarmant în fața unor perspective tot mai nesigure pentru exercitarea meseriei, sute de ziariști s-au întrunit recent la Paris în cadrul unei reuniuni de „apărare profesională". Este un eveniment semnificativ, care a fost precedat de diferite acțiuni la mai multe organe din marea presă. La „Figaro" ziariștii au constituit o societate care reclamă participarea lor la gestiunea ziarului. La cotidianul sportiv „L'Equipe", al cărui redactori au făcut recent grevă împotriva unor concedieri, este în curs de organizare o asociație similară. Ziariștii de la „La Croix" au reușit să impună crearea unui comitet format pe baze paritare din reprezentanți ai direcției și ai ziariștilor. La „Ouest-France", care apare în provincie, redactorii asociați vor lansa o subscripție pentru cumpărarea unor acțiuni. Cea mai recentă ca dată este „rebeliunea" de la ziarele de seară „Paris Presse" și „France-Soir", controlate de grupul Hachette, împotriva intenției patronilor de a suprima cheltuielile de fabricație ale primului, aflat în deficit, „îngemănîndu-l" cu cel de-al doilea. O treime din ziariști urmează să fie concediați...

Ce revendică ziariștii din presa cotidiană care, potrivit revistei „L'Express", își multiplică acțiunile ? „Ei încearcă — scrie revista pariziană — să se asigure că nu vor fi tratați ca simple mărfuri"

E. MIRONESCU

RIFTUL VA FI VALORIFICAT

corespondență pentru „Flacăra"

De milioane de ani Pămîntul este supus unor acțiuni geologice care i-au schimbat configurația. Pe zeci și zeci de mii de km aceste fenomene și-au lăsat amprentele, brăzdînd scoarța terestră, creînd drumuri, văi, depresiuni.

Se știe. În Islanda crăpăturile scoarței terestre pot fi măsurate an de an. În Africa Orientală ele se întind pe o suprafață care depășește 3 000 de km. Pornind din partea de sud a Mării Roșii ele traversează Etiopia, Kenya, Tanzania, Uganda și Mozambicul. Acolo se întinde marea depresiune africană — riftul — cum i se spune.

Gigantica cicatrice a suscitat interesul unui mare număr de oameni de știință. Considerat „o minune a naturii", riftul a apărut ca rezultat al puternicelor „îmbrîncîri" produse în aproximativ 15 milioane de ani. Presiunea de sus în jos i-a sfîșiat învelișul, creînd gropi, pe alocuri de 450 m adîncime și largi de 30 km. Malul lacului Tanganyika se înalță pînă la 700 m deasupra nivelului mării, iar fundul lacului se află la o adîncime de 650 m sub nivelul mării. Este o ilustrare sugestivă a amplorii cataclismelor care au zguduit odinioară această regiune.

Savanții din mai multe țări întruniți de curînd la Nairobi (Kenya) consideră absolut necesară studierea liniei depresiunii, pentru determinarea caracteristicilor și a originii sale. Geografi, topografi, petrologi și vulcanologi, tectonicieni și seismologi întocmesc referate, adună însemnări gravimetrice, magnetice, paleomagnetice și studiază gradarea termică terestră. Datele culese prin studiul marii depresiuni duc la dezvoltarea cunoașterii științifice a țărilor Africii. În același timp însă, studierea riftului va îngădui totodată exploatarea resurselor minerale din acele locuri și, fără îndoială, folosirea energiei geotermice, care, pentru moment, se manifestă sub forma de abur emanînd din sol. „Minunea naturii" va deveni atunci o bogăție smulsă naturii de către om și pentru oameni.

Clara MĂLIN

Geneva, iulie 1965

MARIJUANA, PRIMUL PAS...

Traficul ilegal de stupefiante a devenit problema nr. 1 a poliției newyorkeze. Constatarea aparține ziaristului Martin Arnold într-un articol-anchetă apărut nu demult în „New York Times".

Numărul celor care consumă heroină și alte stupefiante se ridică, după unii, la 100 000 doar în acest oraș. Chiar dacă cifra este exagerată, spune Arnold, problema rămîne și ea se complică și mai mult datorită faptului că un număr crescînd de adolescenți din familii înstărite încep să se simtă atrași de „moda stupefiantelor". „Ei nu încep să fumeze marijuana pentru că să uite de mizeria periferiilor, ci pentru că înjduiesc după «senzații tari» sau fiindcă marijuana «se poartă»".

Se pare că această substanță, deși dăunătoare sănătății, nu este chiar atît de periculoasă ca celelalte stupefiante (de altfel în cifra de mai sus nici nu sînt cuprinși fumătorii de marijuana) ; însă pericolul constă în faptul că ea reprezintă primul pas către utilizarea regulată a stupefiantelor. Iată și motivul pentru care legea interzice vînzarea marijuanei. Dar...

Reporterul a făcut următoarea experiență : s-a dus într-un anumit cartier din New York în care se desfășoară mai intens traficul de stupefiante și, fără a fi cunoscut pe nimeni dinainte, și-a putut procura în mai puțin de două ore, de la persoane complet necunoscute, un șiraleț de marijuana în valoare de cinci dolari

Marijuana, cum am spus, nu constituie adesea decît „prologul".

Dosarele poliției — subliniază Arnold — abundă în cazuri de tinere din familii înstărite care devin prostituate sau de cazuri de tinere și tineri cu studii superioare care comit crime deoarece au nevoie de tot mai mulți bani pentru a-și cumpăra stupefiante.

Această categorie de tineri ajung în fața tribunalelor datorită, în mare măsură, mediului familial — este de părere dr. Graham Blaine, medic psihiatru la centrul „Harvard and Radcliffe Health Service". „Noi dăm prea mult acestor tineri — spune dr. Blaine. Cînd băiatul mamei mișcă doar un deget și mămica îi dăruiește un automobil Jaguar, lucrurile merg prea ușor. El nu s-a putut călii, deoarece n-a trecut niciodată prin situații grele".

Desigur, și viciile de educație în familie au partea lor de vină, dar răspîndirea îngrijorătoare a stupefiantelor în rîndurile tinerilor din „înalta societate" reprezintă, pe un plan mai larg, un aspect al modului de viață al unor destul de numeroși reprezentanți ai tinerei generații din Occident. Ca un corolar, apare și „problema nr. 1" a poliției newyorkeze.

I. NIȚESCU

O foiță subțire, puțină marijuana și iată o gata...

DOLARUL ȘI MARINARUL

La New York a fost anunțată apariția unui nou ziar dedicat problemelor latino-americane, care se va numi „Latin American Times". Ziarul va fi tipărit în limba engleză într-un tiraj de 10 000 exemplare și, după cum spun fondatorii săi, va fi destinat „cercurilor de afaceri și profesionale din Statele Unite, care au interese în țările Americii Latine". Este suficient să căutăm răspunsul la întrebarea „cine sînt fondatorii ?" pentru a lămuri și misterul apariției ziarului.

Redactor șef și președinte al publicației este Jorge Losado, de origine cubaneză, care trăiește de 30 de ani în Statele Unite. Dîndu-i-se firmei o oarecare înfățișare latino-americană, restul „fundației" a fost construit din personalități americane străns legate de actualele cercuri oficiale și mai ales de cercurile departamentului de stat. Astfel, printre fondatori figurează : Charles David, foarte recent pus în retragere după 21 de ani de activitate în cadrul corpului diplomatic american ; Leonard Saffir, un fost redactor șef al agenției **International News Service** ; Arthur Whitcomb, fost vicepreședinte al revistei **Vision**, și Greg M. Gregor, care a lucrat 19 ani la **New York Times**.

Ținînd seama de faptul că ziarul nu se adresează latino-americanilor ci businessmenilor americani care scot profituri serioase din emisfera vestică, se pune întrebarea : oare acești cititori potențiali sînt mulțumiți cu informarea pusă la dispoziție de actualele publicații americane ? Se pare că da. Nemulțumită este însă administrația S.U.A.

Există un dicton american care ar suna în traducere cam așa : Nimic nu are mai mult succes decît succesul. Dar politica administrației în America Latină suferă eșecuri peste eșecuri. Ceea ce a determinat pe cîțiva din rîndurile oamenilor de afaceri să crească iritarea față de politica oficială. Iritarea a fost alimentată și a alimentat la rîndul ei tot felul de relatări apărute în presă, care dezvăluie în modul concret eșecurile și punctele slabe ale politicii Statelor Unite în America Latină. Expresia cea mai flagrantă a acestui fenomen a constituit-o ampla anchetă întreprinsă de organul marii finanțe, **Wall Street Journal**, în legătură cu afacerea dominicană, anchetă al cărei rezultat a fost publicat pe patru coloane în numărul din 25 iunie

Așadar editarea lui **Latin American Times** se încadrează intereselor administrației de a contracara în rîndurile businessmenilor tendințele potrivnice politicii administrației.

Chiar dacă businessmenii vor fi prelucrați cu succes, nimic nu poate salva de la eșec politica falimentară și compromisă a dominației altor popoare cu bîta dolarului și a marinarului.

N. LUPU

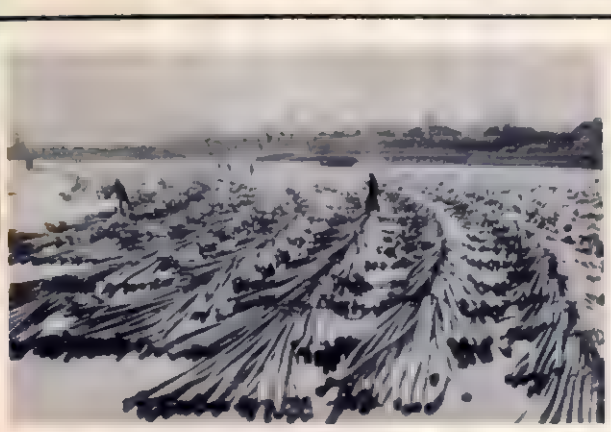

Pe cursurile de apă ale Republicii Populare Chineze pot fi văzute adesea uriașe plute formate din tulpini de bambus. Această bogăție a Chinei populare este folosită la construcții și industria hîrtiei.

Aspect de la un miting organizat la Buenos Aires în semn de protest împotriva intervenției americane în Republica Dominicană.

„Am adoptat sistemul metric". Afișele avînd inscripsa aceste cuvinte pun însă adeseori în încurcătură pe cumpărătoarele londoneze, obișnuite încă să socotească prețurile potrivit vechiului sistem britanic.

PLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : ION VULPESCU
La pagina 24 publicitate de Hedy LÖFFLER. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

ANTISOL

Crema ecran pentru plajă

Datorită substanţelor active ce se găsesc încorporate în cremă: prosalol S8 şi siliconi 47 V 300, produsul acţionează ca un ecran, lăsînd să treacă nestînjenite radiaţiile neiritante care bronzează pielea.

TRĂIASCĂ

AL IV-LEA

CONGRES

AL

PARTIDULUI

MUNCITORESC

ROMÂN

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Anul XIV nr. 29 (529) — 17 iulie 1965

OR

La Hunedoara, în faţa cuptoarelor pentru topit oţelul, am cunoscut un om. Un bărbat între două vîrste, de statură mijlocie, nici mai voinic, nici mai pirpiriu decît alţii, amabil şi prietenos. L-am urmărit ore în şir cum se plimbă prin faţa agregatelor cercetînd prin sticla cu magneziu zbaterea lavei incandescente ; ţeapăn, sigur de sine, măsurînd cu paşi apăsaţi oţelăria de la un capăt la altul, stropit de lumina purpurie a jerbelor de scîntei, învăluit în suflarea fierbinte a oţelului topit.

Bărbatul acesta se numeşte Aurel Stanciu. Pentru a-i prinde chipul în camera de luat vederi, operatorii cinematografici au cheltuit de-a lungul anilor sute de metri de peliculă, iar pentru a-i face cunoscute viaţa şi faptele zeţarii i-au cules de sute de ori numele, cu litere de toate mărimile. Aurel Stanciu, cunoscutul oţelar, este astăzi maistru principal în noua oţelărie a combinatului.

— Eu, tovarăşe, aşa cum poate aţi mai aflat, sînt de felul meu neam de slugă. Slugă a fost o viaţă şi tata, şi mama, şi moşii, şi strămoşii, şi toţi cei care s-au chemat Stanciu la noi în Bucerdea Vinoasă.

Slugă la chiaburi, de la vîrsta de patru ani. În '946 a învăţat să scrie şi să citească în armată. A ajuns la Hunedoara, sfătuit şi adus de alţii. Apoi, treptat, a prins într-atît gustul meseriei, încît în scurtă vreme a devenit cel mai tînăr prim-topitor din ţară. Răsplata şi onorurile binemeritate n-au întîrziat să apară : oţelarul Stanciu a obţinut printre altele Ordinul Muncii clasa I.

Aurel Stanciu, îmbătrînind în meserie, a devenit la rîndu-i profesor pentru alţii. Elevul său preferat a sosit la Hunedoara la vîrsta de 16 ani. De atunci au trecut alţi 16 şi tînărul în cauză, locuind într-o Hunedoară modernă, a devenit orăşean get-beget. Nu e de mirare deci că iubeşte sportul, se pricepe la modă, apreciază muzica de jaz şi plănuieşte să-şi cumpere maşină. Omul acesta vesel, harnic şi generos, îndrăgit de sute de concetăţeni, oţelarul acesta „simplu" care a publicat două apreciate lucrări despre tehnica oţelului se numeşte Ştefan Tripşa. Mai tînăr cu aproape 15 ani decît Stanciu, el a avut norocul de a învăţa meseria nu „din ochi" sau urmînd sfaturi empirice, ci slujindu-se de armele tehnicii şi ştiinţei, învăţînd temeinic, înainte de toate, algebră, fizică, chimie, desen tehnic.

Cel de-al treilea oţelar despre care dorim să pomenim, elevul lui Tripşa şi al lui Stanciu, se numeşte Ioan Manolache. El face parte dintre cei peste 300 de gălăţeni, oţelari, furnalişti, laminatori, zidari, şamotori, electricieni, care, aci la Hunedoara, învaţă carte şi meserie, pregătind din vreme clipa memorabilă cînd în marea cetate a oţelului de la Galaţi se va turna în lingouri prima şarjă, cînd de la pupitrele de comandă vor fi struniţi primii şerpi incandescenţi ai laminoruluï.

Să revenim însă la Aurel Stanciu.

— Trenul în care ne-am urcat pe rînd merge din ce în ce mai repede. Eu la vremea mea am făcut cît m-au ajutat iscusinţa şi cunoştinţele. Tripşa s-a dovedit mai priceput. Aşa a fost să fie şi aşa e bine. Tinerii aceştia care vin după noi, dacă se vor ţine de carte, vor avea posibilitatea să ne întreacă. Eu sînt mulţumit că-i pot învăţa toate cîte le ştiu şi în primul rînd că-i ajut să-şi iubească meseria, să preţuiască cinstea şi hărnicia.

I-am notat cuvînt cu cuvînt şi următoarea frază :

— Cel mai greu lucru din lume este să spui că te simţi mulţumit şi fericit. Eu, care mă apropii de vîrsta pensionării, îndrăznesc să spun că da. Dintre toţi străbunii mei, dintre toţi Stanciu pe care i-a zămislit natura la Bucerdea, în ţara noastră bogată şi frumoasă ca o grădină, eu sînt primul care mi-am cîştigat demnitatea de om, care am ajuns să mă bucur de roadele şi frumuseţile ei.

(Continuare în pag. 4)

2.500 KILOMETRI PRIN ORAȘELE ȘI SATELE ROMÂNIEI SOCIALISTE

IZONI '970

ORIZONT '970

...România este într-adevăr, de cînd lumea, „bogată și frumoasă ca o grădină". Și toți cei care au prins trup și suflare din lutul ei au aflat din fragedă pruncie că le-a fost dat să se nască și să trăiască într-o țară mîndră și bogată. Așa au văzut-o și strămoșii noștri îndepărtați care vindeau celor sosiți de peste mări și țări grîu, blănuri și poame, așa au considerat-o și cei care au văzut rodind în solul ei porumbul, cartoful și floarea-soarelui, plante aduse din Lumea Nouă, și de aceeași faimă s-a bucurat mai cu seamă în anii ultimului veac, cînd știința a descoperit în străfundurile subsolului românesc marile cimitire subcarpatice, unde zvîrcolirile geologice ale erelor apuse au încătușat în petrol, cărbune și gaz metan energii incomensurabile.

Cîți s-au bucurat de frumusețea și bogățiile țării ? Cei care ar putea să povestească se odihnesc de mult în colbul ei ; s-au stins de mult și vajnicii războinici daci, care au sorbit zeamă de mătrăgună pe crenelurile Sarmisegetuzei asediate, și moții lui Horia, care, coborînd din munții lor cu aur, au cerut mălai și dreptate, și pandurii lui Tudor, și flămînzii de la 1907, care, sfîrtecați de obuzele stăpînirii, au mușcat pămîntul mănos al cîmpiei românești.

Despre întîmplările ultimelor două decenii ne pot povesti însă milioane de oameni. Aurel Stanciu, Ștefan Tripșa și Ioan Manolache, iată doar trei dintre reprezentanții glorioasei generații de după 23 August 1944, ai milioanelor de gospodari ai României care, conduși de partid, înalță mărețul edificiu al socialismului în care locuim cu toții și ne bucurăm pentru întîia oară în istoria României de bogățiile și frumusețile ei.

Socialismul a învins definitiv în orașele și satele României, desferecînd energia, talentul și capacitatea creatoare a întregului popor. Remarcabilele rezultate dobîndite în toate domeniile de activitate, succesele obținute de oamenii muncii în înfăptuirea planului de șase ani reflectă însuflețirea cu care poporul nostru luptă pentru traducerea în viață a politicii de construcție socialistă a partidului. Dezvoltarea impetuoasă a industriei naționale — pîrghie principală în construcția noii orînduiri — a confirmat încă o dată justețea acestei politici. Pe baza solidă creată de industrializarea socialistă a României au crescut viguros forțele de producție, s-a dezvoltat multilateral și complex întreaga economie națională. La sfîrșitul planului șesenal producția industrială va fi de 2,24 ori mai mare față de 1959.

În 1970 vom realiza în numai 24 de zile întreaga producție a anului 1938. Vastul și mobilizatorul program inițiat de partid, care va îmbrățișa toate compartimentele vieții economice și sociale, reprezintă cea mai deplină garanție. Proiectele de Directive, care urmează să fie supuse spre aprobare celui de-al IV-lea Congres al partidului, au fost elaborate în spiritul celui mai profund realism, pe baza cunoașterii științifice a realităților și posibilităților României, prin aplicarea creatoare a învățăturii marxist-leniniste.

În întreaga gospodărie a țării, milioane de cetățeni discută și dezbat conținutul celor două documente istorice. Împletind chibzuiala cu hărnicia și patosul revoluționar, oamenii muncii pregătesc încă de pe acum noua etapă de înflorire a României socialiste.

Despre oamenii aceștia care, în spiritul celor mai nobile cauze ale umanității, transmit flacăra progresului și a prosperității de la o generație la alta, care, învățînd și muncind, creează matcă de granit istoriei, obligînd anii și evenimentele să se înșiruie pe salba de oțel a socialismului, despre asemenea oameni și despre roadele muncii lor ne propunem să vorbim în rîndurile care urmează.

CEA MAI NIMERITĂ COMPARAȚIE

Prin 1924, pe fosta stradă a Coroanei din Galați, într-o tavernă, un avocat grăsan și, la acea dată, cu vederi averescane își căuta — prin solicitudinea a două poloboace de vin — alegători pentru viitoarele alegeri municipale. „Vedeți valea din față ? Nu e an să n-o inunde Dunărea. Vedeți dealul din spate ? Îl vom muta în locul văii și în locul lui vom semăna vii și pomi fructiferi".

Promisiunea aceasta grotescă a rămas de pomină. Mi-am reamintit-o luna aceasta, cînd, vizitînd Galațiul, am văzut cu adevărat cum oamenii zilelor noastre mută dealurile din loc, prăvălindu-le peste văi adînci, strunesc nestatornicia fluviului, încorsetîndu-l în chingi de piatră, și înalță pe întinsul terenurilor consolidate mărețele construcții ale socialismului. Politica înțeleaptă a partidului, de repartizare rațională a forțelor de producție, de industrializare socialistă, elanul cu care oamenii muncii înfăptuiesc această politică se caracterizează și prin faptul că în 1964 producția globală a regiunii Galați a fost de peste șase ori mai mare decît în 1950. Întreaga producție a anului 1950 se realizează acum în 9 săptămîni.

Am vizitat șantierul Combinatului „Gheorghe Gheorghiu-Dej", colosul siderurgic al țării care, în 1970, va da circa două treimi din sporul producției de oțel a țării și va determina o creștere a producției globale a regiunii de aproape 80 la sută față de 1965. Aci vor lucra Ioan Manolache și toți cei 300 de colegi ai săi, iar la sfîrșit, cînd toate sectoarele de bază vor intra în funcțiune, peste 20.000 de salariați !

Este de ajuns să privești doar cîteva dintre machetele viitoarelor construcții ale combinatului ca să-ți dai seama pe loc în ce măsură va crește statura țării noastre. Imaginea concretă a combinatului o oferă încă de pe acum masivitatea laminorului de tablă groasă, ale cărui dimensiuni și strălucire reprezintă un puternic simbol al viitorului, al marilor parametri între care se vor consolida nenumărate construcții ale cincinalului. Am cunoscut trei tineri sudori, Ion Oina, Pavel Romaniuc și Vasile Tănăsoiu (i-am văzut mai întîi suspendați ciorchine pe rămurișurile traverselor, sudînd la treizeci de metri înălțime) și i-am rugat să găsim împreună pentru hala aceasta enormă, lungă de 1 kilometru și lată de 150 metri — pentru înălțarea căreia au fost excavați un milion de metri cubi de pămînt și au fost bătuți 15 000 de piloți — să găsim, așadar, cea mai potrivită comparație.

— Eu, mi-a răspuns Ion Oina, am citit într-un ziar că laminorul nostru ar putea fi comparat cu o catedrală gotică. Dar..., adăuga autorul, ar trebui să alăturăm zeci de catedrale ca să acoperim spațiul ocupat de laminor.

— Eu am făcut și puțină aviație, a intervenit Pavel Romaniuc. Dacă pavimentul halei s-ar transforma în pistă de aeroport, avioanele ar putea decola în condiții normale.

(Continuare în pag. 6)

Doi dintre veteranii construcțiilor hidroenergetice, ingineril Gheorghe Zaharia și Gheorghe Bălăjan. Ei conduc pe malul românesc al șantierului de la Porțile de Fier, înălțarea viitorului baraj.

▲
O parte din păduroa metalică a Termocentralei de la Isalnița. Aici se vor produce, în 1980, 7 miliarde kWh energie electrică.

Profesorul Victor Mercea — directorul Institutului de fizică atomică din Cluj — discutînd cu doi colaboratori problema construirii unei instalații pentru producerea izotopilor. Pe baza experienței acumulate, institutul va trece în anii următori la producerea izotopilor stabili, cu largi aplicații în agricultură, medicină și biologie.
▼

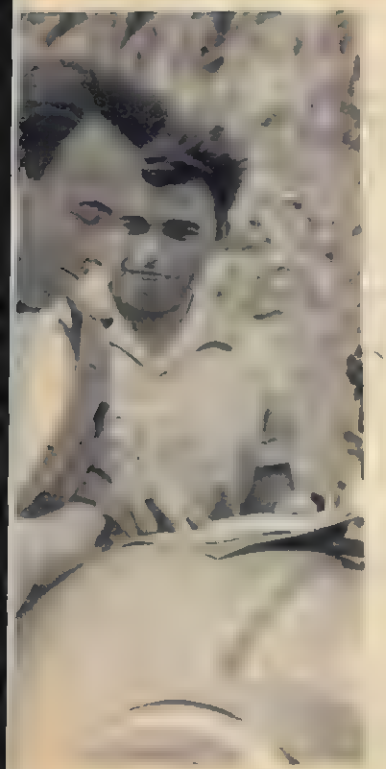

Cadrul natural

Întoarcerea orașului cu fața spre fluviu prin înălțarea celor mai importante construcții la marginea Dunării reprezintă o notă specifică nu numai pentru schița de sistematizare a orașului Galați. La Brăila, Tulcea, Călărași, Oltenița, cîteva dintre localitățile scoase la lumină de industrializarea socialistă a țării, proiectanții au orînduit construcții moderne tot în apropierea Dunării.

În orașul Piatra-Neamț, devenit în ultimii ani unul dintre cele mai puternice centre industriale din nordul Moldovei, arhitecții și constructorii au ținut seamă și de faptul că localitatea se va transforma în următorii ani într-un puternic mod turistic, principala escală a celor sosiți să viziteze mănăstirile din apropiere, lacul de acumulare de la Bicaz, Borsecul, Broștenii, Borca, Cheile Bicazului, Vatra-Dornei etc. Printre construcțiile terminate se remarcă în mod deosebit noul hotel turistic cu 15 nivele și 280 de paturi.

Îmbinarea utilului cu frumosul, valorificarea din plin a cadrului natural vor constitui principiile de bază și pentru construirea celor 300 000 de apartamente din viitorul cincinal.

ORIZONT '970

— Cu ani în urmă am vizitat laminorul de tablă groasă de la Reşiţa, ne-a informat Vasile Tănăsoiu. Ei bine, marele laminor de la Galaţi va produce în final de opt ori mai mult decît acesta.

Da, sudorul Tănăsoiu găsise cea mai potrivită comparaţie. I-am întrebat apoi ce au de gînd să facă după terminarea lucrărilor şi mi-au răspuns toţi trei că sînt decişi să se statornicească la Galaţi.

Oraşul îi aşteaptă. Pe malul fluviului înaintează metru cu metru două tinere cartiere, care îşi vor da în curînd mîna de-a lungul falezei dunărene. Aici sînt sau vor fi găzduiţi muncitorii, tehnicienii şi inginerii combinatului.

IAR AICI, OAMENII MUTĂ MUNŢII DIN LOC

Pe şantierul Porţilor de Fier n-am fost nevoit să-mi caut prieteni noi. Am avut marea bucurie de a întîlni două vechi cunoştinţe (vechi şi pentru mine, şi pentru nenumăraţi confraţi de breaslă) : ingineni Gheorghe Sălăjan şi Gheorghe Zaharia. Primul scund şi tăcut, jovial dar nespus de timid şi nedibaci în faţa curiozităţii reporterului (cu toate că în ultimii 12 ani a fost forfecat cu întrebări felurite de zeci de gazetari), celălalt înalt şi suplu, sprinten, limbut şi vesel, o adevărată compensaţie temperamentală a colegului său.

Bărbaţii aceştia doi, simpli şi modeşti, pe care, dacă nu i-ai cunoaşte i-ai putea confunda cu oricare dintre muncitorii şantierului, au luat acum un an trenul spre Turnu-Severin, lăsînd în nordul Moldovei pieptul de beton al barajului de la Bicaz, iar pe Argeş mai mult de jumătate din muntele artificial de la Vidraru. La Porţile de Fier au fost însărcinaţi cu aceeaşi misiune : să conducă pe malul românesc al fluviului construcţia viitorului baraj.

I-am urmat îndeaproape pe una din văile pustii ale locului, împresuraţi de liniştea şi solemnitatea unui eveniment de seamă : declanşarea celei mai mari explozii de pînă acum din viaţa tînărului şantier. Iuţeam pasul în urma lor, ascultîndu-i cum rîd şi glumesc, cu toate că numai la 20 de metri în faţa noastră se căsca borta neagră excavată în coasta muntelui în care artificierul dosise 60 de kg de trotil.

Apoi a urmat explozia. Mai întîi o detunătură năprasnică, urmată de un jet enorm de fum, bolovani şi rocă pulverizată. Pe urmă, treptat, muntele lovit în inimă începu să se disloce bucată cu bucată, rostogolind în vale bolovani, arbori tineri, torente de pietriş şi prundiş. Mii de kilograme de rocă... o infimă cantitate din milioanele de tone de rocă necesare consolidării barajului.

Am propus apoi celor doi ingineri cîteva clipe de răgaz pentru a mai discuta despre una, despre alta, dar amîndoi mi-au răspuns jenaţi că timpul rezervat interviurilor de presă s-a terminat de mult.

— Recitiţi proiectul de Directive cu privire la valorificarea surselor energetice şi electrificarea ţării în perioada 1966-1975 şi ne veţi înţelege.

Le-am dat dreptate. Bărbaţii aceştia, adînc înrădăcinaţi în realitate, cu vorba lipsită de orice podoabe metaforice, enunţaseră cel mai strict adevăr : timpul de lucru irosit constituie o pierdere ireparabilă. Nu e deci de mirare că asemenea oameni, chemaţi să verse în circuitul energetic al ţării miliarde de kWh, îşi măsoară şi-şi precupeţesc încă de pe acum fiecare clipă.

LA NOI 75 ORE VALOREAZĂ 310 ANI

Să-mi fie iertată reîntoarcerea cu aproape 2 500 de ani în urmă, pe vremea Indiei antice, în epoca de glorie a culturii şi ştiinţei hinduse, dar vina o poartă tovarăşul Emil Munteanu, cercetător la Institutul de calcul din Cluj, care, dorind să-mi demonstreze marea legătură dintre ştiinţă şi practică de-a lungul veacurilor, m-a făcut să ajung tocmai în epoca lui Aryabhata şi Brahmagupta, două dintre marile genii ale ştiinţelor exacte.

Inventarea sistemului zecimal („banala" metodă prin care exprimăm toate numerele prin zece caractere, dînd fiecăruia fie o valoare absolută, fie o valoare de poziţie), realizarea aceasta epocală, preluată ulterior de arabi şi de europeni, la care trebuie să adăugăm marile realizări obţinute în geometrie şi matematică de cultura Greciei antice, au contribuit în mare măsură, de-a lungul secolelor, la apariţia numeroaselor invenţii şi descoperiri ale umanităţii.

Progresul multilateral (şi atunci, dar mai cu seamă în epoca noastră) este de neconceput fără ajutorul matematicii, osatura virtuală a tuturor înfăptuirilor de ordin practic. Dar să dăm cuvîntul cercetătorului Emil Munteanu :

— Maşina de calcul DACICC-1, cea mai de seamă realizare a institutului nostru, concretizează în principal efortul intelectual, munca îndelungată şi neobosită a eminentului om de ştiinţă, acad. prof. Tiberiu Popovici, pentru care dezvoltarea ramurilor legate nemijlocit de matematica aplicată a constituit o veche preocupare.

Maşina electronică de calcul, transistorizată, efectuează 2 000 de operaţii pe secundă şi are o capacitate de memorizare de peste 3 000 de celule. Din numeroasele probleme rezolvate cu DACICC-1 voi enunţa doar două sau mai exact spus pe cele capabile să reliefeze chiar publicului larg eficacitatea practică a maşinii electronice produse de institutul nostru.

La cererea Ministerului Industriei Alimentare s-a calculat varianta optimă de recoltare a sfeclei de zahăr pe perioada 1964-1965. Contribuţia noastră a adus milioane de lei economii.

Au fost de asemeni rezolvate un număr de 1 760 ecuaţii diferenţiale în scopul prelucrării unor observaţii seismice cu epicentrul în Vrancea, calcul necesar amplasării unor construcţii în această parte a ţării. Pentru calcularea celor 1 760 de ecuaţii maşina noastră a cheltuit 75 ore. Un matematician de cel mai înalt nivel ar fi avut nevoie pentru rezolvarea lor de 310 ani !

La traducerea în viaţă a măreţelor sarcini ce revin oamenilor de ştiinţă în cadrul proiectelor de Directive ale celui de-al IV-lea Congres, contribuţia cercetătorilor din institutul nostru se va concretiza în viitorii ani prin construirea unei maşini cu performanţe superioare. De asemeni, o preocupare de prim ordin o va forma perfecţionarea din punct de

(Continuare în pag. 8)

Capacitatea anuală de producţie a Combinatului de îngrăşăminte chimice de la Craiova va fi de : 300 000 tone azotat de amoniu, 100 000 tone uree şi 40 000 tone apă amoniacale.

ŞTIINŢA

În anii care s-au scurs între Congresele al III-lea şi al IV-lea ale partidului nostru, o dată cu înflorirea continuă a economiei naţionale, s-a desfăşurat o vastă muncă de construcţie culturală ; a fost generalizat învăţămîntul de opt ani, s-au dezvoltat ştiinţele, literatura şi arta.

Perspective luminoase deschid în faţa cercetării şi creaţiei ştiinţifice proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. cu privire la dezvoltarea economiei naţionale în perioada 1966-1970 şi cu privire la valorificarea surselor energetice şi electrificarea ţării în perioada 1966-1975.

Aşa după cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu, prim-secretar al C.C. al P.M.R., la întîlnirea conducătorilor de partid şi de stat cu oamenii de ştiinţă, „este necesar să se îmbine în mod armonios cercetarea fundamentală, care-şi are rolul şi importanţa sa în munca ştiinţifică generală, cu cercetarea legată de nevoile practice, concrete, ale construcţiei socialismului".

În lumina acestor indicaţii oamenii de ştiinţă vor urmări, în anii ce vor veni, întărirea legăturii teoriei cu practica, cu cerinţele construcţiei socialiste, pentru a mări astfel contribuţia lor la realizarea planului economic şi la dezvoltarea social-cul-

Doi oameni se grăbesc

Iuțind pasul, cei doi conducători de șantier își drămuiesc cu judiciozitate fiecare minut de lucru. Graba lor, un obișnuit exemplu de hărnicie și conștiinciozitate, capătă pe fundalul mărețului program al țării valoare de simbol. El materializează o părticică din marele efort colectiv al celor chemați să sporească în următorii 10 ani producția de energie electrică, care, conform proiectelor de Directive, va trebui să preceadă mereu pe a celorlalte ramuri industriale, să se afle întotdeauna cu un pas înaintea lor. În prezent centralele electrice din România furnizează în 24 de zile întreaga energie electrică produsă în 1938. Anul acesta se vor realiza 17,7 miliarde kWh, iar în următorii 10 ani potențialul energetic al țării va ajunge la 55-60 miliarde kWh. În balanța energetică a țării a-portul energiei hidraulice se va concretiza prin construirea centralei hidroelectrice de la Porțile de Fier care va avea pe partea românească o producție anuală normală de peste 5 miliarde kWh, a hidrocentralei din zona Islaz, ce se va realiza împreună cu Republica Populară Bulgaria, precum și prin darea în exploatare în 1966 a hidrocentralelor „Gheorghe Gheorghiu-Dej" de pe Argeș, Vaduri și Bacîu I și II, de pe rîul Bistrița, iar pînă în 1975 prin construirea și punerea în funcțiune a unor centrale hidroelectrice pe rîurile Lotru, Sebeș, Someș, Siret, Olt, Crișuri etc.

Pentru acoperirea balanței energetice, proiectele de Directive prevăd de asemenea dezvoltarea continuă a producției de energie termoelectrică. Termocentrala Ludușel-Mut, de pildă, care posedă o putere instalată de 300 000 kW, va funcționa în 1967 cu 800 000 kW. Ponderea cea mai însemnată o va deține însă Centrala electrică de termoficare Craiova.

— Termocentrala noastră, ne-a declarat tov. inginer Filip Rouă-dedeal, director tehnic al întreprinderii, va avea pînă în 1969 o putere instalată de 1 milion kW. Centrala va produce anual peste 7 miliarde kWh.

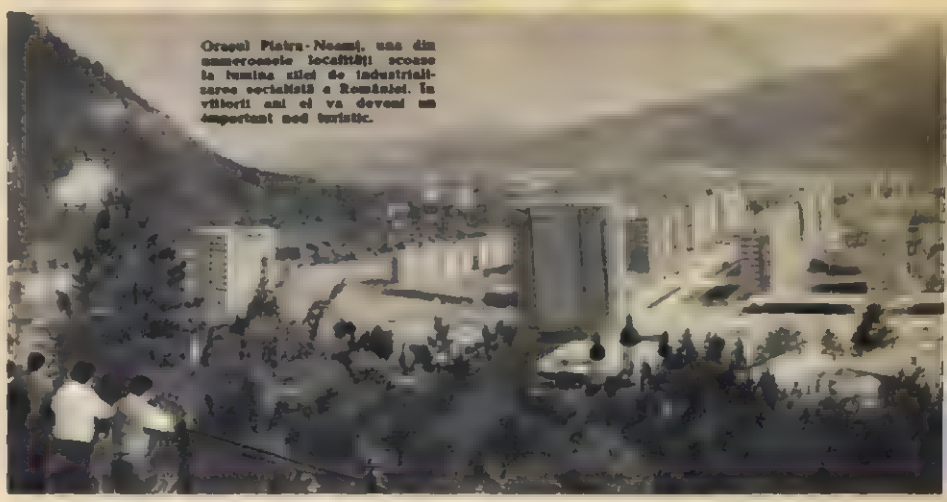

Orașul Piatra-Neamț, una din numeroasele localități scoase la lumina zilei de industrializarea socialistă a României. În viitorii ani el va deveni un important nod turistic.

ÎN VIITORUL CINCINAL

de acad. prof. Ilie MURGULESCU
președintele Academiei R. P. Române

turală a țării, pentru a spori, așadar, eficiența socială a cercetării și creației științifice.

Astfel, în domeniul matematicii — știința fundamentală cu cele mai numeroase implicații pentru organizarea și propășirea celorlalte științe — paralel cu cercetarea în sectoarele în care s-au obținut succese remarcabile și în anii trecuți (geometria, algebra, teoria funcțiilor, ecuații diferențiale și integrale, analiza funcțională) se va acorda o atenție constantă și unor ramuri importante din matematicile aplicate. Mă refer la mecanica fluidelor și elastomecanica, statistica matematică și calculul probabilităților, logica matematică, algebra mecanismelor automate. Rețeaua institutelor de fizică va trebui completată cu unități noi, pentru a iniția cercetări din domeniul fizicii fluidelor condensate în condiții de temperaturi și presiuni extreme etc.

Chimiștii vor trebui să răspundă numeroaselor probleme puse de industria chimică, care ocupă un loc însemnat în industrializarea socialistă a țării. Atenția se va concentra spre unele elemente rare și dispersate, spre hidrocarburi și compuși organo-metalici. Vor fi lărgite cercetările privind fenomenul de cataliză heterogenă, legătura și reactivitatea chimică, lichidele ionice, coroziunea metalelor etc. Va exista de asemenea o preocupare sporită pentru chimia macromoleculelor, care stă la baza industriei maselor plastice, firelor și fibrelor sintetice.

Și în domeniul științelor tehnice se vor întreprinde cercetări în probleme importante, ridicate de însăși dezvoltarea economiei naționale, cum sînt: folosirea rațională a resurselor energetice, utilizarea judicioasă a energiei, optimizarea structurii și exploatării sistemelor energetice etc. Studii aprofundate vor fi inițiate în domeniul aerodinamicii și hidrodinamicii unde s-au înregistrat realizări importante și în anii precedenți. Se vor extinde simțitor, în anii cincinalului, și cercetările privind teoria mașinilor și însușirilor metalelor.

În fața specialiștilor din domeniul științei despre stat și drept stă sarcina elaborării unor studii privind funcțiile statului și ale organizațiilor obștești în epoca desăvîrșirii construcției socialiste.

Istoricii vor urmări atît descoperirea și publicarea unor noi materiale documentare privitoare la istoria patriei noastre, cît și terminarea unor lucrări de însemnătate națională, cum este Tratatul de istorie a României, sau elaborarea de lucrări în vederea elucidării unor probleme insuficient studiate din trecutul țării noastre.

Pe tărîmul științelor filologice va continua elaborarea unor lucrări de sinteză alcătuite de colective de specialiști: Dicționarul limbii române, Tratatul de istorie a limbii române, Noul atlas lingvistic român, Istoria literaturii române și altele.

Lucrări importante sînt așteptate din domeniul istoriei artelor: Istoria artelor plastice în România, Istoria teatrului în România, Arta populară în România etc.

Și în domeniul filozofiei, economiei, biologiei, științelor medicale, științelor agricole și silvice, geologiei și geografiei se va aborda o tematică bogată, la nivelul preocupărilor științei contemporane și ținîndu-se seama de cerințele societății noastre în actuala ei fază de dezvoltare.

Pe vremea cînd generația noastră, a oamenilor maturi de azi, trecea prin vîrsta capacității maxime de creație, o asemenea amploare a muncii de cercetare ar fi fost de neînchipuit. În orînduirea burghezo-moșierească știința se bucura de prea puțin sprijin: lipseau mijloacele pentru o documentare satisfăcătoare, lipsea aparatura necesară, erau puțini, foarte puțini cercetători.

În România socialistă situația este complet schimbată. În proiectul de Directive cu privire la dezvoltarea economiei naționale se prevede un important volum de investiții pentru extinderea bazei materiale necesare dezvoltării cercetării și sporirea anuală a finanțării activității științifice. Desigur, o parte din aceste mijloace materiale vor reveni Academiei și unităților sale.

Ne aflăm în preajma celui de-al IV-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român. La Congres se va adopta un program vast pentru dezvoltarea în viitor a României socialiste, implicînd și pentru oamenii de știință sarcini de mare răspundere. Pentru îndeplinirea lor cu succes avem create toate condițiile: îndrumarea clarvăzătoare și sprijinul permanent al conducerii de partid și de stat, tradiții sănătoase de muncă și realizări incontestabile, capacitate de muncă și de creație, avînt patriotic. Pe drept cuvînt se poate afirma că orînduirea noastră socială oferă oamenilor de știință un cîmp larg de afirmare creatoare.

(Extras din cuvîntarea rostită la adunarea de dezbatere a proiectelor de Directive la Academia R.P. Române din 14 iunie 1965.)

vedere teoretic și practic a metodelor de exploatare a mașinilor electronice de calcul. Munca noastră se va lega indisolubil de problemele concrete ale economiei naționale, ajutînd la calculele tehnico-științifice complexe din domeniul construcțiilor, tehnicii, agriculturii, biologiei, contribuind la automatizarea calculelor de planificare și conducere a marilor întreprinderi, la conducerea automată a diferitelor procese de producție.

*

Despre sarcinile concrete ale științei în viitorul cincinal ne-a vorbit și tovarășul Emil Negruțiu, rectorul Institutului agronomic din Cluj :

— Studiind cu atenție proiectele de Directive se desprinde în mod cu totul deosebit dezvoltarea armonioasă și în ritm rapid a tuturor ramurilor economiei naționale. O astfel de dezvoltare, profund realistă prin conținutul ei științific și posibilitățile concrete ale țării noastre, este prevăzută și pentru agricultură.

Căile pentru sporirea producției și productivității în agricultură sînt foarte numeroase și diferențiate, după condițiile cadrului natural. Una dintre aceste căi, legate de activitatea specialiștilor, este aceea a profilării raționale a unităților de producție. Cadrul natural foarte diferențiat pe teritoriul țării noastre, organizarea producției agricole în unități mari socialiste asigură și obligă dezvoltarea completă, multilaterală și intensivă a agriculturii.

Socotesc că în problema specializării trebuie dat prioritate cadrelor tinere din învățămîntul superior, care după stagiul de specializare sînt obligate să instruiască un număr cît mai mare de specialiști pe fiecare profil. O sarcină de prim ordin revine profesorilor care vor trebui să-și orienteze astfel cursurile, încît proiectele de diplome ale studenților să se axeze pe cele mai actuale probleme ale dezvoltării agriculturii, ajutînd încă de pe băncile școlii la dezvoltarea acestui important sector al economiei naționale.

HRANA PĂMÎNTULUI

Ținînd seamă de marile rezerve de care dispune agricultura și de necesitatea dezvoltării continue a producției agricole, proiectul de Directive cu privire la dezvoltarea economiei naționale prevede acordarea de însemnate fonduri — 35 miliarde lei — pentru creșterea bazei tehnice materiale a acesteia.

Recoltele pe care și le propun în viitor oamenii muncii din agricultură, producțiile medii la hectar din anii cincinalului, au fost încă de pe acum realizate și depășite în multe unități agricole socialiste.

La G.A.S. Dragalina, în inima Bărăganului, în cea mai secetoasă zonă a țării, în drumul crivățului, a iernilor fără zăpadă și a arșiței care ridică uneori termometrul pînă la 60 de grade — au fost obținute cifre neobișnuit de ridicate în domeniul producției agricole. Anul trecut, cînd zilele secetoase au întrecut în vitregie chiar memorabilul an 1946, mecanizatorii au strîns de pe pămînturile pîrjolite de arșiță 2 000 kg grîu la hectar și 2 500 kg porumb. (În anii buni, producțiile G.A.S. au însumat la hectar, pe anumite parcele, 4 500 kg grîu și peste 5 000 kg porumb.)

— În anul acesta, orice surprize am avea, ne-a asigurat Nicolae Turbureanu, directorul G.A.S., vom obține cel puțin 3 000 kg grîu și peste 3 500 kg porumb.

Pămîntul bogat al minunatei noastre țări (atît de rodnic, glumește cu seriozitate Dimitrie Cantemir în a sa „Descriptio Moldaviae", încît oamenii culeg în zori unt de pe firele de iarbă) va ajunge să producă nu după gustul și solicitudinea exclusivă a naturii, ci în funcție de munca și priceperea științifică a omului. (Recoltele Dragalinei reprezintă doar una din însemnatele victorii prin care oamenii din agricultură au izbutit să înfrunte capriciile naturii.) Viitoarele biruințe sînt pregătite încă de pe acum în toate unitățile agricole socialiste, în institutele de specialitate și, în mod deosebit, în marile întreprinderi producătoare de îngrășăminte chimice.

Iată, de pildă, ce pregătește în sprijinul viitoarelor recolte ale cincinalului, pe linia chimizării agriculturii, noul Combinat de îngrășăminte minerale din Turnu-Măgurele.

— Conform Directivelor celui de-al III-lea Congres al partidului, ne spune tov. Gh. Grosaru, secretarul comitetului de partid, combinatul nostru trebuia să producă anual 200 000 de tone îngrășăminte minerale complexe. Prin dezvoltarea în continuare a combinatului, chimiștii din Turnu-Măgurele vor livra anual agriculturii 400 000 tone îngrășăminte compuse granulate. Vom produce de asemenea 300 000 tone de acid sulfuric. Cenușa care va rezulta din arderea piritei (una din materiile prime de bază ale combinatului) va însuma anual 1 200 000 de tone, conținînd 40-55 la sută minereu de fier, și va constitui hrană permanentă pentru marea cetate siderurgică a Galațiului.

„ALRO"

Din aer și gaz metan chimiștii țării produc îngrășăminte minerale. Nu este singurul exemplu care materializează larga și complexa valorificare a resurselor naturale existente. Extragem celuloză și fabricăm hîrtie în tînărul combinat de la Călărași (care va furniza țării 66 000 tone de hîrtie și 50 000 tone celuloză albită), folosind drept materie primă paiele rezultate anual din recoltele Bărăganului. Din reziduurile petroliere fabricăm, la Combinatul petrochimic de la Brazi, hidrocarburi aromatice, combustibil superior, mase plastice. Din sare, chimiștii de la Borzești produc importante cantități de substanțe necesare combaterii dăunătorilor agricoli și numeroși derivați ai clorului printre care binecunoscuta policlorură de vinil. Alături, în orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej se naște „caromul", cauciucul sintetic românesc pe care uzine ca „Danubiana" și „Victoria"- Florești îl transformă în milioane de pneuri pentru autovehicule.

Exemplele abundă. De curînd la Slatina au fost desferecate moleculele de alumină și au început să fie turnate primele lingouri de aluminiu românesc : ALRO.

Toate aceste realizări n-ar fi fost însă posibile fără dezvoltarea neîncetată a industriei românești producătoare de mașini și utilaje, pîrghie principală în extinderea și consolidarea întregii economii. Uzina de aluminiu de la Slatina, uzina de alumină de la Oradea, Complexul minier Leșul Ursului, Combinatul pentru industrializarea lemnului de la Bacău.

(Continuare în pag. 10)

Un calcul al specialiștilor

Incorporarea în sol a unor importante cantități de îngrășămmte chimice a făcut ca în numeroase unități agricole din țara noastră să se obțină însemnate sporuri la producțiile de grîu, porumb, floareasoarelui, cartofi etc. Din cantitatea de grîu obținută prin introducerea în solul României a 2,5 milioane tone îngrășăminte minerale — au demonstrat specialiștii — s-ar putea fabrica zilnic cîte o pîine în plus pentru toți cetățenii țării.

În 1970, în comparație cu 1965 — se arată în proiectul de Directive — se vor produce de 3,8 ori mai multe îngrășăminte. Agricultura va primi peste 1 100 000 tone de îngrășăminte minerale în substanță activă, de 3,5 ori mai mult decît în 1965, revenind circa 110 kg la un hectar de teren arabil. Se va produce de asemenea un sortiment larg de produse chimice pentru combaterea dăunătorilor, cantități sporite de biostimulatori și medicamente pentru uz veterinar. La livrarea de îngrășăminte chimice va concura în scurtă vreme și Combinatul de îngrășăminte azotoase din Tg. Mureș, care va produce anual 150 000 de tone azotat de amoniu, 90 000 tone amoniac și 40 000 tone apă amoniacală.

Peisajul Galaților se îmbogățește cu noi construcții industriale.

Cercetătorii Emil Muntean și Liviu Negrescu de la Institutul de calcul din Cluj, dirijînd activitatea mașinii electronice de calcul DACICC-1.

În lumina proiectelor de Directive

ȘTIINȚELE MEDICALE ȘI MEDICINA ȘTIINȚIFICĂ

acad. prof. dr. Ștefan MILCU
vicepreședinte al Academiei R. P. Române

Una din ideile importante care se desprind din proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966-1970 este necesitatea stabilirii unei juste relații între cercetările fundamentale și cele aplicate. Este o problemă bogată în implicații, pe care aș dori s-o abordez, pe scurt, în legătură cu științele medicale.

După cum se știe, științele medicale sînt considerate ca aparținînd științelor aplicative. Și este adevărat, în măsura în care considerăm medicina tradițională, așa cum este cunoscută de masele largi ale poporului. Ea folosește cuceririle din diferite domenii ale științei pentru a preveni și vindeca bolile.

Dar în epoca noastră, ca rezultat al unui proces care a apărut la începutul secolului trecut și continuă din ce în ce mai intens în zilele noastre, au pătruns în medicina tradițională fizica, chimia, matematica și biologia.

Nu este întîmplător faptul că oamenii cei mai reprezentativi în știința medicală, pe plan mondial și în țara noastră, au fost aceia care au întruchipat cel mai puternic această caracteristică. În fond, aceasta este singura cale prin care se poate lupta împotriva empirismului și a rutinei în științele medicale.

În epoca noastră există, alături de o medicină clinică, care poartă în special caracterele medicinei tradiționale, o medicină științifică sau biologică, în care coeficientul de obiectivitate, de tehnicitate este tot atît de puternic ca în științele fundamentale. Această ramură a medicinei se ocupă de studiul materiei vii în stare patologică, tot așa cum biologia studiază forma normală a materiei vii. După cum se vede, este un plan de gîndire deosebit de cel al medicinei empirice.

În lumina sarcinilor trasate științelor medicale în Directivele Congresului al IV-lea al P.M.R. este necesar ca specialiștii să reflecteze asupra acestui conținut teoretic al științei medicale, asupra ponderii care trebuie să existe, îndeosebi în institutele medicale ale Academiei R. P. Române, între acest tip de cercetare și cercetarea clinică tradițională. Problema este hotărîtoare pentru eficiența activității noastre creatoare.

Noi sîntem conștienți că în măsura în care vom folosi mai mult biologia generală, matematica, fizica și chimia în cercetările noastre, în aceeași măsură vom face să progreseze medicina și vom elabora soluții originale în înfăptuirea sarcinii noastre de bază — ocrotirea sănătății poporului.

Bineînțeles că aceasta este și singura cale prin care ne putem aduce contribuția la știința medicală pe plan mondial.

ORIZONT '970

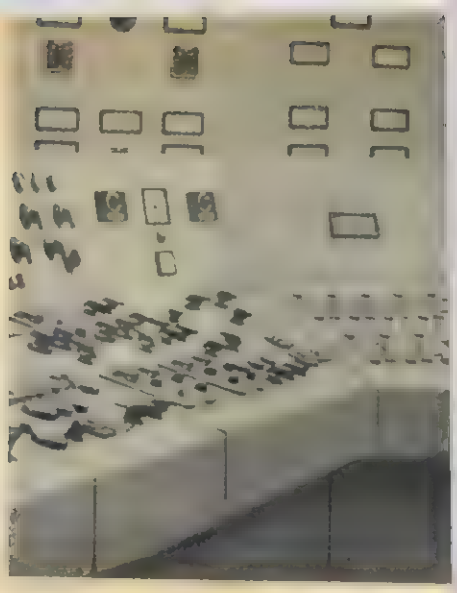

Complexul minier Moldova Nouă, cîteva dintre unităţile industriale intrate de curînd în funcţiune au fost înzestrate în cea mai mare parte cu maşini şi utilaje de producţie românească. Pe ansamblul industriei constructoare de maşini, în primii cinci ani ai şesenalului s-a realizat o producţie de 2,3 ori mai mare decît în 1959, ritmul mediu anual fiind de 18,2 la sută. Numai în anul 1964 s-au omologat, în cadrul sarcinilor de plan tehnic, peste 600 prototipuri şi au intrat în fabricaţie de serie peste 400 maşini, utilaje şi instalaţii noi, ceea ce reprezintă o creştere de 220% faţă de 1959-1960.

NOROCUL E DE PARTEA CELOR CURAJOŞI

Călătoria noastră, cei 2 500 de kilometri străbătuţi pe meleagurile ţării pot fi închipuiţi printr-o curbă elipsoidală aşezată pe harta României. Pentru a încheia circuitul nostru am trecut munţii străbătînd încîntătoarea trecătoare de la Cheile Bicazului. Aproape de locul ce se cheamă Poliţele Bardosului, trei sportivi braşoveni escaladau unul dintre cei mai drepţi şi avîntaţi pereţi ai defileului, obiectiv nou, virgin în competiţiile alpinismului românesc. Prinşi în frînghii, înfigînd pitoane de oţel în coasta muntelui, cei trei voinici înaintau metru cu metru spre culme.

Jos, la poalele masivului de piatră, un grăsan roşcovan, rătăcit în vestă şi pantofi de antilopă în asemenea locuri, îi urmărea dus şi mirat.

— Ia spuneţi, băieţi, li s-a adresat în cele din urmă, pentru osteneala asta vă plăteşte cineva cu ceva ?

— Să ne plătească ? — i-a răspuns rizînd unul dintre tineri. Dar avem toţi trei salarii ! Sîntem muncitori !

Rotofeiul ne-a privit descumpănit :

— Ce să-i faci, tinereţea mea s-a dus de mult. Dacă aş mai avea o dată 20 de ani, cine ştie, poate mi-aş încerca şi eu norocul luîndu-mă la trîntă cu munţii.

Se înşela însă amarnic. Tinereţea e veşnică pentru cei ce iubesc viaţa, iar norocul — spune o veche zicală — e întotdeauna de partea celor curajoşi. Alpinismul, sportul fără spectatori, nu poate fi iubit decît de cei îndrăgostiţi de înălţimi, pentru care lupta pieptişă cu muntele, răbdarea şi îndrăzneala reprezintă atribute ale frumosului.

Întîmplarea a făcut ca temerara ascensiune să se isvească acum, la sfîrşitul călătoriei noastre. Ea a sintetizat într-o singură imagine întreg noianul de impresii culese, cei trei voinici căpătînd putere de simbol pentru tinereţea, înţelepciunea şi îndrăzneala întregului nostru popor, care, în aceste zile, dezbătînd proiectele de Directive, scrutînd piscurile măreţului program economic, pregăteşte o nouă etapă de înflorire a României.

Ştim : peste cinci, peste zece ani vom fi mai mîndri, mai bogaţi, mai fericiţi. Dragostea nemărginită pentru patria socialistă, înaltul patriotism al poporului nostru, condus de încercatul său partid, reprezintă principala chezăşie a biruinţei.

Liviu MAIOR
Fotografii de A. MIHAILOPOL

În prezent constructorii înalţă lîngă Bacău una dintre cele mai mari fabrici de bere din ţară.

Panoul de comandă al Termocentralei Ludus-Iernut. În viitorii ani întreprinderea va avea o putere instalată de 900 000 kW.

Vedere parțială a marelui Combinat de îngrășăminte chimice din Turnu-Măgurele.

În ultimii șase ani în regiunea Mureș-Autonomă Maghiară s-au investit din fondurile statului circa 7,5 miliarde lei, asigurîndu-se punerea în funcțiune a unor noi întreprinderi. Combinatul de îngrășăminte azotoase din Tg.-Mureș, una dintre cele mai însemnate unități industriale din regiune, va produce anual 150 000 tone azotat de amoniu, 90 000 tone amoniac și 40 000 tone ape amoniacale.

Piatra unghiulară a economiei socialiste

Practica istorică, studierea legilor obiective ale economiei, aplicarea creatoare a învățăturii marxist-leniniste la realitățile concrete ale României au demonstrat încă o dată că dezvoltarea cu precădere a industriei grele și în special producția de mașini, utilaje și agregate perfecționate rămîne o necesitate obiectivă, valabilă pentru țara noastră în toate etapele de construire a socialismului.

Proiectele de Directive ale Congresului al IV-lea al Partidului Muncitoresc Român prevăd pentru următorii cinci ani creșterea producției constructoare de mașini cu circa 75 la sută, într-un ritm mediu anual de peste 12 la sută. Aproximativ două treimi din cantitatea de mașini, instalații și utilaje necesare înzestrării ramurilor economiei naționale se vor obține din producția internă. Astfel, în fabricarea de utilaj energetic se va dezvolta fabricația de grupuri pentru centrale industriale, de termoficare și de grupuri hidroenergetice însumînd circa 1,2 milioane kW. Producția mijloacelor de transport va crește de aproape 1,8 ori în 1970 față de 1965. Producția industriei electrotehnice se va dezvolta într-un ritm mediu anual de peste 16 la sută. Se va mări și diversifica producția de tractoare și mașini agricole, iar în producția utilajelor petroliere se va desfășura o continuă acțiune de modernizare în pas cu tehnica cea mai avansată.

„UN OBIECTIV DE SEAMĂ VA TREBUI SĂ FIE PREGĂTIREA TINERELOR CADRE DE CERCETĂTORI, PERFECȚIONAREA ȘI SPECIALIZAREA ACESTORA LA NIVELUL CERINȚELOR ACTUALE ALE ȘTIINȚEI" – A SUBLINIAT PRIMUL SECRETAR AL C.C. AL P.M.R., TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU, LA RECENTA ÎNTÎLNIRE A CONDUCĂTORILOR DE PARTID ȘI DE STAT CU OAMENII DE ȘTIINȚĂ.

PREGĂTIREA CADRELOR DE SPECIALITATE FIGUREAZĂ LA LOC DE CINSTE ÎN PROIECTUL DE DIRECTIVE ALE CONGRESULUI AL IV-LEA AL P.M.R. CU PRIVIRE LA DEZVOLTAREA ECONOMIEI NAȚIONALE.

CUM SE DESFĂȘOARĂ ACEASTĂ OPERĂ DE CEA MAI MARE ÎNSEMNĂTATE PENTRU VIITORUL ȚĂRII? AU CUVÎNTUL OAMENI DE ȘTIINȚĂ, APARȚINÎND UNOR GENERAȚII DIFERITE.

TÎNĂRA GENERAȚIE ÎN ȘTIINȚĂ

SCHIMBUL MATEMATICIENILOR ESTE ASIGURAT

acad. Nicolae TEODORESCU
decanul Facultății de matematică-mecanică a Universității București

ancheta „flacării"

Cercetarea matematică românească, fructificînd valoroasele ei tradiții, a atins în anii puterii populare un grad de dezvoltare care i-a adus un prestigiu tot mai ridicat în lumea științifică internațională.

Răspunzînd cerințelor marii opere constructive ce se desfășoară pe tot întinsul țării, școala noastră matematică a reușit să dea cercetării amploarea necesară, s-o dezvolte în direcțiile cele mai importante și să-și întărească rîndurile cu numeroase elemente tinere. Asupra acestui ultim aspect aș vrea să mă opresc mai mult.

Voi apela la propriile mele amintiri pentru a releva că pînă acum două decenii formarea de cadre constituia, în esență, o acțiune limitată a cîtorva mari matematicieni, care reușeau să semene în mințile și sufletele cîtorva elevi frămîntați de setea de cunoaștere dorința nobilă de cercetare.

Tatăl meu, deși modest funcționar într-o instituție publică, s-a străduit să ne asigure nouă, tuturor celor patru copii ai săi, posibilitatea de a învăța. Și am mers la carte cu toții. În ce mă privește, am fost atît de nerăbdător într-ale școlii, încît m-am grăbit să termin liceul în șapte ani în loc de opt (grabă pe care n-o recomand tineretului studios!). Am urmat facultatea și am reușit să plec la Paris — pe vremea aceea o Mekkă a matematicii — unde mi-am susținut teza de doctorat. Au trecut destui ani de atunci ca să-mi îngădui să spun că a fost o lucrare valoroasă. Cel puțin așa a reieșit din aprecierile profesorilor de la Sorbona și ale marelui meu dascăl, Dimitrie Pompeiu, care a asistat personal la susținerea ei.

Ei bine, pentru acest tînăr care eram eu, revenit de la Paris cu proaspătul titlu de doctor în matematici, plin de nădejde și arzînd de dorința de a face ceva în lumea de infinite frumusețe a matematicilor, pentru acest tînăr nu s-a găsit nici un post în învățămîntul superior. Erau atît de puține posturi, atît de mică „cererea"... Cu mare greutate am obținut un loc de asistent onorific, adică neplătit, pe lîngă un reputat profesor universitar. Apoi, după ani de zile, după concursuri deosebit de pretențioase, am lucrat în învățămînt, la Școala politehnică, la Facultatea de arhitectură și numai tîrziu, foarte, foarte tîrziu, la Facultatea de matematică-mecanică, spre care tindeam de la bun început.

Pe cît de reale erau odinioară greutățile, stavilele ce se ridicau în calea tinerei generații, pe atît de adevărat este astăzi că oricine *orea*

Acestor tineri studenți de la Facultatea de matematică-mecanică li se deschid în față perspective nevisate de înaintașii lor. Tînăra generație găsește în condițiile socialismului un cîmp larg de activitate creatoare, de aplicare a cunoștințelor științifice.

POLITEHNICA — IERI, AZI, MÎINE

prof. dr. ing. Radu VOINEA
membru corespondent al Academiei R. P. Române, prorector al Institutului politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej"

să se dăruiască matematicilor are toate condițiile pentru a se realiza în acest cîmp vast de creație. Cercetarea matematică a devenit o profesie prețuită, larg deschisă tuturor celor înzestrați pentru ea și hotărîți să muncească.

În fond, nu este vorba aci numai de cercetare matematică. Activitatea științifică în general ocupă azi un loc de frunte în țara noastră, în ansamblul construcției socialiste. Aceasta rezultă limpede din faptul că un document atît de important ca proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al partidului relevă în mod expres că *„...dezvoltarea economiei și culturii în perioada anilor 1966-1970 impune intensificarea și continua ridicare a nivelului cercetării științifice"*.

Și, mai mult decît atît, partidul subliniază cu tărie însemnătatea deosebită a cercetării științifice originale. Îndeplinirea acestei sarcini cere, desigur, și substanța umană corespunzătoare — în cazul de față matematicieni cu pregătire corespunzătoare.

Majoritatea absolvenților facultății noastre intră — cum e și firesc — în învățămîntul mediu. Cam 5-10 la sută trec în învățămîntul superior. În fine, cel puțin 5 la sută, elemente de vîrf, se îndreaptă spre institutele de cercetări ale Academiei sau ale departamentelor. Alții sînt atrași — așa cum se întîmplă în mod curent în ultimii ani — în întreprinderi sau organizații economice, unde sînt chemați să lege în chip concret cercetarea fundamentală de tehnica și tehnologia aflate în neîntrerupt progres.

Prin urmare se poate aprecia că 15-20 la sută dintre absolvenții noștri păsesc în viață ca cercetători și specialiști (matematicieni sau mecanicieni). Majoritatea acestora se înscriu apoi la aspirantură. În 15 ani numai din rîndul absolvenților facultății noastre se numără 47 de candidați în științe, ceea ce depășește o dată și jumătate numărul tuturor doctorilor în științe matematice formați în decurs de 75 de ani în vechea Românie! Trebuie să remarc și faptul că în timp ce aproximativ două treimi dintre doctorii în matematici din trecut au desfășurat o activitate de cercetare și după susținerea tezei — actualii candidați în științe se ocupă, aproape în totalitatea lor, în mod statornic de cercetare.

Privind amfiteatrul plin, chipurile preocupate ale celor care dau examene, lumea veselă și optimistă a studenților simt cum mi se umple inima de bucurie și mîndrie. Pe zi ce trece devine tot mai limpede că schimbul cel nou de cadre pentru cercetarea matematică este asigurat. În toate disciplinele, inclusiv matematica, în rîndul celor 110 000 de cadre care urmează să fie pregătite în viitorul cincinal tînăra generație de cercetători e prezentă!

În fiecare vară, o nouă promoție de ingineri își ia rămas bun de la noi, cadrele didactice ale institutului. Fiecare încearcă o emoție în felul său. Pentru noi — veșnica întrebare: cum se va comporta „pe teren" acest delicat material uman pe care-l pregătim, de-a lungul atîtor ani, și pe care-l oferim acum construcției socialiste? Acum, în preziua celui de-al IV-lea Congres al partidului, această întrebare capătă o rezonanță și mai profundă.

Institutul îi pregătește pe toți în așa fel încît, ulterior, fiecare să-și poată alege singur calea — către unitățile industriale și agricole, către proiectare sau către cercetarea științifică.

Această din urmă activitate își capătă adevăratul relief, poate fi just evaluată, dacă o proiectăm pe fundalul dezvoltării impetuoase a tehnicii în țara noastră. Avem nevoie de cercetători înzestrați cu calitățile și cunoștințele corespunzătoare promovării tehnicii celei mai înaintate în toate ramurile economiei naționale. Aceasta, potrivit aprecierilor făcute în proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R., *„...reprezintă o condiție principală pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor prevăzute în planul pe anii 1966-1970"*.

În institutul nostru, pregătirea inginerilor pentru trebuințele muncii de cercetare în domeniul științelor tehnice se face, bineînțeles, în primul rînd în cadrul procesului de învățămînt care, așa cum e conceput azi, furnizează studenților nu numai cunoștințe de strictă specialitate, ci le deschide și un orizont intelectual larg.

Astăzi, mai mult ca oricînd, unui inginer, unui cercetător nu-i este îngăduit să se limiteze la cunoștințele căpătate „în școală". În scurt timp el ar fi depășit atît de cerințele producției, cît și de progresul științei și tehnicii în ansamblu. Dar cunoștințele pe care tineretul le capătă în institut creează un potențial științific și tehnic care face posibilă, în viitor, adaptarea absolvenților la orice progres.

Îmi amintesc însă că pe vremea studenției mele — sînt de atunci doar vreo 25 de ani — auzeam adesea voci care ne atrăgeau atenția asupra faptului că sîntem *elevi-ingineri* și nu studenți-ingineri, cu alte cuvinte eram chemați să ne pregătim pentru o meserie ca oricare alta, fără perspectiva unor preocupări științifice „ca la universitate". De altfel, nu era vorba de o simplă părere, ci de o mentalitate care stătea la baza programului de învățămînt. Cît de departe sînt anii aceia!

(Continuare în pag. 14)

Spre deosebire de trecut, astăzi tinerii înzestrați cu calități deosebite sînt atrași în cercurile științifice studențești, care au căpătat o anumită tradiție.

Ele s-au dovedit viabile și eficiente. O primă și importantă dovadă — rezultatele originale, nu puține la număr, care s-au obținut pînă acum. În anul școlar care a trecut au funcționat în institut 44 de cercuri în care au activat aproape 900 de studenți.

Mulți tineri își continuă activitatea științifică și după absolvirea institutului. În cursul lunii mai a acestui an, patru dintre ei și-au susținut disertațiile pentru a obține titlul de candidat în științe tehnice. A fost un eveniment foarte obișnuit. Pe mine însă cifra m-a izbit, mi-a răscolit unele amintiri.

Cînd mi-am susținut teza de doctorat (de altfel, pentru acest gest eram considerat un „original"), am constatat că eram al patrulea care dorește să obțină titlul de doctor în științe tehnice în... ultimii 30 de ani. Am putut obține acest titlu grație unei munci perseverente, ale cărei dificultăți, nedrept de mari, le-am putut învinge cu ajutorul regretatului profesor Mihail Hangan.

Firește, le e greu aspiranților de astăzi de la politehnică, care se pot adresa oricînd unuia din cele 50 de cadre didactice ce îndrumă această activitate, le e greu să-și imagineze că altădată un tînăr în situația lor trebuia, în mod practic, să se pregătească și să se ajute singur, să împlinească singur golurile pregătirii științifice din anii studenției.

Munca științifică desfășurată de absolvenții noștri în institutele Academiei R. P. Române, ale ministerelor, în laboratoarele unor mari întreprinderi, rezultatele pe care le obțin ne încredințează că ceea ce facem noi, cei din învățămîntul tehnic superior, dă rod.

Și va da rod și mai bogat în viitorul cincinal, al cărui principal obiectiv în domeniul învățămîntului superior îl reprezintă construirea noului Institut politehnic din București.

Amplasat lîngă malul Dîmboviței între cele trei mari artere de circulație : Splaiul Independenței, șoseaua Grozăvești și bulevardul Armata Poporului, afectînd o suprafață de circa 170 hectare, noul local al institutului este conceput în stilul unei adevărate „universități tehnice". El este destinat să formeze cadre tehnice pentru următorii 20 de ani pe baza actualelor facultăți și să corespundă, și după această perioadă, în urma unor transformări, pe încă 80-100 de ani !

Organizată pe „profile" care înglobează una sau mai multe facultăți, politehnica va avea o suprafață construită desfășurată de 214 000 mp. Pentru procesul de învățămînt propriu-zis ea va dispune de 270 săli pentru cursuri și proiecte, precum și 29 amfiteatre cu peste o sută de locuri. Aproape jumătate din suprafața utilă va fi destinată laboratoarelor, și trebuie subliniat că de pe acum s-au luat măsuri pentru ca laboratoarele să poată fi extinse în viitor. Valoarea lucrărilor planificate în viitorul cincinal depășește 500 milioane lei.

Toate aceste cifre indică în modul cel mai clar perspectivele de dezvoltare rapidă a Institutului politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din București, atenția deosebită pe care partidul nostru o acordă învățămîntului superior, creării de cadre tinere de specialiști și oameni de știință. De gradul de pregătire a acestora va depinde nu în mică măsură traducerea în fapte a însuflețitoarelor Directive ale Congresului al IV-lea al Partidului Muncitoresc Român, vor depinde înflorirea și prosperitatea patriei noastre socialiste, creșterea bunăstării materiale și spirituale ale întregului nostru popor.

VIDUL, O PROBLEMĂ COMPLICATĂ

George COMȘA, fizician

În 1948, cînd a fost înființată Academia R. P. Române, moment care a reprezentat începutul unei noi etape în dezvoltarea științei românești, mă aflam în ultima clasă de liceu, înclinînd să urmez politehnica.

Am lucrat apoi, o vreme, în redacția unui ziar pentru tineret. Contribuiam și eu la acțiunea de încurajare a cititorilor de a păși pe drumul către cercetarea științifică, acțiune inițiată de ziar. Nu știu exact cît de mari au fost efectele asupra cititorilor. Eu însumi m-am convins. Am părăsit redacția și m-am înscris la Facultatea de matematică și fizică.

Încă din timpul studenției am fost primit în Institutul de fizică al Academiei R. P. Române. Cum am devenit cercetător ? Iată împrejurările. Lucram la o temă privind studiul unor fenomene legate de emisia electronică a metalelor. Pentru rezolvarea temei era nevoie de vid ultraînalt, care putea fi obținut numai cu ajutorul unor așa-numite pompe de ionizare. Nici în străinătate ele nu existau decît de 2-3 ani. Încercînd să înțeleg mecanismul acestor aparate mi-am format o părere proprie asupra pompajului ionic. Părerea s-a dovedit a fi o ipoteză nouă și, pe deasupra, corectă. Rezultatul a fost un nou tip de pompă pentru vid ultraînalt. Dar rezultatul major a fost faptul că am devenit cu adevărat cercetător.

Această activitate a continuat, nu fără dificultățile inerente profesiunii, dar bogată în satisfacții — pentru care, efectiv, merită să trăiești și să lucrezi în minunatul laborator al științei românești de astăzi !

Cînd vorbește de satisfacții, George Comșa are în vedere, fără îndoială, și aprecierea de care s-au bucurat multe din lucrările sale atît în țară cît și peste hotare, precum și faptul că un colectiv din care făcea și el parte a fost distins cu un premiu al Academiei R. P. Române și că el personal a fost invitat și a participat la numeroase reuniuni științifice internaționale.

Partidul, al cărui îndemn l-am urmat intrînd în munca științifică, cere ca una din direcțiile principale ale cercetării științifice să fie axată pe perfecționarea continuă a proceselor de producție. „Tehnica vidului" își va aduce și ea, fără îndoială, contribuția la îndeplinirea acestei cerințe.

În țara noastră proiectele tehnice și științifice cele mai îndrăznețe prind viață, se materializează în gigantice combinate. (Institutul de proiectări pentru industria chimică, organică și petrochimică.)

TÎNĂRA GENERAȚIE

FORMATĂ PE DE-A-NTREGUL ÎN ANII PUTERII POPULARE A ADUS ÎN LABORATOARELE DE CERCETĂRI O NOUĂ DOZĂ DE ENTUZIASM ȘI PASIUNE. CONDIȚIILE MATERIALE ȘI SPIRITUALE CREATE ÎN ROMÂNIA SOCIALISTĂ AU DESCHIS PORȚILE TUTUROR ÎMPLINIRILOR.

AM INVITAT LA DISCUȚIA NOASTRĂ TREI TINERI CERCETĂTORI (ÎN ȘTIINȚĂ TÎNĂR ÎNSEAMNĂ, ÎN ORICE CAZ, PÎNA LA 40 DE ANI, IAR EI NU DEPĂȘESC 35 !). ESTE INTERESANT DE REMARCAT CÎTE TRĂSĂTURI COMUNE DE SPIRIT AU CEI TREI INTERLOCUTORI AI NOȘTRI, ÎN CIUDA DOMENIILOR CU TOTUL DIFERITE ÎN CARE SE MANIFESTĂ. PRIN ACEASTA EI SÎNT REPREZENTATIVI PENTRU TÎNĂRA GENERAȚIE ÎN ȘTIINȚĂ.

De la parcela de experimentare a Institutului central de cercetări agricole la milioanele de hectare ale agriculturii socialiste există o „circulație" intensă, în ambele sensuri...

„MASA DE STUDIU": SUTE DE MII DE HECTARE

Alexandru MĂIANU
candidat în științe agricole

Peste o sută de lucrări publicate, dintre care 5 cărți și 64 de lucrări științifice — iată un bilanț încurajator pentru un stagiu de cercetare de 11 ani. Interlocutorul nostru, pedolog specializat în ameliorarea solurilor salinizate, a cercetat pînă acum, singur sau împreună cu alții, aproximativ un sfert de milion de hectare.

Am oscilat, la începutul studiilor, în anul 1948, între agronomie și științele naturale. Balanța a înclinat de partea celei dintîi, deși pasiunea pentru științele naturale nu m-a părăsit, și astfel am devenit pedolog. Din timpul studenției am îndrăgit complexa știință a solului, studiile efectuate în perioada de pregătire a lucrării de diplomă furnizînd material și primei mele monografii, publicate mai tîrziu.

M-am specializat apoi în cercetarea și valorificarea solurilor neproductive și slab productive, obținînd rezultate interesante cu privire la valorificarea solurilor salinizate și a celor aluviale (din luncile rîurilor). În acest sens am contribuit cu partea corespunzătoare la lucrarea „Metode de cercetare a solului" (1964) și am colaborat la întocmirea cărților „Pedologie ameliorativă" și „Monografia Luncii Dunării" (ambele sub tipar).

Aș putea aminti aci și lucrarea „Salinizarea secundară a solului" *(pe care, adăugăm noi, acad. prof. Gr. Obrejanu a apreciat-o ca fiind sinteza tuturor cercetărilor efectuate pînă în prezent asupra problemei, atît în țară cît și în străinătate).* Monografia, apărută în preajma celui de-al VIII-lea Congres internațional de știință a solului care s-a ținut anul trecut la București, are ca obiect prevenirea și combaterea unuia dintre pericolele care amenință solul în marile incinte îndiguite și irigate. Am încercat să fac din acest subiect un domeniu de sine stătător, cu metodă și concepție unitare, cu nomenclatură proprie proceselor de salinizare secundară și măsurilor de prevenire și combatere. Faptul că lucrarea a fost difuzată în circa 30 de țări, interesul cu care a fost primită la congres, ecourile favorabile în diverse țări, reprezintă motive de profundă satisfacție. Este și acesta un mesaj al tinerei generații de cercetători crescute de partid!

Cercetarea în agricultură are de făcut față unor sarcini deosebit de importante, pe linia înfăptuirii Directivelor Congresului al IV-lea al P.M.R. Și dacă ar fi să mă refer numai la pedologie, este suficient să amintesc că la sfîrșitul perioadei 1966-1970 se prevede că suprafața irigată va ajunge la 600 000 de hectare, iar cea apărată de inundații — la 1,5 milioane de hectare. Se poate oare visa un teren mai vast de aplicare în practică a cercetărilor oamenilor de știință?

DIALOGUL CU CHIMIA

A. T. BALABAN, chimist
membru corespondent al Academiei R. P. Române

Pot spune, jumătate în glumă, jumătate în serios, că mi-am început activitatea în cîmpul atît de vast al chimiei în clasele inferioare de liceu, într-un mic laborator improvizat. De atunci am fost fermecat de această știință, de atunci am început — firește, în forma cea mai simplă — dialogul cu natura. Un dialog care seamănă uneori cu un duel, alteori cu un asediu și care (dacă ai puțin noroc!) te poate duce la descoperirea comorilor lui Aladin.

Pe atunci rezolvam probleme de mult rezolvate, dar căutarea adevărului mi-a folosit. Celelalte laturi ale cercetării — încadrarea în frontul actualității științifice românești și mondiale, soluționarea unor probleme noi, pe baza unei documentații sistematice — mi s-au dezvăluit, desigur, abia în anii facultății și în cursul stagiului de aspirantură, pe care l-am făcut în laboratorul de chimie organică al Institutului politehnic din București condus de acad. C. D. Nenițescu. Acolo am învățat că cercetarea științifică înseamnă pasiune, muncă, concentrare asupra unei singure probleme, inspirație, îndemînare și perseverență. Acolo am înțeles că a fi cercetător științific nu înseamnă numai o realizare personală, ci și o obligație față de societatea care ți-a creat putința de a te desăvîrși.

Pe drept cuvînt importanța cercetărilor originale a fost subliniată recent de primul secretar al C.C. al P.M.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, care arăta: „A renunța să cercetăm noi înșine înseamnă a rămîne în urmă față de dezvoltarea mondială...".

În ceea ce mă privește aș vrea să arăt că în prezent conduc un laborator de substanțe organice marcate cu izotopi radioactivi și cu izotopi stabili în cadrul Institutului de fizică atomică al Academiei R. P. Române. Cu ajutorul acestor izotopi urmărim în laborator „soarta" atomilor care intră în felurite reacții chimice. O latură principală a muncii o constituie studiile teoretice asupra naturii caracterului aromatic și prezicerea de noi compuși.

Ne permitem să-l întrerupem pe interlocutorul nostru pentru a nota că termenul „prezicere" nu are aci nimic metafizic. Se știe că în știință previziunea bazată pe fapte este pe deplin posibilă. Iată un exemplu chiar din domeniul în care ne aflăm: timp de aproximativ 50 de ani, chimiști cu renume din diferite țări au încercat să sintetizeze un compus complex și foarte nestabil — ciclobutadiena — a cărei existență fusese „prezisă". Pentru prima oară această sinteză a fost realizată acum cîțiva ani de către un colectiv condus de acad. C. D. Nenițescu.

Studiile de care am vorbit fac parte din domeniul cel mai actual al chimiei organice. Ele deschid căi noi de dezvoltare acestei științe, care în anii ce vor veni va avea un cuvînt tot mai greu de spus în țara noastră. Amplul program trasat în proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al P.M.R. precizează că „orientarea generală a cercetărilor are la bază dezvoltarea cercetării fundamentale și a celei aplicative, îmbinate armonios; ...sporirea aportului științei în realizarea obiectivelor planului economic...". Or, este lesne de înțeles însemnătatea acestui aport în cazul chimiei de pildă, dacă avem în vedere că industria noastră chimică își va mări producția globală de circa 2,3 ori în viitorul plan cincinal.

Pentru a reveni la activitatea mea aș vrea să menționez că alegerea ca membru corespondent al Academiei R. P. Române se datorește cercetărilor în domeniul compușilor heterociclici ai oxigenului, borului și azotului — care au dus la noi reacții și sinteze, la substanțe cu proprietăți noi.

Consider că a fi ales la vîrsta de 33 de ani în cel mai înalt for științific al țării reprezintă, înainte de toate, un semn al tinereții orînduirii noastre, care poate și știe să crească, să încurajeze, să promoveze tînăra generație în știință, ca și în toate celelalte sectoare ale construcției socialiste.

Interviuri consemnate de A. COSTA
Fotografii de S. STEINER

O artă pe dimensiunile zilelor noastre:

de Corneliu BABA
artist al poporului

La fel ca ceilalți muncitori din domeniul culturii, artiștii plastici vor sublinia, în lumina proiectului de Directive, perspectivele ce privesc creația, salutînd solicitudinea de care se bucură arta din partea conducerii de partid și de stat. O datorie de onoare ne obligă pe toți, dincolo de angajamentele formale, să revizuim din nou rolul nostru în statul socialist și răspunderea ce o avem față de creație.

Pictura, sculptura sau grafica pe care o facem trebuie să ne reprezinte în primul rînd pe noi la dimensiunile noastre, la posibilitățile sensibilității și gîndirii noastre. Orice încercare de-a forța fals modul de expresie, de teama de-a nu ne arăta ceea ce sîntem și pentru dorința de-a ne îmbrăca în haine străine, nu vor face decît să reprezinte un aspect mediocru al așa-zisei creații. Avem un specific care, dincolo de motivul național — consumat la această oră pînă la epuizare — poate fi admirabil exprimat printr-o sensibilitate ce ne este proprie și de care nu trebuie să fugim, impunîndu-ne-o pe-a altora de peste mări și țări.

Indiferent de manieră, de stil, de exprimare în două sau trei dimensiuni, de metaforă sau de simplul dialog direct cu natura, există un singur fel de artă : cea bună.

Pastișa, imitația, maimuțăreala, oricît ar fi susținute de critica ce nu urmărește de multe ori decît singurul scop de a se întrece în descoperirea *noutății*, toate acestea nu vor reuși să afirme decît o goliciune de exprimare.

Plastica trece printr-un moment de frămîntare, de căutări, în care va fi necesară găsirea unui echilibru. În centrul preocupărilor noastre trebuie să existe credința în rolul mare al meseriei pe care o facem, adresîndu-ne unor oameni a căror prezență nu trebuie în nici un caz s-o eliminăm din creația noastră de dragul unor enigme de mult perimate, ajunse la noi cu întîrziere.

Arta se adresează cuiva. În cazul nostru, nu unor negustori cu bani mulți și cu gusturi îndoielnice, ci unor oameni simpli, cu bun-simț, pe care îi iubim. A-i emționa pe aceștia — iată supremul nostru angajament de azi și de totdeauna.

Const. LUCACI :
Oțelar

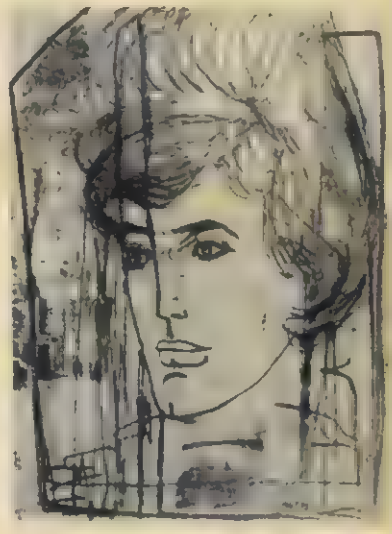

Marcel CHIRNOAGĂ : ▶
Pescuit

Paul ERDÖS :
Fata cu părul negru
▼

Henri CATARGI :
Cazangerie la Griviţa ▶

◀ Octav GRIGORESCU :
Restaurant

LA IZVORUL VIEȚII

Dumitru GHIAȚĂ:
Natură statică cu mere

Ion IRIMESCU:
Lupeni 1929

Artiștii plastici întîmpină cel de-al IV-lea Congres al P.M.R. prin trei mari expoziții interesante, variate și de amploare: o expoziție retrospectivă aflată în sălile Muzeului de artă al R. P. Române reprezentînd o selecție din cele mai valoroase picturi și sculpturi realizate în ultimii cinci ani; o expoziție anuală de stat a graficii, ce se va deschide în sălile Muzeului Simu; și expoziția de stat a artelor decorative din sala Dalles.

Ne aflăm deci în prezența activă a tuturor genurilor și aproape a tuturor artiștilor plastici. Ocazie rară și importantă, ce ne oferă posibilitatea unei priviri de ansamblu asupra creației artiștilor noștri. Ne oprim, în rîndurile de față, doar la primele două expoziții (cea a artelor decorative urmînd a face obiectul unui material aparte — N. R.).

Este un adevăr, repetat pe bună dreptate, că realizările artiștilor noștri izvorăsc din sursa autentică a vieții însăși, că exprimă varietatea multiplelor aspecte ale patriei noastre socialiste, înfăptuirile și chipurile luminoase ale constructorilor socialismului și că în procesul făuririi imaginilor artistice creatorii folosesc un limbaj original, inspirat, consecință firească a unor personalități distincte, bogate în fantezie creatoare, iscoditoare și ambițioase de a cuceri culmile măiestriei, de a continua o tradiție strălucită.

Sînt reuniți în sălile Muzeului de artă al R. P. Române artiști care au dus, prin creația lor, faima artei noastre și peste hotare: Corneliu Baba, Al. Ciucurencu, Henri Catargi, Dumitru Ghiață, Lucian Grigorescu, Ion Mirea, Covaliu Brăduț, Eugen Popa, Gh. Șaru, Ion Gheorghiu, Ion Pacea, Ion Bițan ș.a. sau artiști tineri care intră cu prospețime impetuoasă și curaj în sălile templului nostru artistic: Paul Gherasim, Mihai Popa, Sabin Bălașa, Ion Sălișteanu, Vladimir Șetran, Victor Cupșa, Vincențiu Grigorescu, Iacob Gheorghe ș.a.

Fiecare tablou sau sculptură are tehnica sa, un mijloc practic de a se manifesta; un mijloc și nu un scop, deoarece fiecare urmărește o realizare de artă și aceasta presupune o tehnică perfect corespunzătoare. Cu toată varietatea sa, expoziția atestă o unitate în concepția artistică, în obiectivitatea artistului față de realitate, în exprimarea idealurilor umaniste ale epocii noastre. Variate și expresive sînt și lucrările de sculptură, în care simbolul, sinteză a aspirațiilor contemporane, începe să-și dobîndească forme proprii și inedite, desprinse de formele legate exclusiv de figurarea fizică a omului.

Desigur că multe dintre lucrările expuse ne reamintesc expozițiile în care au fost prezentate anterior; există și lucrări noi dar, noi sau vechi, ele ne apar în ansamblul expoziției ca inedite, reconsiderînd prin ele sentimentele și imaginația artiștilor, reconstituind, sub îmbrăcămintea culorilor, personalitatea unor adevărați propagandiști ai optimismului revoluționar al epocii noastre.

În ceea ce privește grafica, recunoaștem un progres sensibil față de anii anteriori, în primul rînd în îmbogățirea tehnicilor și a mijloacelor de expresie. De mult desenul și gravura au depășit sensul clasic al definirilor graficii în funcție de creion sau de dăltița gravorului — azi ele sînt genuri complexe și complicate, exprimînd idei în învelișul personal al fanteziei creatoare a fiecărui artist, în tehnici complicate și originale: monotip, encaustică, politipie în culori, linogravură în culori, combinații de tuș, tempera și pastel ș.a.m.d. De fapt, grafica în acest an „se prezintă mai „picturală", în sensul folosirii abundente a culorii. Ar fi impropriu să numim această expoziție salon de alb și negru. Există, de asemeni, o tendință discutabilă la unii artiști de a îmbina — sau complica — compoziția prin suprapunerea mai multor scene, adesea fără o legătură logică între ele. Procedeul acesta, folosit cu ani în urmă de V. Kazar și însușit apoi de Octav Grigorescu, s-a generalizat și la alți artiști ca Florin Ciubotaru, Emilia Baboie, Vasile Celmare ș.a. El izvorăște însă uneori din dorința artiștilor de a lărgi sfera investigațiilor, de a cuprinde cît mai vast realitatea în complexitatea aspectelor sale, alături de năzuința lor legitimă de a se exprima într-un limbaj modern. În acest fel, grafica noastră a devenit prin excelență un mijloc artistic de transcriere a observațiilor, de interpretare, de exprimare deschisă a unor idei și totodată un joc al fanteziei și experimentelor plastice.

În ansamblul său, expozițiile de care am vorbit sînt rodul unei munci sîrguincioase, serioase, al unei munci ce tinde să facă din fiecare lucrare o operă de artă finită, caracterizată prin actualitatea conținutului și originalitatea exprimării artistice.

M. DEAC

FILM

Noi producţii românești

Doi debutanți în „Cartierul veseliei": Maria Clara Șebăk și Adrian Morariu.

Un nou chip al lui Vulpașin: Ion Dichiseanu.

Ion Dichiseanu:

„Un rol dificil"

Adusă pe ecran de către Francisc Munteanu, „Domnișoara Nastasia" a lui G. M. Zamfirescu a îndurat multe și neîndreptățite transformări.

„Dincolo de barieră" — numele filmului — ecranizare liberă, cum nu se poate mai liberă după piesă, a fost primit la cel de-al II-lea Festival al filmului românesc de la Mamaia cu sentimentul unei așteptări neîmplinite, cu serioase rezerve.

Un centru de interes artistic rămîne interpretarea lui Vulpașin de către actorul Ion Dichiseanu.

— Care a fost prima nelinişte pe care aţi simţit-o în momentul cînd aţi fost anunţat că veţi juca rolul lui Vulpaşin ? Pe această, pînă acum, fusese încredinţat unor actori mult mai în vîrstă.

— Mi-a fost teamă de rol. Nu numai din cauza dificultăţii sale, ci şi, poate, datorită faptului că pînă atunci cinematografia mă chemase de cele mai multe ori să dau viaţă — dacă se poate spune aşa — unor anumite exemplare de june-prim, uşuratici. Mă săturasem de ei ca de mere acre.

— Vulpaşin pune în calea oricărui actor multe piedici. Dumneavoastră pe care o socotiţi numărul unu ?

— Rolul acesta, cred eu, trebuia interpretat în cea mai mare parte cu sufletul la gură ; Vulpaşin este dur, violent, forţa pare să irumpă din el la cea mai uşoară atingere. Impresia aceasta de continuitate în simţire, în acţiune nu e uşor de rezolvat într-un film care, se ştie, se face pe bucăţele. Şi apoi, nu trebuia să uit un lucru, esenţialul : caracterul lui nu este structurat exclusiv pe violenţă ; omul acesta, care o iubeşte pătimaş pe Nastasia — singura oază de frumuseţe — simte că există în el puterea de a deveni altceva decît ceea ce este, de a nu mai fi spaima celor din jur : are nevoie însă, pentru a transforma această posibilitate în fapt de viaţă, de o certitudine, de o justificare mai degrabă : dragostea Nastasiei. Respins, prăbuşirea sa va fi totală.

— Care dintre secvenţele filmului v-a dat o deosebită bătaie de cap ?

— Nu ştiu... Parcă mi-e greu să mă opresc acum asupra vreuneia. Mă gîndesc totuşi la scena omorîrii lui Luca ; nu la duritatea momentului în sine, nu la „înfigerea cuţitului", ci la acel „iartă-mă Luca" ce trebuia să vină firesc, de undeva din adîncul sufletului lui Vulpaşin, un suflet pe care puţini îl cunoşteau.

PROFIL: Manole Marcus

Filmul „Cartierul veseliei", realizat de Manole Marcus şi operatorul Sandu Intorsureanu după un scenariu de Ioan Grigorescu şi Manole Marcus, a fost distins la cel de-al II-lea Festival al filmului românesc de la Mamaia cu „Premiul pentru cea mai bună regie".

Pare a fi unul dintre acei regizori care, înainte de a trage primul tur de manivelă, şi-a construit în cap filmul, bucăţică cu bucăţică, în aşa fel încît cel puţin o dată l-a văzut de la început pînă la sfîrşit.

Nu o senzaţie de lucru prea mult întors pe o parte şi pe alta ne face să spunem asta şi nici vreun sol de răceală ce se iveşte, nedorită, de multe ori cînd se spune „stop" spontaneităţii.

Marcus este unul dintre acei artişti care lucrează cuprinşi de o „sfîntă teamă" : teama de a nu înşela spectatorul ; mai mult : teama de a nu fura — sau adormi — sensibilitatea acestui spectator, fie şi cu cele mai nevinovate floricele de stil. De aici — semnul caracteristic al personalităţii sale regizorale : sobrietatea.

Să nu ne temem de acest cuvînt prea general. Dacă am căzut la înţelegerea că dintre toate adjectivele pe care le cunoaştem, pînă la urmă găsim unul care să i se potrivească cel mai bine unui artist, atunci pentru Manole Marcus cel mai nimerit este acesta : „sobru". Dar nu e vorba de o sobrietate aspărat crîncenă, cu văluri cernute la tot pasul, ci mai degrabă de un anume simţ al măsurii. Iar de aici nu se poate să nu ţîşnească armonia. Ultimul său film, „Cartierul veseliei", este o dovadă. Pornind de la un scenariu cu acţiuni întinse pe mai multe planuri (există în film povestea destinului unei familii, a unei iubiri pure şi a altele mai puţin pure, povestea acţiunilor de împotrivire a unui grup de uteciști, istoria unei nevropate odraslе de exploatatori etc.), Manole Marcus s-a ferit de un pericol ce-l păştea : acela de-a face din fiecare episod — şi unde trebuia şi unde nu trebuia — un nucleu de sine stătător ; de aceea montajul său este de cele mai multe ori nervos, discursivitatea este întreruptă poate acolo unde — subiectiv vorbind — nu te aştepţi, aparatul de filmat pare veşnic pus pe fugă (din păcate aceasta duce şi la o fărîmiţare a acţiunii) ; şi tot din teama artificialităţii n-a legat toate aceste planuri prin vreo acţiune centrală, ci a lăsat să-şi croiască drum firesc povestea care simbolizează însăşi viaţa, istoria : destinul familiei de muncitori. Cu aceasta începe şi se sfîrşeşte filmul.

Chipul — din final — al copilului nou-născut poate să pară o metaforă prea bătătorită, poate uşor desuetă (ceva cam asemănător cu încercarea unor şcolari rărora atunci cînd li se cere să descrie frumuseţile naturii vorbesc neapărat despre răsăritul şi apusul soarelui ; nouă, celor mari, ni se pare că asta a rămas definitiv treaba străinilor noştri literari). Judecată însă strict la obiect, metafora capătă justificare prin însăşi rostul filmului aşadar, speranţele nu pot fi înfrînte, sacrificiul vieţii, al fericirii nu este zadarnic, este spre binele celor ce vin după noi.

Marcus nu-şi sofisticheză metafora cinematografică, nu construieşte un braţ al ei aici, lîngă noi, iar altul la o distanţă cît mai îndepărtată, pentru a-i da cu orice preţ profunzime. Într-un film ca al său — în care principala chestiune filozofică e oamenilor era aceasta , cum să trăieşti cinstit ? — nişte simboluri cinematografice complicate ar fi părut preţioase, nelalocul lor, artificiale. Regizorul, atunci cînd apelează la un simbol, îl ia din rîndul lucrurilor obişnuite : o rochie bine scrobită ce se caică sub ochii noştri, rochia unei înfiripări de dragoste, un baţic negru al fetei ce şi-a pierdut tatăl. Pentru cel care şi-a propus să facă din film „o poveste simplă, foarte simplă" este de ajuns.

Recital de măiestrie: artiştii poporului Kovacs György şi Ion Finteşteanu în „Runda 6-a".

Trei documentare, trei tendințe

1) SPRE CER (scenariul și regia : Titus Mesaroș, imaginea Villy Goldgraber).

Poezia șantierului (căci există o astfel de poezie) pare că și-a găsit cu acest film limbajul său cel mai firesc : imaginea. Nedublată, neajutată, nestricată de nici un cuvînt. „Spre cer" — al doilea film al lui Titus Mesaroș închinat constructorilor hidrocentralei „Gheorghe Gheorghiu-Dej" — e greu de compartimentat undeva, într-un gen anume. Un lucru pare sigur : regizorul, hotărît să realizeze o sinteză în imagini a muncii de pe șantier într-un anume moment, nu s-a pierdut printre macarale și stînci ; a luat din fiecare exact cît trebuie, a selecționat tot ce i se părea a fi simbolic (și ce grea trebuie să fie treaba asta în condițiile unui șantier copleșitor prin caracterul și proporțiile sale !) în această înălțare a barajului „spre cer". Și ce poate fi simbolic? Nu neapărat coițiii stîncilor, ci chiar materia pe care o călcăm în picioare toată ziua : pămîntul, piatra. În filmul acesta vedem descărcîndu-se tone de pămînt excavat, vedem transportîndu-se tone de piatră ; imaginile revin ca un laitmotiv, parcă ar vrea să ne facă să nu uităm că avîntarea spre cer a construcției are rădăcini uriașe, aici, la picioarele noastre, ale omului ; iar una din aceste rădăcini este însăși forța lui.

2) OLTENII DIN OLTENIA (scenariul, D. R. Popescu, Alex. Boiangiu, regia Alexandru Boiangiu, imaginea Paul Holban).

Alexandru Boiangiu este în primul rînd reporter ; îi place să se amestece printre oameni, să stea de vorbă cu ei prietenește. Filmul și l-a lucrat ca un reporter, cu microfonul în mînă. Din vorbă-n vorbă, din om în om, pe ecran ni se înfățișează patru portrete umane și, totodată, patru tablouri din Oltenia de azi. Oamenii se destăinuie nestingheriți (de multe ori nici nu știau că sînt filmați), vorbesc despre ei, despre muncă, despre ce au făcut sau ce au de gînd să facă, trintesc cîte un „măi, să vezi !" ori „fir-ar a dracului de treabă !" ; firesc, autentic, cu umor.

Filmul are ceva din spiritul mucalit, dar și din mîndria pe care orice oltean ar vrea parcă să și-o acopere, nu într-atît însă încît să nu se mai vadă nimic.

Lucrul acesta se observă mai ales în ultima parte ; un inginer își povestește pasiunea vieții lui : medicina veterinară. Omul ar fi putut să spună vorbe mari, să întrebuințeze poate chiar cuvîntul acesta „pasiune". Nu. El istorisește necazurile pe care le-a avut cu părinții ce-i doreau altă meserie, iar ecranul ne arată din cînd în cînd imagini dintr-o unitate agricolă înfloritoare. Nu se amintește nicăieri : „Aici e o părticică din munca acestui om", dar înțelegem foarte bine că de fapt asta vrea să spună filmul.

3) LECȚIE ÎN INFINIT (regia, Sergiu Nicolaescu, imaginea Vasile Nițu).

În spatele unui moto cam prețios și ușor didacticist, Nicolaescu a realizat un eseu cinematografic despre om, despre cea mai nobilă dorință din cîte-l însoțesc : veșnica nemulțumire de sine, străduința continuă de autodepășire. Poate că am mai întîlnit asocierea acestei năzuințe cu zborul de o clipă, în aer, al balerinei ori cu plutirea în văzduh a parașutiștilor (acestea două sînt ființele purtătoare de simboluri în construcția filmului), dar nu cred că asta merită atenție, ci faptul că Nicolaescu a turnat simbolurile într-un aliaj unitar, cu o frumusețe proprie. Păcat însă că filmul se deschide cu o imagine care pare adusă de undeva, de prea departe, și lipită pe corpul filmului fără o putere deplină și firească de justificare : marea cu pescărușii deasupra valurilor. Marea poate întruchipa pentru noi o mie și unu de lucruri ; marea poate întruchipa și „tenacitatea, îndîrjirea" de care vorbea o dată regizorul, dar filmul său nu avea nevoie de acest adaos. În schimb, ar fi cîștigat dacă ar fi stăruit asupra ideii că efortul individual de autodepășire are un sprijin în străduința asemănătoare a celor de lîngă noi. Oricum, ideea, chiar și sugerată, a fost tradusă plastic printr-o imagine de mare frumusețe și emoție (lansarea în grup a parașutiștilor), aplaudată ca un monolog shakespearian rostit de un mare actor.

1 Plutirea balerinei — simbol pentru „Lecția în infinit" a lui Sergiu Nicolaescu.

2 După „4 000 de trepte spre cer", Titus Mesaroș a realizat un nou documentar viguros, simplu, emoționant — „Spre cer".

3 Un film a cărui trăsătură principală este autenticitatea: „Oltenii din Oltenia".

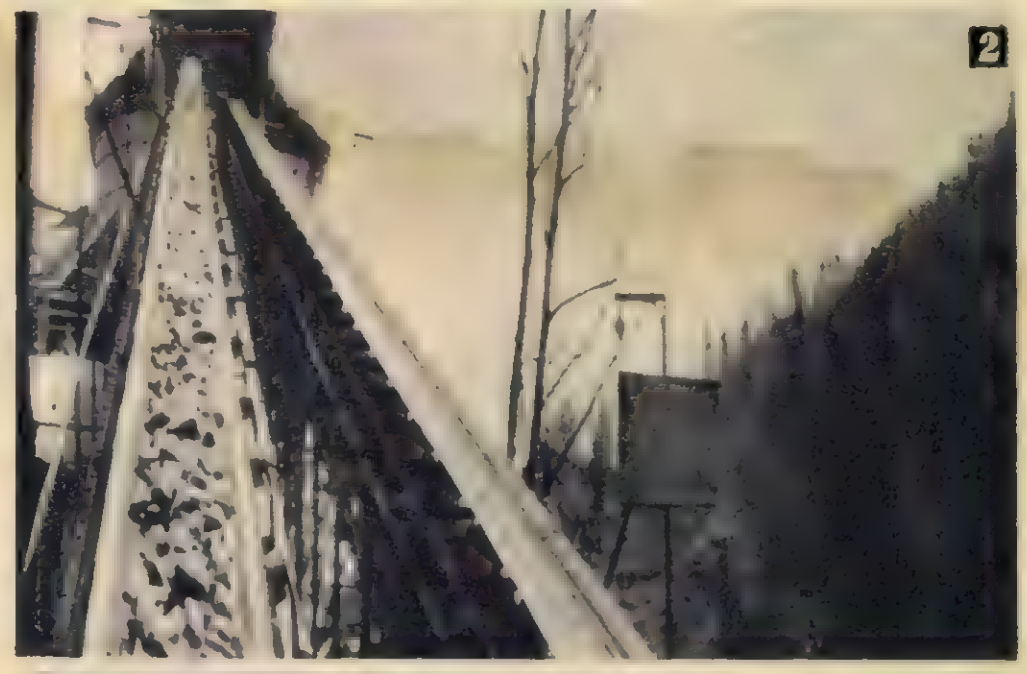

Doi autori își definesc filmele

Ion Popescu-Gopo („De-aș fi... Harap-Alb") : „Timp de doi ani am citit în fiecare zi Harap-Alb (nu glumesc). Am descoperit în el sensuri, nuanțe și profunzimi nebănuite. Filmul nu este decît una din multele interpretări pe care le oferă basmul lui Creangă".

Vladimir Popescu-Doreanu („Runda 6-a") : **„Film polițist ? Mai exact, generalizînd caracteristicile sale și ținînd seama de tematică și fabulație, aș spune că «Runda 6-a» este de fapt ceea ce se cheamă un film de acțiune. Că unii îi vor spune film de spioni, de aventuri, polițist, se prea poate.**

Filmul are cîteva din momentele clasice ale fiecărei categorii amintite".

Pe platou, în timpul filmărilor la „De-aș fi ... Harap-Alb".

Pagini realizate de Magda MIHĂILESCU

dialog cu cititorii

INSTITUȚIILE MUZICALE DIN ȚARA NOASTRĂ

„Cîte instituții muzicale — teatre de operă și operetă, teatre muzicale, orchestre simfonice și alte ansambluri de muzică — există în țara noastră ?"

V. SPIRESCU
București

Răspunde muzicologul PETRE CODREANU.

Iubitorii de muzică din orice colț al țării noastre au astăzi, spre deosebire de trecut, posibilitatea de a asista la concerte simfonice, corale și de cameră, la spectacole de operă, operetă, balet sau estradă. Viața muzicală pulsează intens : repertoriu bogat, interpreți valoroși, calitate artistică ridicată, activitate la sediu și în deplasări. Statul socialist a creat cele mai prielnice condiții creșterii necontenite a producției artistice, înființînd numeroase instituții, înzestrîndu-le cu aparataj și instrumente, asigurînd formarea cadrelor de artiști ș.a.m.d. Numai în Capitală activează : Teatrul de operă și balet, Filarmonica „George Enescu", formațiile Radioteleviziunii, Orchestra simfonică a cinematografiei, Teatrul de operetă, Teatrul satiric-muzical „C. Tănase", numeroase ansambluri de cîntece și dansuri etc. Spectacolele de operă se pot viziona și la cele două opere din Cluj, la cele din Iași și Timișoara. Adevărate complexe muzicale, teatrele muzicale din Brașov, Galați și Constanța prezintă opere, operete, balete și spectacole de estradă. Acest din urmă gen poate fi urmărit și la Deva, Ploiești și Pitești. Menționîndu-ne în domeniul spectacolului muzical, amintim de ansamblurile de cîntece și dansuri din Suceava, Craiova, Timișoara, Tîrgu-Mureș, Baia-Mare ș.a. care valorifică bogățiile folclorului local. Comorile muzicii simfonice universale și românești din toate epocile formează repertoriul filarmonicilor și orchestrelor simfonice din Cluj, Iași, Timișoara, Craiova, Tîrgu-Mureș, Ploiești, Arad, Sibiu, Brașov, Botoșani, Bacău, Galați, Oradea, Satu-Mare. Dacă adăugăm că pe lîngă unele din aceste instituții activează și coruri, orchestre populare, colective de soliști, avem un tablou cuprinzător al distribuirii — în suprafață și pe genuri — a forțelor interpretative românești. Cifrele înregistrate în anuarele statistice — 5 opere, 11 teatre muzicale de operetă și estradă, 17 orchestre simfonice, 8 mari ansambluri de cîntece și dansuri ale căror spectacole sînt văzute și audiate anual de peste 4,5 milioane oameni — sînt expresia concentrată a unei efervescențe artistice fără precedent în istoria culturii atît de înzestratului nostru popor. Faptul a mirat și entuziasmat pe vizitatorii străini, cu atît mai mult cu cît cîntăreții și instrumeniștii noștri sînt într-un asalt victorios al citadelelor muzicale internaționale consacrate (vezi succesele de peste hotare ale unor soliști ca Nicolae Herlea, Elena Cernei, Dan Iordăchescu, ale ansamblurilor de balet, de operă etc., etc.). Făcînd astăzi, în preajma Congresului partidului, un asemenea bilanț, trebuie să subliniem faptul că marile succese obținute în acest domeniu sînt o urmare a politicii partidului și statului socialist, a căror grijă pentru oamenii muncii, materializîndu-se și sub forma dezvoltării continue a culturii, constituie cea mai sigură garanție a unor noi victorii și pe acest tărîm.

CABINELE COSMICE POT FI REFOLOSITE?

„După ce au efectuat un zbor astral, navele cosmice se mai pot utiliza din nou ?"

Ovidiu OPRIȚĂ, student
str. Matei Voievod 77, București

Răspunde ing. FLORIN ZĂGĂNESCU, candidat în științe tehnice.

În prezent există mai multe metode de recuperare a cabinelor navelor cosmice cu echipaj. De regulă operația începe prin frînarea gazodinamică a mișcării pe orbită (după rotirea și orientarea prealabilă a cabinei), reducerea vitezei și a înălțimii de zbor ; apoi se continuă cu diverse operații, eventual combinate, de frînare aerodinamică, pe ultima parte a traiectoriei de revenire pe Pămînt.

Este de remarcat succesul în cazul coborîrilor lente întreprinse de ultimele două nave cosmice sovietice cu echipaj de tip „Voshod". Comandantul de navă Komarov a declarat, de altfel, că nava, sau mai precis cabina cosmică, poate fi refolosită în caz de nevoie pentru misiuni similare.

Specialiștii americani folosesc metoda coborîrii pe apă (amerizării) a navelor cosmice „locuite". În cazul cabinelor cosmice cu echipaj de tip „Gemini", operațiile de detectare și „pescuire" a cabinelor cosmice au fost efectuate în condiții bune. Și aceste aparate, conform declarațiilor specialiștilor, vor putea fi eventual refolosite. De regulă însă această refolosire nu se practică, deoarece timp îndelungat se studiază cu atenție cabina recuperată, pentru a se analiza comportarea diverselor materiale supuse acțiunii factorilor zborului cosmic : vibrații, variații foarte mari de temperatură, radiații cosmice și solare etc.

TEATRUL IEȘEAN

„Teatrul Național din Iași, teatru vechi și cu prestigiu, are desigur un istoric bogat. Aș dori să cunosc ceva din acest istoric".

Rodica IONESCU
București

Răspunde MIHAI FLOREA, cercetător principal la Institutul de istoria artei al Academiei R.P. Române.

Iașul este leagănul primului spectacol în limba română, care a avut loc în seara de 27 decembrie 1816 ; s-a reprezentat atunci pastorala într-un act „Mirtil și Hloe", prelucrare de Gh. Asachi după Gessner și Florian. Istoria consideră acest spectacol drept actul de naștere al teatrului românesc cult. Curînd după această dată diletanții moldoveni au trecut la piese mult mai grele, cum ar fi „Alzira" de Voltaire, „Oreste" de Alfieri și altele.

Înființarea Conservatorului filarmonic-dramatic în anul 1836, cu scopul de a se asigura o pregătire profesională corespunzătoare viitorilor actori, a însemnat un nou impuls dat mișcării teatrale ieșene. Cîțiva ani mai tîrziu ideile „Daciei literare", revistă care milita pentru o artă și literatură națională, pentru părăsirea „traducțiomaniei", au imprimat teatrului un nou avînt, tinzînd a face din el o tribună de luptă cetățenească, un lăcaș pentru răspîndirea ideilor morale, a dragostei pentru istoria patriei, pentru cultivarea virtuților și osîndirea viciilor. Un moment de înflorire a cunoscut teatrul în 1840, cînd în fruntea lui s-au aflat, din păcate pentru prea scurtă vreme, V. Alecsandri, M. Kogălniceanu și C. Negruzzi.

În preajma revoluției de la 1848 și în a doua jumătate a secolului al XIX-lea se reprezintă din ce în ce mai multe lucrări originale ca : „Baba Hîrca", operetă de Matei Millo, pe muzică de Al. Flechtenmacher, „Chirițele" și alte piese de Alecsandri, „Muza de la Burdujeni" de C. Negruzzi, precum și unele piese din dramaturgia universală : „Burghezul gentilom" de Molière, „Hoții" de Schiller, „Bărbierul din Sevilla" de Beaumarchais etc.

În secolul al XIX-lea trupele ieșene au jucat în „Teatrul de varietăți", apoi într-o casă a lui Mihail Sturdza amenajată ca sală de spectacole și cunoscută sub numele „Teatrul de la Copou", în grădini de vară și în unele case particulare. În 1896 s-a inaugurat actuala clădire a Teatrului Național, pe scena căruia au jucat artiști celebri sau au dat recitaluri, concerte, dintre care amintim pe Elena Teodorini, Aglae Pruteanu, Agatha Bîrsescu, Aristizza Romanescu, George Enescu etc. Iar în afară de aceștia și de alți, mari artiști ce au jucat permanent la Teatrul Național ieșean, nu au existat, în secolul trecut ca și în secolul nostru, trupe sau interpreți mai cunoscuți care să nu se fi oprit și în Iași, centru cu o veche și statornică tradiție culturală, din seva căruia s-au hrănit Matei Millo, State Dragomir, Costache Antoniu, C. Ramadan și mulți alții.

Noua istorie a teatrului din Iași, parte integrantă a istoriei generale a culturii noastre socialiste, este bogată în realizări de prestigiu. Spectacolele în care apar actori fruntași ca Mihuță Gheorghiu, George Popovici, Margareta Baciu se bucură de prețuirea unanimă a publicului. La loc de cinste se află piesele noastre de ieri și de azi, de la Alecsandri și Caragiale pînă la Camil Petrescu, Horia Lovinescu, Aurel Baranga etc. Teatrul din Iași, instituție de cultură națională, care poartă numele unuia din părinții dramaturgiei românești — Vasile Alecsandri — își aduce contribuția sa însemnată la dezvoltarea vieții spirituale din patria noastră, la educarea maselor de spectatori.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Tagnes Tasula, Brăila, str. Șt. Gheorghiu 19 : ilustrate ; Maria Mui, mecanic-auto, Galați, Țiglina, bl. A 4, et. 2, ap. 51 : muzică, cinema, ilustrate ; Anton Stroe, lăcătuș-mecanic, Reșița, bl. „23 August", et. 3, ap. 313 : ilustrate ; Elena Ciobanu, contabil principal, Vaslui, str. Ștefan cel Mare 33 : muzică ușoară, cinema, ilustrate ; Dorina Tatu, profesoară, Brăila, str. Castanului 16, cartier Radu Negru : ilustrate ; Rodica Ghețu, elevă, Timișoara, str. Socrate 6 : teme diverse ; Ștefan Croitoru, instalator I.C.F. Meri, gara Pietrele Albe, lotul Cerbănescu, brigada Dumănoiu, rn. Tg.-Jiu : teme diverse ; Rodica Gheorghe, elevă, București, str. Cimentului 3, rn. 1 Mai : teme diverse ; Titus Munteanu, student, Iași, str. Socola 151 : teme diverse, ilustrate ; Doina Zevedei, elevă, Buzău, str. Karl Marx 1 : teme diverse ; Ion Bitea, elev, Timișoara, str. Romulus 23 : ilustrate ; M. Achalschek, elevă, Lugoj, str. Barițiu 21 : muzică ușoară, cinema ; Daniela Puiu, elevă, Brăila, str. Anton Pann 1 : literatură, teatru, cinema, ilustrate ; Mariana Pătrașcu, studentă, București, str. Simbol 1, rn. Tudor Vladimirescu : muzică, literatură, cinema ; Marioara Ciovan, statisticiană, Tohanul Vechi, str. Bisericii 592, reg. Brașov : sport, ilustrate ; Mircea Crăciun, student, București, șos. Panduri 90, rn. Lenin : teme diverse ; Ștefan Glava Fănel, desenator tehnic, Petroșeni, str. Gîrbești 28/B, reg. Hunedoara : teme diverse ; Aurel Crăinicescu, student, București 10, str. Cheile Zănoagei 74, rn. 1 Mai : teme diverse, ilustrate ; Mihai Pătrașcu, elev, Craiova, str. dr. M. V. Frunze 6 : ilustrate.

POȘTA NOASTRĂ

DOMINUȚ PĂDUREAN, Cîmpeni. 1) Un discurs celebru rostit în alte vremuri poate fi auzit numai dacă a fost înregistrat sub o formă sau alta (disc, bandă electromagnetică etc.). Orice povestire despre posibilitatea de a face auzite sunete emise pe vremea cînd omenirea nu dispunea de tehnica înregistrărilor face parte din domeniul fantasticului. 2) Cele mai rapide avioane din lume sînt cele la care motoarele statoreactoare sînt combinate cu cele turboreactoare sau rachete ; se construiesc asemenea avioane sub diferite variante ; ele zboară la 20 km altitudine și ating viteze de 3 000-4 000 km/oră. 3) Desigur că Ion Creangă a fost căsătorit și a avut urmași ; de asemenea, a avut rude de diferite grade. Vă recomandăm cartea regretatului George Călinescu „Ion Creangă", reeditată recent de Editura pentru literatură. 4) Meșterii armurieri din Damasc făureau pe vremuri săbii dintr-un oțel renumit. Bineînțeles că astăzi se fabrică mult mai multe tipuri de oțeluri, cu cele mai variate calități, pentru cele mai felurite întrebuințări. Desigur că oțelăriile renumite produc și sortimente nu numai asemănătoare oțelului de Damasc de pe vremuri, dar și superioare. Doar nu ne putem închipui că tehnica metalurgică a epocii noastre se află în inferioritate față de cea a evului mediu ! 5) În orice manual de istorie puteți afla ceea ce vă interesează despre Avram Iancu. 6) Revista noastră apare de la 1 Mai 1952. 7) Cîte întrebări ne puteți adresa într-o singură scrisoare ? Multe — dar în nici un caz atît de multe cîte ne-ați adresat în aceasta. Mai ales că o terminați cu fraza : „Închei mica mea scrisoare..." etc. Dacă aceasta este „mică", cum vor fi următoarele ?

COSTEA MASUTIS, Oțelu Roșu. 1) Conform legendelor din mitologia greacă, Europa era fiica lui Agenor, regele Tirului (în Fenicia), pe care Zeus ar fi răpit-o ducînd-o în Creta ; aci ea ar fi dat naștere lui Minos, Radamante și Sarpedon, judecători în Infern. De la numele acestui personaj mitologic se socotea că ar fi venit și denumirea continentului nostru. Dar, după părerea oamenilor de știință, lucrurile stau invers : numele fiicei lui Agenor vine de la denumirea continentului care, la rîndul ei, derivă din cuvîntul de origine semitică *ereb (irib)*, ce înseamnă „apus". 2) În lume se vorbesc circa 3 000 de limbi și graiuri diferite (după Institutul american de statistică). 3) Desigur că astronomii, avînd la dispoziție aparate perfecționate, reușesc să numere aștri dintr-o constelație sau alta, ba chiar dintr-o galaxie. Dar nici un fel de telescop nu poate ajunge la „limitele" universului, astfel că „toate" corpurile cerești nu pot fi numărate.

STELIAN GAVRILESCU din București este satisfăcut de calitatea unor articole și reportaje apărute în revistă, care aduc o bogată informație despre locuri îndepărtate (reportajele despre civilizația veche din Mexic, despre colosul de piatră de la Borobudur etc.). De asemenea, i se pare foarte interesant ciclul „Pagini din istoria spionajului". Consideră, în schimb, că rubrica de sport e deficitară prin cantitatea și calitatea materialelor publicate.

Sesizarea corespondentului nostru e demnă de atenție. Observațiile critice sînt în general juste și vom ține seama de ele. La întrebările pe care le pune va primi răspuns separat.

MARIANA MARCU, Certești, raionul Tecuci și RODICA LĂPUGEANU, Caransebeș. Actorului Victor Rebengiuc îi puteți scrie pe adresa Teatrului „Lucia Sturdza Bulandra", București, bd. Schitu Măgureanu nr. 3, raionul V. I. Lenin. Adrese ale artiștilor de peste hotare nu publicăm.

MARIA ION, Măcin. 1) Actrița Sara Montiel este — cum se spune — bine, sănătoasă și pregătește în continuare noi filme ; vom mai scrie despre activitatea ei în pagina noastră de actualități cinematografice. 2) Reținem propunerile făcute și vom publica prezentări și ale unora dintre artiștii dv. preferați.

memento

discuri

Avem o recoltă bogată de discuri cu muzică populară românească. Şi am putea spune că toate regiunile ţării sînt reprezentate de voci iubite de ascultători (Benone Sinulescu, Tita Bărbulescu, Ana Pop-Corondan ş.a.), care interpretează melodii oltenești, moldovenești sau ardelenești.

BENONE SINULESCU se impune atenţiei noastre ca un interpret original şi dotat îndeosebi pentru cîntecele de dragoste. Pentru demonstraţie e suficient să punem la electrofon discul EPC-563 pe care se află : **Cine-a zis dorului dor, Trei mîndruţe şi trei stele, Eu ţi-am iubit ochii tăi** şi (mai ales) **Mărioară, Măricică.**

TITA BĂRBULESCU (mereu prezentă în emisiunile de muzică românească ale Radioteleviziunii şi în inimile îndrăgostiţilor de folclor) ne cîntă : **Măi Gheorghiţă, neică-al meu, Neicuţa e pădurar, S-a dus neica, mi s-a dus** şi **Uite neica cum priveşte** (EPC-555).

ANA POP-CORONDAN (glas puternic şi generos) care „ne zice" : **Măi bădiţă de sub codru, [illegible]mana (Zis-a mama către mine), Adă Doamne, trenu-n gară** şi **Bădiţă cu păr tăiat.** Acest disc (EPC-561) este şi foarte bine înregistrat, cu un frumos dozaj al orchestrei şi solistei.

FLOREA CIOACĂ (cunoscut dirijor şi violonist). În fruntea unei formaţii instrumentale omogene şi pline de ritm, scripca lui Cioacă conduce, puternic detaşată, danţul românesc. Ascultaţi : **Hora Boldenilor, Învelitul miresei** şi (excelenta) **Hora lui Băică** (EPC-559). În ciuda căldurii de iulie, Florea Cioacă îndeamnă la joc.

cinema

DAŢI-MI CONDICA DE RECLAMAŢII ! — premieră, film sovietic. În focarul obiectivului : birocraţia şi nepăsarea unor lucrători din comerţ. În spirit apropiat filmului **Noapte de carnaval** al aceluiaşi regizor : Eldar Riazanov.

DECORAŢII PENTRU COPIII MINUNE, premieră din R.F.G. **Satira poate să ne şi încrunte din cînd în cînd. Şi asta nu e rău. Vă veţi convinge văzînd filmul** lui Reiner Erler (cu Karl-Heinz Schroth, Edith Heerdegen, Hans Diedrich).

Ne mai sînt anunţate pentru această vară următoarele premiere :

ZIDUL ÎNALT, film cehoslovac. Filmul lui Karel Kachyna a intrat în circuitul internaţional printr-un preţios premiu obţinut la Locarno. Tema filmului, preludiu al primei iubiri, este realizată cu poezie şi graţie. Menţiune pentru mica Jitka, Radka Dulikova. Recomandăm filmul atît tineretului cît şi părinţilor.

PRELUDIO 11, coproducţie a studiourilor din R.D.G. şi Cuba. Un episod eroic din lupta revoluţionară a poporului cuban ; anul acţiunii — 1961. Regizor, un specialist al genului „de aventuri", Kurt Maetzig.

UN ŞOARECE PRINTRE BĂRBAŢI, film francez. Comedie fără mari pretenţii, cu un „ar" al genului : Louis de Funès şi cu două actriţe cuceritoare — Dany Saval şi Dany Carrel. Regizor : Jacques Poitrenaud.

ROMULUS ŞI REMUS, producţie a studiourilor italiene. Tipică superproducţie într-un sezon propice superproducţiilor. Variaţiuni semnate de regizorul Sergio Corbucci pe tema legendei istorice a întemeierii Romei. Pe Virna Lisi o revedem după **Laleaua neagră,**

Dany Carrel

pe Massimo Girotti, după o destul de lungă absenţă pe ecranele noastre. Pe Steve Reeves (Romulus) şi Gordon Scott (Remus) îi vedem pentru întîia oară.

STRIGĂTUL, coproducţie italo-americană. Un film al lui Michelangelo Antonioni este totdeauna un eveniment. Să-l primim deci ca atare. Dramă psihologică de un profund realism, **Strigătul** ne introduce cu lumini foarte veridice în viaţa aspră a unui ţinut sărăcăcios din Italia. Pentru regizor, acest film (1957) a marcat începutul unei serii de pelicule cu totul remarcabile — **Aventura, Noaptea, Eclipsa,** culminînd cu **Deşertul roşu.** Printre interpreţi : Alida Valli, Betsy Blair, Steve Cochran.

VIAŢĂ DIFICILĂ, film italian. Numele regizorului Dino Risi se impune din ce în ce mai mult în cinematografia italiană. Dintre interpreţi : Alberto Sordi, Lea Massari, Franco Fabrizi etc. Acţiunea filmului are loc în Italia zilelor din preajma armistiţiului.

J. A. Bardem

LA ORA 5 DUPĂ-AMIAZĂ, film spaniol. Reîntîlnire cu unul dintre „cei trei mari B" ai filmului spaniol : Juan Antonio Bardem. Printre actori îl revedem pe Francisco Rabal **(Pescarii din arhipelag, Sonate).**

foto

Anul acesta, în septembrie, Asociaţia artiştilor fotografi din R.P.R. organizează la Bucureşti, în sala Dalles, al 5-lea Salon internaţional de artă fotografică al R.P.R. Datorită măsurilor organizatorice luate încă de la sfîrşitul anului trecut cît şi prestigiului internaţional al fotografiei noastre artistice, se aşteaptă ca la Bucureşti să poată fi văzute lucrările fotografilor din peste 70 de ţări, cu care A.A.F. are legături. Este probabil că vom înregistra unul din cele mai reuşite saloane internaţionale atît ca valoare artistică, cît şi ca participare. Pentru ca şi participarea românească să fie la nivelul corespunzător s-a preconizat ca pe lîngă invitaţiile personale adresate fotografilor amatori şi profesionişti, care s-au afirmat în viaţa fotografică de la noi, să fie invitate în mod special şi colectivele foto din instituţii şi întreprinderi. În acest scop, C.C.S., sprijinind munca entuziastă şi pasionată a amatorilor fotografi, membri de sindicat, a iniţiat o serie de expoziţii în 40 centre mari muncitoreşti, din care s-au selecţionat fotografiile pentru expoziţiile regionale. În final se selecţionează apoi lucrările, care vor fi prezentate juriului salonului.

Pe lîngă cele 24 de premii individuale şi cinci cupe care se vor atribui, C.C.S. oferă premii în materiale foto colectivelor ce vor avea admise în salon cele mai bune şi mai multe fotografii. Revista „Flacăra" acordă o cupă pentru cea mai bună fotografie de reportaj.

Ca o consacrare a prestigiului internaţional al fotografiei artistice româneşti, Federaţia Internaţională de Artă Fotografică (F.I.A.P.), cu sediul la Berna (Elveţia), a încredinţat Asociaţiei artiştilor fotografi sarcina ca, o dată cu salonul, să organizeze şi cea de-a IV-a Bienală color F.I.A.P. Astfel că în septembrie, la Dalles, iubitorii fotografiei vor putea admira circa 600 fotografii alb-negru (ale salonului) şi circa 300 fotografii color, iar în sala de conferinţe Dalles se vor proiecta zilnic 300-400 diapozitive color (ale Bienalei).

teatru

Repertorii. Recenta plenară a Consiliului teatrelor de pe lîngă Comitetul pentru Cultură şi Artă a dezbătut noile repertorii ale teatrelor în stagiunea 1965-1966 în care este sugerată o mare varietate de titluri (sînt înscrise şi unele noi piese româneşti). Aşteptăm cu nerăbdare să le consemnăm la această rubrică.

SPECTACOL EXCEPŢIONAL se intitulează spectacolul festiv al Circului de stat, reunind numere de circ, estradă, muzică uşoară, balet. Participă fruntaşi ai genurilor respective.

COPACII MOR ÎN PICIOARE de Alejandro Cassona. Dramatica pledoarie pentru adevăr în viaţă a scriitorului spaniol e înscenată de Tiberiu Pentea, care a dat mişcare şi atmosferă piesei dar a neglijat semnificaţiile şi implicaţiile ei filozofice. Remarcabili Maria Maximilian (bunica), Livia Ungureanu (Martha) şi Dimitrie Bitang (directorul). Teatrul de stat din Bîrlad.

LOGODNICUL DE PROFESIE SE ÎNSOARĂ. Teatrul Mic în turneu pe litoral. O comedie minoră, justificîndu-şi succesul doar prin unele realizări actoriceşti.

O FATĂ RĂSFĂŢATĂ. Comedie muzicală de Virgil Stoenescu, desfăşurîndu-se în limitele genului, pe alocuri agreabilă, alteori uşor didactică dar marcînd paşi înainte într-un gen deficitar. Regia consemnează un debut — Nae Cosmescu — sub semnul entuziasmului dar şi al stîngăciilor începutului, într-un spectacol ce reuneşte cu dificultate actori de estradă şi de proză. Teatrul de stat din Piteşti.

AL 8-LEA MAGNIFIC la Oradea. Din distribuţia iniţială de la Bucureşti lipsesc în turneu 10 interpreţi : Magda Ianculescu, Octavian Naghiu, Margareta Pîslaru, Doina Badea, Vasilica Tastaman etc.... pînă la 10. Cine a mai rămas ? Pe drept cuvînt spectatorii orădeni s-au considerat deranjaţi pentru prea puţin.

Păpuşi. O dublă premieră la secţia română a Teatrului de păpuşi din Tîrgu-Mureş. LIE de Ella Conovici şi Alexandru Bărcăcilă

Ion Lucian

e un pretext puţin naiv pentru o istorioară morală ce urmăreşte păţaniile unei răţuşte. Cea de-a doua piesă aparţine scriitoarei bulgare Nina Stoiceva şi e adaptată de Tudor Mușatescu : DE CE FUGE CÎINELE DUPĂ PISICĂ. Regizori sînt doi tineri actori : Maria Simion şi Francisc Kövari. Remarcabilă activitatea creatoare a scenografului Ambruş Imre.

cartea

● O foarte frumoasă ediţie critică a *Operelor* lui Miron Costin a tipărit de curînd Editura pentru literatură. În două volume (introduse într-o casetă prea banală pentru ele), opera marelui cronicar ne este prezentată complex de editorul ei, istoricul P. P. Panaitescu, care într-un bun studiu introductiv, într-o notă asupra ediţiei, comentarii, note, variante, adaosuri, bibliografie, indici (de nume de persoane, geografici, de termeni privind starea socială şi culturală, de autori, copişti şi opere) şi glosar, ne dă o imagine fidelă a acesteia. Un număr de ilustraţii înfrumuseţează ediţia. Am fi preferat ca aparatul critic să nu fie mai restrîns decît în ediţia 1958. Şi în noua formulă se puteau tipări operele lui Costin în astfel de condiţii încît aceasta să fi ediţia cea mai temeinică a lor şi nu una anterioară.

● Un echilibrat şi în linii mari reprezentativ volum de *Poezii* ale lui Ion Pillat a tipărit Editura pentru literatură. Cartea este însoţită de un bun studiu de Aurel Rău, care o consideră drept o antologie a poeziei pillatiene originale, a traducerilor numeroase efectuate de poet din literatura lumii — ceea ce în bună măsură reuşeşte a fi. O zgîrcită *addenda* dă cîteva dintre textele critice ale lui Pillat. Volumul merita însă nişte condiţii grafice şi, în orice caz, o hîrtie ceva mai de soi.

● Cu *Paşi peste ape* Toma George Maiorescu este la al cincilea volum de versuri. Ultimul este în bună măsură rod al unei călătorii a poetului peste ocean, în America Latină, cum s-a văzut şi din reportajul publicat în numărul trecut al revistei noastre. Ilustraţii şi coperta (cam încărcată) de Mihu Vulcănescu.

● La Leningrad a fost descoperit un manuscris aparţinînd lui Puşkin — 22 de pagini de însemnări despre *Educaţia publică*, scris de marele poet în satul Mihailovskoe, în noiembrie 1862. De mare valoare istorico-literară, textul caracterizează concepţiile sociale ale poetului după înăbuşirea răscoalei decembriştilor.

● Universitatea din Oxford a conferit recent titlul de „Doctor honoris causa" unui număr de poeţi, printre care se află poeta sovietică Anna Ahmatova şi poetul chilian Pablo Neruda.

● Fecundul G. Sbîrcea îşi tipăreşte la Editura muzicală o carte (264 pag.) despre marele artist liric Dimitrie Popovici-Bayreuth, *Cîntăreţul pribeag* (1860-1927), bazată pe documente, presa vremii, memorialistică etc., din care apare figura vie a acestui mare cîntăreţ.

● Două noi *Figuri de seamă ale teatrului românesc* la Meridiane : *Ştefan Braborescu* (prezentat de Radu Stanca) şi *G. Storin* (prezentat de Ileana Berlogea).

● La aceeaşi editură, în sfîrşit, un *Lipatti* (75 pagini de ilustraţii, 24 pag. text în limba română, franceză, engleză). Autor : Dragoş Tănăsescu.

Notă. Redacţia nu-şi asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

cadran INTERNAȚIONAL

„WOMEN"

corespondență specială pentru „Flacăra"

Cu prilejul vizitei în România, în cadrul unei delegații britanice, am trecut prin cîteva fabrici. Una din concetățenele mele punea într-una întrebarea : „Femeile primesc aceeași retribuție ca și bărbații ?" Răspunsul primit era mereu același : „Da, firește !"

Întrebată de ce stăruie în această privință, ea s-a explicat : „Vedeți dumneavoastră, s-ar cuveni ca și noi, femeile engleze, să ne bucurăm de salarii și perspective egale. Dar de fapt sîntem într-una dezavantajate".

Un raport intitulat „Women" (Femei), care a fost publicat recent de către Consiliul național pentru libertățile civile, ilustrează cu prisosință această stare de lucruri.

Raportul precizează de la început că Anglia nu se află încă printre cele 44 de țări care au ratificat convenția Organizației Internaționale a Muncii cu privire la retribuția egală a femeilor cu bărbații. Conferința partidului laburist din 1963 adoptase o rezoluție cerînd această ratificare din partea viitorului guvern laburist, dar pînă în prezent nu s-a făcut nimic : **„Există astăzi în Anglia opt milioane și jumătate de femei în producție. Pentru șapte milioane dintre ele încă n-au fost asigurate drepturi economice egale".** De ce n-a fost îndeplinit pînă acum un act de dreptate atît de elementar ? Răspunsul e clar : pe patroni i-ar costa prea mult. Menționînd revendicările unui număr de 45 de sindicate din industria metalurgică cu privire la aplicarea unor criterii egale de salarizare pentru femei și bărbați, raportul apreciază că aceasta ar însemna ca întreprinderile respective să plătească în plus circa 40 milioane de lire pe an la capitolul salarii.

Dar inegalitatea nu se reduce doar la salarizare. Iată o statistică în ce privește proporția de femei admise în universități în ultimii 25 de ani : femei doar 24,6 la sută, bărbați 75,4 la sută. Multe colegii admit cu mare greutate înscrierea de studente. La Cambridge de pildă, numai unul din zece studenți este de sex feminin, iar la Oxford unul din șase.

Raportul scoate în evidență faptul că această disproporție se datorează nu vreunei superiorități a bărbaților, ci unei concepții greșite — potrivnice aprioric femeii — care stă la baza întregului sistem de educație.

Și, în ultimă instanță, se ajunge la situația că — subliniază raportul — „chiar acele femei care posedă însușiri deosebite dispun de o alegere limitată de profesii, sînt defavorizate în încercările lor de a-și valorifica pe deplin însușirile și sînt date deoparte în favoarea bărbaților atunci cînd este vorba de promovări. Cele care nu posedă însușiri sau o pregătire deosebită sînt cel mai adesea folosite ca brațe de muncă necalificată (ieftină)".

Accesul în anumite sectoare industriale le mai este și acum oprit femeilor, iar în această privință sindicatele, spre marea lor rușine, poartă o parte din răspundere. De exemplu, în ramura poligrafică femeile pur și simplu nu sînt admise la cursurile de calificare, permițîndu-li-se să presteze doar munci necalificate. Și raportul arată că femeile au perspective mai mici de promovare decît bărbații și în alte domenii de activitate : medicină, arhitectură, justiție etc.

Raportul „Women" — acest document revelator — ar trebui să dea de gîndit multor englezi și să-i îndemne poate să mai învețe cîte ceva de la acele țări în care egalitatea femeilor este acceptată atît în teorie cît și în fapt.

Gordon SCHAFFER

Londra, iulie 1965

TOAMNA SE NUMĂRĂ... ASIGURĂRILE

La remanierea guvernamentală din luna iunie, optimismul infirmat de fapte al d-lui Kakuci Tanaka care declarase că sporirea mediei lunare a falimentelor în acest an de la 540 la 584 „nu constituie un indiciu că economia japoneză întîmpină dificultăți" l-a costat postul de ministru de finanțe. La rîndul ei însă, remanierea n-a salvat guvernul prezidat de Eisaku Sato de la „pierderea vitezei" în alegerile pentru jumătate din locurile Camerei superioare...

După anii „miracolului economic", întreținut datorită unor împrejurări speciale printre care se numără creditele masive dobîndite în străinătate și mîna de lucru ieftină, publicul japonez a fost confruntat cu surprize neplăcute. Scandalul provocat de falimentul puternicei „Sanyo Special Steel Co" n-a fost „un caz izolat", cum au pretins autoritățile ; a urmat încetarea plăților de către 18 bănci care tezaurizează în largă măsură economiile unor mici depunători și răsunătoarea „afacere Yamaiki". Motivele ecoului profund al acestei afaceri sînt multiple. Yamaiki este ca mărime a doua companie de asigurări din Japonia, cu un capital de 8 miliarde de yeni. Pînă deunăzi nimeni nu îndrăznea să-și exprime vreo îndoială asupra trăiniciei și moralității firmei fără a-și asuma riscul de a fi tratat drept calomniator. În octombrie 1964, cînd Hajime Okami a demisionat din postul de președinte al companiei Yamaiki, s-a lansat versiunea că deficitul apreciabil înregistrat este cu totul „accidental", iar noul președinte, bancherul Teru Hidaka, a anunțat aplicarea de măsuri energice, printre care restrîngerea numărului salariaților de la 9 000 la 6 700. Cum practica efectuării de concedieri pentru a ieși din încurcătură este frecventă în întreaga economie japoneză, aceste măsuri au fost considerate „dureroase, dar firești". Totodată redacțiile ziarelor economice au fost solicitate insistent să nu provoace panică în rîndurile deținătorilor de acțiuni ai companiei respective. Totul a rămas în umbră pînă cînd, în timpul recentelor scăderi de la bursă, s-a anunțat iminența falimentului. Atunci s-a dezvăluit că datoriile companiei au ajuns la 70 de miliarde de yeni, iar întregul pasiv atingea 110 miliarde de yeni.

Ruina lui Yamaiki s-ar fi dovedit catastrofală nu numai pentru micii acționari încrezători în prosperitatea respectivei companii, ci și pentru afacerile de asigurări în ansamblul lor. Or, acest lucru era inadmisibil chiar și pentru companiile concurente. Asociația firmelor de asigurări s-a oferit pe dată să acopere pasivul lui Yamaiki, iar banca Japoniei a întreprins pasul fără precedent de a acorda credite masive unei companii nesolvabile. În ultimul moment, declararea stării de faliment a fost evitată și dl Hidaka a anunțat că dacă „toate lucrurile merg bine", atunci în luna septembrie se va produce o redresare.

Pînă la toamnă însă, cînd compania Yamaiki își va număra bobocii, poziția partidului de guvernămînt a avut de înfruntat clipe grele în alegeri în bună măsură tocmai din pricina înrăutățirii perspectivelor economice.

Z. FLOREA

ȚĂNDĂRICĂ LA HOLLYWOOD

La Hollywood, pe Sunset Boulevard, s-a deschis o expoziție originală : „Lumea magică a păpușilor". Arta păpușărească de vechi tradiții de pe toate meridianele și paralelele pămîntului a reunit aici vedete ilustre, care au încîntat și încîntă generații întregi de spectatori mari și mici.

Deși inițial era proiectat ca expoziția de marionete, păpuși de mînă, pe deget, de film, păpuși cu bețe și păpuși cu magnet să fie deschisă numai timp de o lună, în urma cererilor publicului organizatorii (entuziastul grup de amatori și profesioniști ai artei păpușerești în frunte cu Betsy Brown din Hollywood, Allen Cook din Los Angeles și profesorul Robert Lago) au hotărît s-o permanentizeze.

Standul păpușilor românești

În orașul care a dat o nouă strălucire artei păpușărești prin Walt Disney vizitatorii expoziției au posibilitatea să-l admire pe Charlie McCharthy, celebra păpușă de mărimea unui stat de om, aparținînd cunoscutului ventrilog Edgar Bergen, apoi păpușile în original din filmul „Lili", păpuși din Polonia, Mexic, China și multe alte țări.

Vizitatorii de diferite vîrste pot poposesc o clipă mai mult în fața păpușii dansatoare din piesa „Eu și materia moartă", pusă în scenă la Teatrul Țăndărică din București, străjuită de un... leu stilizat aparținînd Teatrului de păpuși din Craiova.

În expoziție arta noastră păpușărească mai este reprezentată de „Cenușăreasa", trimisă de artiștii brașoveni, o țărăncuță de pe meleagurile Olteniei și două păpuși în costume naționale românești făcute din foi de porumb.

Cele mai recente vedete ale Hollywoodului au fost prezentate și în cîteva emisiuni de televiziune, cunoscînd totodată un apreciabil succes de presă.

AZI LA LEGNICA

corespondență specială pentru „Flacăra"

În partea apuseană a bazinului silezian, la circa 75 kilometri de Wroclaw, pe drumul străjuit de copaci ce formează un adevărat coridor verde, se află localitatea Legnica. Acest nume, care pînă mai ieri figura doar în atlasele tu-

---

De un deosebit succes s-a bucurat turneul pe care corul de cameră „Madrigal" din București l-a întreprins în R. D. Germană. Turneul s-a încheiat printr-un concert în sala Apollo a Operei de stat din Berlin.

Hotelul „Moscova", unde sînt găzduiți delegații și oaspeții sosiți la cel de-al IV-lea Festival internațional al filmului din capitala sovietică. Precum se știe, filmul românesc „De-aș fi... Harap-Alb", prezentat la festival, a fost aplaudat la „scenă deschisă", numeroși cineaști exprimînd cuvinte de caldă apreciere la adresa filmului și a realizatorilor săi.

Opinia publică internațională continuă să-și manifeste solidaritatea cu lupta dreaptă a poporului vietnamez și condamnă acțiunile agresive ale S.U.A. în Vietnam. Fotografiile alăturate înfățișează aspecte ale demonstrațiilor de protest împotriva intervenției americane în Vietnam desfășurate recent pe străzile New Yorkului (dreapta) și orașului Tokio (jos).

ristice, a căpătat în ultima vreme o circulație tot mai largă.

Descoperirea de către geologi a unor însemnate zăcăminte de minereu de cupru și de lignit a „răscolit" nu numai pămîntul darnic al Sileziei, ci înseși viața orașului și împrejurimilor lui.

Am spus la început că Legnica are și o importanță istorică. Într-adevăr, vizitatorul găsește aici numeroase relicve ale trecutului ; printre altele, vestigii de pe vremea dinastiei Piaștilor care au înălțat orașul (1201-1238), guvernînd regiunea pînă în 1675 și construind aici unul din cele mai vechi castele de piatră din Polonia. Turiștii se mai opresc aci la castelul cu minunata poartă în stilul Renașterii, admiră bisericile în stil gotic și baroc.

Legnica este, de asemenea, vestită pentru luptele purtate în aceste locuri între tătari și cavalerii silezieni și ai marii Polonii în 1241.

În urma politicii de expansiune a statului german, în anul 1740, Legnica, împreună cu regiunea înconjurătoare, a fost inclusă în domeniile Habsburgilor.

După eliberarea Poloniei (1944) orașul a fost reconstruit din ruine, punîndu-se în scurt timp pe picioare industria de tricotaje, alimentară, de confecții și de instrumente muzicale — în special piane.

Unica topitorie de cupru din Polonia a fost reconstruită din temelii. A fost, de asemenea, construită o fabrică nouă de cabluri electrice. În ultimii ani, populația orașului a crescut la 70 000 locuitori.

Dar faima Legnicei se datorește descoperirii în 1957 a importantelor zăcăminte de minereu de cupru la nord de Legnica.

În afară de cupru, zăcămintele din această regiune mai conțin însemnate cantități de argint. Pentru viitor e prevăzut să se extragă anual de aci circa 400 tone de argint și, în cantități mai reduse cobalt, molibden, nichel și altele.

★

Vizităm topitoria de cupru. Întreprindere modernă. Cuptoarele convertizoare, băile electrolitice unde minereul se „spală" de impurități, oamenii care le conduc, totul dovedește o bună organizare a muncii.

Primele secții au intrat în funcțiune în preajma lui 22 iulie 1959, la 15 ani de la eliberarea Poloniei. De atunci, an de an, colectivul de ingineri, tehnicieni și muncitori a sărbătorit aniversarea zilei eliberării cu noi succese.

În noua istorie a Legnicei și a regiunii înconjurătoare, care a început acum 21 de ani, — o dată cu noua istorie a Poloniei eliberate — alături de ruinele castelelor medievale se înscriu minele și cuptoarele moderne ale topitoriei de cupru, minele de lignit, celolalte fabrici, amprenta grăitoare a veacului nostru, a construcției socialiste.

Gh. GHEORGHIȚĂ

Varșovia, iulie 1965

„WIPA '65"

corespondență specială pentru „Flacăra"

Reeditînd, pe o scară mult mai mare, o experiență izbutită acum 32 de ani, la Viena a avut loc recent cea mai mare expoziție de timbre cunoscută în istoria filateliei. „Wipa '65", denumirea prescurtată adoptată pentru „Wiener Internationale Postwertzeichenausstellung" (adică „Expoziția internațională de timbre de la Viena"), a fost pregătită de organizatorii ei timp de opt ani și a adus în capitala Austriei peste jumătate de milion de vizitatori din toate colțurile lumii.

Mii de expozanți au oferit privirilor cîteva sute de mii de timbre, însumînd o valoare fabuloasă, care n-ar putea fi estimată nici chiar cu cea mai largă aproximație ; experții sînt înclinați să se refere la cifre de ordinul sutelor de milioane de dolari. Pentru a asigura paza acestor valori, poliția austriacă — în colaborare cu „Interpolul" — a luat măsuri extraordinare. În fiecare din somptuoasele săli ale fostului palat imperial și ale Palatului Tîrgurilor — care au adăpostit expoziția — se aflau zeci de polițiști iar zeci de camere de televiziune, privite de o echipă de polițiști instalați în fața unor mari ecrane aflate într-o încăpere cu ușă blindate, supravegheau orice mișcare. În aceste împrejurări, nu e de mirare că, în timpul expoziției, presa austriacă a numit Hofburgul și Messepalastul din Viena „Fort Knoxul (locul unde sînt păstrate rezervele de aur ale S.U.A.) filateliei".

Expoziția a fost împărțită în trei sectoare. Cel dintîi rezervat marilor rarități, al doilea — colecțiilor celebre (alese dintre cele mai cunoscute, de pe toate continentele și premiate la expoziții anterioare), al treilea — materialului prezentat pentru a concura la premii.

„Marele Premiu pentru o colecție de timbre austriace" a fost decernat colecționarului italian Achille Rivolta, colecționar pătimaș de aproape jumătate de veac ; „Marele Premiu pentru o colecție străină" a fost acordat lui Tevlik Kuyas din Istanbul.

Și exponatele românești s-au bucurat de o frumoasă apreciere, 21 din cele 24 colecții prezentate primind diferite distincții — medalii de argint, de bronz, diplome.

Kurt WIENER

Viena, iulie 1965

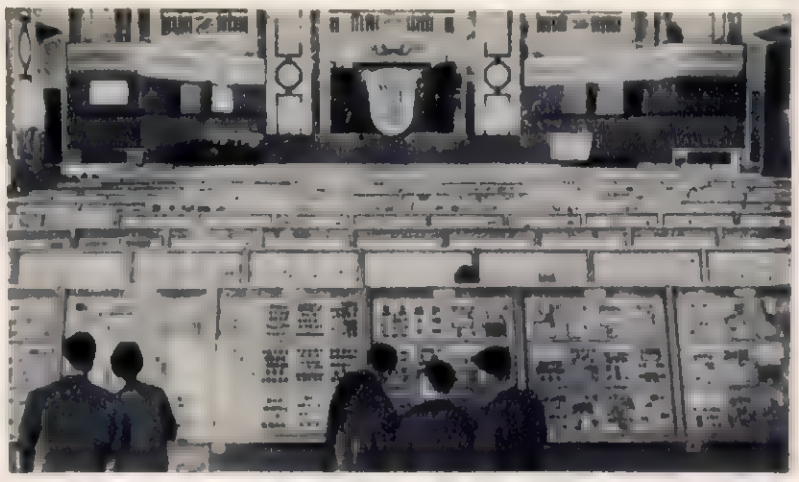

Aspect de la Expoziția filatelică din palatul Hofburg.

„DE CE NU MĂ LAȘI SĂ CITESC?..."

În presa din S.U.A. și-a făcut loc de cîtăva vreme un strigăt de alarmă : în multe familii, îndeosebi în cele aparținînd păturilor mijlocii, părinții nu numai că nu se străduiesc să insufle copiilor gustul pentru cititbachiar îi împiedică adeseori să-și consacre timpul liber lecturii.

Această stare de lucruri constituie tema abordată în rîndurile de mai jos de cunoscutul publicist satiric ART BUCHWALD de la „New York Herald Tribune".

Deunăzi, aruncîndu-mi privirea în camera băiețelului meu, l-am văzut întins cît era de lung pe parchet și citind o carte.

Am simțit că mă cuprinde indignarea și am rostit : „N-ai nimic mai bun de făcut decît să citești ? De ce nu te duci să joci baseball ?"

„Pentru că vreau să citesc".

„Frumos lucru, n-am ce zice. Dar la chitară ai exersat ?"

„Nu".

„Cred că ar fi cazul să te apuci să exersezi. Și cu colecția de timbre cum stai ? Ai lipit în clasor timbrele noi ?"

„Nu încă. Deocamdată vreau să citesc cartea".

„Credeam că astăzi după-amiază o să mergem la cinematograf".

„Nu vreau să merg la cinema."

„Atunci poate dorești să iei lecții de călărie ?"

„Nu vreau să iau lecții de călărie. Vreau să-mi termin cartea".

„Nemaipomenit. Cheltuiesc 200 de dolari pe lună pentru lecții și dumnealui nici nu vrea să audă de călărie. Aruncbanii de pomană. Apropo, vreau să-ți iau un profesor de tenis. Poate începi lecțiile chiar astăzi după-amiază".

„De ce nu mă lași să citesc ?"

„Deoarece vreau să te dezvolți multilateral. Și acum, pentru că veni vorba, n-ar strica să te înscrii la o școală de dans".

„O școală de dans ?"

„Da, da, ce te miri ? Sau preferi să te duci la o popicărie ?"

„Tii, tată, e o carte frumoasă, zău așa. De ce nu pot să rămîn acasă, s-o citesc mai departe ?"

„Deoarece nu trebuie să stai închis în casă și să-ți pierzi vremea citind, am răspuns cu mînie.

Trebuie să ajungi ceva în viață. Trebuie să-ți desăvîrșesc personalitatea. Vreau să fiu prietenul tău. Ce vor spune vecinii dacă n-ai să faci parte din echipa de baseball sau dacă n-ai să știi să călărești sau să cînți la chitară, să te ocupi cu filatelia sau să dansezi ?"

„Vreau să-ți pun și eu o întrebare, tăticule. Cînd erai copil ce făceai simbătă după-amiază ?"

„Păi... păi, cred că citeam cîte o carte".

„Așa ?"

„Bine, dar era altceva, am protestat eu. Pe atunci părinților nu le păsa de copiii lor. Nouă ne pasă. Nu zic, nu strică să citești din cînd în cînd și cîte o carte, dar, în primul rînd, în timpul liber trebuie să te ocupi cu ceva constructiv. Ei, dar ce văd ? Se apropie ora cînd se transmite meciul la televizor. Hai să ne ducem să-l privim".

„Bine, dar după aia îmi dai voie să citesc cartea ?"

„Nu-ți cer să-mi faci nici o favoare, am spus. Dacă vrei să ajungi un pierde-vară, să nu dai vina pe mine. Mă bate chiar gîndul să nu-ți mai iau profesor de tenis, zău așa".

PERISCOPUL

Revista săptămînală americană „Newsweek", apropiată familiei Kennedy, publică regulat o rubrică intitulată „Periscopul", în cadrul căreia sînt înserate tot felul de știri cu caracter politic, diplomatic și militar adunate din culisele Washingtonului de reporterii cu legături înalte sau plasate direct, tocmai de asemenea „legături înalte", cu scopul de a provoca anumite reacții politice.

Ultimul număr al revistei relatează în cadrul rubricii „Periscopul" că știrea înlocuirii ambasadorului american la Saigon, generalul Maxwell Taylor, cu Henry Cabot Lodge a luat prin surprindere pe fruntașii partidului de guvernămînt. „Liderii democrați din Congres — scrie Newsweek — au aflat știrea prin intermediul agențiilor de presă, deși în ajun ei s-au întîlnit cu președintele la micul dejun. Totodată, cu cîteva ore înaintea comunicării oficiale, secretarul de stat adjunct William Bundy a prezentat un raport asupra situației din Asia de sud-est în fața unei subcomisii a Camerei Reprezentanților. fără să evoce schimbarea ambasadorilor".

Ce semnificație are publicarea relatării ? Se sugerează astfel că administrația a ascuns în mod deliberat față de principalii săi colaboratori din partidul democrat măsurile luate. Mai mult, prin însăși apariția sa, relatarea dezvăluie existența unor divergențe în partidul democrat atît asupra metodelor folosite de administrație, cît și asupra politicii sale în Vietnam.

N-au trecut decît cîteva zile de la demisia lui Taylor și s-au înregistrat alte două demisii : secretarul de stat al aviației militare Eugene Zuckert, care a avut un rol important în organizarea operațiunilor militare din Vietnamul de sud, și Carl Rowan, directorul serviciului american de informații.

Așadar, înfrîngerile politice și militare suferite în Vietnamul de sud nu provoacă victime numai pe cîmpul de luptă ci și la Washington.

Deocamdată, minoritatea democrată ce se pronunță împotriva intervenției preferă să ducă doar „o activitate submarină" pentru a nu pune în discuție publică unitatea partidului. Dar, după cum transmite „France Presse", aceste cercuri au ajuns la concluzia că „unitatea partidului democrat pe care ele se străduiesc să o mențină riscă să se ciocnească de o opinie publică ce este din ce în ce mai sensibilă la repercusiunile unui conflict care capătă tot mai mult aspectul unui nou război de tip coreean". Faptul că „submarinul" democrat și-a înălțat „periscopul" în paginile revistei „Newsweek" într-o chestiune care implică relațiile liderilor Congresului cu președintele, poate prevesti trecerea curînd la acțiuni de suprafață.

N. LUPU

Studenți din Bonn au organizat un miting în cadrul căruia au cerut îmbunătățirea sistemului învățămîntului public din R. F. Germană. Totodată, la acest miting s-a subliniat că numai cinci la sută din numărul total al studenților sînt fii de muncitori sau țărani.

Compania „Giron" a Armatei de eliberare din Vietnamul de sud a primit steagul de „cea mai bună companie" pentru loviturile date trupelor americane și celor ale guvernului de la Saigon.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Vlad MUȘATESCU. La pagina 24 publicitate de Sorin DAN. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41.505

COMBINATUL CHIMIC BORZEȘTI
produce:

- sodă caustică solidă, soluție 50% și granulată
- compuși anorganici ai clorului: acid clorhidric, clorură de calciu, clorură de aluminiu etc.
- produse fitofarmaceutice tehnice și condiționate: Detoxan, Hexacloran, Detox, Heclotox, Criptodin etc.
- mase plastice: policlorură de vinil
- solvenți cloruraţi: clorură de metilen, cloroform, tricloretilenă
- alcooli graşi
- gaze comprimate şi lichefiate: clor lichid

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA 30

Anul XIV nr. 30 (530) — 24 iulie 1965

TRĂIASCĂ CEL DE-AL IX-LEA CONGRES AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

CEL DE-AL IX-LEA CONGRES AL VA RĂMÎNE ÎNSCRIS CU LITERE

Aspect din sala Congresului.

PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN DE AUR ÎN ISTORIA ROMÂNIEI

„PARTIDUL COMUNIST ROMÂN, URMAT CU DEVOTAMENT ȘI ÎNCREDERE NEȚĂRMURITĂ DE ÎNTREGUL POPOR, ÎȘI ÎNDEPLINEȘTE CU CINSTE ROLUL DE DETAȘAMENT DE AVANGARDĂ AL CLASEI MUNCITOARE, DE FORȚĂ POLITICĂ CONDUCĂTOARE A SOCIETĂȚII NOASTRE".

(Din Raportul C.C. al P.C.R. prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al IX-lea Congres al partidului)

1

2

3

4

1

Conducători ai partidului în mijlocul unor participanţi la primul Congres al Partidului Comunist Român.

2

Printre delegaţii la Congres – numeroşi oameni de ştiinţă şi cultură.

3 4 5

In timpul lucrărilor Congresului.

1

2

4

TRAIASCA CEL DE AL IX-LEA CONGRES AL
PARTIDULUI COMUNIST ROMAN

5

1 2 3 Grupuri de delegaţi, în pauzele Congresului.

4 Luînd cunoştinţă cu multă satisfacţie de hotărîrea, adoptată de Congres, ca partidul nostru să poarte denumirea de Partidul Comunist Român, un grup de muncitori de la Filatura românească de bumbac din Bucureşti pavoazează sediul fabricii cu o lozincă închinată celui de-al IX-lea Congres al partidului.

5 Prin intermediul ziarelor, cetăţenii patriei au urmărit, zi de zi, cu emoţie şi bucurie, lucrările celui de-al IX-lea Congres al partidului.

6 Ziarişti de peste hotare, alături de ziarişti români, urmăresc lucrările Congresului.

PERSPECTIVELE ŞTIINŢEI ROMÂNEŞTI

Obiectul cercetării: MUNCA

— interviu cu acad. prof. dr. Gr. BENETATO —

MEDICII COLABOREAZĂ CU INGINERII PENTRU A STUDIA ŞI UŞURA MUNCA OMULUI PE PĂMÎNT, SUB PĂMÎNT, ÎN AER, ÎN APĂ...

Omul a căutat, din cele mai vechi timpuri, metode care să-i uşureze procesul muncii, şi aceasta nu numai prin perfecţionarea uneltelor de lucru, ci şi prin perfecţionarea gesturilor stereotipe necesare într-o activitate oarecare. Astfel, după unii autori, muzica îşi are originea în procesul de muncă. Mişcările corpului şi efortul fizic erau adesea ritmate şi acompaniate de cîntece: este principiul „cîntecelor de muncă" destinate să faciliteze şi să regularizeze eforturile corporale prin stabilirea unui „stereotip dinamic". Acelaşi efect îl au dialogurile periodice pe care le întreţin, de pildă, hamalii în unele regiuni africane. Datorită acestor dialoguri ritmice, chinul căratului poverilor se preface (desigur numai pentru privitor!) într-o adevărată „reprezentaţie".

Interesante sînt şi pantomimele legate de producţie. Acestea au fost larg răspîndite în primele stadii ale dezvoltării culturii umane, jucînd rolul unui antrenament. Pantomimele locuitorilor Ţării de Foc, de exemplu, reprezintă un animal oarecare (obiect al vînătorii) în toate manifestările sale, cu o fidelitate uluitoare. La apicultorii din neamul vedda (insula Ceylon) scene mimate imită întregul proces al obţinerii mierii, fiind redată pînă şi lupta împotriva albinelor pornite la atac.

Desigur, cu timpul, astfel de „pantomime de antrenament" s-au separat de procesul de producţie devenind primele forme de artă primitivă. Dar şi astăzi dansatorii multor popoare imită mişcările oamenilor care lucrează, vînează, luptă, se plimbă, după cum diferite ritmuri muzicale provin din ritmul proceselor de muncă.

Elemente izolate de fiziologie a muncii, indicaţii sporadice în legătură cu influenţa muncii asupra sănătăţii sau asupra unor boli profesionale se găsesc în scrierile egiptene, la scriitorii greci şi romani — Aristotel, Pliniu, Iuvenal, Lucreţiu, Hipocrat, Plutarh, Galen şi alţii.

Totuşi nu putem vorbi de constituirea fiziologiei muncii ca ştiinţă decît în ultimul timp, ca urmare a condiţiilor moderne de producţie. Mecanizarea şi automatizarea atît în industrie cît şi în agricultură au impus organizarea muncii pe baza datelor fiziologice obţinute în decursul cercetărilor experimentale.

★

In ţara noastră există în prezent numeroase institute şi centre speciale pentru studierea organismului uman în procesul muncii. Printre acestea un loc de frunte îl ocupă secţia de fiziologie a muncii a Institutului de fiziologie normală şi patologică al Academiei, despre activitatea căreia l-am rugat să ne vorbească pe acad. prof. dr. Gr. Benetato, directorul institutului şi iniţiatorul studiilor de fiziologie a muncii în ţara noastră.

— În condiţiile actuale — ne spune acad. Benetato — noţiunea de fiziologie a muncii are în primul rînd un obiectiv practic: elaborarea măsurilor celor mai potrivite şi mai complexe pentru ocrotirea sănătăţii în însuşi actul muncii. Ne încadrăm astfel pe linia trasată de Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economiei naţionale în perioada 1966-1970, în sensul că în domeniul ocrotirii sănătăţii se va pune în continuare accentul pe intensificarea măsurilor profilactice, antiepidemice, de igienă şi protecţie a muncii.

Pentru atingerea scopului urmărit — asigurarea unui randament cît mai înalt al muncii în condiţii cît mai puţin obositoare pentru om, adică în condiţii cît mai apropiate de funcţionarea normală a organismului — este necesară descoperirea mecanismelor intime de producere a fenomenelor complexe determinate de obosirea sau suprasolicitarea organismului în procesul muncii. Aceasta este şi problema care stă în centrul preocupărilor noastre.

Cu ajutorul acestui aparat amintind de o emisferă cu meridiane și paralele, specialistul oftalmolog determină suprafața vizuală în spațiu și tulburările care pot apărea la „profesiile vizuale".

MECANIZAREA UȘUREAZĂ MUNCA FIZICĂ, DAR...

— Mecanizarea proceselor tehnologice are drept urmare înlocuirea muncii fizice grele prin mașini care trebuie numai conduse și controlate. În felul acesta scade, evident, intensitatea efortului — una din principalele cauze ale oboselii fizice. Ce probleme noi se pun organismului în asemenea condiții ?

— Fără îndoială, mecanizarea și automatizarea diminuează surmenajul fizic. În schimb, sistemul nervos central, organele de simț sînt mai mult solicitate, deoarece din partea acestora se cere mai multă finețe, mai multă promptitudine.

În institutul nostru s-a acordat o atenție specială studierii la diverse categorii de muncitori a capacității de adaptare a sistemului nervos, a organelor de simț și în special a ochiului. În adevăr, dintre toate organele de simț ochiul oferă cercetării cele mai variate și mai pasionante probleme.

— Se atribuie celebrului fizician și fiziolog german Helmholtz butada după care, dacă i s-ar prezenta un instrument optic atît de imperfect ca ochiul, el l-ar înapoia imediat opticianului...

— Cu toate acestea ochiul își îndeplinește în mod normal funcția vederii datorită controlului fiziologic al parametrilor optici care asigură adaptarea. Puterea dioptrică a „lentilelor" sale, intensitatea fluxului luminos, orientarea ochilor etc. se pot modifica după necesități de la moment la moment.

La noi în institut au fost efectuate studii ale aparatului vizual pus să lucreze în cele mai variate condiții : în aer, pe pămînt, sub pămînt, în apă... În cercetări experimentale efectuate în laborator (în barocamere) putem reproduce altitudini între 5 000 și 15 000 m, mai precis putem reproduce presiuni corespunzătoare acestor înălțimi. Un colectiv condus de dr. M. Carapancea a constatat astfel că în timp ce distanța de vedere a piloților pe sol se situa în limite normale, după probele de „altitudine artificială" distanța de vedere la apropiere se micșora considerabil. S-a stabilit astfel pentru prima oară existența unei „miopii profesionale" la piloți, datorită presiunii scăzute.

Există și cazuri cînd ochiul, prin dezechilibrul mecanismelor fine ce-l compun, este în măsură să indice unele tulburări survenite *în întregul organism*. Sub acest ultim aspect — de „ecou" al unor reacții generale — modificările oculare, prin precizia lor nuanțată, iau aspectul unui adevărat „titraj biologic" al comportării complexe a organismului, de pildă în determinarea stării sale de oboseală.

DE LA SCAFANDRI LA MINERI

— Ați subliniat mai înainte importanța integrității organelor de simț și în alte condiții de muncă speciale. Ne referim la una din cele mai noi și temerare profesii, cea a scafandrilor...

— Profesie nouă doar sub forma și amploarea pe care le știm astăzi. Principiile tehnicii scufundării au fost cunoscute însă din antichitate. Pentru orientarea scufundătorilor este absolut necesară protecția ochilor cu ajutorul unor ochelari etanși. Or, primii „ochelari submarini" datează din secolul al XVI-lea și au fost folosiți de pescuitorii de mărgăritare din Japonia și Polinezia. Dar pentru a reveni la institutul nostru, voi menționa aci că s-au efectuat studii amănunțite privind modificarea funcțiilor vizuale la scafandri.

Trebuie relevat că activitatea acestor muncitori prezintă o importanță economică crescîndă în condițiile actuale de dezvoltare ale țării noastre. Profesiunea de scafandru este destul de larg utilizată dată fiind amploarea construcțiilor hidrocentrale, porturi, poduri, stăvilare, diguri, tuneluri subfluviale, precum și volumul mare de lucrări submarine și de întreținere a căilor navigabile fluviale.

— Toate aceste cercetări au necesitat, fără îndoială, o aparatură științifică modernă complexă, instalații miniaturizate de teleînregistrare, dispozitive extrem de fine de analiză. Vă rugăm să ne spuneți cîte ceva despre aceste instrumente de lucru „inginerești", care pătrund tot mai mult în medicină.

— O serie de aparate moderne de acest fel noi ni le-am procurat pe căi obișnuite. Ne-am străduit însă să creăm, adesea chiar în institut, și aparate și dispozitive originale.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta pe bună dreptate la Conferința organizației de partid a orașului București că „este greșită părerea că dacă poți importa utilaje sau mașini în străinătate, procese tehnologice sau licențe, nu mai trebuie să desfășori activitate de cercetare proprie". Acest deziderat este însușit de colectivele noastre de cercetări, în care colaborarea dintre medici și ingineri este strînsă. Astfel, în laboratorul de electromecanică s-au realizat instalații necesare pentru studiul comportamentului aviatorilor în timpul zborului. Aparatura pusă la punct de inginerii R. Vrînceanu și D. Bengulescu este capabilă să transmită de la distanța de 20-50 km înregistrări simultane a patru curenți biologici ai creierului și inimii.

Alte dispozitive au servit colectivului condus de dr. V. Ionescu și dr. Maria Demetrescu la

(Continuare în pag. 10)

Știați că?...

●●● IN 24 DE ORE inima efectuează în mod obișnuit un lucru mecanic egal cu 15 000—20 000 kgm ? Aceasta corespunde cu energia necesară pentru ridicarea a 15 oameni pe acoperișul unei case cu 5 etaje sau, în timp de 70 de ani, pentru urcarea unui tren de marfă încărcat în vîrful muntelui Mont Blanc.

●●● MODIFICĂRILE RESPIRAȚIEI care apar în diferite momente de efort, în procesul muncii sau la sport, evidențiază extraordinara capacitate de adaptare a organismului la efort ? În repaus, omul sănătos respiră 6-8 litri de aer pe minut. În procesul de muncă fizică acest volum crește ajungînd la 40—80 litri pe minut și chiar mai mult, iar numărul respirațiilor sporește de la 14-16, cît este normal, la 30-30 pe minut.

●●● OMUL REZISTĂ, tot prin adaptare, la o temperatură la care, după legile fizicii, sîngele ar trebui să fiarbă, iar albuminele din corp să se coaguleze, așa cum se întîmplă cu albușul unui ou pus la fiert ? Pare de necrezut, dar unii muncitori pot pătrunde într-un cuptor de ardere sau într-o cameră de uscare în care domnește o temperatură de 100 grade rămînînd acolo timp de 8 pînă la 10 minute.

●●● PRIN ADAPTARE, organismul nostru poate realiza și o altă performanță remarcabilă, suportînd atît încălziri cît și răciri foarte mari ? De pildă, la un conducător de locomotivă diferența dintre temperatura de la nivelul picioarelor și cea de la nivelul capului poate ajunge la 40 de grade, respectiv de la circa —10° la circa +30° !

MUNCA ȘI FIZIOLOGIA

●●● TRANSPIRAȚIA PIELII se efectuează cu ajutorul a 3-4 milioane de glande sudoripare ? În condiții normale, pierderea de lichid a corpului prin transpirație este de 600-900 cm³ în 24 de ore. În condiții extreme (muncă fizică grea în aer cald și uscat) se pot elimina și peste 10 litri de sudoare în 24 de ore.

●●● TEMPERATURA NORMALĂ a corpului nostru variază regulat în timpul zilei : între maximele de la sfîrșitul după-amiezii și începutul serii și minimul de la ora 4-5 dimineața poate exista o diferență de 0,5° sau 1° ? La muncitorii care lucrează noaptea, momentele maximului și minimului de temperatură stau inversate ! Munca musculară este o cauză importantă a ridicării temperaturii. Un efort muscular violent provoacă o creștere a temperaturii corpului de 0,6-2-3° sau chiar mai mult. S-au citat temperaturi de peste 40° în timpul unor eforturi fizice sau al unor exerciții sportive. Munca intelectuală duce la ridicări neînsemnate de temperatură în comparație cu cea fizică.

●●● OCHIUL OMULUI poate să perceapă intensități foarte mici ale luminii, cu o putere egală cu numai cîteva miliardimi de lux ? Aceasta echivalează cu flacăra unei lumînări așezate la o depărtare de 15 kilometri (dacă energia luminii n-ar fi absorbită în drum de atmosferă...). Prin adaptare la întuneric sensibilitatea retinei crește de 10 000-20 000 ori, adică mai mult ca la orice film de fotografiat.

●●● LUMINA ACȚIONEAZĂ asupra principalelor procese fiziologice din organism : ea modifică metabolismul substanțelor alimentare, frecvența pulsului, ritmul somnului și al stării de veghe, stările psihice etc. ? Invers, întunericul încetinește toate aceste procese.

●●● PIELEA USCATĂ posedă o rezistență electrică ridicată, ajungînd la 80 000 de ohmi ? Dacă însă pielea este umedă (așa cum se întîmplă vara sau după un efort fizic, cînd sîntem transpirați) rezistența poate să scadă la 200 de ohmi, curentul ce străbate corpul putînd avea efecte mortale.

●●● ZGOMOTUL REPREZINTĂ UN PERICOL nu numai pentru organul auditiv, așa cum se crede de obicei ? Cercetările din ultimii ani au arătat că oamenii supuși mult timp la zgomote intense prezintă și tulburări psihice (iritație sau depresiune, diminuarea capacității de concentrare etc.), oboseală musculară, tulburări sanguine (anemie), migrene etc. Experiențe pe animale au arătat că zgomotele mai puternice de 160 de decibeli provoacă, în unele cazuri, o moarte rapidă. (Pentru a ne da seama care este intensitatea diferitelor zgomote în decibeli iată cîteva cifre : vorbirea normală — 40, vorbirea zgomotoasă — 80, un tramvai — 70, un tren expres — 90-100, un motor de avion — 150.) De aceea este indispensabil ca în „profesiile zgomotoase" să se utilizeze amortizoare împotriva zgomotelor.

Obiectul cercetării: M U N C A

studierea modificărilor biologice ale mecanicilor de locomotivă aflați „în cursă". S-au înregistrat continuu, de la distanță, electroencefalograma, electrocardiograma, pneumograma (pentru cercetarea funcției respiratorii) și temperatura cutanată. În timpul lucrului mecanicul purta fără dificultate aparatura electronică autonomă emițătoare (la un moment dat uitînd chiar de ea !).

Metode moderne (proximometrie, refractometrie, oftalmodinamometrie etc.) au fost folosite și în cercetările efectuate la mineri de către dr. M. Popescu pentru depistarea fenomenelor de oboseală a dispozitivelor de acomodare optică.

ECOURI DE PESTE HOTARE

— Ce ecou au avut cercetările românești de fiziologie a muncii peste hotare ? Dv., după cum știm, sînteți și membru titular al Academiei internaționale de astronautică, cu sediul la Paris.

— Unele din lucrările noastre au fost incluse în programele Simpozionului de oftalmologie aeronautică de la Budapesta, unde s-a și stabilit utilizarea unor metode românești (proximometria) ; de asemenea au fost incluse în programele congreselor internaționale al XIII-lea și al XIV-lea de astronautică de la Varna și Paris, ale celui de-al XIV-lea Congres internațional de medicină a muncii de la Madrid, cît și la recentul Congres al fiziologilor de la Praga.

O serie din concluziile cercetărilor noastre au intrat în patrimoniul internațional al medicinei astronautice. Anul acesta pe ordinea de zi a Congresului de bioastronautică de la Atena vor figura și două studii realizate în institutul nostru.

Ne propunem, avînd în vedere importanța care se acordă protecției muncii în Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966-1970, să lărgim și să adîncim cercetările de fiziologie a muncii prin elaborarea unor noi măsuri practice și prin extinderea lor și la alte categorii de muncitori și tehnicieni.

Institutul nostru, o dată cu restructurarea tematicii științifice, a introdus încă din 1959 în planul său probleme referitoare la fiziologia și fiziopatologia muncii. Noi ne străduim să cuprindem permanent în sfera noastră de activitate cele două categorii de cercetări — fundamentale și aplicative — care, potrivit indicațiilor date de partid, trebuie să se completeze reciproc și, împreună, să slujească interesele poporului, progresului general al științei și culturii — încheie acad. Benetato.

★

Variatele cercetări efectuate la Institutul de fiziologie normală și patologică al Academiei asupra unor categorii de muncitori care lucrează în condiții extreme (de presiune etc.) au dus la elaborarea unor măsuri profilactice cu utilitate practică imediată și totodată extrem de interesante pentru cunoașterea condițiilor în care organismul se poate adapta, în general, procesului de muncă, și deci pentru determinarea limitelor în care poate fi solicitat în mod normal.

Iluminatul în mină, de pildă, a constituit principalul factor al tulburărilor de vedere și chiar cauza maladiei profesionale denumite „nistagmusul minerilor". Astăzi, datorită măsurilor de îmbunătățire a iluminatului, această maladie a dispărut în țara noastră.

Costume speciale de protecție confecționate conform cerințelor fiziologice au înlăturat unele fenomene patologice. Astfel compresia membrelor inferioare cu ajutorul unui „pantalon de compresie" s-a dovedit eficientă în combaterea tulburărilor circulației sîngelui produse de ortostatism (statul în picioare) la temperatura normală și ridicată.

POT FI „PERFECȚIONATE" ORGANELE DE SIMȚ?

La această întrebare fiziologii răspund în mod pozitiv. Practicarea unui antrenament metodic scoate la iveală uriașe rezerve pentru mărirea preciziei senzoriale a omului. Astfel, șlefuitorii de sticlă pot distinge crăpăturile pînă la 0,0005 mm, în timp ce sensibilitatea obișnuită a ochiului în acest caz nu depășește 0,01 mm.

Ochiul unui om normal nu distinge mai mult de 150 de nuanțe de culori, dar oțelarii cu multă experiență disting cîteva sute de nuanțe de culori dintre cele mai fine ale metalului topit, iar textiliștii vopsitori — pînă la 100 de nuanțe de culoare neagră. Unele experiențe au arătat că pictorii pot aprecia deosebirea de proporții pînă la 1/150 din mărimea obiectelor comparate.

Resurse la fel de importante posedă și celelalte organe de simț. Aviatorii pot stabili după zgomot, cu o eroare de 1-2%, turația motorului avionului, în timp ce oamenii neexperimentați comit o eroare de 8-10% și chiar mai mult. Urechea unui muzician încercat poate deosebi două tonuri ce diferă între ele numai cu trei, două sau chiar o singură vibrație la fiecare mie de vibrații, sau poate deosebi între două clape vecine ale pianului 20-30 de sunete intermediare. Un dirijor surprinde greșeala de un sfert sau chiar de o optime de ton comisă de unul dintre instrumentiști în timpul executării unei bucăți muzicale la care participă în același timp zeci de instrumentiști.

În sfîrșit, iată un caz interesant descris recent de un om de știință german : unii locuitori de la munte din Elveția „miros" cu anticipație venirea ploii sau zăpezii. Ei afirmă că ploaia are miros de „nuci proaspete", iar zăpada — un „miros" asemănător cu al fierului

Constatîndu-se că hipermetropia (defect de vedere datorit situării focarului imaginii dincolo de retină) reprezintă un factor important afectînd capacitatea de muncă a profesiunilor cu specific predominant vizual, s-au luat măsuri pentru selecționarea acestei categorii de muncitori pe baza unui examen minuțios al acuității vizuale. Mai mult, dat fiind că „astenia ochilor" poate fi combătută prin vitamine (B_1, C etc.), s-a stabilit că afecțiunile care duc la eliminarea sau neresorbția acestor vitamine constituie o contraindicație în selecția muncitorilor cu specific vizual.

Aceste cîteva exemple ilustrează aportul cercetărilor de fiziologie la ușurarea condițiilor de lucru, la mărirea productivității muncii. Astfel își îndeplinește menirea această știință care, pe drept cuvînt, poate fi numită o știință a zilelor noastre.

Dr. Em. ROMAN

Fotografii de Elena GHERA

2 În timp ce pilotul manevrează maneta aparatului său (fotografia 1), electrozii miniaturali captează și emit date despre activitatea electrică a creierului și inimii pilotului, către...

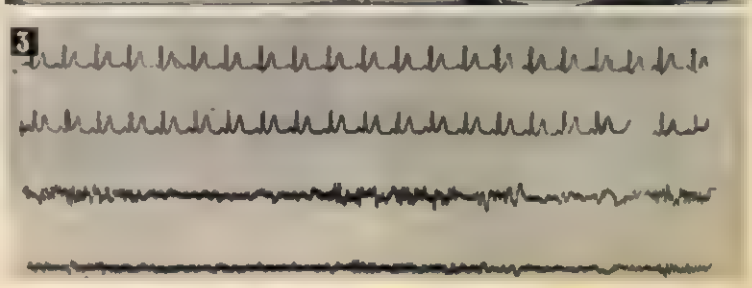

3 ...„centrala" de pe sol, situată la o distanță de 20–50 km de pilot (fotografia 2). Teleînregistrarea se efectuează pe un osciloscraf catodic...

...pe al cărui ecran apar cele mai fine modificări intervenite în cursul zborului, de la o clipire a ochilor la o bătaie de inimă în plus (fotografia 3)!

călătorie nouă

ÎN ORAȘUL DE PE CRIȘ

Industria chimică își înalță și la Oradea profilele ei caracteristice (fabrica „Sinteza").

Oradea — oraș universitar. Institutul pedagogic de trei ani.

ÎN LOC DE „BUN-VENIT"!

De parcă s-ar fi pregătit anume să-l întîmpine pe reporterul pornit în „călătorie nouă" exact cu ceea ce îi trebuie, Oradea și-a dichisit de curînd una din porțile ei de intrare : cartierul gării. E greu să reconstitui în minte — pentru comparații — vechea piață a gării. Ți-amintești doar că, anostă și „de cînd lumea", ea te lăsa rece, indiferent de anotimp. Și iat-o acum : impunătoare și contemporană ! Nu știu dacă amănuntul a fost studiat și premeditat, dar armonia cromatică alcătuită din culoarea maro a sticlei givrate ce împodobește balcoanele, verdele vegetației din scuar, roșul tramvaielor proaspăt lăcuite, toate parcă întîmpină ochiul vizitatorului cu un festiv și cald „bun-venit" !

ALALTĂIERI, IERI, AZI...

Mărturii, cu grijă strînse în muzeul orașului, vorbesc despre continuitatea așezărilor omenești pe întinderea Oradiei de azi începînd încă din epoca pietrei cioplite (urmele așezării neolitice de la Oradea-Salca). Alte mărturii, începînd cu primul veac al mileniului nostru (morminte dacice), continuînd cu vestigiile voievodatului lui Menumorut (cetatea de la Biharea), apoi datele, mai dense, despre vechea cetate Varadinum, despre intrarea în oraș a voievodului Mihai Viteazul (1599) și sfîrșind cu frumoasa moștenire (strînsă într-un excelent muzeu memorial) lăsată de cărturarul orădean Iosif Vulcan vorbesc limpede despre continuitatea existenței poporului român, înfruntînd, la această margine de țară, furtunile veacurilor.

Istoria orașului consemnează multe fapte demne de atenție. Așa, de pildă, Oradea este cunoscută în secolele XV-XVI ca un remarcabil centru umanist, prin care curentele înnoitoare ale Renașterii pătrundeau în această parte a Europei. Se știe că în această perioadă au existat în oraș o mare bibliotecă și un observator astronomic. Cotropit de oștile otomane (1660-1692), orașul își recapătă vitalitatea și cunoaște o nouă perioadă de dezvoltare abia în secolul al XVIII-lea. Din această perioadă se păstrează unele monumente de seamă, printre care complexul arhitectural baroc al palatului episcopal și catedrala romano-catolică cu cîteva frumoase fresce aparținînd lui Schöpf. De Oradea se leagă și numele unui aprig luptător pentru libertate — Gheorghe Doja — ca și acela al unui mare cîntăreț al libertății — Ady Endre, căruia în anii din urmă i s-a închinat de asemenea un muzeu memorial.

Dezvoltarea modernă a orașului — pînă la eliberare — nu l-a înălțat însă mai sus de caracteristicile unui cunoscut și activ oraș negustoresc. Fabrici ? Puține, rudimentare, producătoare mai ales de bunuri de consum. Cultură, artă ? Firave și orientate potrivit gustului dubios al negustorimii locale.

Anii construcției socialiste au scos și acest oraș — ca pe atîtea altele — din mediocritatea mic-burgheză, i-au dat profil și personalitate. L-au înzestrat, în primul rînd, cu o puternică forță materială. Întreprinderile locale au ajuns de nerecunoscut. Fostul atelier mecanic „Phoebus", de pildă, a devenit azi fabrica „Înfrățirea", producătoare de rabo-teze, freze, ciocane pneumatice, adică — așa cum s-a subliniat la Conferința organizației de partid regionale Crișana — mai mult de o treime din totalul producției de mașini-unelte pentru așchierea metalului. O dată cu fabrica „Sinteza"

(Continuare în pag. 12)

călătorie nouă

în oraș s-a născut industria chimică. Dar mîndria orădenilor rămîne ultramoderna uzină de alumină, furnizoarea de materie primă pentru Combinatul de aluminiu de la Slatina. E bine să notăm : aproape că nu există întreprindere industrială în oraș care să nu producă și pentru export. În șase ani au fost investiți, la Oradea, peste 1,5 miliarde de lei, din care în industrie peste 1 miliard lei.

Pe această temelie sănătoasă s-a dezvoltat în anii noștri viața socială și culturală a orașului. Îngăduiți încă vreo cîteva cifre : în cele 42 școli de cultură generală ale orașului învață astăzi peste 21 000 copii (cu 6 000 mai mulți decît în 1960-1961). Din anul 1963 Oradea are și un institut de învățămînt superior : Institutul pedagogic — cu 4 facultăți, o secție fără frecvență, 400 studenți. Teatrul de stat, cu două secții — română și maghiară — a prezentat în 1964 peste 440 de spectacole în oraș, în comunele din regiune și în alte orașe ale țării, la care au participat circa 190 000 spectatori. Concertele Filarmonicii de stat — creată în anii noștri — au fost ascultate în aceeași perioadă de peste 280 000 oameni. Cinematografele, muzeele, stația releu de televiziune, școala populară de artă, activitatea artistică de amatori și mișcarea sportivă, toate acestea vorbesc nu numai despre creșterea nestăvilită a nevoilor spirituale ale orădenilor, ci și de felul concret în care statul socialist le satisface treptat.

Autocare cu turiști români și de peste hotare, autoturisme cu numere de ordine din diverse țări europene au intrat în cadrul familiar al străzilor și bulevardelor orădene. Nu numai pentru motivul că Oradea se află doar la 16 km de frontieră, pe drumul național nr. 1 care face legătura cu principalele șosele din centrul și vestul Europei, ci și pentru că orașul însuși este un frumos obiectiv turistic.

...ȘI MÎINE?

Congresul partidului, Directivele sale din care orădenii desprind perspective luminoase și pentru dezvoltarea în continuare a înfloritorului lor oraș (se prevede, de pildă, creșterea în 1970 a producției de aluminiu primar de aproape de patru ori față de 1965) au mobilizat pe oamenii muncii manuale și intelectuale de aici — ca de pretutindeni — la pilduitoare fapte în întrecerea socialistă.

Iată-le oglindite în cîteva cifre :

La angajamentul de a da peste plan o producție globală în valoare de peste 33 000 000 lei, muncitorii, tehnicienii, inginerii din cele peste 30 de întreprinderi orădene au adăugat, în cinstea Congresului, un angajament de aproape 13 000 000 lei. În ce privește economiile peste plan, la angajamentul inițial de peste 13 000 000 lei ei au adăugat aproape 3 000 000 lei, iar la cele 5 000 000 angajament la beneficii peste plan au adăugat aproape 2 000 000 lei. Bilanțul primelor șase luni ale anului arată că orădenii știu să-și respecte angajamentele.

PLÎNG SĂLCIILE, RÎD ÎN SOARE PLOPII

Unul din cele trei Crișuri din cartea de geografie — cel Repede — străbate orașul de la est la vest. Peisajul Crișului orădean a trecut și el prin esențiale transformări. În oglinda apelor, adesea învolburate, sălciile își mai desfac și azi pletele jelind cine știe ce... Dar tot pe malul Crișului s-au ridicat o bună parte din blocurile cuprinzînd cele peste 2 500 de apartamente, construite în ultimii cîțiva ani. Dintre acestea — și doar ca un început — o mie de apartamente au pus bazele noului cartier din zona estică a orașului în preajma uzinei de aluminiu. O dată cu campania de construcții gospodarii și cetățenii orașului au pornit la o largă acțiune de înfrumusețare a urbei. Spațiile verzi au crescut de la 43 la 68 hectare, incluzînd două splendide parcuri — „23 August" și „Tineretului" — înflorite pe locul unor deprimante terenuri virane. Au fost pavate și asfaltate străzi și bulevarde pe o lungime de 22 km. Peste 30 000 000 lei au fost cheltuiți pentru îmbunătățirea aprovizionării cu apă a orașului. Școli noi, spații spitalicești noi, cinematografe noi, parcuri sportive noi...

Pe malul Crișului sălciile plîng fiindcă așa li-i felul. Printre ele însă, plopii tineri, de vîrsta înnoirilor orașului, rîd în soare.

E. DASCĂLU
Fotografii de Em. POPPER

În oglinda Crișului Repede nu se mai reflectă doar sălcii.

ȚARA DE LA POALELE CEAHLĂULUI

Am obiceiul să-mi încep călătoriile prin regiunea Bacău coborînd pe Bistrița, din nord, dinspre Broșteni. Și asta pentru că, ieșind din umbra pădurilor răcoroase și dintre culmile fremătătoare ale munților bucovineni, mi se dezvăluie, deodată, la Poiana Teiului, o priveliște surprinzătoare și mereu inedită : podul de beton lung și suplu, arcuit peste Bistrița devenită lac, cele două șosele de asfalt gonind albe și sprintene pe stînga și pe dreapta lacului — spre Bicaz și spre Borsec — și, bineînțeles, forfota portuară de pe debarcaderul din stînga, siluetele vaselor care acostează sau se desprind de țărm după ce în văzduhul silvestru au răsunat comenzile atît de neobișnuite pe aici : „Vira !"..., „Mola !"...

Firește, priveliștea are o încărcătură de poezie, de emoție izvorînd tocmai din contrastele care o alcătuiesc, o încărcătură care nu-și pierde niciodată din tensiunea ei, ci, dimpotrivă, își adaugă.

★

Bicazul, „cetatea luminii", a fost primul mare șantier socialist pe pămîntul regiunii Bacău. El a transformat sălbăticia munților străvechi în energie electrică și i-a dat frumusețe, o frumusețe unică, copleșitoare. În drumul ei mai departe Bistrița de lumină cunoaște podoaba salbelor electrice, dar și podoabele unui lung șirag industrial. Fabricii de ciment i s-au adăugat Săvinești și Roznovul, relon-rolanul și îngrășămintele chimice, cea dintîi cetate a chimiei pe plaiurile moldovenești, fabricile de la Piatra Neamț, modernizate, lărgite, reutilate, uzinele de la Bacău. Hidrocentrala de la Bicaz, cu o capacitate instalată de 210 000 kW, alimentează cu energie electrică numai pe cursul Bistriței un flux industrial impresionant prin diversitatea profilului său : combinate chimice, forestiere, uzine textile, uzine metalurgice, fabrici de materiale de construcție etc. Regiunea Bacău a produs în anul 1964, prin hidrocentrala „V. I. Lenin", hidrocentralele din aval de Stejaru și prin termocentralele din Comănești și Borzești, toate roade ale construcției socialiste, de două ori mai multă energie electrică decît a produs în anul 1938 întreaga Românie ! Amănuntul acesta demonstrează limpede puternica dezvoltare economică și social-culturală a regiunii Bacău în anii noștri.

Prin rețelele de înaltă tensiune „cetatea luminii" de la Bicaz își trimite energia peste munți și peste ape : dincolo de Valea Trotușului, la minerii de la Comănești, la petroliștii de la Moinești, la cei ce extrag sarea în salinele din Tg. Ocna, la maeștrii marilor complexe industriale petrochimice de la Borzești, în orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej și la exploatările forestiere din întreaga regiune și în sus, spre Roman, la marea uzină de țevi, la fabricile de cărămizi și prefabricate din beton, la întreprinderea mecanică și înspre Iași, și înspre Suceava, și la Galați, pe ramificațiile sistemului energetic național.

Bicazul a fost, așadar, cel dintîi mare șantier socialist pe pămîntul regiunii Bacău. El a inaugurat, de fapt, șirul șantierelor care i-au urmat : orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, cu bogăția lui de arhitectură modernă ; Piatra Neamț, devenit „perlă a Carpaților" ; Romanul și însuși orașul Bacău, reședința regiunii, care se înscrie în rîndul marilor orașe ale țării — alături de Iași, Craiova, Constanța — prin ceea ce mîinile de aur ale constructorilor i-au dăruit și continuă să-i dăruiască. Coborînd de la Bicaz, din frumusețea peisajului alpin cu oglinzi albastre și vile moderne, după ce te-ai îmbătat cu poezia frustă a muntelui înfrățit cu geometria, trecînd prin Săvinești și Roznov, unde priveliștea capătă dimensiuni industriale, poposești la Piatra Neamț, unde blocurile moderne urcă spre înălțimi, rivalizînd cu vîrful Cozla sau Cernegura. S-a făcut aici o generoasă risipă de fantezie arhitecturală adecvată mediului natural înconjurător, ceea ce imprimă orașului o frumusețe aparte, originală, care te cucerește de la primul pas.

Constructorii șesenalului au avut mult de lucru și în regiunea Bacău, la fel ca în toate regiunile țării Firește, n-a rămas oraș în regiune în care macaralele să nu se fi ridicat deasupra zidăriilor urcînd spre albastrul senin. La Roman sau la Moinești, la Buhuși sau la Sascut și-au făcut drum blocurile, și-a făcut drum canalizarea, și-au făcut drum șco-

lile noi, casele de cultură, cinematografele mereu mai moderne, mereu mai active. Fostul tîrgușor Onești a fost demolat în întregime, pentru ca pe locul său să se ridice un oraș socialist, orașul de astăzi, unul dintre cele mai frumoase orașe ale țării, în care locuiesc muncitorii, inginerii și tehnicienii marilor combinate și rafinării care îl împrejmuiesc. Toate aceste transformări și creații noi, toate aceste obiective industriale citate aici, și multe altele, au fost mai întîi doar niște prevederi de plan... Acum strălucesc la poalele Ceahlăului, pe Valea Bistriței, pe Valea Trotușului, pe cea a Tazlăului, sintetizînd măiestria și mîndria oamenilor care le-au construit și le stăpînesc...

★

Spre Țibucani, o comună din raionul Tg. Neamț, duce un drum mărginit de cireși. La vremea aceasta, crengile lor se apleacă de greutatea rodului. Călătorul ajuns pe drumul acesta n-are decît să întindă mîna și să guste din dulceața lor. Mi-aduc aminte că acum cîțiva ani drumețeam prin locurile acestea spre oamenii care se așezaseră „în rînd cu lumea" transformînd pămînturile de aici în izvoare fecunde de belșug și de mulțumire. Era vestită și atunci Cooperativa agricolă de producție din Țibucani, dar în anii ce au urmat faimei ei s-au alăturat nenumărate alte cooperative de pe întreg cuprinsul regiunii : anul trecut valoarea fondului de bază al cooperativelor agricole de producție a crescut cu peste 53 000 000 lei, iar veniturile bănești au fost mai mari față de 1963 cu peste 61 000 000 lei.

Gospodăriile agricole de stat au realizat, în medie, pe regiune, 3 286 kg porumb la hectar — unele unități ca Dămienești, Letea și Șerbești obținînd peste 5 000 kg la ha — iar la grîu — la Letea, Dumbrava și Zănești — producția medie a fost de peste 2 000 kg la ha.

★

Stăteam acum doi-trei ani, împreună cu un grup de ingineri de la Uzina de relon-rolan din Săvinești, printre care se afla și fostul muncitor Vasile Tistu, să calculăm cîți ani-lumină s-au investit pînă atunci în impetuoasa dezvoltare a regiunii Bacău.

— Să începem cu mine — a propus inginerul Vasile Tistu. Cu anii mei de muncă și de studii. Școala medie, politehnica, munca mea aici...

Vasile Tistu și-a început studiile medii ca muncitor. Anii-lumină i-au fost dăruiți de regimul de democrație populară. Altfel n-ar fi avut parte de ei. Așadar, peste 10 ani...

— Să înmulțim anii aceștia cu...

Intr-adevăr, să înmulțim anii aceștia cu oamenii, cu miile de oameni care au zidit hidrocentrala, uzinele, blocurile, magistralele, care au coborît și coboară după cărbuni și sare, care vînează țițeiul cu sonde și turbine ultramoderne, care transformă țițeiul în relon-rolan și azotul în îngrășăminte... Rezultatul e de ordinul cifrelor care nu se pot memora, al cifrelor mai mult decît uriașe. Într-adevăr, cifrele acestea nu se pot memora, dar ele există ! O uriașă dăruire de ani-lumină tuturor oamenilor țării acesteia, un ocean de ani-lumină care crește necontenit și va crește pînă în adîncurile timpului. Și acești ani-lumină solipesc mereu în conștiința lor, indiferent dacă izvorăsc de pe catedrele institutelor, ale școlilor de cultură generală, ale școlilor profesionale, de lîngă agregatele moderne, de lîngă tulpinile arborilor sau paiele grînelor, de pe scenele teatrelor, din cărțile poeților, cîte sînt aici, în regiunea aceasta și în patria întreagă. Acești ani-lumină strălucesc și vor străluci mereu, pretutindeni, peste toate priveliștile tulburătoare, pline de poezie și emoție, pe care le deschide, ca pe o poartă, spre miracolul creației socialiste, și în această parte a țării, oglinda albastră a lacului la Poiana Teiului.

★

Am să-mi încep întotdeauna călătoria în regiunea Bacău coborînd pe Bistrița, din nord. Și asta deoarece știu că în curînd de la Poiana Teiului înainte, ca pretutindeni pe pămînturile țării, mi se vor dezvălui priveliști și mai surprinzătoare, și mai inedite, și mai pline de mîndria oamenilor care le vor crea. Spicuiesc din Directivele Congresului partidului cîteva date pe care le voi întîlni concretizate în noile priveliști ce mi se vor dezvălui privirii în viitoarele mele călătorii.

Ele vorbesc despre creșterea producției globale a industriei chimice (care în 1970 va depăși dublul producției din 1965) ; despre aplicarea procedeelor avansate de deschideri, pregătiri și exploatare la construcția și dezvoltarea minelor și a carierelor ; despre extinderea suprafeței pădurilor ocupate cu rășinoase și foioase repede crescătoare ; despre creșterea producției globale agricole, în perioada 1966–1970, cu circa 20 la sută (față de media anilor 1961–1965) ; despre cele circa 500 000 cadre noi pe care învățămîntul le va da economiei naționale...

Mă voi urca pe piscul Ceahlăului și-mi voi roti de-acolo privirile peste păduri și șesuri. Știu : zarea va străluci toată ; frumusețile noi mă vor copleși ; oamenii îmi vor dărui mîndrie din mîndria lor de creatori ; anii-lumină vor scăpăra în privirile tuturor și inimile vor vibra puternic, pline de dragoste. Toate la un loc vor alcătui cel mai înalt și mai înflăcărat omagiu adus înțelepciunii și iubirii de oameni a Partidului Comunist Român, arhitectul României celei adevărate.

Dragoș VICOL

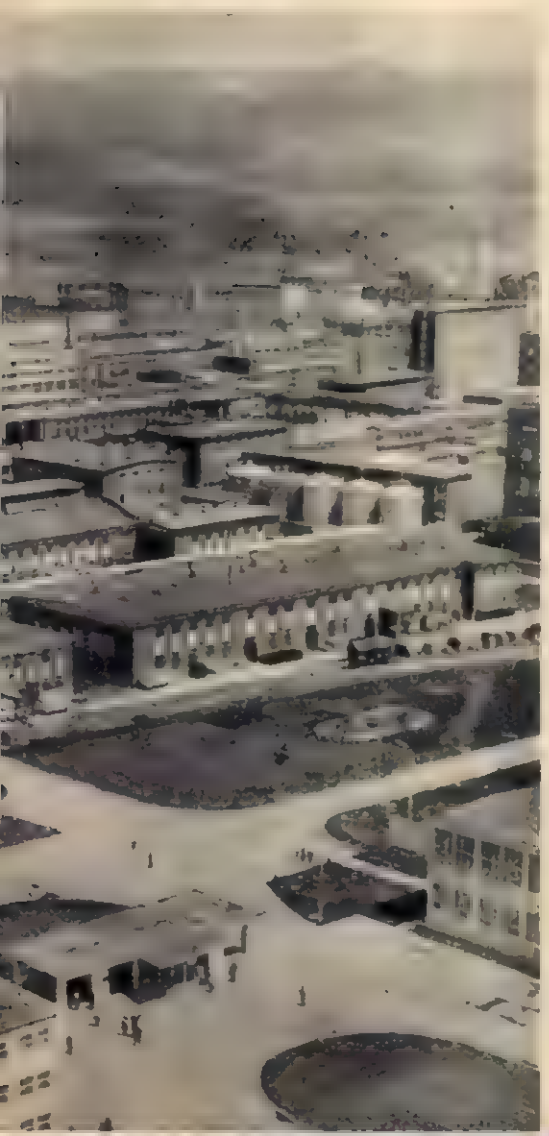

Combinatul din Borzești, cetate a chimiei românești.

HRANA PĂMÎNTULUI

Obiectiv al șesenalului, obiectiv al industriei noastre chimice, Combinatul de îngrășăminte azotoase de la Tg. Mureș se pregătește să ia startul. In curînd se vor produce aici primele cantități de amoniac, acid azotic și azotat de amoniu.

Halele de producție sînt ridicate în întregime, iar montajul este executat în proporție de 95 la sută. Combinatul, care se întinde pe o suprafață de peste 30 ha, se înfățișează vizitatorilor ca o aglomerare ordonată de blocuri paralelipipedice din beton, împodobite cu o geometrie a culorilor și a dimensiunilor plină de fantezie și frumusețe, o poezie exactă, științifică. In tot acest proces de plămădire a combinatului s-a lucrat puțin după metodele „clasice", în care elementul prim era cărămida. Vechile tipare au fost sparte și înlocuite cu altele noi. Prefabricatele din beton-armat și sticla reprezintă 75 la sută din materialele de construcție folosite pe acest șantier. S-a lucrat intens cu cofraje glisante. S-a lucrat după metode noi, productive, la care au contribuit deopotrivă cele trei forțe ale șantierului : constructorii, montorii și beneficiarii. Ele au luptat și luptă pe același front și pentru același scop : punerea cît mai devreme în funcțiune a obiectivului industrial care înseamnă cantități mari de îngrășăminte chimice în plus pentru agricultură.

Spuneam mai sus că pe acest șantier s-a lucrat intens cu glisante și prefabricate. Inițiativa și îndrăzneala au iscat metode noi de execuție a turnurilor hiperbolice de răcire (cu ajutorul cofrajelor glisante), precum și a unui mare număr de stîlpi de beton în console. Metoda a fost gîndită și aplicată de inginerii Dinu Boghez și Șt. Tănăsescu ajutați de Ion Cantor, Arpad Dropa, Francisc Ioja, Petre Nistor și alți constructori iscusiți.

Aici, pe șantierul de la Tg. Mureș, lucrările de construcție ale combinatului au avut ceva din atmosfera industrială a unei uriașe hale de producție cu flux continuu. S-a lucrat în ritm accelerat, atît în timpul iernii cît și pe căldurile toride ale verii. Febra intensă a șantierului a ajuns într-un stadiu final. Se finisează, se remaniază, se fac probele de presiune ale utilajelor și instalațiilor tehnologice...

In prezent viitorii lucrători ai combinatului, operatorii, maiștrii, inginerii participă la lucrările de montaj, studiază schemele de funcționare ale instalațiilor, se pregătesc pentru marea bătălie ce se va da în retorte, în instalații și utilaje, în laboratoare. O dată cu intrarea în funcțiune combinatul va înghiți în fiecare oră 60 000 mc aer și 10 000 mc gaz metan. Așadar aerul — acest element esențial al vieții — va constitui materia primă de bază a combinatului, alături de gazul metan — această bogăție naturală adunată de milenii în fundul pămîntului.

Montorii în acțiune. Ei au ridicat aproape în întregime cele 6 700 tone utilaj, iar instalatorii au așezat rețelele tehnologice (conductele magistrale) care măsoară peste 15 000 m.

Față de producția din anul acesta, în anul 1970 se vor produce de 3,8 ori mai multe îngrășăminte în sortimente cu eficiență economică ridicată. Combinatul de îngrășăminte de la Tg. Mureș este unul din pionii acestei industrii în plin avînt. El va acoperi în parte necesarul de îngrășăminte cu azot al regiunilor Mureș-Autonomă Maghiară, Cluj, Maramureș, Brașov (parțial) și Hunedoara. La intrarea în funcțiune combinatul va produce pe an 90 000 tone amoniac, 150 000 tone azotat de amoniu, 40 000 tone ape amoniacale, 2 132 000 mc oxigen.

Aurel URZICĂ
Fotografie de Z. HARAGOȘ

ACTORI TINERI, CREAȚII MATURE

■ REVELAȚII LA SFÎRȘIT DE STAGIUNE ■ VEDETELE STILULUI ANTIVEDETĂ ■ CE ÎNSEAMNĂ A FI

Dacă de la Shakespeare încoace s-a repetat adesea dictonul „lumea este o scenă" — e mult mai vechi adevărul că scena este o lume. O lume aparte, în care realitatea se contopește cu imaginația și cu visul și ai cărei cetățeni sînt actorii. Cine pășește pe acest tărîm dobîndește privilegiul și obligația de a trăi într-o singură viață zeci și poate chiar sute de existențe, de a parcurge nenumărate chipuri, populînd, grație talentului, un univers mereu nou și surprinzător.

Recenta Decadă a teatrelor dramatice, trecere în revistă convingătoare a succeselor scenei românești, cele mai bune spectacole bucureștene ale stagiunii, precum și un șir de turnee ale teatrelor din provincie au impus atenției ori au reconfirmat înzestrarea unui mare număr de actori tineri ce-și merită dreptul de vot în cetatea artei teatrale. Ne-a impresionat, în spectacolele ieșene, simplitatea expresivă a unei actrițe ca Elena Bartok, tot astfel cum n-am putut trece cu vederea, în finalul piesei „Vară și fum", apariția de numai cîteva minute, dar de un umor autentic și personal, a lui G. Constantin, proaspăt absolvent al institutului. Aparținînd, de asemenea, ultimei promoții, s-au făcut remarcați Virgil Ogășanu în „Nu sînt Turnul Eiffel" la Piatra Neamț sau Petre Gheorghiu în „Surorile Boga" la Galați. Același „Turn Eiffel" a impus, în Eugenia Dragomirescu, o actriță de rară forță dramatică. În „Pălăria florentină", la Teatrul muncitoresc C.F.R., Mariana Mihuț ne anunță un temperament și o sensibilitate ieșite din comun. Interpretînd rolul extrem de greu al lui Jimmy Porter din „Privește înapoi cu mînie" (Teatrul maghiar de stat din Satu-Mare) Csiky András a produs o impresie profundă. Dar exemplele ar putea fi sporite mult peste limitele posibile ale rîndurilor de față.

Ne-am propus să schițăm aci doar cîteva portrete, care ilustrează — după părerea noastră — tendințe caracteristice în stilul de interpretare contemporan.

LEOPOLDINA BĂLĂNUȚĂ: LACONISM

A spune mult în puține cuvinte, iată un ideal al actorului contemporan. Epoca expresiei grandilocvente și a gesturilor largi a trecut. Leopoldina Bălănuță e una din marile noastre actrițe pentru că ea poate să înlocuiască printr-o privire o tiradă întreagă. Ați văzut-o în „Oameni sărmani" după Dostoevski, la televiziune? În jocul ei reținut, aproape imobil, era mai multă suferință, mai multă tristețe, mai multă tragedie omenească decît dacă ar fi vărsat un potop de lacrimi. În „Doi pe un balansoar" de Gibson ne istorisește irosirea unei vieți printre clădiri înalte și indiferente. Dar cum? Gittel, dansatorea ratată, în interpretarea Leopoldinei Bălănuță, nu-și mărturisește aproape niciodată durerea; pare de cele mai multe ori nepăsătoare sau ușuratică, ba, uneori, chiar veselă. Dar o înclinare a capului, o clipă de tăcere, o privire în gol, o tremurare a vocii dezvăluie neașteptat prăbușiri și zbateri interioare... O diferență de semiton care valorează cît o explozie.

GEORGE CONSTANTIN ȘI ION MARINESCU: A GÎNDI PE SCENĂ

Sentimentalismul călduț, melodrama s-au perimat. Se dezvoltă un nou tip de actor, prin excelență antiretoric, sobru în exteriorizarea stărilor sufletești, un actor care joacă aspru, dur, fără nici o dulcegărie, zgrunțuros. Iată-i, pe George Constantin și Ion Marinescu în „Oricît ar părea de ciudat" de Dorel Dorian. Două caractere puternice, dar puternice în chip diferit: inginerul Nicolae Roșca (George Constantin), ferm, stăpînit, pătruns de sentimentul răspunderii, și tînărul inginer Horia Drăgan (Ion Marinescu), pripit, nechibzuit, încă prea singur cu îndoielile sale, luptînd pentru a cîștiga încrederea în sine și în oameni. Fiecare dintre ei se bate pentru a-și impune sau verifica o convingere. Și fiecare greșește, într-o măsură, față de celălalt. E ca o încrucișare de săbii, o ciocnire bărbătească, în care adversarii nu se plîng și nu se menajează reciproc. Un joc auster, care-și refuză „efectele", extrăgînd tensiunea dramatică din dezbatere, din înfruntarea punctelor de vedere opuse. Ambii interpreți posedă capacitatea de a ridica gîndirea personajelor pînă la acel grad de incandescență unde ideea devine pasiune. Astfel de actori cred că i-ar fi plăcut lui Camil Petrescu. Ei sînt dintre aceia care „văd idei".

SILVIA POPOVICI: AUTENTICITATE ȘI SIMBOL

Simplitatea este expresivă pe scenă numai cînd vine dintr-o mare bogăție lăuntrică. În jocul Silviei Popovici e un firesc, o naturalețe obținute parcă fără efort și care-i dau un fel de seninătate maiestuoasă. Momentul apariției ei în „Constructorul Solness" de Ibsen produce literalmente senzație în sală. În casa rece, întunecată, a închistatului arhitect năvălește parcă soarele. Fata de la țară, care-și aruncă rucsacul în mijlocul casei și își cere pe un ton imperativ dreptul la dragoste, la împlinirea visurilor, aduce cu ea un suflu de îndrăzneală, de voință, de prospețime. Exuberanța, sinceritatea, prezența ei luminoasă sînt tot atîtea argumente în favoarea reîntoarcerii lui Solness pe drumul generos al adevăratei creații deschise spre ceea ce este nou. Silvia Popovici a făcut din Hilde Wangel o întruchipare a năzuinței spre înălțimi, în mijlocul unei existențe burgheze încet.

Setea de viață a personajului se împletește, se identifică în fond cu chemarea spre un ideal. Acest ideal ia înfățișarea încîntătoare a Hildei. Dăruindu-i o vitalitate neobișnuită, actrița și-a ridicat totodată eroina deasupra cotidianului, la semnificații simbolice.

OCTAVIAN COTTESCU: ARTA AUTOIRONIEI

O anume distanțare față de personaj e frecventă azi — și dacă termenul a fost pus în circulație de Brecht, valabilitatea sa nu se reduce la „teatrul epic". A da contur unei figuri negative păstrîndu-ți un fel de „alter ego" care zîmbește este o artă subtilă pe care Cottescu o reprezintă cu strălucire. Urmărind jocul acestui actor observi o dată cu el că mii de oameni sînt lipsiți de caracter nu pentru c-ar ignora proverbul „Cunoaște-te pe tine însuți". Ei își cunosc bine cusururile și le iubesc, ajung să fie chiar mîndri de ele. Interpretîndu-l la televiziune pe Hjalmar din „Rața sălbatică" de Ibsen, Cottescu a înfățișat un filistin mic-burghez care se umfla în pene cu egoismul și cu meschinăria lui și care după ce a provocat sinuciderea micuței Hedwiga ar fi vrut să fie tot el compătimit ca un martir. În „Fii cuminte, Cristofor!" de Aurel Baranga, supunînd criticii infidelitatea, goana după aventuri extraconjugale a compozitorului Cristofor Belea, a ridiculizat mai ales înfatuarea acestuia, aerul de superioritate, convingerea că are toate drepturile și nici o obligație. Ceea ce mi se pare inedit în creațiile satirice ale lui Cottescu este demascarea acestei trufii agresive a lichelismului care, după ce că încalcă legile cele mai elementare ale comportării sociale, mai are pretenția să fie și admirat pe deasupra.

SANDA TOMA: INTELIGENȚĂ SCENICĂ

Ceea ce specialiștii numesc „instinct de teatru", a nimeri spontan tonul just, este o calitate importantă dar nu suficientă în vremea noastră. Nu e de ajuns să intuiești caracterul personajului, trebuie să-i găsești locul exact în ansamblul relațiilor scenice, timbrul propriu într-un concert. Ce este prințesa din „Umbra", de fapt? O făptură mofturoasă și rea, desigur. Dar ea nu are nici o inițiativă, nici o influență proprie asupra acțiunii: e pentru învățat doar un chip îndepărtat de care se îndrăgostește, iar pentru Umbră un mijloc de parvenire. Sanda Toma a definit-o exact: o păpușă mecanică. Dactilografa Daisy din „Rinocerii" lui Ionescu este o fată drăguță, bună colegă de birou, fără pic de personalitate; și tocmai în această lipsă de personalitate a descoperit interpreta originalitatea artistică a rolului. Daisy trece de partea rinocerilor fără nici un fel de teorii sau justificări, mulțima o cuprinde cu atît mai frenetic cu cît ea n-are și nu poate avea un punct de vedere, curentul o atrage pur și simplu, vezi cum o străbate prin tot corpul și o ia cu el. Privind la fereastră cum trec turmele dezlănțuite, ascultînd mugetele lor sălbatice ca pe o muzică, ea se transpune într-o imagine a adaptării fascinate, a nerezistenței și pasivității, care devine complice. Prin inteligența și luciditatea interpretării, însăși platitudinea personajului a căpătat un relief scenic surprinzător.

ION PAVLESCU: DE LA APARENȚĂ LA ESENȚĂ

Faimosul Iago, chintesență a calomniei și relei credințe, era un om atrăgător, plin de perspicacitate, iscusit, curtenitor, subtil. Acesta e punctul de vedere al lui Ion Pavlescu în spectacolul craiovean cu „Othello" (de altfel pe o linie asemănătoare a interpretat rolul, cu două decenii în urmă, neuitatul Mihai Popescu). Iago este un subaltern serios, disciplinat, ager. De ce nu i-ar asculta Othello sfatul? E vesel, bun camarad, om de viață. De ce n-ar bea Cassio cu el? E sensibil, prevenitor. De ce l-ar suspecta Desdemona? Simplificarea caracterelor e tot ce poate fi mai antishakespearean. Cu o ținută scenică elegantă, cu o suplețe și o plasticitate demonstrată și în alte roluri (de pildă bufonul din „A 12-a noapte"), Ion Pavlescu și-a dozat atent luminile și umbrele, conducîndu-ne de la aparențele seducătoare pînă la esența — cu atît mai periculoasă cu cît e mai greu sesizabilă — a intrigantului.

LILIANA TOMESCU: INTERIORIZARE

Frumusețea și urîțenia au alte criterii pe scenă. Am văzut actrițe extrem de frumoase în foaier, care pe scenă sau pe ecran sînt fade, șterse, pentru că fața lor nu spune nimic. Am văzut actrițe care-și păstrează o anumită frumusețe și în luminile rampei, dar e tot frumusețea de pe stradă, de care nu se pot dezbăra, care copleșește și acoperă totul pînă la monotonie.

Liliana Tomescu a știut să fie în „Luna dezmoșteniților" de O'Neill o fată urîtă, conștientă de urîțenia ei, o fată care bravează chiar în numele acestei urîțenii. Și a știut apoi să-i dea băiețoasei Jossie o aură de frumusețe și de feminitate mai prețioasă pentru James Tyrone decît tot ce-i poate oferi Broadwayul cu „stelele" lui confecționate. Frumusețea lui Jossie nu este aceea a reclamelor de lenjerie sau de pastă de dinți, ci frumusețea pe care o caută pictorii, regizorii și oamenii obișnuiți în viața de toate zilele. E farmecul expresiei. El nu poate fi obținut nici prin tehnică, nici prin machiaj, doar prin acea însușire pe care o numim, cu un cuvînt des întîlnit în cronici și nu îndeajuns de des pe scenă, interiorizarea.

(Continuare în pag. 16)

1 **Leopoldina Bălănuță, o prezență care umple întotdeauna scena (în piesa „Doi pe un balansoar").**

2 **Dragoste și... idealuri contradictorii (Virgil Ogășanu și Eugenia Dragomirescu în „Nu sînt Turnul Eiffel").**

3 **„Sărmanul" Cristofor are dureri de cap... (Octavian Cottescu în „Fii cuminte, Cristofor!" în rolul dublu Anca-Ema: Marcela Rusu).**

FRUMOS PE SCENĂ ■ NU DEGHIZĂRI, CI METAMORFOZE ■ TRĂSĂTURI NOI ÎN ARTA INTERPRETĂRII

FLORIN PIERSIC: DRUMUL SPRE COMPOZIȚIE

E, fără îndoială, un act de curaj să iei un actor frumos, pus mereu să joace pe băiatul frumos, june-prim „turnat" din cap pînă în picioare și să-l distribui în rolul unui arierat mintal. Acest curaj l-a avut regizorul Alexandru Finți în „Oameni și șoareci" de Steinbeck. Sub îndrumarea sa, Florin Piersic a făcut un pas important pe drumul maturizării artistice: a „ieșit din propria sa piele" pentru a intra într-una cu totul diferită, a demonstrat că poate **compune** cu succes o diversitate de roluri peste limitele propriei înfățișări fizice. Compoziția sa nu este demonstrație de virtuozitate în sine, ea se integrează ideii generale a spectacolului. Interpretarea lui Piersic abordează cu discreție latura maladivă a personajului, punînd accentul pe cea umană. Lennie, uriașul cu suflet de copil, căruia-i place să mîngîie blănița șoriceilor și tot ce e catifelat, apare ca o ființă fără apărare în mijlocul unei lumi brutale, pline de primejdii ce pîndesc la tot pasul. Pe fața lui, zîmbetul deschis, candid și blajin se amestecă din cînd în cînd cu o undă de îngrijorare: nu cumva să-l părăsească bunul său prieten George. Este ceva de vietate fugărită în acest muncitor ziler, care lucrează cît patru dar intră peste tot în încurcături fatale și care moare visînd o odihnă ce nu poate fi dobîndită niciodată. Dincolo de compătimirea față de un infirm, Piersic ne-a transmis ceva din tragismul unor relații sociale de unde omenia este exclusă.

ILEANA PREDESCU: DIALECTICA PERSONAJULUI

Ileana Predescu face parte dintre actorii multilaterali, stăpîni pe mai multe voci, pe mai multe staturi, pe mai multe fizionomii, capabili să surprindă într-un personaj jocul contradicțiilor și al traversărilor vertiginoase de la o stare la alta. Unul din primele sale succese a fost, cu ani în urmă, „Învățătoarea" de Brody Sandor: era, aici, pe de o parte o fetișcană înfiptă care înfruntă cu nonșalanță pe oricine nu-i e pe plac, și mai ales pe boieri, iar pe de altă parte o femeie învăpăiată care se îndrăgostește, printr-o ironie a soartei, chiar de tînărul boier Nagy, un bețiv și un afemeiat. Rînd pe rînd — și uneori în același timp — ea a fost volubilă și malițioasă, temerară și speriată, indignată și plină de duioșie, flatată și lucidă; a cochetat cu toată viclenia feminității și a rezistat persecuțiilor cu cea mai severă bărbăție; a fost îndrăgostită pînă la pierderea minții și revoltată din adîncul sufletului; a așteptat fremătînd de nesiguranță un semn de la omul iubit, și a luat, cînd trebuia, hotărîri rapide și ferme — totul cu o strălucire naturală. Am admirat în multe alte spectacole varietatea inepuizabilă a resurselor de care dispune Ileana Predescu. Recent, în „Tigrul", compoziția actriței a împletit cu măiestrie spaima femeii răpite în plină noapte cu o notă tot mai accentuată de înțelegere pentru răpitorul ei, tonul moralizator al doamnei de condiție bună care ia parte la activitatea societăților de binefacere și frivolitatea cuconiței lipsite de preocupări serioase, observația de bunsimț și autoironia. Ileana Predescu ne dezvăluie astfel, cu subtilitate, personajul din mai multe unghiuri diferite: așa cum pare a fi Gloria la începutul piesei, așa cum o vede „tigrul" Ben, așa cum se vede ea însăși și așa cum o vedem noi în final.

4 **„N-ai să mă părăsești, George, nu-i așa că n-ai să mă părăsești?" (Florin Piersic în „Oameni și șoareci").**

5 **Lupta cea mai grea rămîne totuși cea cu sine însuși (Ion Marinescu și Tatiana Iekel în „Oricît ar părea de ciudat").**

6 **Un Iago care știe să inspire încredere (Ion Pavlescu alături de Vasile Cosma în „Othello").**

MARIN MORARU: FANTEZIE ȘI EXPRESIE CORPORALĂ

Meșteșugul actorului nu mai este de mult sinonim cu declamația. Formele diverse ale expresiei corporale — mișcarea, gestul, pantomima, baletul, uneori chiar mijloacele clovnești — se unesc cu rostirea, cu cîntul și onomatopeea într-o imagine complexă, vizual-auditivă, a cărei înfiripare solicită din plin fantezia interpretului. În acest stil au fost create mai toate personajele spectacolului „Troilus și Cresida" de Shakespeare la Teatrul de comedie. Ne vom referi, spre exemplificare, la unul singur: Patrocle. Pornind de la sugestia, existentă în text, a unor legături nefirești între Ahile și Patrocle, Marin Moraru a compus, cu un umor usturător, chipul grotesc al „cățelei lui Ahile". I-a dat un cap lunguieț și efeminat; doi ochi rotunzi, cu privirea obraznică și speriată în același timp; o voce pițigăiată, insinuantă; un zîmbet stupid; două picioare slăbănoage, cu mersul împleticit; a purtat „cochet" o gentuță în mîinile strîmbe dar posesive; l-a înzestrat, în fine, cu darul prostiei totale. Iar în acest portret atît de incisiv nimic nu apare grosier sau indecent, compoziția lui Marin Moraru, încărcată de sensuri satirice precise, poartă marca veritabilei transfigurări artistice.

★

Laconism, interiorizare, capacitate de a gîndi pe scenă, de a ridica eroul dramatic la simbol, îmbinarea emoției cu luciditatea, autoironie, redarea complexă a personajului în dialectica trăsăturilor lui sufletești, pătrunderea de la aparență la esență, compunerea originală a rolului printr-o bogată imaginație scenică și îmbinarea textului cu expresia corporală — din toate aceste elemente se înfiripă profilul unei noi generații actoricești, continuatoare a celor mai înaintate tradiții ale artei noastre scenice realiste. Căutînd limbajul cel mai potrivit pentru a se adresa contemporanilor săi, teatrul de bună calitate e mereu nou și mereu tînăr, ca viața pe care o reflectă.

Andrei BĂLEANU

SPORT

DE LA PO LA DUNĂRE

Credem că vechea zicală „tace ca un peşte" se potriveşte mai curînd pescarilor sportivi (sau, cu voia dumneavoastră, „undiţarilor", cum li se mai spune) decît peştilor. Cunoscînd că în apă sunetele se propagă cu o viteză mult mai mare decît în aer şi că vibraţiile mecanice cît şi cele infra şi ultrasonore sînt percepute de peşti, undiţarii tac ca... peştii. Iar partenerii gălăgioşi sau chibiţii curioşi sînt consideraţi o adevărată calamitate.

Iată deci o ramură sportivă în care „galeria" este redusă... la tăcere ! Ce să-i faci ? Performanţa o pretinde !...

CARE-I PERFORMANŢA ?

De fapt pentru pescarul sportiv marea performanţă nu are nevoie de omologare. Ea se stabileşte în condiţii diferite (chiar şi iarna pe gheaţă „la copcă", încît undiţarii dacă ar avea şi cinci anotimpuri la dispoziţie pentru pescuit tot puţin li s-ar părea...), cu „performeri" de categorii diferite : caras, păstrăvi, crapi, clean, ştiucă (sau Esox cum îi spun undiţarii eruditi acestui din urmă celebru al lor inamic), cu unelte meşteşugit aranjate (vezi varga de bambus, lanseta, mulineta, linguriţe, pîine şi rîme etc., etc.). Ca să te poţi descurca numai printre accesoriile indispensabile echipării firului la lansetă trebuie să deţii multe ore de pescuit.

Iar „performanţa" variind de la pescar la pescar (crezuţi de multe ori pe cuvînt de către rude şi cunoscuţi, dar adeseori contestaţi de adversari...) sfîrşeşte glorios într-o... tigaie. Gustată şi apreciată, „performanţa" se dovedeşte astfel la înălţime !

Lăsînd la o parte însă latura gastronomică constaţi că aria celor care practică pescuitul sportiv creşte an de an, mii şi mii de iubitori ai naturii (organizaţi în Asociaţia generală a vînătorilor şi pescarilor sportivi) petrecîndu-şi timpul liber pe drumurile ce duc spre lacuri şi bălţi ori pe firul apelor de munte, dar mai ales pe malurile acestor ape.

În anul 1964 patrimoniul pescuitului sportiv a crescut cu 1 920 ha de lacuri şi iazuri, bazinele piscicole fiind periodic repopulate.

Şi toate acestea invită la ieşiri comune la pescuit, la concursuri de pescuit sportiv.

MARELE CONCURS AL ANULUI

La mai puţin de o lună după disputarea finalei Campionatului naţional la Galaţi, aceeaşi localitate va găzdui cea de-a XII-a ediţie a Campionatelor mondiale de pescuit staţionar.

Apreciind activitatea Asociaţiei române de vînătoare şi pescuit sportiv, Confederaţia internaţională de pescuit sportiv a hotărît ca această competiţie să aibă loc la 26 septembrie 1965 la noi.

O interesantă şi grăitoare coincidenţă face ca cel mai mare concurs al pescarilor sportivi din lume să se desfăşoare pe Dunăre la aniversarea a 75 de ani de la înfiinţarea navigaţiei fluviale române.

Gazda va fi deci Galaţiul, dar de fapt arena disputei va fi Dunărea, pe o porţiune a sa dintre Galaţi şi Brăila. Bătrînul nostru fluviu va oferi aci concurenţilor veniţi din toate ţările lumii obleţi, babuşcă, plătică şi alte asemenea specii. Comisia C.I.P.S. va trebui doar să-i constate şi să hotărască momeala naturală, hrana „performanţelor" şi unealta performerilor.

Hrana „performanţelor" pentru că viermuşii de carne (ce vor fi probabil utilizaţi) alcătuiesc un meniu preferat al peştilor localnici, şi unealta performerilor pentru că pe această bază concurenţii vor face nădirea locului (cu alte cuvinte păcălirea şi atragerea peştilor).

Punctajul acordat concurenţilor va ţine cont de numărul şi gramajul peştilor prinşi (5 puncte pentru fiecare prins şi un punct de fiecare gram). Cine va fi campion mondial ? Cel care în decurs de trei ore, cît va dura concursul, va prinde cei mai mulţi şi mai graşi peşti !

★

Anul trecut campionatul mondial s-a desfăşurat pe fluviul italian Po, după ce printre organizatorii ediţiilor precedente s-au numărat oraşele Londra, Paris, Gdansk şi altele.

Pescarii români se vor afla în acest an la a patra participare la campionatele mondiale, ei clasîndu-se la fiecare ediţie printre primele opt echipe (cea mai bună performanţă : locul cinci în 1962, la Peschiera del Garda — Italia).

Fiecare echipă reprezentativă va fi alcătuită din cinci concurenţi. La noi candidaţi sînt... 65 000 de membri ai A.G.V.P.S. Deci un lot masiv de selecţionabili ! Trialurile succesive ale preliminariilor campionatului republican vor aduce la sfîrşitul lui august, la Galaţi, pe finaliştii acestui campionat. Primii cinci clasaţi aci vor purta culorile echipei noastre la acest campionat mondial de pescuit sportiv găzduit de ţara noastră.

Şi credem că, fiind pe „apă proprie" (echivalentul pescăresc al „terenului propriu") undiţarii noştri vor avea o frumoasă comportare.

D. SLĂVESCU

Fotografie de Traian PROSAN

Un sport la care galeria se remarcă prin... tăcere.

PASĂRI

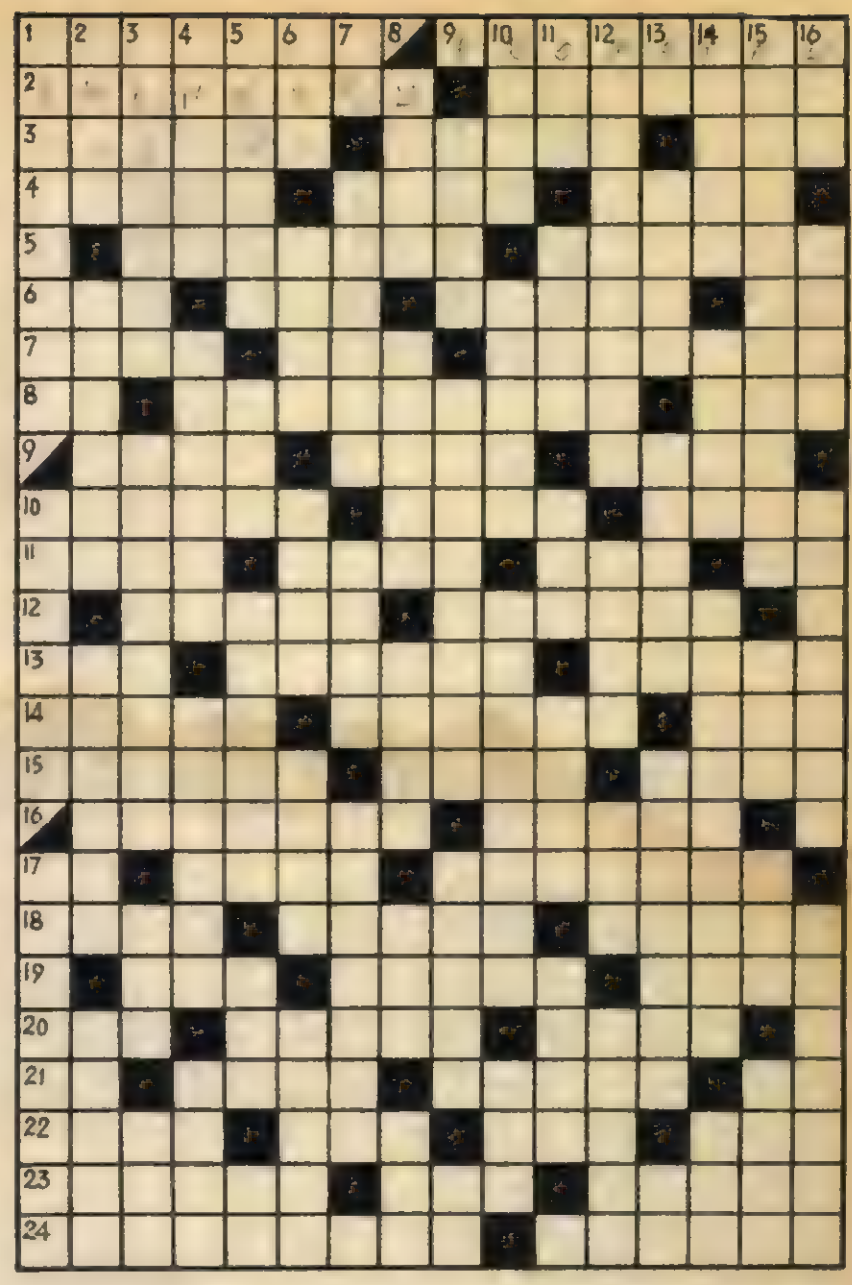

16/24

ORIZONTAL : 1) „Maimuţa" păsărilor — Titan mitologic înlănţuit de Zeus, căruia un vultur îi sfîşia zilnic ficatul, mereu refăcut. 2) Autorul poeziei „Somnoroase păsărele" — Alt nume dat tucanului, „mîncătorul de piper" (pl.). 3) Instrumente pentru prins păsări — Pasăre foarte căutată de vînători — Poet englez (1745-1813). 4) Centre (fig.) — Boală a găinilor şi a gîştelor — Numele ştiinţific al raţei. 5) Neteziri cu gealăul — Păsărică al cărei cîntec seamănă cu al canarului. 6) La telefon — Avantaj (fig.) — Ţesătură lucioasă — Clor. 7) Crede că tot ce zboară se mănîncă — Papagal sud-american — Organe ale corpului. 8) Sînt — Pasăre în frac ! — A se ivi. 9) Emoţie — Autorul fabulei „Cocoşii şi potîrnichea" — Filozof pozitivist francez (1861-1909). 10) Dormitorul păsărilor — Moral — Cîrd de păsări zburătoare, de acelaşi fel. 11) Persoane — A uni — Afluent al Dunării — Număr (abr. înv.). 12) A goni păsările (reg.) — Rege al Traciei care s-a transformat în pupăză (mit.). 13) Pasiunea raţelor şi a gîştelor — Tras de păr — Aşa cum i se pare invidiosului că este găina vecinului. 14) Pipote — Butoaie (reg.) — Donat. 15) Parte a florii în care se află polenul — Personaj din „Apus de soare" de Delavrancea — Sat în Banat. 16) Specie de raţă sălbatică şi de porumbel domestic — Scriitor sovietic care împreună cu Krapiva a scris piesa „Cîntă ciocîrlie". 17) Posezi — Dafin — Sat... tematic lîngă Bucureşti. 18) Locuri la teatru — Specie de piţigoi — Onomatopeea din pliscul berzei. 19) Monedă veche — Pictor olandez (1839 - 1917) printre ale cărui lucrări există una intitulată „Raţa" — Accesoriu la mesajul porumbelului călător. 20) În acest loc — La fel (pl.) — Demnitar al faraonului Ehnaton. 21) Titi Oprea — Plantă exotică — Vultur mai mic numit şi acvilă sau pajură — Aviator (abr.). 22) Jumătate diametru (pl.) — Infern — Poet contemporan — Diviziuni de timp. 23) Personaj central din baletul „Lacul lebedelor" de Ceaikovski — „Ţara păunilor" din cartea „Împărăţia soarelui" de Eusebiu Camilar — Pasăre călătoare dintre cele mai mari. 24) Pasăre al cărei cuib constituie în unele ţări ale Asiei un delicii culinar — Poet clasic rus care a scris „Basmul cocoşului de aur".

VERTICAL : 1) Pasăre mare din Delta Dunării (pl.) — „Nemişcată-n vîrf de par/ Ca o acvilă pe-un soclu,/ Oacheşă ca un hornar/ Şi macabră ca un cioclu" (Topîrceanu) — Mare pasăre marină, despre care se spune că prevesteşte furtuna. 2) Pictor român, autorul tabloului „Ţărancă ducînd o raţă" — Pasăre asemănătoare cu rîndunica — Poet român, autorul poeziei „Dragi cocoare" — Cîrma păsării. 3) Mică pasăre în veşnic neastîmpăr — Situaţia celui ce dă vrabia din mînă pe cea de pe gard — Zi — Sîrguinţă. 4) Inadins — Pasăre ce visează... mălai (pl.) — Compozitor austriac, autorul operetei „Vînzătorul de păsări" — Prefix în chimie. 5) Unul din prietenii lui Păsări-Lăţi-Lungilă — Coadă de... păsărică ! — A face... huşti ! — Copacul în care-şi avea cuibul pupăza lui Ionică a Petrii — Penet ! 6) Campioni — Autorul poeziei „Zbor de hulubi" — Cetate turcească (od.) — Tratez cu... fum — Compozitor norvegian, autorul piesei pentru pian „Păsărica". 7) Calc ! — Turme — Pasăre din fauna australiană — Parfumată. 8) Ca fulgul — Cea mai mică pasăre de la noi (pl.) — Articol nehotărît (pl.) — Ospătar (od.) — Autorul poeziei „Corabia cu păsări migratoare". 9) Pasărea sfîntă a vechilor egipteni — Pasăre cu pene negre mărginite cu roşu, ce trăieşte pe malul mării — A pune rămăşag — Poftim ! 10) Păsări înotătoare, domestice sau sălbatice — Nelipsite păsărilor — Bine închişi — Strigătul corbului. 11) Ceas — Baionetă (reg.) — Pe mai multe voci — Munte în Arabia Saudită — Astru. 12) Mică pasăre călătoare cu penele castanii — Normă juridică — Crustaceu — Specie de pasăre de pradă din familia vulturului, originară din America. 13) Unu la table — Somn uşor, puişor ! — Uliu în denumire ştiinţifică — Specie mare de vultur numită şi zăgan, ceahlău etc. — Da de unde ! 14) Participiu la coafor — Fără un corn — Autorul povestirii „Cocostîrcul albastru" — Localitate în S.U.A. 15) Rege al Tesaliei, a cărui fiică s-a întors din robie sub chip de pasăre (mit.) — Ambalaj — Comună în Franţa — Munţi în America de Sud unde trăieşte o specie de condor atît de mare încît e în stare să răpească un viţel. 16) Alt nume dat uliului şopîrlelor — Nume dat mai multor păsări răpitoare din familia acvilidelor (pl.) — Pasăre din ordinul picioroangelor, cu ciocul lat — Mică pasăre care constituie un exemplu tipic de simbioză cu crocodilul.

Dumitru IACOBESCU

Cuvinte rare : PYE, RAUH, SOCA, MARIS, STIC, LAUS, CIUT, ARK, AME, TUTU.

FILM

PROFIL

Ovidiu GOLOGAN

Există un anonimat fatal al spectacolului cinematografic. În afara regizorului și a actorilor capete de afiș, genericul înșiruie, e drept, și numele celorlalți colaboratori. Dar pe cîți dintre ei îi reținem ? Operatorul e unul dintre acești nedreptățiți. Contribuția lui (dacă e semnalată) inspiră la aprecieri grăbite de genul „imaginea a fost frumoasă și luminoasă..., portretele expresive" etc. Și totuși...

Operatorul e un artist. Un adevărat creator. Un om de concepție care „vede" plastica filmului în mișcare. Acordă respirația fiecărui cadru cu sufletul general al operei. Rimează și ritmează filmul. El și regizorul. El și montorul. El și compozitorul. Deci : el și ceilalți. Ovidiu Gologan, pe care vi-l prezentăm aici, s-a impus de mult în peisajul cinematografic. Mai întîi ca reporter. A fost unul dintre primii operatori ai jurnalului de actualități, căruia îi datorăm imagini — astăzi istorice — ale eliberării Bucureștiului în august 1944. Pasiunea pentru faptul real l-a însuflețit și în noua sa muncă la filmul artistic. Gologan este coautorul imaginii filmelor : „Viața învinge" (în colaborare cu Ion Cosma), „Nepoții gornistului" (alături de Ott și Samson). Următorul — „Moara cu noroc" — ne revelase surprinzătoarele sale calități dramatice. Peisajul filmat, chiar dacă uneori era static, concentra o expresivă grafie a pasiunilor, o tensionare misterioasă, propice desfășurării dramei romantice a lui Slavici și, în același timp, sobrietății clasice a regizorului Victor Iliu. Și iată acum „Pădurea spînzuraților" — succesul noului film îi aparține în bună măsură. Gloria trebuie împărțită, ca și însuccesul. Cannesul a relevat calitățile evidente ale regiei. Dacă dorea să fie echitabil, atribuia și un premiu pentru imagine. Munca artistică a lui Gologan și-a atins aici maxima. Gîndirea sa plastică a cristalizat — împreună cu regizorul, el însuși artist al imaginii — peisaje naturale și umane zguduitoare. Iată convoaie greoaie mărșăluind spre front, istovite, epuizate. Capete plecate sub apăsarea de oțel a căștilor, umeri împovărați de arme, spinări curbate sub o mare, imensă amenințare, se scurg anonim prin fața aparatului. Și, deodată, o imagine-șoc : un chip se întoarce fulgerător spre obiectiv. Pare că a zărit ceva, ceva ce numai el a înțeles într-o secundă, ca fiind dureros, groaznic, inevitabil. Operatorul creează momente de suspense, ne introduce în dramă prin cîteva imagini-cifru ce se vor limpezi treptat. Unele vor deveni simboluri ample, poetice, de un tragism înscris sub semnul înțelegerii tîrzii, a revelației fatale ; ca acel motiv al reflectorului scrutînd bezna tranșeelor și a conștiințelor cu o lumină crudă, intensă, dureroasă, descoperind adevăruri greu de recunoscut. Dialogul — mut — al locotenentului Bologa cu lumina aceasta ce hoinărește ca într-o „țară a nimănui" în sufletele oamenilor e mai zguduitor decît duelul — oricît de savant literar — de replici. Pentru că e mai simplu, mai direct, mai cinematografic. Se adresează ochiului și sufletului nostru pe calea specifică a imaginii, nefolosind nici un artificiu, nici un intermediar al altei arte.

Operatorul e singurul autor din complicata alchimie cinematografică, sinteză a artelor, care nu poate trișa, care e obligat să folosească resursele proprii ale filmului. Singura lui escapadă ar fi compoziția statică fotografică.

Dar chiar așa, dacă nu din interiorul fiecărui cadru atunci din înlănțuirea instantaneelor, din dirijarea lor într-un sens dinamic general, tot creează viața printr-o geneză specific vizuală.

Chiar cînd face pictură, ca Figueroa, operatorul tot artă cinetică realizează în ultimă instanță. El are în mînă cheia și lacătul filmului. Meseriaș e constrîns să devină. Artist, numai cînd are harul nobil. Ovidiu Gologan se află printre aceștia. Fiecare colaborare

a sa a fost o profesiune de credință și se pare că aceasta cu Ciulei-Rebreanu poate fi socotită drept cea mai pasionantă din toate.

„Pădurea" i-a prilejuit o maturizare de gîndire poetică, de generalizare filozofică uimitoare.

El compune, cu ajutorul luminii, adevărate poeme fără vorbe, ca acea admirabilă scenă a sărutului aplaudată pe scară mondială. Estompează pînă la materializare, pulverizează în neant siluetele ostașilor porniți spre moarte. Concentrează, într-o singură privire — a Iloncăi — fixă, dilatată, încremenită în durere și spaimă, în tragică neputință apropiata execuție a lui Bologa. Dialogul cu moartea, cu dragostea și adevărul sînt susținute — și aceasta e principala calitate a filmului nostru premiat la Cannes — prin intermediul aparatului cinematografic. Cea mai înaltă expresie poetică a „Pădurii", scena sărutului de care aminteam, i se datorează operatorului tot atît cît și regizorului. O lumină dulce contopește — ca în vis — contururile îndrăgostiților, irizează patima într-o armonie aproape sonoră, de muzică preclasică. Mișcarea circulară a aparatului e învăluitoare, discretă și pasionantă, timidă și impetuoasă în același timp, ca prima îmbrățișare. Ecranul se încarcă de emoție și poezie ca un sonet de Petrarca. Operatorul își declară (prin această scenă și prin multe altele) constanta, matura sa dragoste pentru o artă nobilă : cinematografia.

Alice MĂNOIU

DIN AGENDA FESTIVALURILOR:

„The Knack"
(„Palme d'or" la Cannes)

TINERII FURIOȘI ÎNVAȚĂ SĂ RÎDĂ

E puțin întristător și totuși în firea lucrurilor ca, o dată ce și-a atins apogeul, cea mai exuberantă dintre mișcările cinematografice din ultimii ani, așa-numitul „nou val", dominat de „tinerii furioși", să cunoască o fază de declin. Reisz, Richardson, Schlesinger sau Anderson au înscris în istoria celei de-a șaptea arte un capitol plin de dinamism, de „furia" în sensul italienesc, temperamental, al cuvîntului. Și dacă acum ei arată intenția de a-și asigura un loc confortabil în banca cinematografiei conformiste și rentabile, e un lucru care-i privește personal.

Schimbul de altfel se și anunță. Sub forme uneori deconcertante, e drept, dacă luăm în considerație de exemplu Grupul celor 6, care operează în jurul postului BBC-2 al televiziunii britanice și care are la activul său o serie de lungi și scurt-metraje de un intelectualism exacerbat. Alteori el se ivește pe neașteptate, din mijlocul a ceea ce snobii numesc cea mai comercială dintre cinematografii și ține, într-o oarecare măsură, de o respectabilă tradiție — burlescul englezesc.

Îl avem în vedere pe Richard Lester, tînărul regizor încununat recent cu marele premiu „Palme d'or" al Festivalului de la Cannes. Cine e omul al cărui triumf pe Croisettă i-o fi silit pe apostolii cinematografiei superintelectuale și ermetice să arboreze doliu ? Richard Lester e semnatarul recentului film consacrat pletoșilor idoli ai tineretului anglo-saxon, the Beatles, „Patru tineri la modă". O modă care i-a îmbogățit și pe ei și pe producătorii filmului, iar lui Lester i-a dat posibilitatea să lucreze într-o ambianță de neînfrînată exuberanță filmul „The Knack" („Șpilul").

Care-i „șpilul" cu care unii cuceresc atît de ușor fetele ?, se întreabă eroul filmului, timidul și stîngaciul Colin. Prietenul și colocatarul său, Tolen, nu e în stare sau poate nu vrea să-i vîndă secretul nenumăratelor sale

O Londră insolită slujește drept cadru năstrușnicelor aventuri ale eroilor filmului „Șpilul".

Un pat care e și vehicul, și simbol, și personaj, execută de-a lungul Londrei și al filmului „Șpilul" o poetică și ilariantă călătorie.

UMOR de peste hotare

– N-o să reușiți să mă adormiți cu lumina asta...

succese, iar naivul Tom mai mult îl derutează cu sfaturile sale fanteziste. Ideea că patul, un pat mare și somptuos, ar constitui un fel de „iarbă fiarelor" și-a făcut loc, nu se știe cum, în mintea lui Colin, care nu are odihnă până nu-și vede visul cu ochii. Achiziționat de la fier vechi, obiectul mult dorit devine un instrument de tortură și un vehicul totodată. Pe scurt, un personaj. În compania acestuia, a lui Tom, și — surpriză ! — a unei fete, Colin străbate întreaga Londră până acasă. Aci fata, naivă provincială în căutare de adăpost, cade în mrejele frumosului Tolen. Dar totul până la un punct. Căci naiva Nancy este de fapt mai șireată decît toți. Numai că principala victimă a indignării ei va fi bietul Colin, acuzat de atentat la pudoare. O explicație strict particulară îi va elibera în cele din urmă pe Colin și Nancy de ultimele lor complexe. Aceasta, spre marea indignare a vecinului Tolen, care-și descoperă de-abia acum principii morale din cele mai riguroase și grav ultragiate de „purtarea libertină" a celor doi îndrăgostiți.

Întrebat asupra sensului filmului său, Richard Lester a vorbit cu ironie drapată în falsă gravitate despre „incomunicabilitate". Dar dacă în privința unui erou ca Tolen se poate vorbi de o anumită singurătate, singurătatea donjuanului în mijlocul celor mai aprinse și multiple amoruri, Lester îl lasă pe spectator să priceapă că un Colin nu va fi mereu singur.

Încununînd cu cea mai mare distincție de care dispunea, filmul cel mai fantezist, mai trăsnit, al festivalului, juriul de la Cannes a înțeles probabil să încurajeze intențiile de ironizare nu numai a conformismului și ipocriziei, ci și a unui anumit snobism cinematografic care pretinde unui film de artă și de probleme să fie un canon pentru spectator.

Prin voioșia debordantă și cascadele de gaguri burlești substanța omenească a filmului nu e sărăcită, ci capătă o dimensiune în plus, cea a victoriei. Încrîncenarea „tinerilor furioși" nu era unicul fel de a înfrunta contradicțiile unei societăți osificate. Râsul poate stîrni o nouă undă în cinematografia engleză și poate că, purtat de ea, Richard Lester e chemat să adune în jurul său tînără generație de cineaști britanici. Format, ca și cei mai mulți dintre ei, la școala televiziunii (10 ani la pupitru) și a scurtului-metraj („Running, jumping and standing still" cu Peter Sellers, „It's trad, dad !" și „Soarecele pe lună") el este un profesionist care nu afișează disprețul față de tehnică al multor „inovatori". Oricît de abilă, regia lui din filmul „The Knack" e decontractată, căutînd parcă să treacă neobservată, și tocmai astfel creează un soi de „spațiu secund", sădăt în poezie, prin care interpreții, Ray Brooks (Tolen), Donald Donnely (Tom), Michael Crawford (Colin) și mai ales Rita Tushingham (Nancy) evoluează cînd cu frenezie, cînd cu o grație aproape onirică.

Ana ROMAN

PE SCURT
DESPRE NOUA GENERAȚIE DE CINEAȘTI CEHI

De vorbă cu criticul de film Stanislav ZVONICEK, directorul Institutului de cercetări cinematografice din Praga

— După părerea dv. care sînt trăsăturile distinctive ale tinerei generații de cineaști din țara dv. ?

— S-a vorbit mult despre un așa-numit „nou val" ceh. Dar povestea aceasta cu „noul val" mi se pare, cel puțin mie, un fel de privire peste gard ; nu poți vedea niciodată ca lumea Adevărul este că tinerii noștri regizori s-au remarcat în ultima vreme printr-o îndrăzneală creatoare deosebită. Toți sînt foarte pretențioși cu ei înșiși, preocupați să descopere sensurile profunde ale vieții din jurul nostru. Analizați însă mai de aproape se observă mari diferențe între ei, mai ales în ceea ce privește limbajul artistic. Iată, bunăoară, două cazuri-limită : Jan Nemec (a realizat un film mult discutat dar cu certe va-

Interviul nostru

lori — „Nopțile de diamant"), foarte pretențios ca exprimare cinematografică, tinde spre un abstracționism dus pînă la ultimele limite. Filmele lui sfîrșesc uneori prin a obosi spectatorul. La cealaltă extremă l-aș situa pe Miloș Forman : cu mijloace în aparență simple, la îndemîna oricui (printre altele, îmbină filmările obișnuite cu altele pe viu, luate cu camere ascunse, își alege mulți interpreți dintre oamenii de pe stradă), a realizat filme care nu țin să impresioneze cu orice preț și care aproape întotdeauna au ceva de spus („Petru cel Negru" a fost premiat anul trecut la Locarno).

— La-ați reproșat vreodată ceva anume tînărului ?

— Fiind tineri, nu au o personalitate complet cristalizată, îi urmărim cum se dezvoltă și, bineînțeles, le atragem atenția atunci cînd socotim căutările lor gratuite. Mie unul mi se pare că au subapreciat nucleul epic al filmului, acțiunea, de dragul unei analize psihice prea minuțioase și care nu întotdeauna se susține prin ea însăși.

Magda MIHĂILESCU

ROLURI NOI

■ După „Fata lui Bube", o altă carte a scriitorului italian Carlo Cassola a atras atenția cineaștilor : este vorba de romanul „O inimă aspră", pe care-l va transpune pe ecran Francesco Maselli. Rolul principal, cel al Annei, fata în a cărei experiență de viață se întîlnesc entuziasmul, speranțele și neliniștea unei întregi generații de tineri, va fi interpretat de **Stefania Sandrelli** (ne-o amintim din „Divorț italian", „Seduși și abandonați").

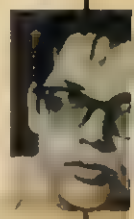

■ **Zbigniew Cybulski.** Toate anchetele îl desemnează drept cel mai popular actor polonez de film. Într-o recentă producție — „Pinguinul" — a regizorului Stawinski (fost colaborator al lui Wajda și Munk) este un tînăr antipatic, plin de sine, căruia i-a intrat în cap ideea că, datorită farmecului său personal, i se cuvine totul.

■ Un domn serios în aparență, de fapt un hoț de tablouri. Aceasta este noul personaj pe care-l va întruchipa **Lino Ventura** în filmul „La métamorphose des cloportes", pe care Pierre Granier-Defferre îl realizează în studiourile Billancourt. Vorbind despre protagonist, regizorul nu-și ascundea admirația față de Lino Ventura, „una din acele ființe despre care îți-e greu să ghicești ce gîndește, are un aer ursuz, dar cînd se întîmplă să zîmbească atunci e înduioșător. Este un actor formidabil de dotat pentru comedie. Cel mai mic gest pe care-l face pare verosimil".

— Ei, ai văzut unde te-a dus cura de slăbire ?..

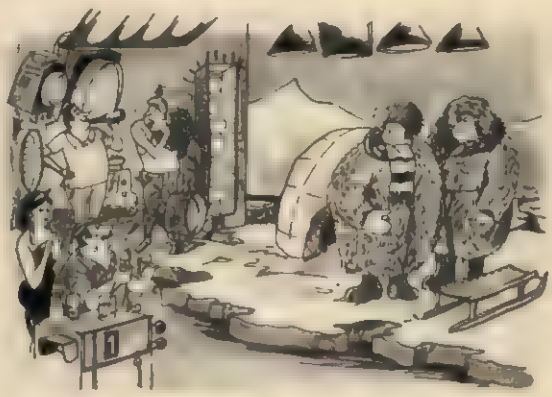

— Mai tare, tremurați mai tare... sînteți la Pol doar...

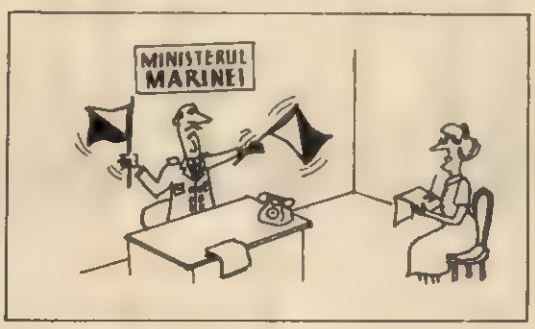

— Scrie, domnișoară !...

dialog cu cititorii

MONUMENTELE ISTORICE ALE CÎMPULUNGULUI

„Vizitînd ca turist regiunea Argeș, m-am oprit la Cîmpulung. Aici am văzut unele vestigii importante ale trecutului. Aș vrea să cunosc cîte ceva despre ele".

Emil SEICA, Tîrnăveni

Răspunde dr. ION HURDUBEȚIU, profesor de istorie la școala medie „Dinicu Golescu" din Cîmpulung.

Într-adevăr, Cîmpulungul, oraș vechi, născut anterior întemeierii statului independent al Țării Românești, păstrează și azi o serie de vestigii importante ale trecutului. Iată cîteva din ele :

Cel mai cunoscut monument istoric al orașului este „Bărăția", vechea biserică a călugărilor din ordinul franciscanilor. Prezența lor aci, în evul mediu, se explică prin aceea că negustorimea și o bună parte a meseriașilor cîmpulungeni erau sași de religie catolică, veniți din Ardeal. Biserica „Bărăției" a fost zidită către sfîrșitul secolului al XIII-lea și era o clădire impunătoare. În 1737 însă, în urma unei bătălii purtate între austrieci și turci, Cîmpulungul a fost jefuit și incendiat. Printre alte clădiri a ars și partea centrală a Bărăției. Biserica a fost refăcută în 1760. În incinta ei se află piatra de mormînt a comitelui Laurențiu de Longo-Campo, conducătorul ținutului, decedat în 1300.

Un alt monument arhitectonic medieval, cu vechi inscripții istorice, este mănăstirea Negru Vodă, clădită de Basarab I (către 1340-1350). În biserică se află mormîntul lui Nicolae Alexandru Basarab (1352-1364) cu o frumoasă inscripție în limba slavonă.

Din cauza cutremurelor de pămînt ea s-a prăbușit de două ori, o dată în 1626 (s-a refăcut în 1636 de Matei Basarab, care a transformat-o în mănăstire) și a doua oară în 1819 (fiind refăcută de egumenul Filaret Beldiman între 1827 și 1832 în forma ei de astăzi).

Crucea jurămîntului, din piața centrală a orașului, reprezintă un moment al luptei îndelungate dintre tîrgoveți și călugării de la mănăstire. Ea a fost ridicată în 1674 de către județul (primarul) Andreias pentru ca pe viitor toți urmași săi aleși anual — să jure că vor respecta și apăra vechile privilegii ale orașenilor cîmpulungeni date lor de alți domni anteriori și amintite în litere chirilice pe această cruce. Pe orășani să-i judece județul cu 12 pîrgari și cu baterîmi orașului, iar călugării sau pîrcălabii să nu strice judecata și obiceiul lor, toate legile și judecățile lor să fie statornice și nici județul să n-aibă voie a lua vamă de la orășani ori de ce vor vinde". Ele s-au respectat pînă în 1831, adică pînă la punerea în aplicare a Regulamentului organic.

Alte monumente specifice Cîmpulungului Muscel sînt numeroasele cruci executate cu multă măiestrie în piatră de Albești, marcînd evenimentele din viața celor 12 cartiere ale orașului.

CĂDEREA IMPERIULUI INCAȘILOR

„În ce împrejurări s-a stins imperiul incașilor ?"

Iudovic Cîfro, str. Filimon Sîrbu 39, Constanța

Răspunde SERGIU COLUMBEANU, cercetător la Institutul de istorie al Academiei R. P. Române.

În secolele XIV-XV s-a dezvoltat pe platourile înalte din Peru, Bolivia și Ecuador imperiul incașilor. Agricultura în terase, irigația artificială, o tehnică superioară în confecționarea țesăturilor și a obiectelor de ceramică, construcții îndrăznețe de drumuri și de poduri suspendate, monumente de arhitectură deosebite — iată cîteva din elementele remarcabilei civilizații create de incași. Pe plan politic, clasa conducătoare a societății incașe a constituit un stat puternic centralizat, dispunînd de o numeroasă armată, instrument pentru înfăptuirea unei politici de cuceriri pe o mare arie teritorială.

Începutul secolului al XVI-lea este însă marcat de o serioasă criză internă a statului incaș. În 1526, cu puțin timp înainte de a muri, Huayna Copac, ultimul mare rege incaș, hotărăște împărțirea imperiului între cei doi fii ai săi : Huascar și Atahualpa. Imediat după moartea lui Huayna Copac, un sîngeros război izbucnește între cei doi pretendenți, sfîrșit cu victoria lui Atahualpa și cu captivitatea lui Huascar.

În aceste împrejurări critice pentru statul incaș, în noiembrie 1532, conchistadorul spaniol Francisco Pizarro debarcă la Tumbez, în Peru. La 15 noiembrie Pizarro cu mica sa trupă de 182 infanteriști și cavaleriști se găsește în fața armatei de 20 000 oameni a lui Atahualpa, concentrată lîngă orașul Cajamarca.

Pentru a-l supune pe Atahualpa, Pizarro recurge la un procedeu perfid ; invocînd necesitatea unor tratative, el îl convinge pe regele incaș să intre nefiarmat și lipsit de pază în orașul Cajamarca. Atahualpa cade în cursă și la 16 noiembrie 1533 este făcut prizonier de Pizarro. Așadar, evenimentele petrecute cu 13 ani înainte în Mexic, cînd Montezuma a devenit prizonierul lui Hernando Cortez, se repetară de astă dată în Peru.

Folosind apoi rivalitatea dintre Atahualpa și Huascar, Pizarro l-a determinat pe Atahualpa să ordone executarea fratelui său captiv. Puțin timp după aceea a fost executat și Atahualpa, ca urmare a unui simulacru de proces intentat de Pizarro pentru o așa-zisă trădare. În 1536 Manco, un alt fiu al lui Huayna Copac, reușește să ridice masele populare la luptă și așează capitala statului, Cuzco. Neobișnuite cu procedeele de luptă ale spaniolilor, forțele indiene se împrăștie. Manco fuge în munți, de unde continuă să-i hărțuiască pe spanioli timp de cîțiva ani, fiind în cele din urmă ucis și el. Cu acest episod statul incașilor încetează de a mai exista și ajunge o colonie a regatului Spaniei.

NAT KING COLE

„Aș dori să aflu unele lucruri mai de seamă din viața și cariera lui Nat King Cole — celebrul cîntăreț american de muzică ușoară, decedat în acest an"

Decebal COSTEA, Bocșa II

Răspunde CONSTANTIN DRAGHICI, interpret de muzică ușoară, solist al Teatrului de stat de operetă din București.

Nat King Cole s-a născut în orașul american Montgomery, (statul Alabama) în anul 1919. Peste patru ani, familia preotului Edward Coles — tatăl lui Nat — s-a mutat la Chicago. Aici în biserica Greenfield Baptist, unde oficia duhovnicul religioasă Edward Coles, copilului Nathaniel îi plăcea să stea ceasuri întregi în tovărășia unei orgi, pe la 12 ani, tatăl găsește că este timpul ca fiul său să se apuce serios de muzică.

După cîteva lecții el se dovedește capabil să cînte ca organist, iar cîteodată și în cor. Dar, după ce își însușește mai multe cunoștințe muzicale, băiatul preotului își ia rămas bun de la biserică pentru a se alătura unei companii de revistă cu care poposește la Los Angeles. Proprietarul clubului „Swanee Inn" îi face cunoștință cu orchestra clubului său, propunîndu-i să cînte la pian. În 1937 Nat King Cole (între timp numele său a devenit Cole și, întrucît era numit „rege al muzicii", și-a adăugat și acest cuvînt. King a cîntat împreună cu Wesley Prince și Oscar Moore au format trioul instrumental „King Cole Trio", prima formație de artiști negri cărora radiodifuziunea americană le-a consacrat serii de emisiuni săptămînale. Nu trebuie uitat însă că această victorie se datorește atît calităților artistice ale trioului — ce impresiona prin forța și sinceritatea interpretării — cît și protestelor directe ale lui Nat King Cole, care de cîteva ori și-a exprimat nemulțumirea față de modul în care era solicitat concursul artiștilor de culoare în studiourile de radio și televiziune, unde de obicei erau invitate numai vedetele ce aveau deja un succes consolidat.

Deși talentul său de pianist a fost îndrăgit sincer — stilul propriu de a interpreta muzica de jaz a influențat mulți artiști ai pianului, printre care Oscar Peterson, Red Garland, Bill Evans — Nat King Cole a cunoscut adevărata consacrare datorită vocii. Neîncrezător în glasul său pe care-l găsea prea firav, artistul și-a învins greu timiditatea, nehotărîrea de a se dedica unei cariere de cîntăreț ; obișnuia să spună despre sine : „N-am de ce să fiu mîndru de vocea mea ; mi se pare că vocile răgușite, zgomotoase, acestea plac".

Dar glasul său catifelat (mulți admiratori îl comparau cu „o adiere ușoară de seară"), știința sa de a rotunji fiecare silabă în deplin acord cu melodia i-au adus repede o popularitate imensă. Dintre cîntecele lui cele mai cunoscute amintim : „Lush life", „Mona Lisa", „Too young", „Unforgettable", „Route 66".

După cum era și firesc, Nat King Cole a atras și atenția cinematografiei, în decursul activității sale a apărut în multe filme, dintre care unul inspirat din propria sa viață : „The Nat King Cole Story".

Cu cîteva săptămîni înainte de agravarea bolii (a murit la 15 februarie în acest an) începuse pregătirile în vederea apariției într-un nou film „Cat Ballou". În care urma să interpreteze rolul unui cîntăreț atras de mirajul vestului îndepărtat.

PE MARGINEA UNEI ANCHETE

În legătură cu ancheta „Flacără" intitulată „Despre dans", apărută în nr. 27 din 3 iulie, la redacție au sosit numeroase scrisori prin care cititorii noștri își exprimă aprobarea sau împotrivirea față de unele propuneri făcute de unii dintre cei 351 de bucureșteni care au răspuns întrebărilor noastre. Iată ce ne scrie, de pildă, cititorul nostru GELU BRĂDESCU, din Brad, str. Closa nr. 13 :

„Sînt un tînăr muncitor care după orele de serviciu ar dori să se destindă. Și, așa cum arătați în articolul dv., ar fi bine ca la case de cultură să existe cîte o cameră unde să poți bea o cafea, una pentru dans, alta pentru jocuri de biliard, șah sau remi, fiecare tînăr avînd gusturi sau preferințe diferite. Nu sînt de acord cu părerea exprimată de tov. Ion Pătrașcu (N. R. : este vorba de răspunsul dat în ancheta noastră de studentul bucureștean Ion Pătrașcu) *ca să se transforme casele de cultură în săli de dans. Cînd de cultură trebuie să fie un club (așezămînt) de felul celui arătat mai sus".*

Consemnînd cele scrise de corespondentul nostru din Brad, ținem însă să precizăm în același timp că răspunsul dat la ancheta noastră de studentul Ion Pătrașcu nu viza transformarea caselor de cultură în locuri unde se poate dansa, ci se referea și la caracterul fad, neinteresant, al unor programe prezentate.

Cititorul nostru din Brad cere în același timp ca și activitatea casei de cultură din orașul său — oraș în care s-a stabilit relativ de puțină vreme — să răspundă cerințelor tineretului, oferindu-i cît mai largi posibilități de folosire plăcută a timpului liber. Supunem, pe această cale, conducerii Casei de cultură din Brad dorința exprimată de tov. Gelu Brădescu.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Marcela Mitaru, elevă, Rm. Sărat, str. Drăgaicii 40 : ilustrate ; Petrică Iordache, elev, Galați str. Ștefan cel Mare 31 : teme diverse ; Paul Mihăilescu și Petrică Mucu, lăcătuși, Hunedoara, bl. C M 3, ap. 60 : teme diverse, ilustrate ; Gh. Rus, elev, Școala profesională Oțelu Roșu, rn. Caransebeș : teme diverse, ilustrate ; Ch. Dulgu, Huși, str. Octav Bagiu 1 : cinema, sport, probleme economice ; Virginia Zărcescu, elevă, Dorohoi, str. Republicii 137 : cinema, muzică, ilustrate ; Mihaela Costea, elevă, Moreni, str. Lenin 15, rn. Cîmpina : teme diverse ; Lazăr Sabău, termotehnician, Hunedoara, bl. C.M. 4, et. 9, ap. 85 : teme diverse, ilustrate ; Teodora Telbiș, cooperativa agricolă de producție „Drumul socialismului", com. Beșenova Veche, rn. Sînnicolaul Mare : cinema, ilustrate ; Irina Ocolișan, elevă, Timișoara, str. Gaidu 5 : filatelie, ilustrate ; Petrică Vieru, elev, Roman, str. Scînteii 21 : muzică, ilustrate ; Nela Trifan, elevă, București, șos. Giurgiului 120, bl. 13, sc. 1, et. 6, ap. 28, rn. N. Bălcescu : ilustrate ; Aurel Hărâțu, fasi. str. Karl Liebknecht 7 : teme diverse, ilustrate ; Elena Comănescu, elevă, Cîmpulung, reg. Argeș, str. C. Brîncoveanu 4 : ilustrate ; Gita Boșcu, Școala tehnică veterinară, anul II, Tecuci : cinema, ilustrate ; Gh. Ghighir, lăcătuș, Arad, str. Vidra 2 : literatură, cinema, ilustrate ; Mioara Popa, București, șos. Giurgiului 128, bl. 7, sc. F, et. I, ap. 134, rn. N. Bălcescu : ilustrate ; Elena Rotaru, muncitoare, com. Măneci-Ungureni, rn. Telejen : ilustrate ; Daphné Paris, profesoară, Mangalia, bd. 30 Decembrie 24, bl. 13—15, sc. B, et. III, ap. 12 : muzică, sport, ilustrate ; Virgil Vlăduț, elev, Tg. Jiu., str. Confederației 2 : teme diverse, ilustrate.

POȘTA NOASTRĂ

ION KARDAȘ — **Reșița.** 1) Ne scrieți că, deși ați trimis cam 180 de scrisori la adresele apărute la rubrica „Cititorii către cititori" și nu ați primit decît două răspunsuri, sînteți totuși de părere că rubrica trebuie să fie menținută. Vă admirăm răbdarea și vă răspundem — așa cum puteți de altfel să și vedeți — că rubrica apare în continuare. Adresa dv. — dacă n-o apărut între timp — va apărea. Nu sînteți singurul care așteptați să ajungeți la rînd. 2) Fotografii în culori am mai publicat și vom mai publica și în interiorul revistei, în măsura în care ne-o vor permite spațiul și condițiile tehnice. 3) Este inexact : între cei doi interpreți de muzică ușoară nu există nici un fel de legătură de rudenie. 4) Poate să ne scrie, în orice problemă, orice cititor al nostru. Pentru ca cele scrise să poată fi publicate sînt necesare o sumă de condiții : lucruri interesante și inedite, texte și ilustrații pe specificul revistei noastre etc.

AUGUSTIN TURDEANU — **Turda.** În principiu aveți perfectă dreptate : în orice reportaj ce descrie procese tehnologice este necesară explicarea termenilor tehnici folosiți. Ne vom strădui în viitor să dăm explicațiile cuvenite, astfel ca să nu ne punem cititorii în situația de a consulta specialiștii sau enciclopedule tehnice.

STEFAN CONSTANTIN — **Ploiești.** Fotografiile trimise, atît de interesante ca tematică, sînt nelzbutite din punct de vedere tehnic. Ele suferă de o prea puternică expunere, ceea ce a făcut ca în multe părți ale lor să nu vedem decît o pată neagră în care detaliile se pierd în masa de culoare închisă. Vă sfătuim să refaceți vederea din Ploiești, realizînd din același unghi (care ne-a plăcut) o fotografie corectă din punct de vedere al expunerii și să ne-o trimiteți într-o mărime de cel puțin 9/12 cm. Cealaltă, din păcate, nu mai poate fi refăcută.

V. SILVIAN

memento

discul

■ „Discoteca pentru toți" un număr nou (ECC-554) ce cuprinde un mic (din păcate, foarte mic) recital Herlea. Să ascultăm vocea de metal, vocea de catifea (cele „două" voci ale reputatului nostru bariton) în două arii care l-au făcut celebru : **Largo al factotum** (cavatina lui Figaro din „Bărbierul din Sevilla" de Rossini) și **Si Puo** (prologul operei „Paiațe" de Leoncavallo). Discul este însă prea mic pentru... vocea lui Herlea.

■ Din nou „Discoteca pentru toți" (ECC-552). De astă dată o memorabilă pagină orchestrală a lui Felix Mendelssohn-Bartholdy : Scherzo și Marșul nupțial din **Visul unei nopți de vară.** La pupitru Witold Rowicki, înconjurat de o excelentă orchestră simfonică : Filarmonica națională din Varșovia.

■ Orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii este extrem de... populară printre iubitorii cîntecului și jocului românesc. În fruntea ei — dirijorii Radu Voinescu, George Vancu, Const. Mirea sau Ionel Banu (adevărați promotori ai folclorului nostru). Pentru susținerea acestei afirmații e suficient să examinăm locul ocupat de cei de sus în economia catalogului de discuri al „Electrecordului".

■ Una din ultimele înregistrări pe disc ale Orchestrei de muzică populară a Radioteleviziunii (EPC-581) cuprinde șase jocuri românești. Ritm dezlănțuit, nerv, autenticitate. C. Mirea și Ionel Banu la pupitru interpretează în adevăratul sens al cuvîntului (împreună cu orchestra) : **Alunișul ca la Băleni, Joc moldovenesc, Joc din Prahova.** Ca să nu mai vorbim de **Sîrba Ilenuței** și **Mîndruța.** La acordeon : Sile Ungureanu (un virtuos frenetic !).

teatru

În Capitală spectacolele sînt reprezentate cu precădere de formații de estradă, muzică ușoară (remarcabila formație engleză „The Federals") și circ.

INTERNAȚIONAL CIRC e una din aceste premiere, realizată cu concursul cîtorva artiști ai genului din U.R.S.S. și R. P. Bulgaria. Un nume nou în dresura de lei : Nina Buzduga ; două nume vechi de clovni : Torino și Georgică, vechi ca și glumele pe care le debitează.

Pe litoral. ANNA CHRISTIE de O'Neill, regizat de N. Al. Toscani, un spectacol de ținută ; FII CUMINTE, CRISTOFOR ! de Aurel Baranga ; operetele VOIEVODUL ȚIGANILOR și M'AMZELLE NITOUCHE — toate prezentate de Teatrul de stat din Constanța.

PĂLĂRIA FLORENTINĂ. Vodevilul lui Labiche înscenat într-o viziune burlescă de artiștii emeriți I. Lascăr și Șt. Dănciulescu. Decorurile spirituale aparțin lui Marga Ene. Din distribuție : Șt. Dănciulescu, Virginica Bălănescu, C. Cadeți, Al. Radwanski, Mihai Grosariu, Al. Blenaru etc. (Teatrul național „V. Alecsandri" din Iași).

Țăndărică.

Festivalul mondial al teatrelor de păpuși va avea loc în septembrie la București. Eveniment remarcabil al mișcării păpușărești, această complexă confruntare internațională prilejuiește și teatrelor românești de păpuși o participare complexă. Vă vom aminti cîteva din spectacolele pregătite în acest scop și care vor fi prezentate publicului pînă în toamnă :

MINIATURI, spectacol pentru adulți realizat — regizoral și scenografic — de Marga Ene și Constantin Brehnescu. Suită de numere plină de fantezie (o idilă pe o tablă de șah, o viziune păpușărească a lui Othello, un balet al stropilor de ploaie) executate în general cu umor și marcînd unele căutări inovatoare. Interpreți : Ion Agachi, C. Brehnescu, Emil Petcu, N. Brehnescu, Simona Agachi și alții (Teatrul de păpuși din Iași).

SUS MÎINILE e titlul unui spectacol estradistic, pornind de la procesul intentat unei... mîini, și care aduce în apărarea utilității ei argumente plastice. Textul, în versuri, dedicat tot adulților, e scris de regizorul Ion Maximilian și e adus pe scenă de Mihail Jora care-și face cu această ocazie un remarcabil debut păpușăresc (Teatrul de păpuși din Galați).

ANTROPOMORFISM, după versurile lui Mihail Eminescu, e spectacolul pe care l-au realizat cu această ocazie păpușarii timișoreni, îndrumați de entuziasta regizoare Florica Teodoru. Un nou debut păpușăresc : cunoscuta graficiană Geta Brătescu apare cu această ocazie în calitate de scenografă.

cartea

■ **Platon Pardău** își intitulează ultimul volum de versuri **Monolog.** Cartea confirmă promisiunile de debut (**Arbori de rezonanță**) ale tînărului poet și deschide noi perspective în legătură cu scrisul acestuia.

■ **Ploile au venit tîrziu** ne vestește Mihai Negulescu într-un volum de versuri. Pentru a marca evoluția autorului, multe din aceste versuri au avut ploaie la vreme (Editura pentru literatură).

■ **Harap-Alb** pleacă din nou în întîmpinarea cititorilor mari și mici, ilustrat de Roni Noël (Editura tineretului).

■ Victor Const. Bercescu (traducător) și Mihai Murgu (prefațator) ni-l prezintă în volumul **Grîul și neghina** pe reprezentantul neorealismului portughez, Fernando Namora.

■ Colecția „Meridiane" a Editurii pentru literatură universală (cam academizată și „cuminți tă" și de aceea necesar a fi repede revitalizată) reapare cu **O nouă fericire** a lui Lev Nikulin (traducere din limba rusă de Ioana Savu și Gleb Bocunescu)

■ Marian Iancu Nicolae traduce basmul lui Nazim Hikmet — **Noul îndrăgostit** (Editura tineretului, cu ilustrații, după ediția rusă, de T. I. Asmanov).

■ O nouă ediție a unei cărți care a făcut „epocă" și o carieră puțin obișnuită între cititorii lumii : Erich Maria Remarque — **Pe frontul de Vest nimic nou** (Ed. pentru literatură, Biblioteca pentru toți).

■ O necesară a doua ediție a cărții acad. G. Oprescu despre **Sculptura românească** (din epoca feudală pînă în contemporaneitate) tipărește editura Meridiane. Ediția este revăzută, atît ca text (176 pagini), cît și ca ilustrații (115 reproduceri).

■ În colecția „Arta pentru toți" a editurii Meridiane criticul Petru Comarnescu ne înfățișează plenar chipul interesant al pictorului **Iosif Iser.**

■ Iar I. Berciu și Gh. Anghel ne introduc în istoria, frumusețile, bogățiile și originalitatea orașului **Alba Iulia,** asupra căruia ne propun un **Mic îndreptar turistic** (ed. Meridiane).

■ Olga Zaicik ne întreține în cartea ei de debut despre **Pasiunea romantică** (Editura pentru literatură universală), văzută prin opera a doi mari reprezentanți ai romantismului polonez : Adam Mickiewicz (1780-1850) și Julius Slowecki (1809-1849).

cartea peste hotare

■ Deși de-a lungul vremii au publicat lucrări valoroase, două din colecțiile literare cunoscute, care se impuseseră în Franța, își încetează apariția : **„Histoires de l'Art"** și **„Littérature".** Motivul : aceleași combinații financiare care au dus la dispariția revistei literare „Mercure de France" și la gravele dificultăți financiare ale altor publicații. „E o mare debandadă", caracterizează cotidianul „Le Monde" situația actuală din presa și editurile franceze.

■ În ultimul număr din „New Yorker" este publicată în întregime o nouă nuvelă a cunoscutului scriitor american **J. D. Salinger,** concepută sub forma unei scrisori adresate părinților de un băiețel de 7 ani, Seymour Glass. Autorul scrisorii — de o mare precocitate — emite judecăți profunde despre Balzac și Proust. Soarta familiei Glass a mai fost urmărită de scriitor în lucrări anterioare. Nuvela apare după o pauză de 6 ani, în care Salinger nu a scris nimic.

■ La Tokio au fost editate în limba japoneză **Opere complete** în 41 volume, de V. I. Lenin, într-un tiraj de 680 000 exemplare. Editura Otki Sioten a scos recent de sub tipar o culegere de **Opere alese** de V. I. Lenin, în 3 volume, și pregătește o culegere a operelor lui Marx și Engels.

■ Începînd din anul 1582 renumita Academia della Crusca ține la zi un vast **Dicționar al limbii italiene.** Considerîndu-l depășit, Academia italiană a luat hotărîrea să realizeze o nouă redactare a dicționarului, de la A la Z. Datorită marilor proporții ale acestei lucrări, ea nu va putea fi terminată înaintea anului 2000.

■ Lucrarea scriitorului polonez Jan Kott — **Shakespeare, contemporanul nostru** — a primit recentul titlu de „cea mai bună carte a anului 1964" în Statele Unite

■ Tînărul scriitor nigerian Cinua Acebe a terminat de curînd romanul **Săgeata Domnului** — a doua parte a unei trilogii îndreptate împotriva superstițiilor și a obiceiurilor primitive.

■ În septembrie 1965 celebra carte pentru copii **Alice în țara minunilor** împlinește vîrsta respectabilă de 100 de ani. Cu acest prilej în S.U.A. se pregătește o ediție deosebită a aventurilor eroinei lui Lewis Caroll : va fi reprodus fidel manuscrisul, păstrat la British Museum.

cinema

■ În luna august vom vedea : PROCESUL PROFESORULUI WEIR. Doi mari actori ai ecranului, Simone Signoret și Laurence Olivier într-un film, nu dintre cele mai bune, din cariera regizorului Peter Glenville (cunoscut la noi ca realizator al filmului **Vară și fum).**

SABA. Pretext banal, știut și răsștiut, pentru apariția unei actrițe, Sara Montiel, pe care tînjim de mult să o vedem și în alte roluri decît cîntate (pentru că, la activul ei, are și astfel de realizări).

UNORA LE PLACE CALD. Burlescul și lirismul (amîndouă de bună calitate) își dau mîna în această comedie a unui maestru al genului : Billy Wilder **(Apartamentul, Șapte ani de căsnicie).** Pe generic, încă 3 nume răsunătoare : Marilyn Monroe, Tony Curtis și Jack Lemmon.

■ Cinematografele continuă să țină pe afiș (și bine fac) un bogat program din realizările documentariștilor noștri de la studioul „Al Sahia". Amintim :

SPRE CER (regia Titus Mezaros) — adevărat poem cinematografic, viguros, emoționant despre munca constructorilor de pe șantierul hidrocentralei „Gheorghe Gheorghiu-Dej".

Simone Signoret.

A CUI E VINA ? (regia Florica Holban) — întrebarea se adresează mai ales părinților ce-și uită îndatoririle.

LA CEL MAI ÎNALT NIVEL (regia Pavel Constantinescu) — o vizită (interesantă) la Uzina de mașini-unelte și agregate-București.

OLTENII DIN OLTENIA (regia Al. Boiangiu) — un reportaj plin de autenticitate și umor despre oamenii harnici ai Olteniei.

ACOLO UNDE CARPAȚII ÎNTÎLNESC DUNĂREA (regia M. Szeckler) — prea multe priveliști „pitorești" (să le lăsăm cărților poștale ilustrate).

MELODIILE STRĂZII (regia P. Tuțuleasa) — prea multe șabloane într-un singur scurt-metraj

Jack Lemmon.

televiziune

Zenaida Pally.

DUMINICĂ, 25 IULIE — File de istorie. Retrospectivă filmată a lucrărilor Congresului al IX-lea al P.C.R. (19.20) ■ Drumuri spre viitor. Primul din ciclul de reportaje filmate despre perspectivele României socialiste în următorul cincinal (20.00) ■ Emisiune de teatru : „Întîlnire la Senlis", de Jean Anouilh. Comedie lirică în care visul și realitatea se întrepătrund continuu. Interpretează cei mai tineri actori : un grup de proaspeți absolvenți ai Institutului de artă teatrală și cinematografică (20.10) ■ Muzică ușoară cu orchestra „Electrecord" dirijată de Al. Imre. Soliști : Ilinca Cerbacev, Puica Igirosianu, Constantin Drăghici și Luigi Ionescu (22.40).

LUNI, 26 IULIE — Filmul sovietic „O poveste neinventată". Remarcăm prezența pe generic a doi actori foarte buni : Janna Prohorenco și V. Doronin (20.00) ■ Interpreți români de mare prestigiu ai muzicii de operă : Zenaida Pally, Nicolae Herlea, Magda Ianculescu, Valentin Teodorian și Ion Piso (21.30).

MIERCURI, 28 IULIE — Drumuri spre viitor (II) (20.30) ■ Emisiune de teatru : Trei povestiri care merită să fie povestite... și văzute, am adăuga noi, deoarece autorul lor, scriitorul argentinian Osvaldo Dragun, a izbutit să surprindă realitățile contemporane ale continentului sud-american (20.45).

JOI, 29 IULIE — Din lume adunate, fapte diverse, mai mult sau mai puțin interesante (20 50) ■ Seară de muzică ușoară cu Nicușor Predescu. A se încerca (21.30).

VINERI, 30 IULIE — Săptămîna (20.00) ■ Muzică pentru toți. Vag și nepromițător titlu (21.35).

SÎMBĂTĂ, 31 IULIE — Drumuri spre viitor (III) (20.50) ■ Filmul documentar „Oltenii din Oltenia", distins recent cu unul din premiile Festivalului de la Mamaia (21.05) ■ Retrospectivă umoristică : actorul, autorul, caricaturistul H. Nicolaide. Prea multe atuuri ca să nu iasă bine (21.20).

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

cadran INTERNAȚIONAL

DRAMATURGII ȘI APARTHEIDUL

Guvernul Republicii Sud-Africane a interzis de curînd, printr-o lege, „amestecul actorilor și publicului de rase diferite". Ceea ce practic înseamnă că negrii nu mai au acces în nici o sală de teatru, deoarece nu există instituții teatrale destinate populației de culoare. Ca ripostă față de această nouă manifestație a politicii apartheidului, o seamă de dramaturgi americani, cunoscuți pentru opiniile lor antisegregaționiste, au hotărît să nu mai permită reprezentarea lucrărilor lor în R.S.A.

William Gibson.

Alături de Arthur Miller, Edward Albee și alții, printre cei care au adoptat această atitudine se numără și William Gibson, autorul piesei „Doi pe un balansoar". El își explică poziția într-un lung articol — în care amărăciunea se amestecă cu sarcasmul — pe care-l publică ziarul „New York Times".

„Omul este astfel făcut, scrie Gibson, încît în fiecare zi și în orice loc s-ar afla îl zgîndăre mereu o mică întrebare : e drept ? La această întrebare trebuie el să răspundă ...mai ales atunci cînd ea se referă la un guvern care se îndepărtează tot mai mult de legile și conștiința omenirii... Chiar dacă loviturile pe care o dăm astfel susținătorilor apartheidului nu-i vor clinti de la putere, noi, scriitorii și artiștii, sîntem obligați să luăm această atitudine".

Gibson compară situația din R.S.A. cu cea din Statele Unite, subliniind că „nu va trece mult și în Africa de sud, ca și în S.U.A., apartheidul și nelegiuirile sale vor fi înecate într-un imens val de mînie".

Depășind obiectivul concret al articolului său, Gibson face cîteva considerații generale asupra problemelor de conștiință ale cetățenilor unei țări al cărei guvern duce o politică nedreaptă. „Întemeietorii statului nostru ne-au lăsat lozinci — libertate sau moarte, luptă necruțătoare împotriva oricărei forme de tiranie, toți oamenii sînt egali — și ele au devenit literă de evanghelie pentru noi... Dar în fiecare zi constatăm că le călcăm în picioare... Iată de ce, atunci cînd spun NU apartheidului, scriitorii americani răspund speranței care mai dăinuie în ei că toate aceste cuvinte nu sînt simple minciuni"...

Guvernul lui Verwoerd a găsit însă o soluție față de „greva" dramaturgilor americani. Piesele lor, stabilește un nou decret-lege, vor putea fi reprezentate și fără acordul autorilor. Într-un articol publicat tot în „New York Times", avocatul sud-african David Bloomberg, deși combate poziția adoptată de Gibson și confrații săi, recunoaște că acesta este „un veritabil act de piraterie judiciară".

N. MINEI

DIN SENAT LA ÎNCHISOARE?

Nu-mi amintesc ca vreun senator să se fi bucurat de atîta publicitate ca dl. Giuseppe Trabucchi. Un domn durduliu, cu ochelari de baga, cu ochii în pămînt, parcă pentru a evita privirile cititorilor, este în vremea din urmă nelipsit din paginile ziarelor italiene. Motivul ? Senatorul democrat-creștin a fost implicat într-un scandal, fapt în urma căruia a și compărut, la cererea majorității parlamentarilor, în fața celor două Camere, înainte de a fi tradus în fața Tribunalului constituțional.

...În urmă cu mi fusese ministru al finanțelor. Crizele de guvern se perindau în cascade. Știa poate că nu va îmbătrîni în fotoliul ministerial. Și a hotărît să folosească timpul cu maximum de eficiență — pentru sine.

Italia produce tutun. Nu însă în cantități suficiente, așa că mai importă și din Mexic. Diferența de prețuri nu e desigur neglijabilă. Pornind de la acest fapt, două firme italiene au obținut din partea lui Trabucchi dreptul de a exporta și ele tutun... în Italia. L-au cultivat în Mexic, l-au încărcat pe vapoare și l-au trecut prin vama italiană. Firmele s-au îmbogățit cu un miliard de lire, din care o sumă frumușică — precis, cît anume, se va vedea la proces — a răsplătit generoasa aprobare dată de dl. Trabucchi. De altfel, procesul urma să aibă loc de mult. Dar a intervenit o criză guvernamentală salvatoare. Dl. Trabucchi și-a dat și el grăbit demisia, iar persoane influente din partidul democrat-creștin au făcut tot ce-au putut pentru a se așterne praful uitării peste această afacere.

Presa italiană nu s-a mai ocupat de „cazul Trabucchi" pînă de curînd, cînd s-a descoperit o altă „afacere" a d-lui Trabucchi. Iată despre ce e vorba. Conform legii, vameșii italieni au dreptul la un mic premiu pentru muncă suplimentară. 80 de funcționari superiori ai Ministerului de Finanțe au fost însărcinați de Trabucchi cu repartizarea sumelor respective. Repartizarea trebuia să fie o operație simplă, dar lucrurile s-au împotmolit la... totalizarea orelor suplimentare. Numărul acestora creștea mereu și, totodată, sporeau și sumele. Iar în acest timp vameșii italieni așteptau în zadar cele cîteva lire suplimentare. În cele din urmă s-a descoperit că banii se opreau la cei 80 de funcționari superiori, care astfel au făcut avere pe spinarea vameșilor. Nici din aceste sume nu se știe cît i-a revenit d-lui Trabucchi.

„France Presse" scrie că, pentru abuz de putere, fostul ministru ar urma să fie închis doi ani, iar Curtea ar putea spori pedeapsa cu o treime, în caz că s-ar dovedi importanța deosebită a delictului. Dar „prieteni influenți" l-au mai salvat o dată pe Trabucchi de gratiile închisorii...

AL. CÎMPEANU

FOTOCROMII ÎȘI DEZVĂLUIE APLICAȚIILE

Pe piața franceză a apărut de cîteva luni un soi de ochelari de soare nemaivăzut pînă acum : lentilele, incolore, se colorează singure în contact cu lumina soarelui și în funcție de intensitatea acesteia. Cînd sursa luminoasă încetează să-și exercite acțiunea, ele redevin incolore.

Misterul colorării și decolorării sticlei lentilelor se datorează așanumitului „fotocromism" — sensibilitate a unor substanțe la radiațiile ultraviolete. Deși cunoscut de la sfîrșitul secolului al XIX-lea, fenomenul a fost cercetat mai serios abia acum, iar aplicațiile sale practice — după cum aprecia o revistă „Le Nouvel Observateur" — vor revoluționa industria sticlei, a opticii și cibernetica.

Cercetările efectuate pînă în prezent în același domeniu al fotocromiei au permis de asemenea punerea la punct a unei emulsii fotografice cu totul noi. Fără nici un fel de grea, neavînd nevoie de developare, cu ajutorul acestei emulsii se poate obține microfilmul unui microfilm. Mai explicit, s-au putut astfel fotografia pe un dispozitiv de 5×5 cm cele 900 000 de cuvinte care alcătuiesc un volum. Citirea și reproducerea textelor se poate face cu un dispozitiv prevăzut cîi microscop.

Utilizarea fotocromilor are perspective și în construcția marilor ansambluri electronice, deschizînd căi noi pentru realizarea unei „memorii chimice" capabile să înregistreze un număr fantastic de date.

„Fotocromii sînt încă la începutul carierei lor. Geamurile-obloane, calculatorii cu memorie chimică și arhivele microminiaturizate vor face probabil în curînd parte din universul familiar al studentului și cercetătorului" — arată în încheiere „Le Nouvel Observateur".

D. S.

DESCOPERIT LA PADOVA

Dintr-o dată, tăcerea solemnă a bibliotecii Capitolare din Padova a fost, zilele trecute, afișată de o adevărată invazie de reporteri ai ziarelor și televiziunii italiene — și nu numai italiene — înarmați cu „camere" și trăgînd după ei cabluri și reflectoare. Evenimentul părea cu atît mai insolit cu cît se petrecea în aripa cea mai retrasă și mai liniștită a palatului arhiepiscopal.

Ce se întîmplase ?

Nimic mai mult decît că, printre cărți vechi, de care nimeni nu se mai atinsese de multă vreme, fusese descoperit un exemplar din „Divina comedie" de Dante, cu data de imprimare 1472.

Sortind un lot de cărți aflate în niște lăzi care nu mai fuseseră de mult urnite de la locul lor — la Capitolare sînt acum în curs lucrări de restaurare și reamenajare — custodele bibliotecii dăduse, uluit, peste un volumaș pe a cărui primă pagină citise această frază latinească : „Dantis Aligerii, poetae florentini, Inferni. Capitulum primum. Incipit". (Dante Alighieri, poet florentin, Infernul. Capitolul unu.) La sfîrșitul volumului, cu cifre romane, era indicat anul tipăririi. Faptul a făcut senzație și, venind o dată cu sărbătorirea lui Dante, a fost ca o scînteie care a aprins și mai mult interesul bibliofililor, filologilor și istoricilor literari de pretutindeni pentru opera dantească.

Ediția nu este consemnată pînă acum în nici o bibliografie a lui Dante și, după cum apreciază specialiștii italieni, poate fi socotită prima ediție tipărită a operei lui Dante, cu puțin anterioară celei din Foligno. Volumul găsit la Padova — 27 centimetri înălțime, 20 centimetri lățime — dă

Forțele patriotice sud-vietnameze au scos din luptă, în primele șase luni ale acestui an, 36 000 ofițeri și soldați (morți, răniți și prizonieri) aparținînd trupelor guvernamentale sud-vietnameze, americane, australiene, neozeelandeze și sud-coreene. În fotografie : un detașament al forțelor patriotice, pe poziții.

Demisia guvernului Papandreu, fără formele procedurale obișnuite — în urma refuzului regelui Greciei de a semna decretul cu privire la destituirea ministrului apărării, Caroufellas — a provocat încordare în viața politică din Grecia. La Atena (în fotografie) ca și în alte orașe ale țării au avut loc demonstrații în sprijinul fostului premier.

O imagine care vorbește de la sine. Polițiști din Jackson (statul Mississippi — S.U.A.) se răfuiesc în mod brutal cu un copil care, participînd alături de mama sa la o pașnică demonstrație antisegregaționistă, purta o pancartă pe care scria : „Să se pună capăt brutalităților poliției !"...

Prima filă a ediției din 1472 a „Divinei comedii", descoperită la Padova.

indicații, cum era obiceiul vremii, și asupra tipăritorilor săi, meșterii Georg și Paul Puzbach din Mainz, adică orașul în care, cu numai douăzeci și doi de ani mai înainte, Gutenberg inventase primul sistem de tipar cu caractere mobile.

D. H.

PRO ȘI CONTRA

Bătrînul palat Westminster, care adăpostește Camera Comunelor, a fost teatrul unor aprinse dezbateri în jurul unei propuneri care are partizani, dar și numeroși adversari. Este vorba de propusa televizare, în viitor, a ședințelor parlamentare. Discuțiile au durat ore în șir, fără să se fi ajuns însă la un rezultat. S-a căzut doar de acord să se aștepte raportul unui comitet care va avea să „avizeze".

Printre cei mai înflăcărați adepți ai proiectului se numără deputatul conservator Iremonger, care a prezentat, de altfel, o moțiune favorabilă, pe care însă a retras-o în cele din urmă. Dacă onorabilii membri ai Camerei Comunelor se opun televizării — a argumentat acesta — opinia publică ar putea trage concluzia că ei au ceva de ascuns... Un alt membru al Camerei, Aidan Crawley, a mers și mai departe : el a propus ca în palatul Westminster să fie instalate peste tot aparate de luat vederi, care să arate ce fac membrii Camerei chiar atunci cînd nu se află în sala de dezbateri. Obiectivele aparatelor ar urma astfel să-i supravegheze pe deputați pînă și pe coridoare sau în fumoare.

Camera Comunelor, afirmă cei ce se opun acestor modernizări, „este mai sigură dacă este auzită și nu văzută".

Deputatul Bowden, arătîndu-se mai puțin entuziast față de ideea introducerii televiziunii în Parlament, a expus și argumentele „contra" ale guvernului, invocînd pretexte de ordin tehnic și mai ales financiar : costul instalațiilor ar urma să se ridice la o sumă de 35 milioane lire.

Argumente și contraargumente. Dezbateri peste dezbateri. O comisie va aviza... Punctul pe i a fost însă pus de ziarul „The Times" care scria : „Cît de mult ar fi vrut Camera Comunelor să-i arate marelui public pe membrii săi muncind cu adevărat din greu ! Dar cum să se explice locurile goale și acele forme lungite pe bănci ?" (aluzie la deputații laburiști care, din cauza infimei majorități, trebuie să aibă asigurată prezența în tot timpul dezbaterilor, pentru a preîntîmpina eventuale surprize în timpul votului).

G. MANTU

INDECENT SAU NU?

Fostul avocat al lui Jack Ruby, Melvin Belli, a avut de curînd de pledat într-o afacere mai puțin tragică decît a fost asasinarea lui Lee Oswald, dar care a stîrnit o polemică destul de aprinsă în presa și opinia publică din Statele Unite. Clienții lui Belli erau de data aceasta patronii cîtorva localuri de noapte din California, unde serveau chelnerițe în costume de baie cărora le lipsea partea de sus. Această seminuditate a provocat indignare în rîndul unor cetățeni onorabili din San Francisco și Los Angeles, ceea ce a determinat intervenția poliției și darea în judecată atît a proprietarilor respectivelor localuri, cît și a fetelor care serviseră în ținută de cariatide.

Procesul a făcut mult zgomot. Melvin Belli și colegul său, avocatul Harry Wainwright, au susținut în fața Curții cu jurați că un costum de baie, fie el și incomplet, nu are nimic indecent în sine. Actualele decolteuri folosite pe plajă, au afirmat ei în continuare, sînt mai condamnabile „deoarece ascund foarte puțin și sugerează foarte mult".

Tribunalul a convocat și un „expert" care s-a declarat de aceeași părere, adăugînd și un argument în plus : în comparație cu „dansurile moderne prezentate în programul barurilor de noapte, îmbrăcămintea sau lipsa de îmbrăcăminte a chelnerițelor nu mai are nici o importanță". Aluzia la striptease era mai mult decît transparentă și atît judecătorii, cît și jurații au înțeles-o numaidecît. Verdictul lor : achitarea.

După cum arată revista „Time", ceea ce a influențat în mod deosebit asupra hotărîrii tribunalului a fost însă un alt factor : printre cei ce frecventează localurile incriminate se găsesc numeroase personalități de vază ale Californiei, „pe care e cam penibil să le acuzi de imoralitate".

N. GĂLĂTESCU

CHEMAREA DE LA HELSINKI

Locuitorii capitalei finlandeze spuneau cu un aer de scuză participanților la Congresul mondial pentru pace, independență și dezarmare, întrunit în orașul lor : „Să știți că de obicei luna iulie nu este la noi chiar atît de răcoroasă și ploioasă ca în acest an".

Climatul rece al Nordului a contrastat însă cu primirea caldă și ospitalitatea plină de simpatie oferită de finlandezi celor aproape 1 500 de congresiști sosiți din 98 de țări.

Congresul s-a desfășurat sub semnul solidarității depline a tuturor participanților cu cauza dreaptă a poporului vietnamez care luptă cu eroism împotriva agresiunii imperialiștilor americani. Încă în discursul de deschidere, prof. John Bernal, dominîndu-și cu bărbăție suferințele bolii de care suferă de multă vreme — și care l-a pus acum în situația de a renunța la funcția sa de președinte al Consiliului Mondial al Păcii — a declarat : **„Ceea ce poate conferi Congresului de față o mare importanță este amploarea reacției popoarelor întregii lumi împotriva acestui război brutal și absurd și îndeosebi reacția poporului american însuși".**

Aceste cuvinte erau întărite de faptul că în sala Congresului s-au aflat cei 90 de membri ai delegației americane, cea mai numeroasă dintre delegațiile sosite din S.U.A. la vreo manifestare a mișcării mondiale pentru pace.

Războiul din Vietnam, precum și celelalte conflicte în curs, cum este acela din Republica Dominicană, în care se exercită amestecul și chiar intervenția militară americană, au conferit lucrărilor o notă de gravitate. Congresiștii și-au manifestat sprijinul călduros dat popoarelor ce luptă împotriva imperialismului, hotărîrea de a le ajuta să respingă amestecul străin în treburile lor interne, să obțină pacea, libertatea și independența deplină a țărilor lor. S-au manifestat în cursul Congresului și deosebiri de vederi, unele în chestiuni de procedură a lucrărilor, altele în privința metodelor de luptă împotriva agresiunii imperialiste. Imensa majoritate a congresiștilor — oameni de diferite profesiuni, cu convingeri politice și religioase deosebite, tineri și tinere alături de vechi și cunoscuți luptători pentru pace — și-au exprimat însă o mare și clară voință de unitate în acțiunea de salvgardare a păcii. Documentele Congresului — declarația generală și rezoluția asupra Vietnamului — au fost adoptate în cvasiunanimitate. Apelul lansat în 1950 la Stockholm a avut o mare însemnătate în istoria mișcării mondiale pentru pace, contribuind la împiedicarea folosirii armei atomice. Chemarea adresată popoarelor în 1965, la Helsinki, de a sprijini lupta Vietnamului eroic, de a spune NU celor ce încearcă să domine cu forța popoarele iubitoare de libertate și pace poate avea un rol asemănător, înscriindu-se printre eforturile ce se depun pentru înfrînarea agresorilor imperialiști, pentru înseninarea situației internaționale. Delegația mișcării pentru pace din țara noastră, care a adus o remarcată contribuție la desfășurarea cu succes a lucrărilor Congresului, a reafirmat la Helsinki hotărîrea fermă a poporului român de a face totul pentru triumful cauzei păcii și colaborării internaționale, de a acționa consecvent în favoarea acțiunii unite a forțelor păcii.

A. CERNEA

CAPUL LUI HALLSTEIN

Președintele Comisiei Pieței comune a declarat într-un interviu acordat televiziunii vest-germane că „nu intenționează să-și părăsească funcția într-un moment în care Piața comună se află într-o situație dificilă". Dacă președintele comisiei a ținut să precizeze acest lucru, se vede treaba că cineva i-a cerut să demisioneze. Nu există nici un document oficial în această privință, ci numai zvonul că Franța consideră situația dificilă din Piața comună ca fiind rezultatul prezenței lui Hallstein în fruntea comisiei.

Într-adevăr, nu de puține ori Hallstein s-a dovedit atras de rolul de campion al supranaționalității și în primul rînd de cel de promotor al tezelor partidului de guvernămînt vest-german (al cărui membru este) mai degrabă decît de rolul de „funcționar internațional imparțial". El a și declarat ziariștilor că se consideră cel dintîi „prim-ministru al Europei celor șase". Asemenea acțiuni nu puteau să nu nască o vie nemulțumire la Paris, de unde s-a aflat că generalul De Gaulle ar urmări, printre alte obiective ale actualei ofensive franceze împotriva acțiunilor Comisiei Pieței comune, și curățirea acestui organism de toți partizanii supranaționalității în frunte cu „primul ministru" Hallstein.

Cum poate obține Franța acest lucru ? În afară de presiunile pe care ea le poate exercita condiționînd reocuparea „scaunului gol" de reorganizarea comisiei, există o manevră procedurală care îi dă prilejul să-și atingă scopul. La sfîrșitul acestui an urmează să aibă loc fuziunea comisiei cu organele executive ale Euratom și Comunității cărbunelui și oțelului, ceea ce implică realegerea celor ce vor alcătui organul executiv comun. Franța are posibilitatea cu acest prilej să blocheze pur și simplu realegerea lui Hallstein, Mansholt și celorlalți supranaționaliști. Iată, așadar, că viitorul președintelui Hallstein esto departe de a putea fi hotărît de propria sa declarație televizată.

Unele ziare vest-germane au sugerat că în chip de consolare Hallstein ar putea intra în calitate de ministru în guvernul Erhard. În definitiv, acolo ar putea apăra cu mai mult succes interesele partidului creștin-democrat.

Lupta pentru capul lui Hallstein, sau, altfel spus, în jurul fotoliului său, constituie doar o reflectare a încleștării de amploare care zguduie Piața comună. Și oricine va ocupa locul lui Hallstein nu va întîrzia să folosească funcția în scopul apărării intereselor țării din rîndul căreia provine. Lupta va începe de la capăt. Este greu să fii prim-ministru al organizației „comune" a șase adversari.

N. LUPU

CU OCHII COPILĂRIEI

După popasurile făcute la Volgograd, Dresda, Belgrad și Sarajevo, expoziția de desene ale copiilor din diferite orașe ale lumii înfrățite cu orașul englez Coventry s-a oprit pe malurile Dunării la Galați.

Copii și tineri din Anglia, Australia, Austria, Canada, Cehoslovacia, R. D. Germană, Irlanda, Iugoslavia, Polonia, România, Ungaria, S.U.A., Uniunea Sovietică expun teme de atelier, de memorizare și lucrări practice privind pregătirea lor pentru o viitoare profesiune.

Reflectînd mai toate domeniile de activitate la care copiii participă efectiv, redînd preocupările lor zilnice, visurile și speranțele lor, expoziția — care cuprinde și desene ale copiilor din Galați, oraș de asemenea înfrățit cu Coventry — constituie un mesaj de pace, înțelegere și prietenie adresat omenirii.

Aspect de la spectacolul cu piesa „Jocul de-a vacanța" de Mihail Sebastian, pusă în scenă la Teatrul popular din Jyväskylä (Finlanda) în regia lui Anne Hurme-Virtanen. Traducerea din limba română este semnată de Arvo Turtiainen.

În prezența președintelui Franței, Charles de Gaulle, și a președintelui Italiei, Giuseppe Saragat, a avut loc recent la Courmayeur inaugurarea oficială a tunelului de sub Mont Blanc. Tunelul — a cărui construcție a început în 1959 — are o lungime de 11,6 km.

Evadarea din închisoarea de la Wandsworth a lui Ronald Biggs, participant la faimosul atac asupra trenului poștal Glasgow-Londra, a provocat senzație în Anglia. În fotografie : camionul folosit la evadare, lîngă zidul închisorii.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Coperta : fotografie de I. HANANEL. Pagina 24 publicitate : fotografii de Sorin DAN. Redactor artistic : Ion VULPESCU.

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41.505

UFS

UZINA DE FIRE ȘI FIBRE SINTETICE SĂVINEȘTI

produce:

RELON

- fire textile normale;
- fire supraelastice;
- fire voluminoase;
- fire de pescuit.

MELANA

- fibră pentru țesături;
- fibră pentru tricotaje.

FLACĂRA 31

Anul XIV nr. 31 (531) — 31 iulie 1965

15 000 DE STRUNGURI ÎN ȚARA LUNII CARE NU APUNE

Note de drum
de Radu TUDORAN

Pensionarul nr. 1

Povestire de V. Em. GALAN

Pornim cu entuziasm la îndeplinirea hotărîrilor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român

ŞTIINŢEI — UN CÎMP LARG DE ACŢIUNE

Istoricul Congres al Partidului Comunist Român — al IX-lea în glorioasa lui istorie — a trasat întregului popor calea luminoasă de urmat în viitorii ani spre înflorirea României socialiste.

Progresul tehnicii este strict legat de progresul ştiinţei. Dacă dorim ca nivelul tehnicii să fie din ce în ce mai înalt, ca în industrie să se generalizeze introducerea tehnicii celei mai noi, este imperios necesar ca ştiinţa românească să abordeze în mod creator problemele cele mai actuale legate în mod nemijlocit de economia noastră.

Multe asemenea probleme se vor ridica în viitorii ani şi în faţa fizicienilor din ţara noastră. Extinderea automatizării şi mecanizării, sporirea potenţialului energetic al ţării vor cere un efort considerabil din partea fizicienilor. Noi va trebui să atacăm cu mai mare vigoare problemele semiconductorilor şi ale corpului solid în general, problema plasmei, care în ultimul timp interesează din ce în ce mai multe domenii ale tehnicii ; bineînţeles şi fizicii şi tehnicii nucleare le vor reveni un rol însemnat în realizarea sarcinilor de sporire a potenţialului energetic al ţării noastre.

La Institutul de fizică al Academiei se studiază de pe acum, în domeniul semiconductorilor, proprietăţile straturilor subţiri, care, după cum se ştie, au un mare viitor în microminiaturizarea dispozitivelor semiconductoare ; se lucrează la găsirea de noi materiale semiconductoare, la construirea unor dispozitive ca : termistori, fotodiode, diode-tunel etc. Toate aceste probleme, axate pe nevoile actuale ale tehnicii, vor fi aprofundate şi mai mult în viitor.

În ceea ce priveşte fizica plasmei, se cercetează procese fundamentale în aşa-numitul convertizor termoionic, care serveşte la transformarea directă a căldurii în electricitate, fără intervenţia turbinelor, dinamurilor etc., obţinîndu-se astfel un foarte înalt randament. Totodată, lămpile cu catod rece construite în institutul nostru vor fi adaptate pentru a fi introduse în diferite ramuri ale industriei.

Studiul nivelelor energetice şi al defectelor în cristale pure şi impurificate create în cadrul institutului constituie o altă preocupare a noastră. Aceasta datorită perspectivelor promiţătoare deschise de această linie de cercetare atît din punct de vedere teoretic, cît şi practic (materiale pentru industria optică, luminofori, izvoare cu radiaţie stimulată etc.).

Concentrarea şi coordonarea eforturilor oamenilor de ştiinţă, eliminarea unor teme inutile constituie sarcina viitorului Consiliu Naţional al Cercetării Ştiinţifice, un for deosebit de necesar în această perioadă în care oamenii de ştiinţă, ca şi întregul nostru popor, vor trebui să depună eforturi sporite pentru desăvîrşirea construcţiei socialiste.

Oamenii de ştiinţă, urmînd chemarea înflăcărată lansată de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, vor munci cu întreaga capacitate creatoare pentru realizarea unui nou avînt al economiei naţionale, pentru dezvoltarea culturii şi ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii, pentru înflorirea României socialiste.

Acad. prof. Eugen BĂDĂRĂU,
directorul Institutului de fizică al Academiei

ARTA TREBUIE SĂ ÎNNOBILEZE SUFLETELE SĂ ÎNNOBILEZE CONŞTIINŢELE

Există în cuvîntarea de încheiere a Congresului, rostită de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, cîteva pasaje asupra cărora am revenit de mai multe ori, cu deosebită satisfacţie. În unul din acestea se spune, referitor la drumul pe care urmează să-l străbatem în următorii cinci ani : „Pentru acest drum noi am făcut toate pregătirile. Am judecat îndelung, ne-am consultat cu partidul, cu întregul popor, iar Congresul nostru, ca un adevărat stat major, a stabilit direcţiile şi mijloacele necesare pentru a străbate în cele mai bune condiţiuni, cu succes deplin, acest drum".

Cuvintele acestea respiră certitudine. Cuvintele acestea respiră forţă şi încredere calmă în ziua de mîine. Este sentimentul cu care păşim acum la drum şi noi, artiştii României socialiste de azi şi cea de mîine îşi cheamă cîntăreţii, cheamă artiştii să-i dureze în artă chipul.

„Avem o ţară frumoasă şi bogată — mai spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu în Raportul la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român — un popor harnic şi cutezător, care timp de peste două milenii, în ani grei de restrişte, înfrăţit cu codrii, rîurile şi văile şi-a apărat glia, iar acum, sub conducerea partidului, îşi zideşte o viaţă nouă".

În cuvintele acestea rezidă un întreg program de creaţie artistică. Ele vor lumina drumul nostru în artă. În atelierele noastre ne aşteaptă piatra, lutul şi şevaletul, ne aşteaptă portativele şi foile albe de hîrtie : ele aşteaptă să se transforme, prin mîinile febrile ale artistului, în mărturii de artă ale unei epoci măreţe, ale unor realităţi înnoitoare. Fiecare artist va săvîrşi faptul de artă în felul său propriu, prin modalităţile sale specifice de exprimare artistică, dar în ansamblul ei, arta ţării noastre va vorbi despre ţara şi poporul nostru. Arta noastră trebuie să mobilizeze conştiinţele şi să înnobileze sufletele. Animaţi de aceste năzuinţe, ne aşternem acum pe treabă.

Boris CARAGEA,
artist al poporului

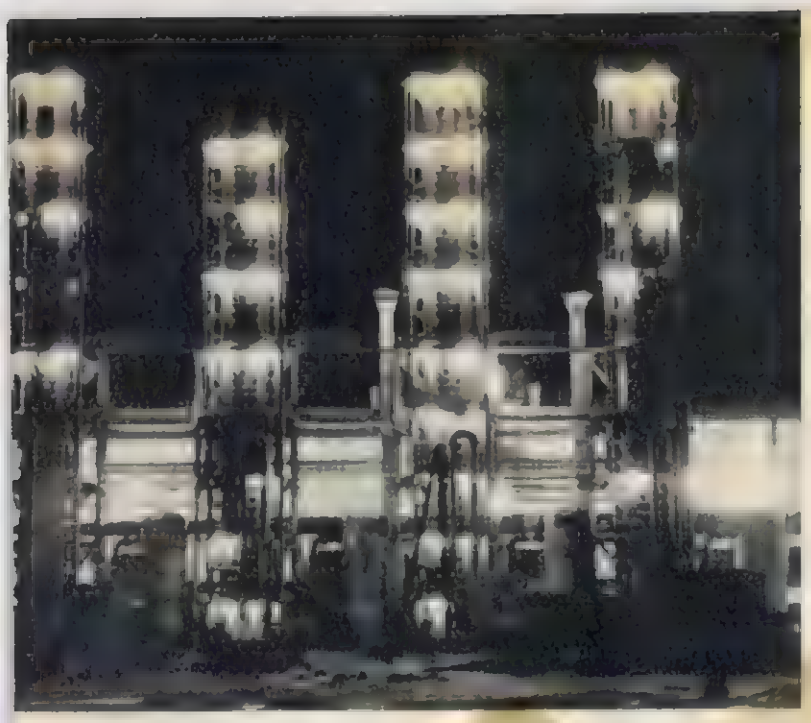

Pînă în 1970, se arată în Documentele celui de-al IX-lea Congres al partidului, producția de îngrășăminte chimice va crește de 3,5 ori. O importantă contribuție la procesul de chimizare a agriculturii va aduce și Combinatul chimic de la Craiova. El va produce anual 300 de mii tone azotat de amoniu și 100 mii tone uree.

ÎN ATENȚIA NOASTRĂ: VIITORUL

Documentele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. constituie pentru colectivul nostru un puternic imbold în muncă. Partidul pune în fața industriei electrotehnice, deci și în fața uzinei noastre, sarcina dezvoltării producției într-un ritm mediu anual de peste 16 la sută.

Colectivul uzinei va trebui să extindă producția de aparate de măsură și control, să introducă un sistem modern de telefonie automată urbană și interurbană, asimilînd un nou tip de echipament telefonic. O sarcină căreia i se acordă un loc deosebit în Documentele Congresului este creșterea energiei electrice, într-un ritm mai ridicat decît ansamblul industriei. Pentru a duce la îndeplinire această sarcină în care uzina noastră trebuie să-și aducă contribuția ei, asigurînd în proporții corespunzătoare fabricația releelor de protecție energetice, a aparatului de măsurat electric, a contoarelor electrice ș.a.

Ca urmare a dezvoltării bazei tehnice de care dispune uzina, a muncii însuflețite pe care o desfășoară întreg colectivul, s-a procedat la reînnoirea nomenclatorului produselor fabricate și a fost îmbogățit cu noi sortimente. Dar va trebui să continuăm și de acum înainte, cu și mai mare intensitate, modernizarea unei părți a aparaturii pe care o fabricăm, ca ea să corespundă nivelului tehnic al produselor similare de pe piața mondială.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia în Raportul la cel de-al IX-lea Congres că : „În anii ce urmează este necesar să se intensifice în toate ramurile economiei naționale **acțiunea de îmbunătățire sistematică a calității produselor**, de ridicare a caracteristicilor lor tehnice și economice". Evident că problema calității începe chiar de la concepție. În uzina noastră 2/3 din numărul inginerilor își desfășoară activitatea în serviciile de concepție și vom continua și pe viitor această politică, paralel cu atragerea unor cadre de specialiști de la institutele de proiectare și cercetare, care să colaboreze strîns cu inginerii noștri. Un loc central în activitatea noastră îl ocupă măsurile care vin în întîmpinarea sarcinilor puse de Congres. În prezent preocuparea cea mai însemnată în compartimentele de concepție este îndreptată spre extinderea producției de aparate de măsură și control și pentru introducerea unui sistem modern de telefonie automată. În acest scop a și fost întocmit un plan detaliat de reorganizare a secției de aparate de măsurat electrice, a cărui realizare va permite ridicarea pe o treaptă superioară a calității acestora. Introducerea sistemului modern de telefonie automată reclamă formarea de cadre specializate, atît pentru asimilare cît și pentru fabricație, lucru care ne obligă să pregătim din timp pe acești muncitori și tehnicieni care vor forma un puternic nucleu în viitorul apropiat. Colectivul nostru asigură partidul că toate sarcinile care-i revin în viitorul plan cincinal vor fi realizate cu succes.

Nicolae DRAGOMIR, directorul uzinei „Electromagnetica"

UN NOU AVÎNT PRACTICII ȘI ȘTIINȚEI MEDICALE

Directivele și Rezoluția Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român constituie și pentru noi medicii, care ne preocupăm în mod direct de îngrijirea sănătății oamenilor muncii și de cercetarea științifică, izvorul unui puternic elan creator.

Aș vrea să mă refer la unele aspecte legate de specialitatea mea, care afectează în mod direct aproape o pătrime din populația țării : copiii. Prevederea ca peste 26% din fondurile de investiții alocate ocrotirii sănătății să fie destinate dezvoltării asistenței de urgență și ambulatorii este de cea mai mare importanță pentru pediatri, știut fiind că medicina copiilor reprezintă, aproape totdeauna, o medicină de urgență, și aceasta cu atît mai mult cu cît copilul este de o vîrstă mai fragedă. Sume importante vor fi consacrate dotării rețelei sanitare de pediatrie cu utilaj și aparatură medicală necesare pentru un diagnostic cît mai corect și complet, ceea ce va permite, și sub această formă, îmbunătățirea asistenței medicale a copiilor la nivelul circumscripției și policlinicii. Construirea unor noi unități sanitare, la cel mai înalt nivel al tehnicii, pentru copii bolnavi, va contribui în mod hotărîtor la scăderea indicelui mortalității pentru cazurile grave internate în spital.

Rezervînd cercetării științifice un rol extrem de important, Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român deschid și pentru noi, pediatrii, posibilități largi de cercetare științifică privind problemele importante ale pediatriei, cum ar fi virozele, bolile genetice (ereditare), bolile grave de sînge și sistem (leucemiile) ș.a., domenii în care cercetarea fundamentală, îmbinată armonios cu cea aplicativă, vor determina incontestabil reducerea importantă a unor factori morbizi care grevează dezvoltarea normală a copilului, sănătatea și chiar viața lui.

Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român acordă o mare însemnătate învățămîntului de toate gradele, atît sub raport numeric cît și calitativ. Aceasta înseamnă posibilități largi și pentru pregătirea la nivel superior a studenților noștri și — vorbesc, desigur, ca specialist în problemele medicinei copilului — pentru ca viitorii absolvenți ai institutelor medico-farmaceutice să poată acorda o asistență medicală cît mai calificată copilului sănătos sau bolnav.

Dar aceasta mai înseamnă în același timp — fapt deosebit de important — că masele cele mai largi ale populației vor fi mai receptive la știință în general, la medicină în special, și că, prin urmare, educația sanitară va putea fi extinsă cu mai multă eficiență asupra întregii populații.

Conf. univ. dr. Vasile PETRESCU-COMAN, directorul spitalului de copii „Grigore Alexandrescu" din București, președintele Societății de pediatrie

PENTRU ELEVII ȘI CADRELE NOASTRE DIDACTICE

De-a lungul a opt ani de activitate în învățămîntul mediu, cîți număr în prezent, am fost martora unor profunde transformări săvîrșite în structura organizatorică a școlii și în conținutul procesului instructiv-educativ. Am primit cu vie satisfacție recenta hotărîre a partidului nostru enunțată în Raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu la cel de-al IX-lea Congres, privind acordarea de manuale gratuite și elevilor din școlile medii. Această măsură continuă politica de îmbunătățire a bazei materiale a școlii noastre, de lărgire a posibilităților tinerei generații de a-și însuși știința și cultura înaintate. Pentru elevii noștri și pentru noi, cadrele didactice, aceasta constituie un stimulent în munca pe care o depunem, un factor mobilizator pentru activitatea noastră. Creșterea numărului de specialiști în toate domeniile, specialiști cu o temeinică pregătire teoretică și practică, este una din sarcinile principale ale școlii de cultură generală și importanța acordată de partid activității noastre ne face să o privim cu și mai multă seriozitate.

Angajamentul meu personal este de a acorda o atenție sporită ridicării nivelului calitativ al lecțiilor pe care le voi ține, de a contribui la îmbunătățirea continuă a procesului instructiv-educativ din școala noastră.

Laurența ISTAN, profesoară la școala medie „Matei Basarab", București

Producția industriei electrotehnice va atinge în viitorul cincinal cel mai înalt ritm din sectorul construcției de mașini, sporind în medie cu peste 16% anual. Printre principalele producătoare de aparataj electrotehnic se numără și uzina „Electroputere"-Craiova. În fotografie : aspect din secția de montaj a separatoarelor de 110 Kv și 1 250 A.

SUPREMA MÎNDRIE

În cinstea celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, la fabrica de oxigen din cadrul combinatului nostru s-au produs anul acesta peste 600 000 tone oxigen îmbuteliat, cu o puritate de 95%. În momentul de față a intrat în funcțiune cel de-al treilea bloc de la fabrica de azot, iar în stadiu final combinatul nostru va produce 300 000 tone azotat de amoniu și 100 000 tone uree pentru chimizarea agriculturii socialiste. În elaborarea politicii agrare — se arată în Documentele prezentate la Congres — partidul are în vedere că o agricultură intensivă este indisolubil legată de folosirea pe scară largă a îngrășămintelor chimice, insectofungicidelor și altor substanțe chimice. Combinatul chimic de la Craiova va avea în îndeplinirea acestei sarcini o importantă pondere. Vom depune toată puterea de muncă și priceperea noastră pentru a asigura industriei chimice un ritm cît mai rapid pe o linie ascendentă.

Directivele celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român reprezintă un program realist și concret al dezvoltării României socialiste, un înflăcărat imbold în munca noastră. A munci cu pasiune pentru îndeplinirea acestor sarcini reprezintă mîndria noastră supremă.

Gheorghe PRIA, director general al Combinatului chimic, Craiova

(Continuare în pag. 4)

ANGAJAMENTUL NOSTRU

Am participat, vreme de 6 zile, la lucrările celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Acest Congres va rămîne de-a pururi înscris cu litere de aur în istoria partidului nostru, în istoria poporului român.

Acum sînt din nou printre țăranii cooperatori și o sumedenie de treburi îmi iau, din zorii dimineții și pînă-n tîrziul nopții, toate ceasurile. Caut însă timp pentru a le povesti tovarășilor mei de muncă impresiile personale de la lucrările celui de-al IX-lea Congres al partidului nostru.

După cum se știe, cooperativa noastră agricolă se numără printre cele mai vechi unități agricole socialiste din țară. Peste puțină vreme împlinim 15 ani de existență, 15 ani de muncă și de luptă. Azi sîntem bogați și puternici. Am arătat de la tribuna marelui Congres o parte din succesele noastre. Dar și la cooperativa noastră și la celelalte unități agricole socialiste există încă loc pentru mai mult bine, pentru o organizare și mai temeinică, pentru mai mult belșug. Lucrul acesta reiese cu toată claritatea din Raportul prezentat la Congres de secretarul general al C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, din Rezoluția Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, din cuvîntul delegaților la Congres. Cooperatorii noștri, în frunte cu cei 158 de comuniști, studiază acum cu luare aminte Documentele celui de-al IX-lea Congres al partidului nostru. În întîmpinarea Congresului partidului, harnicii țărani cooperatori din Sîntana au venit cu unele realizări. Ilustrez acest lucru prin amintirea sistemului de irigații, folosirea apei freatice pe o suprafață de peste 300 hectare, sistem care la noi a dat rezultate excelente. Vom merge mai departe, vom extinde acest sistem pentru ca dimensiunile belșugului în cooperativa noastră să fie și mai mari. Nu peste multă vreme la îndemîna cooperativei noastre și a celorlalte unități agricole socialiste vor fi însemnate cantități de îngrășăminte chimice. Folosite cu chibzuință ele ne vor ajuta să sporim și mai mult recoltele ogoarelor noastre. Hotărîrile mărețului Congres al partidului nostru ne dau aripi. Vom depune toate eforturile, toată priceperea noastră, vom lucra cu tot entuziasmul pentru ca la Sîntana, ca în toată România socialistă, roadele agriculturii socialiste să fie cît mai mari. Acesta e angajamentul nostru.

Gheorghe GOINA, Erou al Muncii Socialiste, președintele cooperativei agricole de producție „Viață nouă" din Sîntana, regiunea Crișana

CONTRIBUȚIA NOASTRĂ LA PROGRESUL TEHNIC

Am urmărit lucrările celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român cu o atenție deosebită. Este impresionantă amploarea planurilor care deschid fiecărei ramuri a economiei, nouă și îmbucurătoare perspective. Rămîne ca prin munca noastră, a tuturora, să le dăm viață. Am reținut cu deosebire dintre multele idei dezbătute cea care privește ramura în care lucrez. Pornind de la realitățile țării noastre, de la necesitățile pe care le are economia românească în etapa actuală, Rezoluția Congresului al IX-lea arată cît se poate de limpede : **„Industria constructoare de mașini** trebuie să asigure cea mai mare parte a programului de investiții prevăzute în planul cincinal. Ținînd pasul cu progresul tehnic pe plan mondial, însușindu-și în ritm mai accelerat noile produse, industria constructoare de mașini trebuie să pună un accent mai mare pe fabricarea de linii tehnologice complete, pe producerea de utilaje pentru noile complexe pe care le construim". Bogate și importante idei. Tehnica nu stă pe loc, este în continuă dezvoltare. Datoria noastră este să realizăm mașini-unelte la nivelul tehnicii mondiale. Noi am urmat și vom urma ferm și de acum înainte, indicațiile partidului. Colectivul nostru a reușit în ultimii doi ani să-și însușească și să pregătească în întregime documentația constructivă, tehnologică pentru întreaga familie de carusele și mașini orizontale de alezat și frezat, din care a realizat ca prototip și a pus în fabricație patru tipuri. Sîntem preocupați de asemenea de materializarea altor tipodimensiuni pe care documentația licențelor ne-o pun la îndemînă. „Importul de utilaje, mașini, procese tehnologice și licențe nu trebuie să ducă la neglijarea activității de cercetare proprie ; — se arată în Rezoluția Congresului — rămînerea în urmă în acest domeniu nu poate avea decît urmări negative în dezvoltarea economică și socială a țării, duce la dependență față de străinătate". Aprobăm întru totul această indicație pe care ne-o dă partidul. Ea este un stimulent în munca noastră. Pentru a ține pas cu evoluția tehnicii, ne-am propus să realizăm studii și proiecte de execuție pentru două familii de mașini-unelte: strunguri carusel și mașini orizontale de alezat și frezat, pe care dorim să le materializăm în anii 1966-1967. Astfel vom ajunge ca, o dată cu finalizarea activității de însușire a întregii game de tipodimensiuni după documentația de licență, să realizăm și mașini-unelte după documentație originală, mașini care să aibă soluții tehnice moderne, comparabile cu cele din străinătate.

Nicolae ANGHEL, inginer-șef, Fabrica de mașini-unelte și agregate

▲

Vara lui 1965 e deosebit de darnică. De pe întinsele cîmpii ale patriei se adună recolte bogate. Însuflețiți de istoricele hotărîri ale celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, oamenii muncii din agricultură folosesc din plin fiecare ceas pentru a strînge bogăția holdelor noastre.

Documentele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. au subliniat marea importanță a acțiunii de îmbunătățire sistematică a calității produselor. La uzina „Electromagnetica" din Capitală, muncitorii lucrează cu însuflețire la traducerea în fapt a prețioaselor indicații. În fotografie: banda de asamblare și etalonare-contori, fruntașă pe uzină la capitolul calitate.

ÎNCĂRCAT DE VISURI ȘI DE RĂSPUNDERI MARI

Încerc un sentiment complex, de bucurie și nerăbdare, acum la reîntoarcerea printre foștii mei tovarăși de muncă de la Combinatul chimic din Tîrnăveni, de astă dată ca inginer. Anul acesta am absolvit Facultatea de chimie industrială din Iași. După cinci ani universitari în care am simțit permanent grija pe care partidul o poartă studenților din țara noastră, iată că un vis scump mi s-a împlinit. M-am pregătit conștiincios pentru a fi cît mai folositor în ramura de activitate aleasă, și asta mă umple de mulțumire. Sînt fericit că primul meu an de producție ca inginer chimist coincide cu începutul unei etape noi în dezvoltarea economiei noastre socialiste, etapă de avînt și de eroism, strălucit conturată de Directivele celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român ale cărui lucrări le-am urmărit cu emoție și entuziasm. Conștient de răspunderile care-mi revin, voi munci din toate puterile pentru a contribui cu întreaga mea putere de muncă, cu întreaga mea tinerețe, la îndeplinirea măreților sarcini trasate de Congres.

Mă bucur de asemenea că, în urma votării de către Congres a noului Statut al partidului, eu care eram candidat am devenit membru al Partidului Comunist Român. Este o cinste pe care mă voi strădui din răsputeri s-o merit.

Mă despart de studenție încărcat de visuri și de mari răspunderi. Tovarășii mei de muncă de la Combinatul chimic din Tîrnăveni își pun nădejdea în mine. Voi face totul pentru a le îndreptăți încrederea.

Martin BEREC, absolvent al Facultății de chimie industrială din Iași

Valorificarea cu maximum de eficiență a masei lemnoase, sarcină prevăzută în Documentele Congresului al IX-lea al partidului este una din preocupările centrale ale colectivului de muncitori, ingineri și tehnicieni ai Combinatului de industrializare a lemnului Pitești. Fabrica de plăci fibrolemnoase, utilizînd cu precădere deșeurile rezultate de la fabricarea cherestelei, mobilei, placajului etc., contribuie la atingerea unui coeficient de utilizare a materialului lemnos de peste 75%.

▼

AVEM ÎNCĂ MULTE RESURSE

Țara întreagă a luat cunoștință de mărețele hotărîri ale celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român. Raportul prezentat la Congres de tovarășul Nicolae Ceaușescu și celelalte Documente care au fost dezbătute înfățișează chipul de mîine al României socialiste, care va fi și mai frumos și mai bogat.

Nouă, celor care lucrăm pe ogoare ne revine sarcina — subliniată în Raport și în Rezoluție — de a dezvolta intensiv și multilateral agricultura patriei noastre.

Muncesc într-o gospodărie agricolă de stat puternică, profilată pe cultivarea cerealelor și creșterea vacilor de lapte. Am obținut și pînă acum o seamă de succese și dovadă în acest sens este drapelul de unitate fruntașă pe țară pe care-l deținem de anul trecut, drapel pe care muncitorii noștri sînt hotărîți să-l păstreze multă vreme. Avem încă multe resurse care trebuie folosite din plin. Așa cum arată Rezoluția Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, **„Gospodăriile agricole de stat trebuie să-și îndrepte eforturile spre organizarea producției pe baza științei agricole celei mai avansate, obținerea unor recolte tot mai mari la hectar, dezvoltarea creșterii animalelor de rasă de înaltă productivitate, sporindu-și în acest fel contribuția în alcătuirea fondului central agricol".**

Consider că în anii ce vin gospodăria noastră are toate posibilitățile să-și aducă o contribuție și mai mare la alcătuirea acestui fond. Folosind cît mai judicios pămîntul și mijloacele tehnice perfecționate, îmbunătățind organizarea muncii, gospodăriile agricole de stat vor obține rezultate și mai bune în creșterea productivității muncii și reducerea prețului de cost al produselor. În ce ne privește, noi am planificat ca în acest an să obținem în medie, pe cap de vacă furajată, 3 500 litri lapte. Socotim că organizînd și mai bine munca în zootehnie putem să realizăm mai mult. Avem certitudinea că la sfîrșitul acestui an gospodăria noastră va depăși planul de beneficii.

Însuflețiți de istoricele hotărîri ale celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, muncitorii, tehnicienii și inginerii gospodăriei noastre se angajează să nu precupețească nici un efort în munca pe care o desfășoară.

Avem toate condițiile ca la succesele de pînă acum să adăugăm altele. Și mai frumoase și mai bogate.

Nicolae DOGARIU, Erou al Muncii Socialiste, directorul Gospodăriei agricole de stat din Giarmata, regiunea Banat

15000 DE STRUNGURI

În hala de montaj. Aici iau formă definitivă strungurile.

LA SFÎRŞITUL ANULUI 1948 S-A HOTĂRÎT CREAREA PRIMEI FABRICI DE STRUNGURI DIN ŢARA NOASTRĂ.

UN AN MAI TÎRZIU S-A NĂSCUT „S_1", PRIMUL TIP DE STRUNG ROMÂNESC.

ÎN ANII CARE S-AU SCURS DE ATUNCI, S-AU PRODUS 10 TIPURI CU UN TOTAL DE PESTE 15 000 DE STRUNGURI PURTÎND INSCRIPŢIA „FABRICAT ÎN ROMÂNIA".

15000 DE STRUNGURI

De ce tocmai la Arad ?

Aparent, întrebarea este firească. De ce tocmai Aradul a fost ales pentru construirea unei fabrici de mașini-unelte esențiale pentru vastul program de organizare pe baze socialiste a economiei țării după naționalizare ? Doar se știe prea bine că orașul acesta de pe malul Mureșului nu avea ceea ce se cheamă o tradiție a industriei de mașini-unelte. Că în afară de fabrica de vagoane, de cîteva fabrici textile și ale industriei alimentare (morărit și spirt) orașul nu adăpostea înainte de 1948 decît vreo jumătate duzină de mici ateliere mecanice, rudimentar utilate, cu o producție sărăcăcioasă și fărîmițată. Așa, de pildă, S.A.R. „Armătura" producea bucșe pentru osii de căruță, „IMASA" fabrica utilaj pentru pompieri, „Hendl" — piese pentru mașini de gătit (aragaz), „Janto" — ghilotine de tăiat tablă, „Iuhasz" — obiecte de uz casnic din tuci, „Hönig" (fondată în... 1840) — pompe de mînă... La un loc, cele șase, hai să le spunem fabrici, utilizau în 1948 un număr de 232 de muncitori. O, nu ! Nu din pricina automatizărilor sau măcar a mecanizărilor (se pare că, în materie de transport „uzinal", roaba era suprema cucerire), ci pentru că asta era limita forței economice a acestor ateliere arădene înainte de naționalizarea lor.

Ideea de a plasa tocmai la Arad construcția primei noastre uzine de strunguri corespundea însă pe deplin unui principiu de bază al politicii economice a partidului nostru : îmbunătățirea continuă a repartizării teritoriale a forțelor de producție — principiu înscris și în Directivele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R.

Ce era de construit și ce era de stricat ?

Începutul a fost greu. Greu și nespectaculos. Moștenirea primită era meschină. O dată cu lichidarea ultimelor comenzi contractate de fostele ateliere, o dată cu livrarea ultimelor bucșe de căruță și plite de aragaz trebuia lichidată o anumită concepție, un anumit stil de producție. Noua uzină trebuia construită pe un teren neted. La propriu și la figurat.

Greu a fost și ceea ce a urmat. Greu, dar de astă dată eroic. Muncitorii mai vîrstnici ai actualei uzine își amintesc foarte bine ce a însemnat — la propriu — un teren neted. A însemnat multe mii de ore de muncă obștească pe care sute de tineri și vîrstnici, înflăcărați de chemarea partidului, le-au prestat pe șantierul viitoarei uzine, la nivelări, căratul materialelor etc.

Zidurile roșii ale halelor primei uzine de strunguri românești se înălțau rapid sub semnul elanului specific construcției socialiste. (Un tînăr scriitor, Francisc Munteanu, avea să consemneze cîțiva ani mai tîrziu eroismul constructorilor uzinei de strunguri în romanul său „În orașul de pe Mureș".)

La 1 Mai 1950 primele două hale ale uzinei erau terminate, iar utilajul — în parte vechi, în parte nou — montat. Producția de mașini-unelte putea începe. Și a început. Modest ca orice început : 3 strunguri „S_1" 460×1 800 mm.

Ani de nădejdi, de îndoieli, de bucurii...

Stăm de vorbă cu inginerul Alexandru Kaflikiewicz, unul din cei mai vechi tehnicieni ai uzinei, astăzi adjunctul inginerului șef. Ne spune :

— E reconfortant să privești în urmă, acum, cînd uzina noastră s-a împlinit. Acum, cînd am ajuns la tipuri perfecționate de strunguri concepute și construite de noi. Acum, cînd 30% din producție este expediată în 31 de țări, dintre care unele (ca R.S. Cehoslovacă sau Suedia) se află pe locuri de frunte în ansamblul producției mondiale de mașini-unelte. Acum, după ce strungurile „Made in Roumania" au atras atenția vizitatorilor expozițiilor de la Leipzig, Viena, Djakarta, Izmir, Damasc, Plovdiv, New-Delhi... Dar anii aceștia lăsați în urmă, ani de bogată experiență, nu ne-au cruțat cînd a fost vorba de greutăți. Greutățile creșterii — evident — dar nu mai puțin greutăți.

Îl rugăm pe interlocutor să ne spună ceva tocmai despre aceste momente mai grele.

Reținem din cele relatate :

Dificilă a fost însăși definirea profilului uzinei. Un principiu elementar al producției moderne cum este specializarea nu a fost just înțeles de la început. În afară de strunguri, s-au pus în producție mașini de mortizat, de debitat (ferăstraie circulare), de rectificat, de frezat... Cu puțina experiență de atunci și cu un utilaj încă incomplet, evident că această împrejurare a avut efecte negative, mai ales în ce privește specializarea colectivului. Din 1958 lucrurile s-au schimbat radical. Așa cum o arată și denumirea, uzina produce în prezent exclusiv strunguri, avînd marca de fabrică înregistrată la Biroul proprietății industriale de la Geneva.

Mai departe. Se știe că o unealtă cu o aplicație atît de largă, cum este strungul, cunoaște o uzură morală relativ rapidă. Nevoile industriei moderne cer necontenit perfecționarea mașinilor, îmbunătățirea indicilor lor calitativi (în speță : performanțe, gama de tipodimensiuni etc.). Nici n-a apucat bine colectivul să se bucure de victoria lui S_2 asupra lui S_1, că s-a și ivit necesitatea creării lui S_3... Ei bine, trecerea de la fabricarea unui tip depășit la unul perfecționat se făcea, în anii de început, cu greutate, cu perturbări în toate fazele de producție.

Acum, creatorii strungului românesc se află la al 10-lea tip de strung, mereu atenți la noutățile tehnice de specialitate. Introducerea în fabricație a unui tip nou se face „în mers", fără perturbări în fluxul normal al producției.

Unele greutăți ale anilor de creștere au fost pricinuite de o viziune îngustă asupra necesarului și repartizării cadrelor inginerești. Prea puține cadre tehnice cu studii superioare în acești ani și mai ales prea puțină preocupare pentru formarea unui corp ingineresc de concepție. Îndrumările date în acest sens de Comitetul Central al partidului au scos lucrurile din impas. Meritul colectivului este că și-a rezolvat problema prin forțe proprii. Din rîndul tinerilor muncitori ai uzinei, cei mai buni au fost trimiși la studii. Au devenit ingineri și s-au înapoiat în uzină. Dintre ei se numără azi valoroși proiectanți ca Ion Cristoloveanu, Vasile Nilă, Arthur Süs ș.a. De altfel, în fruntea colectivului de ingineri de concepție se află tot un tînăr, Ion Damian, inginerul constructor-șef, om cu prestigiu în uzină și care, pentru meritele sale, a fost ales delegat la cel de-al IX-lea

Ion Mărcuț (la mijloc), maistru-montator. Împreună cu fratele său Lazăr (maistru la secția turnătorie și secretar al organizației de bază P.C.R.) au venit la fabrică ucenici ; aici s-au calificat, aici au făcut școala de maiștri. Tinerețea lor se împletește cu cea a uzinei. Viitorul, așijderea.

privind planul de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1966-1970. În spiritul indicațiilor Directivelor Congresului privind *însușirea de noi produse cu caracteristici și performanțe superioare*, atenția cea mai mare a colectivului se îndreaptă spre prețioasa sa realizare recentă : strungul revolver cu comandă program. Mlădiță a viitoarelor mașini-unelte de așchiere automată pe care le va produce uzina, strungul acesta a fost realizat pe baza unui proiect românesc și este o mîndrie justificată a celor ce l-au gîndit și înfăptuit *).

„In anii ce urmează este necesar să se intensifice în toate ramurile economiei naționale ACȚIUNEA DE ÎMBUNĂTĂȚIRE SISTEMATICĂ A CALITĂȚII PRODUSELOR, de ridicare a caracteristicilor lor tehnice și economice", a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la Congres, subliniind că aceasta este o condiție de bază *„pentru a face ca mărfurile românești să fie competitive pe piața externă"*. Producînd pentru export, colectivul uzinei de strunguri se consideră mobilizat de asemenea chemări ale partidului pentru a spori necontenit calitatea strunguri-lor românești.

Francisc Dunai, strungar. În 1948 mai lucra la atelierul „Hendl". Își proptea coarba burghiului în burtă și dădea găuri în tablă... Și acum dă găuri în metal dar cu ajutorul mașinii de găurit prin coordonate. Cînd s-a calificat ca să lucreze la mașina asta, a auzit și de bătrînul Euclid.

◀ Terenul pe care avea să se nască uzina de strunguri în 1949 (sus)... și un aspect al ei în 1965 (jos).

Un deceniu și jumătate. Atîta a trecut de cînd, printre atîtea lucruri noi făurite în țara aceasta, am fost martorii nașterii primei noastre fabrici de strunguri. Sînt mulți acești ani ? Sînt puțini ? În orice caz, nu e nevoie să lăsăm această judecată pe seama posterității. Avem destule date ca s-o facem noi, contemporanii. Dacă n-ar fi să reținem decît o singură cifră : 15 000 de strunguri în 15 ani.

Congres al P.C.R. Preocuparea colectivului de conducere, sprijinit de comitetul de partid al uzinei, pentru formarea, în continuare, de cadre tehnice superioare și medii se traduce în prezent în următoarele cifre : 126 tineri urmează cursurile școlii medii fără frecvență ; dintre ei 26 au terminat clasa a XI-a ; 13 tineri sînt înscriși la școala de maiștri. La institutele politehnice din Cluj și Timișoara sînt înscriși 9 tineri din care 4 și-au terminat studiile anul acesta.

Cu gîndul la anii ce vin

1959 a marcat o nouă cotitură în viața uzinei. Atunci s-au terminat lucrări în care s-au investit de către stat sume considerabile și care au definitivat profilul actual al uzinei. Ea are astăzi 9 secții, instalate în 9 hale moderne, un laborator de încercări bine utilat cu aparate de mare precizie, construcții sociale etc. În prezent au loc lucrări de modernizare a secției de turnătorie (perfecționarea procedeului de formare și a transportului în hală, depozite de materie primă etc.).

Îmbogățindu-și necontenit experiența din anii ce au trecut, oamenii de la uzina de strunguri scrutează anii ce vin. În fața colectivului de ingineri, tehnicieni și muncitori ai uzinei de strunguri stau sarcini de mare răspundere, deduse din Documentele celui de-al IX-lea Congres al partidului *„...două treimi din utilajul necesar realizării investițiilor din economia națională vor fi livrate în viitorul cincinal de INDUSTRIA CONSTRUCTOARE DE MAȘINI"*, se spune în Directivele Congresului

*) Vezi reportajul „Cînd strungurile raționează" („Flacăra" nr. 13 din 27 martie a.c.).

E. DASCĂLU
Fotografii de Elena GHERA

Fotografie de
Teodor IOANEȘ

COPERTA NOASTRĂ

TINEREȚE

de Eugen FRUNZĂ

Am asistat nu demult la un examen de maturitate. Eram curios cum se prezintă candidații, ce cunoștințe au, ce disciplină a gîndirii și a expresiei.

Dar de la un timp gîndurile mele își părăsiră făgașul inițial. Nu mai urmăream logica răspunsurilor, suplețea frazei. Altceva mă captivase. Viitorul, întruchipat în acești oameni tineri, mă chema pe țărmurile sale. Și, pe nesimțite, gîndul se ridica din amintire, poposea fugar pe chipurile candidaților și trecea în timpul care vine.

Mă revedeam în fața unei comisii de bacalaureat, stăpînit de teamă și însingurare. Ce-i drept, răspundeam la întrebări cu oarecare pricepere, mă descurcam destul de bine. Dar pe deasupra tuturor întrebărilor plutea una mult mai gravă, de nimeni rostită în acel ceas al cumpenelor. Oricît m-aș fi silit, nu i-aș fi aflat răspunsul.

Și ce simplă și ce scurtă era întrebarea ! Un singur cuvînt de trei silabe și atît : **Incotro ?**

Cu întrebarea aceasta, eu și colegii mei am fi căzut desigur la examen. N-am fi știut nici unul să ne prevedem în viitor. Dorințele păreau inutile, ca niște frunze moarte, drumurile dădeau în fundături, timpul era învălmășit, întortocheat, haotic. Incotro ? Era întrebarea ce plutea pretutindeni ca un semn de amenințare. Frunțile noastre tinere se mistuiau zadarnic în umbra ei. Ziua de mîine nu se prea sinchisea de cunoștințele și talentul nostru. Ca o uriașă gură de rechin se căsca, plin de primejdii, orizontul.

Și iată, o sală de clasă asemănătoare cu aceea de acum peste un sfert de veac. Îi privesc pe tinerii candidați. Firește, sînt emoționați. Chipurile lor sînt încordate. Dar grava întrebare de altădată nu mai stăruie nicăieri. Toate drumurile se deschid către o viață demnă. Toate visurile pot deveni realitate. Generațiile merg spre ziua de mîine cu pasul sigur, cu țeluri limpezi, cu nobila cutezanță a omului liber.

Tinerii de azi știu încotro se îndreaptă. În planurile noastre de stat e înscris și destinul lor. Îi așteaptă noile proiecte industriale, freamătul șantierelor, marile împărății ale științei și tehnicii, ritmurile poemelor încă necîntate. Inima lor înfiăcărată, brațul lor suplu și puternic vor spori frumusețea și tăria României socialiste. Ei știu că mîine va fi și mai bine decît azi, va fi și mai frumos decît azi. E o certitudine care invită la desăvîrșire și eroism.

De aceea, cînd privesc în ochii unui tînăr, ceea ce mă izbește în primul rînd e conștiința de sine, siguranța în fața viitorului. Sumbra întrebare de altădată a murit sub zidurile marilor cetăți ale luminii.

Nu-i așa, tinerețe bălaie care îmi rizi, cu dinții albi, din copertă ? Privindu-te, am scris un gînd despre toți semenii dumitale întru cîntec și zbor.

Glaumbauer, unul din cele mai vechi sate islandeze.

în ţara lunii care nu

Reykjavik, aşa cum se înfăţişează privirilor cînd te apropii de ţărmul islandez.

Paralel cu creşterea numărului locuitorilor săi (70 000 în 1960, faţă de 30 000 în 1930), capitala Islandei se şi modernizează. Fotografia de jos prezintă un aspect dintr-un nou cartier al Reykjavikului.

Pescari din tată-n fiu... De altfel peştele este singura avuţie de seamă a Islandei — pescuitul şi industrializarea lui aducînd 90% din venitul ţării.

Cu pescarii români în Islanda

NOTE DE CĂLĂTORIE

de Radu TUDORAN

apune

Vestiții ponei, căluți de Islanda, singurul mijloc de călătorie de odinioară, mai sînt și astăzi de folos oamenilor.

În afară de geografia cunoscută din școală și de istoria mai puțin cunoscută, știam despre Islanda o poveste uitată — cred că nu doar de mine, ci și de alții, care poate au citit-o cîndva — povestea tristă a lui Pierre Loti despre pescarii din această insulă aspră din nordul Atlanticului. Țin minte doar că, pescarii plecau, ca adesea să nu se mai întoarcă — și nevestele îi plîngeau nefericite pe mal...

Adevărul cert reținut din cartea uitată rămînea că Islanda este o țară de pescari și că ei duc o viață grea și primejdioasă. Cu această imagine dură și romantică am navigat săptămîni de-a rîndul în apele nordice, cu pescarii noștri, așteptînd să întîlnesc pescarii islandezi. Într-o zi, în sfîrșit, am văzut din depărtare coasta de est a insulei, cu piscuri albe de gheață și de zăpadă. Mult timp iarăși am navigat în acele ape, cînd spre nord, cînd spre sud și spre vest, rămînînd totdeauna departe de coastă, care apărea la fel de albă și ziua, și noaptea. Într-o dimineață — după ceasornic — fiindcă altminteri mai era mult pînă să răzbească la orizont zorile subpolare așa de întîrziate, un torpilor a țîșnit dintr-un fiord și a venit să ne controleze — de altfel cu toată politețea și civilizația — *fiindcă intrasem* cu o milă în zona de pescuit a Islandei, unde pescuitul este interzis vaselor străine. Peștele fiind acolo singura avuție demnă de luat în seamă, Islanda este nevoită să și-o apere, cum fermierul își apără ogoarele de furi și de toate relele. Dar noi nu pescuiam, ci eram în mers către alte zone; echipajul torpilorului s-a simțit dator să-și ceară scuze, cu vorbe și cu zîmbete în care era ușor să citești simpatia. Știau cîte mii de mile făcusem ca să ajungem aici, cîte mai aveam să facem, știau ce înseamnă oceanul în nord, iarna — știau totul despre viața navigatorilor și a pescarilor, fiindcă erau islandezi și aveau în ei viața omului de mare, a vikingilor care au populat insula pustie odinioară.

Aceasta a fost prima noastră întîlnire cu Islanda, reală dar petrecută foarte în fugă. A trecut timp pînă să debarcăm acolo — și pînă atunci am tot privit zăpezile și ghețarii, și cîte un vulcan uneori, creînd zone incandescente peste priveliștea glacială.

Abia în a doua jumătate a lui decembrie am făcut escala așteptată — eu unul o așteptasem de o viață, dar în abstract, fără să sper în ea, cum nu poți să speri că ai să-i întîlnești vreodată pe eroii Iliadei. În orele cînd ne apropiam de Reykjavik, portul cel mai însemnat și capitala a țării, notam în caietele mele, după o noapte fertilă, impresiile sumare ale acestei întîlniri, care pentru mine rămînea fabuloasă:

„Am lucrat cu spor și fără oboseală pînă la patru dimineața: e ora șase în țară, cînd oamenii pleacă la treabă. M-am dus pe punte de comandă să văd ce se întîmplă, fiindcă elicea se oprise și pluteam în derivă: am ajuns mai devreme decît era prevăzut și acum, la 30 de mile de coastă, așteptăm să se facă dimineața. În prova se văd luminile orașului, întinse circular pe tot orizontul din față (sînt și alte localități). Spectacol neașteptat după nopțile pustii de pînă astăzi...

M-am culcat la ora 5, cu gîndul să dorm pînă la 10, intrarea în port fiind anunțată o oră mai tîrziu, adică după ce se luminează. N-am putut să dorm, urmărit în gînd și fascinat de strălucirea orașului, nevisată. Mai tîrziu m-am uitat pe hublouri să văd ce mai e afară, și am descoperit luna, roșie, uriașă, ciclopiană, zvîrcolindu-se printre nori înainte de a apune peste crestele albe. Apusul ei, ca și al soarelui, ține mult timp pe latitudinea aceasta. Flăcările înroșesc noaptea, cu pîlpîiri fantastice, ca o aurora boreală altcum colorată. Iar pe aerodromul din dreapta orașului, din minut în minut decolează un avion turboreactor, în timp ce altul aterizează, adăugînd peisajului flăcările lor și mai fantastice. Nu mă dumiresc cum într-un oraș cu 70 000 de locuitori poate să fie atîta mișcare, depășind tot fantasticul!..."

★

Curînd am descoperit, cu mîhnire și cu un fel de umilință, de înțeles numai celui ce-a încercat-o vreodată, adus la realitate după o goană necontrolată a imaginației, că mă înșelasem în privința fantasticului: Luna, care n-a apus pînă la ziuă, și nici ziua întreagă, nici zilele și nopțile următoare, era un vulcan în erupție cum sînt mulți pe întinsul Islandei. Cît despre aerodromul uriaș și plin de viață, nu era un aerodrom civil, pentru nevoi pașnice, moderne și foarte civilizate, ci aparținea bazei americane aflate aici pe temeiul acelei înțelegeri militare numite Pactul Atlanticului de Nord...

★

Am debarcat la Reykjavik pe o zi geroasă, în același loc unde debarcase primul viking venit din Norvegia acum mai bine de zece veacuri. El a dat numele locului, devenit apoi orașul cu rezonanța lui așa de ciudată: Reykjavik, care în limba românească înseamnă „golful fumurilor" și dovedește că primul venit a văzut mai întîi, și probabil încă din depărtare, vulcanii și gheizerele. După o mie de ani, acestea sînt tot în activitate, spre norocul Islandei. Mi-am dat seama că-i un noroc, mai ales fiindcă era iarnă și se nimerise și-o zi aspră. După o oră de hoinărit prin oraș înghețasem. Cînd ești pătruns de frig pînă la oase iar sub tălpi îți scîrțîie zăpada, te întrebi cu neliniște dacă o fi căldură în casă. Este, din belșug și aproape pe gratis. Întreaga țară se încălzește cu apa fierbinte a gheizerelor.

La Reykjavik, bunăoară, ea se pompează de la 40 de kilometri în cisterne izoterme, aflate pe înălțimi, la marginea orașului, iar de aici, prin

(Continuare în pag. 10)

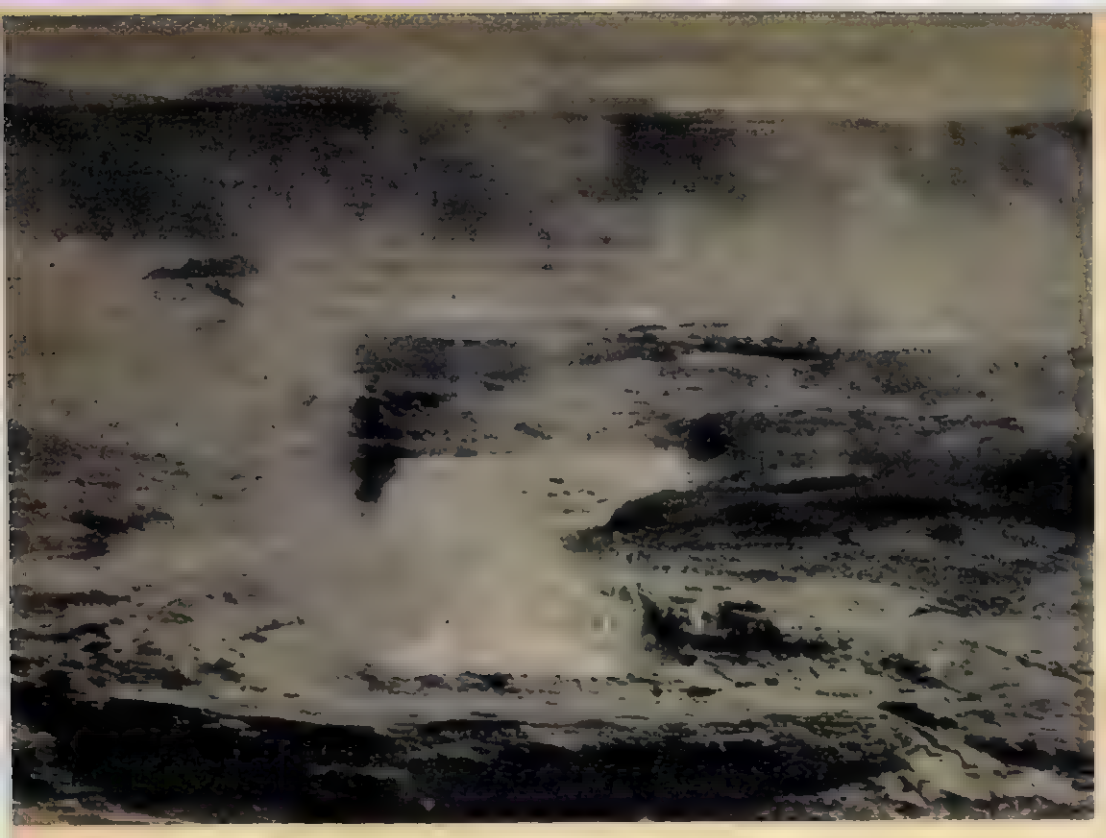

Întreaga țară se încălzește cu apa fierbinte a gheizerelor. Pompată în cisterne izoterme, ea este dirijată de acolo către caloriferele clădirilor.

cădere, alimentează caloriferele din case — radiatoare ca oricare altele.

Peștele din ocean și izvoarele de apă fiartă sînt cele mai însemnate din puținele ajutoare date de natură unui ținut care altminteri cunoaște numai adversitatea. Pescuitul și industrializarea peștelui aduc 90 la sută din venitul țării ; oamenii trebuie aici să muncească din greu, chiar împreună cu copiii, și să fie cumpătați în toate. Copiii, înainte de a merge la școală, iau în primire un vraf de ziare și, cu ele sub braț, cu ghiozdanul în spate, aleargă să le vîndă, pe străzi, prin cafenele și magazine, ca niște spiriduși palizi și gravi, conștienți probabil că ușurează traiul familiei, aducînd un bănuț în casă. I-am văzut dimineața, la prînz și seara, orele cînd apar ziarele, totdeauna serioși, totdeauna în goană. Desigur că acasă, în afara lecțiilor, mai au de făcut și altele.

Prin tradiția familiei, tinerii, de la 15-16 ani, chiar dacă studiază, sînt datori să muncească spre a-și plăti întreținerea — și ei muncesc și învață. De altfel, dacă munca e o datorie, școala este și ea alta, învățămîntul în Islanda fiind obligatoriu pînă la 15 ani, ceea ce mi se pare nu-i la fel în țări mai bogate. Există la Reykjavik și o universitate care, spre a nu fi o povară prea grea statului, își scoate venituri din exploatarea cinematografului foarte elegant, aflat alături, în administrație studențească.

Mai am de amintit, rezumînd rezumatul, spre a-l pune în cîteva pagini, că viața culturală în această lume sobră e o preocupare constantă și firească, dar se duce fără publicitate și cu economie maximă. Emisiunile de radio, bunăoară, care înseamnă și ele o cheltuială, sînt susținute de stat numai în parte ; multe ore ale zilei ele transmit, pe socoteala doritorilor, informații de familie, felicitări, urări și așa mai departe, însoțite de muzica preferată de cei cărora li se adresează și, astfel, prin varietatea lor, programele devin foarte agreabile și le ascultă multă lume, nu doar familia.

În capitală există un teatru național, dar are numai șapte actori angajați, constituind nucleul, stabilind tradiția, indicînd stilul. Ansamblurile se completează cu amatori și aceștia participă la spectacole cu răspundere și seriozitate profesională, cinstindu-și marea familie care le dă încuviințarea.

Există în capitală o orchestră simfonică de o sută de instrumentiști, la pupitrul căreia apar mari dirijori din alte țări ale lumii.

În afara literaturii milenare, care s-a transmis pe cale orală, povestiri și legende, străvechile „saga", unele cunoscute și la noi prin tălmăciri, Islanda are azi cel puțin cinci scriitori remarcabili, cu circulație largă, dintre care Halldor Kiljan Laxness este deținătorul premiului Nobel pentru literatură de acum un deceniu.

În sfîrșit, cărțile care se tipăresc aici anual sînt răspîndite, la prima ediție, în proporție de un volum la șase locuitori, ceea ce face din Islanda una din țările cu cei mai numeroși cititori.

★

Orașele, pe care n-am putut să le vedem, se numără pe degetele de la o singură mînă ; celelalte așezări sînt rare, despărțite de prerii, ghețari, gheizere și cîmpuri de lavă. Înăuntrul insulei se face puțină agricultură, se cresc animale, iar printre ele vestiții ponei, căluți de Islanda, singurul mijloc de călătorie de odinioară, folosit încă și astăzi. Izvoarele de apă caldă dau putința unora din fermieri să cultive, în sere destul de vaste, fructe și legume din țările calde, roșii, struguri, ba chiar banane și portocale. Sînt frumoase, dar la gust par artificiale — le lipsește soarele...

Restul vieții, care de fapt este esențialul, îl înfățișează pescuitul, ceea ce înseamnă traiul pe țărm și pe mare... Astfel marea reprezintă pentru Islanda o prelungire a uscatului și o altă patrie, destul de vitregă cîteodată.

A doua zi după sosirea noastră la Reykjavik a acostat lîngă noi un vas de pescuit, de tonaj mai mic, care venise pe furtună din nordul oceanului. Avusesem și noi furtună, dar nu ne copleșise, fiindcă prin tonaj eram mai apărați decît vasul acela. Spălat de valuri pe o vreme geroasă, era îmbrăcat de gheață în straturi groase pînă în vîrful catargelor. M-am înfiorat gîndindu-mă că și oamenii de pe punte vor fi fost îmbrăcați în gheață, fără să aibă după aceea la îndemînă cabinele noastre cu aer condiționat, dușurile cu apă caldă — și celelalte înlesniri care ne-au ușurat viața și ne-au făcut să nu simțim aproape de loc iarna din nordul Atlanticului.

Un vas de pescuit modern, de proporții impunătoare și venit de departe, nu putea decît să trezească interesul oamenilor de meserie — și cine nu-i de meserie la Reykjavik ? Numeroși localnici au venit să ne viziteze, ziariștii au luat interviuri echipajului și toate ziarele, dacă nu mă înșel cinci sau șase, au publicat reportaje. Nu știu cît s-ar putea spune despre relațiile care s-au creat astfel, prea în fugă spre a fi avut timp să se adîncească. Dar ceva e sigur : pescarii noștri, care vin prima oară în Atlantic de la 3 000 de mile distanță și n-au decît un an stagiu în pescuitul oceanic, au făcut cunoștință cu legendarii pescari ai Islandei. E tot atît de sigur că le-au lăsat acestora o amintire frumoasă.

★

Fiindcă mă obsedează aerodromul care m-a amăgit cu luminile lui în noaptea sosirii, îmi amintesc vorbele unui tînăr instruit și inteligent, care a avut bunăvoința să-mi arate orașul și să-mi spună ce e mai important despre Islanda. Am reținut mai cu seamă o vorbă, un aforism dacă vreți : „Islanda e o țară neliniștită..." E neliniștit pămîntul, care freamătă, fumegă, aruncă apă fiartă și lavă — sînt neliniștiți oamenii, în sensul că îi frămîntă grijile mici și mari ale vieții de fiecare zi.

Deși constrînsă să se supună Norvegiei, apoi Danemarcei, din secolul al XIII-lea pînă acum șase decenii, Islanda s-a născut ca stat liber o dată cu mileniul nostru, a avut primul parlament din lume și a proclamat, prima, drepturile omului. Cu amintirile bune și cu cele rele, ea nu vrea să îndure o altă abdicare. Iar de ostilități nu are nevoie, fiindu-i destulă ostilitate solul aspru și, de jur împrejurul solului, oceanul.

se caută un... tată

Într-adevăr, se caută un tată ! Ce fel de tată însă — aceasta veți afla imediat : portretul lui e schițat în cîteva fraze dintr-o scrisoare adresată redacției. Iat-o :

„Vă scriu din Brăila — începe scrisoarea. Numele meu ? Speranța M.... Am 21 de ani și sînt mama unui copil — un flăcău. E de un an și o lună. Băiatul a început să îngîne primele vorbe. Din vocabular îi lipsește totuși un cuvînt: tată ! Nu-l știe. Nu l-a învățat, fiindcă pur și simplu n-are cui să-l spună : tatăl a plecat de acasă cu cîteva luni înainte de a se naște... Din păcate nu eram căsătoriți. «Eu» și «el» conviețuisem totuși în aceeași casă, la familia mea... Ne iubeam. Aveam proiecte de viitor. Nu împlinisem pe-atunci — era în '63 — 19 ani. El, 22 și lucra ca muncitor pe șantierul Combinatului de celuloză de la Chiscani. Numele lui : Ion B... E originar dintr-o comună din regiunea Bacău... N-ați putea să mă ajutați să aflu unde se găsește acum tatăl copilului ? Poate acolo pe unde umblă nici n-a aflat pînă acum că are un băiat, că-l cheamă Ștefan, că noi cei din casă, vecinii din curte sau de pe strada noastră îl alintăm cu numele de Fănel ? Oare n-am putea să-l facem să înțeleagă cît e de greu pentru mine să cresc singură un copil — că nu pot munci pentru a-l întreține atît timp cît e încă mic și că are nevoie de îngrijire părintească ?"

Scrisoarea de mai sus a fost scrisă nu numai cu cerneală, dar și cu lacrimi. De aceea am plecat pe urmele ei...

Așadar, la Brăila.

Fănel are ochii ca peruzelele : în ei s-a adunat parcă tot azurul cerului.

Eroul nostru s-a născut — și el — dintr-o poveste de dragoste veche de cînd e lumea :

— Mă iubești ?

— Te iubesc !

Povestea de dragoste dintre Speranța și Ionel a început pe sub bătrînii salcîmi ai Brăilei, pe aleile cu tei înfloriți de la Lacul Sărat, în nopți cu lună pe malul Dunării.

— Să ne căsătorim ! — au hotărît amîndoi.

Pînă una alta, „el" s-a mutat în casa fetei, s-a decretat „soț" și — cinstit vorbind, așa cum spune lumea de pe aici — s-a și purtat frumos. Pînă într-o zi... Adică pînă a aflat că-i în perspectivă de a deveni tată.

— Plec în satul meu. N-am acte pentru căsătorie ! N-aș vrea — spunea el — să se nască copilul înainte de a ne fi luat. Mă întorc peste două zile ! Și a plecat după acte.

Și dus a fost...

De atunci a trecut aproape un an și jumătate.

★

De ce nu s-a înapoiat Ion B.... acasă ? Greu de aflat adevărul adevărat. Un lucru e cert : era de rea-credință. În cele două-trei scrisori trimise la început „dragii lui soții" — cum erau intitulate — cerea bani. Bani pentru scos acte, bani pentru înapoiere. Cui cerea bani ? Ei, care pe atunci n-avea nici 20 de ani împliniți, părăsită, pe cale să nască și fără nici un venit.

Acum ea își crește feciorul, ajutată desigur de alții. Mai face un lucru: îl caută și pe tatăl băiatului. A întreprins oare aceasta fiindcă îl mai iubește ? Se pare că nu. Îl caută fiindcă vrea să-l determine să contribuie la creșterea copilului. Despre acest lucru se pare că el știe mai de mult. De aceea se ascunde. De fiecare dată în alt loc. La 11 iunie 1964 miliția din București — solicitată de Speranța M... — îl semnalează la construcțiile de locuințe din cartierul Pajura. Simțind că-i căutat, a plecat și a găsit de lucru în altă parte. Pe alt șantier. Apoi a plecat în satul lui natal. N-a stat mult. Drept pentru care organele de miliție nu pot face altceva decît să comunice că nu i s-a dat de urmă în tot raionul Bacău. A fost văzut apoi din nou în București : lucra ca flotant pe șantierul unui grup social — „Jiul". Fuge iarăși. Continuă să se ascundă pentru a nu exista o adresă, un domiciliu la care să poată fi acționat în justiție pentru o eventuală pensie alimentară pe care o datorește celui căruia i-a dat viață. Lui Fănel, copilul cu ochii ca peruzelele.

F. URSEANU

Cititorii fotografiază...

„Un Prometeu al zilelor noastre"
prof. Valeriu BOGDĂNEȚ — Bacău

„Și eu am trecut pe la Mamaia"
George STOICA — Craiova

S-a restaurat turnul vechii „Bărății" din Cîmpulung, reg. Argeș
C. ALBU

„Mozaicul din orașul nostru"
V. DUMITRU — Suceava

„Spre creasta muntelui"
Aurel BALABAN — Pitești

„Cu tata pe munte"
Alexandru BÎLBU — Brașov

◀ „O moară-muzeu" pe malul lacului Ciuperca
Maxim GHERASIM — Tulcea

V. Em. GALAN

pensionarul nr. 1 *)

Bagajul — grămadă în mijlocul holului. Alături, patul pliant, gata desfăcut pentru noapte. Jur împrejur, cruzimea geometrică a pereților goi, a ferestrelor fără perdele.

Un timp s-a prefăcut a nu înțelege că totul era gata ; s-a învîrtit bezmetic, nădăjduind să-și mai găsească de lucru — ceva, orice... N-a găsit. Încuietorile geamantanului, oricît le-a deschis, clămpănit, închis, s-au dovedit fără cusur. Catarama curelelor, la fel. Balamaua lăzii s-ar fi descurcat și cu o poartă de cetate. Sfoara baloturilor nu slăbise... Pînă la urmă, dîndu-se bătut, recunoscu : așa, răvășită și pustie, casa îi mai putea fi, cel mult, adăpost pe-o noapte ; apartament omenesc însă, locuință de stat și gîndit în singurătate — asta nu.

Lăsă totul baltă. Ieși în coridor, trînti ușa și începu să se plimbe de colo-colo.

I

În primul moment, dinspre vecini nici o mișcare.

Diminețile, așa era totdeauna : vecinii propriu-ziși la lucru, tineretul la școli... Ce rămînea ? Cîțiva prunci nevîrstnici : dormeau în scutece, pe mușamale. Îi vegheau, trebăluind tăcute prin bucătării, bunicile : gospodine „pe cît nu-i acasă gospodina"... Poate mai erau și doi-trei bunici. Bătrîni aduși de tuspatru vînturile țării : trăiau la Horodița, rămînînd străini Horoditei, străini uzinelor, cuprinși în viața orașului doar anonim — pe numele fiilor ori nepoților. Dacă reveniseră de la piață, din parc ori de la club stăteau, fără îndoială, proptiți în marginea leagănelor, în coarnele cărucioarelor ; cu gîndul la întîmplări de demult și locuri de departe, priveau cruciș ecranul cenușiu al televizoarelor, așteptînd începerea emisiunii ca pe-un rutinar miracol casnic datorat lor prin cine știe ce imprescriptibil drept.

Îi cunoștea pe toți acești „vecini de dimineață". Pe unii, de cîțiva ani : de cînd se iviseră în Horodița. Pe alții abia de-acum, din săptămîna asta blestemată. Oameni de treabă, probabil. El, în gînd, îi poreclise cîndva la grămadă : „cele zece babe"... Nu vorbise cumsecade cu nici unul, niciodată : prin firea lucrurilor, el își făcea veacul — și-l *făcuse* — cu ceilalți. Cu feciorii și nepoții lor, oameni în putere, asemeni lui : oameni care, șase zile pe săptămînă, plecau de acasă în zori, munceau, aveau îndatoriri obștești, ședințe, luau pe umeri cît puteau mai mult din greul vieții uzinelor și orașului...

Totuși ! Unsprezece apartamente. Patru pe coridorul din dreapta, șapte pe coridorul din stînga. Unsprezece uși care, scurt timp după ce a ieșit el pe sală, au început a se deschide. Pe rînd...

A trebuit să dea bună-ziua... să răspundă la bună-ziua... și nu numai la bună-ziua...

Nu, nici gînd de cafea ; băuse... Da : și turcească, și cu lapte, și... De absolut toate felurile !

Ajutor ? Lui ? !... Nu-i mai trebuia nici un „ajutor" : avusese destul și prea destul !

Da, fusese scos la pensie. Pe-adevăratelea, de astă dată. Cam așa : ieri, alaltăieri — nu învățase pe dinafară toată cifrăria deciziei. Da : el așa a crezut — că nu-i cazul să meargă din om în om lăudîndu-și pensia ca pe-o ispravă... „Felicitări" ? Asta-i bună ! Dar ce-o fi ajuns bătrînețea, mă rog ? Merit ? Realizare-n muncă ? Decorație ? Bătrînețea-i bătrînețe ! Nu ocolește pe nimeni. Unii, din pricina asta, chiar așa o și iau : cu otozbirul, birocratic ! Sînt încă, și-n zilele noastre : se uită-n actul de naștere, se uită-n calendar — amin, gata, la pensie cu tine ! În sufletul omului, ce să se mai uite ?!... Aș ! Nu-i vorba de nici o „supărare". Pe cine să fie supărat ? De ce ?... „Felicitările", oricum — ca nuca-n perete !

La televizor ? El, într-o zi lucrătoare, la televizor ? !... Ba chiar și-n general : televizorul — belea curată ! Unealtă de-nghițit vremea oamenilor !... Cum „nevoie de destindere" ? Îl „întinsese" cineva ?... Nervi ? Nu, el era calm. Foarte-foarte calm !

Nu : n-a umblat cu nici o „fofîrlică". La uzină a fost sărbătorit proiectul de modernizare a halei C. Asta-i una, despre asta a fost întrebat, la asta a și răspuns. Că el a ieșit la pensie, e drept ; dar asta-i altceva, și, dacă n-a fost întrebat, n-a spus nimic. Unde-l „fofîrlica" ?... Ba cu pensie foarte frumoasă : 1 200 pe lună. Numai că... A ! Nu, oameni buni, nici așa să n-o luăm ! Dacă dăm iama-n condoleanțe prea devreme, la înmormîntare ce ne mai rămîne ? Să cîntăm ? Să jucăm țonțoroiul ?... Cum adică „cine-a rostit vorba condoleanțe" ? De rostit, se prea poate, n-o fi rostit-o nimeni. Atîta mai lipsea ! Dar știu și copiii : tonul face muzica... A preciza o idee înseamnă a fi pus pe hartă ? În fapt, povestea-i lămurită gata : din moment ce condoleanțele nu-și au rostul și cineva se încăpățînează să ți le vîre pe gît, ești obligat să-i deschizi ochii ! Ce-i pensia, la urma-urmei ? Diplomă de olog ? Certificat de boșorogeală incurabilă ? Nu ! E un drept. Un drept ca atîtea altele. Ți-l asiguri prin munca vieții tale întregi. Vreme de cîte generații s-a bătut clasa muncitoare, sub capitalism, pentru dreptul la pensie ? Păi nu ? Socoate și dumneata... Dacă asta-i esențialul, atunci despre asta să vorbim. N-are rost să batem cîmpii, să bocim, să șușotim pe coridoare, să umblăm cu mutre de țintirim, să...

Nici un secret : se va muta din Horodița și-atîta tot. Cum „să nu treacă pe la vecini" ? Ba va trece, își va lua rămas bun de la fiecare ; dar mai tîrziu, cînd vor fi acasă și gospodarii. Era timp... Și, de altfel, în cazul său, bun-rămasul, plecarea — mai mult moft. Nu se mută pe lumea cealaltă ; nici măcar într-altă țară ; rămîne în raion, la o zvîrlitură de băț, satul Vidra — nici treizeci de kilometri... Ba se gîndise la toate : pensionar ori nepensionar, omul, dacă are cap, caută să trăiască unde mai este poate nevoie de el ; nu unde-i *uzură morală* și-i încurcă pe toți... O vorbă ca atîtea altele : uzură morală. Înțeleag-o care cum vrea !

Tot așa : explicații peste explicații. De zece ori la rînd. El, corect, politicos, drăcuind cît mai puțin, stăpînindu-se îndată ce simțea că-l lua gura pe dinainte... În schimb ei, ele — numai miere și bunăvoință ! Parcă l-ar fi știut din totdeauna bolnav, ramolit, neajutorat, țicnit, iresponsabil ! Poți rămîne de piatră cînd vezi cum s-a grămădit într-un etaj de numai douăsprezece apartamente (unsprezece, fără al tău) atîta neînțelegere, atîta obtuzitate ?

Cînd s-a deschis în sfîrșit ultima ușă — apartamentul 57, soacra lui Stamate — și-a ieșit din pepeni :

— Bravo ! Eram sigur, vă și așteptam. Da, da, pe dumneavoastră ! Numai că, din păcate, acuma nu-mi mai trebuie nimic ! Și nici măcar nu-nțeleg, tovarășă : nimic ! Deunăzi s-au strîns ici, pe coridor, toți copiii din cartier. Să se joace. Cu sticle ! Cu carbid ! Cu apăraie ! Cu gaze inflamante ! Cu explozii ! Și nimeni nu i-a auzit, nimeni n-a catadixit să deschidă ușa ; i-ați lăsat să-și facă de cap pîn-a ajuns coridorul grajd ! iad ! tîrlă ! Acuma... fac doi-trei pași înaintea ușii mele, eu, om în toată firea... și — poftim : mă luați la descusut ! Mă țineți sub observație ! Pesemne și prin gaura cheilor ! Ca pe-un făr-de-minte în stare să v-arunce casa-n aer... Păi nu ? Iar dacă rămîn în casă, îmi țineți, ca mai ieri, miting la ușă : că m-am îmbătat, că m-am spînzurat, că mi-a plesnit aorta, că

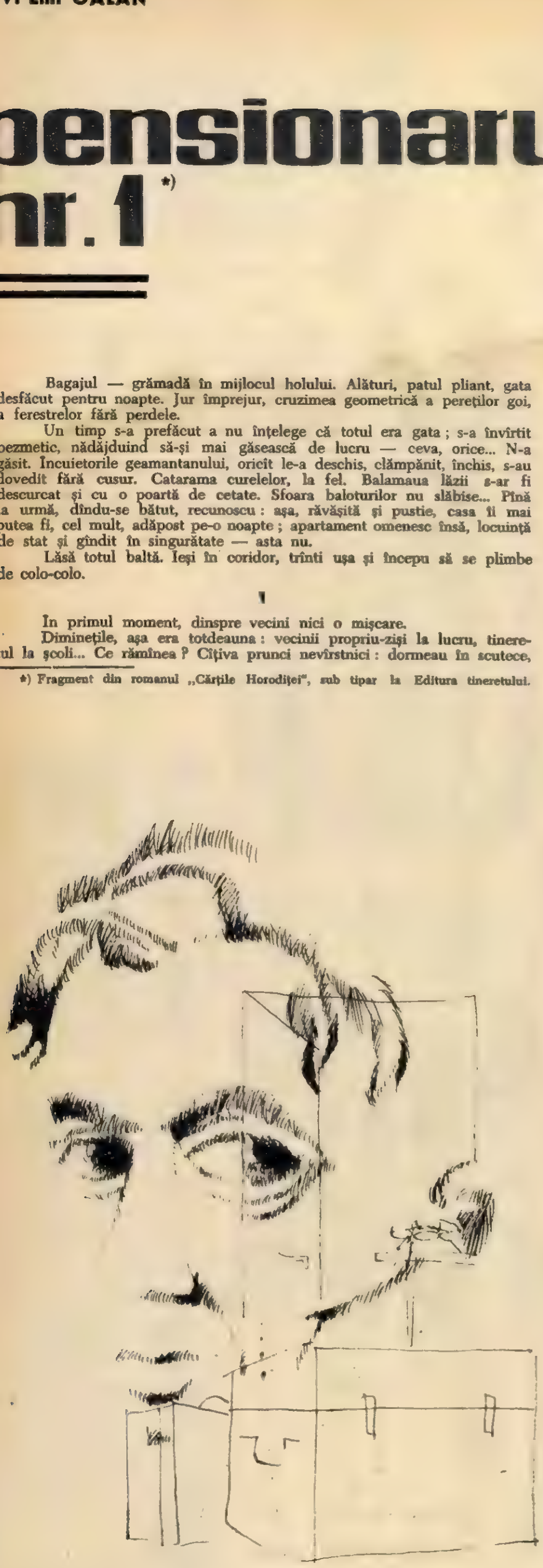

*) Fragment din romanul „Cărțile Horoditei", sub tipar la Editura tineretului.

m-a lovit damblaua... Zău : vă respect, vă înțeleg, vă mulțumesc din inimă pentru grijă, pentru omenie, pentru ajutorul pe care mi l-ați dat zilele astea, pentru cafele, pentru interes, pentru orice, pentru toate — da' mi-ajunge ! Pînă-n gît !... Eu, unu', pensionar, nepensionar, mai am și treabă ! Destulă ! Poftim : aștept pe cineva ! Am spus-o și ieri : de la telefoane... Ne-am lămurit ?... V-am raportat — acum lăsați-mă în pace, gata ! Săru-mîna, bună-ziua !

Soacra lui Stamate s-a retras dînd din cap a îngăduință atotiertătoare. („Cum naiba o fi chemînd-o ? Parcă-i începea cu A numele... Ori cu E ?")

„Nenorocita ! A ajuns și șpanchie de-atîta tras cu coada ochiului !"

Urmărind furios, retrospectiv, direcția în care tot aluneca privirile soacrei lui Stamate, descoperi izvorul probabil al alarmei vecinilor : uitase să-și lege șireturile la bocanci... blacheul sting abia spînzura într-un cui... Fără a-și da seama de nimic, el, pesemne, ba tîrșîind picioarele, ba îndesînd călcîile, smulsese cimentului asemenea gemete, asemenea scrîșnete, și coridoarelor asemenea ecouri, încît, vezi bine, bietele femei erau îndreptățite să-l creadă și bolnav, și beat, și nebun — și oricum.

„Unde mi-s mințile ?", se mustră aiurit. „Unde mi-s papucii, barem ?", își aruncă repede a doua întrebare, eliberîndu-se astfel de obligația de a răspunde primei.

Știa în ce geamantan pusese papucii. Descuie ușa... intră... își schimbă încălțămintea... ieși din nou în coridor...

2

De-un ceas se plimba morocănos pe palierul scării. Acum în deplină singurătate. Opt pași la dreapta... opt înapoi... O scurtă oprire în dreptul ușii... cinci pași la stînga... cinci înapoi... o privire urmărind cum se înșuruba spiral către parter, ca într-o fîntînă, balustrada scării... apoi totul de la început... și iarăși... iarăși...

Cînd auzi pe scări, jos, pași necunoscuți, se lipi de zid. Abia răsuflînd, încremeni.

Pașii urcau : etajul doi... trei... patru...

Un tînăr, un flăcău. La șold, obișnuita geantă profesională de iuft negru.

„Urcă patru etaje cu cogeamite gentoiul după gît și nici că-i pasă ! Nu gîfîie, nu se oprește... Șaptezeci și șase de trepte !... Le dă mîna, la anii lor ! Muncesc — și habar n-au ce-i munca adevărată ! Mai mult zburdă ; juncanii !... De-aici vin toate prostiile, drept vorbind : pe măsură ce te-ajung bătrînețile, te trezești pizmuindu-i — așa, într-aiurea. O fi avînd și el sarcină de plan... normă... întrecere... depășiri... Dacă-l țin baierele, bine face că se grăbește ! Ce, graba-i zburdăciune ? Graba-i seriozitate, conștiință..."

Tînărul emisar al telefoanelor ajunsese în capul scării. Scotocindu-și buzunarul salopetei, cerceta totodată, nestingherit de lumina scăzută, întîia ușă care-i căzuse sub priviri : numărul apartamentului... dreptunghiul scoperit pînă ieri de tăbliță cu numele locatarului... În buzunar, niște hîrtii. Alese una și se apucă s-o citească.

„Cred și eu ! Prezbit nu-i, miop nu-i... vitamine cu carul, pupilă sensibilă, adaptabilă — ochi de pisică ! Trece de la lumină la întuneric, de la întuneric la lumină, vede tot, citește orice, nimerește unde vrea, ridică telefoanele... Și barem nu-l cunoaște nimeni ! Parc-ar fi ieșit din pămînt, peste noapte !"

Tînărul nu-i era cunoscut nici din vedere. Altădată, apariția unui om nou la Horodița îl bucura. Acum îl irita și — prin cine știe ce perversitate de neînțeles, de nestăpînit — îi rătăcea mintea pe făgașuri potrivnice firii lui, ostile felului său obișnuit de a gîndi.

Revoltîndu-se împotrivă-i, hotărî să reteze firul inoportunelor meditații :

„Aia e : hodoroagă cusurgie ! Bat cîmpii, lua-m-ar naiba să mă ia !"

Cu hîrtia în mînă, tînărul apăsa butonul soneriei pentru a doua oară... Contrariat, privi roată-mprejur.

— Bună-ziuaaa !

Nu mai era nimic de făcut. Nou-venitul îl descoperise.

Grăbit, tînărul nu așteptase răspuns la bineț. Îi citea cu voce tare din hîrtia lui.

— Tovarășul Han... Profesor Grigore Han, apartamentul 53...

Voce de om așezat, plăcută chiar...

Gata ! Apartamentul 53 — al lui. Grigore Han — el... El, care, incapabil pentru moment să îngaime cuvenitul „Da, eu sînt", scoase din buzunarul vestei ceasul și, înghițind în sec, cerceta chiondărîș bătrînele cifre latinești de pe cadran — bețigaș după bețigaș.

„Parcă-s somnambul, bătu-m-ar Dumnezeu ! Am ajuns să-ntreb o rablă de ceas cine sînt, unde stau ? !... Amețeala-i de vină !"

Fără îndoială : toate, numai și numai din pricina amețelii.

„Amețeală ! De unde-atîta amețeală pe capul meu ? !... Pînă azi, numai asta n-am apucat să fiu : domnișoară de pension ! Și-ncă nu una amețită ; una leșinată gata. Ptiu !"

— A renunțat la telefon, tovarășul... S-a înțeles pentru azi, 11 octombrie 1964... Ora douăsprezece : între douăsprezece și două — preciza în continuare tînărul citindu-și hîrtia. O fi plecat de acasă, ori... ?

Așadar îi scriseseră negru pe alb pînă și asta : că el, Grigore Han, făgăduise telefoanelor să fie acasă între douăsprezece și două.

„Bine că măcar lucrează sistematic !"

— O fi prin vecini... Dacă încerc din ușă-n ușă...

Vocea tînărului scădea. Parcă-și vorbea singur, nemaiașteptînd răspuns... Pe bună dreptate !

— Dumneavoastră... nu sînteți de-aici ?

În palma lui Han, ceasul arăta douăsprezece fără un sfert.

— Nu cunoașteți blocul... Vă luasem drept locatar...

„Douăsprezece fără paisprezece, de fapt... A ! Chiar așa !"

— Ai nimerit-o, tinere : omul dumitale ! Corespunde aproape tot : Han Grigore... apartamentul 53... Octombrie... 11... 1964... Merge și *profesor*, mai mult sau mai puțin. Ceea ce nu corespunde-i ora : ai venit cu paisprezece minute înainte. Asta nu corespunde, așa că n-ai cum ridica pretenții !

— Nu. Aștept, dacă...

— Te cred ! La anii dumitale îți convine așteptatul ! Eu însă...

Trebui să tacă : soacra lui Stamate își arăta iarăși nasul pe coridor.

— A strigat cineva ? — se auzi și glasul vecinei, numai curiozitate și filotimie.

— Nu, tovarășă, n-a *strigat* nimeni nimic. A *vorbit*. Dumnealui. Cu mine !... Hai, tovarășe, intră !

Îndesă ceasul în buzunar, scoase cheia, descuie, și înhățîndu-și oaspetele de-un umăr, îl strînse ferm sub braț — ca pe-un sac ce trebuia tăbîrcit de-acolo cît mai repede. Tăindu-i astfel posibilitatea de a arunca spre ușa Stamateștilor o privire oricît de fugară, îl obligă să treacă val-vîrtej, o dată cu dînsul, pragul apartamentului 53.

„Are dreptate femeia !, încerca de-a surda un gînd să-l cheme la ordine. Bocănesc, urlu, pufnesc, o fac pe nebunul, mă leg de oameni... Purtări ! Mai rău ca Tîndală !... Mi-e vinovată baba cu ceva ? Ori el, băiatul ăsta ? Nu. Atunci ? !"

3

Cîteva lungi secunde, neclintit, crispat, cu sufletul la gură, așteptă declicul căderii yale-ului.

Soare, în apartament... Lumină multă... Și glasvandul clătinat de curent : scîncetul țițînilor... cîteva ochiuri pătrate de sticlă suprapuse pe chenarul întunecat al ușii de la baie, uitată deschisă... și, în ochiurile acestea pătrate, tremurul unor imagini indescifrabile — nereflectînd probabil nimic din interiorul apartamentului ci compunîndu-se ori descompunîndu-se ca-ntr-un caleidoscop dereglat...

Of ! În sfîrșit — clic !

Yale-ul se milostivise, căzuse... Măcar atîta ! Orice comunicare nedorită dinspre coridor către apartamentul 53 era și rămînea blocată !

Curentul conteni.

Țițînile tăcură.

Glasvandul încremeni. Pe sticlele pătrate, imaginea se rîndui dintr-o dată — cuminte, clară, ca pe-o oglindă. Fără a izbuti încă să-și adune gîndurile — și poate tocmai de aceea cu luciditate necruțătoare — Han se pomeni inventariind :

Era, întîi și-ntîi, imaginea tînărului de la telefoane. Nu prea înalt, dar solid, bine făcut ; soarele, năpădind apartamentul prin toate ferestrele, îi decupa trăsăturile feței — foarte expresive, deși acum deformate de-un chinuitor efort fizic. Pe urmă, lîngă acest simpatic tînăr (imaginea arăta mai degrabă *peste* decît *lîngă* dînsul) stătea țeapăn un moșneag deșirat, șleampăt, zbîrlit, uitîndu-se fioros, cu ochii cît cepele, ba drept înainte, ba în jos, spre creștetul nefericitului său captiv.

„Ce naiba fac ? !... Păi să fiu în locul lui eu, și să mi se urce-așa în circă el mie, l-aș da cu capul de toți pereții !"

În definitiv, tînărul venise — chemat ! trimis ! — pentru a ridica un telefon la care abonatul renunțase din proprie inițiativă. Și uite, în loc să-și vadă de munca lui, stă. Stă lîngă abonat : proptea ! Pentru că abonatul, ditamai coblizan cărunt... adică el, Grigore Han, un metru optzeci și cinci lungime, șaptezeci și nouă kilograme de ciolane răscoapte... el, abonatul, are, mă-nțelegi, amețeli ! Are vertij ! Pretinde, te-i pomeni, ca supliment ori primă la pensie, loc de veci în circă la cineva ! Pensia, se vede, l-a scos cu desăvîrșire din rîndul oamenilor — l-a trecut în rîndul bușteanilor ! Netrebnic stîlp de telegraf... smuls din groapa lui și lăsat — dracu' mai știe ! — fără echilibru, fără...

— Nu, tovarășe ! Nuuuu !

Geamăt. Aproape urlet. De împotrivire, îndîrjit...

„Maică dragă, afurisită lighioană m-ai făcut ! Dac-o țin tot așa, din bîlbîit în behăituri, pînă-n seară-s la balamuc ! Ori la colțul zoologic !... Pensionari și-acolo, și ăia !"

Cu prețul unei asemenea culminații, cascada nemiloaselor autoaprecieri își atinse țința : fie „amețeală", fie „somnambulism" sau altceva, Han depăși faza critică. Dintr-o mișcare smucită, își eliberă captivul. A doua mișcare — un șut viguros de papuc în cantul glasvandului. Penibilele reflexe dispărură ca măturate de-un ciclon. A treia mișcare — galop în dormitor, unde, pentru deplină siguranță, închise ușa băii. Dispăru și chenarul negru, complicele glasvandului în plăsmuirea ponegritoarelor imagini.

După asta, un bun răstimp, lăsînd oaspetele să se descurce cum o știi, Grigore Han rămase dincolo, singur. Aștepta să-și vină în fire cu totul. Și, mai ales, căuta o infensivă mincinună în stare să dea aparențe de rost și logică acelui *Nuuuu* „behăit" mai înainte — să ascundă cumplita sete de spovedanie care-l zămislise.

„Încep a boci pe umărul oricui îmi iese-n cale ? Am dat în mintea copiilor ? ! Doar pot să-i spun, să-l rog — omenește, fără bîlbîieli, fără văicăreală... La el, o întîrziere de cîteva minute nu contează ; eu, în schimb, dacă nu telefonez, dacă nu lepăd cumva pietroiul ăsta nenorocit de pe inimă, înnebunesc, turbez, crăp ! Deși..."

Pentru a cine știe cîta oară, gîndurile i se poticneau într-un asemenea „deși" urmat de puncte-puncte.

„Deși... în fond... ce ?" îl obligau legile ceasului al unsprezecelea să răspundă totuși întrebării atîta vreme ocolite.

Ilustrația de Lucian POPA

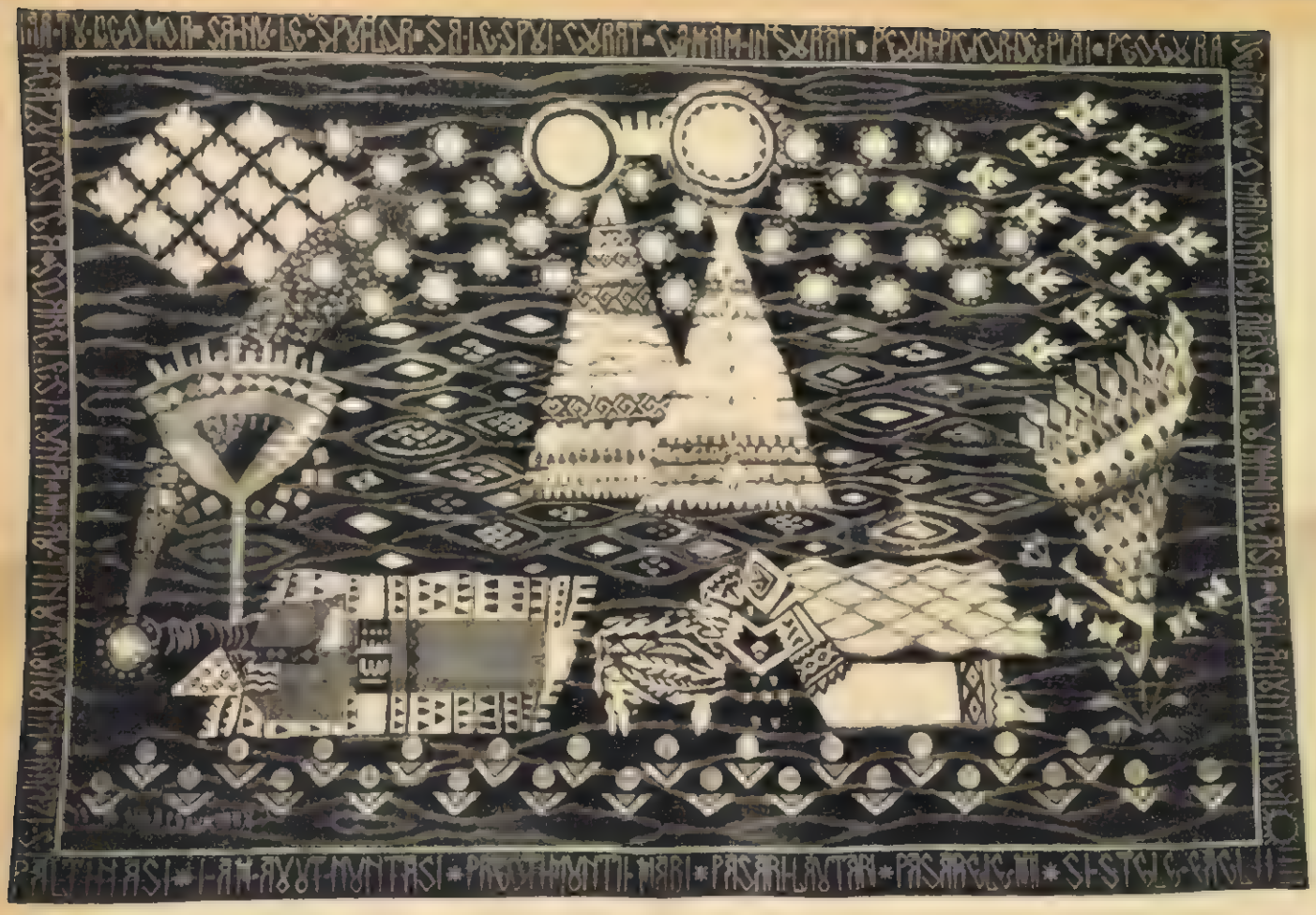

Olga Porumbaru: „Mioriţa" (tapiserie).

SPECIALIŞTII FRUMUSEŢII

— pe marginea expoziţiei de arte decorative —

Cooperativa „Arta lemnului" din Bucureşti prezintă această artistică poliţă cu linguri şi furculiţe crestate în lemn, în cel mai bun spirit al artei noastre populare.

Artiştii plastici fac propuneri pentru obiecte funcţionale de mare serie industrială.

Graziella Stoichiță : „Călăreț" (panou decorativ din țesătură de sfoară).

Cîteva panouri decorative realizate din marmoroc de colectivul Olga Porumbaru, Florin Pîrvulescu, arh. Const. Gurgui (stînga) ; și „Bucurie" (panou din șamotă smălțuită) de Vasile Rădeanu (dreapta).

Expoziția artelor decorative — rod al mai multor ani de activitate artistică și închinată Congresului partidului — a fost de data aceasta cu hotărîre așezată pe făgașul cotidianului. Creațiile expuse sînt destinate odăii și străzii, scopul lor e ridicarea indicelui de gust ales în decorul înconjurător, mijlocul lor e accesibilitatea largă. Mai întîi, ca simplitate : sînt posibil de încadrat în mediul lucrurilor obișnuite ; apoi, ca farmec : lipsite de insolit și extravaganță, profilate mai cu seamă în spiritul artizanatului popular rustic. Spre deosebire de marile vitrine cu podoabe unde se oferă admirației o ingeniozitate temerară, care nu se poate prețui decît ca unicat, cu gustul lui particular de „inimitabil", de improvizație inspirată, de data aceasta multe din lucrările prezentate au avut un caracter de gospodărească meșteșugărie, de harnic studiu al utilității și formei, calități pe care difuziunea în serie nu le împuținează cu nimic. Dimpotrivă, ea contribuie la așezarea premiselor unui stil : cel de inspirație folclorică, stilizînd amintiri din industria casnică, amintind stilizări din plastica naivă. Și materialele sînt tradiționale : lemn, păioase, fibre textile, vegetale, toate vopsite în sucuri naturale sau părînd cu dibăcie astfel, iar tehnicile sînt adecvate — strunjit, împletit, țesut, aplicat. Însăși utilitatea lucrurilor e tradițională sau mimează a fi — cum fac acele fotolii cu profil modern și ritmică savantă a liniilor, executate în pai și lemn nelustruit, sau acele „corpuri de iluminat", cu electricitatea travestită în opaiț enorm. Nu vom găsi afectarea transpunerilor brute de forme arhaice în utilități veac XX ; artiștii uzează delicat sugestia, ceea ce e un fapt de trudă și inteligență a fanteziei. (Vezi acest aspect al tîlcului poetic întipărit în obiecte umile — scaunele de Ion Nicodim ori uneltele de masă de Mihaela Eleutheriade, strachinile de Katherina Zipser or țesătura cu un călăreț a Graziellei Stoichiță.) Sînt însă alte piese de mare frumusețe modernă, mai ales draperiile și mai ales draperiile imaginate pentru odăi de copii ; sînt obiecte care pot transforma o odaie într-o grădină de lucruri, cum e inutila, hazlia și grațioasa panoplie cu miniaturale arme de carnaval, sau poetica țesătură cu frunze presate de Viorel Mărgineanu. N-aș spune același lucru despre tapiserii : cu onorabil efort și cu parțiale efecte frumoase, covoarele sînt prea mult încărcate, concepute fastidios, cu prețiozități de motiv împrumutat din scoarțe tradiționale, dar ostentativ dilatate la o scară străină discreției austere și ritmicei severe. Multora le lipsește firescul poetic și picturalitatea învăluitoare, nervul rimelor de forme și linii care ne încîntă în scoarța populară ori cultă.

★

Artiștii plastici, alături de cei decoratori, se simt responsabili de formele și culorile lucrurilor din vremea lor. Mare surpriză a adus și UCECOMUL : obiecte împletite din pai sau turnate în metal sînt de excelent gust popular și dacă, ieșind de la Dalles, ai trecut prin fața vitrinei magazinului UCECOM de pe bulevard, împănată cu triviale mărunțișuri de janilie și lemn pictat, cu caricaturale împletituri de pai în care e rușinată străvechea măiestrie a gemlui, atunci te întrebi — cu candoare — de ce nu se vînd lucruri de frumusețea celor expuse la Dalles ? ; ori te întrebi — cu maliție — dacă producătorii sînt atît de mîndri de ceea ce expun la magazin, de ce nu au apărut și la Dalles cu producții similare ? ! ; ori te întrebi — cu indignare — în folosul cui e această duplicitate ?

★

Omagiala poezie rustică a materialelor și tehnicilor, chiar folosită inovator, ca în ceramică, n-ar trebui totuși să ia atîta din locul cuvenit materialelor noi și tehnologiei potrivite. Cu excepția covoarelor din silon (Spiru Chintilă) — a cărui invariabilă varietate de carouri e departe de a epuiza demonstrația de noutate a acestui gen de obiecte — masele plastice sînt neglijate ; chimia își așteaptă încă artiștii care să-i reveleze propria virtualitate decorativă.

★

Elementele care participă cel mai intim la arhitectură sînt pavimentele, statuara decorativă, panourile aplicate zidăriei. Pavimentele existente în expoziție au prezentat însă intarsii de un desen prea complicat, un desen de performanță a materialului și tehnicii nu de discretă integrare în peisaj.

Sculptura ornamentală pentru spațiile verzi ar trebui să aibă un mare potențial artistic. Nu cred că e vreun progres în a înlocui fantomele scriitorilor de ghips din parc, cu fantomele unui constructivism fără obiect poetic. Cele două monumente semnate de Bulat, cu bizarul aer de funerar barbar, căutînd parcă a sugera duritatea mineralului transformat prin unelte, sînt căznite în excesive efecte de materie. Mult mai inspirat imaginată mi se pare „Sperietoarea" de C. Popovici, relevînd în profilul familiar al figurii un ingenios intermezzo plastic în spațiul dintre pămînt și cer. Dar — iarăși — abuzul și evidența sudurii dă contorsiuni de un nemotivat dramatism. Am mai reținut, ca sugestie de surpriză a peisajului și nu ca realizare încheiată, prisma grafitată (K. Zipser), de discretă și ingenioasă simplitate. Dar, față de penuria de podoabe ale parcurilor, toate acestea ne-au părut prea firave pentru disponibilitatea spațiului urbanistic și vegetal și prea puțin solidare cu peisajul arhitectural și natural.

★

Unele ramuri de activitate din cele cărora li s-a adresat marea sugestie a expoziției — aceea de a se utiliza industrial creația artistică — vor găsi un număr de propuneri interesante și realiste în legătură cu posibilitatea colaborării dintre artist și producătorul de serie industrială : mai ales ramura textilă a avut aici pilduitoare reușite în draperii, seturi de masă, stofe de mobilă. Dar, numeric vorbind, expoziția a demonstrat mai limpede rolul artizanatului și artei decorative în interioare și peisaj, decît puterea lor de a produce prototipuri pentru multiplicare. Căci nici lămpile, nici covoarele, nici măcar mobilierul de păioase cu lemn, și nici o mulțime de mărunțișuri utile nu par destinate reproducerii industriale, ci rămîn de domeniul artei manuale. Dar fie și astfel privită, expoziția a dovedit cu puterea exemplului că frumusețea lucrurilor e un domeniu de gîndire și îndemînare cu înaltă specializare, că nu orice diletantă producție artizanală poate furniza artă, că împodobirea decorului cotidian trebuie dată în seama artiștilor talentați care, prin cultură, intuiție și desăvîrșire a meșteșugului, sînt capabili să prelungească în cetatea modernă geniul frumosului din satul străvechi. Cît despre scopul nr. 1 al expoziției de la Dalles — cel de a furniza tipuri industriale — el va fi atins de-a dreptul și integral numai cînd se va fi creat și la noi o ramură de specialiști în arta industrială, care să asigure producției un nivel estetic egal cu nivelul tehnic al fabricilor moderne.

Anca ARGHIR

Fotografii de Ion OSMULICHIEVICI

întîlnire la Dunăre

Incercarea lui Johann Strauss de-a înnobila și albăstri Dunărea cu ocazia trecerii ei prin Viena s-a dovedit, toamna mai cu seamă, ineficace. Pot să depun mărturie că bătrîna apă își purta în dreptul Giurgiului, cu cea mai autentică și patriciană sfidare, șuvoiul larg de mîl și bragă

Sînt 27 de ani de atunci. Memoria îmi mai servește încă.

Personalul București—Giurgiu-Port opri la gara fluvială din Ramadan, scîrțiind sinistru. De altminteri toate erau sinistre. Guvernul carlist, care se opintea să strunească țara. Scrîșnetul cuțitelor legionare tot mai des folosite. Procesele care trimiteau la ocnă grea pe antifasciști. Presa de extremă dreaptă care cerea turbată nu numai smulgerea condeielor democrate, dar și amputarea brațelor care le-au purtat pe hîrtie. Sinistre erau și vîlvătăile războiului din Spania, unde poporul își trăia o tragedie ajunsă pe culmi.

Toate erau sinistre, sumbre și amenințătoare în ziua aceea de octombrie 1938 cînd personalul București—Giurgiu-Port a oprit, scîrțiind din frîne, la zece metri de debarcader

Pasagerul era scundac, purta pălărie de fetru moale, ochelari prinși cu sîrmă subțire după urechi și palton prematur. A coborît treptele vagonului, sprijinindu-se cu o mînă de bara de alamă, iar cu cealaltă ținînd grijuliu un violoncel îmbrăcat în husă groasă de pînză.

A făcut cîțiva pași privind spinarea cenușie și jucăușe a Dunării, apoi s-a întors către însoțitorul care-i purta mica valiză și buchetul cu proaspete violete, întrebîndu-l ceva.

Prezentările au fost făcute în răspasul dintre cele două linii ferate. Împreună cu mine se aflau soția și tatăl meu, care cunoștea limba spaniolă.

— Pablo Casals.

Cînd mi-a venit rîndul să-i strîng mîna, am încercat să descopăr, doar printr-un simplu contact epidermic, misterul virtuozității degetelor care țineau arcușul și sublimul din ele

În timp ce însoțitorul s-a dus cu pașaportul la biroul poliției de frontieră, ne-am îndreptat spre debarcader, așezîndu-ne pe îngusta și unica bancă, din lemn, aflată în sala de așteptare.

Cîteva minute bune nu ne-am vorbit. Nu aș putea recunoaște nici acum că eram mai mult emoționat, decît fericit, de prilejul deosebitei și neprevăzutei întîlniri. I-am mulțumit în gînd însoțitorului ilustrului oaspe care, în dorința de a-i ușura trecerea peste frontieră, mi-a telegrafiat din vreme, știind că lucrez în port și că astfel voi putea, la nevoie, să-i dau o mînă de ajutor. Bineînțeles dacă se vor ivi cumva greutăți.

Și s-au ivit. Eram de altminteri convins cu anticipație de aceasta. Pașaportul lui Casals era firește emis de Ministerul de Externe al Spaniei republicane... Motiv suficient pentru ca autoritățile de resort, incitate prin legăturile oficiale ale guvernului cu Franco, să purceadă la șicane

Cerul era acoperit. Nu bătea vîntul. Aerul călduț încă se îmbibase cu iz de toamnă în pîrgă.

Oaspetele s-a strîns în palton, a cuprins cu unul din brațe gîtul lung al instrumentului...

S-a apropiat cunoștința mea, însoțitorul. După figura lui acră, mi-am dat seama că se-ntîmplase ceva neplăcut. Am zvîcnit de pe bancă și m-am apropiat de el.

Aparent nimic grav. Pașaportul era pașaport, viza, viză, numai că Pablo Casals era... Pablo Casals

Se părea că pe comisarul șef al portului îl găsisem bine dispus.

— Domnule șef, e vorba de cel mai mare violoncelist din lume...

— Tot respectul, dar la graniță nu-i pentru noi decît tot un străin, în tranzit ca oricare altul. Și-apoi... După ce că strînge gologani pentru comuniști...

— Nu pentru comuniști. Cumpără lapte condensat din Elveția ca să...

— Ce vorbești ? — mi-a luat șeful poliției vorba din gură. Cine are nevoie de atîta lapte ?

— Copiii flămînzi din Madridul asediat.

Subit chipul insipid al comisarului se-năspri.

— Așa ? Bravooo ! Iar pe deasupra și-a mai agățat de coadă un deocheat ca tine. Gata ! Am terminat ! Afarăăăă !

S-a înfășurat mai strîns în stofa călduroasă a paltonului și cu cel mai obișnuit glas din lume :

— Nu este întîia oară... Am mai avut dificultăți cu vameșii și polițiile de frontieră...

Dificultatea nu însemna altceva decît întîrziere. Șeful comisariatului Giurgiu-Port anunțase, desigur, Internele din București, că „numitul Pablo Casals, de profesiune «muzicant», se prezentase la punctul de trecere peste ape în Bulgaria, cu un «pașaport roșu»", cum se spunea în acele vremuri.

Ministerul de Interne sau Direcția generală a Siguranței nu-l putea însă reține. Dar pînă la ordinul telefonic către poliția din port vor trece ore... Cursa ultimă din acea zi pentru Bulgaria pleca peste cincizeci de minute. Exact cît îi trebuia lui Casals să prindă trenul din Ruse, care-l va duce pînă a doua zi la Sofia, unde chiar în seara următoare urma să concerteze.

Mai era încă o problemă. Dacă va fi silit să rămînă peste noapte, nu puteam să-l găzduiesc la vreunul din cele două hoteluri din oraș. Agenții Siguranței erau abili în cotrobăitul geamantanelor. Nu ca să fure, doamne ferește ! Dimpotrivă. Ca să pună... Și tocmai de asta mă temeam.

Am închis ochii, ca să-mi adun sub pleoape imaginea ulițe în care locuiam pe atunci. Ulicioara Urucului. La ora aceea era impracticabilă, blocată de noroi pînă dincolo de glezne, urmare a ploilor torențiale din ajun...

Am mers cu o trăsură hodorogită, trasă de cai costelivi, peste podul de fier care taie felie canalul și-apoi, ocolind turnul turcesc din centru, am intrat prin șoseaua București în mahalaua poreclită „Doamne-Ajută"... Agop armeanul, hamal la dana cărbunilor, l-a luat în spinare peste oceanul de nămol ca să-l depună, împreună cu Bergonzi Gafriller-ul său — violoncelul peste care trecuseră două secole și mai bine — în cămăruța cu acoperiș de carton asfaltat și podea de lut.

O cafea neagră, tare, dulce și groasă, cu caimacul roșcovan-auriu, se poate bea la fel de bine în ulicioara Urucului 45 ca și în orice casă de gospodar din Vendrelle sau vreo cafenea din Madrid ori Buenos Aires. Dacă, bineînțeles...

Vorbea potolit, simplu, fără să-și șlefuiască cu prețiozitate carații ideilor, fără să-și potrivească rafinat cuvintele. Rar, dulce, lin, ca o litanie

Din cele discutate și de care îmi amintesc (vorbind despre muzică) : „Muzica... Nu poți s-o chemi... Trebuie s-o întîmpini. Să te duci la ea... Întîlnirea se face la singular... Tu și cu ea... Mereu altfel, întotdeauna altcum... Interpretarea ? Niciodată pentru tine... Egoiștii nu pot face muzică... Tot ce-ți dă trebuie să dai mai departe..."

„Enescu ? L-am cunoscut la Paris prin Thibaud... Am cîntat la Budapesta împreună, înainte de război *)... Este un timid... Un timid cu calități multiple de muzician... Violonist și pianist... Compozitor și dirijor... Astea fac din el o mare prezență contemporană..."

Și revenind la arzătoarea problemă a războiului din Spania : „...socotesc tirania, despotismul, ca unul din marele flagele ce bîntuie lumea... Nu este neapărat nevoie să fii înregimentat politic ca să lupți împotrivă-le... Libertatea ? În Spania se scrie asta cu cel mai fierbinte sînge... Eu încerc s-o transpun din acorduri..."

Enormul succes de care Pablo Casals s-a bucurat în Capitala țării noastre, ca și uriașa lui personalitate au făcut ca autoritățile carliste — deși aprig îndemnate de ambasadorii lui Franco și ai lui Hitler — să nu îndrăznească a se atinge de el. Putea oare titanul care zguduia pînă la lacrimi publicul din sălile de concerte ale Europei și al altor continente să fie hărțuit de-un domn comisar oarecare dintr-un mic port la Dunăre ? Mai era apoi prezentă și opinia publică. Teribila și temuta opinie publică românească, care le observă toate, le comentează fără teamă și, mai ales, nu uită...

Minusculul vaporaș poștal de cursă „Turnu-Măgurele" saltă ușor, acostat la chei. Ne luăm rămas bun de la omul cu violoncelul sub braț, pornit în lume să strîngă bani pentru cutiile cu lapte „Nèstlè", așteptate cu atîta nerăbdare de micuții înfometați din capitala țării lui Goya, Albeniz și Granados. În Madridul încercuit pe trei sferturi de sălbaticele trupe din „Tercio", de tancurile „voluntarilor" lui Mussolini și piloții kondorilor hitleriști din avioanele cu zvastica ieșită la vopsea.

Îi întind mîna. Schimbăm priviri umede — și, nu știu care a pornit cel dintîi — ne prindem lung și cu putere de brațe.

*) E vorba de primul război mondial

umor

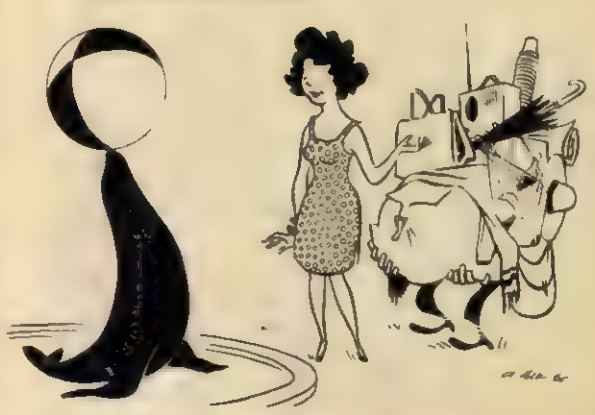

— Uită-te Mișule, să-nveți și tu ceva...

Pablo Casals

A mai rămas cîteva clipe tăcut.

Ne-a oferit buchetul de violete (omagiul primit din partea admiratorilor din București). Din nou ne luăm rămas bun. Șuieră gros sirena vasului poștal, iar odgonul desfăcut de pe babale zuruie înfricoșător de trist.

Inc-un fluier. Vaporașul se dezlipește cu greu de ponton și face un semirondou. Casals trece la tribord. De acolo ne salută cu mîna care înalță parcă un drapel, numai de noi văzut...

Și deodată Dunărea capătă culoarea recomandată de Johann Strauss. Cerul se sparge într-o margine și soarele își trimite razele în coama apei mărunțită de elice prinzînd catargul vasului „Turnu-Măgurele", apoi puntea și îndată pe pasagerul cu violoncel care se depărtează din ce în ce mai mult... Din ce în ce mai departe...

Și iarăși am simțit că înlăuntrul țarcului în care ne aflam, noi, cei rămași pe mal, nu eram singuri. Noi cei mulți cu Beethoven... Noi cei mulți cu Rembrandt, cu Goethe și Casals... Cu Michelangelo, cu da Vinci, Tolstoi, Einstein și Enescu... Iar alături de noi, toți cei care luptam, toți cei care am crezut — și istoria ne-a dat dreptate — în omenie, în pace și în libertate.

Pablo Casals... Îl revăd după ce a trecut prin măreața tăcere protestatară de la Prades. După aceea — în aceeași lună de toamnă în pîrg — se împliniseră 20 de ani de la întîlnirea noastră la Dunăre... De astă dată se afla la mii de leghe depărtare geografică — octombrie 1958 — în marea sală a Adunării O.N.U., cînd mesajul lui de pe buze și coardele violoncelului, pentru pace și împotriva scrumirii atomice, a fost retransmis de posturile de radio din 70 de țări.

Și iarăși mi-l imaginez în căsuța de la poalele Canigou-lui, interpretînd vestita melodie catalană „El cant dels Ocells" și — apoi, din nou călător neobosit, cutreierînd lumea cu Bergonzi Gaffriller-ul său, împărțind porumbei albi în S.U.A., Franța, Anglia, Italia, Argentina...

Cu prilejul Festivalului Enescu din septembrie 1964 am vrut să-i trimit o scrisoare prin care să-i reafirm dragostea și mîndria cu care îl vom reîntîmpina pe meleagurile românești. Din nefericire, gîndul acesta mi-a venit cu întîrziere, chiar în ajunul deschiderii.

Dar n-am renunțat. Zilele trecute i-am scris la Puerto Rico. Am speranța că la viitorul nostru festival...

Maria ARSENE

Iulie 1965.

Povestea vorbei

PERSONALITĂȚI MAI MULT SAU MAI PUȚIN CELEBRE

Era firesc ca — în amintirea poporului nostru — personalitatea **împăratului Traian** să supraviețuiască timpului. Și chiar i s-au atribuit și merite pe care nu le-a avut. Așa, de pildă, s-a pus pe seama lui construcția unei fortificații, în formă de val lung de pămînt, de la Constanța pînă aproape de Cernavoda. Deși opera e posterioară cu aproximativ trei secole expediției de cucerire a împăratului pe meleagurile noastre, poporul i-a spus „Valul lui Traian". Prin asemănare cu acesta, orice construcție militară similară a primit numele lui Traian, deformat în **troian**. Demult nu se mai înalță valuri de pămînt, ca lucrări de fortificații militare, dar cuvîntul **troian** n-a fost părăsit, pentru că i s-a găsit o întrebuințare nouă: astăzi, **troienele** nu mai sînt de pămînt, ci de zăpadă.

La Paris, în ziua de 19 martie 1831, a avut loc premiera comediei „Insigna tricoloră" de frații Cogniard. Succesul a fost uriaș; publicul francez n-a uitat-o multă vreme, pare-se mai ales din pricina unuia din personaje, soldatul Nicolas **Chauvin**, din armata lui Napoleon. Numele său a devenit curînd simbolul patriotismului exagerat, care frizează ridicolul. De la **Chauvin** s-a format substantivul **chauvinisme**, al cărui sens peiorativ s-a accentuat tot mai mult. **Șovinismul** a părăsit de mult atmosfera agreabilă a unei comedii, care i-a dat naștere acum peste o sută de ani.

De o celebritate ceva mai modestă s-a bucurat amiralul englez Vernon. Pentru că apărea mereu înfășurat într-o manta de piele de cămilă numită în englezește **grogram**, subalternii l-au poreclit „Old Grog" (bătrînul Grog). În marina engleză era obiceiul să se dea de băut echipajelor rom curat, ceea ce avea fără îndoială urmări nedorite asupra disciplinei. În 1740, amiralul Vernon schimbă această tradiție, diluînd romul în apă caldă îndulcită. Băutura poartă pînă azi porecla amiralului: **grog**.

Sorin STATI

Micro-foileton

GHIZI ȘI PLIANTE

Există și microfoiletoane serioase. Nu-i obligatoriu să te amuzi cînd le citești, să cauți cu orice preț poanta. De pildă, cel de față. E dificil să faci glume privind rămășițele pămînțești ale lui Negru-Vodă din ale cărui podoabe lumești n-a mai rămas decît coroana bătută în nestemate și paftalele aurite. Cum, de asemenea, au-ți arde de umor, orbecăind în întunecimea umedă a peșterii Dîmbovicioarei.

Lîngă ruinele cetății Neamțului zaci copleșit de ignoranță dacă nu-ți mai amintești povestea cu plăieșii din școala primară. Am auzit aprinse dispute științifice între excursioniști, unii jurînd pe barba lui Sobieski, iar alții pe mustățile lui Matei Corvin. Ce să-i faci. Trec anii și nu mai deschizi cartea de istorie, solicitat de contabilitate ori de medicina veterinară.

De informație și explicație corespunzătoare au nevoie și monumentele naturii, nu numai mărturiile istorice. Nu e de ajuns să te lași copleșit de măreția geologică a Cheilor Bicazului. Poate nu e rău să pleci de acolo și cu anume cunoștințe de ordin geologic. Altfel, riști, la întrebarea „cum ți-au plăcut Cheile ?", să răspunzi :

— Splendide, dragă, și... atît.

Adică nici cu o iotă mai mult decît comentariul pe care îl faci despre o rochie cu o tăietură originală ori o cursă de cai pur sînge. Iar ca să-ți formezi o companie din care să facă parte un istoric, un arheolog, un critic de artă etc. e prea costisitor.

Dacă ar fi ghizi și pliante.

Întîmplarea a făcut ca în fața mănăstirii Cozia să întîlnesc un cercetător de istoria artei dublat de un critic erudit. Sus, pe deal, e o bisericuță, în general trecută cu vederea de turiști. Am fost deci acolo, pe sus, ca să capăt niște explicații revelatoare despre frumusețea și valoarea picturilor de pe zidurile interioare. Am aflat, aș putea spune, lucruri senzaționale și am văzut creații unice în felul lor. Dacă nu întîlneam amicul erudit, m-aș fi ales doar cu cîteva relatări anecdotice și atît.

Iată într-adevăr o întreprindere serioasă pentru o editură ca „Meridiane" și de asemenea un plan de muncă susținut pentru cei care se ocupă cu valorificarea monumentelor naturii și ale istoriei.

Ceva s-a făcut. Tot la Cozia am putut achiziționa un pliant cu date istorice și artistice. Dar în celelalte nenumărate locuri ? Și de ce pliantele se editează numai în limba română ? Sîntem țară de turism internațional, din ce în ce mai solicitată. Nimic nu e mai supărător pentru o minte iscoditoare să nu găsească, în fața unei relicve a trecutului, ceea ce-i poate potoli setea de cunoaștere în toate implicațiile ei. Așa se memorează de către un peregrin de pe alte meleaguri, tradițiile și istoria unei țări și a unui popor : cu ghizi și cu pliante. Întrezăresc o mare acțiune de punere în valoare a neasemuitelor frumuseți vechi și noi ale patriei.

Pe lîngă această nevoie urgentă, faptul că la o cabană oarecare servește un ospătar posac, ori lipsește nu știu care sort de vin, e o bagatelă.

C. N. CONSTANTINIU

— Tu crezi că-i așa... de la untura de pește ?

A. RIK

— Credeți c-o să-mi ia vreun inion ?

Nora LĂZĂRESCU

Ce știți despre crichet ?

Mai mult poate decît de fotbal sau decît de orice alt sport pe care pretind că l-ar fi inventat, englezii sînt mîndri de crichet, pe care-l socotesc un joc național. Sportul acesta lent — meciurile internaționale se dispută de-a lungul a cinci zile ! — trebuie să aibă virtuțile sale, de vreme ce ducele de Wellington a putut declara că „bătălia de la Waterloo a fost cîștigată pe terenurile de crichet de la Eton". Într-adevăr, jocul acesta pune la încercare răbdarea, dîrzenia, simțul tactic și sîngele rece, mai mult poate chiar și decît o partidă de șah.

Crichetul e un joc în aparență simplu și seamănă în unele privințe cu oina sau cu base-ballul. Cele două echipe sînt compuse din cîte 11 jucători care trebuie să apere, cu rîndul, două portițe largi de 20 cm și înalte de 70 cm. Portițele, așezate față în față la 20 m una de alta, sînt formate din trei țăruși uniți la capetele superioare.

Apărătorii, înarmați cu un baston plat din răchită, trebuie să respingă mingea mică din smoală, tare ca piatra, cu care adversarii încearcă să doboare porțile, prin aruncări de la 20 m. Apărătorul care nu a putut împiedica doborîrea portiței pe care o apără, cedează locul altui coechipier. Cînd toată echipa a trecut prin postul de apărare, e rîndul echipei adverse să încerce a acumula mai multe puncte.

Punctele se obțin în apărare alergînd de la o portiță la alta (deci pe un parcurs de 20 m), după ce ai respins mingea atît de departe încît atacanții să n-o poată prinde prea curînd. Dar dacă, în acest răstimp, mingea e prinsă din zbor de vreun atacant sau a ajuns repede în posesia adversarilor în așa fel încît ei pot doborî o portiță, apărătorul trebuie să-și părăsească postul.

Deci, din toată echipa, în apărare nu stau pe teren decît doi jucători, cîte unul în fața fiecărei portițe ; ceilalți își așteaptă rîndul la vestiar. In schimb, echipa adversă e toată pe teren : un jucător care servește mingea (ca la oină, dar mult mai puternic și cu efect, căci aruncă de la 20 m) și 10 jucători risipiți pe teren, gata să intercepteze mingea.

Duelul acesta între defensivă și atac e cîteodată dramatic, întrucît o echipă, care a acumulat destul de multe puncte atunci cînd a apărat portițele, nu cîștigă meciul decît dacă, la rîndul ei, fiind în ofensivă, reușește să-și „extermine" toți adversarii postați în apărare.

Măiestria apărătorilor se măsoară prin depărtarea la care resping mingea (6 puncte pentru mingea care depășește marginile terenului), dar mai ales prin numărul de curse între cele două portițe, pe care reușesc să le efectueze înainte de a fi eliminați. O sută de curse într-un meci, pentru același jucător, este un eveniment important, care-i dă dreptul apărătorului să poarte titlul de „century" (sutaș). Din prima promoție de sportivi înnobilați în Anglia — alături de cuceritorii Everestului și de un jocheu — a făcut parte, în 1953, și vestitul jucător de crichet Jack Hobbs.

Dintre meciurile internaționale de crichet — sport practicat doar în țările anglo-saxone — întîlnirea internațională Anglia-Australia se bucură de cea mai mare popularitate, datorită unui eveniment care a dăinuit cu putere de simbol. În 1882, cînd i-au învins pentru prima oară pe englezi la crichet, australienii au ars porțile și bastoanele de joc, ducînd cu ei cenușa. De atunci, anual, meciul acesta internațional are ca miză... „recucerirea cenușii".

V. BĂNCIULESCU

VITEZA ȘI STABILITATEA AUTOMOBILULUI (I)

Între alți indici importanți în exploatarea autovehiculelor, viteza este elementul care interesează în cel mai înalt grad pe orice automobilist. Viteza maximă a automobilelor a crescut în ultimii cincizeci de ani de la 30-40 km/h la 140-180 km/h, iar în prezent constructorii sînt preocupați de sporirea vitezei la peste 200 km/h. Pe drumurile obișnuite, depășirea altor vehicule, la această viteză (în 15 secunde se parcurge aproximativ 1 km) nu se poate face decît cu foarte mare greutate și risc. În afară de problema calității drumurilor, creșterea vitezei mai ridică probleme complexe de stabilitate și de rentabilitate (consumul de combustibil și de pneuri).

Cînd circulă pe șosele — cu viteze foarte mari — automobilul poate ieși de sub comanda conducătorului; în acest caz el își schimbă direcția de mers și uneori se poate răsturna. Din acest punct de vedere cunoaștem patinarea, deviația și deraparea (fig. 1). Deraparea poate fi urmată de răsturnare. În cazul patinării, deși roțile sînt frînate, automobilul se deplasează înainte. La deviere, automobilul se abate de la traseul dorit datorită unor forțe laterale (panta transversală a străzilor, forța vîntului etc.). În timpul derapării roțile alunecă lateral datorită unor forțe laterale foarte puternice (forța centrifugă), iar automobilul se rotește în jurul unei axe verticale.

Un automobil este cu atît mai stabil cu cît se opune forțelor care tind să-i schimbe direcția de mers dorită de conducător. Stabilitatea automobilului depinde de foarte mulți factori, unii constructivi, alții de exploatare. Astfel, stabilitatea crește cu cît înălțimea centrului de greutate hg este mai mică (fig. 2) și cu cît acest centru este situat mai spre axa din spate; de asemenea stabilitatea crește cu cît ecartamentul B și ampatamentul L sînt mai mari, cu cît coeficientul de aderență al roților cu drumul este mai mare; în fine, stabilitatea variază în raport cu elasticitatea pneurilor și cu repartizarea greutăților pe roți. Dar stabilitatea automobilului este limitată de viteză. Circulația cu viteză prea mare favorizează deraparea și poate duce la accidente din cele mai grave.

De cele mai multe ori pierderea stabilității începe cu deraparea. Un automobil derapează cînd **forța de aderență** a pneului cu drumul este mai mică decît forța rezultantă (fig. 3). Forța de aderență depinde de natura și starea drumului. Pentru șoselele cu mîzgă, forța de aderență fiind de cîteva ori mai mică decît pentru drumul uscat, se înțelege că pericolul de derapare pe drumul alunecos este foarte mare. Cînd forța de aderență este cu puțin mai mare decît forța longitudinală de propulsie, automobilul nu derapează. Este de ajuns însă ca — datorită întîlnirii unei neregularități a drumului, izbucnirii unei rafale de vînt etc. — componenta laterală să crească pentru ca forța rezultantă să depășească valoarea forței de aderență și să înceapă deraparea.

Dar nu numai creșterea forței laterale poate produce deraparea. Frînarea bruscă și chiar accelerarea măresc forța longitudinală de propulsie și prin urmare rezultanta. Bineînțeles că efectele frînării bruște sînt mai periculoase în curbă, cînd asupra automobilului acționează și forța centrifugă, sau pe drum alunecos, cînd forța de aderență are o valoare scăzută. În aceste situații **este indicată folosirea frînei de motor și circulația cu presiunea aerului scăzută la pneurile din față** (în felul acesta se mărește aderența cu drumul). Oricum, în cazurile de mai sus **acționarea pedalelor de frînă și de accelerație trebuie să se facă lin, progresiv, iar frînarea să se facă cu întreruperi.** Cînd se circulă pe drum acoperit cu piatră concasată mare, roata se poate desprinde de suprafața drumului, astfel că forța de aderență devine minimă sau chiar egală cu zero. Dacă în acest timp roata întîlnește un obstacol (ex. o altă piatră) apar forțe laterale, care oricît ar fi de mici produc **fularea.** Automobilele moderne sînt echipate cu amortizoare corespunzătoare care reduc salturile roților și efectul de fulare.

Cînd se circulă în curbă, asupra automobilului acționează și forța centrifugă. Această forță fiind proporțională cu pătratul vitezei se înțelege că — atunci cînd se circulă cu viteză mai mare decît cea înscrisă în cartea tehnică a automobilului și mai ales pe drum alunecos — apare pericolul derapării. Pentru a se reduce pericolul de răsturnare, drumurile sînt construite cu o pantă transversală (β = maximum 15-20°). Această înclinație a drumului spre centrul de virare dă naștere unei forțe Fi de sens invers componentei Fc.

La intrarea în curbă ca și atunci cînd curbura drumului crește, conducătorul trebuie să mărească unghiul de virare a roților, ceea ce face ca la forța centrifugă să se adauge o forță de inerție suplimentară, care crește cu viteza de rotire a volanului. Iată de ce conducerea în curbă cu mișcări bruște a volanului reduce stabilitatea automobilului.

(Va continua)

Ing. Iulian RODEANU

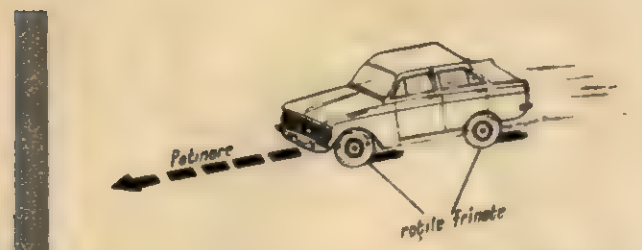

fig. 1 a

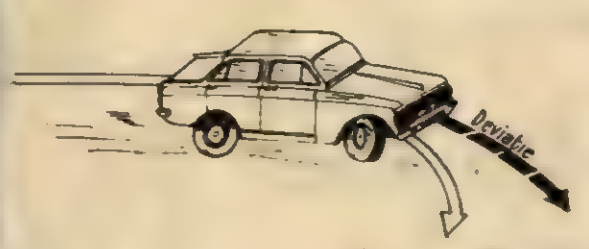

fig. 1 b

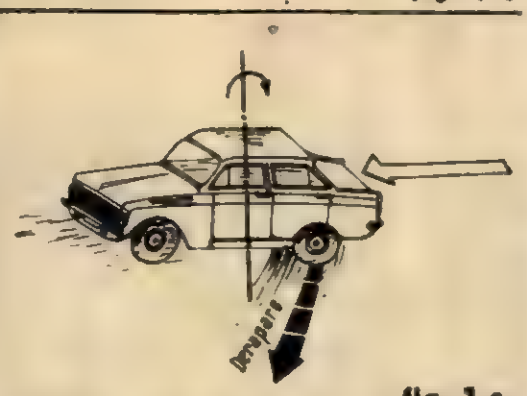

fig. 1 c

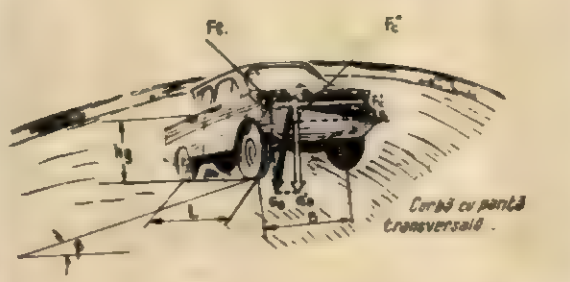

fig. 2

fig. 3

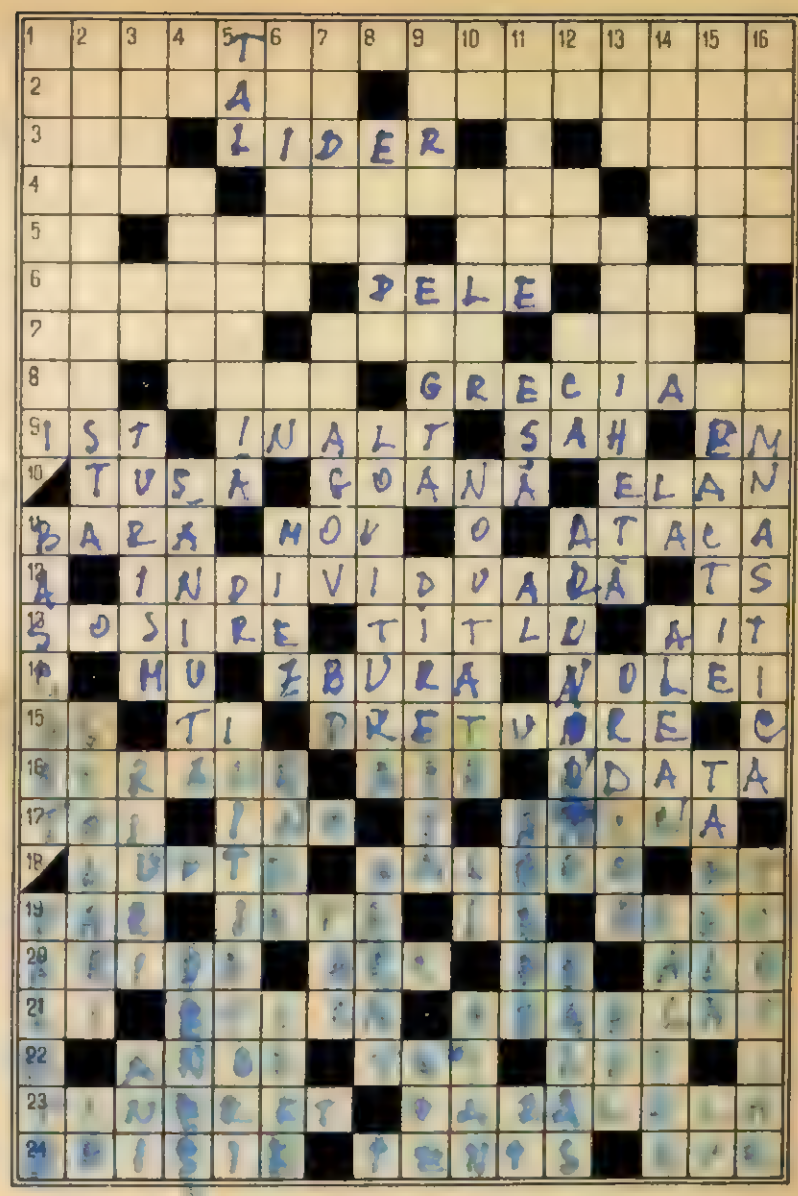

MOZAIC SPORTIV

16/24

ORIZONTAL: 1) Calitate necesară unor dispute sportive. 2) Careuri — Sportiv al mediului acvatic. 3) Dispune — Conduce în clasament — Disciplină sportivă. 4) Se spune că uneori întrece ocaua — Altă disciplină sportivă — Puternică (fig.). 5) Sportiv de frunte — Înșiruire de nume sau obiecte — O barcă... lîngă o motocicletă — Rece! 6) Probă atletică — Celebru fotbalist sud-american — Diminutiv feminin. 7) Patria lui Ulise — Un condiment... peste obstacole — Din nou. 8) La tenis! — Din patria Jocurilor Olimpice — Probe... cu greutate. 9) Acest (pop.) — Bun la baschet — La acest sport, Fl. Gheorghiu deține un titlu mondial — La semn, în centru! 10) Margine a terenului de joc — Alergare în mare viteză — Avînt. 11) Probă de gimnastică — Culoare — Verbul succesului în lupta sportivă. 12) Întrecere directă între sportivi — Tuns! 13) Finalul cursei — Maestru emerit al sportului — Interjecție. 14) Cap de muscă! — Verbul mingii... peste plasă! — Un spectaculos joc sportiv. 15) Consoane — La tir! — Recunoaștere a meritelor cuiva. 16) Cel mic facilitează vizionarea meciurilor din fotoliul de acasă — Cuie minore — Intrată în bazin. 17) Punctul culminant al unei acțiuni — Poftă de joc (reg.) — Centru minier în Banat. 18) Libere sau clasice — Un tricou... de invidiat la ciclism — Bețe! 19) Prăjină rudimentară — Uite! — Cale! — Încercare literară sau... la rugbi. 20) Extremă la fotbal — Folosit și la tir — Bebe! — Culoarea... tenisului. 21) Cap de linie! — Morală — Masiv turistic în Carpați. 22) La pila electrică — Posesiv — Sportivi selecționați. 23) Participă cu entuziasm la întrecerile sportive din cadrul spartachiadei — Una din cele două... de la gimnastică. 24) Recepție, la antipod — Sportul rachetelor — Medalia campionilor.

VERTICAL: 1) Scrimeri — Un joc cu coșuri — Minuite la un sport de masă. 2) Folosește umbrela și pe timp frumos... (fem.) — Elevi — Ion Mihăilescu. 3) Mediu pentru... radioamatori — Notă — Sportul plimbăreților — Ape curgătoare — Marchează diferența dintre juniori și seniori. 4) Cer! — Folosite de vînătorii sportivi — Probă la Spartachiada de iarnă — A cucerit la Tokio medalia de aur la suliță femei. 5) Fost campion mondial de șah — Gazda Jocurilor Olimpice din anul 1960 — Doctor (arh.) — Inspiratorii unei acțiuni. 6) Mișcată (fig.) — Prepoziție — Parte esențială (fig.) — Personaj mitologic — Părere. 7) Transmis — Bază pentru sporturi nautice în preajma Capitalei — Barbu Popescu — La biliard. 8) Fragment dintr-o competiție sportivă — Se trage, ca pedeapsă, de la 11 m, 9 m, 7 m etc — Parcat. 9) Constelație — Îndreptar al greșelilor — Lovitură la box — Pistă pentru... caiace (pl.). 10) La fond! — Probă de tir (sing.) — Știre recentă — Bile! — Gaz otrăvitor. 11) Foarte rapide (fem. pl.) — Poartă — Aluminiu — A cîștigat maratonul la Roma și la Tokio — Carei! 12) Unite! — Dînsa — Fata... din mașină! — Adusă de rîuri — Recordmană mondială, sportivă nr. 1 a țării noastre. 13) Are o poiană pe Valea Prahovei — La săritura în înălțime — Dispoziții — Încăpere de trecere. 14) Insulă de corali — Curelușă de meșină — Luna! — Dor — Întrebuințată la lupte. 15) A trece cu vederea — Răspuns la o acțiune venită din afară — Marchează... golurile — Leu! 16) Vitejesc — Încă o disciplină sportivă — Prevăzut cu conducte.

Ion PASCAL

Dezlegarea jocului „PĂSĂRI", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) PAPAGAL — PROMETEU. 2) EMINESCU — ARACARI. 3) LATURI — SITAR — PYE. 4) INIMI — COBE — ANAS. 5) C — GELUIRI — SCATIU. 6) ALO — ATU — SATIN — CL. 7) NAIV — ARA — RINICHI. 8) IS — RINDUNICA — ITI. 9) TRAC — ESOP — RAUH. 10) CUIBAR — ETIC — STOL. 11) INSI — ALIA — OLT — NO. 12) O — CISII — TEREUS — P. 13) APA — PARUIT — GRASA. 14) RINZE — ANTALE — DAT. 15) ANTERA — OANA — SOCA. 16) CALIFAR — SUROV — R. 17) AI — LAUR — PASAREA. 18) LOJE — MOTAT — CLAMP. 19) B — ORT — MARIS — INEL. 20) ACI — EGALI — TUTU — U. 21) TO — MIRT — ACERA — AV. 22) RAZE — IAD — RAU — ANI. 23) ODETTE — ANA — BARZA. 24) SALANGANA — PUSKIN.

dialog cu cititorii

PODUL LUI TRAIAN

„In ce împrejurări a fost construit podul lui Traian?"

Nelu GICĂ
S.M.T. Şimian, rn. Turnu-Severin

Răspunde prof. dr. RADU VULPE, membru în Consiliul ştiinţific al Institutului de arheologie al Academiei.

Se ştie că vestitul pod roman de peste Dunăre, de la Turnu-Severin (Drobeta antică), operă a arhitectului Apolodor din Damasc, a fost clădit din porunca împăratului Traian, cu prilejul războaielor sale dacice, probabil în răgazul interbelic dintre anii 103-105 (pe Columna Traiană de la Roma, în partea reliefului referitoare la primul război, se văd trupele romane trecînd fluviul pe punţi de vase şi abia la începutul celui de-al doilea război este reprodus podul monumental, într-o scenă reprezentînd însăşi solemnitatea inaugurării sale). Că podul n-a putut fi construit decît la data amintită reiese şi din examinarea împrejurărilor în care s-au desfăşurat cele două războaie. Pentru o construcţie atît de anevoioasă, care cerea timp şi linişte, trebuia ca romanii să fie cu desăvîrşire stăpîni ai spaţiului strategic respectiv. Or, în ajunul primului război Decebal se afla în culmea puterii sale şi domina malul stîng al Dunării, chiar dacă forţele sale, după pacea cu Domiţian din 89, nu-l mai ocupau efectiv. Dar în 102, cînd Decebal fusese învins şi silit să primească o pace ale cărei stipulaţii aspre îl puneau în imposibilitatea de a ieşi din munţii săi, iar garnizoanele romane se aflau chiar în inima ţării dace, Traian putea dispune în totală siguranţă de ambele maluri ale Dunării. Acum era momentul cel mai potrivit pentru durarea unui pod trainic, putînd fi concentrate la Drobeta, în tihnă, mii de braţe de muncă (oferite de trupele devenite disponibile), plus toate maşinile şi imense cantităţi de materiale necesare. După toate probabilităţile, construcţia podului a trebuit să fie începută cel mai tîrziu în primăvara anului 103. Pînă în vara anului 105, cînd a fost inaugurat, n-au trecut decît doi ani, un adevărat record pentru o operă atît de grandioasă, implicînd pe o lungime de un kilometru şi jumătate, zidirea a 20 de piloni în albia fluviului, cu mijloacele tehnice de pe atunci, în care procedeele mecanice cîntau prea puţin în comparaţie cu forţa braţelor.

Din măreţul pod azi nu se mai văd decît ruinele stîlpilor masivi de la capetele sale, la Turnu-Severin pe malul românesc şi lîngă Cladova pe cel iugoslav. Resturile celor douăzeci de piloni intermediari, care suportau suprastructura de birne a podului, stau ascunse sub apă, neapărînd la suprafaţă decît foarte rar şi pe o mică înălţime, atunci cînd Dunărea scade în mod excepţional. Generaţiilor actuale, însă, le este rezervat pe curînd un prilej unic de a le vedea libere pînă la temelii, atunci cînd marele baraj de la Porţile de Fier va fi gata şi cînd, în timpul foarte limitat cît va dura umplerea lacului de acumulare de la Orşova, partea din aval a Dunării, dinspre Turnu-Severin, va fi aproape seacă.

„MOŞII" ŞI „DRĂGAICA..."

„De unde se trage denumirea de «Moşi» dată tradiţionalului iarmaroc anual al Bucureştiului. De asemenea, aş vrea să cunosc originea iarmarocului denumit «Drăgaica» — ce se ţine la Buzău?"

Constanţa BĂDOIU
contabilă, str. Broşteni nr. 31
Buzău

Răspunde SORIN STATI, lector la Universitatea din Bucureşti, Facultatea de limba şi literatura română.

E desigur ciudat ca un bilci să se numească „Moşi". Ce legătură poate fi între bătrîneţe şi un loc de distracţii populare? Explicaţia trebuie căutată într-o credinţă foarte veche, după care „sufletele" nu dispar o dată cu moartea fizică, ci continuă să se intereseze de soarta urmaşilor. Pentru a menţine protecţia celor de mult răposaţi asupra descendenţilor în viaţă, aceştia sînt datori să celebreze aşa-numitele „sărbători ale morţilor", pe care le găsim la numeroase popoare. În ţara noastră, o tradiţie seculară a consacrat anumite zile ale anului (de obicei simbăta) pentru cultul morţilor. În mai multe regiuni, una din simbetele de la sfîrşitul primăverii a fost considerată cea mai importantă zi dedicată celor dispăruţi. Ziua aceasta s-a numit **simbăta moşilor** pentru că moşi însemna în limba veche „strămoşi".

La Bucureşti, sărbătoarea închinată strămoşilor dura o săptămînă încheiată şi cu acest prilej se ţinea un iarmaroc numit **Tîrgul moşilor** sau, mai pe scurt, moşi. Cu timpul, vechiul sens al cuvîntului **moş** a fost dat uitării, iar bucureştenii n-au mai simţit relaţia dintre bilciul amintit şi tradiţia străveche de care era legat la origine. Prin urmare, astăzi **moşi** e un cuvînt tot atît de puţin religios ca şi sinonimele lui iarmaroc, bilci, tîrg.

Dumneavoastră ne comunicaţi că la Buzău nu există moşi, ci drăgaică. Denumirea bilciului este de fapt numele dat de popor zilei de 24 iunie, ajunul unei sărbători religioase (sf. Ion). (În alte părţi, aceleiaşi zile i se spune **Sînziene**). În trecut la această dată se organiza la Buzău un iarmaroc, lumea petrecea, iar ţărăncile mai tinere jucau un dans foarte sprinten, numit tot **drăgaică.**

NICI LA REŞIŢA NU AR STRICA...

În legătură cu ancheta noastră „Despre dans", publicată în „Flacăra" nr. 27 din 3 iulie, tov. Ioan Mayer din Reşiţa ne scrie :

„Aici, cu cîţiva ani în urmă, se dansa săptămînal în cadrul manifestărilor **Joia tineretului** organizate la casele de cultură ; dar acest lucru nu mai e astăzi decît o amintire plăcută. Cu toate că în Reşiţa există două case de cultură, dans nu se organizează decît duminica, într-una singură din ele — în cadrul unor aşa-zise reuniuni neatractive. Aşa că toate speranţele celor ce îndrăgesc dansul se rezumă la restaurantul «Reşiţa». Dar pentru a ocupa o masă şi a putea dansa simbăta şi duminica, între orele 22-24 (numai atît !), trebuie să fii prezent la restaurant de la ora 19. Treaba a mers o vreme în felul acesta pînă cînd conducerea T.A.P.L. a introdus o taxă de intrare reprezentînd o consumaţie minimă obligatorie de 25 lei. Rezultatul a fost că simbăta şi duminica restaurantul nu a mai avut clientelă, iar T.A.P.L. a fost nevoit să desfiinţeze această taxă. Între timp a venit vara şi publicul merge la grădina de vară. Aici se pot consuma cele mai diferite băuturi în pahare murdare şi asculta cele mai noi creaţii de muzică uşoară de felul «Serenada tinereţii» (şi aceasta în vara anului 1965 !)... Alte locuri de distracţie şi recreare pentru tineretul din Reşiţa sînt ştrandurile de la barajul Secul şi Văliug. Dar pentru a se ajunge în aceste locuri trebuie să parcurgi cîţiva kilometri pe jos, deoarece din neatenţia întreprinderii de gospodărie orăşenească anul acesta nu a mai fost pus în circulaţie — cel puţin pînă acum — autobuzul care circula în anii trecuţi pe acest traseu. (Scrisoarea ne-a fost scrisă la 5 iulie — n.r.). După cum vedeţi, la capitolul «distracţie şi timp liber» ar fi foarte multe de discutat şi nu ar strica să faceţi şi în «Cetatea de foc» o anchetă de felul celei apărute în nr. 27 al revistei — poate s-ar mai schimba anumite lucruri".

Desigur că o anchetă redacţională nu ar strica — sîntem de acord cu cititorul nostru. Dar conducerile celor două case de cultură, ca şi T.A.P.L., I.G.O., Sfatul popular orăşenesc, organizaţiile obşteşti din Reşiţa pot lua măsuri şi fără această anchetă. Semnalînd sesizările corespondentului nostru, aşteptăm şi răspunsurile cuvenite.

PE ALTARUL MEDICINEI...

„Unele maimuţe sînt folosite pentru experienţele medicale. Ce ţară din lume le furnizează şi cum sînt prinse?"

Agata ZAHARESCU
Calafat

Într-adevăr foarte multe maimuţe sînt sacrificate pe altarul medicinei. O cifră publicată recent arată că numai laboratoarele de cercetări medicale din S.U.A. au „consumat" în anul 1964 circa 40 000 de maimuţe. Recent, asociaţiile de luptă împotriva vivisecţiunii din India — ţară care în prezent se află în fruntea ţărilor exportatoare de maimuţe — au pornit o amplă mişcare de protest, cerînd suprimarea exporturilor de maimuţe. Dacă mişcarea va determina guvernul indian să ia o astfel de hotărîre, atunci cercetările ştiinţifice, care se fac acum în 27 de ţări, vor suferi grave prejudicii.

Vînătoarea de maimuţe se face astăzi cu... rachetele. Maimuţele sînt concentrate în cîte un copac mai mare, apoi, cu ajutorul unor rachete, se aruncă peste copac o plasă uriaşă. Vînătorii, rămaşi sub copac, prind apoi, în interiorul plasei, maimuţele una cîte una. Se mai practică însă şi vechiul procedeu, individual, cu nuca de cocos. Vînătorul face în nucă o tăietură lată, cît palma maimuţei, introduce orez în nucă şi o leagă apoi de copac. După plecarea vînătorului maimuţa se repede la nucă, bagă mîna în ea, şi-o umple cu orez şi strînge bine pumnul. În felul acesta nu-şi mai poate scoate mîna din nucă, iar vînătorul o prinde foarte uşor. Şi asta, pentru că maimuţa preferă să fie prinsă decît să scape orezul din mînă.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Elena Luţa, profesoară, str. Faurului 18, Sibiu, reg. Braşov : ilustrate, cinema, muzică ; Lucia Dinu, elevă, Constanţa, str. Răscoalei 42 : literatură, muzică uşoară, ilustrate ; Viorica Sofia Jianu, elevă, Băileşti, str. 30 Decembrie 41, reg. Oltenia : ilustrate ; Gabriela Mazilu, elevă, Dej, str. M. Eminescu 1, reg. Cluj : ilustrate ; Eugen Alexandru, mecanic, Galaţi, str. Bradului 1 : teme diverse, ilustrate ; Floriana Ciochia, elevă, Băileşti, str. 30 Decembrie 41, reg. Oltenia : ilustrate ; Iulia Şerban, elevă, Bucureşti, str. Dr. Macarie 39, rn. N. Bălcescu : literatură, cinema, ilustrate; Georgeta Vizentini şi Ecaterina Ilie, eleve, Bucureşti, str. Parului 8, rn. Tudor Vladimirescu : literatură, cinema, sport, ilustrate ; Lia Timofte, elevă, Gospodăria de stat Popeşti-Leordeni, Bucureşti, şos. Olteniţei 216, rn. N. Bălcescu : ilustrate ; Vasile Simion, Bacău, Calea Republicii 241 : teme diverse, ilustrate ; Dan Buculeţ, sudor, şi Luca Vasile, lăcătuş, Bicaz, str. Dodeni 6, ap. 24 : teme diverse ilustrate ; Eugenia Ermincioiu şi Rodica Pătrăşcoiu, eleve, Şcoala tehnică sanitară Buzău : teme diverse, ilustrate ; Gavril Natalia, gestionară, Vatra Dornei, str. N. Bălcescu 12 : ilustrate ; Margareta Rusu, elevă, Bucureşti-7, str. Cimpoierului 14, rn. N. Bălcescu : ilustrate ; Dorina Ispas, funcţionară, Vatra Dornei, str. Pelicialh Iacob 2 : ilustrate : Ionel Dumitru, elev, Şcoala mecanică Titu-gară, reg. Bucureşti : muzică uşoară, ilustrate ; Tatiana Negoiţă, învăţătoare, Şcoala de 4 ani Năieni-Vîrf, rn. Mizil : istorie, ilustrate ; Valentin Marcan, electrician, Tîrnăveni, str. Vînătorului 12 : muzică uşoară, ilustrate ; Ion Virtinescu, desenator, Bucureşti, str. Galaţi 178, rn. 1 Mai : cinema, sport, ilustrate ; Rodica Ionescu, elevă, Bucureşti, str. Ciocăneşti 23, rn. N. Bălcescu : literatură, sport, ilustrate ; Daniela şi Mihaela Domnea, eleve, Rm. Sărat, str. Drăgaicii 42 : ilustrate.

POŞTA NOASTRĂ

CORNEL ARDELEANU — **Arad.** 1) Adresa revistei „Ştiinţă şi tehnică", căreia i se trimit asemenea povestiri, este : Piaţa Scînteii 1, Bucureşti, raion 30 Decembrie. 2) Haiducia este o formă a luptei de clasă întîlnită spre sfîrşitul evului mediu în Ţările Române, în Ungaria şi în Peninsula Balcanică. Haiducia consta în lupta armată pe care cetele de răzvrătiţi, recrutate mai ales din rîndurile ţăranilor iobagi, o duceau împotriva asupritorilor. Haiducii se bucurau de dragostea maselor ţărăneşti asuprite, fiind ajutaţi să se ascundă de urmăritorii lor şi fiind totodată aprovizionaţi cu alimente de ţăranii de prin părţile unde-şi duceau lupta. Numeroase figuri de haiduci au devenit legendare în literatura noastră populară (Gruia, Iancu Jianu, Bujor, Pintea ş.a.). 3) La rubrica intitulată „Film" publicăm cu regularitate noutăţi de pe platourile noastre de filmare.

ION MOLDOVEANU — **Bucureşti.** Mulţumim pentru aprecieri. Dacă doriţi să luaţi legătura cu alţi tineri de vîrsta dv. vă sfătuim să frecventaţi o casă de cultură a tineretului. Iar dacă doriţi să corespondaţi cu tineri din provincie, la rubrica noastră „Cititorii către cititori" găsiţi suficiente adrese ale unor amatori de corespondenţe pe teme literar-artistice.

COSTEL LĂNUREANU — **Constanţa.** Bineînţeles că noi nu sîntem în posesia „tainelor" construcţiei unei chitare electrice — respectiv a întregii documentaţii tehnice pe care doriţi s-o cunoaşteţi. Adresaţi-vă fabricii de instrumente muzicale „Doina" din Bucureşti, str. Maria Hagi Moscu 25, raionul 16 Februarie.

DUMITRU MIRICĂ — **Gugeşti, rn. Focşani.** Absolvirea anumitor forme de învăţămînt profesional este asimilată cu absolvirea ciclului II al învăţămîntului elementar şi dă dreptul respectivului absolvent să urmeze cursurile unei şcoli medii de cultură generală. Nu cunoaştem exact situaţia dv. şi, ca atare, nu ne putem da seama dacă vă încadraţi sau nu în această categorie. Cel mai bine este să vă adresaţi direct Ministerului Învăţămîntului, Direcţia generală a învăţămîntului de cultură generală, Bucureşti, str. Nuferilor 30. Pentru că în cazul în care forma de învăţămînt profesional pe care aţi absolvit-o nu se asimilează cu absolvirea ambelor cicluri ale învăţămîntului elementar, e necesar să urmaţi clasele care vă mai lipsesc.

V. SILVIAN

memento

cartea

● Prin gestul redacției *Vieții românești* de a consacra un număr întreg, cum a mai făcut și alte dăți, memoriei lui George Călinescu. În afară de patru poezii inedite, de o seamă de atrăgătoare și extrem de interesante *Rememorări* scrise de Călinescu acum aproape 20 de ani și de un mănunchi de definiții (firav în raport cu răspândirea lor în scrisul călinescian) alcătuit, prin extracții, de Geo Șerban numărul (6/1965) cuprinde un bogat material critic și memorialistic, încercări de exegeză semnate de . George Ivașcu, Silvian Iosifescu, N. Tertulian, D. Micu, Șerban Cioculescu, Matei Călinescu, Al. Piru, Eugen Luca, S. Damian, H. Bratu, N. Manolescu, D. Hîncu, Paul Georgescu, Geilu Ionescu. Alte reviste ar putea urma și ele exemplul „Vieții românești" închinînd cîte un număr întreg memoriei unor mari scriitori

● Înțelegînd necesitatea punerii mai rapide la îndemîna cititorilor noștri a marilor epopei ale lumii (capodopere ale literaturii universale), editurile noastre au făcut remarcabile eforturi în acest sens. Alături de *Iliada* și *Odiseea* în excelenta traducere a lui G Murnu, alături de *Kalevala* finlandeză în exemplara transpunere în limba noastră a poetului Iulian Vesper, alături de *Cîntecul Nibelungilor*, de *Saga despre Njal*, de *Mahâbhârata*, *Sakuntala* etc. înscriem acum întîia traducere a epopeii armene *Viteții din Sasun* (versiune românească — Nicolae Teică, Editura pentru literatură universală) E o direcție în care se cuvine insistat

● Noi traduceri din Stendhal — *Viața lui Henry Brulard* și *Mințiri egalate* (traduceri și prefață de Modest Morariu, Ed.tura pentru literatură universală, colecția Clasicii literaturii universale) Marie Majerova — *Balada minerilor* (traducere și prefață de Jean Grossu, aceeași editură); Christa Wolf — *Cerul dragostei* (traducere de Camil Baltazar, Editura pentru literatură universală); W Disney — *Donald la Polul Sud* (în românește de Gelu Naum, Editura tineretului)

● Recent s-au împlinit 35 de ani de la apariția primului roman al scriitoarei americane Pearl Buck, *Vînt de răsărit, vînt de la apus*, de către editura americană „John Day". Cu acest prilej, aceeași editură a scos de sub tipar ultimul roman al cunoscutei prozatoare — al 28-lea — intitulat *Death in the castle* (Moartea la castel).

● Editura „Corvin" din Budapesta a tipărit o *Antologie a literaturii ungare* prezentînd fragmente de romane, nuvele, poezii sau studii scrise în ultimii 30 de ani La realizarea acestei lucrări, care a apărut în șase limbi, au colaborat cea mai mare parte a scriitorilor unguri.

● Criticul literar sovietic Lev Iakimenko — autorul celei mai importante monografii despre Șolohov — a anunțat că la Rostov pe Don a fost creat un centru științific special închinat cercetărilor asupra creației lui Mihail Șolohov.

cartea peste hotare

● Un eveniment literar deosebit în statul african Kenya l-a constituit apariția recentă a romanului *Fluviul nostru* de James Ngugi Acțiunea cărții se petrece în regiunile muntoase ale Kenyei, unde locuiește tribul „Kiyuyo

● *Ani polonezi* este titlul uneia din cele mai interesante culegeri de folclor apărute în Polonia Sînt publicate frumoase versuri populare însoțite de texte despre particularitățile folclorice din diferite regiuni ale Poloniei

● Premiul Strega, una din cele mai înalte distincții acordate în Italia scriitorilor de prestigiu, a fost atribuit lui Paolo Volponi pentru romanul *Mașina mondială*

● Într-o editură din München apare o reproducere de mare valoare a ediției „princeps" a cărții celei mai importante scrise de Nicolaus Copernicus, *De revolutionibus orbium caelestium* (Despre mișcările de revoluție ale corpurilor cerești) Ediția originală a apărut la Nürnberg în 1543

televiziune

Rodica Tutulonu

DUMINICĂ, 1 AUGUST. 20 00 Filmul „Bonjour Paris", fantezie muzicală franceză ● 21.10 Premieră a teatrului în studio : „Străiască tinerii căsătoriți" de Aldo Nicolai. Vitriolantă satiră a unor anumite moravuri conjugale. Interpretează Rodica Tutulanu și Florin Vasiliu ● 22 00 Muzică ușoară cu orchestra Gaston Ursu. A se încerca.

LUNI, 2 AUGUST 20.00 Spectacol de circ filmat, în interpretarea unor virtuoși ai genului : artiștii sovietici ● 21.30 O emisiune întrunind cîțiva din tinerii interpreți de muzică instrumentală, care s-au afirmat în ultima vreme

MIERCURI, 4 AUGUST. 19 20 Emisiune pentru tineret : o pasiune în timpul liber. E vorba de frumoasa ocupație a creșterii și domesticirii porumbeilor ● 20 00 Piesa „Hipnoza" de Ștefan Berciu în interpretarea colectivului Teatrului de stat din Constanța Piesă polițistă cu spioni, femei fatale, indivizi suspecți și, bineînțeles, anchetatori inteligenți și curajoși

JOI, 5 AUGUST 20 00 Emisiunea „Debuturi", prilej de afirmare a tinerelor talente, se va transmite de data aceasta de la Casa de cultură a studenților din București ● 21 30 Prezentarea regiunii Oltenia în cadrul Atlasului folcloric

VINERI, 6 AUGUST. 21.30 Vechiul ciclu de filme „Din viața animalelor" care suscită totdeauna interes ● 21.55 Muzică ușoară cu orchestra condusă de Marcel Ionescu. Soliști... în vacanță

SIMBĂTĂ, 7 AUGUST 20 00 Teleenciclopedia. Vă sfătuim să perseverați în urmărirea acestei emisiuni ● 20 45 Retrospectivă umoristică cu L Rădulian de la Teatrul de estradă din Deva ● 21.45 „Floriile au cuvîntul" Emisiune muzical-distractivă de I. Berg și H. Nicolaide Sperăm să fie și muzicală și distractivă

cinema

UNORA LE PLACE JAZUL, premieră, film american al unui regizor celebru : Billy Wilder. Din creația sa am mai văzut *Apartamentul*. Acum reîntîlnim actori binecunoscuți ca : Marilyn Monroe, Tony Curtis, Jack Lemmon, într-o comedie scăpărătoare Printre premiile filmului figurează un „Oscar", un premiu al Societății scriitorilor americani acordat lui Billy Wilder, un premiu al Academiei britanice de cinematografie

CÎNTIND DESPRE ARIZONA, premieră, film cehoslovac În regia lui Vaclav Sklenar o incursiune tristă, foarte tristă, în universul unor lagăre de concentrare

CĂPITANUL DIN TENKES, premieră, film istoric maghiar, în două serii, a cărui acțiune se petrece în secolul al XVIII-lea Regizor : Fehér Tamás

● Dintre filmele săptămînii curente, mențiuni speciale pentru : DOMNUL, filmul lui Jean-Paul Le Chanois, cu o magistrală creație a lui Jean Gabin ; DECORAȚII PENTRU COPIII MINUNE, film distins cu „Nimfa de aur" la Monte Carlo 1964, o comedie ironică, o satiră dură, cu implicații tragice ..

● Superproducția acestui sezon fierbinte : ROMULUS ȘI REMUS cu o distribuție impunătoare — Steve Reeves, Virna Lisi, Massimo Girotti, Ornella Vanoni, Laura Solari — în regia lui Sergio Corbucci

● Printre premierele cinematografice ale lunii august așteptăm cu legitim interes filmul lui Michelangelo Antonioni STRIGĂTUL. Dramă psihologică de un profund realism, filmul ne prilejuiește întîlniri semnificative cu Alida Valli și Betsy Blair ; dar și cu stilul unuia dintre cei mai prestigioși regizori contemporani

Marilyn Monroe

plastică

● **Expoziția anuală de grafică** — amplă desfășurare de forțe și individualități artistice, confirmînd comunicativitatea și vigoarea genului. Un real moment de maturitate artistică (sălile Muzeului Simu)

● **Clubul uzinelor „Republica", Casa de cultură a tineretului din raionul Tudor Vladimirescu, Casa de cultură a raionului 23 August :** judicioase selecții din operele reprezentative ale artiștilor noștri plastici. Imaginea unei arte contemporane, exprimînd adevărul epocii și lumii noastre

● **La prima sa expoziție bucureșteană**, pictorul craiovean Petre Iacobi (30 ani), aduce — în piatra brut dăltuită, în masive forme de lemn și chiar în tapiserie — sufluI unei arte pline de vitalitate, cu aluzii la plastica arhaică. Simplitatea volumelor respiră forță (Portretul de femeie, Pescarul), uneori cu haz popular (Maternitate), alteori mărturisește însă prezența unor incertitudini (Galeriile de artă din bd. Magheru 2).

● **Expoziția de grafică publicitară** (Galeriile din bd Bălcescu 23) demonstrează virtuțile artistice ale genului (din păcate, mai puțin valorificate în obișnuita sa activitate cotidiană). Artiști de seamă își dau girul unor recomandări publicitare, alături de tineri cu certă inventivitate plastică. O mai riguroasă selecție ar fi sporit nivelul expoziției

discul

● Muzica lăutărească are o mare audiență la amatorii de folclor. Un disc extrem de interesant, din acest domeniu, a fost înregistrat cu participarea tarafului fraților Gore (specialiști recunoscuți în „branșă") și a solistei Romica Puceanu, posesoarea unei voci și a unui stil de interpretare cel puțin uimitoare De altfel succesul discului, confirmă cele de mai sus Sînt în programul lui cîteva cîntece care necesită neapărat și o atmosferă adecvată (eventual și... un pahar de vin de Pietroasa). Ascultați : *Puișorul meu dorit*, *Ce mi-e drag pe lume mie*, *Leagă-ți vela coada stîngă* sau *Pentru un cal și-o iapă surâ*. După aceea veți aplauda de unul singur !

● Indicativul unui disc (EDC-572) nu spune nimic. Dacă o are ca protagonistă pe Margareta Pîslaru, ne atrage atenția Mai ales că — aflăm cu acest prilej — solista noastră semnează și versurile celor patru cîntece : *De mă iubești* (Non ho l'età), *Parcă*, *parcă ții la tine* (Poco sole), *Am luat vacanță* (Ciao, ciao, amore) și *Poate dragostea* (Bye, bye love). Rita Pavone a interpretat și ea „Non ho l'età". Chiar bine ! Margareta Pîslaru a găsit alceva, alt fior pe care ni-l transmite. Și fără să imite... Casa ce e foarte bine !

teatru

Ștefan Tapalagă

ÎN CĂUTAREA ADEVĂRULUI Piesă originală în premieră pe țară Un autor își face debutul : Eugenia Busuioceanu. Subiect inspirat din actualitate, din procesul de limpezire și formare a conștiinței oamenilor în raport cu adevărurile vieții. Vădind calitățile — prospețime, replică directă, firească — ca și neajunsurile ținînd de construcția dramatică ale unui debut, spectacolul marchează inițiativa teatrului din Arad în promovarea dramaturgiei originale

101 spectacole în această stagiune a înregistrat teatrul băcăoan cu piesa TARTUFFE de Molière. Încenarată de maestrul emerit Vlad Mugur, piesa este la a doua sa versiune ca spectacol pe scena Teatrului de stat din Bacău Protagonistul spectacolului, remarcabilul interpret al lui Tartuffe, este artistul emerit Ion Niculescu-Brunâ.

Decada dramaturgiei românești Salutăm inițiativa artiștilor amatori din regiunea Brașov de a organiza o stagiune estivală cu piese din dramaturgia românească : Paul Everac, Aurel Baranga, Horia Lovinescu etc.

Premieră pe țară : ARCO IRIS de scriitorul bulgar D. Timov — inspirată din lupta comuniștilor în timpul războiului civil din Spania anilor 1936-1939. Un debut regizoral : actorul D. Pîslaru. Printre interpreți : Ioana Citta-Baciu și Nae Nicolae (Teatrul de stat din Brăila)

AMNARUL după Andersen e cel mai recent spectacol al Teatrului Tăndărică, închinat celui de-al treilea Festival internațional al teatrelor de păpuși și marionete. Folosind variate procedee tehnice (în primul rînd așa-numita „cameră neagră" în care minuitorii evoluează „invizibili" pe scenă), Ștefan Lenkisch, adaptatorul piesei și totodată regizorul spectacolului, a compus un spectacol poetic, plin de fantezie, adresat unor sfere mai largi de spectatori Printre minuitori : Dorina Tănăsescu, R. Zolla, Antigona Papazicopol... Printre „voci" : N. Gărdescu, C. Rautki, Ștefan Tapalagă, Mariana Mihuț, Brîndușa Zaița. Scenografia : Ștefan Hablinski Muzica : Pascal Bentoiu

Păpușarii orădeni se prezintă și ei în fața festivalului cu două premiere pe țară Un debut : poetul Marcel Breslașu și-a sulit pe scenă cunoscutul său erou *Bondocel*, care-și caută o mireasă într-o suită de întîmplări pline de farmec, în replici bogate în sonorități poetice Regia spectacolului : Francisc Mirișan

O a doua premieră pe țară *Pasărea albastră* de Maeterlinck, adaptată de Letiția Glitză. Prin folosirea bogată a simbolurilor poetice, cunoscuta piesă a scriitorului belgian prilejuiește o deosebit de spectaculoasă prezență plastică realizată cu finețe și bunsimț de pictorul Paul Fux Regia Ildiko Kovács

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor

cadran INTERNAȚIONAL

C.E.E. — FIRE ÎNCÎLCITE

Faptul ar putea părea paradoxal, dar de la sfîrșitul lunii trecute, de cînd Piața comună a intrat în noua criză care ar putea-o duce chiar la dezintegrare — cum afirmă unii comentatori — în cercurile politice de la Londra a crescut speranța că Anglia ar putea deveni a șaptea țară membră a comunității vest-europene. „Tatonări discrete — arată săptămînalul «Observer» — vor fi făcute în următoarele cîteva săptămîni în cele șase capitale și chiar la Comisia Pieței comune, pentru a se vedea dacă în actualele frămîntări pot exista noi uși deschise pentru Marea Britanie".

Pe ce se bazează aceste speranțe ? Pe o sumă de raționamente care ar putea fi rezumate astfel :

■ Se știe că interesul principal al Franței în Piața comună este îndreptat spre rezolvarea problemei agricole. Cu ani în urmă, ea acceptase clauzele industriale, favorabile mai ales R F G, cu condiția ca la 30 iunie 1965 să fie reglementate cele agricole.

■ Speculînd dorința franceză, cu atît mai prezentă într-un moment cînd se apropie alegerile prezidențiale, Comisia C.E.E., condusă de dr. Hallstein și sprijinită de cancelarul vest-german Erhard, a dat Franței la dramatica sesiune de la Bruxelles un fel de ultimatum, condiționînd rezolvarea problemei agricole de acceptarea „combinației supranaționale" defavorabilă acestei țări, dar favorabilă R F G. Rezultatul a fost răbufnirea noii crize a „comunității", apariția, în cadrul C.E.E., a „fotoliului gol".

■ În condițiile în care asupra Parisului se exercită cele mai mari presiuni pentru a-l determina să accepte instituțiile supranaționale, s-ar putea ca, pentru prima oară, Franța să aibă nevoie de un aliat solid în Piața comună, care să-i sprijine poziția. Iar un asemenea aliat — se consideră la Londra — nu poate fi decît Anglia. Și tocmai Franța care i-a închis acesteia ușa Pieței comune în 1963, ar putea fi bucuroasă în prezent să i-o deschidă.

Pe temeiul acestor raționamente, nu puține ziare londoneze publică în aceste zile comentarii în care se arată că în disputa din C.E.E. Franța are perfectă dreptate și că Anglia ar proceda la fel ca ea.

Unii comentatori duc însă raționamentul mai departe. Astfel referindu-se la eventualitatea ca Franța să admită în cele din urmă primirea Angliei în C.E.E., ei se întreabă : „De fapt nu s-ar putea ca tocmai aceasta să fie intenția celor cinci țări — o tranzacție cu Franța, în cadrul căreia ele și-ar schimba actuala poziție cu privire la supranaționalitate în schimbul modificării poziției lui De Gaulle cu privire la primirea Angliei ?" („Sunday Telegraph").

Cert este un lucru : că firele vastei afaceri a C.E.E. sînt atît de încîlcite, antagonismele dintre țările membre atît de puternice, încît — cum s-a exprimat un comentator occidental — a scruta viitorul Pieței comune nu-i mai puțin ușor decît a prevedea starea vremii cu un an înainte.

B. STOIAN

Un aspect al orașului-strand.

ORAȘELE — ȘTRAND

La vest de Marsilia, situată la o distanță doar de cîteva ore cu mașina de Coasta de Azur suprapopulată de turiști, se întinde o fîșie părăsită de pămînt. Acolo nu există nici pomi, nici tufișuri, ci numai vînt, nisip și țînțari. Sate pescărești se întind pe coasta mărginită de lagune. Numai arareori se rătăcește în această regiune vreun om aflat în concediu, în căutarea singurătății. Și totuși această fîșie de coastă va deveni în curînd — după cum relatează revista vest-germană „Stern" — scena unei aventuri îndrăznețe de construcție. Guvernul francez intenționează să transpună în fapt un proiect elaborat încă în urmă cu doisprezece ani. Coasta plină de lagune dintre gura Rhônului și Perpignan urmează să devină, pînă în 1975, un original Miami al Europei...

O echipă de tineri arhitecți entuziaști a trecut, sub conducerea lui Georges Candilis — un elev al lui Le Corbusier — la amplasarea noilor mari centre de recreare. Către lagunele Languedocului urmează să ia ființă cinci șosele. Ele vor fi deopotrivă de accesibile de pe apă și de pe uscat.

În 1968 cei dintîi turiști își vor putea petrece concediul într-unul din „orașele-lagună".

Și acum să ne imaginăm cum vor arăta aceste orașe-stranduri. Clădiri cu multe etaje își deschid terasele însorite spre mare. Fiecare dintre aceste „nauteluri" se află situat pe un drum de apă. Mici canale leagă fiecare complex de clădiri și se întîlnesc în porturi apărate de vînt, unde sînt parcate ambarcațiunile amatorilor de sporturi nautice. Complexele de clădiri, avînd la etajele inferioare garaje și magazine, iar la înălțime camerele de locuit, vor fi despărțite prin vaste spații verzi.

Fiecare centru de recreare este conceput într-un mod deosebit. Într-un loc se vor ridica mici bungalovuri pe înalte coloane de beton ridicate direct pe lagună, bungalovuri în formă de cerc, cu garaje și locuri de ancorat. Într-alt loc se vor înălța pe canale largi construcții numărînd pînă la cincisprezece etaje sau se vor deschide spre mare cetăți circulare în formă de val. Cele mai curioase sînt însă modelele pentru micile orașe-insulă. Părînd niște uriașe movile de termite ele vor putea adăposti 15 000 de oameni.

LI S-A CERUT PĂREREA...

La Philadelphia a fost organizat un scrutin neobișnuit : locuitorii din cartierele considerate „rămase în urmă" au fost solicitați să-și spună părerea asupra felului în care consideră că ar trebui repartizate fondurile așa-numitului program de luptă împotriva sărăciei. Motivele organizării acestui scrutin rezidă — după cum scria revista „U.S. News and World Report" — în „plîngerile formulate în diverse orașe că populația săracă a fost exclusă de la conducerea și aplicarea programului".

Cu drept de vot în consultarea de la Philadelphia au fost investiți o jumătate de milion de oameni (aceasta este deci numărul oficial al celor ce depind într-un fel sau altul de acte de caritate !) ; votanților le-a revenit misiunea să aleagă consilii alcătuite din 13 membri în fiecare din cele 18 cartiere ale orașului care urmează să primească ajutor din partea statului. Apoi, după constituire, fiecare dintre aceste consilii va trimite cîte un reprezentant în forul orășenesc de administrare a programului.

Populația săracă din Philadelphia nu a manifestat însă interes față de scrutin, la urne prezentîndu-se doar 13 493 de votanți. Charles Bowser, directorul Comitetului de acțiune din Philadelphia împotriva sărăciei, a declarat că participarea la vot constituie „o demonstrație a apatiei unei părți a populației care va primi ajutoare". Cu toate că Bowser nu și-a dat osteneala să descopere cauzele acestei apatii, nu este greu de sesizat în respectiva abținere lipsa de încredere a populației că ajutoarele promise vor duce într-adevăr la construirea de locuințe confortabile în număr suficient, vor înlesni crearea de locuri de muncă etc. Scepticismul este legat de anumite experiențe anterioare lansate cu publicitate zgomotoasă, dar lipsite de efecte cît de cît pozitive.

Z. F.

AFACERI ȘI... CÎINI

Egon Erwin Kisch, într-un reportaj publicat cu mulți ani în urmă, descoperea la New York un fapt insolit, cimitirul cîinilor oamenilor bogați. Nu despre somptuoasele locuri de veci pentru lumea canină vom vorbi însă aci, cu toate că ele au proliferat, ci despre ingenioasele afaceri pe care le face în zilele noastre, într-o serie de țări occidentale, prospera industrie specializată în alimentația și îmbrăcămintea destinate domesticelor patrupede.

Să începem cu o statistică. Cîți cîini sînt în cutare sau cutare țară ? Greu de răspuns, dar nu chiar imposibil. Se estimează că în R.F.G., de pildă, sînt 4,3 milioane, în Franța 6,5 milioane, în Anglia 3,5 milioane, în Statele Unite 20 milioane etc. Pentru toată această lume animală s-a creat o adevărată industrie, care a atras atenția economiștilor și a presei. Indeosebi în S.U.A., unde s-a și născut de altfel, acest business a cunoscut o mare înflorire. Americanii cheltuiesc anual multe sute de milioane de dolari pentru întreținerea cîinilor. Traversînd Atlanticul, afacerea a prins rădăcini și în Europa. În Franța, de pildă, un oarecare

Demonstrație în fața oficiului american de informații din Calcutta (India), în semn de protest împotriva agresiunii americane în Vietnam.

Zilnic, soldați americani cad, răniți sau uciși, în Vietnam, unde au fost trimiși să lupte pentru o cauză care nu e a lor. Astfel de imagini ca aceasta pe care o reproducem, fac ca opinia publică din S.U.A. să-și exprime cu și mai multă tărie cererea de a se pune capăt războiului din Vietnam.

Constructorii din orașul cubanez Santa Clara s-au aflat în întrecere în cinstea celei de-a XII-a aniversări a Revoluției Naționale Cubane.

Prim-vicepreședintele Republicii Tanzania, Abeid Karume, a împărțit recent titluri de împroprietărire unui număr de 1 000 țărani.

doma Renaud Dolfi a pus în ultimii ani pe picioare o industrie care produce conserve pentru pisici și câini — „Ron-ron" și „Canigou". Oamenii de afaceri de peste ocean s-au arătat însă mai întreprinzători. Prin 1955 o întreprindere americană de produse de ciocolată și răcoritoare — Chappi — instalează la Hamburg o uzină care se specializează în alimentația patrupedelor. Instalațiile moderne înghit trenuri întregi de orez, grîu, mii de tone de pește, carne de vită și chiar carne de balenă adusă din Norvegia. Astăzi filiala lui Chappi din Hamburg prod[illegible] în jurul unui milion și jumătate de cutii de conserve, aseptizate și vitaminizate.

Potrivit relatărilor din [illegible] occidentală, industria aceasta specializată în alimentația animală reprezintă una din cele mai dinamice ramuri ale industriei alimentare din occident. Se fabrică absolut totul și pentru toate gusturile canine. Extragem dintr-un prospect comercial meniul pe o zi al unui cățel. Dimineața : ceai cu lapte, foarte zaharată, cu peemet, biscuiți, pîine cu unt sau dulceață. La prînz : carne preparată sau crudă (70%) cu orez gătit sau fidea sau pîine. La ora 5 : prăjituri simple sau dulceață sau iaurt cu zahăr sau preparate de patiserie. Cina : ciorbă, terci gen sos gros... După unele calcule, un cîine aflat în casa unui parizian avut consumă pe an hrană în valoare de 1 000 franci. Se estimează că cifra de afaceri a întreprinderilor franceze specializate în conserve pentru animale va trebui să atingă în următorii zece ani 100 de miliarde franci !

Prospera industrie pune la dispoziția cîinilor și „oase" din chewing-gum, „cotlete" din cauciuc și... „șoareci" din cîlți impregnați cu mentă. Pentru distracție.

De asemeni, afaceri rentabile se fac cu îmbrăcămintea destinată patrupezilor. Cîinii pot fi înzestrați cu mantouri din jerseu sau de astrahan (depinde de gustul și banii stăpînului !), cu impermeabile, pijamale cu volănașe sau alte mofturi.

I. CORIBAN

Reclamă pentru conserve „Canigou" și „Ron-ron" (sus) și un monoclu... patrupod prezentînd un model de îmbrăcăminte pentru cîini...

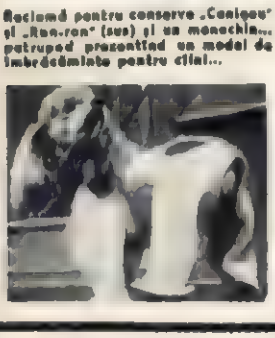

DIPLOMAȚII...

Agențiile de presă au transmis mai deunăzi știrea decorării generalului Maxwell Taylor, pînă de curînd ambasador al S.U.A. la Saigon. Taylor a fost ambasador, dar a primit un ordin pentru „merite militare".

Aceasta e o recunoaștere. O recunoaștere a ceea ce presa a scris încă la numirea lui Taylor în Vietnamul de sud, și anume că misiunea lui a fost mai puțin diplomatică și mai mult militară. Acum s-a oficializat deci faptul că, sosind la Saigon, Taylor purta în valiza diplomatică planurile „escaladării" împotriva Vietnamului de nord, hotărîrile cu privire la folosirea napalmului și a gazelor toxice împotriva luptătorilor pentru libertatea Vietnamului și a populației pașnice din satele și orașele vietnameze.

Împreună cu Taylor au fost de[illegible]ți și alți diplomați, tot pentru „merite militare". Lui Lewis McFarlaine ordinul i s-a decernat pentru „vitejie în timpul atacului rîsculaților din Bukavu (Congo) în august anul trecut".

Multe declarații s-au făcut la Washington pentru a dezmînți participarea S.U.A. la luptele împotriva forțelor patriotice congoleze. Decorarea lui McFarlaine le șterge cu buretele. Ea constituie o recunoaștere a unor fapte pe care opinia publică le-a condamnat de mult — toate dovedind că amestecul american în Congo s-a manifestat direct.

Diplomatul Thomas Charles a fost decorat pentru „curaj în îndeplinirea unor operații periculoase" în Bolivia. N-am ști la ce operații se referă decretul de decorare dacă nu ne-ar lămuri „New York Times". În Bolivia a avut loc nu demult o puternică demonstrație a muncitorilor din minele de cositor. „A fost — scrie ziarul — o ciocnire politică cît pe ași să se transforme în război civil sau revoluție". Demonstrația a fost înăbușită. Diplomatului american i se recunoaște un mare rol în această „operație".

Sînt cîteva aspecte ale activității unui anumit gen de „diplomați" americani în țările cuprinse de focul luptei pentru eliberare.

AL. CÎMPEANU

Altarelieful „Fidiliei" fotografiat imediat după descoperirea sa.

DESCOPERIRI PREȚIOASE

Corespondență specială pentru „Flacăra"

Încet-încet, pămîntului arid și nisipos al Greciei, atît de mult scormonit de arheologi, i se smulg alte comori pe care le-a păstrat ascunse de-a lungul secolelor.

Printre vestigiile trecutului scoase recent la lumină se numără un palat din Creta orientală care își datează existența de prin anul 1500 î.e.n. Fiind singurul palat minoian găsit nepădat, minunatele sale interioare au putut fi astfel în întregime restaurate. Nicolas Platon, arheologul sub conducerea căruia s-au efectuat săpăturile, afirmă că, potrivit datelor rezultate în urma cercetărilor, palatul ar fi fost distrus în întregime de un puternic cutremur în anul 1450 î.e.n. și că ruinele, acoperite fiind cu pămînt, au adăpostit pînă în zilele noastre diferite podoabe, ferindu-le de jefuitori. Palatul se întinde pe o suprafață de 7 000 m p, avea două sau trei etaje, două sute de apartamente și o mare curte interioară.

De asemeni, în Epir, pe malul rîului Lura, au fost descoperite [illegible] obiecte datînd din perioada paleolitică, înfirmînd astfel presupunerea că teritoriul de astăzi al Greciei nu ar fi fost locuit înainte de neolitic. Din cercetările făcute asupra pieselor găsite — cele mai multe fiind obiecte casnice și arme — s-a reușit să se stabilească unele date generale privind viața și îndeletnicirile locuitorilor care au trăit aici acum 60000 de ani.

În timpul săpăturilor pentru construirea temeliei unei case în suburbia ateniană Alopeki, a fost descoperit un altrelief păstrat în stare perfectă, de o valoare excepțională. Este vorba de o placă mortuară de formă dreptunghiulară (1,80/0,97 m), datînd din secolul al IV-lea î.e.n. Altareliefui înfățișează o femeie șezînd pe scaun și ținînd în mînă o cutie cu bijuterii care a fost adusă de o tînără sclavă stînd în picioare alături de stăpîna sa.

Altareliefui poartă inscripția : Fidila Aresiu Alope Kite. Se presupune că a fost realizat între anii 400-386 î.e.n. și are aceeași vîrstă cu basoreliefui Eghiso aflat la Muzeul Național din Atena. Mai mult chiar : asemănarea dintre cele două lucrări este totală, atît în ce privește personajele reprezentate, cît și modul de execuție. Eghiso a fost descoperit cu mai mulți ani în urmă, cu prilejul unor săpături făcute în cimitirul Atenei antice. El este renumit prin expresia de tristețe calmă de pe chipul tinerei femei. Eghiso este înfățișată luîndu-și rămas bun de la viață și despărțindu-se de bijuteriile care o împodobeau. În ce privește noua descoperire, se menționează faptul că pe fața Fidilei se citește o expresie melancolică dar distinsă, ceea ce evidențiază caracteristicile artei clasice mature deja, în timp ce sclava ei, prin atitudinea corpului și expresia feței, trădează clar influența caracteristicilor artei arhaice. Apoi, în timp ce la basoreliefui Eghiso personajele sînt ușor gravate, Fidila și tînăra ei sclavă sînt aproape în întregime sculptate în cadrul dreptunghiular al plăcii de marmură.

Eghiso și Fidila sînt singurele lucrări de acest gen datînd dintr-o perioadă atît de îndepărtată, descoperite pînă acum în Grecia.

Atena, iulie 1965.

C. ALEXANDROAIE

AȘTEPTĂM URMAREA

După ce francezii au protestat și americanii și-au cerut scuze, s-ar părea că incidentul Pierrelatte trebuie considerat închis. Dar comentatorii nu au liniște. Ei caută să descifreze sensul și mai ales consecințele politice ale faptului că un avion american a întreprins atît de ostentativ operații de spionaj deasupra instalațiilor nucleare franceze, și că el a fost prins asupra faptului de către francezi la fel de ostentativ. Toți observatorii sînt de acord că vom mai auzi vorbindu-se despre zborul deasupra uzinelor Pierrelatte pentru că, după părerea lor, incidentul constituie un episod al ciocnirilor franco-americane de mai mare amploare din cadrul NATO. Există părerea că Statele Unite întreprind constant asemenea acțiuni și altele pentru a se menține la curent cu progresele militare ale aliaților. Acțiunile de spionaj împotriva aliaților reflectă concepția g[illegible]rală atlantică a Statelor Unite, bazată pe relații de inegalitate între parteneri și, în ultimă instanță, pe dominația americană în cadrul blocului. Faptul că suspendarea operațiilor a fost astfel făcută încît să atragă parcă în mod deosebit atenția asupra ei, confirmă existența unui țel suplimentar al autorilor săi.

După părerea unor experți francezi s-a urmărit să se demonstreze cît de vulnerabilă este spărarea aeriană franceză și că ea este imposibil de realizat fără o integrare în cadrul NATO, integrare pe care Franța o respinge.

Evident, riposta franceză arată că Franța a înțeles țelurile acțiunii americane și a hotărît să ridice mănușa. Ea tinde să facă din incident un instrument al luptei sale împotriva hegemoniei S.U.A. în NATO îngroșînd dosarul acțiunilor americane care încalcă suveranitatea țărilor aliate, dosar întocmit cu minuțiozitate de diplomații și experții francezi. Ziarul londonez „Times" scrie că Statele Unite nu aveau nevoie să recurgă la astfel de zboruri la joasă altitudine pentru obținerea de date de spionaj asupra instalațiilor nucleare franceze. Procedeul constituie, după părerea ziarului, o gafă de proporții pe planul relațiilor politice, deoarece dă posibilitate Franței să ia contramăsuri antiatlantice printre care îngrădirea zborurilor aliate deasupra teritoriului său. „New York Times" scrie că bilanțul acestei confruntări este favorabil Franței, indiferent ce au urmărit cei care au organizat zborul și că Franța „a pus cazul la dosar pentru o viitoare utilizare..." Un alt ziar occidental folosește un termen care nu a mai fost niciodată întrebuințat atunci cînd au fost tratate problemele relațiilor interoccidentale : „război rece". De astă dată se vorbește despre război rece, nu între est și vest, ci între Franța și Statele Unite, parteneri într-o alianță ce constituie la rîndul său o expresie a războiului rece împotriva țărilor socialiste.

„Le Monde" compară relațiile interoccidentale în urma incidentului de la Pierrelatte cu labirintul unui roman de spionaj în care riști să te pierzi. Așteptăm totuși urmarea sperînd că, la fel ca în orice roman polițist, pînă la urmă se va face lumină.

N. LUPU

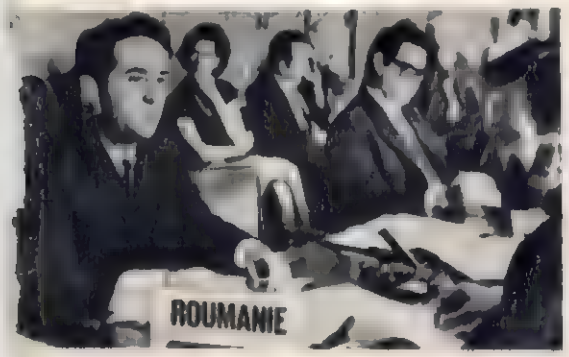

Delegația țării noastre la sesiunea Consiliului Economic și Social al O.N.U. (în fotografie) desfășoară o vie activitate. Precum se știe, recent a fost adoptat un proiect de rezoluție inițiat de delegația română și care cere O.I.M., U.N.E.S.C.O. și altor instituții să organizeze un program de acțiuni menite să favorizeze formarea de cadre naționale, necesare construcției economice în țările în curs de dezvoltare.

La Quito și Guayaquil (în fotografie) au avut loc puternice demonstrații antiguvernamentale, singeros reprimate de poliție. Manifestanții au cerut juntei militare aflate la putere în Ecuador să restabilească regimul constituțional.

Situația politică din Grecia a continuat să rămînă încordată în cursul acestei săptămîni. Fotografia înfățișează o imagine de la o demonstrație la Salonic în sprijinul respectării normelor constituționale.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4113, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 53 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Vlad MUȘATESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

COMBINATUL DE CAUCIUC SINTETIC ȘI PRODUSE PETROCHIMICE din orașul Gh. Gheorghiu-Dej produce:

- cauciuc sintetic
- fenol
- acetonă
- polistiren — de uz general
- polistiren — antișoc
- polistiren — expandat

FLACĂRA

32

Anul XIV nr. 32 (532) — 7 august 1965

Antropometria și... haina cea de toate zilele

LA VÎNĂTOARE DE RECHINI ÎN Ggolful MEXIC

PAGINI DIN ISTORIA SPIONAJULUI

UN NOU LOCAL PENTRU

CEA MAI MARE UNIVERSITATE TEHNICĂ A ȚĂRII

O fotografie-document : „Așa arăta în... iulie 1965, terenul viran pe care se va ridica institutul politehnic «Gheorghe Gheorghiu-Dej".

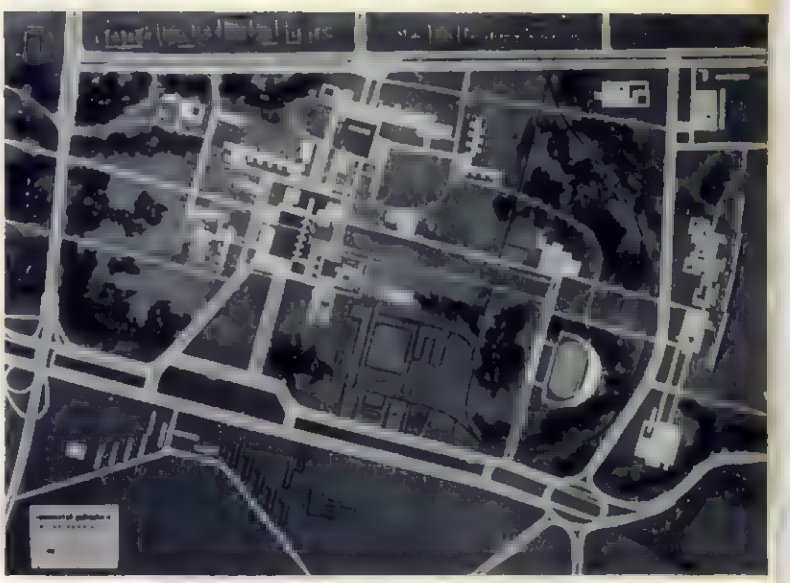

Macheta institutului politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej".

PE SCURT DESPRE VIITORUL INSTITUT

- Institutul va cuprinde 10 facultăți cu circa 50 secții de specializare.
- Aula mare va avea o capacitate de 1 500 de locuri.
- Pe malul stîng al Dîmboviței s-a construit și continuă să se dezvolte grupul social-studențesc cu o capacitate de 7 000 locuri în cămine și cantine.
- Pînă în 1971 vor fi dați în folosință circa 167 000 mp din suprafața totală construită.

COPERTA NOASTRĂ:
Călușari hunedoreni.
Fotografie de
B. DUNĂREANU

DESPRE CONDIȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI DESPRE CELE ALE ACTIVITĂȚII ȘTIINȚIFICE

ne informează Radu VOINEA, prorector, și Liviu VORONCA, inginer

— Măsurile prevăzute pentru construirea noului local — ne declară tov. prorector Radu Voinea — se înscriu pe linia eforturilor de creare a unei baze materiale adecvate desfășurării procesului de învățămînt și activității științifice la nivelul cerut de actuala dezvoltare a tehnicii. Institutului nostru i se vor adăuga în viitor două facultăți : cea de ingineri fizicieni și cea de automatică. Acum Facultatea de automatică e o secție a Facultății de energetică. Sarcinile prevăzute în Directive cu privire la automatizare fac necesară dezvoltarea acestei secții ca o facultate.

În afara condițiilor optime de învățămînt, institutul deschide largi posibilități activității științifice a cadrelor didactice. Un obiectiv important în această perioadă, arătat în Directivele partidului, este îmbinarea armonioasă a cercetării științifice fundamentale cu cercetarea aplicată. Problemele teoretice generale, cărora li s-a dat o rezolvare, trebuie verificate minuțios în laborator. Deseori însă trecerea de la laborator la stadiul industrial se realizează nu fără dificultăți, ea cerînd „faze semiindustriale" de verificare și dezvoltare a procedeului. Acestea au nevoie însă de o bază materială-experimentală foarte vastă. În afară de spațiile „cu caracter didactic", în institut vor exista, pentru activitatea științifică a cadrelor didactice, amenajări speciale, laboratoare speciale complex dotate, care vor permite chiar asemenea verificări.

— Proiectul de Constituție al Republicii Socialiste România — intervine tov. ing. Voronca Liviu — consfințește prin articolul 21 dreptul la învățătură al tuturor cetățenilor din patria noastră. Așa cum prevăd Documentele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R., dezvoltarea învățămîntului se va caracteriza și prin lărgirea bazei materiale. În viitorul institut vor fi create condiții deosebite procesului instructiv-educativ. Cele peste 1 000 de cadre didactice ce vor îndruma pe studenți vor fi grupate în peste 60 de catedre de specialitate. Numeroase laboratoare — mari și mici — caracteristice fiecărui profil, facultăți și chiar secții vor fi dotate cu utilaje și agregate de cel mai nou tip. Un amănunt semnificativ este acela că fiecare student din anul V va avea locul său, unde va putea realiza nestingherit proiectul de an și de stat.

Marx spunea că ceea ce-l deosebește pe arhitect de cea mai harnică albină este că arhitectul — și în genere omul — construiește mai întîi în minte ceea ce vrea să înfăptuiască în realitate. El a ales spre exemplificare dintre toate profesiile pe aceea a arhitectului, pentru că aici, poate mai mult decît oriunde, legătura dintre gînd și înfăptuirea lui este mai directă, mai necesară.

Lapidar exprimată în limbajul de specialitate, uriașa muncă de creație care precede viitoarea construcție poartă numele de proiect. La elaborarea proiectului Institutului politehnic au lucrat un mare număr de arhitecți, ingineri și tehnicieni de la institutul „Proiect-București", sub conducerea profesorului arhitect Octav Doicescu. Pe parcursul a aproape trei ani de căutări, colectivul a avut de rezolvat probleme complexe în legătură cu amplasarea, distribuirea suprafețelor, gruparea clădirilor, stabilirea arhitectonicii fiecăreia, alegerea înălțimilor, stabilirea legăturii dintre ansamblu și oraș.

Conducerea și cadrele didactice ale viitorului „beneficiar" au colaborat permanent cu proiectanții, examinînd cu atenție soluțiile găsite, făcînd noi propuneri, îngrijindu-se ca toate detaliile vieții universitare să fie avute în vedere.

De la început, o construcție de asemenea amploare (cursurile de zi vor fi urmate de 10 000 studenți) ridica problema amplasării. Institutul trebuia clădit într-o zonă largă, deschisă, mai apropiată de grupul social studențesc și de unele dintre întreprinderile orașului, unde studenții vor putea efectua orele de practică. Ca loc de amplasare a fost aleasă zona cuprinsă între Splaiul Independenței, viitorul inel II al rețelei de circulație orășenească actuală (șoseaua Grozăvești), bd. Armata Poporului și noul cartier de locuințe Militari.

Uzinele „Semănătoarea", Grozăvești, noile uzine construite în cartierul Militari, aflate în apropiere, dau unora dintre facultăți — mecanică, energetică — perspectiva unei legături mai strînse între școală și uzină.

Stabilirea tipului de clădire a însemnat înfruntarea a numeroase variante. O construcție monobloc — masivă, de dimensiuni mari, pe care gîndirea omului o asociază întotdeauna vieții universitare — nu corespundea cerințelor institutului ; nu s-a adoptat nici soluția construirii unor clădiri separate pentru fiecare facultate, care ar fi creat o prea mare dispersare.

S-a adoptat varianta construirii unui ansamblu de clădiri dispuse armonios în uriașul spațiu prevăzut, grupate după sistemul „profilelor", adică prin concentrarea mai multor facultăți sau funcțiuni înrudite în subansambluri. În total vor fi șase profile principale, în centru fiind profilul de învățămînt general grupat cu rectoratul. Pulsația continuă a unei instituții de învățămînt superior este facilitată și de înălțimea aleasă, care va însuma pînă la 4 nivele. Prezența în fiecare profil a unor laboratoare cu utilaje atît de diverse imprimă un caracter arhitectonic variat : universitar, industrial etc.

Această așezare a institutului urmărea și apropierea sa de complexul social studențesc construit și în curs de dezvoltare pe malul sting al Dîmboviței, precum și legarea cu circuitul urban general și cu celelalte instituții de învățămînt. S-a prevăzut de asemenea și posibilitatea construirii unor serii de locuințe pentru cadrele didactice în apropierea institutului.

Munca proiectanților n-a fost ușoară. S-a muncit cu pasiune și răbdare — două calități pe care marile construcții le-au cerut întotdeauna oamenilor — iar reușita e pe măsura strădaniilor.

...Un proiect își așteaptă confruntarea cu viața, cu realitatea. Pînă la realizarea nemijlocită a acestui fapt, proiectul — materializat în formele ilustrative ale machetei — prefigurează încă de pe acum marile dimensiuni ale viitoarei construcții. Macheta institutului înfățișează la scară redusă dimensiunile ansamblului : pe o suprafață de 170 ha va fi construit efectiv un spațiu de 200 000 mp. Cele șase profile sînt : profilul de învățămînt general grupat cu rectoratul, mecanică, metalurgie și transporturi, electrotehnică-energetică, chimie, electronică. În afară de ele sînt proiectate clădiri separate pentru laboratorul de cazane și turbine, biblioteca centrală, grupul gospodăresc, ateliere de întreținere. Parcul, stadionul, bazinele acoperite, sălile de gimnastică vor oferi un mediu aerat și reconfortant pentru studenți și cadre didactice deopotrivă.

În imaginile luate de clubul foto al institutului terenul pe care acum se află șantierul apare ca o îngrămădire de coline, rămășițe ale dealurilor Cotrocenilor, întinse pînă la malurile Dîmboviței.

Șantierul schimbă însă zi de zi înfățișarea vechilor locuri, fotografiile își pierd corespondența cu realitatea, devenind de pe acum elemente de arhivă. Echipele Trustului de construcții nr. 1 și ale T.U.G. efectuează operațiile de decapări și nivelări ale terenului, desecări și amenajări de drumuri.

Aici, pe malul drept al Dîmboviței, în vecinătatea complexului Regie, șantierul institutului politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" și-a început biografia.

Lucia DUMITRESCU
Fotografii de S. STEINER

Reprezentanții Ministerului Industriei Construcțiilor urmăresc desfășurarea lucrărilor.

Gheorghe Gheorghe, unul dintre cei mai cunoscuți șefi de echipă de pe șantier.

Prislea șantierului, zidarul Marin Trușcă.

METAMORFOZĂ

Aflăm din ziare și reviste despre succesele pe care le au produsele „Made în Roumania" la tîrgurile și expozițiile de peste hotare, am văzut chiar noi cu diverse prilejuri tot felul de mașini purtînd mărci de fabrică românești, presa ne informează periodic despre exporturile de mașini și agregate în multe țări ale lumii. Este firească deci curiozitatea de a face cunoștință cu unii dintre cei care construiesc aceste mașini.

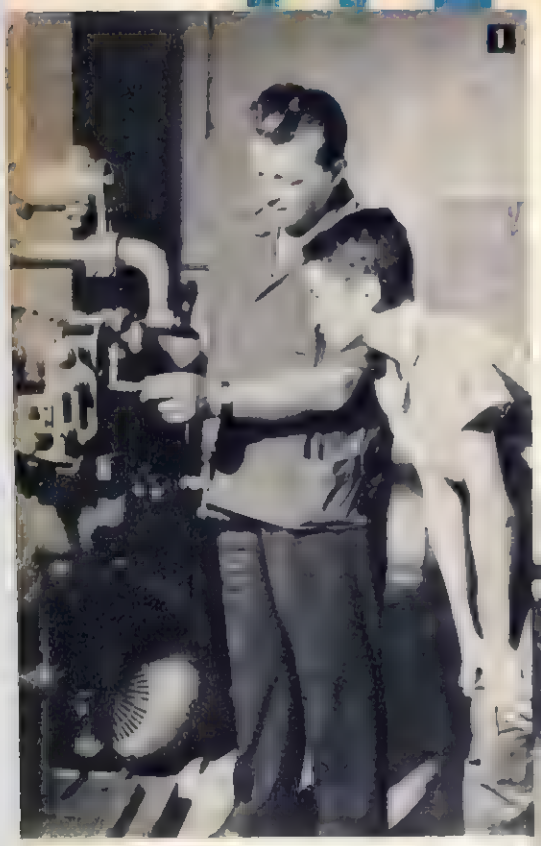

1

TOATĂ ȚARA S-A SCHIMBAT

Am avut prilejul — cu vreo zece ani în urmă — să fiu martorul unei manifestări de curiozitate înrudite oarecum cu cea mai sus-amintită. Treceam printr-un sat de pe lîngă Făgăraș și am făcut cunoștință cu un român american care venise să-și viziteze rudele pe care nu le mai văzuse din 1918, de cînd plecase de acasă. Iată, printre altele, ce mi-a spus el : „Într-o zi un autocamion s-a oprit în fața magazinului din sat. Mare mi-a fost surprinderea cînd am văzut scris pe botul mașinii «Steagul roșu». L-am întrebat pe fratele meu ce înseamnă asta și, cînd mi-a spus că mașina e fabricată la noi, la Brașov, n-am mai putut de mirare și curiozitate. Știți, eu sînt controlor de calitate la fabrica de automobile Studebaker. Mi-am scos haina și am început să-i fac controlul, așa cum îl fac la mine la fabrică, la Detroit. Am controlat-o și am ciocănit-o pe toate părțile, m-am băgat și sub ea. Știți — mi-a spus românul american — mașina e bine făcută, solidă, îi mai lipsesc cîte unele, dar nu asta este important. Important este că țăranii mei, așa cum îi știam eu cînd am plecat, sînt astăzi în stare să construiască mașini. Fiindcă, vedeți — a continuat controlorul de calitate din Detroit — a face mașini nu este un lucru chiar atît de ușor. Asta înseamnă că toată țara s-a schimbat, fiindcă nu poți să zici doar așa : «hai să facem mașini !» și cît ai bate din palme să și faci mașini..."

Să facem cunoștință și noi cu unul dintre acești oameni care s-au schimbat o dată cu toată țara.

NĂSCUT SUB ZODIA NEVOILOR

În preajma primului război mondial, în casa deja împovărată de zece copii a lui Ion Duță, țăran sărac din Petroșița, lîngă Tîrgoviște, s-a născut și Ștefan. Nou-născutului îi era ursită o viață de nevoi, de foame și de muncă de la cea mai fragedă vîrstă. În sat nu mai avea loc. Puținul pămînt al tatălui, îmbucătățit între frații și surorile lui mai mari, nu putea să-l mai hrănească și pe el. Trebuia să plece „la meserie", o noțiune destul de vagă în anii '20, care, însă, tocmai prin imprecizia ei părea, pentru mulți, să aibă rezonanțe salvatoare.

Primit în 1928 la Școala de arte și meserii din Tîrgoviște, o termină în 1933 ca șef de promoție.

Abia de acum înainte pentru Ștefan Duță începe să se contureze adevărata noțiune de „meserie". În primul rînd ea se leagă de cea de „patron". Trebuie să bați la ușa lui, să te în-

2

Între mașinile de danturat din cele două fotografii — una de tip foarte vechi (1) și alta ultramodernă (2) — nu mai este nici o asemănare. Tot atît de mari sînt deosebirile dintre Ștefan Duță de pe vremuri, muncitorul exploatat care lucra cu un utilaj primitiv, și muncitorul specialist Ștefan Duță de azi, stăpîn pe tehnică și pe viața sa grație posibilităților largi asigurate de statul nostru socialist fiecărui cetățean, de a-și desfășura activitatea potrivit aptitudinilor și pregătirii sale. Fotografia 1 a fost făcută zilele trecute la Muzeul tehnic, în timp ce eroul reportajului nostru îi explica nepotului său cum lucra în urmă cu ani la o asemenea mașină.

voiești cu tot ce îți cere, să nu te plîngi că atelierul este nesănătos, murdar și înghesuit, să nu cricnești cînd te ține pînă seara tîrziu ca să termini o „comandă urgentă" și să nu-i ceri socoteala cînd îți plătește mai puțin decît suma cu care te-ai învoit. Pînă să învețe toate aceste „reguli", Ștefan Duță a trebuit să schimbe mai mulți patroni. Ultimul a fost Malaxa, pe care nu a avut „cinstea" să-l cunoască personal. A cunoscut în schimb toată mașinăria de represiune care îi ținea pe muncitori „cuminți" în timpul războiului. Apoi a venit eliberarea...

AȚI VĂZUT VREODATĂ UN URS ENTUZIASMAT?

Nu se poate spune despre Ștefan Duță că nu ar fi un povestitor. Deși, destăinuindu-se, el doar punctează cu cîte un cuvînt o întreagă perioadă din viața lui. Despre el poți afla însă mai multe de la colegii lui de muncă.

Încetul cu încetul îți dai seama ce s-a schimbat la Ștefan Duță. Au început să-l pasioneze roțile dințate și mașinile de danturat; roțile dințate cu formele lor regulate, strălucitoare ca niște bijuterii, precise, de tipuri atît de variate, drepte, curbe, conice sau helicoidale; roțile dințate mari și mici, care trebuie să se angreneze perfect în tot felul de mașini-unelte fără să facă zgomot, fără să se încălzească, fără să se rupă. Voia să facă roți dințate cît mai bune. Simțea și în același timp crea în jurul lui un spirit de întrecere, o emulație sănătoasă pentru mai bun, pentru mai mult. În uzină se organizau tot felul de cursuri de calificare și specializare. Veneau ingineri mai tineri și mai bătrîni pentru a face cunoscute muncitorilor tainele tehnicii moderne. Se organizau schimburi de experiență, se prezentau metode înaintate de lucru. Ștefan Duță participa cu entuziasm la tot ce-l putea ajuta să învețe cum să facă roți dințate mai bune. Citea și învăța tot timpul liber; și-a umplut casa cu cărți de specialitate, de matematică, geometrie, trigonometrie.

Cu vremea au început să vină în uzină mașini noi de danturat, din ce în ce mai moderne. De fiecare dată cînd sosea o nouă mașină Ștefan Duță se bucura ca de un cadou personal. El însuși le despacheta cu grijă din lăzi, le monta, le studia și le încerca. Așa masiv și tăcut cum este, arăta ca un urs entuziasmat cînd era gata prima roată dințată, mașina nouă arătînd astfel ce „poate".

CA ȘI CUM AI ACORDA O VIOARĂ

De mai bine de doi ani Ștefan Duță lucrează la Fabrica de mașini-unelte și agregate din București. Este șef de echipă și lucrează la una dintre cele mai moderne mașini de danturat.

L-am găsit centrînd cuțitele pe disc, operație principală care necesită o atenție și precizie foarte mare, variațiile de rază neputînd trece de 3 microni! Din atmosfera de concentrare și liniște care însoțea acest proces se degaja același sentiment pe care ți-l trezește un virtuos cînd își acordează vioara înainte de a păși pe podiumul sălii de concerte. Mîinile vînjoase se mișcau cu delicatețe, manipulau cuțitele strălucitoare cu grație și totul se monta într-o geometrie curioasă, de o armonie perfectă.

În tot acest timp, alături, mașina cu ciclu automat funcționa și Ștefan Duță trăgea cu urechea atent la zumzetul ei.

MILANO, TORINO, ALESSANDRIA

Vara trecută, împreună cu mai mulți colegi din fabrică, Ștefan Duță a participat la un schimb de experiență la uzinele mecanice „Cerutti" din Italia.

— Cu ce impresii v-ați întors din această călătorie? — l-am întrebat.

— În fabricile acestei mari întreprinderi este multă ordine și curățenie. Muncitorii, dintre care mulți cu experiență de zeci de ani, execută lucrările care li se încredințează cu o atenție concentrată. Majoritatea au un profil foarte specializat — cunosc bine doar una sau două mașini — și ceea ce lucrează poartă amprenta calității. Am lucrat acolo cu mai mulți dintre acești muncitori specializați pe mașini moderne de frezat și rectificat roți dințate. Am putut să-mi dau mai bine seama de marea importanță a organizării bune a locului de muncă. Muncitorului de la mașină nu trebuie să-i lipsească nimic, el trebuie să aibă totul pregătit la mînă. Așa se folosesc mai bine orele de muncă și se elimină timpii morți.

Făcînd o comparație cu fabrica în care lucrez eu, pot să spun că noi avem multe mașini mai bune. De altfel, produsele pe care le fabricăm noi acum rivalizează cu ale lor. Desigur că avem multe de învățat din experiența lor și mai ales în ceea ce privește organizarea locului de muncă.

CU 200% MAI PUTERNIC

De cînd Ștefan Duță a trecut la noua mașină de danturat, productivitatea muncii lui a crescut cu 200%. De trei ani n-a mai rebutat nici o piesă. Calitatea roților dințate făcute de el este ireproșabilă.

Au apărut toate acestea de la sine?

Schimbarea lui Ștefan Duță, evoluția lui dintr-un muncitor oarecare, hăituit de patroni, într-un specialist de înaltă calificare s-a petrecut pe un fundal de mari prefaceri în viața țării, în mijlocul unor colective de muncă care au știut să valorifice posibilitățile lui latente. Vasta muncă organizată de ridicare a cunoștințelor profesionale prin cele mai variate forme, care a cuprins sute de mii de muncitori, și introducerea masivă a tehnicii înaintate, moderne, a ridicat întreaga producție industrială a țării la un nivel mai înalt, încă neatins pînă acum.

Ștefan Duță, muncitorul specialist, șeful de echipă, comunistul Ștefan Duță, caută să transmită celor cu care lucrează roadele experienței sale. Exemplu în muncă și sfătuitor, bun organizator și prieten, el caută să fie cap de coardă în tradiția muncitorului de tip nou. Și el nu este singurul. Ca el sînt mii și zeci de mii.

E. IAROVICI
Fotografiile autorului

Centrînd cuțitele pe disc (fotografia 3) și împreună cu Constantin Vasilescu, tînăr muncitor în echipa sa, în timpul rezolvării unei probleme de producție, încă un prilej pentru a împărtăși ceva din bogata sa experiență (fotografia 4).

ANTRO-POMETRIA

ȘI... HAINA CEA DE TOATE ZILELE

■ MEDICI, INGINERI, CROITORI ȘI STATISTICIENI ȘI-AU UNIT EFORTURILE PENTRU A AFLA... CÎT DE MARI SÎNTEM ■ 140 000 OAMENI MĂSURAȚI — 2 000 000 DATE CENTRALIZATE ■ NOUA GENERAȚIE E MAI... BINE CRESCUTĂ ■ ÎNTRE CEI DE LA MUNTE ȘI CEI DE LA ȘES ■ UNDE SE AFLĂ CEI MAI SCUNZI OAMENI DIN ȚARĂ? ■ CONCLUZIA: SÎNT NECESARE CONFECȚII DE CELE MAI VARIATE MĂRIMI ■ CÎTEVA MAGAZINE SPECIALIZATE PE MĂRIMI EXTREME

Fetele din ziua noastră sînt, precum se vede, mai... bine crescute.

Vara rămîne sezonul de vîrf al vînzării confecțiilor.

Cu doi ani în urmă, un medic și un inginer anunțau în revista noastră : dacă veți fi cumva măsurat — la propriu — din cap pînă în picioare, nu vă neliniștiți, nu sînteți obiectul cercetării cine știe cărei maladii a secolului. Dimpotrivă : veți ajuta la stabilirea canoanelor actualului „ideal" de frumusețe. Ba mai mult, veți contribui la îndepărtarea micilor neplăceri de care vă izbiți și dv. înșivă atunci cînd vă cumpărați un pantof sau o haină gata confecționată. Căci nu vi s-a întîmplat oare ca vestonul să vă fie prea îngust în umeri și prea larg în talie, iar pantoful să vă stringă cumplit, deși este exact numărul dv. ?

Așadar se pornise, pentru prima oară în țara noastră, o amplă cercetare antropometrică și ortopedică menită să dea o bază științifică produselor industriale de serie.

La ora aceasta prima etapă a cercetărilor — cea închinată îmbrăcămintii femeilor adulte — a fost încheiată :

— colectivele de antropometriști au colindat 13 regiuni și 13 orașe importante ;

— au fost măsurate peste 140 000 persoane de ambe sexe, între 1 și 60 ani (notați : cîte 30 de dimensiuni pentru fiecare corp) ;

— au fost efectuate peste 2 000 000 operații de centralizare pentru stabilirea dimensiunilor și conformațiilor tipice ale populației noastre.

Și s-a ajuns, printre altele, la o constatare ce ni se pare senzațională : tinerii din zilele noastre sînt mai înalți cu 5 pînă la 14 cm față de tinerii de aceeași vîrstă din generațiile trecute !

Fără îndoială că acest „amănunt" antropometric va fi de folos specialiștilor în tehnica îmbrăcămintii, dar ni se pare că va oferi în aceeași măsură sociologilor prilej de meditație asupra corelației dintre creștere nivelului de trai și dezvoltarea fizică a populației.

★

Ce înălțime aveți dv., cititoarea acestor rînduri ? Să presupunem că 1,55 m, adică media înălțimii celei mai frecvente la noi... (37% din femeile adulte din țara noastră măsoară între 1,53 m și 1,57 m ; să recunoaștem că nu e o statură tocmai înaltă, dar să ne consolăm cu faptul că 30,5% din tinerele fete măsoară între 1,63 și 1,72 m : noile condiții de viață au început să-și spună energic cuvîntul !)

Să presupunem — mai departe — că vreți să vă cumpărați un costum-taior : mai mult ca sigur că veți alege măsura 44 pentru jachetă, dar e aproape la fel de sigur că fusta v-ar conveni măsura 42 (sau poate 46). Așadar e necesară o mică intervenție croitoricească, un mic retuș în atelierul respectivului magazin de confecții. Aparent un fleac, nu-i așa ? Un mărunțiș de 1-2 cm de stofă...

Dar să facem o socoteală simplă :

— se retușează în momentul de față circa 10-15% din totalul confecțiilor ;

— aceste retușuri însumează peste 7% din totalul cheltuielilor de circulație ale comerțului de confecții cu amănuntul ;

— iar ele necesită circa 10-12% din totalul personalului operativ ocupat în această ramură a comerțului.

„Fleacul" a căpătat proporții. „Fleacul" a devenit un semnal de alarmă. „Fleacul" vorbește despre tipare industriale insuficient de științific elaborate. Iar „fleacul" acesta poate, în cele din urmă, degrada ținuta estetică a întregului taior : mutate cu 1-2 cm mai încoace sau mai încolo, buzunarele, clapele sau nasturii au căpătat niște poziții cel puțin curioase...

Ca să vedeți ce pot însemna niște necăjiți de 1-2 cm... Numai că problema începe de obicei cu 1 cm și ajunge adesea pînă la 5 cm.

Îngăduiți-ne să continuăm, în aceste însemnări rezervate frumuseții veșmintelor noastre (dar nu numai !) cu alte cîteva detalii centimetrice, convertite în date antropometrice.

...V-ați obișnuit, desigur, cu revărsarea colorată și vie a străzilor noastre, cu peisajul lor uman atît de dinamic și variat, v-ați obișnuit să observați în mulțime siluete statuare, dar să le distingeți și pe cele mărunte și să constatați — cu o filozofie cam banală, dar nu lipsită de adevăr — că nu e om care să semene cu celălalt. Ei bine, industria de confecții (una din industriile pe care civilizația modernă le promovează cu cea mai mare insistență) trebuie să satisfacă toată această diversitate nesfîrșită de siluete, fizionomii, vîrste, gusturi și — firește — mode ! Să le satisfacă prin mijloacele producției de largă serie... Să recunoaștem că e o treabă nițeluș cam complicată ! Trebuie să existe un sistem de criterii, de selectare a criteriilor, de gîndire generalizată și totodată foarte detaliată a tehnicii îmbrăcămintii industriale. Sistemul acesta pornește de la o constatare : femeile pe care le observați la noi pe stradă măsoară aproximativ între 1,44 și 1,72 m. Cum

(Continuare în pag. 8)

ANTRO-PO-METRIA

ȘI... HAINA CEA DE TOATE ZILELE

Un tehnician din aceeași fabrică — tov. Desideriu Schwartz — a elaborat modelul unui instrumentar antropometric destinat anume măsurătorilor pentru confecții (instrumentarul medical de tip Martin, folosit în întreaga lume, se dovedea cu totul neadecvat parametrilor tehnici de confecții).

La capătul celor doi ani de cercetări referatul ce a fost prezentat în cadrul sesiunii de comunicări tehnice a Fabricii de confecții și tricotaje București a fost ascultat literalmente cu sufletul la gură.

Antropometria, biometria își spuneau și aici cuvîntul despre înfățișarea oamenilor din țara noastră. De pildă, se constata că :

— nu există deosebiri sensibile între înălțimea persoanelor din mediul urban și cele din mediul rural ; — oamenii cei mai solizi de la noi, cărora le vor trebui trimise confecțule cele mai încăpătoare, sînt în regiunile Crișana, Hunedoara, Maramureș, Brașov, Banat, Cluj, iar pe cei de statură mai mică îi aflăm în regiunile București, Oltenia, Argeș, Dobrogea, Ploiești (de unde se vede că muntenii sînt mai masiv construiți decît cei de la șes).

Despre faptul că tineretul nostru s-a dezvoltat și se dezvoltă într-un chip uimitor am mai pomenit ; în referat, acest fenomen este definit drept „un salt calitativ petrecut în structura și morfologia somatică a populației noastre" și i se precizează cauzele. Le știm de altfel cu toții, sînt realitățile noastre cotidiene : creșterea valorilor calorice a alimentelor, locuințele spațioase, săli de clasă luminoase, vitaminizarea intensă în primii ani ai copilăriei, organizarea sanitară.

Și un amănunt pitoresc : cei mai scunzi oameni din țara noastră se află la Rîmnicu-Sărat. Rîmnicenii sînt — din tată în fiu — cu circa 4,5 cm mai mici față de media de înălțime a populației din celelalte regiuni...

★

Dar interesau în primul rînd concluziile practice, sugestiile pe care noianul de cifre acumulate le puteau oferi unei mai judicioase producții industriale de confecții. La recentele contractări de la Iași au și fost introduse experimental noile grupe de mărimi stabilite în urma măsurătorilor.

De pildă : există în momentul de față 5 talii, în locul celor 3 folosite de fapt pînă în prezent. De la lungimea unei talii la cealaltă sînt deci 3 cm în loc de 5 cm, și cum fiecare talie are la rîndul ei cîte 3 mărimi, asta înseamnă că ne putem alege măsura cea mai potrivită dintr-un număr de 15 mărimi... E ceva !

Aceste confecții au — judecînd după circumferința bustului — cîte 8 grosimi, iar în funcție de circumferința taliei și a șoldului, cîte alte 3 dimensiuni (neluate pînă acum în seamă la elaborarea tiparelor). Este clar că din combinarea acestor dimensiuni rezultă o multitudine de mărimi care e de presupus că vor satisface un număr mult mai mare de cumpărători.

Iar pentru cei mai mărunței sau pentru cei cu siluete prea generoase, care nu-și vor putea totuși găsi chiar „pe toate drumurile" hainele pe măsură, să le transmitem adresele unor magazine ce ne-au fost recomandate de Ministerul Comerțului Interior. Notați-le : magazinele din str. Lipscani 55, bd. Duca 3-5, Calea Victoriei 21. Sînt unități specializate în confecții pe mărimi extreme. Poate le și cunoașteți, de altfel. Ne întrebăm însă dacă ele reușesc să rezolve problema, fie și sub aspect cantitativ, și ce se fac totuși cumpărătorii din provincie... Ar trebui să ne gîndim mai atent și la necesitățile lor.

★

Cred că la capătul sesiunii tehnice în care au comunicat rezultatele cercetărilor lor atît de migăloase și dificile nici unul din membrii colectivelor de antropometriști nu a răsuflat cu adevărat ușurat : ei știau mai bine decît oricine că aceste concluzii statistice vor avea o viață efemeră, că cercetările lor vor trebui luate curînd dacapo, că ele trebuie să se transforme într-o acțiune sistematică.

Gîndiți-vă și dv. : adolescenții de astăzi (adolescenți mai înalți adesea cu 5-14 cm ca părinții lor) vor deveni mîine adulți. Și la ce ne vor mai folosi măsurile de confecții stabilite pentru adulții de azi, cînd cei de mîine vor avea o înfățișare atît de deosebită ?

Ceva ne duce cu gîndul la vorba basmului : „creștea flăcăul nostru într-o zi cît alții în zece"...

Sanda FAUR
Fotografii de Elena GHERA

Se pare că atît linia croielii cît și coloritul hainei o mulțumesc pe tînăra cumpărătoare.

cele tare mărunțele (cam pînă la 1,47) nu se prea întîlnesc la tot pasul, s-a stabilit că limitele de interes industrial ale înălțimilor pe întreaga țară ar fi cam 1,47-1,72 m, deci în cadrul unui interval de 25 cm.

Aici, la cei 25 cm de diferență între staturile femeilor, începeau încurcăturile...

Pînă în prezent confecțiile s-au executat pe trei talii, siluetele fiind împărțite după înălțimi în trei grupe — ceea ce presupunea că diferența de lungime a îmbrăcămintii de la o talie la alta era de 5 cm. Acești 5 cm — modești în viața lor de toate zilele — devin enormi cînd e vorba de o confecție. De obicei se iroseau, pentru că preferăm cu toții să ne luăm o haină mai mare și să o micșorăm, decît invers !

Cam de la aceste constatări — amare cînd e vorba și de eficiență economică și de satisfacerea deplină a cerințelor consumatorilor — s-a pornit cînd a fost inițiat amplul studiu de cercetări antropometrice. S-a formulat atunci răspicat ceea ce era intuit doar și, în orice caz, nu prea mărturisit : nu se cunosc precis, pe grupe de vîrstă, înălțimile și grosimile populației din țara noastră ; nu se prea potrivesc produsele de serie pe corpurile cumpărătorilor (mai ales ale adolescenților) și că se oferă rar piese disparate, anexe ; tiparele nu se construiesc științific, iar multiplicarea modelului de bază întîmpină mari dificultăți. Ca să nu mai vorbim de faptul că măsurile extreme — fie mici sau mari — erau foarte greu, aproape imposibil de găsit, iar atunci cînd, în sfîrșit, le găseai, ele nu aveau modelul sau țesătura care să avantajeze respectiva siluetă.

Așadar modificările trebuiau începute, pe ici-pe colo, prin punctele esențiale...

★

Mi se pare foarte interesantă colaborarea aceasta : medici, ingineri, croitori, statisticieni. Grupați astfel, ei au pornit să facă în țară acest uriaș volum de măsurători, care presupunea ca fiecare din cei 140 000 de oameni cercetați (de obicei din mari colectivități umane : fabrici, uzine, școli, cooperative agricole) să fie măsurați de cîte 30 de ori.

O fabrică și-a luat răspunderea acestei acțiuni — firește, îndeaproape sprijinită și îndrumată de Ministerul Industriei Ușoare : Fabrica de confecții și tricotaje București.

LANSAREA UNUI TÎNĂR SCRIITOR

Schiță de Clement VAUTEL

Editorul Lateigne n-are rival în aruncarea, nu a greutății sau discului, ci a... romancierilor pe piață. În opt zile urcă pe culmile celebrității pe oricine.

Un scriitor „ajuns" n-are nici o șansă de a plasa vreun manuscris acestui Barnum al literaturii.

— Nu — spune el — prefer un necunoscut. Cu el pot să promit publicului orice-mi trece prin cap ; în timp ce cititorii știu bine ce poate să le dea un scriitor cunoscut, scriitorul nou, din opera căruia nu s-a citit încă nici un rînd, are mai multe șanse de succes, în publicul mare.

— Nu, ideea nu e în roman... dar ar putea servi pentru publicitate.

— A, așa mai merge... Dă-i drumul !...

— Vă să zică... ce-ați spune despre o crimă comisă de mine cu două săptămîni înainte de publicarea unui roman al meu intitulat „Omul pe care l-am asasinat"... ?

— Într-adevăr, n-ar fi prea rău...

— În realitate nu voi omorî pe nimeni... Dar am un prieten sătul de viață — ține morții să se sinucidă. Ca să-mi facă o plăcere, va renunța la viață în împrejurări și condiții de natură să dea naștere îndoielii justiției, punîndu-se ipoteza că ar fi vorba de o crimă. Eu voi fugi și voi fi imediat bănuit și urmărit... Peripeții și încurcături comice și dramatice se vor succeda fulgerător... Se vor insera articole mari în pagina întîi a ziarelor... Fotografii de-ale mele vor fi peste tot. Pînă la urmă mă voi lăsa arestat... Cartea mea va apărea în același timp... Firește, îi las să-și facă jocul... Apar în fața Curții cu juri și, acceptînd dovezile și indiciile formulate, voi fi condamnat la moarte. În momentul acela vom depăși 300 000 exemplare... Și doar cînd se va răspîndi vestea apropiatei mele execuții veți interveni — cu documentul salvator semnat de prietenul meu și pe care am să vi-l încredințez în prealabil. Ei, nu e o idee bună pentru lansarea unei cărți ?

Puțin cam umilit, Lateigne exclamă :

— Și cînd te gîndești că mie nu-mi trecuse prin cap !... Dragul meu autor, pun imediat sub tipar manuscrisul dumitale. Ieșim peste o lună... Spune-i deci prietenului d-tale să se sinucidă peste 15 zile, cel mai tîrziu...

Și, frecîndu-și mîinile, adăugă :

— Cred că avem în buzunar un mare succes !

Lucrurile se petrecură, pînă-n cele mai mici detalii, conform prevederilor lui Paturon.

Prietenul disperat comise gestul necugetat și punerea în scenă fu atît de minuțios pregătită încît nici Hercule Poirot nu se îndoi că avea de-a face cu o crimă. Dar falsa victimă pregătise și semnase un document care dovedea sinuciderea sa conștientă și premeditată. Mărturia scrisă fu încredințată de Félicien Paturon editorului său, cu însărcinarea de a o da publicității la momentul potrivit.

Tînărul scriitor, acuzat de crimă, fugi. Poliția porni pe urmele sale. Ecou uriaș în presă. Incidente diverse. Arestarea. Apariția, în vitrinele librăriilor, a romanului „Omul pe care l-am asasinat". Succes [illegible].

Cînd tînărul Paturon fu condamnat la moarte, cartea lui atinsese 400 000 exemplare...

În ajunul execuției, depășise 500 000...

Dar Lateigne se ferește să scoată la iveală „documentul salvator". Cînd citi în ziare relatarea execuției nefericitului Paturon, spuse frecîndu-și mîinile :

— Se cuvine să scoatem din întîmplarea asta un minunat caz de eroare judiciară. O să fie o publicitate foarte sănătoasă pentru autor.

Și-i telefonă tipografului său să mai bage în mașini încă o sută de mii de exemplare din capodopera-spovedanie a „regretatului nostru confrate".

În românește de Eugen B. MARIAN
Ilustrație de Rik AUERBACH

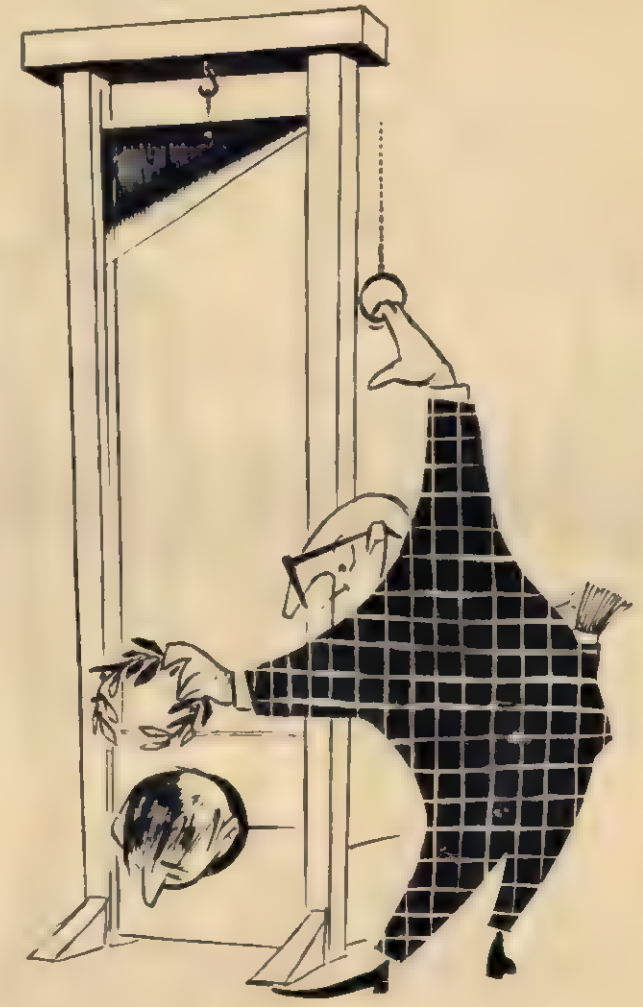

ÎNSEMNĂRI

Fericire și statistică

Preferința : blondă, brună, înaltă, scundă, gospodină, cu pregătire profesională sau fără, frumoasă, cu caracter... cîte și mai cîte cerințe ar mai putea adăuga fiecare el sau ea înainte de a-și alege tovarășul de viață. Apoi, mînă-n mînă, perechile se prezintă în fața ofițerului stării civile pentru a rosti sacramentalul „da". Și sînt multe, multe perechi — aproape 179 000, consemnează statistica în 1963. Ea mai consemnează și preferințele de vîrstă. Astfel peste 9 700 de tineri s-au dovedit mai grăbiți cununîndu-se înainte de a fi împlinit vîrsta de 20 de ani. Cele mai multe din partenerele lor de viață erau cam de aceeași vîrstă sau ceva mai tinere. Dar mai bine de o sută dintre ei (procentul nu-i mare) simțind probabil nevoia unei îngrijiri mai... materne — lucru explicabil de altfel cînd n-ai nici douăzeci de ani — și-au ales soții din grupe de vîrstă ceva mai mature, între 30 și 44 de ani.

La ce vîrstă se căsătoresc cei mai mulți bărbați ? Dar femeile ? Statistica dă răspunsuri precise. În anul la care ne referim — iar fluctuațiile procentului față de alți ani, anteriori, sînt mici — s-au căsătorit peste 70 000 bărbați între 25 și 29 de ani. De la această vîrstă procentul începe să scadă brusc. La femei, peste 65 000 s-au măritat înainte de a împlini vîrsta de 20 de ani, iar alte peste 58 000 fac parte din grupa de 20-24 de ani. De aici se pot trage și unele concluzii privind vîrsta majorității candidaților la însurătoare ca fiind în general cu cîțiva ani mai mare.

Căsătoria, denumită de juriști contract pe viață, se încheie, bineînțeles, și de persoane din grupele de vîrstă mai tomnatice. Aproape 3 000 gineri aveau 60 de ani bătuți pe muche. Printre aceștia au fost patruzeci care și-au ales soții cu treizeci și chiar patruzeci de ani mai tinere... Doi dintre ei și-au luat neveste care nu împliniseră 20 ani.

Căutarea fericirii conjugale, după cum se poate vedea din aceste cîteva spicuiri statistice, nu cunoaște limite de vîrstă. Căutarea este însă departe de a fi identică cu găsirea... Există destui „corigenți" și chiar „repetenți" în încercarea de a încheia un contract pe viață. Primii pot fi găsiți la rubrica divorțați, repetenții fiind cei care mai încearcă o dată : repetă ! Numărul acestora din urmă a fost destul de apreciabil : peste 26 000 bărbați și peste 23 000 femei. Această categorie a oferit circa 10 000 căsnicii refăcute, adică ambii parteneri mai fuseseră căsătoriți. Majoritatea însă au preferat parteneri care nu mai încheiaseră contracte „pe viață" anterioare. De ce ? Statistica doar consemnează. S-ar mai putea adăuga că un număr relativ redus de văduvi și văduve, în jur de 6 000, de asemenea și-au refăcut căsniciile. Concluzii statistice precise asupra fericirii nu se pot trage...

Al. P.

ASPECTE PUȚIN CUNOSCUTE DIN LUPTA ÎMPOTRIVA CANCERULUI

La vînătoare de rechini ÎN Ggolful mexic

O corespondentă a revistei franceze „Sciences et Avenir" a participat nu demult la o vînătoare de rechini în Golful Mexic, pe bordul unui vas de cercetări științifice. În articolul de față ea descrie peripețiile acestei vînători, de mare utilitate (ați știut oare ?) pentru medicină.

Un rechin Tiger, capturat viu, este remorcat de vas.

Un eminent savant american, dr. John Heller, directorul Institutului din Noua Anglie pentru cercetări medicale (New England Institute for Medical Research), a expus recent rolul însemnat pe care urmează a-l îndeplini în curînd un vechi dușman al omului : rechinul. Acesta se dovedește a fi un animal de laborator deosebit de prețios, sintetizînd în organismul său un agent presupus a inhiba creșterea tumorilor maligne.

În fiecare an doctorul Heller își părăsește laboratorul din Ridgefield (statul Connecticut) și pornește spre apele subtropicale situate în largul Floridei, în căutarea unei substanțe numite restim, care, pînă de curînd, n-a putut fi produsă în cantități suficiente pentru a permite studii de laborator, dar care se găsește din belșug în lipidele ficatului anumitor specii de rechini. Pentru doctorul Heller problema constă deci în a obține numărul de rechini necesari pentru cercetările sale.

Două specii mai importante, „Tiger" și „Lemon", prezintă cel mai mult interes din acest punct de vedere. Or, aceste specii sînt foarte puțin studiate. Nimeni nu cunoaște modul lor de reproducere și nici locurile de migrație. De aceea vînătoarea acestor viețuitoare, care din timp în timp par să fi dispărut din ocean, e deosebit de anevoioasă.

În general, doctorul Heller le vînează în Golful Mexic, iar atunci cînd norocul nu-i surîde se îndreap-

Vînătoarea a fost bună și cîteva animale au fost capturate vii. În laboratorul situat pe plajă nu e însă cu putință ca ficații lor să fie „prelucrați" concomitent. De aceea rechinii sînt „plimbați" prin apă lîngă mal pînă le vine rîndul.

tă — cu harpoanele pregătite — spre apele mohorîte din largul insulelor Bahamas, unde rechinii „Lemon" și „Tiger" se află cu duiumul, dar unde pescuitul e anevoios și limitat.

Un fapt important : lipidele ficatului ce conțin restim încep să se degradeze la mai puțin de 15 minute după moartea rechinului. De aceea e absolut necesar ca animalele să fie păstrate în viață pînă în momentul în care pot fi duse în laboratorul stabilit pe malul oceanului, unde sînt sacrificate, iar ficatul lor este extras într-o clipă. Pentru a evita moartea prematură a animalelor în larg, ele sînt capturate fie cu undița, fie cu harponul și apoi, legate cu o funie solidă, remorcate de vas.

Rechinii sînt greu de omorît atîta vreme cît se găsesc în libertate, în mediul lor natural ; din păcate lucrurile stau cu totul altfel atunci cînd sînt în captivitate. A aduce viu un rechin pînă la laboratorul de pe mal se consideră a fi o treabă importantă, chiar dacă din trei rechini prinși numai unul supraviețuiește pînă în momentul acostării. Căci majoritatea rechinilor remorcați mor pe drum, fie pentru că șingele ce se scurge din rănile ce le-au fost provocate de harpoane atrage alți rechini sănătoși, la pîndă prin apropiere, care se năpustesc asupra pradei și o sfîșie, lăsînd în urmă doar un schelet însîngerat, fie pentru că animalele capturate trag de funie pînă la epuizare totală, tîrînd după ele uneori și vasul-laborator, într-un efort desperat de a se elibera.

În această situație doctorul Heller a recurs la „calmante", vaporizînd un anestezic pe bronhiile rechinilor recalcitranți.

Se mai ivesc însă și alte probleme : dacă pescuitul e bun, numeroși rechini sînt capturați, dar nu pot fi uciși toți deodată pentru a li se lua ficatul ; trebuie deci găsit un mijloc pentru a-i menține în viață pe cei anesteziați. În acest scop ei sînt „plimbați" printr-o apă puțin adîncă astfel ca bronhiile lor să fie spălate de curent.

O vînătoare de două luni aduce o recoltă cam slabă. De la cei 60 de rechini capturați vii anul trecut s-au obținut 50 de kilograme de extract lipidic brut. Acest extract, tratat de șaptesprezece ori pentru a fi perfect purificat, se reduce în cele din urmă la cîteva grame de restim pur.

În ciuda dificultăților acestei vînători, doctorul Heller și echipa sa au putut obține produsul dorit în cantități suficiente pentru a se încerca primele experiențe pe animale atinse de tumori virale și nevirale. Rezultatele cele mai frapante au fost descrise în cursul simpozionului consacrat sistemului reticulo-endothelial care s-a ținut recent la Kyoto, Japonia.

Dacă se utilizează animale infectate cu virusul sarcomului lui Rous, despre care se știe că provoacă tumori, se constată că tumoarea se dezvoltă atît la animalele-martori cît și la cele tratate cu restim, numai că la acestea din urmă ea apare cu o întîrziere de zece zile și are o dimensiune cu 40-60% mai mică decît la martori. În a 30-a zi de la infectarea cu virus, 90% din animalele tratate cu restim au dezvoltat tumori, dar din acest moment tumorile încep să dea subit înapoi, ceea ce nu se întîmplă la animalele-martori.

Un alt studiu a permis să se demonstreze că același extract lipidic din ficatul de rechin prelungește timpul de supraviețuire, reducînd amploarea metastazelor.

Lipidele respective au fost administrate și unor pui de găină, a 7-a și a 14-a zi după inocularea virusului. După 13 săptămîni, 80% dintre martori au murit, în timp ce mai mult de 50% dintre puii tratați au supraviețuit. Într-un alt studiu, efectuat de astă dată asupra unor șoareci care fuseseră inoculați cu virus la două zile după o injecție cu extract din ficat de rechin, echipa americană a constatat că și în acest caz animalele tratate au trăit mai mult decît martorii. După 13 săptămîni se înregistrează 80% pierderi printre martori și 38% printre animalele tratate.

Potrivit declarațiilor doctorului Heller, extractul lipidic din ficatul de rechin ar avea un efect stimulator, întărind rezistența animalului și acționînd asupra sistemului reticulo-endothelial, care participă la mecanismul natural de apărare împotriva cancerului. Medicul american invocă cifre statistice și o serie de date clinice privind regresiunea spontană a tumorilor, ivirea lor aparent fortuită și uimitoarele variații ale dimensiunilor unor tumori identice la indivizi diferiți. Nu s-a demonstrat însă, deocamdată, în mod exhaustiv rezistența la creșterea tumorilor, ca și stimularea sistemului reticulo-endothelial în condițiile mai sus-arătate. Aceasta este încă o problemă de viitor.

Lipidele extrase din ficatul de rechin apar, totuși, promițătoare pentru medicină, următoarea etapă a cercetărilor urmînd să ducă la identificarea exactă și apoi la sinteza restimului. Pînă atunci... vînătoarea continuă să pasioneze echipa din Ridgefield, care elaborează modele tot mai perfecționate de lansatoare de harpoane și se străduiește să reperze noi zone geografice bogate în rechini.

Cuvînt de „Ziua minerului"

de Eugen FRUNZĂ

Să rostim un cuvînt înalt pentru oamenii adîncurilor, pentru minerii patriei noastre ! Sărbătoarea lor vine în fiecare an, victorioasă, revărsată sonor deasupra pămîntului. Exploratori ai virstelor dure din tainice meziuri, ei urcă puternici și temerari în marele cintec obștesc. Și țara întreagă îi sărută pe frunte, cinstindu-le munca și neoasteneala.

Pe toate drumurile acestui pămînt al nostru circulă zi și noapte uriașa energie smulsă din adîncuri spre a sluji avîntului general al economiei, progresului neîncetat al poporului. Prin roadele muncii sale minerul e prezent pretutindeni, la Hunedoara și Reșița, în mîile de uzine și fabrici, în trupul de metal al celor mai diverse mașini, în viteza motoarelor, în goana roților de tren. Peste tot se ramifică gîndurile și visele sale, pretutindeni e sufletul său. Munca sa plină de devotament e o contribuție de seamă la înflorirea României socialiste.

Din an în an, la sărbătoarea lor devenită tradițională, minerii vin cu fruntea sus, cu datoria împlinită. Bucurîndu-se de condiții mereu mai prielnice, de sprijinul și de stima partidului și a statului, ei își pun toată priceperea în slujba țelului comun. Ei pășesc cu cinste în rîndurile glorioasei noastre clase muncitoare înzestrate cu nobile virtuți patriotice de cuceritor pe drumul istoric al socialismului.

La recentul Congres al Partidului Comunist Român s-a vorbit, firește, și despre munca minerilor. Raportul C.C. al P.C.R. prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază că „în anii 1966-1970 se prevede dezvoltarea extracției de cărbune, minereuri feroase și neferoase. Creșterea cea mai importantă se va înregistra la producția de cărbune, prevăzută să ajungă în 1970 la 20-22 milioane tone — de 1,7-1,8 ori mai mult decît în 1965".

Iată sarcini noi și mari izvorîte din necesitățile de ansamblu ale economiei noastre în impetuoasă creștere. Sarcini mari, pe măsura unor oameni puternici, înflăcărați, devotați trup și suflet patriei. Nimeni nu se îndoiește că vor fi realizate pe deplin.

Vorbind în numele muncitorilor din Lupeni, minerul Sabin Ghioancă asigura Congresul că „vor munci cu dîrzenie și entuziasm pentru a contribui la îndeplinirea cu cinste a noilor sarcini pe care partidul le pune în față, în vederea înfloririi continue a scumpei noastre patrii". E un angajament al tuturora, un glas care premerge faptei viitoare.

„Ziua minerului" e o sărbătoare a luptei, a elanului neabătut, a pasiunii și devotamentului patriotic.

Un cuvînt solar pentru fiecare miner ce coboară, masiv și dîrz, în subteranele pămîntului nostru ! Rodnică să-i fie munca, brațul curajos, fruntea luminată ! Noroc bun și la mulți ani !

■ MAI ÎNCET DECÎT MAGELLANI ■ 130 000 KM ÎN JURUL LUMII ■ DUPĂ TREI ANI, DIN NOU LA BUCUREȘTI

OCOLUL LUMII SE ÎNCHEIE LA BUCUREȘTI

În urmă cu patru secole expediția Magellan înconjura pentru prima oară pămîntul într-o călătorie care a durat trei ani de zile. Azi nu putem spune că navigatorii spanioli au fost prea grăbiți. Și asta nu numai gîndindu-ne la vitezele amețitoare cu care este înconjurată planeta noastră de o navă cosmică, ci chiar dacă ne amintim de cele 80 de zile celebre ale domnului Phileas Fogg. Să înconjuri azi pămîntul în patru ani pare o excentricitate ; autorii acestei isprăvi sînt însă foarte mulțumiți.

Plecat în august 1961 din Franța, „expediția Alexandre" trece prin U.R.S.S., apoi prin România, Bulgaria, Turcia, Iran, Pakistan, India, Thailanda și Laos. De aci prin Hong Kong în Japonia, apoi în Malayezia, Indonezia și Australia. Mai departe ea străbate cele două Americi din Peru și Bolivia pînă în Salvador, Guatemala, Mexic, Statele Unite și Canada. 130 000 de kilometri în patru ani de zile înseamnă abia o medie de 88 de km pe zi. Și totuși Alexandre e mulțumit. E adevărat că nu peste tot întîrzierile au fost de bunăvoie. În Persia automobilul și-a rupt în plin pustiu bara de direcție și, cu o reparație provizorie care trebuia mereu refăcută, a străbătut sute de kilometri... În Ecuador, la peste 3 000 m altitudine, automobilul cade într-o prăpastie ; se distruge utilajul expediției, iar unul dintre participanți se accidentează grav. De aci se pleacă de-abia după trei luni de zile... În Guatemala expediția este jefuită, iar în Costa Rica este gata să cadă victimă unei erupții a vulcanului Yrazu... Cu toate acestea ritmul de deplasare al expediției a fost cel dorit. Pentru că expediția Alexandre este o expediție de studii și nu o cursă de viteză. (Nu ! Conducătorii ei n-au pus nici un pariu că vor înconjura — în secolul vitezei — pămîntul mai încet decît Magellan !)

În fond cine-i Alexandre ? Cine e temerarul călător purtînd numele marelui împărat, marelui cuceritor ? Alexandre este zarist, actor și poet dar în primul rînd... o marionetă. La talia sa de 90 cm e într-adevăr cel mai mic gazetar globe-trotter din lume. El a plecat în lunga sa călătorie mondială pentru a-și descoperi prietenii din întreaga lume, cu care va juca într-un film pe care i l-a cerut UNESCO. Filmul, cărțile pe care le va scrie Alexandre după călătorie, în fine chiar cîteva dintre păpușile care s-au hotărît să nu-l mai părăsească niciodată vor contribui la cunoașterea unei arte străvechi și adesea ignorate.

Cum arată Alexandre ? Il vedeți în fotografiile alăturate împreună cu cîteva cunoștințe făcute în călătorie. E un băiat cu ochii mari, cu o față simpatică, cu un zîmbet calm și simplu, strengăresc, ba timid, ba speriat, ba încîntat. Tovarășii de drum ai lui Alexandre sînt și ei tineri : Philippe Genty, șeful expediției, are 25 de ani (unii spun că el ar „trage sforile", dar Alexandre și fotografia alăturată ne-au lămurit că nu e așa), iar operatorul expediției, Yves Brunner — 23 de ani. Sexul frumos are și el reprezentanți în expediție. Pe Michiko Tagawa Alexandre a întîlnit-o în Japonia. Dacă i-a plăcut mai mult marionetista sau samuraiul pe care ea îl animă, nu știm precis. Cert e că de aci participă și ea la expediție. Pe drumurile a patru continente expediția Alexandre a recoltat o documentare fără precedent. Mii de fotografii și peste 6 000 m de imagine filmată color, înregistrări sonore, documente și păpuși se constituie într-o anchetă internațională de mare însemnătate pentru cunoașterea multiplelor forme ale unei arte străvechi.

Expediția însă a însemnat și altceva. Prin spectacolele ei — marionete de tip european prezentate de Philippe Genty — expediția a făcut cunoscute pe toate meridianele virtuțile acestui tip de păpușă. În întîlnirea cu umbrele din Malayezia sau cu siluetele din Pakistan, cu vechea păpușă javaneză, cu păpușile pe mînă din America Latină sau cu tradiționala păpușă japoneză (mînuită de trei oameni) a trupei Bunraku Alexandre a învățat de la alții, dar a arătat și el ce poate.

Cînd în 1961 i-a făcut o vizită lui Țăndărică la el acasă, în București, Alexandre i-a spus „la revedere". Pe atunci încă nu se știa cînd va avea loc noua lor întîlnire. Iată însă că din iarna lui 1964 Alexandre și Țăndărică își scriu cu regularitate. Din Mexic, din Statele Unite și din Canada Alexandre se interesează de România, își anunță sosirea. Pentru că ocolul lumii se termină la București. Nici nu se putea altfel ! La adunarea generală a păpușilor din septembrie, la FESTIVAL, Alexandre trebuie să-și prezinte raportul : ce-a văzut în lume, ce fac păpușile de pretutindeni. O să-i aducă cu el și pe unii dintre prietenii întîlniți pe drum (o să-i vedem în expoziția festivalului) ; o să prezinte și spectacole. Cel mai emoționant moment va fi însă reîntîlnirea lui Alexandre cu prietenii pe care i-a cunoscut la Moscova și la Sofia, prin India și prin Japonia, în Bolivia, Peru și Columbia, prin S.U.A. și Anglia. Toți vor fi prezenți la întîlnirea de la București, așa cum au stabilit cînd s-au văzut ultima dată, acum doi sau trei ani. Și păpușile sînt „oameni de cuvînt"...

B. T. RÎPEANU

umor

de peste hotare

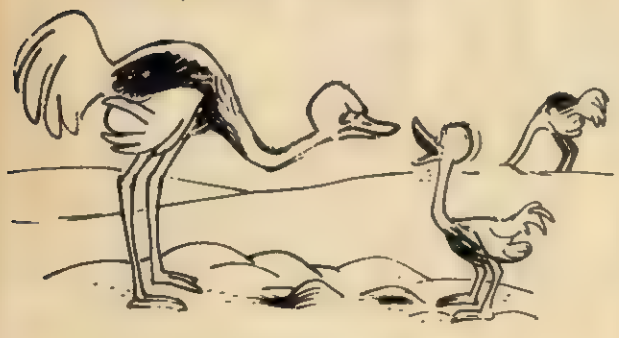

— Nu pot, mămico... îmi intră nisip în ochi...

— Soția mea a luat cu mașina...

Cînd fiul dresorului a avut o inițiativă.

FILM

Simone Signoret, impresionantă doamnă Weir, în filmul regizorului Peter Glenville.

PROCESUL PROFESORULUI WEIR

L-am întîlnit deseori pe ecran și mai cu deosebire în filme englezești. Cu mulți ani în urmă, sub chipul lui Robert Donat — neuitatul „Mister Chips"; mai încoace, sub trăsăturile severe ale lui Michael Redgrave în „Versiunea Browning" sau ale lui Peter Sellers, un surprinzător „Monsieur Topaze". Acum sîntem invitați să-l revedem în interpretarea lui Laurence Olivier. Profesorul Weir reprezintă o nouă ipostază a tipicului belfer de provincie, cu incurabila sa naivitate și dezarmare în fața șicanelor vieții sociale. Dacă aceste trăsături provin din frecventarea îndelungată a „candidului univers al copilăriei" sau constituie componentele psihice care i-au determinat vocația, este o întrebare pe care au încercat s-o elucideze specialiștii „psihologiei profesionale". Cu „Procesul profesorului Weir", adaptat după romanul „Term of Trial" de James Barlow, regizorul Peter Glenville (cunoscut la noi ca realizator al filmului „Vară și fum") își propune să dea problemei un răspuns propriu.

Drama profesorului nu e privită cu duioșia de rigoare. Pe fundalul unui orășel înecat în „smogul" insulelor britanice, un cuplu între două vîrste, fără copii și fără dragoste; cînd s-a căsătorit cu Graham Weir, Freda vedea în el un idealist, un om animat de principii înalte, umanitare. În cenușiul vieții cotidiene soțul i se pare acum o ființă pasivă, care se complace în mediocritate. Bunătatea lui? Slăbiciune. Dragostea pentru copii? Fugă din fața dificultăților lumii adulte. Însingurarea lui se înfățișează așadar drept urmare firească a unei abdicări, iar „candida lume a copilăriei" se dovedește dirijată de aceleași legi ale disimulării și violenței, împrumutate din lumea celor mari. Pînă și de la mica Shirley — căreia naivul Graham Weir se bucura să-i deschidă calea spre universul cărților, al științei — nu se poate aștepta la recunoștință: atașamentul adolescentei pentru profesor s-a transformat într-o atracție violentă. Iar cînd Weir o pune părintește la punct, fata se consideră jignită și se răzbună acuzîndu-l de purtare imorală. Scandalul compromite definitiv cariera profesorului, dar frămîntările din jurul procesului îi consolidează, într-un mod cam trist și paradoxal, căsnicia. Ca să recîștige interesul soției, „integrul" Weir o lasă pe Freda să creadă că acuzațiile fetei nu erau cu totul neîntemeiate...

Într-un rol care, prin gustul sălciu, de înfrîngere, pe care-l lasă, este înrudit cu acela din filmul „Cabotinul", Laurence Olivier nu ne face să uităm autoritarele sale interpretări shakespeariene. De altfel nici Simone Signoret în personajul doamnei Weir nu aduce multe lucruri noi în raport cu memorabila ei creație din „Drumul spre înalta societate". Revelația filmului e însă tînăra actriță Sarah Miles, care s-a impus de atunci încoace ca „ingenua perversă nr. 1" a ecranului englez.

În cariera lui Peter Glenville, regizor aflat la intersecția dintre curentul cinematografiei conformiste britanice și diversele „noi valuri" engleze, filmul de față (realizat în 1962) marchează un „timp slab" între două solide opere de ecranizare ale unor piese contemporane: „Vară și fum" după Tennessee Williams (1961) și „Becket" după Anouilh (1964).

Ana ROMAN

Scene din filmul „Șah la rege".

Se turnează la studioul cinematografic „București"

FILMUL DE AVENTURI „ȘAH LA REGE"

După „Runda a 6-a", studioul cinematografic „București" va prezenta în curînd un nou film de aventuri ce se realizează în regia lui Haralambie Boroș după un scenariu de Nicolae Ștefănescu și Alexandru Andrițoiu.

„Șah la rege" este construit după toate regulile acestui gen; realizatorii filmului pun însă accentul pe portretizarea personajelor, pe abilitatea construcției acțiunii și pe ingeniozitatea filmării cadrelor.

Filmul liefează aspecte din activitatea complexă a unor ofițeri de miliție care luptă pentru descoperirea unei periculoase bande de infractori.

...Un om este găsit otrăvit. Miliția începe cercetările. Cine este asasinul și care este mobilul crimei? Încetul cu încetul colonelul Dinu și colaboratorii săi au ajuns să depisteze o periculoasă bandă de falsificatori. Rînd pe rînd facem cunoștință cu Deliu Zaran, un bătrîn rafinat și lipsit de scrupule, cu sadicul Mazilu, cu frumoasa și excentrica Vilki; toți ascultă orbește de ordinele unui personaj necunoscut, poreclit „Șeful". Cine este acesta? Ofițerii de miliție vor trebui să dezlege multe enigme, vor trebui să răspundă la multe serii de întrebare.

Buna lor pregătire, abnegația și curajul lor îi vor ajuta în îndeplinirea dificilelor misiuni. În final, un avion decolează în apropierea țărmului mării. Este ultima încercare a bandei de a-și salva pielea. Vor ajunge oare la timp ofițerii de miliție ca să oprească fuga? Vor reuși să-i captureze pe infractori? Răspunsurile la aceste întrebări le veți afla, bineînțeles, la premiera filmului. Pînă atunci, vă prezentăm pe cîțiva dintre interpreți.

Alături de actori consacrați în cinematografie ca Emil Botta, Lazăr Vrabie, Ion Bessoiu și alții, pot fi întîlniți cîțiva actori debutanți: Dinu Cezar, Ludovic Szabo, Ion Pastor și Boris Olinescu. Și o surpriză pentru spectatori: într-unul din rolurile principale va apărea un medic veterinar — tînăra Elena Maria Vitas. Într-un alt rol principal apare însuși regizorul filmului, Haralambie Boroș.

La realizarea filmului mai colaborează operatorul șef Gheorghe Fischer, regizorul secund Olga Zisu, compozitorul Mircea Istrate, inginerul Ion Cavadia, arhitectul Liviu Popa și alții. Multe din scenele care au fost filmate pînă în prezent au fost realizate „pe viu", cu ajutorul unui aparat mascat, ceea ce va spori autenticitatea cadrelor.

Radu VAIDA

SOPHIA LOREN

Un rol pe care și l-a ales singură: FILUMENA MARTURANO („Căsătorie în stil italian")

Aș numi-o un fel de „ucenică vrăjitoare"; aflată în fața unui rol, pare că aduce cu ea o forță ciudată pe care n-o mai poate stăvili, care obligă personajul — fără să-ți dai seama — să împrumute ceva din personalitatea ei. Niciodată însă vorbind despre Sophia Loren nu ne-a trecut prin cap să folosim cuvîntul „manierism", pentru că niciodată gesturile, privirea, rîsul, inflexiunile vocii ei n-au fost aceleași. Chiar atunci cînd actrița a avut de interpretat roluri ce semănau între ele — femei simple, ce încearcă să răspundă, în felul lor, multelor întrebări pe care le ridică viața („Aurul Neapolului", „Frumoasa morăriță", „Madame Sans-Gêne", „Ieri, astăzi, mîine", „Ciociara"). Și se pare că dragostea Sophiei Loren se îndreaptă, sinceră, spre astfel de personaje. N-o interesează ce coafură sau ce rochie va lansa în filmul cutare, ci cît adevăr uman se ascunde în vorbele și gîndurile femeii pe care i-o aduce în față scenariul cu fiecare nou film. De aceea rolul cel mai la inimă îi rămîne „Ciociara"; prin Sophia țăranca lui Moravia, cu exploziile ei de vitalitate, cu încrîncenarea ei de a răzbi în viață și cu durerea imensă a înțelegerii tîrzii ne îndeamnă să ne întoarcem cu gîndul la carte, la oamenii ei, mai bine-zis, să vedem dacă nu cumva unele lucruri care ni s-au părut simple, directe, la lectură, spun mai mult decît credeam. Toate acestea, pentru că pe chipul actriței ceea ce numim simplitate în interpretare (și, uneori, această simplitate ar trebui scrisă cu S mare) are sute de nuanțe.

Propunîndu-i lui Vittorio de Sica să-i încredințeze rolul Filumenei Marturano, Sophia Loren năzuia să dea viață unor anume femei cunoscute de ea: „Îmi place personajul — declara artista — deoarece, vă vorbesc ca napolitană, cred că ilustrează un aspect puțin cunoscut dar foarte obișnuit al femeilor din orașul meu: femei care nu-și manifestă zgomotos emoțiile și își păstrează dramele închise în ele, fără nici o lacrimă. Seamănă, într-un fel, cu mama mea".

Filumena Marturano, apriga eroină a lui Eduardo de Filippo, pentru care demnitatea nu înseamnă renunțare, seamănă însă acum cu Sophia Loren: are aceea forță în stare să lumineze totul în jur.

La recentul Festival internațional de la Moscova filmul lui de Sica a impresionat prin știința minuțioasă cu care Sophia Loren — distinsă cu premiul pentru interpretare feminină — și-a construit rolul, o știință care nu a exclus de loc firescul și farmecul spontaneității.

Magda MIHĂILESCU

Numai incurabila sa naivitate îl împiedică pe Graham Weir să bage de seamă că eleva s-a îndrăgostit de profesorul ei (Laurence Olivier și Sarah Miles în filmul „Procesul profesorului Weir").

PE PLATOURI ȘI ÎN CULISE

■ Raf Vallone s-a întors de la Hollywood — unde a turnat împreună cu Caroll Baker „Jean Harlow" — cu o listă întreagă de propuneri din partea studiourilor americane: „Îngerul zăpezii", după o piesă de John Carlino; „Lucky Luciano" și „Fugs lui Marek" — două ecranizări după cărțile lui R. W. Burnett și, respectiv, Alexander Ramatti; „Bitter Kief" — un film pe care, judecîndu-l după scenariu, actorul îl găsește „cam extravagant și curios". „Cînd voi avea timp să joc și în Italia?" — se întreabă, pe bună dreptate, Raf Vallone.

■ După o absență de nouă ani, marele cîntăreț Louis Armstrong s-a întors pe platourile de filmare. În comedia muzicală „O fată zăpăcită" va avea drept parteneri pe Paul Anka și Connie Francis.

■ Scriitorul Samuel Becket și actorul Buster Keaton (Malec) au realizat un experiment cinematografic despre care, deocamdată, nu vor să spună decît atît: că în cursul filmului nu se rostește nici un cuvînt, iar unicul personaj este cel interpretat de Keaton.

■ Virna Lisi („Laleaua neagră") se va reîntoarce în toamnă la Hollywood; actrița a acceptat să interpreteze principalul rol feminin într-un film inspirat de cartea lui Hemingway „Dincolo de fluviu și printre arbori". Partenerul Virnei Lisi va fi Burt Lancaster.

■ Un adio stărilor de lucruri din perioada ocupației coloniale — aceasta e tema filmului realizat recent în stepele Africii de nord de către regizorul Jean Michaud. Intitulat „Nici un cal pentru Hamida", filmul este o coproducție a unei firme cinematografice tunisiene și a casei DEFA din R.D.G.

■ Regizorul jugoslav Vatroslav Mimica, cunoscut realizator de filme de animație și autor al filmului „Prometeul de pe insula Vișevița", distins cu o diplomă specială a juriului la recentul festival de la Moscova, a început lucrările pregătitoare ale unei noi producții intitulate „Un ghid pentru orașul meu". Este vorba despre un film artistic cu subiect de actualitate.

■ „Aerostatul" se numește filmul la care lucrează în prezent tînăra regizoare bulgară Binka Jeleazkova („Ce tineri eram I"). Realizat după o nuvelă a scriitorului Iordan Radicikov, filmul invită la o poetică incursiune în visurile unor locuitori dintr-un sat bulgar în ajunul eliberării.

■ Prima zi de lucru a unui tînăr șofer de taxi pe o mașină demnă de dat la fier vechi constituie pentru A. Azarov (regizor) și V. Spirina (scenariști), autorii filmului „Luminițe verzi", pretextul unui șir de povestiri pline de haz și de semnificații, din al căror mozaic se încheagă imaginea capitalei sovietice și a locuitorilor ei. În fotografie: actorii Aleksei Kuznețov și Svetlana Savelova, protagoniștii filmului „Luminițe verzi".

DOI ANI CÎT CÎT MAGELLAN ■ 130 000 KM ÎN JURUL LUMII ■ DUPĂ TREI ANI, DIN NOU LA BUCUREȘTI

OCOLUL LUMII SE ÎNCHEIE LA BUCUREȘTI

În urmă cu patru secole expediția Magellan înconjura pentru prima oară pămîntul într-o călătorie care a durat trei ani de zile. Azi nu putem spune că navigatorii spanioli au fost prea grăbiți. Și asta nu numai gîndindu-ne la vitezele amețitoare cu care este înconjurată planeta noastră de o navă cosmică, ci chiar dacă ne amintim de cele 80 de zile celebre ale domnului Phileas Fogg. Să înconjuri azi pămîntul în patru ani pare o excentricitate ; autorii acestei isprăvi sînt însă foarte mulțumiți.

Plecat în august 1961 din Franța, „expediția Alexandre" trece prin U.R.S.S., apoi prin România, Bulgaria, Turcia, Iran, Pakistan, India, Thailanda și Laos. De aci prin Hong Kong în Japonia, apoi în Malayezia, Indonezia și Australia. Mai departe ea străbate cele două Americi din Peru și Bolivia pînă în Salvador, Guatemala, Mexic, Statele Unite și Canada. 130 000 de kilometri în patru ani de zile înseamnă abia o medie de 88 de km pe zi. Și totuși Alexandre e mulțumit. E adevărat că nu peste tot întîrzierile au fost de bunăvoie. În Persia automobilul și-a rupt în plin pustiu bara de direcție și, cu o reparație provizorie care trebuia mereu refăcută, a străbătut sute de kilometri... În Ecuador, la peste 3 000 m altitudine, automobilul cade într-o prăpastie ; se distruge utilajul expediției, iar unul dintre participanți se accidentează grav. De aci se pleacă de-abia după trei luni de zile... În Guatemala expediția este jefuită, iar în Costa Rica este gata să cadă victimă unei erupții a vulcanului Yrazu... Cu toate acestea ritmul de deplasare al expediției a fost cel dorit. Pentru că expediția Alexandre este o expediție de studii și nu o cursă de viteză. (Nu ! Conducătorii ei n-au pus nici un pariu că vor înconjura — în secolul vitezei — pămîntul mai încet decît Magellan !)

În fond cine-i Alexandre ? Cine e temerarul călător purtînd numele marelui împărat, marelui cuceritor ? Alexandre este zarist, actor și poet dar în primul rînd... o marionetă. La talia sa de 90 cm e într-adevăr cel mai mic gazetar globe-trotter din lume. El a plecat în lunga sa călătorie mondială pentru a-și descoperi prietenii din întreaga lume, cu care va juca într-un film pe care i l-a cerut UNESCO. Filmul, cărțile pe care le va scrie Alexandre după călătorie, în fine chiar cîteva dintre păpușile care s-au hotărît să nu-l mai părăsească niciodată vor contribui la cunoașterea unei arte străvechi și adesea ignorate.

Cum arată Alexandre ? Îl vedeți în fotografiile alăturate împreună cu cîteva cunoștințe făcute în călătorie. E un băiat cu ochii mari, cu o față simpatică, cu un zîmbet calm și simplu, strengăresc, ba timid, ba speriat, ba încîntat. Tovarășii de drum ai lui Alexandre sînt și ei tineri : Philippe Genty, șeful expediției, are 25 de ani (unii spun că el ar „trage sforile", dar Alexandre și fotografia alăturată ne-au lămurit că nu e așa), iar operatorul expediției, Yves Brunner — 23 de ani. Sexul frumos are și el reprezentanți în expediție. Pe Michiko Tagawa Alexandre a întîlnit-o în Japonia. Dacă i-a plăcut mai mult marionetista sau samuraiul pe care ea îl animă, nu știm precis. Cert e că de aci participă și ea la expediție. Pe drumurile a patru continente expediția Alexandre a recoltat o documentare fără precedent. Mii de fotografii și peste 6 000 m de imagine filmată color, înregistrări sonore, documente și păpuși se constituie într-o anchetă internațională de mare însemnătate pentru cunoașterea multiplelor forme ale unei arte străvechi.

Expediția însă a însemnat și altceva. Prin spectacolele ei — marionete de tip european prezentate de Philippe Genty — expediția a făcut cunoscute pe toate meridianele virtuțile acestui tip de păpușă. În întîlnirea cu umbrele din Malayezia sau cu siluetele din Pakistan, cu vechea păpușă javaneză, cu păpușile pe mînă din America Latină sau cu tradiționala păpușă japoneză (mînuită de trei oameni) a trupei Bunraku Alexandre a învățat de la alții, dar a arătat și el ce poate.

Cînd în 1961 i-a făcut o vizită lui Țăndărică la el acasă, în București, Alexandre i-a spus „la revedere". Pe atunci încă nu se știa cînd va avea loc noua lor întîlnire. Iată însă că din iarna lui 1964 Alexandre și Țăndărică își scriu cu regularitate. Din Mexic, din Statele Unite și din Canada Alexandre se interesează de România, își anunță sosirea. Pentru că ocolul lumii se termină la București. Nici nu se putea altfel ! La adunarea generală a păpușilor din septembrie, la FESTIVAL, Alexandre trebuie să-și prezinte raportul : ce-a văzut în lume, ce fac păpușile de pretutindeni. O să-i aducă cu el și pe unii dintre prietenii întîlniți pe drum (o să-i vedem în expoziția festivalului) ; o să prezinte și spectacole. Cel mai emoționant moment va fi însă reîntîlnirea lui Alexandre cu prietenii pe care i-a cunoscut la Moscova și la Sofia, prin India și prin Japonia, în Bolivia, Peru și Columbia, prin S.U.A. și Anglia. Toți vor fi prezenți la întîlnirea de la București, așa cum au stabilit cînd s-au văzut ultima dată, acum doi sau trei ani. Și păpușile sînt „oameni de cuvînt"...

B. T. RÎPEANU

umor de peste hotare

— Nu pot, mămico... Îmi intră aiurea în ochi...

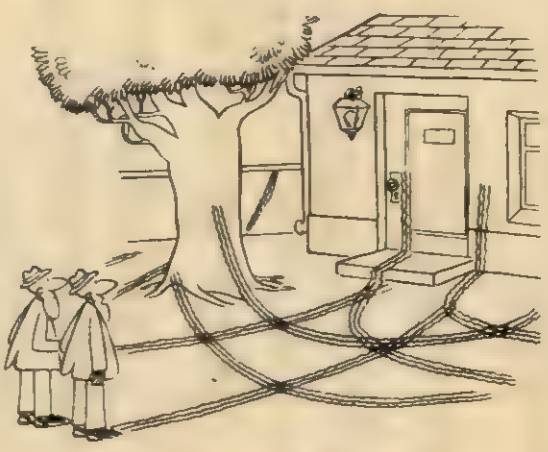

— Soția mea a leșinat cu mașina...

Cînd fiul dresorului a avut o inițiativă...

Mașinile „expediției Alexandre", al cărei suflet este Philippe Genty, au pornit să facă înconjurul lumii.

Iulie 1962, Japonia : Alexandre în exercițiul profesiunii de reporter.

Moscova, septembrie 1961 : Alexandre face primii pași în Piața roșie.

Februarie 1962 : Alexandre în vizită la o mică prietenă din India.

Iulie 1964 : Alexandre și prietenii săi la poalele vulcanului Yrazu - Costa Rica.

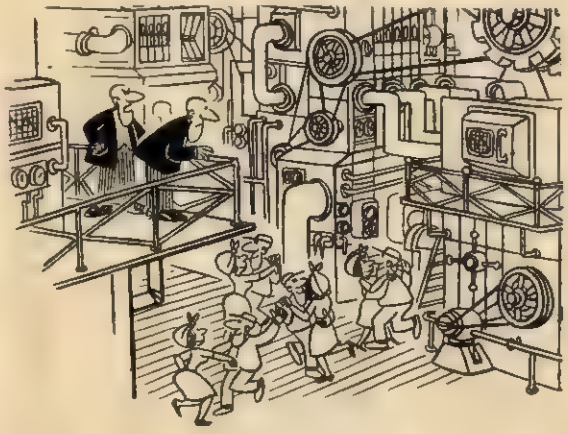

— Asta a fost ideea ta cu muzica de dans în timpul lucrului...

Noi măsuri de economie la capitolul costumație.

(IV)

De la PINKERTON și STIEBER la primul război mondial

Începutul secolului al XX-lea a marcat încheierea împărțirii lumii între marile puteri, ca și începutul luptei pentru reîmpărțirea ei. Epoca imperialistă a schimbat și metodele serviciilor secrete ; procedeele vechi au dispărut. Marile puteri și-au înzecit activitatea de spionaj, utilizînd toate mijloacele puse la dispoziție prin programul tehnic și științific general și recurgînd la metodele cele mai lipsite de scrupule.

În această perioadă pe lîngă atenția sporită acordată serviciilor secrete militare în amploare și un spionaj în interiorul țărilor, folosit în primul rînd pentru reprimarea mișcării muncitorești.

Pinkerton, detectiv particular

În preajma războiului civil din America (1861-1865), în care s-au înfruntat federaliștii din Nord cu sclavagiștii din Sud, la Washington, capitala nordiștilor, nu exista nici un fel de serviciu secret. În schimb sudiștii posedau o adevărată pepinieră de agenți în acele state care, în viitoarea conflagrație, aveau să lupte pentru cauza antisclavagistă.

La începutul anului 1861, Samuel Fulton, directorul căii ferate Philadelphia—Wilmington—Baltimore, l-a chemat la el pe un anume Allan Pinkerton, șeful unui birou de detectivi particulari din Chicago, care se ocupa cu afaceri obscure. El îi comunică lui Pinkerton : „Sîntem informați că sudiștii pregătesc o diversiune pe linia ferată pentru a izola guvernul de la Washington de statele din Nord. În numele societății noastre vă angajez să apărați linia ferată, și în primul rînd podurile". Cariera viitorului șef al Serviciului secret al armatelor din Nord a început, deci, printr-o acțiune de contraspionaj.

Detectivii lui Pinkerton au reușit să contracareze acțiunea îndreptată împotriva căilor ferate. Un prim succes care i-a adus și faima. La izbucnirea războiului civil, Pinkerton a fos chemat la Washington unde i s-a încredințat postul de conducător al serviciului secret nou organizat.

După înfrîngerea de la Manassas și mai ales după bătălia pierdută de nordiști la Bull Run în iulie 1861, a devenit și mai evidentă necesitatea organizării unui serviciu secret federal, în primul rînd în vederea lichidării spionajului sudist.

Este cunoscut faptul că generalul Beauregard a învins la Bull Run datorită informațiilor primite de la Rose Greenhowe. Pinkerton puse sub supraveghere casa doamnei Greenhowe de la Washington — centrala de spionaj a sudiștilor — pentru a „fila" pe suspecți, dar această operație se făcea uneori în condiții care ne par astăzi destul de primitive. Așa, de pildă, pentru a observa de pe trotuarul de peste drum ce se petrece în casa doamnei Greenhowe, agenții lui Pinkerton se descălțau și se urcau unul pe umerii celuilalt. Totuși, chiar și aceste metode puțin rafinate au dat rezultate, iar spioana sudistă a fost arestată și trimisă în închisoarea Old Capitol...

Pinkerton, bineînțeles, hotărî să folosească locuința elegantă a Rosei Greenhowe drept capcană. Dar după arestarea spioanei, în apartamentele sale de obicei foarte frecventate nu a mai venit nimeni dintre cei amestecați în uneltirile Sudului. Oamenii lui Pinkerton așteptau degeaba. Aceasta pentru că fetița de opt ani a spioanei, cățărată într-un copac, avertiza prin strigăte pe toți cei ce treceau : „Mama a fost arestată !" După cum se vede, „contraspionajul" sudist folosea și el procedee destul de elementare.

Nu este însă mai puțin adevărat că spionajul federal l-a întrecut în curînd pe cel din Sud, agenții lui Pinkerton reușind să descopere, în scurtă vreme, un mare număr de spioni și simpatizanți sudiști infiltrați în aparatul de stat și chiar în statul major al Nordului. În acest război deosebit de sîngeros au fost folosite toate mijloacele pe care tehnica le punea la dispoziția omului. Și serviciile secrete s-au folosit din plin de cuceririle tehnicii acelor vremuri, cum erau : calea ferată, vaporul cu zbaturi, aparatul telegrafic. (În ceea ce privește fotografia — în treacăt fie zis — ea intrase deja în folosință, fiind întrebuințată de polițiile secrete din Europa, înlocuind cu imagini relativ clare semnalmentele vagi, făcute, în majoritatea cazurilor, din memorie.)

Nu încape îndoială că Pinkerton a fost acela care, în timpul războiului civil din America, a organizat pe baze noi spionajul și contraspionajul militar al Nordului. Dar autorii care vorbesc în mod elogios despre activitatea sa trec uneori sub tăcere o altă latură a acesteia și anume : provocările, violența și asasinatele puse la cale de același Pinkerton împotriva conducătorilor mișcării muncitorești. Să relatăm, pe scurt, un episod din activitatea contrarevoluționară a agenției particulare la conducerea căreia a revenit Pinkerton după război.

În această epocă marile monopoluri au încheiat contracte cu diferite grupuri de gangsteri care le furnizau spărgători de grevă. Printre aceste organizații se afla și agenția lui Pinkerton. În 1897 lucrătorii uzinei Carnegie din Homestead au declarat grevă, acțiune pe care patronul, Carnegie, a hotărît să o reprime prin orice mijloace. Uzina a fost transformată de patron într-o fortăreață asediată, iar gardul de sîrmă ghimpată care înconjura fabrica a fost încărcat cu curent de înaltă tensiune. Cu ajutorul podurilor mobile, construite în mod special, orice parte a uzinei putea fi izolată. Fortăreața avea nevoie însă și de apărători. Carnegie s-a adresat deci lui Pinkerton, care i-a furnizat 300 de oameni înarmați pînă în dinți. Aceștia au ocupat uzina, apoi au deschis focul împotriva muncitorilor care manifestau în jur. Oamenii lui Pinkerton nu au reușit totuși să învingă rezistența muncitorilor neînarmați ; pentru aceasta s-au dovedit necesare trupe militare.

În masacrul de la Homestead au căzut douăzeci și trei de muncitori și au fost răniți peste douăzeci. Carnegie a preferat cheltuielile exorbitante implicate de fortificarea uzinei și de angajarea bandei lui Pinkerton acceptării revendicărilor grevi știlor : mărirea salariilor cu zece la sută.

...Un coleg european al lui Pinkerton — un alt organizator celebru al spionajului militar — și-a început cariera ca mic denunțător, apoi ca provocator strecurat în rîndurile mișcării muncitorești. Acest om pe care, mai tîrziu, Bismarck avea să-l numească „regele spionilor mei", se numea Wilhelm-Johann-Karl-Eduard Stieber.

Din „arsenalul" de spionaj din preajma primului război mondial.

„Ați notat numele tînărului ?"

„La 18 martie 1848 — scrie Engels — s-au răsculat și berlinezii ; după o luptă înverșunată care a durat 18 ore, ei au avut mulțumirea de a vedea că regele se predă în mîinile lor". Dar vîrfurile burgheziei germane se temeau mai mult de masele răsculate decît de reacțiunea feudală și s-au aliat cu aceasta din urmă împotriva celor mulți.

În acea vreme Wilhelm Stieber, care schimbase profesiunea de pastor luteran cu cea de avocat, se afla de cîțiva ani în slujba poliției prusace. Făcînd în același timp și pe agentul de poliție, și pe „apărătorul asupriților", și pe „conspiratorul" radical, prieten al muncitorilor, Stieber își îndeplinea cu rîvnă și succes rolul de agent provocator. Folosindu-se de profesiunea sa de avocat, el și-a oferit gratuit asistența juridică „victimelor revoluției".

Regele Friedrich Wilhelm al Prusiei trăia sub veșnica obsesie că ar putea fi victima unui atentat și Stieber s-a priceput să profite de această teamă a monarhului. Într-una din zilele lui 1848, pe străzile Berlinului, regele se întîlni cu o coloană de manifestanți în fruntea căreia se găsea Stieber. Friedrich Wilhelm tremura literalmente de spaimă cînd, deodată, Stieber apăru lîngă el cu un drapel în mînă șoptindu-i la ureche : „Să nu vă temeți, sire, am luat măsurile necesare ; oamenii mei sînt aici, iar *ei* știu bine ce să facă".

La întoarcere, regele l-a întrebat pe generalul Radowitz :

— Ați notat numele tînărului cu drapelul ?

O fotografie rară: președintele Lincoln pe cîmpul de luptă. La stînga, Allan Pinkerton, șeful Serviciului secret al armatei federale. La dreapta, generalul Wallace, care avea însă să devină faimos mai tîrziu nu ca militar, ci ca autor al romanului Ben Hur.

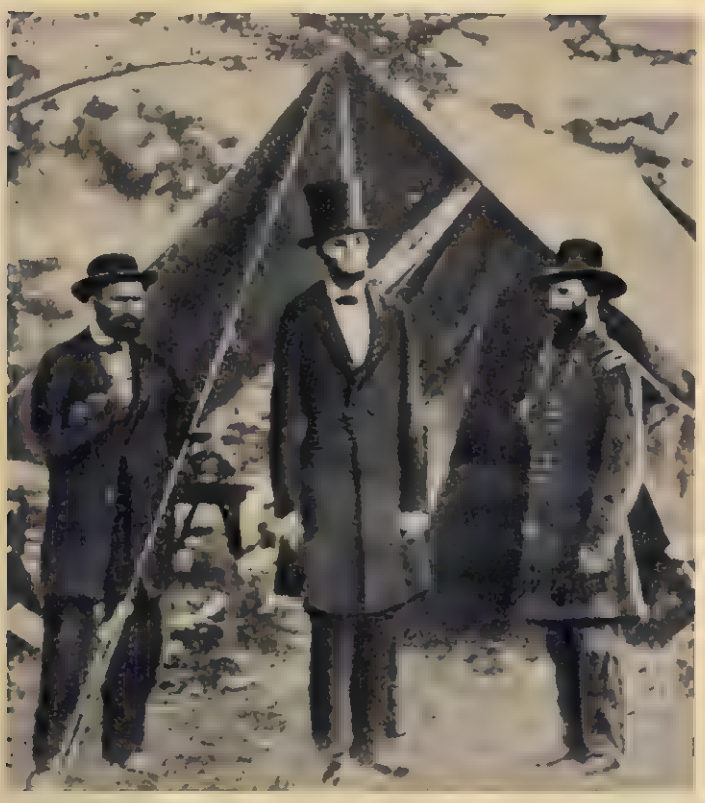

— Da, sire — răspunse generalul.

— Bine. Fără el aș fi fost pierdut.

Și regele nu a uitat. În 1850, cînd represiunea contrarevoluționară a cuprins toată Prusia, Stieber a ajuns la vîrsta de numai 32 de ani șeful poliției secrete prusace. În această calitate fu trimis în Anglia. Pretextul: vizitarea expoziției mondiale. De fapt Stieber urma să organizeze supravegherea lui Marx și a celorlalți emigranți germani. Apoi, în 1852, el a încercat compromiterea „Ligii comuniștilor", create de Marx și Engels. Cînd însă ancheta nu a reușit să producă nici un fel de dovezi, Stieber a recurs la falsuri grosolane. A fost montat faimosul proces cunoscut sub numele de „Procesul comuniștilor din Colonia", care, datorită provocărilor și mărturiilor false depuse de agenții lui Stieber, s-a soldat cu condamnarea a șapte conducători comuniști și întemnițarea lor pe termene lungi.

Un negustor ciudat pe drumurile Boemiei

În 1855 Reichstagul a votat un credit de 80 000 de taleri pentru „a asigura statului binefacerile unei informări utile". Aceasta a fost tot opera lui Stieber. Așa că la venirea sa la putere, prințul Otto von Bismarck a găsit nu numai banii necesari pentru organizarea unei vaste rețele de spionaj militar, dar și pe omul de care avea nevoie pentru planurile sale agresive.

Noua armată prusacă era bine pregătită pentru luptă și înzestrată cu armament modern. Bismarck avea nevoie însă de informații asupra potențialului militar al Austriei. L-a trimis deci pe Stieber, în cel mai mare secret, în Boemia. Deghizat ba în fotograf, ba în negustor ambulant (vindea statuete de ghips, obiecte bisericești și fotografii pornografice...), Stieber a colindat de unul singur drumurile Boemiei timp de doi ani de zile, angajînd spioni, organizînd legături între ei, observînd, notînd. Și cînd în 1866 armata prusacă a atacat Austria, itinerarul ei a fost în parte stabilit pe baza informațiilor lui Stieber. La fiecare popas, statul major era întîmpinat de cîte un „țăran" indicînd pînă și casele în care urmau să fie cazați ofițerii, furnizînd date precise asupra poziției armatei austriece, a stării de spirit a populației și a posibilităților de aprovizionare cu alimente.

Războiul s-a încheiat repede cu înfrîngerea Austriei la Sadova (3 iulie 1866). Ca răsplată pentru serviciile aduse, Stieber a fost numit ministrul poliției Prusiei.

În acea perioadă Bismarck își desăvîrșea planurile de atacare a Franței, iar în septembrie 1866 noul ministru al poliției îi înaintă un proiect de organizare a spionajului în Franța. Același plan de acțiune, aceleași metode ca și în Boemia. Pentru aceasta, Stieber solicita două lucruri: bani și mînă liberă. Le obținu, firește, pe amîndouă. Și peste o lună Stieber porni la drum. Cel ce străbate însă drumurile Franței nu mai este un negustor ambulant, ci un personaj distins, care călătorește în compartimente rezervate, urmat de cîțiva agenți devotați. În fiecare oraș se oprește, organizează rețeaua sa de spioni, dă dispozițiile necesare și, bineînțeles, bani. În patru călătorii succesive, întreprinse în trei ani, Stieber a „vizitat" 14 departamente franceze, împărțind sistemul său de spionaj în patru „inspectorate regionale" ai căror șefi își aveau reședința în afara hotarelor Franței — la Bruxelles, Lausanne, Geneva și Berlin.

Nașterea „coloanei a 5-a"

După călătoriile sale din Franța Stieber a prezentat lui Bismarck planul unei vaste acțiuni care prevedea următoarele:

1) Vor fi trimiși în Franța 4 000-5 000 așa-zișu lucrători agricoli prusaci; 2) de asemenea vor fi trimise prin „eșaloane" mici, pentru a nu atrage atenția, 7 000-9 000 de „slujnice" pentru restaurante, braserii și hoteluri; 3) vor trebui aleși 600-800 foști subofițeri, care, prin intermediul spionilor deja organizați, să fie plasați la diferite firme comerciale franceze; 4) vor fi trimiși 200 de servitori, valeți bine stilați și bine selecționați, pentru a fi angajați de către avocați, medici, magistrați, ofițeri francezi.

Mai tîrziu Stieber s-a lăudat că avusese în Franța, în zona de invazie a armatei prusace, 40 000 de spioni! După unii autori această cifră pare a fi exagerată. Se poate presupune că el dispunea de 10 000-12 000 de agenți — rețea uriașă pentru vremea aceea și care, în forma închipuită de Stieber, a fost fără îndoială predecesoarea „coloanei a 5-a" organizate de hitleriști în preajma celui de-al doilea război mondial.

După înfrîngerea Franței, Stieber avea să se ocupe din nou, un timp, cu reprimarea mișcării muncitorești. El a organizat, la Gastein, imediat după terminarea războiului franco-prusac, în august 1871, o conferință a împăraților Germaniei și Austriei, asistați de cancelarii lor, în vederea discutării măsurilor polițienești ce urmau să fie luate împotriva Internaționalei I.

În privința colaborării lui Bismarck cu Stieber, Paul Lenoir scrie în cartea sa „Spionajul german în Franța", că cel mai interesant element în această colaborare a fost următorul: „Bismarck, a cărui forță a constat în tot timpul carierei sale în știința de a încăiera popoarele pentru a le putea apoi înrobi cu mai multă ușurință, a găsit în Stieber omul care putea cel mai bine să pregătească această înrobire".

Noul detașament de spioni pe care Stieber a început să-l organizeze în Franța după 1871 a fost, se pare, nu mai puțin numeros decît acela pe care-l stabilise acolo între 1866-1870.

Din succesul spionajului german au învățat foștii și viitorii adversari ai Germaniei: a luat naștere celebrul Deuxième bureau francez și și-a extins activitatea Serviciul secret britanic. Așa a contribuit deci Stieber, fără să vrea, la îmbunătățirea serviciilor secrete ale dușmanilor Germaniei.

La Scotland Yard se deschide un plic...

În 1910 Wilhelm al II-lea a sosit la Londra pentru a asista la funeraliile regelui Eduard al VII-lea. În suita sa se afla și șeful Serviciului de informații al marinei germane, ofițer binecunoscut de contraspionajul britanic. Cu toate că nu se putea presupune că un șef de serviciu secret va lua legătura personal cu spionii săi, a început filarea înaltului personaj. Și iată că ofițerul german făcu imprudența să se furișeze într-o seară prin ușa din dos a hotelului său și să intre în casa unui coafor cu numele de Karl-Gustav Ernst, pe Caledonian Road. Acolo se afla chiar „cutia poștală" a spionajului german în Anglia...

Coaforul se născuse în Germania dar devenise cetățean britanic. De șaisprezece ani el ținea aceeași prăvălioară modestă și cîștiga în plus o liră sterlină pe lună pentru serviciul ce-l făcea spionajului german. În ce consta acest serviciu?

Scotland Yard descoperi că lui Karl-Gustav Ernst îi sosea din Germania o corespondență voluminoasă. Deschizînd unul din plicurile mari adresate coaforului, contraspionajul britanic a găsit în el mai multe plicuri sigilate adresate diferitor indivizi și francate cu timbre poștale engleze. Coaforul nu avea altceva de făcut decît să pună plicurile, unul după altul, în cutiile poștale, iar răspunsurile primite le transmitea apoi în Germania, la Charlottenburg.

Scotland Yard a ajuns astfel în posesia adreselor a 28 de spioni germani din insulele britanice, constatînd, în același timp, că toți aceștia locuiau în porturi militare... Contraspionajul britanic a inaugurat cu această ocazie sistemul zis „frînghie lungă", pornind de la principiul că un spion demascat va fi imediat înlocuit cu un altul. Or, în acest caz trebuie descoperit și succesorul agentului arestat, ceea ce implică un procedeu lung, anevoios și nu totdeauna fructuos. Scotland Yard nu s-a grăbit deci să aresteze pe spionii descoperiți, ci i-a supravegheat foarte strîns și le-a controlat corespondența.

Șeful spionajului german din Anglia era un anume Gustav Steinhauer. Fost detectiv în agenția lui Pinkerton, acest Steinhauer, ca agent al poliției politice, își cîștigase reputația unui detectiv iscusit. Dar, cu toate că el însuși se intitula „maestrul spionilor Kaiserului", nu avea capacitatea să conducă o vastă și importantă rețea de spionaj.

La 5 august 1914, a doua zi după declararea războiului, contraspionajul englez a strîns plasa. Douăzeci și doi de spioni germani și vreo două sute din complicii lor au fost arestați, doar Steinhauer și cîțiva spioni mai vechi reușind să fugă la Hamburg. Și aceasta tocmai în momentul cînd Germania avea cea mai mare nevoie de agenți secreți în Anglia! Părea deci că pentru spionii germani o ceață mai deasă decît vestita ceață londoneză a înconjurat insulele britanice... Dar războiul avea să aducă multe surprize și pe frontul nevăzut al spionajului și contraspionajului.

Ion ASZÓDY

POVESTEA VORBEI

DIN ATELIERUL FIERARULUI

Numele latin al fierăriei era *officina*. Există și un cuvînt românesc care seamănă foarte bine cu cel de acum două milenii — *oficină*. E o potrivire întîmplătoare sau apropierea aceasta are un temei real ? Filologia ne autorizează să stabilim o filiație de sensuri și contrastul semantic apare ca punct final al unei evoluții continue.

Francezii au numit *officine* laboratoarele medievale ale farmaciștilor, pentru că aspectul și utilajul lor se pretau la o comparație cu atelierul fierarului. Apoi a intervenit în istoria cuvîntului nostru ironia galică : în glumă, li s-a spus *officine* laboratoarelor cu aparatură complicată ale oamenilor de știință. Dar aceste laboratoare sînt învăluite de mister, aici se urzesc lucruri tainice, ascunse cunoașterii marelui public, neinițiaților. Încărcat astfel cu un conținut care sugerează misterul, *officine* părăsește atmosfera științifică și ajunge denumirea unui loc unde se pune la cale ceva dubios, se țes intrigi, comploturi, adică la *oficină* al nostru.

Pornind tot de la fierărie ni se ivește prilejul de a discuta încă un termen : *folicul*, cunoscut mai ales grație derivatului *folicular*. Un atelier de fierar nu e de conceput fără *foale*. Cuvîntul e latin și provine din *follis*, al cărui sens de bază este „sac".

Soarta lui în graiul poporului francez și în terminologia medicală e cît se poate de diferită și ne duce foarte departe de niște „foale". Francezii au făcut din *fol*, urmașul lui *follis*, un apelativ de batjocură. La sensul primitiv „sac" ei l-au adăugat pe cel de „balon" și i-au poreclit *fol* pe oamenii care merg de colo pînă colo fără nici un rost, mișcîndu-se ca un balon lăsat în voia vîntului. În franceza modernă *fol* a devenit *fou*, adică „nebun".

Oamenii de știință l-au folosit pe *follis* cu totul altfel. De la diminutivul său *folliculus* (săculeț) au creat termenul *folicul*, utilizat mai întîi de botaniști cu sensul de „capsulă, săculeț membranos", și apoi de anatomiști și medici pentru a desemna glandele în care se adună un lichid ce conține substanța denumită, după numele recipientului, *foliculină*.

Sac — foale — nebun — glandă... Și totuși e adevărat !

Sorin STATI

LA DRUM!

CETATEA DE PIATRĂ A CIUCAȘULUI

Sfinxul Bratocea.

Asemenea unei adevărate cetăți, Ciucașul își înalță crenelurile turnurilor sale izolate între Pasul Bratocea, Vama Buzăului și Trecătoarea de la Tabla Buții.

Situat la o distanță de numai 70 km de Ploiești și la aproximativ jumătate din această distanță de Brașov, Ciucașul este totuși destul de puțin cunoscut iubitorilor de drumeție.

Prin complexitatea peisajului său geografic, Ciucașul întrerupe monotonia regiunilor înconjurătoare, alcătuite din munți de altitudine joasă, acoperiți cu întinse păduri ce urcă pe alocuri pînă la culme. Masivul, constituit în cea mai mare parte din conglomerate calcaroase, prezintă din această cauză un relief foarte variat. Interesantele formațiuni carstice, între care se remarcă îndeosebi Cheile Văilor Stînei, Berei și Cheței, precum și numeroasele țancuri și stîncării, sînt modelate de ape și curenți în forme care, prin diversitatea lor, constituie una din atracțiile masivului.

Plecînd din București sau Ploiești, după un drum de numai 2-3 ore cu trenul sau cu un mijloc auto, pe o șosea bună care are marele avantaj de a duce chiar pînă în fața unei cabane primitoare — cu lumină electrică, apă curentă și o capacitate de peste 120 locuri — frumusețile Ciucașului se lasă ușor admirate. De la cabana Muntele Roșu se poate ajunge cu ușurință la cabana Ciucaș, situată la numai o oră depărtare de principalul vîrf al masivului (1 959 m) sau de Cetatea Tigăilor Mari, denumire dată unei grupări de stînci caracteristice acestui masiv muntos. Pentru aceasta, la dispoziția drumeților stau două trasee deopotrivă de străgătoare : alegînd marcajul bandă galbenă ce străbate partea superioară a Văii Berei, se ajunge pe un drum de pădure (în aproximativ 1½-2 ore) la cabana Ciucaș ; celălalt drum (marcat cu triunghi roșu) conduce în același loc (tot în 1½-2 ore) urmînd un traseu care după ieșirea în creastă străbate o regiune de întinse plaiuri alpine. De la cabana Ciucaș pînă la vîrf — drum de circa o oră — cărarea marcată cu bandă albastră trece printr-o zonă de puternică eroziune a stîncilor. „Cetatea" Tigăilor Mari, formată din turnuri înalte, ziduri dărîmate și colți ruinați, poate fi străbătută fie pe la partea superioară a crenelurilor sale — pe drumul ce duce spre vîrf — fie pe la poalele bizarelor sale turnuri, pe marcaj roșu. Ambele marcaje conduc cărarea trecînd pe lîngă Sfinxul Bratocea și terminată (după aproximativ 1½ ore de drum) în șoseaua care traversează Pasul Bratocea coborînd înspre Țara Bîrsei. Această șosea vine dinspre localitatea Cheia — situată la poalele sudice ale masivului — trece pe lîngă cabana Muntele Roșu, iar apoi, după traversarea Pasului Bratocea, trece și pe lîngă cea de-a treia cabană a masivului — cabana Babarunca — servind astfel drept legătură între cei doi versanți ai muntelui. De altfel această șosea alcătuiește cea de-a doua cale de acces spre masiv, recomandabilă mai ales celor care vin dinspre Brașov. Poposind la cabana Babarunca, drumul spre vîrf se străbate în sens invers, urcînd prin poiana Teslei (pe marcaj roșu). După străbaterea unei deosebit de frumoase păduri de fag, pe un urcuș potrivit (în aproximativ 4-5 ore) se ajunge în vîrful Ciucaș.

Pentru cei care preferă un drum de largi perspective — fără prea mari obstacole și oboseală — le stă la dispoziție frumoasa creastă a Zăganului împodobită cu aceleași stînci caracteristic erodate. Conduși tot de marcajul roșu — pe care se poate ajunge și la cabana Ciucaș — însă urmîndu-l în sens invers din momentul cînd acesta ajunge în creastă, se străbate în decurs de 5-6 ore una din cele mai frumoase zone ale masivului.

Ing. Ileana V. SUCIU

Colțul automobilistului

VITEZA ȘI STABILITATEA AUTOMOBILULUI (II)

Am văzut în articolul precedent unii factori care determină scăderea stabilității în exploatare a automobilului, ducînd la patinare, derapare sau chiar răsturnare. În cele ce urmează ne ocupăm de alți factori.

Penele de cauciuc prezintă, de pildă, o cauză de derapare. Penele se pot întîmpla atunci cînd ne așteptăm mai puțin. Cele mai dese pene de cauciuc sînt produse de cuiele aflate pe șosea. Roata din față ridică cuiul, îl așază pe floare, și dacă cuiul nu a apucat să cadă, el înțeapă pneul roții din spate. Cînd scăderea presiunii în pneu se face într-un timp mai lung, conducătorul simte că automobilul este deviat și oprește înainte ca stabilitatea să fi scăzut simțitor. În cazul unei explozii, însă, se mărește suprafața de contact între una din anvelope și drum ; ca urmare, rezistența la rulare a roții respective crește. Rezultanta forțelor aplicate celor două roți ale aceleiași axe se deplasează lateral și provoacă rotirea bruscă a automobilului în jurul unui centru situat mai aproape de roata deteriorată. Dacă automobilul circulă cu viteză mare și mai ales dacă se frînează brusc, forța de inerție va mări și mai mult efectul de derapare.

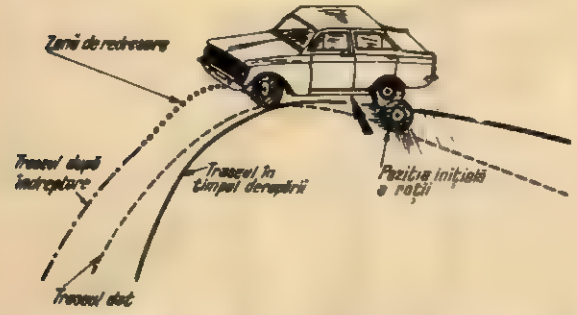

Spre a reduce probabilitatea unei pene de cauciuc și consecințele ei periculoase este bine să se verifice presiunea din pneuri, *să se circule numai pe banda varosabilă a drumului*, iar pe drumurile de țară, folosite mult de mijloacele de transport cu tracțiune animală, să nu se depășească viteza de 70-80 km/h.

Pentru a evita răsturnarea și a limita efectele dăunătoare ale derapării, conducătorul trebuie să îndepărteze cauzele care au produs-o. *Cînd deraparea este produsă de frînarea sau accelerarea bruscă se va ridica piciorul de pe pedala de frînă, respectiv de accelerație.* În timpul derapării raza de viraj a autovehiculului se micșorează (vezi desenul) și deci forța centrifugă crește. Derapareа poate fi limitată dacă reducem acțiunea forței centrifuge, respectiv dacă creștem raza de viraj. În acest scop *se rotește la timp volanul în sensul derapării*. Această comandă nu trebuie făcută prea brusc, întrucît se poate produce derapareа în sens invers.

Cînd se circulă pe drumuri accidentate, viteza trebuie să fie redusă. Numai astfel se poate frîna și schimba la timp viteza și numai așa se pot vira roțile pe traseul favorabil pentru a nu se deteriora subansamblele automobilului. Comenzile de mai sus se pot face la timp numai dacă conducătorul poate să vadă drumul cu 10-15 m în fața automobilului. Vizibilitatea poate fi îmbunătățită prin *mutarea mai în față a scaunului sau prin așezarea pe scaun a unei perne în plus.*

Ing. Iulian RODEANU

Turturică

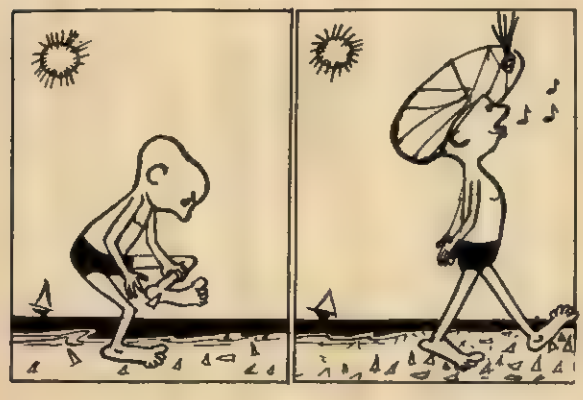

Gh. CHIRIAC

ARBORI

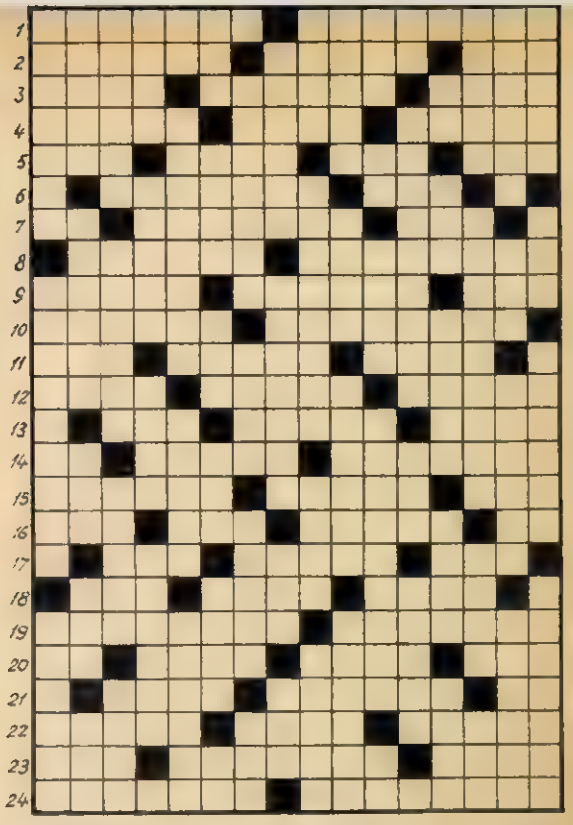

16/24

ORIZONTAL : 1) Operații de doborîre a arborilor în exploatările forestiere — Cavitate într-un trunchi de copac putrezit. 2) Arbori exotici cu fructe aromate — Arborele numit și mahon — Holdă. 3) Salcîm din... Transilvania — Construcție montană făcută de obicei din bușteni — Arbore rășinos care poate trăi peste 1000 de ani (pl.). 4) Substanță extrasă din scoarța de stejar — Cetate sub administrația otomană (od.) — Ascuns. 5) Diminutiv feminin — Poet contemporan, autorul poeziei „Copacul umblător" — Ciocîrlie — Oraș în Italia. 6) Copac exotic cu fructele asemănătoare smochinelor — Durere (înv.). 7) Ape ! — Arbore ornamental originar din China — Excepțional (fig.). 8) Membru al unui taraf popular — Grupuri de copaci. 9) Pădure cu arbori deși și bătrîni — Autoarea poeziei „Pomii cei tineri" — Bunic. 10) Rețineri — Familia din care face parte arțarul. 11) Figuri de șah — Sculpturi nedorite pe unele tulpini ale copacilor din parcuri — Autorul poeziei „Copacul nevăzut". 12) Brad... din regiunea Hunedoara — Pădurice de anini (reg.) — Personaj feminin din piesa „Copacii mor în picioare" de Alejandro Cassona. 13) Nun — Fructele aninului — Un an din viața arborelui, marcat în tulpină. 14) Servește ! — Ornament arhitectural în formă de frunză — Arbuști din familia ranunculaceelor. 15) Subtil (fig.) — Arbore înrudit cu paltinul — Arbore din care a fost făcută corabia argonauților (mit.). 16) Arbuști producători ai unor cunoscute fructe de pădure — Rezumat (abr.) — Arteră sanguină — Tei ! 17) Document — Rivali — Oferi. 18) La telefon — Anunț... scris — Gîndac de bucătărie. 19) Pădure de stejari — Arbore caracteristic ținuturilor calde. 20) Abis ! — Pictor român, autorul tabloului „Pădure" — Fructul părului — Nu altfel. 21) Năvală — Munții în care se află cabana „Trei brazi" — S ! 22) Arbore — Arborele vieții — Arbuști cu frunze rotunde și fructe comestibile. 23) A iubi (pop.) — Erou din mitologia greacă — Măgar. 24) Arbori mediteraneeni cu fructe comestibile — Arbori exotici din ale căror fructe se prepară o băutură răcoritoare.

VERTICAL : 1) Obstacol din copaci răsturnați (mit.) — Specie de palmier cultivat pentru fructele sale comestibile (pl.) — Unul din cei mai valoroși arbori meliferi. 2) Lemn de culoare roșie al unui arbore exotic — Insectă care trăiește în plopi și sălcii și care produce un țiriit specific — Avantaj (fig.) — Fir — Copac din Gabon (Africa) din ale cărui fructe indigenii prepară pîine. 3) Fruct plăcut la gust, originar din țările calde — Nume masculin — La fel (fem. pl.) — Boul sacru al egiptenilor antici. 4) Părinți — Pene de despicat butuci — Cascadă în Elveția — Tulpină fără scoarță. 5) Unitate de timp — Livezi de nuci — Onomatopeea... ferăstrăului neuns — Scriitor și mare animator cultural moldovean din veacul trecut. 6) Votnicel (reg.) — Măsură de greutate — Neastîmpăr copilăresc (reg.) — Frunze de pini, brad etc. — Un soi de palmier ce trăiește în Antile și în Asia tropicală — Pene ! 7) Denumirea generică pentru vasele de bucătărie confecționate din aramă — Țară asiatică — Vînt ușor — Prefix numeric. 8) Arbore exotic cu lemnul negru, greu și durabil — Dă naștere unui... arbore — Emisar, mai pe scurt... — Fag bătrîn (reg.). 9) Spin — Partea subterană a arborilor (pl.) — Localitate în Elveția — Puișor. 10) Albie artificială — Personaj masculin din piesa „Arborele genealogic" de Lucia Demetrius — Nume masculin — Poznașul personaj al lui Petre Dulfu care și-a vîndut vaca unui ... stejar. 11) Lac... cosmetic — Eu (od.) — Arbore al cărui lemn se folosește în strungărie — Operație de tăiere a bușteniilor pentru a se obține piese de lemn prismatice — În lemn... 12) Careu ! — Exploatarea unei păduri prin tăierea copacilor de la nivelul pămîntului — Monedă veche — Sevă (fig.). 13) Tudor Oprea — Ceașcă — Poezie de Eminescu din care citățm : „Parcă și trunchii veșnici poartă sufletе sub coajă, / Ce suspină printre ramuri cu a glasului lor vrajă" — Legendarul strămoș de sub... zăr — Veselă. 14) S-a făcut recunoscut de către soția sa, dezvăluindu-i taina patului lor conjugal, care fusese confecționat de el însuși dintr-un măslin (mit.) — „Ramură" a arborelui... genealogic — Cu greu — Intrări. 15) Substanță lichidă în trunchiul coniferelor — Stradă în Paris ! — Redușî — Poet sovietic, autorul poeziei „S-au pus la sfat mestecenii de aur". 16) Nume feminin — Arbore din clasa coniferelor al cărui lemn e folosit în construcții — Arbore din a cărui coajă amară se prepară un medicament astringent (pl.) — Arbore cu tulpina dreaptă și cilindrică, al cărui lemn elastic e folosit în industrie (pl.).

Dumitru IACOBESCU

Cuvinte rare : ENA, OFT, SAAR, JIC, INC, RAUS.

Dezlegarea jocului „MOZAIC SPORTIV", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) SPECTACULOZITATE. 2) PATRATE — INOTATOR. 3) ARE — LIDER — R — POLO. 4) DARA — NATAȚIE — LEI. 5) AS — LISTA — ATAS — RC. 6) SULITA — PELE — TIA 7) ITACA — SARE — IAR — G. 8) NI — ELIN — ARUNCARI. 9) IST — INALT — SAH — EM. 10) TUSA — COANA — ELAN. 11) BARA — MOV — O — ATACA. 12) A — INDIVIDUALA — TS. 13) SOSIRE — TITLU — AIT. 14) C — MU — ZBURA — VOLEI. 15) HS — TI — PRETUIRE — C. 16) ECRANE — ACE — UDATA. 17) TOI — INC — T — ANINA. 18) LUPTE — GALBEN — BT. 19) PAR — IATA — LE — ESEU. 20) ARIPA — ARC — BB — ALB. 21) LI — ETICA — CEAHLAU. 22) E — ANOD — TAI — LOT — L. 23) TINERET — PARALELA. 24) EMISIE — TENIS — AUR.

dialog cu cititorii

CRESC ȘI LA NOI PLANTE CARNIVORE?

„Ce sînt plantele carnivore și care din ele cresc și la noi?"

Paul ANDREI, str. Mărăști 59, București

Răspunde ANDREEA DĂNESCU, cercetătoare științifică la Grădina botanică din București.

Plantele carnivore — o curiozitate a lumii vegetale — sînt organisme capabile de a se hrăni cu carnea insectelor sau a altor mici animale, pe care le digeră cu ajutorul unor acizi și fermenți secretați de numeroasele glande aflate în structura lor.

Plantele carnivore trăiesc mai cu seamă în mlaștini de turbă și în alte locuri sărace în substanțe hrănitoare. Prin nutriția carnivoră ele își completează substanțele azotoase și sărurile minerale care lipsesc din mediul în care se dezvoltă. Acest tip de nutriție nu este obligatoriu, căci ele sînt plante verzi, care cu ajutorul fotosintezei își pot asigura hrana și prin mijloacele comune întregii lumi vegetale. Însă nutriția carnivoră suplimentară duce la o dezvoltare mult mai bună a lor. O caracteristică a acestor plante este modificarea frunzelor sau a unor părți din ele în capcane pentru prins insecte sau mici animale. Acestea, o dată prinse, produc o excitație fizică sau chimică care impulsionează anumite organe ale plantelor provocînd mișcări ce duc la reținerea și digerarea prăzii.

La unele specii de plante carnivore tropicale (de exemplu, la *Nepenthes*) capcanele au forma unor cofițe prevăzute cu un căpăcel și cu un guleraș pe marginea cofiței. În dosul gulerașului se găsesc glande care secretă un suc zaharat cu rol de atragere a insectelor, care își pierd echilibrul și cad în cofiță, înecîndu-se în lichidul din fundul ei. Acest lichid secretat de glandele care se află în interiorul cofiței are aceeași compoziție chimică și proprietăți digestive ca ale sucului gastric din stomacul mamiferelor. Peretele interior al cofiței, neted și acoperit cu ceară, nu permite insectelor captive să evadeze. La unele specii de *Nepenthes* cofițele pot ajunge chiar la lungimea de 50 cm și un diametru de 15 cm.

Se cunosc circa 450 specii de plante carnivore, larg răspîndite pe întreg globul pămîntesc în regiunile tropicale și temperate ; dintre acestea, numai zece specii cresc în țara noastră. Iată cîteva din ele : *Drosera rotundifolia* (Roua cerului) cu o rozetă de frunze prevăzute cu peri sub forma de tentacule glandulifere ce acoperă insecta care ajunge pe suprafața frunzelor. Perii au în vîrful lor stropi mici, incolori, lipicioși, secretați de celulele glandulare din vîrful tentaculelor, amintind picăturile de rouă ; *Pinguicula* (Foaie groasă) ale cărei frunze erau folosite de ciobani pentru închegarea laptelui ; *Utricularia* (Otrățelul de baltă) ș.a.

În grădina botanică bucureșteană se cultivă specii ale genului *Drosera (Drosophyllum lusitanicum* din nordul Africii și sudul Peninsulei Iberice) și *Nepenthes*, originar din insulele Malayeziei și Indoneziei.

„PODUL DE LA CERNAVODA ÎMPLINEȘTE 70 DE ANI"

Sub acest titlu „Flacăra" nr. 13 din 27 martie a.c. a publicat cîteva însemnări despre excelenta operă a constructorilor români, cel mai lung pod din Europa. Reluînd această temă, inginerul pensionar MARIN MARINESCU din București ne comunică unele observații și completări la articolul apărut.

În primul rînd ar trebui precizat — este de părere corespondentul nostru — că, deși meritul principal îi revine inginerului Anghel Saligny, la proiect a lucrat un colectiv de 15 ingineri care au adus un aport substanțial la găsirea diverselor soluții tehnice impuse (de pildă, tipul de cheson cu aer comprimat pentru construirea pilelor). Apoi ar trebui — scrie interlocutorul nostru — ca atunci cînd dăm lungimea *totală* a podului să includem și lungimea viaductelor, a rambleurilor și a podului de peste Borcea, adică impresionanta cifră de 15 140 m. De asemenea, cînd dăm înălțimea *totală* a podului trebuie să includem și înălțimea grinzilor, înălțimea liberă sub pod și pentru viituri etc., adică în total 97,50 m.

Interesante date suplimentare ne furnizează corespondentul nostru cu privire la consumul de materiale și costul lucrărilor, precum și cu privire la unele detalii tehnice, relevînd meritele constructorilor români. Mulțumim inginerului Marinescu pentru cele comunicate.

POȘTA NOASTRĂ

GH. ISPĂȘOIU, RM. VÎLCEA. Ne bucură tot ce ne scrieți despre activitatea dv. în calitate de corespondent de presă. Nu avem nimic împotrivă să vă publicăm și noi corespondențele — dacă acestea vor conține lucruri interesante și inedite. Dat fiind specificul revistei noastre, ținem însă să vă atragem atenția că în orice corespondență ce ne este trimisă spre publicare, fotografia ocupă un loc principal.

DOINA AMARIȚEI, IAȘI. Ne face plăcere să aflăm că atît de multe materiale din revista noastră v-au interesat și vă asigurăm că vom publica în continuare atît reportaje din orașele patriei cît și prezentări ale vieții și activității unor creatori renumiți pe tărîmul artei și literaturii. De asemenea vom acorda atenția cuvenită muzicii ușoare : în numerele ce urmează ne vom ocupa mai ales de Festivalul de la Mamaia ; avem în lucru și o anchetă printre compozitori și interpreți în legătură cu cele mai noi creații pe acest tărîm. Lui Constantin Drăghici îi puteți scrie pe adresa Teatrului de operetă, Splaiul Independenței 1, rezonul V. I. Lenin, București.

PAVEL FLORIAN, ARAD. Am primit cele două clișee pe care am fi dorit să le reținem pentru rubrica noastră „Cititorii fotografiază", din păcate însă, după mărirea fotografiilor am constatat că ele nu sînt nici interesante din punct de vedere al conținutului — în ciuda titlurilor lor — nu au nici calitățile artistice necesare, nici nu corespund minimului de condiții tehnice ce se cer unei fotografii pentru a putea fi reprodusă pe calea tiparului.

MIHAELA MANU, CÎMPULUNG, REG. ARGEȘ. Ne străduim să satisfacem toate dorințele cititorilor noștri, dar ne este imposibil să publicăm număr de număr toate rubricile îndrăgite de cititori. Dat fiind spațiul limitat de care dispunem, sportul, filmul, teatrul etc. nu pot apare chiar în fiecare săptămînă — dar apar destul de frecvent. Lui Aurelian Andreescu îi puteți scrie pe adresa Teatrului satiric-muzical „C. Tănase" din Calea Victoriei 33, rn. 30 Decembrie, București.

C. NICOLAESCU, BACĂU. Despre activitatea „pictorului în pantaloni scurți" Sorin Nicodim din Tg. Ocna am scris — așa cum remarcați și dv. — de două ori pînă acum. Consemnăm aci o altă latură a preocupărilor lui, pe care ne-o semnalați : izbutitele lucrări de artă decorativă pe care le realizează din coji de ouă. Fotografia, din păcate, n-o vom putea utiliza, fiind prea întunecată.

FRANCISC GAIDA, REȘIȚA. 1) Viorile Stradivarius au fost construite de... Antonio Stradivarius (1644-1737), unul din cei mai celebri lutieri (făuritori de instrumente muzicale cu coarde) ai lumii. El a trăit în orașul italian Cremona, vestit pentru construcția de viori, și a fost elevul unui alt lutier celebru, Amati. Nu putem ști cîte viori făurite de Stradivarius mai există astăzi și mai ales unde se află ele, cu atît mai mult cu cît în acest domeniu falsurile bine executate nu pot fi recunoscute decît de specialiști versați ; 2) Adresați-vă Editurii tineretului, București, str. Ion Ghica 5, rn. T. Vladimirescu, deoarece, tipărind cartea respectivă, editura are legături directe cu autorul.

V. SILVIAN

RICHARD, JOHANN, JOSEPH, OSCAR ȘI ALȚI STRAUSS

„Întrucît istoria muzicală ne-a lăsat mai mulți mari compozitori cu numele de Strauss aș vrea să știu dacă toți sînt din aceeași familie ?"

Iulian IFRIM, str. Războieni 29, Galați

Răspunde RADU GHECIU, critic muzical.

Un nume, muzical prin excelență : Strauss. Îl poartă atîția muzicieni — și cîtiva dintre ei ilustri — încît confuziile sînt posibile. Să facem puțină ordine.

Cel dintîi intră în scenă Johann Strauss-tatăl (1804-1849), artist de real talent, care împreună cu Lanner impune în Viena valsul, dansul al cărui renume și ritm au devenit, pentru milioane de oameni de pretutindeni, simbolul Austriei muzicale.

Dar tocmai cînd Johann Strauss se afla în culmea carierei sale ca dirijor al orchestrei proprii și conducător al balurilor curții, se văzu amenințat de un concurent primejdios : propriul său fiu, pe care îl chema de asemenea Johann. Acesta, născut în 1825, și-a format încă din 1844 o altă orchestră, al cărei repertoriu era alimentat în primul rînd pe propriile sale lucrări. Cele peste 400 de valsuri (cele mai celebre : „Dunărea albastră", „Sînge vienez", „Povestiri din pădurea vieneză", „Voci de primăvară") sînt numai o parte din creația lui Johann Strauss-fiul. Începînd din 1863 el s-a consacrat operetei, gen în care a dat lucrări și astăzi îndrăgite pretutindeni, ca „Liliacul", „Voievodul țiganilor" ș.a. și pe care nu a părăsit-o pînă la sfîrșitul vieții (1899).

Fără a atinge nici pe departe gloria lui Johann Strauss-fiul cei doi frați ai săi au contribuit și ei la înflorirea muzicii vieneze în „epoca de aur" a valsului și operetei : Joseph (1827-1870) și Eduard (1835-1916). În sfîrșit, ultima generație, cea mai palidă, este reprezentată de Johann, fiul lui Eduard (1866-1939), dirijor și compozitor care s-a bazat mai mult pe ilustrul nume al familiei decît pe valoarea proprie.

Fără a face parte din această familie, un alt Strauss, Oscar, (1870-1954) s-a înscris și el pe orbita operetei vieneze cu cîteva lucrări care, la urma urmelor, au avut un anumit succes („Ultimul vals", „Farmecul unui vals")

Bavarez și nu austriac, compozitor de muzică simfonică și de operă, Richard Strauss (1864-1949) este autorul „Simfoniei Alpilor", al operelor „Salomeea", „Electra", „Capriccio", „Cavalerul rozelor" etc.

EUGÈNE O'NEILL

„Aș vrea să scrieți ceva despre creațiile mai importante ale dramaturgului american Eugène O'Neill. De asemenea m-ar interesa să cunosc care au fost momentele mai de seamă din viața lui ?"

Dana Sabina VERNESCU, Medgidia

Răspunde PETRU COMARNESCU.

Dramaturgul american Eugène O'Neill (1888-1953) a avut o viață supusă unor grele încercări, ce se reflectă în vasta sa operă. A scris 14 piese într-un act și peste 30 în mai multe acte.

Fiu al unui actor de formație romantică și al unei femei de o mare puritate sufletească, el a cunoscut de mic traiul într-o trupă ambulantă, apoi disciplina aspră dintr-un internat catolic. După un an de studii la Universitatea Princeton, a preferat să cutreiere mările și oceanele. Curînd visările sale romantice s-au izbit de un trai plin de privațiuni. A fost marinar de corvoadă pe cargouri care transportau mărfuri la Buenos Aires sau în Africa de sud. A rătăcit prin porturi, lipsit de căldura unui cămin. Urmările acestor experiențe se fac simțite în 1912, cînd este readus în patrie și internat într-un sanatoriu, fiind amenințat de tuberculoză.

În timpul lungii convalescențe, începe să scrie teatru. Se impune în anii 1920-1924 prin piesele ce i se joacă la New York : *Dincolo de zare, Anna Christie* și *Patima de sub ulmi*. În 1928 i se joacă drama în 11 acte *Straniu interludiu*, iar în 1932 trilogia *Din jale se întrupează Electra*, capodopera sa. După ce obține mai multe premii în S.U.A., i se decernează în 1936 premiul Nobel. Timp de 12 ani (1934-1946) nu a mai prezentat nimic nou publicului. În acest interval a scris piesele de larg suflu : *A venit omul cu gheața, Lung călătorie prin noapte, Simțămîntul de poet* și *Luna dezmoșteniților*. Cînd se părea că O'Neill își găsise liniștea și mulțumirea, după anii de neliniște, aventuri și mizerie, el este profund afectat de apariția fascismului în Europa. Descurajarea aceasta, apoi un atac de paralizie îl împiedică să-și ducă la bun sfîrșit marele ciclu de unsprezece piese din viața patriei sale, pe o durată de două secole, ciclu intitulat *Povestea unor posesori care s-au deposedat singuri*. A murit, după grele suferințe, în 1953.

Adînc legat de viața, pe care a cunoscut-o sub mai toate înfățișările, de la mizerie și disperare la măreție și speranță, iubind omul și înaltele lui sentimente, O'Neill a văzut mai ales aspectul tragic al existenței. Creația lui se caracterizează printr-o uriașă forță de a construi situații și personaje de dimensiuni monumentale și de a scormoni adîncimile psihologiei umane. Forța și poezia se vădesc în majoritatea dramelor sale, care au adus forme și procedee noi (drama-roman, monologul interior, piese cu desfășurare cinematică etc.) sau au reconstituit în spirit nou trilogia antică. A fost unul dintre cei mai neobosiți și temerari experimentatori ai dramaturgiei universale.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Ilie Gheorghe, constructor, București, Calea Victoriei 32-34, ap. 83, et. 6 ; ilustrate, filatelie ; Dumitru Tudor, Școala profesională de mecanică Titu-gară, reg. București : muzică ușoară, ilustrate ; Elena Eufrosina Nicolae, Lupeni, str. Tudor Vladimirescu 15 : literatură, teatru, ilustrate ; Adriana Georgescu, studentă, București, bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej 64, bl. A, camera 410 : muzică, cinema, ilustrate ; Maria N. Stere, elevă, Tg.-Jiu, str. Victoriei 40 : teme diverse, ilustrate ; Rodica Iricinschi, elevă, Pașcani, str. Cuza Vodă 30 : teme diverse ; Ion Laza, turnător, Reșița, bl. 23 August : teme diverse, ilustrate ; Cristina Gabriela Marian, elevă, Pitești, str. Trivale 47 : teme diverse ; Claudia Ionașcu și Mihaela Mărgmeanu, tehnicience, Brașov, str. Someș 3 (ilustrate), Cristina Hozencap, elevă, Iași, str. Păcurari 18, bl. 4, sc. A, ap. 1 : teme diverse, ilustrate ; Alexandru Voiculescu, Ștefan Mediaru și Patrocle Sibidi, ingineri, Brașov, str. Poarta Șobeilor 37 (ilustrate, diverse ; Ionel Stoica, tehnician agronom, Urziceni, str. 23 August 55, reg. București, teme diverse ; Beatrice Drăghici, profesoară, com. Sadova, rn. Segarcea (istorie, geografie, ilustrate ; Lenuș Hociung, studentă, Iași, Complexul studențesc, bl. nr. 1, camera 121 : teme diverse ; Ion Cupciuc, funcționar, com. Siret, str. 9 Mai 21, rn. Rădăuți : teme diverse, ilustrate ; Elena Berceanu, casieră, Buzău, str. Transilvaniei 88 : muzică ușoară, ilustrate ; Titi Tudor, operator chimist, Ploiești, bd. Republicii 293 : ilustrate ; Fezer Iosif, strungar, București, str. Rodica 62, rn. 23 August : teme diverse, ilustrate.

memento

discul

Un excelent disc de muzică ușoară în interpretarea unui cunoscut actor de comedie (Ovid Teodorescu) pare ceva neobișnuit. Și totuși solistul nostru s-a impus mai demult ca atare. Are stil, nerv și... volum (la voce) ! Iată-l în cîteva bucăți muzicale :

■ **Hello Dolly**, dixielandul lui Herry Hermann este cîntat cu umor (de bună calitate). Succesul acestei piese ar fi 100% mai mare dacă s-ar traduce și textul (barem parțial), cum face Vico Torriani. N-avem nimic împotrivă ca solistul să cînte în engleză, dar pe alocuri să ne spună și nouă despre ce e vorba. Există și asemenea posibilitate.

■ Cu cît înaintăm în ascultarea discului, cu atît ne dăm seama mai bine că Ovid Teodorescu, deși se străduie a fi original, aminteșe, pe ici-pe colo, de Fred Buscaglione (ceea ce n-ar fi rău dacă ar găsi ceva care să ne propună un stil buscaglionesc autohton). Din păcate mai este vizat și Louis Armstrong. Mai rar însă, și cu alte rezultate.

■ **Baby Twist Me** te electrocutează. Are dreci, sare, piper, ritm. Mai răzbat pe undeva accente din vechiul succes al solistului în „Don Juan din Popa Nan". Ar trebui demolat...

■ **In Twisting all the Night** orchestra (excelentă) pare acoperită de... volumul interpretului. Ce e drept, numai uneori și nu din vina acesteia, ci a dozajului de la înregistrare.

■ **Good Luck** al lui Chubby Checker, cea mai bună piesă a discului (EDC-575), realizează un acord deplin între solist, orchestră și grupul de tehnicieni care au contribuit la înregistrarea omogenă, limpede, fină.

■ Am vrea și alte discuri cu Ovid Teodorescu. Ba chiar cu bucăți românești. Este un interpret, un actor-cîntăreț, o voce populară.

televiziune

DUMINICĂ, 8 AUGUST — „Bun-gust... gust-bun". Sperăm ca documentarul Studioului „Sahia" să fie conform cu titlul (19.20) ■ **O'Henry**, un maestru al genului scurt, ne este prezentat (cu exemplificări) de Zoe Dumitrescu-Bușulenga (19.50) ■ Cîntă **Luis Mariano** în filmul „Violeta" (20.50).

LUNI, 9 AUGUST — Selecțiuni din manifestările Festivalului cîntecului, dansului și portului popular (20.10) ■ **O seară pe litoral...** la Vladivostok, prin intermediul satelitului artificial „Molnia" (21.00) ■ Filmul maghiar „În vîltoare". Din nou despre farmecul anilor tinereții (21.20).

MIERCURI, 11 AUGUST — Emisiune de teatru : **N-avem centru înaintaș** de Nicuță Tănase. Dar poate că Ștefan Bănică (Teatrul muncitoresc C.F.R. Giulești) va suplini cu succes lipsa atacantului central din titul piesei (20.00) ■ Agenda Festivalului de muzică ușoară **Mamaia - 1965** (22.30).

JOI, 12 AUGUST — **Clevnul Ferdinand** (R.D.G.), un prieten al micilor telespectatori, într-un nou film în care îl este tare somn (19.20) ■ Filmul **Maria** (R. S. Cehoslovacă) cu o temă veșnică și veșnic nouă : cînd poate fi trainică o căsnicie ? (20.50).

VINERI, 13 AUGUST — Eveniment sportiv : **Campionatul european de caiac-canoe** Snagov-1965 (14.00) ■ Dansează pentru dumneavoastră Irinel Liciu, Magdalena Popa, Gabriel Popescu și Sergiu Ștefanschi (21.10) ■ Agenda Festivalului de muzică ușoară Mamaia - 1965 (21.45).

SÎMBĂTĂ, 14 AUGUST — Campionatul european de caiac-canoe Snagov — 1965. (14.00) ■ **Teleenciclopedie.** O emisiune în care nu se poate să nu găsești măcar ceva interesant (20.00) ■ 30 de minute cu renumita cîntăreață și dansatoare pariziană Zizi Jeanmaire (22.15).

Magdalena Popa și Sergiu Ștefanschi.

plastică

■ Pictorul ieșean Dan Hatmanu ne împărtășește, în expoziția sa din Calea Victoriei 133, impresiile sale cu totul și cu totul personale despre Paris. „Pictorul a văzut Parisul ca un oraș care dansează și amețește într-o mișcare ondulatorie, iar bețiile pe care o redă este plină de poezie și adevăr..." apreciază criticul francez Georges Boudaille, după deschiderea aceleiași expoziții la „Galérie du passeur" din Paris. Dacă înșiși parizienii o spun...

■ Vasile Paulovics (28 ani — Satu-Mare) ne prezintă la Galeriile din bd. Magheru grafică și pictură sa, după ce ni se înfățișase în primăvară ca un talentat pictor scenograf („Privește înapoi cu mînie", „Vedere de pe pod"). Reținem îndeosebi ilustrațiile la Thomas Mann și Villon. Unele picturi sînt însă deconcertante.

■ În parcul Herăstrău, pavilionul C, expoziția retrospectivă a unui artist cu preocupări multilaterale : Marin Iorda, scriitor, regizor, desenator și caricaturist. Expoziția mărturisește o veche și credincioasă pasiune pentru arcele frumoase, practicate în formula graficii militante, a peisajului și a portretului, a schițelor de decor și a gravurii.

teatru

Șt. Bănică.

În sfîrșit... O dată cu luna august, stagiunea estivală, pe care am mai semnalat-o ca precară anul acesta, prinde a se înfiripa. Teatrul muncitoresc C.F.R. Giulești, începînd din această săptămînă, prezintă un repertoriu pe care publicul îl va putea aplauda la Teatrul de vară de la Herăstrău : BĂIAT BUN DAR... CU LIPSURI, PAHARUL CU APĂ, N-AVEM CENTRU ÎNAINTAȘ, MUȘCATA DIN FEREASTRĂ și PĂLĂRIA FLORENTINĂ. N-avem însă nici o veste de la celelalte teatre bucureștene !

Premieră estivală. În plină... caniculă, regizorul bucureștean Ion Olteanu a realizat la Teatrul de stat din Constanța, în cadrul stagiunii de vară, spectacolul HENRIC AL IV-LEA de Pirandello. Cunoscuta comedie tragică, de o mare complexitate psihologică, a marelui dramaturg italian, are ca protagonist pe Dan Herdan, tînăr actor reafirmat pe această scenă, alături de Marcela Sassu, Romel Stănciugel, Paul Lavric, Emil Sassu, C. Guțu și alții.

MARELE FLUVIU ȘI ADUNA APELE, poemul dramatic al lui Dan Tărchilă, a văzut lumina rampei în interesanta și agitatorica viziune regizorală a lui Val Mugur, pe scena Teatrului de stat din Botoșani. Multitudinea de personaje are drept interpreți printre alții pe : Elena Coricioc-Ligi (Caterina), Mircea Crețu, Cezar Theodora, Stelian Preda, Cornel Revent, Ion Schimbiaki, Ala Vlădescu-Aron etc.

Debut. Pe scena Teatrului de păpuși din Pitești un debut : Aurel Anchidiu. Piesa, o fantezie pe tema unui basm — PETRICĂ FĂT-FRUMOS — urmărește, cu implicații psihologice, procesul de transformare a unui copil. Scenografia : Clelia Ottone. Regia : autorul.

cinema

Alida Valli.

■ STRIGĂTUL lui Michelangelo Antonioni rămîne cel mai interesant film al săptămînii curente. Aflăm în el germenii realizărilor de mai tîrziu ale regizorului italian (trilogia **Aventura, Noaptea, Eclipsa**). Filmul este magistral interpretat de Alida Valli, Betsy Blair, Steve Cochran, Gabriella Pallotti. Dramă psihologică de un profund realism.

■ UNORA LE PLACE JAZUL, filmul american al lui Billy Wilder (din creația căruia am văzut **Apartamentul**), se înscrie, de asemenea, printre evenimentele cinematografice ale sezonului, Comedie muzicală a cărei acțiune se petrece în jurul anilor '30, filmul reunește „stele" de primă mărime : regretata Marilyn Monroe, Tony Curtis, Jack Lemmon.

■ Se anunță, în curînd, programarea pe ecrane a filmului MARȘUL ASUPRA ROMEI, realizat de Dino Risi, cu Vittorio Gassman, Ugo Tognazzi, Roger Hanin. Marșul asupra Romei al fasciștilor conduși de Mussolini, în perioada imediat următoare primului război mondial, constituie obiectul unui film satiric.

■ În premieră, filmul lui Jacques Poitrenaud UN ȘOARECE PRINTRE BARBAȚI. Viața a doi cetățeni aparent onorabili (în fond bine specializați în mici furturi, spargeri, lovituri moderate, fără mari riscuri) este tulburată de o femeie. Între Louis de Funès, deci, și Maurice Biraud intervine Dany Saval. Prilej pentru o comedie uneori spirituală, fără mari pretenții.

■ De văzut : documentarul de lung-metraj despre JOCURILE OLIMPICE DIN INNSBRUCK. Pe cînd documentarul despre Olimpiada din Tokio ?

■ Documentare românești pe ecranele centrale : spiritualul OLTENII DIN OLTENIA (regizor Al. Boiangiu), emoționantul și veridicul A CUI E VINA ? (Florica Holban), poeticul PRINTRE LEBEDE ȘI BALOANE (Gabriel Barta), falsul MIINE ÎNCEPE AZI (Mihai Dimitriu).

cartea

■ **A apărut volumul 21 de Opere** ale lui K. Marx-F. Engels. Volumul cuprinde lucrări scrise de Engels între mai 1883 și decembrie 1889 : **Originea familiei, a proprietății private și a statului, Ludwig Feuerbach și sfîrșitul filozofiei clasice germane, Rolul violenței în istorie**, scriere neterminată despre Germania de după 1848.

■ Și o informație în plus despre răspîndirea scrierilor clasicilor marxism-leninismului la noi : cu volumele apărute între 1960 și 1965, operele acestora însumează peste 200 titluri într-un tiraj de aproape 9 000 000 exemplare.

■ Importantă și atrăgătoare cartea lui H. Daicoviciu : **Dacii**, semnificînd o nouă contribuție la cunoașterea vieții, istoriei și culturii strămoșilor noștri daco-geți ; multe puncte de vedere proprii autorul le motivează plauzibil și eficient.

■ A doua carte cu însemnări de călătorie a lui Dumitru Popescu se intitulează **Drumuri europene** (Ed. tineretului, colecția „În jurul lumii"). Ca și prima, ea oglindește fidel traseele parcurse, furnizînd date și observații grăitoare asupra oamenilor și locurilor în care autorul s-a oprit.

■ A apărut într-o ediție revăzută romanul **Risipitorii** de Marin Preda, dezbătut viu de critică la prima lui apariție. E o altă carte trainică a acestui mare scriitor al nostru, demnă de răsfurile și masa oricărui cititor.

■ **Opera lui Tudor Arghezi** se intitulează solida monografie a lui Dumitru Micu închinată marelui nostru poet (Editura tineretului).

■ Altă carte din domeniile esteticii și criticii de artă este cea a lui Silvian Iosifescu — **Artă și artă** (Editura pentru literatură).

■ Francisc Păcurariu ne propune în a sa **Introducere în literatura Americii Latine** (Editura pentru literatură universală) o schiță a istoriei literaturii acestui continent de la origini pînă în prezent. Cartea este însoțită de un cuvînt însinte al lui Miguel Angel Asturias.

■ Continuîndu-și seria „Mic îndreptar turistic", Editura Meridiane ne pune la dispoziție o **Sovata** bine informată (text Fr. Urseanu) și bine ilustrată.

■ Poeta Veronica Porumbacu și-a adunat în cartea recent apărută **Bilet în circuit** notațiile din cîteva călătorii făcute prin țară. Factura reportericească a cărții nu exclude o poezie discret conținută. Autoarea surprinde cu prospețime peisajul străbătut în continuă transformare și oamenii care-i sporesc frumusețea.

■ Anul 1865 marchează un eveniment deosebit în istoria literaturii ruse și universale : atunci a fost publicată prima parte a romanului **Război și pace** de L. Tolstoi. La Moscova s-a sărbătorit recent evenimentul. „Literaturnaia Gazeta" relatează cu acest prilej că au fost tipărite pînă în prezent 170 de ediții ale romanului **Război și pace**, cu un tiraj total de aproape nouă milioane exemplare.

■ În Republica Sud-Africană a fost interzis noul roman **Orgie** al tînărului scriitor André Brink, deoarece autorul se pronunță fățiș împotriva segregației rasiale. A fost interzisă și publicația „Sixtiers" aparținînd grupului literar din care face parte André Brink.

■ **Proust**, ultima lucrare a scriitorului englez George Painter, e considerată de critică prima biografie completă a marelui scriitor francez. Volumul al II-lea al acestei lucrări a apărut recent la Londra, iar editura franceză, „Mercure de France" publică în septembrie primul volum.

■ **Și apoi a izbucnit războiul** este intitulată noua lucrare a lui Domenico Paolella, scriitor și regizor italian, în care este reconstituit, minut cu minut, ceea ce s-a întîmplat în întreaga Europă la 31 august 1939, zi care a precedat izbucnirii celui de-al doilea război mondial. Autorul s-a documentat studiind Arhivele secrete de la Foreign Office, Wilhelmstrasse, Quay d'Orsay, Palazzo Chigi și documentele apărute în presa zilei respective.

■ **La Paris** a apărut volumul al II-lea al **Corespondenței lui Mallarmé**. Primul volum a fost publicat în 1959, datorită lui Henri Mondor care, după o muncă asiduă, a reușit să strîngă, studieze și claseze o parte din corespondențele marelui poet. Volumul al II-lea — datorat lui Lloyd James Augustin, profesor la Universitatea din Cambridge — conține 250 de scrisori din anii 1877-1885, epocă în care Mallarmé, stabilit la Paris, a jucat un rol de seamă în viața literar-artistică a marii metropole.

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

cadran

INTERNAȚIONAL

NEW YORK: SPECTRUL SETEI

Cea mai mare metropolă americană — New Yorkul — trăiește intens două campanii : maratonul alegerilor pentru funcția de primar al orașului și lupta împotriva lipsei catastrofale de apă. Dacă prima campanie se consumă, deocamdată, în pasionante discursuri politice, lipsa apei afectează direct viața cetățeanului newyorkez. Au trecut cincisprezece ani de cînd orașul nu mai trăise sub amenințătorul spectru al setei. Autoritățile au luat atunci, în anii 1949-1950, măsuri urgente pentru începerea construirii unei stații de pompaj pe fluviul Hudson. Dar cei doi ani de secetă au trecut, optimismul a învins teama și lucrările au fost abandonate. Prea timpuriu însă... De patru ani echilibrul hidrologic al coastei de nord-est a S.U.A. este serios amenințat. Iarna, destul de îndepărtată, este așteptată cu speranță, dar pînă atunci, în renumitele cîmpii ale Vermontului și Massachusettsului fermierii sînt obligați să aducă apă vitelor însetate cu camioane-cisterne. La New York călătorul este întîmpinat la hoteluri cu afișe politicoase prin care este rugat să economisească apa... La restaurante chelnerii nu mai servesc la masă obișnuita apă de la gheață decît la cerere. Restricțiile au cuprins și viața intimă a cetățeanului : i s-a interzis să-și ude grădina, să-și spele mașina. Fîntînile arteziene au amuțit în parcuri. Doar în fața uriașului imobil al trustului de presă Time-Life, țîșnirile arterienelor nu s-au oprit. Dar un anunț informează că aceste țîșnituri de apă se hrănesc din „produsele de recuperare"...

Meteorologii și hidrologii, neputincioși în fața fenomenelor naturii, se lansează în tot felul de ipoteze și teorii care hrănesc coloanele ziarelor. Unii atribuie cauzele acestei secete nemaiîntîlnite în ultima sută de ani unei persistente zone de joasă presiune care a deviat precipitațiile spre Labrador și ocean, alții acuză curentul rece care se strecoară între țărmul continental și Golfstrom. Nu lipsesc nici cei care pun seceta pe seama cenușii vulcanilor care au erupt în Bali. Dar indiferent de cauze, criza de apă este amenințătoare și municipalitatea orașului a fost nevoită să reia lucrările abandonate cu cincisprezece ani în urmă. Zi și noapte se lucrează la stația de pompaj de pe Hudson și cetățenii așteaptă cele 450 milioane de litri de apă, puternic clorați, ca pe o adevărată salvare.

I. CORIBAN

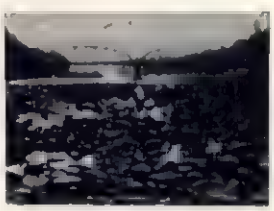

Urmările secetei: rîul Delaware a secat...

„FĂRĂ BANI NU ESTE MUZICĂ"

„De obicei în această perioadă ruinele romane erau de mult transformate în mari edificii sonore ; bazilica Maxentius oferea săli cu rezonanță pentru concerte simfonice, iar termele lui Caracalla — pentru stagiunea de vară a operei. Muzica a făcut să vibreze pietrele cenușii și sufletele turiștilor melomani. Lucrurile nu s-au petrecut la fel în acest an și nu numai datorită întîrzierii verii din punct de vedere meteorologic. Pare că se confirmă proverbul «fără bani nu este muzică». Cele 18 opere și orchestre simfonice ale Italiei, subvenționate de stat, se află la capătul puterilor lor financiare și înoată în datorii. Cu amărăciune și disperare ele cer ajutorul guvernului. Urmărind o nouă reglementare constituțională pentru ajutoarele financiare acordate operei, statul ezită cu alocațiile sale. În pofida promisiunilor făcute de miniștrii de resort, guvernul Moro este prea ocupat cu propria sa salvare și cu învingerea propriilor sale crize ca să se mai gîndească la criza operei...

Fără bani nu va veni deci, în acest an, nici muzică. Așa au amenințat cel puțin cei 1 500 de cîntăreți, muzicieni, dansatori, dirijori, scenografi din Roma. De la greve au trecut la agitație, de la agitație la manifestații de protest. Cortegiul de protest s-a format în clădirea operei și s-a deplasat încet spre forumul imperial (fotografia de sus), în timp ce corul a făcut să răsune puternic patrioticul cîntec elegiac al sclavilor din opera «Nabucodonosor» de Verdi : «Du-te gînd, pe aripi aurite...» A fost foarte impresionant..."

Rîndurile de mai sus au apărut, cu puțină vreme în urmă, în ziarul austriac „Die Presse", sub titlul : „Și Opera din Roma își are criza sa". O declarație făcută în aceste zile de directorul artistic al Operei din Roma, Massimo Bogiakino, vine să completeze revelațiile cuprinse în articolul mai sus-citat. Astfel, Bogiakino a precizat că personalul Operei — în total circa 400 coriști, dansatori, instrumentiști, tehnicieni etc. — nu-și vor primi salariile pe luna iulie dacă guvernul nu va pune la dispoziție mijloacele financiare necesare. În aceeași situație se află aproape toate cele 18 principale companii de operă și formații simfonice din Italia — care se văd puse în situația de a-și închide porțile începînd din luna august.

REZULTATELE... ÎN 1967

În condițiile dificile ale balanței de plăți a Angliei și fluctuațiilor cărora are să le facă față lira sterlină, balastul întreținerii unităților engleze staționate în R. F. Germană devine tot mai greu de suportat pentru visteria britanică. Acestei probleme i-au fost consacrate negocierile purtate la Bonn de ministrul adjunct de finanțe al Angliei, John Diamond, soldate cu promisiunea R. F. Germane că va acoperi parțial cheltuielile Angliei prin comenzi anuale către firmele engleze, în valoare de 37 milioane de lire sterline, pînă în 1967. Respectivele tratative au prilejuit apariția în presa vest-europeană a unor articole care au dat în vileag aspecte inedite din relațiile anglo-vest-germane.

Astfel s-a relatat că primul acord, a cărui valabilitate a expirat în martie 1964, consemna obligația asumată de R. F. Germană de a suporta direct o parte din cheltuielile respective. La reînnoirea acordului (negocierile s-au tărăgănat pînă în iulie 1964) s-a stabilit însă doar un angajament destul de vag al Bonnului de a compensa — în limitele posibilităților — o parte nedefinită din cele 85 milioane de lire sterline cheltuite anual pentru armata britanică de pe Rin. Cînd primul ministru H. Wilson a vizitat Bonnul (martie a.c.), el i-a cerut cancelarului Erhard să ia măsuri pentru onorarea comenzilor promise, deoarece pînă atunci din sumă fusese acoperită doar o parte mult prea mică ; se pare însă că Wilson nu a obținut decît promisiunea că vor fi inițiate negocieri suplimentare. Cît privește motivele întîrzierii îndeplinirii promisiunilor făcute de R. F. Germană, acestea au fost atribuite... victimei, adică Angliei. După cum scria The Economist, „în Germania occidentală s-a vorbit prea mult în ultimele 18 luni despre neglijența frecventă a Angliei de a livra mărfurile la timpul și la locul stabilit".

Să fie care vorba de o campanie concertată ? Este greu de răspuns precis, dar trebuie amintit că într-un articol publicat în ziarul hamburghez Die Welt, cu prilejul vizitei reginei Angliei în R. F. Germană, ministrul economiei vest-germane K. Schmücker a dat în vileag amănunte necunoscute pînă atunci opiniei publice : 1) Acum doi ani ministrul vest-german de finanțe a repartizat 165 milioane mărci pentru achiziționarea de utilaje în Anglia, necesare proiectelor pe care diverse firme vest-germane s-au angajat să le realizeze în străinătate ; banii au rămas însă neatinși, deoarece partea engleză nu a făcut oferte pentru executarea comenzilor. 2) Administratorul căilor ferate vest-germane a anunțat că intenționează să achiziționeze material rulant din Anglia, în valoare de 14 milioane de mărci. Din patru companii engleze cărora li s-au prezentat cereri, trei nu au răspuns, iar a patra a cerut un preț peste cel curent al pieței. În urma acestui fapt, ministrul vest-german i-a sfătuit pe englezi „să

Scena finală a spectacolului prezentat de artiștii Teatrului satiric-muzical „C. Tănase" din București în marea sală pariziană de music-hall „Olympia". Publicul care a aplaudat îndelung pe artiștii români ca și cronicarii din capitala franceză sînt unanimi în aprecieri : „E un spectacol excelent, magnific !"

Aspect de la conferința de la Marlborough House din Londra, consacrată viitorului constituțional al insulelor Fiji. Situat în sud-estul Pacificului, arhipelagul celor 840 insule cu aproximativ 500 000 locuitori este, din 1874, colonie britanică.

Puternicele inundații care s-au abătut de curînd asupra Coreei de sud s-au soldat cu peste 100 morți ; 140 000 de oameni au rămas fără adăpost.

cultive o voință mai puternică de a exporta".

Acuzații de o parte și de alta... Este dificil totuși de stabilit cine pe cine a tras pe sfoară. Cert este că partea vest-germană nu s-a grăbit să acopere nici măcar parțial cheltuielile legate de întreținerea trupelor britanice din R.F.G., așa cum s-a convenit, prin comenzi în Anglia.

Ceea ce face ca în Anglia să se manifeste scepticism față de îndeplinirea înțelegerii la care s-a ajuns recent între ministrul de finanțe al R. F. Germane, Dahlgrün, și ministrul adjunct al finanțelor din Marea Britanie, John Diamond. După cum scria **The Economist**, „în actualele împrejurări trebuie să așteptăm pînă la 31 martie 1967 pentru a ne convinge dacă optimismul d-lui Diamond (în legătură cu onorarea angajamentelor părții vest-germane — n.a.) este justificat".

Z. FLOREA

RĂZBUNAREA LUI PYGMALION

Mulți au văzut cu ani în urmă filmul lui Josef von Sternberg „Îngerul albastru" cu Marlene Dietrich. Mulți care nu l-au văzut, au auzit de el.

Anii au trecut, filmul s-a înscris în istoria cinematografiei printre realizările cele mai remarcabile, iar Marlene Dietrich a devenit una dintre personalitățile artistice al căror nume spune mult, foarte

Marlene Dietrich cu regizorul care o lansat-o și azi o denigrează.

mult. Creatorul „Îngerului albastru" însă, după cîteva filme, a intrat în uitare. Retras de multă vreme în S.U.A., septuagenarul Josef von Sternberg a publicat de curînd o carte autobiografică cu un nume ciudat : „Distracție într-o spălătorie chinezească". După părerea revistei italiene **L'Europeo**, „cu un titlu puțin comercial și cu un autor atît de puțin cunoscut generației de astăzi era nevoie de o lovitură pentru ca lucrarea să aibă oarecare șanse de a găsi cititori. Von Sternberg a ales calea cea mai zgomotoasă : aceea de a distruge mitul actriței Marlene Dietrich". Așadar, regizorul, devenit un Pygmalion ce se răzbună pe propria sa creație, s-a hotărît să întreprindă ceea ce nici un cineast n-a făcut vreodată : să denigreze o artistă pe care a lansat-o — mai mult : o artistă al cărei talent viguros și multilateral l-au aplaudat generații întregi.

Cartea lui von Sternberg își „informează" cititorii că „Marlene Dietrich nu avea nici o vocație, nici o calitate înnăscută pentru a deveni artistă. Trebuia să-i explici totul de-a fir-a-păr. Ea avea numai faimoasele-i picioare". Zeci de pagini se ocupă de Marlene, ale cărei creații în filme sînt răstălmăcite ; autorul cărții vrea parcă cu orice preț să ne facă să vedem în aceste creații doar un rezultat al străduaniei neîncetate cu care el însuși compunea rolul, secvență cu secvență, în fața artistei devenite „un instrument docil" în mîinile regizorului.

Despre talentul ei — nici o vorbă. În schimb, pentru a întuneca și mai mult imaginea Marlenei, autorul cărții ține să adauge că în afara platourilor de filmare persoana artistei nu prezenta interes : „...era bine îmbrăcată și se credea frumoasă... Tot ceea ce o preocupa pe lume erau fiica sa, un gramofon și discul unui cîntăreț pe nume Whispering Jack Smith".

Cui îi folosește veninul pe care Josef von Sternberg l-a strîns în paginile cărții sale ? Nimănui. A vrut să reintre în atenția opiniei publice după atîta amar de vreme, dar n-a reușit decît să stîrnească dezaprobare.

M. MIHĂILESCU

BANDEROLA

Robert Lowell Moor-jr., fiul unuia dintre businessmenii americani ai industriei hoteliere, a intrat în rîndul „beretelor verzi" (așa-numitele forțe speciale antipartizane ale S.U.A.), o dată cu primirea sa la cursul pentru „războiul special" (antipartizan) de la Fort-Bragg (statul South Carolina), după absolvirea școlii militare de parașutiști din statul Georgia. Apoi — în 1964 — s-a aflat timp de șase luni în rîndul acestor „forțe speciale" în Vietnamul de sud. Reîntors în S.U.A., Moor a scris o carte în care și-a propus să prezinte cititorilor americani „beretele verzi" — create în 1952 de Pentagon și C.I.A. pentru lupta împotriva mișcărilor de eliberare națională — precum și „faptele lor de vitejie" la care a fost martor în decursul celor șase luni petrecute în Vietnam. Numai că, în loc de satisfacție, la Pentagon s-a manifestat nemulțumire față de apariția cărții.

Explicația acestei atitudini începe să-ți apară limpede chiar de la lectura primelor file, unde autorul (care pe copertă semnează cu numele puțin schimbat : Robin Moor) își prezintă eroii. Printre aceștia Moor semnalează prezența multor elemente dubioase, cum ar fi de pildă un oarecare Korny, înfățișat ca „ofițer ideal al forțelor speciale". Dar Korny nu este decît un hitlerist „care a scăpat cu viață de pe frontul de est" și pe care agenții ce se ocupă cu recrutarea forțelor speciale l-au remarcat în timpul unei încăierări într-o circiumă dintr-un oraș vest-german !... În Vietnamul de sud, Moor l-a întîlnit de asemeni activînd în rîndul forțelor speciale și pe maiorul Fritz Scharne, fost membru al organizației fasciste de tineret „Hitlerjugend" și participant la invaziile armatelor naziste. Astfel de figuri se ocupă îndeosebi de instruirea marionetelor de la Saigon în „arta" torturării patrioților sud-vietnamezi. Pagini întregi din cartea lui Moor sînt consacrate redării unor scene înfiorătoare de torturare bestială a patrioților sud-vietnamezi la cartierul general al forțelor speciale.

„Beretele verzi" nu acționează însă numai în țările aflate sub dictatul S.U.A., unde instruiesc și conduc unitățile de represiune care apără regimuri antipopulare. Moor descrie, spre exemplu, o bază secretă din Vietnamul de sud unde sînt pregătiți diversioniști pentru a fi trimiși într-o serie de țări independente din Asia.

Dacă autorul n-o spune pe șleau, din relatările sale reiese clar sentimentele poporului sud-vietnamez față de intervenționiști. Asupra acestora se abate la tot pasul mînia răzbunătoare a forțelor patriotice din Vietnamul de sud. Foarte adesea ele declanșează atacuri îndrăznețe chiar împotriva unora din cele mai bine păzite centre ale forțelor speciale. Moor însuși se minunează că a scăpat cu viață în timpul jumătății de an de serviciu în Vietnam. Iar finalul de-a dreptul pesimist al cărții este cît se poate de semnificativ: „Intensitatea războiului din Vietnam — scrie Moor — se întețește și un număr tot mai mare de americani sînt omorîți și răniți în fiecare zi. Care va fi sfîrșitul evenimentelor din Vietnam, aceasta s-o ghicească alții..."

În lumina celor de mai sus este oare de mirare că îndată după apariția cărții „Beretele verzi" însuși secretarul adjunct al apărării S.U.A., Sylvester, a cerut de urgență „lămuriri" la editura „Crown" care a tipărit-o ? Și astfel deasupra copertei și-a făcut apariția de îndată o banderolă galbenă purtînd următoarea inscripție : „O ficțiune mai bizară decît faptele". Banderolă care însă nu poate înșela pe nimeni asupra realității faptelor relatate în carte.

I. CIOARĂ

Edward Heath făcînd declarații presei după alegerea sa ca nou lider al partidului conservator.

PREZICERI

Cu prilejul alegerii lui Heath în funcția de lider al partidului conservator, la Londra a fost pusă în circulație următoarea opinie pe care ar fi exprimat-o generalul de Gaulle în particular, în urmă cu cîțiva ani, după veto-ul opus de Franța intrării Angliei în Piața comună : „Laburiștii vor veni la putere pentru o perioadă scurtă și dezastruoasă, apoi conservatorii vor reveni la putere avînd pe Heath în fruntea lor și el va fi cel care va asigura intrarea Angliei în Europa". Remarca împrumută ceva din stilul prorocirilor biblice, și difuzarea ei acum urmărește a sublinia că la putere va veni inevitabil partidul conservator, avînd la conducere un partizan înfocat al intrării Angliei în Piața comună, care, spre deosebire de alți conservatori cu concepții asemănătoare, ar avea în plus atuul de a se putea bucura de încrederea și sprijinul generalului de Gaulle.

Din nefericire pentru cei ce au făcut uz de această prorocire în scopurile sus-amintite, alegerea lui Heath a avut loc mult prea tîrziu pentru ca ea să fie operantă. Campionul conservator al Pieței comune prelia frînele conducerii partidului exact în momentul cînd în Franța răceala față de concepțiile comunitare a provocat cea mai mare criză de la înființarea C.E.E. și cînd diplomația franceză preferă calea relațiilor bilaterale celei integraționiste.

Există totuși un punct în care profeția apare neașteptat de actuală : rezultatele guvernării laburiste. Simultan aproape cu anunțarea alegerii lui Heath, guvernul laburist a dat publicității un întreg program de austeritate care lichidează cea mai mare parte a promisiunilor sale cu caracter social. Între altele au fost amînate planurile cu privire la locuințe ieftine, cu privire la garantarea veniturilor salariate și la anularea plății pentru unele servicii medicale. Economia apare într-o asemenea situație încît, deși măsurile de austeritate sînt foarte severe, iar presa conservatoare le apreciază drept „realiste", „Times" este de părere că ele nu pot constitui altceva decît „o operație de menținere pe loc", întrucît puține dintre măsuri „merg la inima lucrurilor".

Preluînd puterea, laburiștii au dezvăluit că au moștenit o situație economică dezastruoasă de la conservatori. Acum, aceștia din urmă afirmă că rezultatele economice demonstrează „incompetența guvernării laburiste". În cazul că actualul guvern ar cădea — și asaltul în acest scop a început în săptămîna ce s-a terminat — ne putem aștepta la reluarea jocului : conservatorii se vor plînge de moștenirea primită, iar laburiștii de incompetența urmașilor.

După cum se vede, prea multe profeții nu se pot face. Dar dacă se ține seama că un punct comun al ambelor guvernări — fie conservatoare, fie laburiste — a constituit-o și o constituie politica bazelor militare pe teritorii străine, politica cheltuielilor militare excesive ce grevează cel mai greu economia engleză, devine posibilă o singură prezicere fundamentată : din acest impas Anglia nu poate fi scoasă nici de un conservator partizan al Pieței comune și nici de un laburist promotor al politicii „la est de Suez". Pentru aceasta e necesar un partizan convins și eficient al dezarmării.

N. LUPU

În Palatul Națiunilor din Geneva și-a reluat recent lucrările, după o întrerupere de aproape zece luni, Comitetul celor 18 state pentru dezarmare.

Un grup de membri ai unităților forțelor patriotice care s-au distins în operațiunile ofensive desfășurate împotriva trupelor americane și ale regimului marionetă de la Saigon s-au fotografiat recent împreună cu președintele Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud, Nguyen Hun Tho.

Bombe americane transformă în flăcări și scrum ogoarele și căsuțele țărănești dintr-o localitate sud-vietnameză.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Ion VULPESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41.505

PROASPĂTĂ
CA O FLOARE
CU LOȚIUNEA

IDEAL

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

33

Anul XIV nr. 33 (533) — 14 august 1965

GAUDEAMUS IGITUR...
LA MUNTE ȘI LA MARE

EXTRAORDINARA ISTORIE A ELEMENTULUI 5

STRĂBUNII RACHETEI BALISTICE

ÎN ÎNTÎMPINAREA MARII SĂRBĂ

Apropierea celei de-a XXI-a aniversări a Eliberării a dat un nou imbold întrecerii socialiste care a cuprins întreaga țară, declanșînd entuziasmul și energia creatoare a mii și mii de oameni ai muncii din toate sectoarele de muncă. Zi de zi devin cunoscute tot mai multe realizări în această amplă activitate mobilizatoare.

Redăm mai jos cîteva date semnificative din bilanțul general al întrecerii.

TORI

1 În cinstea celei de-a XXI-a aniversări a Eliberării, colectivul de muncitori, ingineri și tehnicieni ai uzinei „Victoria"-Florești, reg. Ploiești, au raportat îndeplinirea planului de producție pe primele 7 luni ale anului în curs, în proporție de 105 la sută. În fotografie : se execută controlul final la un nou lot de anvelope pentru tractoare auto.

2 Pînă în prezent la „Tricotajul roșu" s-au obținut economii peste plan în valoare de 223 000 lei. Aceasta reprezintă una din prevederile angajamentului luat în cinstea zilei de 23 August de către colectivul acestei întreprinderi. Alți indicatori ai întrecerii la care s-au obținut realizări importante : beneficii peste plan — 291 000 lei ; producție globală — 93 865 lei ; numărul modelelor noi de tricotaje introduse în fabricație — 40. În fotografie : aspect din secția de tricotat a întreprinderii.

3 Constructorii hidrocentralei „Gheorghe Gheorghiu-Dej" au dobîndit o nouă și importantă victorie în cinstea zilei de 23 August : străpungerea celui mai lung tronson de pe galeria de fugă Arefu-Corbeni. În dimineața zilei de 10 august, în urma străpungerii s-au întîlnit minerii și betoniștii brigadierului Dumitru Galeș de la galeria Corbeni-amonte cu brigada comunistului Alexandru Farcaș de la galeria Aref-aval. Străpungerea Corbeni-amonte—Aref-aval a fost efectuată cu peste 100 de zile înainte de termenul prevăzut de proiectanți și cu 13 zile mai devreme față de angajamentul constructorilor.

4 Minerii din bazinul carbonifer al Văii Jiului, antrenați în întrecerea socialistă, au obținut importante succese în cinstea zilei de 23 August. Bilanțul lunii iulie a înregistrat o cantitate de 11 751 tone de cărbune cocsificabil și energetic peste plan. Numai la Lupeni s-au extras 800 tone cărbune cocsificabil peste prevederile planului. În fotografie : o nouă cantitate de cărbune realizat peste plan a sosit în gara din Lupeni.

5 Schela Târgoviște, sectorul Aninoasa. Planul de producție pe luna iulie a fost realizat în proporție de 119 la sută. Hotărîți să traducă în fapt angajamentele luate în cinstea zilei de 23 August, sudorii brigăzii a III-a au obținut o importantă depășire a cifrelor de plan pe luna iulie. În fotografie : se execută ultimele lucrări de dare în folosință a unei noi sonde la schela Târgoviște, sectorul Aninoasa.

6 La Cooperativa agricolă de producție Cornetu, reg. București, mecanizatorii de la S.M.T. Ciorogîrla desfășoară o vie activitate pentru efectuarea, în cît mai scurt timp posibil, a arăturilor adînci de vară. Angajamentul lor de a reduce termenul prevăzut pentru aceste lucrări a fost îndeplinit cu anticipație.

CITIND PROIECTUL DE CONSTITUȚIE

de Eugen FRUNZĂ

Sub ochii mei se află textul proiectului de Constituție a Republicii Socialiste România. Citesc rîndurile de tipar, sobre, riguros organizate pe capitole și paragrafe, într-o suită solemnă de definiții capitale pentru viața întregii țări și a fiecărui cetățean în parte. Citesc și, pe nesimțite, gîndul străbate în paralel o istorie și o epopee.

Mă gîndesc emoționat la autorul acestei legi de căpătîi și îl văd multiplicat în milioane de oameni care populează pămîntul României. Cu faptele lor zilnice, și mari și mai mărunte, cu eroismul muncii lor, cu rîvna lor de mai bine, cu dragostea lor de patrie, cu visurile și talentul lor, cu inima lor dăruită libertății, cu înalta lor demnitate, a fost scris cuvînt cu cuvînt textul viitoarei Constituții. Pentru că autorul acestui text e însuși poporul care, făurindu-și conștient istoria, pune la temelia tuturor legilor împlinirile și necesitățile sale. Există oare un drept mai cuprinzător decît acela de a stabili propriile tale drepturi și îndatoriri ? Aceasta e suprema cucerire a unui popor. Aceasta e rodul minunat al deceniilor de luptă și muncă desfășurate sub steagul glorios al Partidului Comunist Român.

Mă gîndesc așadar la milioanele de oameni care au elaborat, an după an, capitol după capitol, textul viitoarei lor Constituții. Chemați către o viață nouă, ei s-au dăruit trup și suflet marii cauze a socialismului. Pe ruinele fumegînde ale războiului s-au înălțat primele trepte către ziua de azi. Mai stăruie în văzduh scoruri de la Agnita-Botorca, de la întîiul tractor românesc, de la primele construcții de fabrici și școli, de la șantierele de început ale producției socialiste. Se mai leagănă în amintire primul cimp fără haturi, cu grîul respirînd în voie. Și cîntecele proaspăt tolite într-o slavă omului eliberat.

Drumul străbătut de atunci e unul de uriașă importanță istorică. Poporul și-a modificat radical destinul. La recentul Congres al partidului, marile noastre victorii pe toate tărîmurile vieții și-au aflat expresia sintetică în raportul Comitetului Central, prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cu cîtă mîndrie privim astăzi în jurul nostru ! Cu cîtă admirație ne privesc alte țări și popoare ! S-a statornicit o realitate nouă, o puternică industrie modernă, o agricultură cu vaste perspective, o efervescență culturală fără precedent. Se desăvîrșește marea operă materială și spirituală a socialismului. Noi viteze și ritmuri s-au eliberat din adîncuri, alte relații s-au întemeiat între oameni, viitorul e captat în orizontul prezentului, prevăzut și modelat după un program științific.

Autorul și marele stăpîn al acestor cuceriri, poporul nostru harnic și devotat celor mai nobile idealuri, el, neîntrecutul constructor și visător, și-a înscris propria sa existență de azi și de mîine în proiectul de Constituție. În textul lui totul e adevăr prezent și perspectivă sigură. Fiecare cuvînt din acest text are deplină și concretă acoperire faptică.

Dedesubtul ultimului capitol al noii noastre Constituții istoria va descifra glorioasa isăliturâ a poporului român.

GAUDEAMUS IGITUR...

Mai bine de trei luni pe an (socotind şi vacanţa de iarnă), cînd zici studenţie, îţi vine în minte plaja de la Costineşti ori cărările munţilor, o carte îndrăgită pentru care acum s-a găsit timpul cel mai bun de a fi citită pe îndelete, îţi vin în minte serile de tabără cu twisturi şi hully-gully ori figura încruntată a unuia care s-a încurcat la concursul „Cine ştie, cîştigă".

Aşadar, mai bine de trei luni pe an, deviza studenţească este „să ne bucurăm de vacanţă" (n.n. : restanţierii o fac în felul lor, de care nu ne ocupăm astăzi)...

„Gaudeamus igitur" la mijlocul lui august. Cum ?

Reporterii noştri, aflaţi la Costineşti şi Pîrîul Rece, l-au transformat pe acest „cum" în cîteva întrebări adresate studenţilor din cele două tabere.

Ura ! Am cîştigat concursul de orientare turistică.

LA PÎRÎUL RECE

1) Care trebuie să fie, după părerea dumneavoastră, atributul nr. 1 al vieţii în tabăra studenţească ?
2) Cum s-au împletit odihna cu activitatea sportivă şi acţiunile cultural-artistice ?
3) Care dintre activităţile culturale ale taberei v-au interesat mai mult ?
4) Ce v-a plictisit ?
5) Vi s-a solicitat vreodată iniţiativa personală ?
6) Ce-aţi fi vrut să întîlniţi în tabără şi n-aţi avut prilejul ?

Adrian Tărăneanu, anul IV, Facultatea de construcţii civile şi industriale, Bucureşti.

1) Mişcarea. Cît mai multe excursii organizate. Exact ce-am întîlnit aici.
2) Sînt vizibile eforturile pentru a se realiza un echilibru între odihna propriu-zisă, sport şi diferitele programe culturale. Din păcate uneori nu s-a putut evita suprapunerea ; într-o zi un meci de volei ce se anunţa interesant a coincis cu concursul de orientare turistică.
3) Un concurs „Cine ştie, cîştigă", cu tema „Obiective noi pe harta patriei". A fost un bun prilej de verificare a cunoştinţelor la zi.
4) Ah... muzica de dans. N-o să credeţi, tocmai ea. Melodiile au fost prost distribuite ; pe unele benzi au fost înregistrate numai twisturi, pe altele numai tangouri. Vă daţi seama...
5) Nu. Dacă aş fi fost întrebat, aş fi propus o excursie la Rîşnov.
6) Mai multă fantezie în organizarea unor distracţii ; bunăoară, în timpul pauzelor, la dans, s-ar fi putut înjgheba cîteva jocuri amuzante. Aici ne-am mulţumit doar să dansăm.

Suzana Kserr, anul III, Institutul de arte plastice, Cluj.

1) Prietenia între cei ce sînt pentru 12 zile stăpînii acestor locuri. Tabăra, cu acţiunile ei multe şi variate, ne-a strîns pe toţi în mici colective pe care am vrea să le întîlnim şi altădată.
2) Am găsit aici o mare varietate de activităţi şi, cred eu, nici una n-a dăunat alteia. Pentru că nu-mi place voleiul, stau la club, particip la audiţii în timp ce suporterii înfocaţi sau jucătorii sînt pe teren. Desigur, sînt unii care ar vrea să fie şi colo, şi colo. Dar în tabără nu se poate stabili un grafic riguros al tuturor pasiunilor fiecăruia.
3) Audiţiile din Beethoven şi Enescu. Dar de ce n-au fost atraşi mai mulţi studenţi ?
4) Nimic.
5) Nu. În afară de unele mici excursii în grup, nu ne-am prea bătut capul să propunem ceva conducerii taberei, ceva care să se poată realiza în zilele cît am stat aici.
6) În zilele ploioase mi-ar fi plăcut să găsesc la club mai multe benzi cu muzică simfonică. De cea uşoară n-am dus lipsă, ne întîmpina la tot pasul.

Neiu Toplicescu, absolvent al Facultăţii de transporturi, institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej", Bucureşti.

1) Echilibrul între odihnă şi distracţii. Dar prin odihnă înţeleg neapărat latura ei activă, mişcarea. Fiindcă sîntem la munte, bineînţeles că mă gîndesc la excursii. Eu unul, oricît ar fi de multe, nu m-ar sătura. Aş merge şi noaptea.
2) Din dorinţa de a avea un program cît mai variat, unele activităţi au coincis şi, de multe ori, stăteam în cumpănă unde să ne ducem.
3) Întrecerile sportive amicale.
4) Cărţile din bibliotecă. Au fost aduse la întîmplare. Tituri şi autori nesemnificativi. Foarte puţine lucrări contemporane. Nu mai vorbesc de faptul că n-am găsit nici un volum de Eminescu.
5) Sînt un veteran al taberelor studenţeşti şi pot să vă spun că aici, la Pîrîul Rece, am întîlnit aproape tot ce mi-a dorit inima.

Corneliu Birsan, anul V, institutul de arhitectură „Ion Mincu", Bucureşti.

1) Înfiriparea unor noi prietenii. Eu mi-am dorit să întîlnesc un grup de plimbăreţi ale căror planuri de excursii să se potrivească cu ale mele. Plec din tabără încîntat de prietenii mei din toată ţara.
2) Dacă doriţi un calificativ, l-aş folosi pe acesta : echilibrat. Programul nostru a fost întocmit cu chibzuinţă, aşa mi se pare mie.
3) Două dintre concursurile „Cine ştie, cîştigă" : „Cunoaşteţi poezia şi autorul" ? şi „Succese ale artei româneşti peste hotare". Întrebările nu au fost însă întotdeauna suficient de gradate, iar datorită faptului că biblioteca e cam învechită, la primul concurs au fost prea multe întrebări din poezia de la 1848.
4) Nu ştiu cum arată plictiseala pe aici.
5) Îmi pare rău că am aşteptat să fim „solicitaţi", în loc să venim noi cu idei, cu propuneri simple şi uşor de înfăptuit. Împreună cu o colegă m-am gîndit la un concurs de caricaturi (în tabără sînt destui studenţi la arte plas-

La Pîrîul Rece.

ANCHETA FLACĂRII

LA MUNTE ȘI LA MARE

tice și arhitectură). Acum însă e prea tîrziu.

6) Mi-ar fi plăcut să ne fi vizitat un artist îndrăgit.

Petru Cioca, Facultatea de construcții, Timișoara.

1) Vîrsta noastră se caracterizează prin elan și voioșie. Desigur că acestea le vom socoti ca trăsătura caracteristică a taberei ; corelate însă cu disciplina...

2) Fără o activitate culturală, odihna ar însemna monotonie. Deci, să luptăm împotriva monotoniei prin acțiuni variate.

3) Toate acțiunile. Îndeosebi excursiile.

4) Cum se putea să mă plictisesc ?

5) Inițiativa propriu-zisă nu, dar fantezia da. Atunci cînd vezi munții, se mai poate vorbi oare de lipsa fanteziei ?

6) Voiam să întîlnesc chiar ceea ce am întîlnit : o vreme frumoasă, o stațiune frumoasă, confort, distracții.

...ȘI LA COSTINEȘTI

1. Cum vi se pare tabăra, organizarea ei ?

2. Ce anume v-a plăcut și ce v-a nemulțumit ?

3. Cum ați petrecut ziua de ieri ?

4. Cîteva impresii despre viața taberei !

Ibolya Ordög, anul IV, Facultatea de horticultură, institutul agronomic „Nicolae Bălcescu", București. (Are părul de un blond mocnit și e înaltă. Citea, culcată pe plajă, un roman de Balzac. Răspunde exploziv, liric.)

— Sînt din Baia-Mare. Vin pentru prima dată la Costinești. Dar m-am împrietenit cu marea îndată. Avem o cazare excelentă ; noile căsuțe sînt atît de intime ! În ele îți poți reculege toate gîndurile dintr-o zi. Masa e bogată și prăjiturile excepționale. Totuși, o dată, masa mi s-a părut șablon : și felul întîi, și felul doi erau gătite cu cartofi. Mi-au plăcut mult concursurile între diferite centre universitare (baschet, volei, fotbal, pescuitul sticlelor de bere, fuga în sac etc.). Aș fi vrut să participăm și noi, fetele, la ele. Dimineața, în primele patru zile am ținut cont de recomandările medicului și am stat puțin la soare. Atunci am citit „Concert de muzică de Bach" și „Manon Lescaut". Ieri am făcut plajă toată dimineața. După-amiază am pescuit la stînci (trebuie să vă spun că mi-am cumpărat o undiță și că am prins patru guvizi), apoi seara am fost la dans. În fiecare dimineață mă scol la ora 4,30 să văd răsăritul. Azi soarele a ieșit din mare mai frumos ca oricînd. Probabil pentru că azi mă despart de prieteni. Plec pentru o lună de zile în practică de producție, la Medgidia. Astă-seară e carnaval și nu știu cum să mă îmbrac. În orice caz, mască am ; mi-a dăruit-o un student de la arhitectură ; desenează frumos, cu talent...

Eugen Gladce, anul IV fizică, Universitatea din Timișoara. (Mărunt, fruntea senină ; învîrte în mîini un aparat de fotografiat.)

— Chiar acum mi-am fotografiat prietenii. Aici, la Costinești, îmi place foarte mult. Pe plajă e o animație teribilă.

(Continuare în pag. 6)

La Costinești.

GAUDEAMUS IGITUR...

LA MUNTE ȘI LA MARE

— Care este scopul acțiunilor sportive din tabără ?

Răspunde **TUDOR HOMOȘ**, director adjunct al taberei studențești Pîrîul Rece.

— Trebuie să organizăm o odihnă recreativă studenților. Profitînd de cadrul natural, ne axăm în special pe activitatea turistică. Se organizează la început excursii care cer un efort mai redus, în scopul verificării forței studenților, apoi excursii mai mari, cu solicitări mai intense. Aproape 85-90% dintre studenți au participat la excursiile organizate la Castelul Bran, Cheile Rîșnoavei, Fabrica de scule de la Rîșnov, Cristianul Mare, Diham etc.

— Ce vă nemulțumește aici ?

— Deseori studenții vin nu prea echipați, adică fără minimul necesar unei excursii. Mulți rămîn preocupați numai de dans. Stațiunea și geografia locului sînt puțin cunoscute de cei ce sosesc, astfel încît abia pe parcurs se reușește o familiarizare. O propunere pe care o facem ar fi ca cercul de inițiere turistică de pe lîngă Centrul universitar București să trimită mai mulți ghizi. Să fie recrutați din toate institutele studenți cu dragoste pentru turism, să fie inițiați în geografia locului și să îndrume seriile din tabără. Chiar dintre cei ce sosesc anul acesta în tabără ar putea fi folosiți ghizi pentru anii următori.

Concursurile de orientare turistică pe care le organizăm dovedesc pe de o parte dragostea pentru turism, dar și o slabă orientare pe teren. Din moment ce preocupări există, se pot stimula. Ne-ar trebui un autobuz pentru transport. Ar fi mai ușoară deplasarea în localități mai depărtate de tabără.

— Considerați că actualele acțiuni cultural-sportive sînt suficiente ? Ce se va mai adăuga în viitor ?

— Acțiunile organizate sînt suficiente. Tabăra noastră urmărește să asigure o adevărată odihnă, evitînd supraîncărcările. Esențială este variația acțiunilor, completarea lor reciprocă. E chiar ceea ce urmărim noi. Încercăm să stimulăm și inițiativele studenților. Deseori grupuri organizate de ei pleacă în excursii în împrejurimi. Sînt frumoase aceste excursii, ele contribuie mai mult la apropierea studenților din diferite institute.

★

— Dumneavoastră vă place să dansați după muzica pe care o aveți la club ?

Răspunde IOAN PĂTROI, asistent, responsabilul cultural al taberei.

— Știu și eu... Noi am încercat să dăm o muzică în stare să satisfacă toate cererile. A cam lipsit muzica ușoară românească și un cerc de inițiere în dans, două hăcuri față de care studenții și-au manifestat dorința.

— Încotro se îndreaptă preferințele studenților ?

— Nu sînt la unison. Unii iubesc excursiile, alții dansul, altora le plac concursurile, filmele etc. La clubul taberei a existat un program zilnic, de la jocurile de club pînă la programul de dans, seara. Studenții au folosit și cărți de la biblioteca taberei. De asemenea n-au lipsit întrecerile sportive, meciurile amicale. Am remarcat, cu părere de rău, că majoritatea nu prea iubesc muzica simfonică. Așa se explică lipsa de interes pentru audiții ; deseori e o participare doar de ochii lumii. Ar trebui ca în timpul facultății să se intensifice activitatea de formare a gustului și înțelegerii pentru muzica „grea".

Improvizații „pirați" și-au tatuat cu năsnol pe piepturi numele corăbiei pe care vor naviga 12 zile.

Jocuri, discuții și iar jocuri. Pe aceeași plajă au loc cele mai interesante întreceri ; cum a fost cea de azi : concurs de înot cu ieșire pe uscat și fugă pînă la start. A fost nostim cînd un student corpolent (care exprima forță !) n-a reușit să ajungă pînă la start alergînd pe nisip. Ieri am fost în excursie la Muzeul de antichități din Constanța și seara am dansat cu colegele mele la reuniune. Mi-a plăcut mult în tabără, deși credeam că la mare e mai puțin frumos decît la munte. Știți, anul trecut am fost la Pîrîul Rece și aș fi spus că acolo e mai frumos ca oriunde. Acum îmi rezerv cuvintele cele mai bune pentru mare. De altfel, aici clubul mi se pare mai bogat și, în plus, e deschis toată ziua.

Iancu Antoa, anul IV, I.S.E., București. (înalt, grav, pare mai puțin obișnuit cu zîmbetul, preocupat interior de problemo. Își începe răspunsurile cu un fel de proverb)

— Cu cît ești mai mulțumit, cu atît ai mai puține de spus. Am fost și altădată aici. Anul acesta tabăra e organizată mai bine sub toate aspectele. Totuși, deși au apărut excepționalele căsuțe, nu trebuiau neglijate nici corturile în care locuim noi, băieții. Aceste corturi s-au cam uzat, ar fi nevoie de altele noi. Vara aceasta este mai răcoroasă și nu s-au dat de la bun început cîte două paturi. În ce privește recreația, n-a fost seară fără dans sau fără spectacol, n-a fost zi fără concursuri și excursii. Tot timpul am avut ce face. Ieri am făcut plajă și dimineața și după-amiază, iar seara am fost la dans. M-a nemulțumit faptul că se practică numai twistul, pe care îl dansează cîțiva, marea masă a studenților rămînînd spectatori. Cred că la mare s-ar dansa cu plăcere și un vals. Ar fi bine dacă s-ar recurge la programe paralele (dans, dar și film sau altceva). Desigur, la Costinești cea mai mare distracție e jocul cu scoarele, plaja. Mi-au plăcut mult stelele Costineștiului, pe care le-am privegheat seară de seară pînă tîrziu.

Tiberiu Dancia, absolvent al Facultății de medicină din Cluj, secția pediatrie.

— Am avut o surpriză plăcută în Costinești, pentru că nu fusesem niciodată la mare. Constat că așa cum li se asigură studenților și în centrele universitare condiții optime, același lucru se întîmplă și în taberele studențești. Nu numai hrana, cazarea, dar observ întensa preocupare din partea comandamentului de a se organiza plăcut timpul, chiar cu mici distracții („concursul mîncînosilor", la care premiantul a căpătat un tort cu sare și piper, concurs de epigrame etc.). Am terminat facultatea și sînt în perioada în care mă pregătesc pentru examenul de stat ; venind la Costinești, după 12 zile am forțele refăcute. Aici, în tabără, unii studenți nu respectă odihna celorlalți, noaptea sînt gălăgioși și-i trezesc pe colegii din același cort sau din corturile vecine. Sînt interesante excursiile și ar trebui mărit cumva numărul locurilor. Și să nu se mai procedeze ca în ultima marți a seriei, cînd a fost amînată excursia pe simbătă, și simbătă nu a mai fost respectată vechea listă.

Începînd din acest an, eu nu mai sînt student. Aș recomanda celor mai tineri să învețe cu sîrguință, pentru că pe cei mai buni tabăra studențească din Costinești îi așteaptă în fiecare an cu brațele deschise.

★

Mii de studenți își petrec o parte din vacanță în tabere de odihnă. Noi am stat de vorbă doar cu cîțiva dintre ei. Unii sînt „veterani", de 3-4 ani sînt oaspeți nelipsiți ai taberelor, alții — „boboci". Pentru toți zilele petrecute la munte sau la mare adaugă un plus de farmec amîndor de studenție.

Condițiile minunate de odihnă și distracție întîlnite de tineri îi fac să se reîntoarcă acasă mai fortificați, mai voioși, poate un pic mai sentimentali (și asta nu e rău). Transpuse în calificative, aprecierile băieților și fetelor în mijlocul cărora am stat cîteva zile se apropie de acel „foarte bine" pe care orice student și-l dorește la examen. Numai la capitolul pe care l-am numi „amănuntul care face viața mai frumoasă" n-ar strica mai multă grijă de bun gospodar : o bibliotecă mai bine înzestrată la Pîrîul Rece (Casa de cultură a stațiunii Predeal a cam uitat să trimită cărți noi, pe de o parte, iar pe de alta, contractul cu Biblioteca centrală universitară nu a fost nici el revăzut), o muzică de dans selecționată după principiul „moarte monotoniei", mai multă atenție în alegerea întrebărilor la unele concursuri.

La Costinești, zilele de pauză între sfîrșitul unei serii și începutul alteia ar putea fi folosite pentru repararea corturilor (mai plouă și la mare din cînd în cînd). În amîndouă taberele posibilitățile de cuprindere a unui număr cît mai mare de studenți în excursiile cele mai interesante trebuie lărgite (numărul limitat de locuri micșorează oarecum entuziasmul).

Cum eram și firesc, ne-am întrebat de ce în organizarea distracțiilor din tabăra de la Pîrîul Rece s-a strecurat uneori monotonia ; în serile de tabără nu s-au prea simțit fantezia și inițiativa. Deși se aflau studenți ai multor institute de artă, nu li s-a cerut concursul.

Studenții ar fi fost bucuroși să aibă în mijlocul lor cîțiva dintre artiștii noștri binecunoscuți și îndrăgiți. Fiecare serie îi așteaptă cu brațele deschise.

Se pare că la astfel de întreceri de fugă se transpiră mai mult.

Anchetă realizată de Magda MIHĂILESCU, Lucia DUMITRESCU și Paul TUTUNGIU
Fotografii de Elena GHERA și S. STEINER

Chitaristul — o persoană foarte căutată în tabără. ▶

La întrebările noastre 1. Ce e nou în tabăra studențească din Costinești ?

2. Cum se realizează scopul multiplelor activități cultural-artistice coordonate de comandament ?

3. Ce dificultăți ați întîmpinat în organizarea taberei ?

a răspuns tovarășul VASILE COTUNA — directorul taberei studențești de la Costinești :

— Costinești-ul tinde să devină un orășel la mare al tinerilor din universități, fapt care dezvăluie un alt aspect al grijii statornice pe care partidul o poartă studenților din patria noastră. Anul [illegible] numărul unu sînt vilele-camping, adică cele 54 de căsuțe de zid care au înlocuit mai mult de jumătate din corturi. Fiecare căsuță are patru camere amenajate util și plăcut (două paturi, măsuță cu scaune, dulap mascat în zid, veioze de perete, ferestre largi cu storuri). În căsuțe locuiesc acum numai fetele. În anul viitor vor beneficia de acest confort și băieții, întrucît corturile vor fi înlocuite în întregime. Celelalte noutăți sînt legate mai mult de activitatea culturală. Biblioteca și discoteca clubului, conferințele ținute de specialiști invitați („Despre muzica de jaz", „Curente noi în cinematografia contemporană" etc.), spectacolele de estradă din Capitală sau din orașele mai mari ale țării, întîlnirile cu scriitori și actori de seamă, alături de concursurile și jocurile tradiționale — totul e variat și permite studentului să aleagă, deci să petreacă mai plăcut cele două săptămîni de tabără reconfortîndu-se activ și refăcîndu-și astfel forțele cheltuite, nu demult, la examene. La acestea se adaugă masa bună, consistentă, de care se îngrijesc cei mai buni bucătari detașați de la cantinele centrelor universitare. Putem remarca o bună disciplină din partea studenților. Neplăceri au ne fac decît „înotătorii" care se avîntă în larg uneori cam prea adînc. Atunci cînd abaterile lor se repetă (și s-au repetat) sîntem nevoiți, pentru evitarea eventualelor accidente, să-i trimitem acasă. În rest, prospețimea, tinerețea și voioșia studențească animă programul și întreaga viață a [illegible]

◀ Masca de „pirat" a primit premiul I la carnaval.

– După două săptămîni vei fi bronzată aproape ca tine, Thomas ! ▼

„APIMONDIA" LA BUCUREȘTI

la Sadova-ntr-o

- **Pentru a cunoaște cît mai bine cuceririle științei și practicii apicole contemporane, apicultorii de pretutindeni se întîlnesc din doi în doi ani în cadrul congreselor Federației internaționale a asociațiilor de apicultori – „Apimondia".**
- **Al XX-lea Congres internațional de apicultură – jubiliar – se va organiza la București între 26 și 31 august a.c. La congres vor participa 1 600 de invitați, reprezentînd majoritatea țărilor lumii.**
- **După statistica „Apimondiei", România se situează pe locul al 7-lea în lume în ceea ce privește numărul total al familiilor de albine.**
- **Avem în prezent în țară peste 900 000 de stupi, ceea ce reprezintă o creștere cu 300% față de anul 1945.**
- **Cu ocazia Congresului „Apimondia", la București va fi organizată prima expoziție-tîrg de apicultură, care dă posibilitate apicultorilor, precum și reprezentanților industriei și ai comerțului din diferite țări să expună produse, utilaje și diferite materiale apicole.**
- **O surpriză pentru congresiști : originalul combinat apicol de la marginea Bucureștiului. Construit în mijlocul unui parc dendrologic de peste 15 ha, avînd clădiri spațioase – printre care pavilionul principal al laboratoarelor, construit în forma unui fagure uriaș – combinatul va produce o variată gamă de utilaje și produse apicole.**

Iată-ne în locul... cel mai dulce din România : la Sadova, în Oltenia. Colindăm printr-o grădină uriașă de 8 000 hectare de salcîmi. Aici, în fiecare an, sute de milioane de albine robotesc din zori pînă-n asfințit, dînd gospodăriei agricole de stat un profil... de miere și titlul de cea mai mare stupină din țara noastră.

DIN VREMI BĂTRÎNE, DE DEMULT...

În România apicultura este o îndeletnicire străveche. Dar pînă în secolul al XVIII-lea nu se poate vorbi despre nici un fel de literatură apicolă românească. Abia în anul 1875, un precursor al apiculturii românești, Ioan Molnar Piuariu, „doctorul de ochi în marele Principat al Ardealului", a tipărit la Viena prima

Alexandru Marcovici, omul care din 1927 e nedespărțit de viața albinelor. ▶

grădină

Una din stațiunile climaterice din lanurile de floarea-soarelui. Se simt bine și albinele, și apicultorii.

Disciplină, organizare, ritm neîntrerupt de muncă, ritm de stup.

Mierea de albine reprezintă materia primă pentru o largă gamă de produse alimentare. În magazinele „Apicola" se desfac zilnic importante cantități de asemenea delicii.

carte românească despre apicultură : „Economia stupilor". Cu toate că — după aceea — de-a lungul anilor în țară au mai fost publicate multe cărțulii despre această îndeletnicire, în apicultură nu au fost înregistrate succese de seamă. Pînă în 1944, meseria de stupar era pusă doar pe seama pasiunii unora și a...necesității pensionarilor de a avea o ocupație. Atît. Vechile stăpîniri — exceptînd grija pentru moșii și domeniile coroanei — n-au mișcat un deget pentru dezvoltarea apiculturii.

Am moștenit însă, din vremi bătrîne, o excelentă bază meliferă care în anii puterii populare a crescut și mai mult. Masivul de tei din Dobrogea — unic în Europa — sau vestitele masive de salcîmi din Oltenia, Galați și Crișana asigură, anual, recoltarea a zeci de vagoane de miere de cea mai bună calitate.

ISTORIE MAI NOUĂ

Sectorul apicol al gostatului din Sadova e destul de vechi. În 1948 existau aici 889 familii de albine. Azi numărul lor a ajuns la 2 800. Organizată în trei brigăzi, cuprinzînd 21 stupine răspîndite în diverse puncte ale regiunii, apicultura Sadovei a obținut an de an succese de seamă. Amintim faptul că anul trecut de la Sadova au fost expediate pieței peste 40 000 kg miere. Toată de calitatea întîi.Încă ceva : în ultimii 4 ani producția medie de miere pe familia de albine a fost de 18 kg. La aceasta trebuie adăugate însemnate cantități de ceară și lăptișor de matcă. Nu e lipsit de semnificație faptul că în perioada 1961-1964 gostatul din Sadova a livrat statului 155 tone de miere, față de 70 tone în cei 4 ani precedenți acestei perioade.

2 MILIOANE FLORI DE SALCÎM

Ghioceii, viorelele, brebeneii, floarea paștelui, oițele, cimbrul de cîmpie, sulfina, iarna broaștei, limba mielului și alte numeroase plante din flora erbacee spontană poartă în ele dulceața mierei. O asemenea bază meliferă se întinde în România din Lunca Dunării pînă în zona montană. Dar mierea după care se bate toată lumea e cea din floare de salcîm. La Sadova cantitatea de miere de acest fel ajunge anual la zeci de tone. E firesc. Salcîmii cresc aici pe mii de hectare. Unul din cei mai pricepuți apicultori din România, omul care este și ghidul nostru, tovarășul Alexandru Marcovici, ne spune că pentru obținerea unui kg de miere albinele trebuie să cerceteze 2 milioane flori de salcîm sau 4 milioane flori de sparcetă sau 6 milioane flori de trifoi roșu. Albinele trag însă mai mult spre salcîm. Știu ele de ce : salcîmul e cel mai bogat arbore melifer din lume.

NUMAI REGINELE ÎMBĂTRÎNESC

Adică mătcile. Ele ajung să trăiască 4-5 ani, deși în multe cazuri, cînd trec de 2 ani, nu mai sînt prolifice. Dar viața culegătoarelor de nectar (albinele) e extrem de scurtă : circa 37 de zile ; 37 de zile de muncă neîntreruptă, fără nici o clipă de odihnă, 37 de zile și nopți de muncă extraordinară, perfect organizată, după care albina trece în

(Continuare în pag. 10)

REFLECȚII LA ZIUA PRESEI ROMÂNE

de Const. ANTIP

Țara întreagă trăiește entuziasmul generat de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. În efortul creator care dă viață istoricelor hotărîri se încorporează organic și activitatea presei, însuflețită de înaltele aprecieri cu care a fost onorată de la tribuna Congresului, de sarcinile de răspundere ce i-au fost trasate, de prețuirea de care se bucură din partea milioanelor de cititori.

De aceea, celebrarea Zilei presei române de la 15 august constituie pentru gazetari nu numai un moment sărbătoresc de felicitări și ovații, ci un prilej de profunde reflecții asupra modalităților de a-și îndeplini cu maximă eficiență rolul de purtători demni ai cuvîntului partidului.

„Imbunătățindu-și continuu activitatea, a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., *și pe viitor cea mai de seamă îndatorire a presei, preocuparea ei centrală trebuie să fie reflectarea politicii interne și externe a partidului, a muncii eroice a poporului nostru pentru construirea noii orînduiri*".

Ce cinste mai mare poate fi pentru noi, ziariștii comuniști, decît aceea de a fi cronicarii fideli ai contemporaneității, ai vieții și luptei poporului, militanți pentru idealurile partidului! Aceasta ridică exigențe sporite față de munca noastră, de calitatea ei. Fiecare idee, fiecare prevedere din hotărîrile Congresului solicită unirea gîndirii, talentului și competenței pentru a da cititorului pagini în care să găsească o armă de luptă, un ajutor în muncă, un prieten și un sfătuitor.

Tribună a experienței înaintate, promotoare a noului, exponentă a opiniei în problemele fundamentale ale țării și totodată expresie a intransigenței societății noastre față de lipsuri — aceasta este înfățișarea presei române în concepția Congresului al IX-lea al P.C.R. Substanța, puterea de convingere, forța emoțională — izvorîte din partinitate și din prezența permanentă în miezul vieții — investesc scrisul nostru cu capacitatea de a face cunoscute și însușite ideile partidului, de a contribui la dezvoltarea entuziasmului maselor, bazat pe încrederea și optimismul pe care li-l dă trăinicia și superioritatea orînduirii noastre socialiste.

Presa română și slujitorii ei se bucură de minunate condiții create de partid și popor. Libertatea cuvîntului și a presei, decenii de-a rîndul reclamată de înaintașii noștri în timpul vechiului regim doborît, este consfințită în legea legilor statului, care nu numai că garantează legal și moral această libertate fundamentală a omului, ci asigură exercitarea ei prin toate mijloacele necesare. Ziariștii comuniști folosesc acest mare drept pentru a face ca slova lor înaripată să contribuie și mai activ la înălțarea pe noi trepte de civilizație și progres a poporului, stăpîn pe soarta sa, făuritorul propriei sale istorii, sub călăuzirea înțeleaptă a partidului.

Pășind permanent în cadența căutărilor creatoare, ziariștii români își perfecționează necontenit arsenalul publicistic. Pornind de la bunurile cîștigate și țintind mereu înainte, lucrătorii redacțiilor noastre reevaluează continuu și îmbogățesc experiența obținută în anii puterii populare, se inspiră din bogatele tradiții înaintate ale presei române din trecut, sînt receptivi la tot ceea ce este valoros în practica gazetărească mondială.

Prin muncă pasionată să dăm noi strălucire profesiunii noastre.

la Sadova-ntr-o grădină

(Urmare din pag. 9)

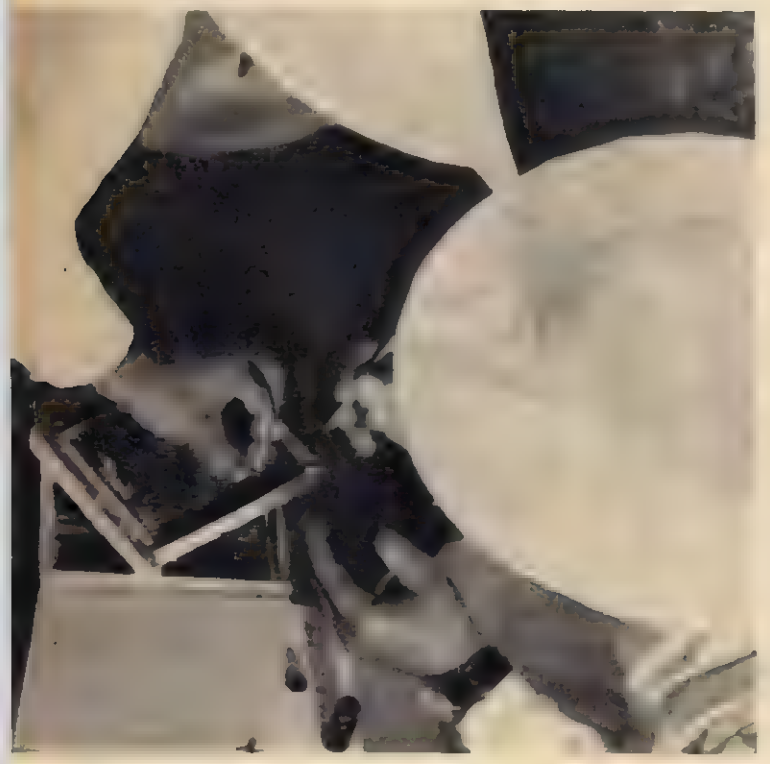

Pentru a putea fi urmărită îndeaproape, regina (matca) trebuie marcată.

lumea de veci. Numai regina rămîne, pentru a se întîlni în zbor cu un trîntor. Dar și cu trîntorul se întîmplă o tragedie: după ce întîlnește regina în zbor, după actul procreației, trîntorul își dă duhul. Am văzut la Sadova un asemenea act de iubire și tragedie. Fără nici un regret, regina a zburat. Viața trebuie continuată. Regina e purtătoarea ouălor din care ies larvele, iar din acestea se vor dezvolta mai apoi pupele, nimfele și albinele.

Așadar, în viața albinelor numai reginele ajung babe.

ÎN LANURI DE FLOAREA-SOARELUI

În miez de vară, în ceasuri de caniculă, străbatem cîmpia oltenească și nu facem popas decît la marginea culturilor de floarea-soarelui. Apicultorii gostatului s-au mutat aici — cu familiile — pentru o perioadă. Iar albinele gostatului îndeplinindu-și sarcina de stringătoare a nectarului vin totodată în ajutorul cooperativelor agricole de producție, făcînd polenizare la floarea-soarelui; adică, în ultimă instanță, îi ajută pe țăranii cooperatori să obțină producții mai mari la această plantă tehnică. În același timp, milioane de insecte eroine ale stînsului mierei, răspîndite în culturile de floarea-soarelui ale cooperativelor de producție din comunele Vădastra, Grojdibod, Vădăstrița, Orlea etc., trudesc pentru a spori beneficiile gostatului din Sadova.

NU SIMPLI CRESCĂTORI DE ALBINE — CI MARI PRODUCĂTORI DE MIERE

Am amintit în aceste modeste însemnări numele unui om: Alexandru Marcovici. E cunoscut și apreciat de toți apicultorii din România. Din 1927 omul acesta e permanent printre albine. Și casa și-a construit-o la marginea pădurii de salcîmi, pentru a fi în permanență lîngă stupi. Participant la diverse congrese internaționale, Alexandru Marcovici va lua parte și de data aceasta la congresul jubiliar „Apimondia", pentru a împărtăși congresiștilor din bogata lui experiență. Din mîna acestui vrednic stupar au ieșit o seamă de apicultori ca Petre Ionescu, Constantin Păsărică, Oprea Barbu, Ion Negrilă. Ani de ani oamenii aceștia depășesc planul de producție și la miere și la ceară.

Am discutat îndelung cu Alexandru Marcovici și colaboratorii săi. Toți au o singură dorință: apicultura românească să nu mai fie doar tradiționala ocupație a crescătorilor de albine, ci să se transforme într-o activitate intensă a unor producători — a producătorilor de miere. Dorința aceasta începe să se materializeze: în sectoarele apicole din țară se introduce sistemul de stupi industriali.

★

La ora cînd citiți aceste rînduri, oamenii din Sadova, care lucrează într-o uriașă grădină de salcîmi și pe întinsele tarlale de floarea-soarelui, împreună cu alți apicultori din țară, își pregătesc bagajele pentru București. Împreună cu reprezentanții altor zeci de țări, ei vor dezbate toate problemele pe care le ridică la ora actuală apicultura mondială.

George CIUDAN
Fotografii de Traian PROSAN

DOUĂ SCHIȚE ... ÎN TREN

Johannes RÜSSLER (Austria)

sfaturi

Călătoream în tren și eram foarte răcit.

Hapciu, hapciu, într-una. Mă transformasem într-un adevărat trombon. Dar nu eram eu de vină, ci răceala, care mi se cuibărise în oase. Ceilalți pasageri din compartiment mă priveau supărați. Nu este plăcut să strănuți în aglomerație. Dacă aș fi putut comanda un tren special... În definitiv, ce vină aveau ceilalți călători ? Unde am ajunge dacă toți și-ar manifesta atît de sonor indispozițiile ?

Aceste gînduri le vedeam oglindite pe fețele celorlalți pasageri. Simțeam că mă înconjură cu o ostilitate crescîndă. Norocul meu era că nu mă cunoșteau, căci altfel aș-ar fi zvîrlat în bucăți. Gîndurile lor îmi erau totuși indiferente, iar hapciurile mele se repetau atît de des încît nici n-aveam timp să mă mai gîndesc.

După un sfert de oră, antipatia lor refulată se transformă totuși într-un puternic sentiment de compătimire. Cel puțin, în aparență. Domnul care ședea în fața mea dădu semnalul, strigîndu-mi : „Noroc !" Dar în sinea sa, probabil, îmi spunea : „ai putea să mai încetezi !"

Nu i-am putut face pe plac. Strănutam cu foc, în continuare, chiar după ce și-a repetat urarea, pe un ton energic.

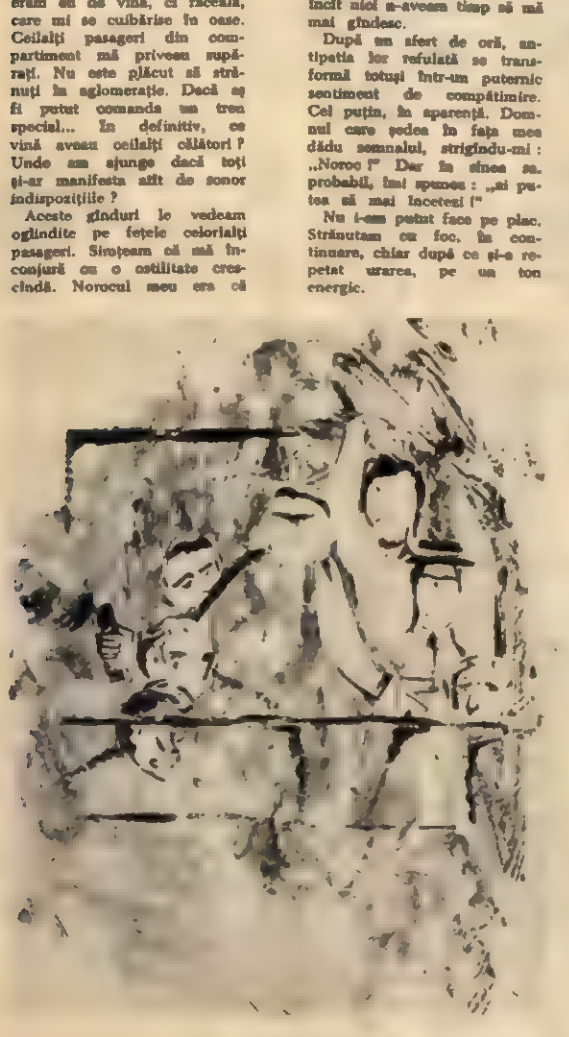

Ilustrație de Fl. MĂLUREANU

Fi mulțumii printr-un semn cu capul. Deodată, toți vecinii începură să scandeze în cor, după fiecare strănut, același „noroc" ipocrit. Eu : „Hapciu !" ; ei : „Noroc !"

Unul din călători, dorind să se arate deosebit de grijuliu, mă bătu discret pe genunchi, spunînd :

— Dacă strănutați cît timp număr pînă la 10, primiți o marcă !

— Acest remediu ajută numai la tusea măgărească — suspinai eu, strănutînd.

Deodată, fiecare vecin găsi cîte un mijloc recunoscut prin eficacitatea sa împotriva strănutatului.

— Eu mă pricep — zise unul din ei. Aici ajută un singur lucru, patul.

— Ce să fac, patul mi-e la Berlin, iar eu trebuie să merg, din păcate, la Dresda.

— Atunci cel mai bun lucru ar fi coniacul — mă sfătui domnul de alături. Rachiul ajută și el, dar desigur că e mai bun coniacul. Nu aveți puțin coniac la dv. ?

— Nu — am îngăimat, printre teribilele strănuturi

O doamnă mai în vîrstă scoase din poșetă o pungulița cu bomboane.

— Înghițiți o bomboană — spuse ea — și răceala dispare instantaneu !

Îmi vîri aproape cu silă bomboana în gură, însă nu rămase acolo mult timp, deoarece o dată cu primul strănut bomboana a fost protectată direct în fața domnului de vizavi.

— Nu face nimic — spuse acesta, ca și cum aș fi avut răgazul să mă scuz. Nici n-ar fi putut să vă ajute. Împotriva răcelii nu există decît un singur mijloc și anume să îmbrăcați ciorapi uzi.

— Îndrăzneață idee, dar stupidă, mă scuzați — spuse alt vecin, care tăcuse pînă atunci. Tocmai de la ciorapii uzi sau, în general, de la umezeală la picioare poate proveni o răceală. Nu există decît un singur remediu, ascultați-mă pe mine ! Suflați-vă nasul, cu ambele capete ale batistei. Ajută imediat.

Am făcut așa cum a zis ; acum nu numai că strănutam, dar și gemeam, căci începuseră să mă doară cumplit nările.

Domnul care îmi recomandase acest remediu a dat din cap cu dezaprobare :

— Reținețí-vă respirația !

— Dimpotrivă — spuse altul — respirați adînc !

Întregul compartiment era trup și suflet cu mine. Fiecare îmi dădea alt sfat, alt leac împotriva răcelii. Numai un călător ședea liniștit și se arăta indiferent. Mă adresai acestuia cu întrebarea :

— De ce nu-mi dați și dv. un sfat ?

El zîmbi discret și-mi răspunse :

— Nu cunosc nici un remediu. Eu sînt medic.

În românește de I. MIHNEA

Hans REIMANN (R. F. Germană)

între azi și mîine

Era un băiețaș de patru ani ; se numea Paulo. Nu mai știu în ce gară s-a urcat în compartimentul nostru de clasa a treia, dar trăgea după el o doamnă cu o înfățișare de burgheză înstărită. Doamna mirosea foarte frumos și avea — așa cum urma să am imediat ocazia să constat — o voce cu un timbru fermecător.

Băiețașul instalîndu-se confortabil pe servieta mea începu să pună întrebări, mii de întrebări. Cu o dezinvoltură deosebită, el se interesa despre lucrurile cele mai intime sau cele mai neverosimile. Probabil că nu eram singurul călător care după cîteva minute se întreba cum de reușise doamna parfumată să nu mărească efectivele azilurilor de alienați. Poate că era entreinată. Însă sigur nu sclava supusă a băiețașului cîrtea fi cunoștea calitățile ascunse ochilor dacă nu chiar și urechilor noastre.

Cea mai mare parte a conversației lor mi-a șters din memorie. Însă ceea ce-și spuseră cu puțin timp înainte de a coborî m-a uimit într-atît încît îmi aduc aminte fiecare cuvînt al conversației lor.

— Gata, gata pentru astăzi, Paulo — spunea doamna crezînd că a terminat.

Pauză.

Apoi, băiatul vîrî și sonor :

— Și atunci tanto Lucie, astăzi este același lucru cu ieri ?

— De unde ți-a venit ideea asta, Paulo ?

— Pentru că ieri tu ai spus că astăzi este mîine.

— Nu, Paulo. Ieri am vorbit de astăzi. Dacă nu am spus mîine este pentru că ieri, astăzi nu era încă astăzi ci mîine... față de ieri.

— Și atunci tante Lucie.. ieri este același lucru cu mîine ?

— Nu Paulo, azi este azi !

— Ah, da... dar mîine ?

— Paulo, mîine este mîine ! Numai că mîine se va spune că este astăzi. Exact așa cum azi față de ieri este mîine.

— Atunci mîine este același lucru cu azi ?

— Nu, Paulo. Mîine, dacă se vorbește de ieri, se va spune că este alaltăieri. Și poimîine se va spune de azi că era alaltăieri. Ziua următoare este întotdeauna, Paulo, mîine. Iar cînd a sosit este astăzi.

— Și ce zi este azi ?

— Azi este joi.

— Dar joi a fost și săptămîna trecută !

— Paulo, este o joie în fiecare săptămînă.

— Și o miercuri ?

— Și o miercuri, Paulo.

— Atunci miercuri și ieri este același lucru ?

— Da, Paulo, însă numai azi. Mîine, joi va fi același lucru cu ieri. Și pentru că mîine este vineri se va spune că este astăzi. Tot așa zîmbătă este poimîine... dar zîmbătă este și astăzi atunci cînd sosește. Numai că față de astăzi, zîmbătă este poimîine...

— Atunci și duminica poate să fie azi ?

— Bineînțeles, Paulo, atunci cînd este duminică. Fiecare zi poate fi astăzi !

— Și mîine ?

— Și mîine.

— Atunci mîine va fi azi ?

— Da sigur, Paulo, astăzi este astăzi și mîine, mîine va fi astăzi.

În acest moment un domn mai bătrîior care moțăise în colțul său începu să urle :

— Iar noi sîntem aici în tren și dacă mai continuați trag semnalul de alarmă !

Această criză de furie nu a produs efectul la care ne-am fi așteptat. Fără a fi cîtuși de puțin intimidat, băiețașul întrebă :

— Tante Lucie, ce face tremul nosptea ? Doarme ?

— Nu, Paulo — răspunse tante Lucie, care-și păstrase și ea calmul. Pentru ca să dorni trebuie să ai ochi.

— Da ? Și trenul nu are ? Da' ce are el ?

— Are roți, Paulo.

— Da' bicicletele au și ele roți ?

— Da, bineînțeles.

— Și atunci familia Pfeifer care are biciclete doarme totuși ?

Dar noi n-am mai știut niciodată dacă familia Pfeifer dormea, deoarece doamna și băiețașul ne-au părăsit. Toți călătorii au suspinat ușurați și apoi au comentat scena cu indignare. Pe nedrept, fără îndoială. Căci.. cine știe dacă Schopenhauer, Kant și Spinoza nu au început la fel ?

În românește de C. DĂRUȚĂ

Caravana lui Marco Polo transportînd prețiosul minereu de bor din Tibet.

De-a lungul deșertului de la poalele Sierrei Nevada oameni și animale – extraordinarul convoi al lui Coleman – înfruntau deopotrivă soarele torid, setea și riscurile unei regiuni pline de primejdii...

Un grup de căutători de bor din California. Imaginea evocă – parcă – celebrul tablou al lui Cézanne „Jucătorii de cărți".

Feerie de cristal? Nu. O modernă aparatură din sticlă, căreia borul îi conferă transparența și rezistența la temperaturi ridicate.

Așa arată astăzi o mină de minereu de bor. Convoierele mecanice transportă minereul din fundul minei la uzina de concentrare și rafinare, care se vede pe planul al doilea.

EXTRAORDINARA ISTORIE A ELEMENTULUI 5

TINKAL: un minereu legendar cu rezonanță stranie și însușiri miraculoase — De la caravanele Babilonului la fantastica expediție a lui mister Coleman din Far West — Borul cucerește lumea — O nouă chimie a borului pe măsura erei atomice

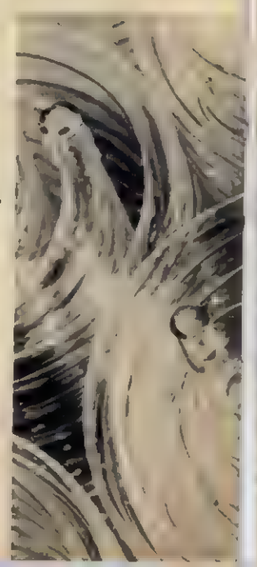

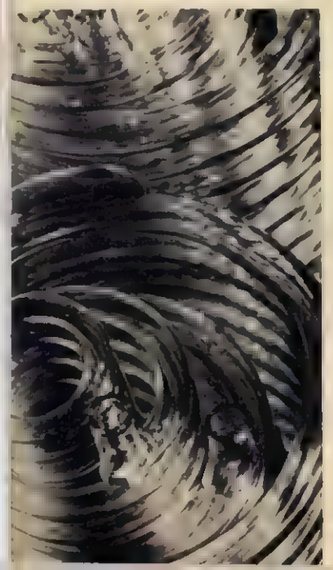

Care dintre cititori n-a pășit măcar o singură dată pragul unei farmacii, pentru a cere, contra unei modeste sume, cîteva grame de acid boric, acest dezinfectant „blînd" folosit în cazul rănirilor sau iritațiilor pielii și ale mucoaselor. Mărturisiți că puțini dintre dv. ați fi bănuit că banalul flacon de spițer în care se află cristalele de acid boric ascunde o tainică și pasionantă istorie, al cărei erou principal este borul, acest *pater familias* al unei numeroase descendențe de compuși, unii din ei hărăziți de știință să joace un rol din cele mai de seamă în rîndul materialelor viitorului. Ei bine, despre această epopee a borului, elementul care ocupă locul 5 în tabelul lui Mendeleev, ne propunem să scriem în rîndurile ce urmează.

TINKALUL ÎȘI DEZVĂLUIE MISTERIOASELE ÎNSUȘIRI

Cu mai bine de două mii de ani înaintea erei noastre și-a făcut apariția în istorie un minereu al cărui nume avea o rezonanță stranie: tinkal. Topit la un loc cu aurul, el avea uimitoarea însușire de a da o strălucire deosebită celui mai nobil dintre metale, acela din care meșterii lumii antice plăsmuiau minunate bijuterii.

Din îndepărtatul Babilon, cale de săptămîni și luni, drumețeau căutătorii de tinkal spre tăimuitele platouri tibetane spre a-și procura minereul fără de care podoabele palatelor și templelor păreau lipsite de viață. Drumurile lor se încrucișau cu caravanele egiptenilor care-i descoperiseră tinkalului misterioase însușiri în îmbălsămarea mumiilor. În ceea ce-i privește pe artizanii chinezi, care erau și cei mai apropiați de sursa de minereu, ei îl foloseau cu mult succes la smălțuirea obiectelor de ceramică.

Cîteva milenii mai tîrziu, romanii adaugă la marile lor cuceriri militare o cucerire, ca să spunem așa, științifică. Anume, ei descoperă un zăcămînt de tinkal la Panderma în Asia Mică. În secolul al VI-lea un alchimist arab, Geber, dă la iveală unele însușiri necunoscute ale legendarului minereu pe care-l rebotează cu numele de borach, sau, cum îi zicem noi astăzi, b o r a x.

Au mai trecut șase veacuri. Marele călător Marco Polo, la întoarcerea din Asia, aduce cu el în Italia cîțiva bulgări de tinkal. Bijutierii venețieni sînt gata să-i plătească în aur mica comoară și mai ales informațiile asupra zăcămîntului de minereu. Apoi o primă expediție pornește din Veneția spre Tibet, care avea să rămînă mai bine de șapte veacuri principala sursă de aprovizionare a lumii cu tinkal. De altfel urmele zăcămîntului de la Panderma se pierduseră între timp, acesta fiind redescoperit abia în secolul al XIX-lea de inginerul francez Desmazures, însărcinat de sublima Poartă ca să instaleze niște faruri pe coastele otomane.

Dar ciudățenia e alta: în timp ce bijutierii venețieni cheltuiau sume fabuloase cu organizarea unor caravane ce trebuiau să străbată mii de leghe prin junglele și deșerturile Asiei, o importantă sursă de minereu se afla chiar sub nasul lor: izvoarele calde din Toscana, așa-numitele „soffioni", conțineau cantități impresionante de bor. În 1830 aceste rezerve alimentau deja o industrie de rafinare care — altă ciudățenie — a luat ființă nu în Italia, ci în Anglia.

PE URMELE CĂUTĂTORILOR DE AUR

Dar marea goană după bor abia începea...

Interesant este că ea ne duce pe urmele faimoșilor căutători de aur din California... În adevăr, Eldoradoul californian devine și un Eldorado al borului. Cei puțin pentru cei care îi cunoșteau adevărata valoare... Cei mai mulți lăsă, înebuniți de mirajul aurului, treceau orbi pe lîngă mica flăcăruie verde ce țîșnea pe alocuri din pămînt, indicînd prezența borului.

Ne aflăm, așadar, în momentul descoperirii zăcămintelor americane, cam prin anul 1860. Producția mondială de bor nu era pe atunci prea impresionantă: doar cîteva sute de tone. Douăzeci de ani mai tîrziu va atinge 6 000 tone, după care va înregistra salturi spectaculoase: 50 000 în 1910, 180 000 în 1930, 600 000 în 1950 și peste un milion de tone în 1964.

Dar să ne întoarcem la căutătorii de bor din deșertul californian. Aminteam mai sus de puținii care cunoșteau valoarea borului. Dintre aceștia două nume sînt demne de reținut: Francis Smith și William Coleman, care au pus bazele celei mai puternice industrii boracice din Far West.

Exploatarea Văii Morții de către William Coleman poate constitui subiectul unui palpitant roman de aventuri.

În biroul său improvizat într-o baracă la poalele Munților Sierra Nevada, Coleman expune prietenului său James Brown planul de a răscumpăra exploatarea de minereu din Valea Morții. O discuție aprinsă are loc între cei doi. Din însemnările făcute mai tîrziu de protagoniști, se pare că discuția a decurs cam așa:

— Te compătimesc din toată inima, dragul meu Coleman. Ideea de a răscumpăra concesiunea lui Winters din Valea Morții înseamnă pentru tine falimentul, ruina...

— Ei bine, află că la ora aceasta contractele sînt deja în seiful meu. Semnate de amîndouă părți și parafate de judecătorul din Nevada. Coleman, fostul om de încredere al casei Smith și steaua lui purtătoare de noroc, este astăzi el însuși proprietar de mină și cel mai temut concurent al fostului său patron.

— Concurent al lui Smith? Cu o mină prăpădită, uitată de Dumnezeu și de oameni undeva în mijlocul deșertului? Ți-ai pierdut mințile, prietene. Gîndește-te numai: cea mai apropiată cale ferată se găsește la o depărtare de 250 km. Cum vei transporta minereul?

— Cum? Bătrînul lup californian Coleman nu și-a pierdut nici mințile și nici colții. Voi mușca tone de minereu din pămîntul ăsta blestemat și le voi arunca pe piața întregii lumi. *Colemanite*, așa se va numi minereul meu. Află că întreaga vale este pur și simplu căptușită cu minereu de bor.

— Bine, bine, să spunem că-i așa. Dar tot nu mi-ai răspuns cum vei transporta minereul pînă la calea ferată?

— Am de gînd să plăsmuiesc cel mai extraordinar convoi pe care l-a văzut vreodată această vale a căutătorilor de comori. Închipuiește-ți un atelaj de cîteva zeci de catîri înhămați la niște care uriașe în care se transportă minereul...

— Și cu asemenea atelaj vrei să înfrunți Valea Morții, cu arșița ei? Oamenii vor muri ca muștele de căldură și de sete.

— Două care vor duce minereul, iar al treilea vehicul va fi o cisternă cu 4 500 litri de apă. Cu asta voi veni de hac setei.

— Și nisipurile mișcătoare? Te vei împotmoli la primul kilometru.

— Roțile oarecum vor avea cel puțin doi metri și jumătate diametru.

— Și tîlharii din munți?

— Îi voi face conducători de convoi. De la o vreme afacerile le merg prost. Căutătorii de aur nu le mai pot oferi decît un biet hoit despuiat de iluzii.

— Ești diavolul în persoană, Coleman. Sau un mare scrîntit!

Și totuși, cîteva luni mai tîrziu fantastica expediție plănuită de William Coleman era un fapt împlinit. Întreaga Californie vorbea despre un straniu convoi de oameni, animale și care, ce străbăteau văgăunii prăpăstioase ale Munților Sierra Nevada și mohorîta Vale a Morții, purtînd încărcături de minereu de bor. Urmele convoiului erau punctate de șiruri de dîre înfrigerate și chiar de cadavre. Iar pocniturile de pistol ce răsunau în noapte nu aveau rostul numai să sperie corbii...

COLEMANITA ÎNVADEAZĂ LUMEA

Clădit pe moamane de bolovani și de hoituri omenești, planul diabo

(Continuare în pag. 14

EXTRAORDINARA ISTORIE A ELEMENTULUI 5

lic al lui William Coleman a reușit să spulbere pînă la urmă îndoielile prietenului său Brown. Colemanita a invadat piața americană, amenințînd să nimicească orice concurență din California pînă departe în America de Sud, în Chile și Peru.

Și atunci cînd, decenii mai tîrziu, urmașii fostului patron Francis Smith au răscumpărat de la moștenitorii fostului om de încredere Coleman mina de la poalele Sierrei Nevada, marele trust pe care l-au creat, „Pacific Coast Borax & Co", a adoptat ca emblemă atelajul cu catîri, în amintirea anilor de început ai exploatării din Valea Morții.

...O dată cu zorile secolului XX goana după bor a intrat într-o nouă fază. Se descopereau mereu noi zăcăminte, mai ales în Lumea Nouă. Producția creștea în Chile, Peru, Argentina, Rusia, dar S.U.A. — mai precis, California — rămîneau principala sursă de minereu. John Searles descoperă în apele unui lac din regiunea Trona un zăcămînt, acaparat curînd după aceea de trustul american „Potash and Chemical Corporation", în timp ce concernul „Borax Consolidated Limited" se îmbogățește cu un colosal zăcămînt descoperit de Clarence Rasor în comitatul Kern, la 110 m adîncime. Rasorita din Kern era un minereu care prin puritatea sa amintea tinkalul tibetan.

Zăcămîntul descoperit de Clarence Rasor puse în umbră exploatarea din Valea Morții. De aceea, aceasta din urmă este abandonată, pentru ca abia mai tîrziu, pe locul vechii cariere, „United State Borax & Chemical Corporation" să construiască o uzină modernă de rafinare.

DE CE ARE NEVOIE LUMEA DE BOR?

Pe drept cuvînt se va întreba cititorul : de ce o luptă atît de aprigă pentru stăpînirea pieței borului, de ce e nevoie de atîta bor, de un milion de tone anual ?

Borul se găsește în natură sub formă de acid boric, un compus în care este asociat cu oxigenul și hidrogenul, sau sub formă de săruri ale acidului boric — borați de sodiu, de calciu, de magneziu etc. Interesant de relevat că prezența în sol a borului în cantități oricît de mici este absolut necesară plantelor. Fără bor ele ar înceta să mai crească, iar unele părți ale plantelor și-ar înceta funcțiunile.

Am vorbit la început de unele însușiri extraordinare ale tinkalului sau, cum îi spunem astăzi, borax. Boraxul joacă un rol important în industria sticlei. Prezența sa în topitură face ca sticla să capete o „personalitate" deosebită : ea devine mai puțin sensibilă la variația de temperatură, mai rezistentă la acțiunea produselor chimice, mai transparentă.

În anii din urmă borul și compușii săi și-au extins treptat utilizările. Folosiți deopotrivă ca agenți de protecție, ca elemente de moderație, ca agenți de purificare, compușii borului își găsesc o largă întrebuințare în industria metalurgică, la sudarea metalelor, în galvanoplastie, în tăbăcărie, în anticoroziune, în fabricarea adezivilor. De la 12 utilizări cîte avea borul în urmă doar cu cîteva decenii, astăzi numărul lor se ridică la peste o sută.

Mai important este faptul că, datorită numeroaselor sale însușiri, unele cunoscute altele abia întrevăzute, în laboratoarele și uzinele lumii se naște astăzi, de fapt, o nouă chimie a borului, pe măsura erei atomice.

BORANII ȘI BORAZONUL — MATERIALELE VIITORULUI

Anul 1946 a fost hotărîtor pentru destinele elementului 5. În acel an, oamenii de știință au reușit pentru prima oară să izoleze borul pe cale industrială, creînd astfel posibilitatea de a-l asocia și cu alte elemente afară de oxigenul de care era pînă atunci legat — și anume cu azotul, carbonul, hidrogenul. Borului și noilor săi compuși li se deschideau astfel porțile electronicii, energiei nucleare, industriei rachetelor.

Preparat în stare de mare puritate, borul se adăugă celor cîtorva elemente — seleniu, siliciu și germaniu — care se folosesc ca semiconductori la celulele fotoelectrice, la aparatele cu transistori etc.

O grupă nouă de compuși ai borului cu hidrogenul — boranii — se utilizează astăzi pe scară largă în producția combustibilului pentru rachete și avioane cu reacție. Dar nu numai atît. Oamenii de știință au reușit să creeze în laborator o serie de polimeri în care borul este legat cu azotul, fosforul și alte elemente, materialele astfel obținute dovedind o neobișnuită rezistență la temperaturile cele mai înalte. Savanții sînt de părere că ne aflăm în fața unor materiale cu însușiri cu totul deosebite, care vor înlocui o serie de produse pe care le considerăm astăzi indispensabile. Și fiindcă am amintit de rezistența neobișnuită la temperaturi foarte înalte, este cazul să arătăm că borazonul — un compus al borului cu azotul — înlocuiește cu succes diamantul, fiind mai dur decît acesta și rezistînd la temperaturi de peste 2 000 grade, în timp ce diamantul arde la mai puțin de 1 000 grade.

Rezultate interesante se prevăd și în tehnica nucleară. S-a constatat că borul manifestă o deosebită atracție pentru anumite particule elementare : neutronii. Or, precum se știe, radiațiile de neutroni sînt deosebit de primejdioase pentru oameni. Cu ajutorul borului s-a reușit să se creeze ecrane protectoare contra acțiunii acestor radiații, ecrane ce se folosesc cu succes la reactoarele nucleare.

La noi în țară, un grup de cercetători au reușit să prepare pentru prima dată o serie de compuși ai borului, care s-au dovedit deosebit de eficienți și de economici ca stabilizatori în industria de materiale plastice.

...Am deschis doar o mică fereastră spre viitorul elementului 5. O cale lungă a fost străbătută de la tinkal, minereu dătător de strălucire aurului, la borul utilizat în reactorul atomic. Și totuși, judecînd după ultimele descoperiri în chimia borului, se poate afirma că extraordinarele aventuri ale elementului 5 abia încep...

Ing. B. IANCONESCU și I. VOLEDI

CUPIDON
pe meridianele globului

Fotoreportaj de Antonio SANSONE
ziarist italian

„Amorul e-un copil pribeag", afirma Carmen în celebra ei habanera. **Şi avea dreptate, cel puţin în sensul că săgeţile din tolba lui Cupidon, muiate în dulcea otravă, nu cunosc frontiere şi nimeresc la ţintă pe toate paralelele şi meridianele globului.**

Veche cît lumea, dragostea e înconjurată de prejudecăţi la fel de bătrîne. Printre ele, de o mare răspîndire se bucură cele care se referă la trăsăturile ei „specifice" în cutare sau cutare ţară. Toată lumea ştie că în Anglia îndrăgostiţii se tratează cu răceală şi rezervă, că în Italia cele două sexe se decimează reciproc din pasiune, că în Statele Unite domneşte matriarhatul, că în Suedia e aşa, că în Argentina e altfel...

Toată lumea ştie, dar adevărul e altul. Adevărul e că dragostea — dragostea pură şi simplă — seamănă uluitor de mult cu ea însăşi oriunde e prezentă. Ca dovadă, tinerii din fotografia nr. 1 se sărută nu pe malurile Senei pariziene, ci pe cele budapestane ale Dunării. Ca dovadă, cumintea pereche din fotografia nr. 2 aşteaptă autobuzul nu la Londra, ci la Roma, şi în schimb cei doi tineri care stau unul lîngă altul, uitînd de tot ce-i înconjură, nu se află la Roma, ci într-un parc din Londra (fotografia nr. 3). Iar metroul nu e mai puţin prielnic îmbrăţişărilor la Berlin (fotografia nr. 4) decît la Paris (fotografia nr. 5).

Cupidon e acelaşi pretutindeni. Micul zeu rezistă cu succes campaniilor publicitare din lumea capitalului, care încearcă să-i asocieze violenţa sau promiscuitatea. În goana după cîştiguri mari şi rapide, editorii de cărţi pornografice, patronii de baruri cu strip-tease şi producătorii de filme de aventuri erotice nu se dau înapoi de la perspectiva pervertirii fetelor şi băieţilor ajunşi la vîrsta dragostei. Dar cei mai mulţi dintre aceşti tineri rămîn credincioşi marelui şi veşnicului sentiment, rostit cu aceeaşi gravă înfiorare în indiferent ce limbă: „Te iubesc".

Un manuscris unic la Arhivele statului din Sibiu

Străbunii rachetei balistice

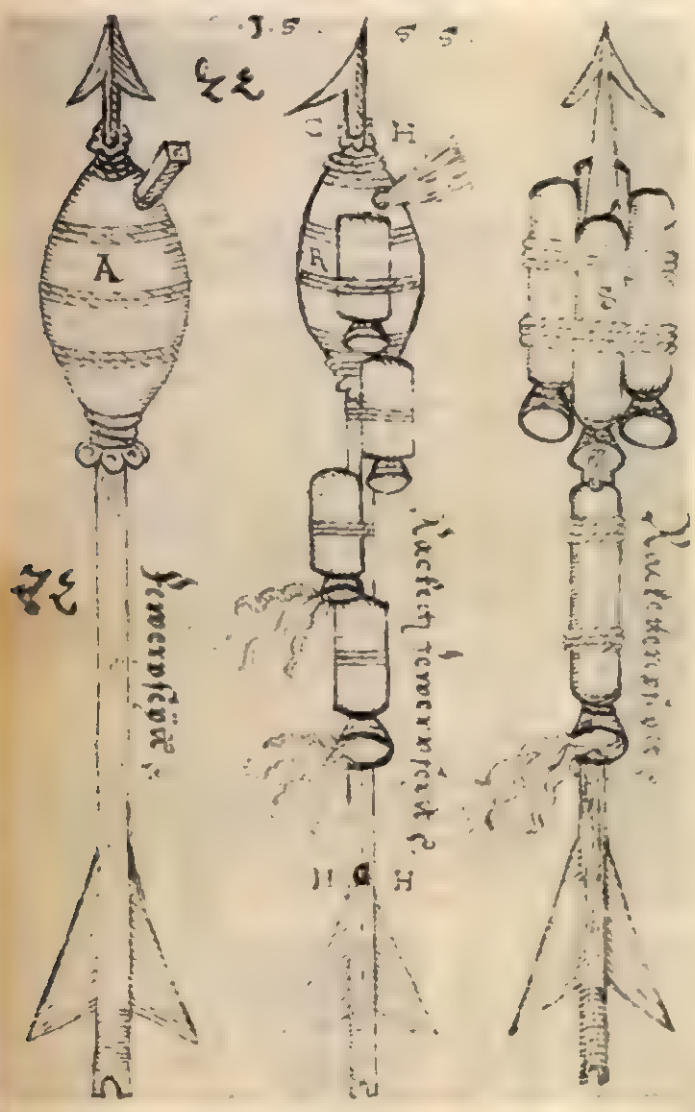

Diferite tipuri de „săgeți de foc" avînd (cum am spune azi) stabilizatori de direcție de tip Delta.

Rachetă în două trepte (anul: 1529 !)...

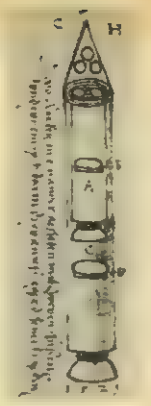

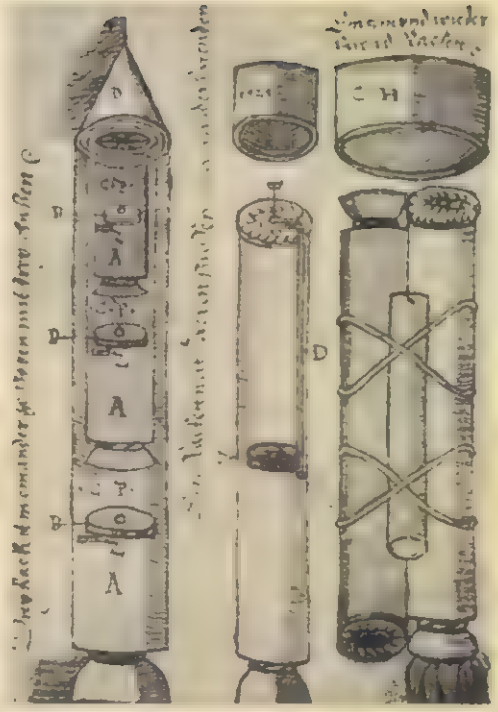

Rachetă cu trei trepte (stînga). În dreapta: o rachetă pentru un zbor dus și întors.

La Arhivele statului din Sibiu se află un manuscris unic în felul lui, care pînă în prezent nu a fost supus unei cercetări aprofundate. Este vorba de un tratat de știință și tehnică scris de trei autori între anii 1400 și 1569. Deși autorii sînt diferiți, între cele trei părți ale manuscrisului există totuși o legătură nemijlocită. Prima pagină amintește de un celebru alchimist care ar fi trăit în secolul al XIV-lea, Berthold Schwarz, iar manuscrisul se pare că a fost scris sub inspirația acestuia. În prima parte sînt enumerate rețetele fabricării prafului de pușcă din salpetru, care, după cum se știe, a revoluționat știința militară în Europa acelei vremi. Prepararea prafului de pușcă și a altor săruri, în condițiile unui laborator primitiv, este descrisă totuși într-un limbaj de înaltă ținută științifică pentru epoca respectivă.

În partea a doua sînt trecute în revistă diverse instalații de război, arme, tunuri de toate categoriile.

In fine, autorul celei de-a treia — și celei mai interesante — părți a manuscrisului, Conrad Haas, guard de artilerie din Transilvania, dă

Umor de peste hotare

— Ia uitați-vă un pic la frate-meu.

— Ea e... în fine, am descoperit-o.

— M-am avut curaj să le spun că nu e apă în bazin...

sfaturi privind realizarea și experimentarea unor rachete care să se ridice de la sine în înălțime sau să „alerge" înainte și înapoi pe pămîntul neted.

Ideea construirii de rachete este, desigur, foarte veche. Am putea lua astfel în considerare „săgețile de foc" descoperite în vechime de chinezi, al căror secret a fost transmis prin filiera arabă în Europa, prin secolul al XIII-lea. Denumirea propriu-zisă de „rachetă" este însă folosită, se pare, pentru prima dată în lume în manuscrisul la care ne referim mai sus : de ex. „Rachettenstöck" = aruncător de rachetă, „Feuer-und-Rachettenpfeyll" = rachete-săgeți de foc, sau „Feuerspyss" = sulițe de foc.

Inventivitatea și imaginația prodigioase ale autorului au dat naștere unor proiecte de-a dreptul uimitoare. Să nu uităm că acesta a scris și lucrat în condițiile epocii feudale, într-un moment cînd știința și tehnica se aflau la un nivel foarte scăzut. Or, ceea ce uimește în mod deosebit la el este ingeniozitatea cu care reușește să realizeze rachete în *trepte*, prin îmbinarea reciprocă — principiu utilizat și astăzi. Rachetele descrise și probabil experimentate între anii 1529 și 1555 au stabilizatori de direcție (azi am spune : de tip Delta), care uimitesc — desigur în linii mari — pe cei din tehnica modernă. Autorul a reușit să experimenteze și rachete-proiectil avînd la bază un combustibil realizat din salpetru, sulf și cărbune amestecat cu rășini.

Manuscrisul de la Sibiu nu constituie numai o interesantă lucrare despre începuturile chimiei și fizicii moderne ci, după afirmațiile unor specialiști, pune și problema unei anumite priorități științifice și tehnice. În adevăr, pînă la ora actuală se credea că cel dintîi om de știință care a „proiectat" rachete de tip Delta a fost polonezul Semionovicz, care în anul 1650 — deci cu o sută de ani mai tîrziu decît autorul susmenționat — și-a scris cartea sa „Artis Magnae Artilleriae", apărută la Amsterdam.

Iată însă că manuscrisul sibian, rămas timp de patru veacuri necunoscut, aduce o nouă lumină asupra condițiilor în care s-a născut o altă Ars Magna — „arta" rachetelor.

Prof. Nicolae NISTOR
șef al Arhivelor statului — filiala Sibiu

PRIMA CORABIE COMERCIALĂ ROMÂNEASCĂ

Începutul cert al navigației noastre comerciale maritime îl constituie apariția, acum 131 de ani, pe apele Mării Negre, a vestitei corăbii **Mariția**, care a fost construită pe malul Dunării, lîngă Giurgiu, de hatmanul Alecsandru Vilara și, după cum spune chiar el într-o întîmpinare către Domnie . „**a fost aruncată în apă în luna septembrie 1834, împodobită cu bandiera cea privilegiiată, hărăzită românilor prin făcătoarea de bine mijlocire a domnitorului Alexandru Ghica**". „Binefăcătoarea mijlocire" despre care este vorba se referă la intervențiile făcute de domnitor pe lîngă sultanul Mahmud al doilea al Turciei, pentru recunoașterea dreptului Principatului de a avea o flotă comercială proprie, care să navigheze pe Dunăre și pe mări sub pavilion național. Recunoașterea a fost făcută printr-un hatișerif dat de sultan în luna octombrie 1834, care hotăra : „**să dă, la corăbiile cele negustărești** (ale Valahiei) **steag cu fața galbenă și roșie, avînd pe dînsul și stele și la mijloc pasăre albastră cu un cap, iar la cele ostășești un alt steag, cu fața roșie, albastră și galbenă, avînd și acestea stele și pasăre**". Hatișeriful, care este publicat în întregime în „Buletin, gazetă oficială" din 14 octombrie 1834, precizează că aceste steaguri se dau la cererea

...în lupta cu furtuna, la ducere, am pierdut o pînză...

domnitorului ; deci, paternitatea combinației celor trei culori din drapelul nostru de astăzi revine lui Alexandru Vodă Ghica. (Menționăm însă că așezarea acestor trei culori în forma în care ni s-a transmis și se păstrează în drapelul de stat al patriei noastre, o datorăm revoluționarilor pașoptiști, în frunte cu Costache Negri.)

300 CHILE MARI DE GRÎU LA EXPORTARISIRE

După aruncarea corăbiei la apă, hatmanul Vilara cere domnitorului aprobarea ca **Mariția** să plece „**la prima sa plutire pe mare spre Constantinopol, încărcată cu grîu, pentru începerea comerțului nostru cu acea capitală, dintr-acest blagoslovit rod al Valahii. Aceasta fiind însă poprit, nu plecat pă înălțimea Voastră ca, dacă să poate face o excepție pentru întîia corabie ce să vede în țară, să binevoiți, Prea Înălțate Doamne, a porunci să mi se dea trebuincioasele pornaci dă alaboxenie la 300 chile mari** (de grîu) **de care mă încredințează căpitanul că este încăpător acest vas**". (I. Cojocaru : Documente privitoare la [illegible] mia Țării Românești, vol. II, Ed. științifică).

Domnitorul Ghica socotind „**cu deosebire că ieșirea în mare a acestei corăbii românești este de mare folos statului, cînd îndată s-ar și înființa și s-ar întemeia pentru totdeauna privilegiul marinei comerțiale a Valahii**", a aprobat cererea lui Vilara „**numai cu băgare de seamă la cîtimea grîului cerută la exportaristre, să nu aducă lipsă în Principat**". Și astfel, corabia **Mariția**, încărcată cu cele 300 chile mari de grîu, a plecat în prima sa cursă, de la Brăila spre Constantinopol, la 5 decembrie 1834.

„**Mergi corabie, mergi de arată Europei culorile Românei ; mergi a-i duce bogățiile solului nostru și a-i cere lucrurile sale : mergi de vizitează Italia, Francia, Ispania...**", spunea Cezar Bolliac, la plecarea corăbiei **Mariția**, iar într-o poezie :

„Corabie frumoasă ! Te du, te du, grăbește !
Pe țărmuri depărtate aleargă, prevestește,
Că lemne-așa nu moare
un neam ce a trăit ;
Că tirania poate un om să prăpădească,
Dar viața unei nații nu poate să șteargă."

. . . . . .

Cele 300 chile mari de grîu încărcate pentru **exportarisire** de Vilara însumau cam 2 500 de saci fa greutate totală de 150 000 de kg, deci în zilele acelea trebuie să fi fost cel puțin 250 de care înșirate pe malul Dunării, la Brăila, lîngă corăbie, așteptînd să fie descărcate.

18 ZILE DE LA SULINA LA CONSTANTINOPOL

Jurnalul de bord al primei călătorii făcute de **Mariția**, de la Sulina la Constantinopol și înapoi, se află, în original, la Arhivele statului. Are 14 file, scrise în limba italiană de un anume Giorgio Bresco, după cît se pare pilot al corăbiei. Din aceste file aflăm că **Mariția** a navigat de la început sub comanda căpitanului Ioan Cristescu „**supus și născut în Valahia**". Călătoria pe mare a început din portul Sulina, sîmbătă 7 decembrie 1834, dimineața, cu toate pînzele sus, cu destinația Constantinopol. Și a mers, și a mers corabia... două zile și două nopți, pînă la capul Caliacra, unde, din lipsă de vînt, a stat în voia valurilor o săptămînă întreagă. O furtună a plîmbat-o apoi încoace și încolo încă o săptămînă, adică pînă în dimineața zilei de 25 decembrie, cînd a intrat, în fine în portul Constantinopol.

Din motive pe care Bresco nu ni le povestește, **Mariția** a stat la Constantinopol cinci luni — poate pentru reparații. La 16 mai 1835 o aflăm plecată spre patrie, încărcată cu orez și cu cîțiva călători. Face o escală în portul bulgăresc Anchialo (lîngă Burgasul de astăzi) unde încarcă bolți cu vin și pleacă mai departe. După o zi de navigare corabia este surprinsă de o furtună mai năprasnică decît aceea de la ducere. Marinarii se luptă eroic pentru a o menține pe linia de plutire, dar în cele din urmă se pare că totul este pierdut și că în afară de rugăciunile către cel de sus nu mai este nimic de făcut. Se găsește totuși o soluție : să se arunce în mare bolțile cu vin, pentru ușurarea corăbiei. Negustorii se opun, călătorii se alătură planului căpitanului și în ceasul al doisprezecelea pintecoasele bolți cu bunătate de vin sînt aruncate peste bord. Cu prețul acesta corabia a fost salvată și a putut ajunge, la 5 iunie 1835, la Sulina, cu toate pînzele zdrențuite și scîrțîind din toate încheieturile.

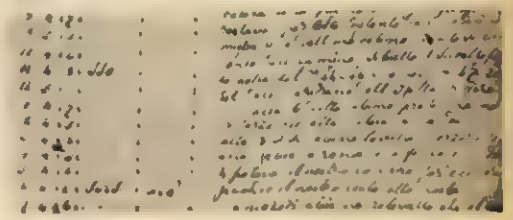

...cu toate pînzele sus am plecat la 7 decembrie 1834 din Sulina...

ALTE TREI CORĂBII ROMÂNEȘTI

Patru ani mai tîrziu numele corăbiei **Mariția** apare în registrele portului Brăila — la 28 martie 1839 — printre alte nave sosite de la Țarigrad. Și o dată cu ea se mai aflau atunci în port, „**sub bandieră românească**" bricul **Dachia**, bricul **Sfîntul Dumitru** și corabia **Principele Alexandru**, deci în anul 1839 flota comercială a Valahiei număra cel puțin patru nave maritime. **Principele Alexandru** adusese ceva marfă de la Constantinopol : un buriu de piper, zece cofe de măsline, zece vase de tutun și șase saci cu săpun. Celelalte trei corăbii, printre care și **Mariția**, intraseră în port „deșarte" — duseseră, desigur, grîu la Constantinopol și turcii le trimiseseră înapoi goale.

Bandiera corăbiei **Mariția**, care, fără îndoială, a fost primul steag comercial oficial românesc avîntat în apele internaționale, se află astăzi la Muzeul militar din București, înregistrat sub numărul 14 249. Este un steag mare din pînză, lung de 3,85 m și lat de 2,25 m. Decolorat de timp, mai prezintă urme din care se vede că a avut două culori orizontale. În mijlocul steagului se află un vultur albastru, cu o cruce în cioc și cu aripile deschise. În colțul de sus, din dreapta, are trei stele albe, cu cîte opt colțuri.

Ion MUNTEANU

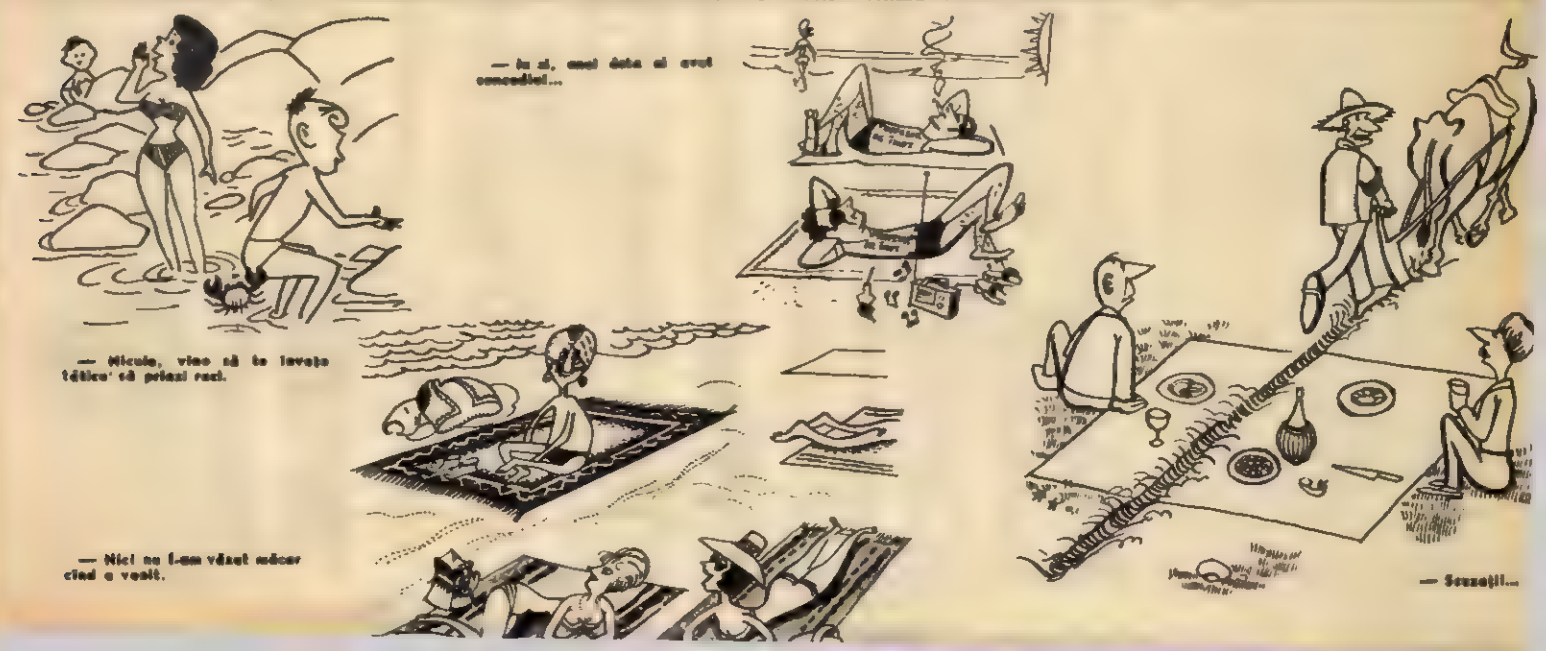

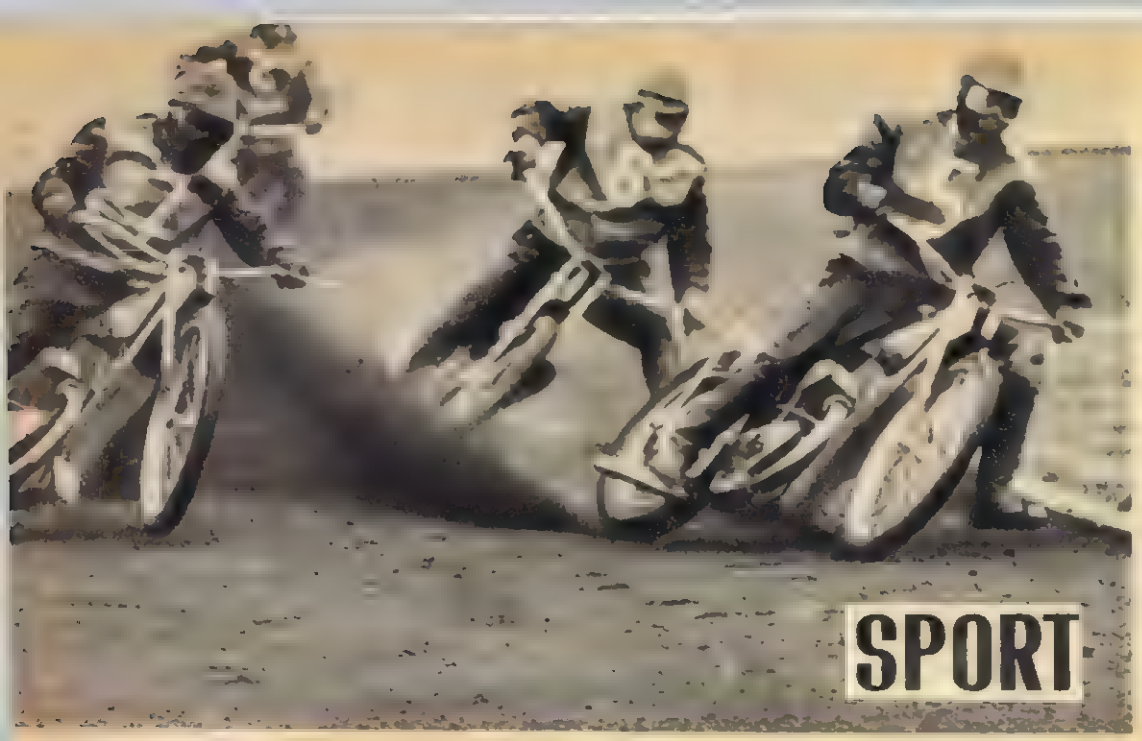

DIRT-TRACKUL

cea mai spectaculoasă întrecere a motocicliștilor

Vă place motociclismul ?

Iată o întrebare la care o bună parte dintre dv. veți răspunde, poate, afirmativ. De altfel, cum se poate să nu-ți placă un sport în care vioiciunea întrecerilor, dinamismul duelurilor sportive te fac să trăiești emoții din cele mai tari ?

Motociclismul place și pentru marea varietate de întreceri pe care le oferă. Cursele de viteză pe circuit, de viteză în coastă, motocrosurile, trialurile, cursele cu obstacole, dirt-trackul sînt doar o parte din alergările care entuziasmează miile de spectatori. Cum dintre toate acestea dirt-trackul prezintă și unele curiozități la care se adaugă avantajul spectatorului de a putea urmări întrecerile pe tot timpul desfășurării lor, cursele pe pista de zgură sînt urmărite cu interes și pasiune de un număr tot mai mare de spectatori.

Deosebirea principală dintre circuitele de viteză și cursele de dirt-track constă în primul rînd în structura suprafeței traseului de concurs. În timp ce la circuitele de viteză traseele sînt asfaltate sau pietruite, la cursele de dirt-track pistele de alergare sînt acoperite cu zgură, nisip sau chiar cenușă. De asemenea, în timp ce traseele circuitelor de viteză pot avea 4, 5, 8 sau chiar mai multe viraje (stînga și dreapta), pista unei curse de dirt-track prezintă doar două turnante (ambele pe stînga).

În ceea ce privește tehnica alergării, și aici se pot observa unele diferențieri. La un circuit de viteză alergătorul trece prin viraj, oțrmind la stînga sau la dreapta, după cum este sensul turnantei, cu motocicleta aplecată înăuntrul virajului. În cursa de dirt-track, la virajul pe stînga alergătorul întoarce ghidonul mult spre dreapta (!), astfel încît motocicleta pare frîntă. Prin turnantă mașina trece complet în derapaj. Parcurgînd astfel virajul s-ar părea că motocicleta ar pierde din viteză. Inexact. Spre deosebire de circuitele de viteză, felul de a lua virajul în cursele de dirt-track permite motocicletei să se angajeze în turnantă cu motorul în plin. Aici totul depinde de tehnica conducătorului și mai ales de felul în care știe să întrebuințeze piciorul gardă (la cursele de dirt-track piciorul stîng, în viraj, este ținut în afara scării laterale, în spate sau înainte, și servește la restabilirea echilibrului mașinii). Pe linie dreaptă poziția alergătorului este identică cu aceea din circuitele de viteză.

La cursele de dirt-track atît echipamentul motocicletei cît și al conducătorului se deosebesc de celelalte echipamente folosite în alte întreceri motocicliste. Mașina suferă modificări aproape radicale. Cadrul, de pildă, este construit astfel încît distanța dintre axele roților este cu mult mai mică decît la motocicletele obișnuite. La furca din față este montată o geantă de 22-23 țoli, în timp ce la cea din spate una de numai 19 țoli. Aceasta face ca motocicleta să fie mult înălțată în partea dinainte. Cauciucul roții din spate (care face tracțiunea) este dințat întocmai cum sînt cauciucurile utilizate la întrecerile de motocros.

Între șa și rezervor mașina este prevăzută cu un fel de aparat care fixează piciorul drept de corpul motocicletei. Aparatul constă dintr-un balot de fier, îmbrăcat în cauciuc, căruia i se dă forma piciorului conducătorului.

Dacă acestea sînt modificările exterioare aduse cadrului motocicletei, la motor modificările sînt și mai interesante. Așa, de pildă, cutiei de viteze i se lasă doar două viteze sau chiar un simplu mosor cu ambreiaj, căruia i se pot schimba pinioanele. Motorul are cilindrul și chiulasa confecționate din aluminiu. Funcționează cu alcool, iar ungerea se face cu ricin, printr-o pompă de ulei care lucrează în circuit. Uleiul, o dată folosit, este automat evacuat. Rezervorul pentru alcool suportă o încărcătură de aproximativ 3 litri, care sînt consumați pe parcursul a numai 2 km. Ținînd însă seama că o motocicletă efectuează într-o serie cel mult patru ture (1,600 km), cei trei litri de alcool îi sînt suficienți.

În ceea ce privește modificările aduse corpului mașinii și motorului pentru cursele de dirt-track este interesant de menționat adaptările speciale făcute motocicletelor cu ataș. La motocicletele cu ataș, datorită unui sistem foarte ingenios, corpul mașinii se înclină în viraj simultan cu atașul. Cu ajutorul unui volan, partenerul din ataș înclină atît atașul cît și corpul mașinii fără ca el să se mai arunce în afara acestuia — în viraj — pentru a restabili echilibrul mașinii. Datorită sistemului amintit, conducătorul, în viraj, își pierde rolul pe care în mod obișnuit îl are la celelalte genuri de întreceri, rămînînd complet la dispoziția partenerului.

Este regretabil faptul că întreceri ale atașelor, în cursele de dirt-track, nu au fost preluate și de către sportivii noștri. Ele ar reprezenta un plus de atracție pentru marea masă a spectatorilor.

Echipamentul sumar al mașinilor de dirt-track, modificările aduse motoarelor, ca și inovațiile de tot felul pe care le observăm la aceste motociclete nu sînt altceva decît o adaptare a mașinilor respective la condițiile speciale de concurs, făcute în scopul de a obține o viteză sporită. Toate acestea în ciuda traseului scurt, a structurii neobișnuite a suprafeței pistei (zgură) și a celor două viraje care reclamă parcurgerea lor în derapaj.

G. ȘTEFĂNESCU

Nu-i totul zăpada...

Oare membrii Federației internaționale de schi, întruniți în această vară la Mamaia, n-ar fi preferat, în sezonul estival, să fie diriguitorii schiului nautic decît ai celui alpin ? Pentru că decorul neîntrecut al mării, soarelui și litoralului românesc este ademenitor chiar și pentru pasionații iernii și zăpezii. Iar schiul, sub forma sa mai tînără — pe apă — se oferă, generos, iubitorilor săi și vara.

Schiul nautic și cel pe zăpadă se aseamănă și se completează, avînd totuși deosebiri specifice. Primul înglobează, ca și confratele său mai vîrstnic, probele de concurs, slalomul și săriturile. Mai are însă și o disciplină specifică denumită „figuri", care poate fi comparată mai curînd cu patinajul artistic, datorită grației și dezinvolturii exercițiului. Schiul nautic este și nu este sport individual, pentru că sportivul este remorcat de o ambarcație cu ajutorul unei corzi. Viteza se datorește deci nu atît măiestriei sale, cît puterii motorului ambarcației.

Și pentru că slalomul nautic a adăugat probei sale coarda de tracțiune, parcă pentru a se disculpa față de omonimul său alpin, a renunțat, în compensație, la un schi. Corpul deci se susține pe un mono-schi. Săritura schiului nautic tinde să se despartă de tracțiunea corzii, datorită unui lung și energic viraj înainte de lansare, care să-i asigure schiorului o viteză mai mare decît cea a bărcii, permițîndu-i acel zbor planat, cu corpul aplecat înainte, similar săriturilor cu schiurile de pe trambulinele înzăpezite. Acest moment constituie, de altfel, punctul nevralgic al probei, de el depinzînd atît lungimea săriturii cît și buna ...amerizare a schiorului.

Schiul nautic este practicat în multe țări, avînd în prezent 15 milioane de adepți în întreaga lume. S-au făcut sugestii ca acest sport să fie inclus printre probele olimpice. Schiorii nautici (bărbați și femei) sînt clasificați, anual, pe baza performanțelor lor, într-una din cele 4 serii ale clasamentului internațional pe care Uniunea mondială a schiului nautic îl alcătuiește pentru fiecare disciplină : slalom, figuri și sărituri. La slalom de pildă, clasificarea în seria I bărbați presupune atingerea unei viteze de 57 km/h, iar în ultima serie, viteza de 48 km/h. La proba de sărituri-bărbați, schiorii nautici trebuie să obțină 37 m pentru clasificarea în seria superioară a grupei, iar în cea inferioară 20 m. La slalom femei, clasificarea în seria I necesită viteza de 54 km/h. În acest an, campionatul european se va desfășura la Banolas (Spania), cel mondial în Australia, iar criteriul tineretului la Viareggio (oraș cunoscut și ca gazdă anuală a fotbaliștilor juniori, întruniți aci la un turneu internațional).

Acest sezon estival a adus și în țara noastră o demonstrație de schi nautic. La două săptămîni după ce au concurat în probele alpine de la Valea Albă din Bușteni, schiorii noștri fruntași Cornel Tăbăraș, Gheorghe Bălan și Kurt Gohn și-au dovedit măiestria pe pîrtia lacului bucureștean Herăstrău. Se pare că diferența de temperatură și de mediu nu l-a deranjat, așa încît demonstrația lor a fost gustată de publicul spectator.

De unde se vede că în schi zăpada nu-i totul...

P. SLĂVESCU

COPERTA NOASTRĂ

Fotografie de S. STEINER

COLȚUL AUTOMOBILISTULUI

Vinovat e „michimausul"...

Pare greu de crezut cînd spunem că o excursie plăcută a fost întreruptă de... păpuşa pe care am lăsat-o să se zbenguie, aninată de geamul din spate al autoturismului nostru.

Ce legătură există între... păpuşă şi întreruperea excursiei ?

Într-adevăr, ce legătură ? „Am vrut să depăşesc — menţionează în declaraţia sa cetăţeanul M. P. — o căruţă încărcată cu fîn. În faţă, drumul era liber ; în spate n-am putut să-mi dau bine seama pentru că în oglinda retrovizoare nu-mi apărea decît păpuşa şi pachetele pe care soţia le aşezase la geamul din spate. Cînd m-am angajat în depăşire, am simţit o lovitură puternică în spatele autoturismului meu..."

Presupunerile nu-şi au rostul. Este vorba de un accident de circulaţie.

Cauza ? Imposibilitatea de a te asigura la depăşire datorită obstruării suprafeţelor normale de vizibilitate anume create de constructorii automobilelor moderne.

Efectele aproape că nici nu mai trebuie să fie comentate : pagube materiale, răniri şi... păreri de rău.

Cînd faptul s-a consumat, degeaba îţi pare rău. Un plus de atenţie şi grijă ar fi fost suficient pentru ca nimic rău să nu se întîmple.

★

Vizibilitatea pentru un conducător auto este ca aerul pentru un scafandru. Soluţiile adoptate de constructori pentru a crea un cîmp de vizibilitate cît mai larg la autoturisme ţin seama, în general, de specificul actualelor condiţii de circulaţie rutieră.

Atîta doar că unii conducători auto, manifestînd snobism sau — în cel mai bun caz — o crasă lipsă de gust, îşi împopoţonează automobilele în cele mai năstruşnice moduri : lipesc pe geamuri diferite etichete al căror conţinut de multe ori nici nu-l înţeleg, atîrnă la parbriz şi la geamul din spate diferite păpuşele-mascotă (deşi geamul din spate este şi aşa în parte obstruat, de cei 2-3 pasageri) sau depozitează pachete, serviete, haine, poşete etc.

Conducerea unui automobil astfel „pavoazat" devine greoaie şi lipsa de vizibilitate poate duce la accident.

Şi să ne punem întrebarea : la ce folosesc păpuşile atîrnate la parbriz şi la geamul din spate ? La ce folosesc abţibildurile „trase" din belşug pe geamuri ? Căci — este sigur — gusturi rafinate nu trădează... Atunci, jos cu ele !

În timpul conducerii avem nevoie de vizibilitate, de cît mai multă vizibilitate. Dacă constructorii ne-au creat-o la fiecare automobil în cantitate suficientă, cu atît mai puţin nu este recomandabil ca noi s-o micşorăm artificial.

Referitor la pasagerii din spate : nici unul dintre ei nu se va supăra dacă chiar de la plecare le vom spune să stea rezemaţi de pernă, astfel ca noi, cei ce conducem, să putem vedea bine în spatele automobilului.

Ing. S. LUCIAN

POVESTEA VORBEI

PĂDURE

Din lucrările ştiinţifice care studiază felul cum se schimbă sunetele aflăm că în cuvintele româneşti de origine latină *l* s-a schimbat în *r* dacă era precedat şi urmat de o vocală. Un alt tip de schimbare e inversarea poziţiei sunetelor : x ia locul lui y şi y ia locul lui x (cu x şi y am simbolizat două sunete oarecare). Se va spune că astfel de reguli îi privesc numai pe specialiştii în ştiinţa limbii, dar cunoscîndu-le vom vedea imediat că obţinem informaţii de un interes mult mai general. Iată, de pildă, istoria cuvîntului *pădure* : pentru a descoperi originalul latin, înlocuim pe *r* cu *l* (cuvîntul devine pădule) şi inversăm poziţiile lui *d* şi *l* ; ajungem astfel la *pălude*. Dacă mai ştim că *ă* provine aici din *a*, căpătăm imaginea denumirii latine : *palude*.

Interesant nu e atît faptul că, graţie cunoaşterii regulilor de modificare a sunetelor, am aflat din ce provine *pădure*, ci constatarea că *pădure* se trage dintr-un cuvînt latin *(palude)* care însemna „mlaştină". (De la *palude* derivă *paludism*, boală răspîndită în regiunile *mlăştinoase.)* Filologia ne procură astfel o informaţie de ordin istoric : bălţile pe care le-au găsit în Dacia colonizatorii romani erau bogate în vegetaţie, erau împădurite. Numai această asemănare dintre o pădure şi un ţinut mlăştinos poate explica de ce romanii le-au denumit iniţial cu acelaşi cuvînt. Dispunem şi de alte surse de informare, care întăresc cele de mai sus : se cunosc, de exemplu, basoreliefuri sculptate în antichitate care arată că în epoca colonizării romane bălţile dunărene erau împădurite.

Pe meleagurile noastre *palude* capătă deci sensul „pădure dintr-un ţinut mlăştinos", apoi „pădure" în general, indiferent de umiditatea solului. Pentru noţiunea de „baltă", românii au recurs mai tîrziu la cuvinte slave *(baltă, mlaştină, mocirlă).*

Sorin STATI

TURTURICĂ

Gh. CHIRIAC

APA TRECE...

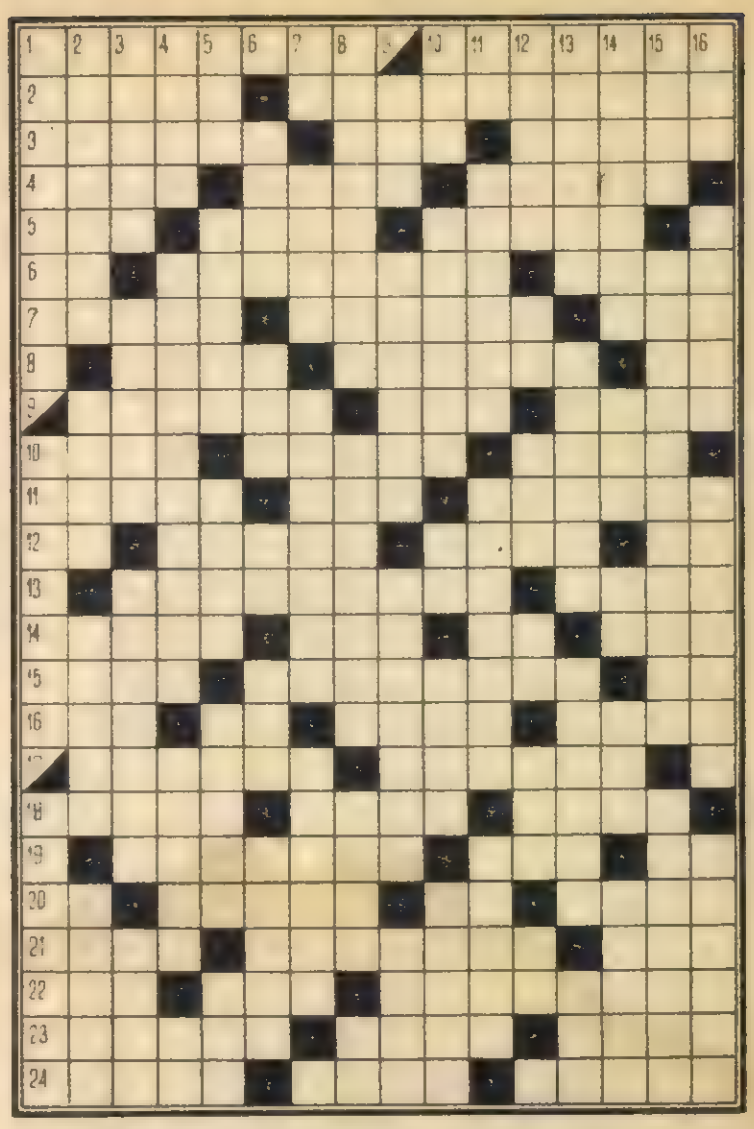

PIETRELE RĂMÎN

16 / 24

ORIZONTAL **(Apa trece) :** 1) Lupi de mare — Zeul mărilor imense, părintele fluviilor. 2) Lac cu proprietăţi curative în Bărăgan — Zeiţa mării, soţia lui Neptun. 3) Suprafeţe de teren în formă de trepte, rezultate ale acţiunii de erodare a apelor — Măr — Zeiţă feniciană, protectoarea amorului. 4) Oţet (reg.) — Incursiune — Prelins. 5) Strîmb (mold.) — Fructe — Macină, acţionată de aburi, de vînt sau de apă. 6) Ţese ! — Pasăre de mare, asemănătoare cu pescăruşul — Nu mai mult. 7) Insule formate în mările calde din resturi de corali — Găzduieşte lacul vulcanic Ana — Diminutiv feminin. 8) Cele ale albatrosului sînt albe cu vîrful negru la extremităţile aripilor — Bucolic — Costică Negrea. 9) Butoaie pe roţi cu care se cără apa (od.) — Plase pescăreşti — Distanţată. 10) „Dunărea albastră" — Plasă de prins peşte (pl.) — Ambarcaţii sportive cu pînze. 11) Dor — Epoci — Canal între Oceanul Atlantic şi Oceanul Pacific. 12) Carie ! — Localitate pe coasta Suediei — Corabia argonauţilor — Eribiu. 13) Marea care scaldă ţărmul Dalmaţiei — Strîmtoare între Zeelanda şi Suedia. 14) Locuitori din Peninsula Iberică — Rîu în Africa — Linişte ! — Apă din basme. 15) State — Locuinţă construită pe piloni în mijlocul unui lac — Teze ! 16) Rîu şi cap în Peninsula Iberică — Chiuitură — Toc de piele (neologism) — Băutură caldă. 17) Ţară pe ţărmul Mării Nordului — Teren udat artificial. 18) Apariţie — Reuniunea boxerilor — Gîrlă de chefali. 19) Tălpi de sanie — Pe (od.) — Ion Kiriţescu. 20) Teo ! — A băut prea mult (fem.) — Posezi — Rezistent. 21) Păcăliţi (fig.) — Mare amatoare de apă (dim.) — Plantă cerealieră etiopiană. 22) Livadă (Tr.) — Sînt în stare — Obstacol în calea apelor. 23) Poetă română, autoarea poeziei „Insula scufundată" — Oraş la mare — Vapoare. 24) Băi publice la romani — Roşie, Galbenă, Neagră şi totuşi albastre — Vas mare pentru fiert apa.

VERTICAL **(Pietrele rămîn) :** 1) Jasp — Cuptor în care se arde piatra de var — Împietrit. 2) Piatră semipreţioasă — Încăperi — Autorul basmului „Floarea de piatră" — Piatra-Neamţ (pl.).3) Masivul muntos în care se află „Pietrele Doamnei" — Piatră semipreţioasă (pl.) Piatră... zburătoare — Stea. 4) Dare (od.) — A scris piesa „Piatra din casă" — Locuitori ai Arabiei — Nicu Marinescu. 5) Nun — Cu vîrf (fem.) — Orificii nazale — Garnisite cu pietre preţioase — Scriitor clasic american. 6) Fiul Haosului şi al Nopţii (mit.) — Dînsele — Cutie ! — Simplu, naiv — Insulă grecească vestită din antichitate prin carierele de marmură. 7) Soarele piramidelor — Susţine viţa — Subtilă, fină — Neliniştit. 8) A se întări ca piatra — Blocuri de piatră cărate de gheţari — Altă piatră semipreţioasă — Din topaz ! 9) Construcţie de piatră, de lemn, de fier sau din pontoane peste o apă — Sistem de detectare radio (pl.) — De florile mărului (pl. fem.) — Fără greutate. 10) Unitate de rezistenţă electrică — Flori de piatră folosite ca ornament — Vîrf stîncos (fig.) — Şopron — Stele. 11) Cai ! — Pavate cu pietre sau asfaltate — Arme ale jocurilor copilăriei cu care se aruncă la distanţă pietre — Căzut. 12) Morală — Carei ! — Numele asiatic al fluviului Obi — În piatră ! — Frig de crapă pietrele — Avocat (abr.). 13) Loc pietros şi nisipos, ars de soare unde nu creşte vegetaţie — A fost păcălit de Cibela, dîndu-i să înghită o piatră învelită în scutece în locul lui Iupiter (mit.) — Construcţie secundară ce ţine de o clădire — Oraş legendar pe Eufrat. 14) „...de argint" numit şi piatra iadului (pl.) — Acela — În şuvoi ! — Literă chirilică — Ţesătură de mătase. 15) Localitate în S.U.A. — Împietrită — Fruct pietros. 16) Parte a sîngelui — Bolovan mare de piatră — Rocă argiloasă dură — Faraonul egiptean în cinstea căruia s-a ridicat piramida a doua.

Cuvinte mai puţin cunoscute : ISTAR, NATRA, SUND, TIN, AJO, TEF, EREB, LUD, OHAM, IAG, IVA, ETI, OTAS.

Dumitru IACOBESCU

Dezlegarea jocului „ARBORI", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) ABATAJE — SCORBURA. 2) BANANI — ACAJU — LAN. 3) ACAT — CABANA — TISE. 4) TANIN — RAIA — DOSIT. 5) INA — UTAN — LIE — ENA. 6) Z — SICOMOR — OFT — A. 7) AP — CENUSAR — RAR — P. 8) LAUTAR — DESISURI. 9) CODRU — ISANOS — BUN. 10) OPRIRI — ACERACEE. 11) CAI — INIMI — BRAD — M. 12) ORAS — CRINA — ELENA. 13) T — NAS — ANINE — INEL. 14) IA — ACANT — ACONITI. 15) ETERIC — ARTAR — EON. 16) RUG — REZ — AORTA — TI. 17) I — ACT — EMULI — DAI. 18) ALO — AFIS — SVAB — F. 19) STEJARIS — PALMIER. 20) AA — ISER — PARA — ASA. 21) L — ATAC — BUCEGI — ES. 22) COPAC — TUIA — ALUNI. 23) IBI — HERCULE — ASIN. 24) MASLINI — TAMARINI.

dialog cu cititorii

DIN ISTORICUL CHIRURGIEI

„De cînd își operează omul semenii — mai exact care este evoluția chirurgiei de-a lungul vremii ?"

Ioan MATEI
Tîrnăveni

Răspunde conf. dr. IULIU GHELERTER, de la catedra de Istoria medicinei de pe lîngă Institutul de medicină și farmacie din București.

Practicile chirurgicale au precedat apariției celorlalte activități medicale : ajutorul dat în caz de răniri, de fracturi și luxații, asistența femeii la naștere etc. sînt cunoscute din cele mai vechi timpuri ale omenirii. S-au descoperit din aceleași perioade preistorice o serie de cranii trepanate : operația, care se făcea cu cuțite de **silex** (cremene) sau de **obsidian** (piatră vulcanică), avea un scop mistic, dar probabil încerca să trateze și unele traumatisme craniene ; astfel de cranii trepanate s-au găsit și pe teritoriul țării noastre.

Marele medic al antichității, Hipocrat (sec. V î.e.n.), denumit „părintele medicinei", a lăsat în scrierile sale date prețioase asupra tratamentului fracturilor, luxațiilor și al unui număr de afecțiuni chirurgicale ; a descris și numeroase instrumente chirurgicale, multe asemănătoare celor de astăzi. (Și vechii egipteni, chinezi, indieni ș.a. au avut o chirurgie dezvoltată.)

În tot decursul antichității și la începuturile evului mediu, medicul era și chirurg. Însă dominația bisericii catolice în Europa în timpul evului mediu desparte chirurgia de medicină, papalitatea interzicînd călugărilor și preoților-medici efectuarea intervențiilor chirurgicale. Chirurgia nu putea să fie practicată decît de bărbieri-chirurgi și de chirurgi fără studii speciale, ceea ce a dus la o gravă rămînere în urmă. Această situație a dăinuit pînă la începutul secolului al XIX-lea. (În timpul Renașterii, progrese însemnate în domeniul nostru se datoresc francezului Ambroise Paré, ridicat și el din rîndurile bărbierilor-chirurgi.)

Două mari descoperiri au determinat dezvoltarea chirurgiei începînd din a doua jumătate a secolului al XIX-lea : anestezie generală (1846) și antisepsia (1847), adică dezinfectarea instrumentelor, a plăgilor operatorii și a mîinilor chirurgului cu o soluție de acid fenic. Curînd se trece la asepsie, adică la evitarea microbilor prin sterilizarea instrumentelor, a halatelor și a materialului de pansat care vin în contact cu cîmpul operator.

Aceste două descoperiri fundamentale au permis desfășurarea intervențiilor chirurgicale tot mai complexe pe un bolnav liniștit și evitarea supurațiilor postoperatorii, care dădeau o enormă mortalitate. Chirurgia se dezvoltă tot mai mult. De la chirurgia de exereză (de scoatere a părților bolnave) s-a trecut treptat la o chirurgie fiziologică (care tinde să corecteze unele funcții tulburate ale organismului) și la o chirurgie plastică și reparatoare. În timpurile noastre, descoperirea antibioticelor, a metodelor moderne de anestezie și de reanimare, noile cunoștințe obținute în fiziologie, fiziopatologie etc. au adus progrese extraordinare în chirurgie. La congresul chirurgilor francezi din 1964, prof. A. Sicard a afirmat că, în ultimele două decenii, chirurgia a suferit mai multe transformări decît în cele douăzeci de secole precedente.

CE ESTE CULTURISMUL

„Am auzit vorbindu-se — în sport — despre culturism. Despre ce-i vorba ?"

Nicolae ZELEZNICOV
str. Sălcilor 17 A, Iași

Răspunde VICTOR BANCIULESCU, ziarist sportiv.

Două elemente au concurat la crearea culturismului. În primul rînd necesitatea de a pune ordine în multiplele „sisteme" particulare de educație fizică tinzînd — potrivit prospectelor — să asigure o dezvoltare corporală armonioasă. Cititorii mai vîrstnici își vor aminti desigur de o seamă de cărțulii promițînd cititorilor musculaturi herculeene, cărți ce purtau cel mai adesea titlul „Sistemul meu..." În al doilea rînd apare intenția (lăudabilă) a cercurilor halterofile de a feri sportul lor de comparația neplăcută cu exhibițiile de bîlci și cu așa-zisele concursuri de pur cabotinaj pentru titlul de „Mister Univers" sau „Apolo". De altfel, din aceste cercuri provine și titulatura de astăzi a organismului mondial : „Federația internațională de halterofilie și culturism". Printre altele, scopul culturismului a fost să demonstreze că musculatura dezvoltată nu este incompatibilă cu frumusețea (prea se făcea haz de conformația disproporționată a unor ridicători de greutăți). Așa s-au născut concursurile, ba chiar campionatele mondiale pentru titlul de cel mai frumos atlet. În afara probelor fizice (ridicări de haltere, genuflexiuni, sărituri în lungime fără elan), candidații trebuie să se supună și unor probe de suplețe și mai ales de ținută. Nu e de mirare că Tommy Kono, fost campion olimpic și campion mondial de haltere, a deținut trei ani la rînd și titlul de cel mai frumos atlet.

Culturismul este un sistem de exerciții cu greutăți sau haltere destinate tuturor grupelor de mușchi. Antrenamentele, împărțite în patru cicluri, urmăresc treptat : mărirea masei musculare, o mai bună reliefare a mușchilor, creșterea maximă a masei și a forței musculare, specializarea în funcție de particularitățile individuale (unii au bicepșii nedezvoltați, alții — mușchii pectorali etc.). Întreg acest sistem duce în final la formarea unui corp bine proporționat, frumos, puternic, armonios dezvoltat, la un aspect exterior elegant, clădit pe un organism sănătos.

Culturismul se practică de cîteva decenii mai ales în Franța (unde a luat naștere), S.U.A., Anglia, Italia și mai de curînd în Uniunea Sovietică.

BALENA FURNIZOARE DE... PARFUM

„Am auzit că sînt unele balene care în afară de carnea și grăsimea lor furnizează și alte produse foarte prețioase. Care sînt ele ?"

Vante AMBROZIE
str. C. A. Rosetti 14, Hunedoara
și Traian BUCUR
str. Carpia 41, Pitești

Răspunde ing. GH. I. GHELASE, ihtiolog.

Cea mai mare balenă este jubarta *(Balaenoptera sibbaldii)* care atinge peste 30 m lungime. De talie mai mică (20 m lungime) este cașalotul *(Physeter catadon)* sau balena cu dinți *(Odontocete)* răspîndite în Oceanele Atlantic, Pacific și Indian. Cașalotul se caracterizează prin dezvoltarea enormă a capului, care reprezintă circa 1/3 din lungimea totală a corpului. În partea posterioară a corpului se găsesc niște cavități pline cu o mare cantitate de lichid uleios, aproape fără miros și gust, cu aspect albicios-vîscos. Acest lichid, din cauza grăsimii ce conține, se sleiește ușor la temperaturi scăzute, solidificîndu-se și căpătînd un pronunțat colorit alburiu-strălucitor. Sub această formă, lichidul uleios din cutia craniană a cașalotului se apropie de consistența parafinei și a cerii de albine, cu un punct de fuziune de 40-50° C cînd poate fi ușor amestecat și folosit la fabricarea lumînărilor. Așa se explică faptul că sînt și lumînări care nu scot fum, tocmai pentru că în compoziția lor cerooasă se adaugă și materia primă furnizată de balenă — produs cunoscut sub denumirea lui populară de spermanțet. Spermanțetul sau cetaceum, cum este cunoscut la farmacie, se bucură astăzi de o largă întrebuințare la unguentele cerate, mai ales sub formă de cetylalcool sau hexadecylalcool.

Alt produs al corpului cașalotului este *ambra*, o substanță mult apreciată și căutată în medicină. Totodată, ea constituie și o prețioasă materie primă folosită la fabricarea parfumurilor. Se găsește plutind pe mare, în bucăți, uneori, pînă la greutatea de 50 kg. Se crede a fi un fel de piatră de fiere a animalului și se prezintă ca o masă brună cu miros caracteristic plăcut, iar dacă este ținută mai mult timp în mînă, se înmoaie. Ea se topește la 60° C și are greutatea specifică 0.908-0,920. Conține 13% ulei eteric (de ambra), multă grăsime (ambrainâ) și acid benzoic. Tinctura ei alcoolică se întrebuințează ca esență pentru fabricarea celor mai fine parfumuri.

GAUDEAMUS IGITUR

„Care este originea cîntecului studențesc Gaudeamus igitur *?"*

Simona BUCUR
Lugoj

Răspunde EMIL MANU, critic literar, redactor la Editura muzicală.

Cunoscutul cîntec studențesc **Gaudeamus igitur** este o compoziție goliardică, datînd din secolul al XIII-lea sau al XIV-lea. Poeții „goliarzi" erau studenți care rătăceau de la o universitate la alta ; pentru existența lor materială scriau versuri pe care le însoțeau de cele mai multe ori cu muzică. Scrise în limba latină, într-o versificație care cultivă, spre deosebire de trubaduri, ritmul și rima, poeziile goliarzilor sînt de obicei cîntece de petrecere (uneori cu caracter licențios) traducînd bucuria de viață și satirizînd cu multă spontaneitate pe burghezi, bogătași sau nobili, pe preoți sau pe episcopi.

Gaudeamus igitur inițial ca melodie de chef a devenit la universitățile germane, în special la Heidelberg, un cîntec festiv în cinstea maeștrilor și profesorilor. Este cunoscut mai ales refrenul :

„Gaudeamus igitur, juvenes dum sumus !
Post jucundam juventutem,
Post molestam senectutem,
Nos habebit humus, nos habebit humus..."

Printre versurile cîntecului există unul adresat direct profesorilor :

Vivat Academia, vivat profesores !

Universitatea din Heidelberg, unde s-a localizat istoric acest cîntec, datează din anul 1386. Faima acestui centru universitar a rămas legendară prin viața plină de veselie a studenților și prin relațiile pline de umanism dintre profesori și studenți. Chiar azi cînd se vorbește de o frumoasă viață studențească se face apel la imaginea Heidelbergului de altădată. La serbările și petrecerile studențești de azi se mai cîntă cu entuziasm **Gaudeamus igitur**, care și-a păstrat toată prospețimea după sute de ani.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Vasile Dumitru, Gh. Humială și Marin Stelea, studenți, Pitești, str. Mărășești 20, et. 2, ap. 1 : ilustrate ; Costel Negula, laminator, Hunedoara, str. C. A. Rosetti, bl. 49, ap. 8 : ilustrate ; Corina Cimponeriu, elevă, Lugoj, str. M. Eminescu 9 : cinema, ilustrate ; Marcel Cucu, elev, Rm. Sărat, str. M. Kogălniceanu 7 : filatelie, ilustrate ; Adrian Porcescu, profesor, Craiova, str. Brestei 15 : literatură, ilustrate ; Camelia Andone, operator radioficare, Focșani, str. Fătulescu 16 : muzică, cinema ; Dorina Stana, elevă, com. Similcasca, rn. Buzău : teme diverse, ilustrate ; Andrei Negrea, Dumitru Blogu, C-tin Sămănescu, mineri, Moldova Nouă, str. 1 Mai 43, reg. Banat : ilustrate ; Elena Stanciu, Brașov, str. Podul lui Grind 10 : ilustrate ; Gina Buricea, Brăila, str. Halelor, bl. C., sc. A, et. 1, ap. 2 : teme diverse ; Ion Constantinescu și Nelu Popescu, Timișoara, Căminul studențesc nr. 2, bd. Mihai Viteazul 1 : literatură, ilustrate ; Andrei Steac, medic, Turnu-Severin, str. Calomfirescu 106 : ilustrate ; Nicolae Smarandache, Băneasa, rn. Adamclisi : literatură, muzică, ilustrate ; Elena Ciobanu, com. Gîrla Mare, rn. Calafat : literatură, ilustrate.

POȘTA NOASTRĂ

Aurel Devan, București. Obiceiul de a se trage un număr de salve de tun pentru a omagia o personalitate politică sau militară, pentru a saluta un anumit eveniment etc. este tot atît de vechi cît de vechi este și praful de pușcă, mai vechi chiar decît armele de foc. Pentru că, după cum probabil știți, cu mult înainte ca praful de pușcă să fi devenit cunoscut europenilor, el era cunoscut chinezilor, indienilor și altor popoare din Orient, care salutau diferitele evenimente și sărbători prin focuri de artificii.

Ion P. Popescu, Schitu-Golești, reg. Argeș. 1) În cadrul ciclului nostru „File din istoria spionajului" — pe care îl continuăm desigur — vom publica, cînd vom ajunge la perioada primului război mondial, și un material despre Matahari. 2) Orice cititor ne poate scrie tot ce consideră el că ar putea fi publicat ; în măsura în care cele scrise vor fi interesante, inedite și corespunzătoare liniei și profilului revistei noastre, ele vor putea vedea lumina tiparului.

Costel Chirindel, Timișoara. 1) O atare construcție nu este prevăzută în planurile noastre apropiate. Dar, desigur, ea nu este imposibilă. 2) Bineînțeles că șoselele noastre se modernizează din an în an tot mai mult și că, pe măsura dezvoltării transporturilor rutiere, se vor construi și noi șosele. 3) Labirinte se cunosc mai multe în istoria construcțiilor. Cel mai celebru, la care credem că vă referiți, este cel pe care legendarul arhitect, meșteșugar și sculptor din mitologia greacă, Dedal, l-ar fi construit în insula Creta pentru regele Minos. Conform legendei, regele Minos l-ar fi închis pe Dedal și pe fiul acestuia, Icar, după terminarea construcției, în labirint. Tatăl și fiul și-au confecționat niște aripi din pene lipite cu ceară, cu ajutorul cărora au evadat, zburînd. Despre Icar se spune că s-ar fi prăbușit în mare, deoarece, înălțîndu-se prea sus, căldura soarelui i-ar fi topit ceara aripilor ; Dedal însă, mai prudent, a reușit să ajungă cu bine în Italia sau Egipt. Dacă doriți să cunoașteți mai multe cu privire la acest mit, studiați orice lucrare privitoare la legendele Greciei antice. 4) Vă mulțumim foarte mult pentru bunele aprecieri ; vom depune și de aici înainte eforturi pentru a face revista noastră cît mai interesantă și mai atractivă.

V. SILVIAN

memento

discul

■ Un gen de disc (EXC-566) mai rar întîlnit : recitalul de cuplete. De astă dată recitalul este susținut cu brio de Zizi Șerban. Se cîntă lucrări mai vechi din spectacole de revistă de mult uitate (poate pe nedrept) : *Da' nu cine știe ce, Este, dar s-a isprăvit, Microbiștii* și *Sînt un copil din București*. Există umor, muzică amuzantă, texte grase de... Mircea Crișan și texte mai slabe... de alții.

■ Buna dispoziție provocată de ascultarea unui disc vesel ne face să propunem casei noastre de discuri continuarea editării unor asemenea înregistrări, ba chiar și mai mult, ne face să ne gîndim și la niște selecțiuni (mai operative însă) din spectacolele de revistă de succes. Chiar și scheciuri de felul celor interpretate de Radu Zaharescu în revista „Veselie la 174".

■ Romanța românească este un gen aparte, oarecum melodramatic, oarecum lacrimogen, dar care... place. Există și cîntăreți specializați (dacă se poate spune așa) în interpretarea romanțelor. Popularitatea de invidiat a Ioanei Radu atestă cele de mai sus. Dar și Dorel Liveanu ține ștacheta. Ascultați *Te rog rămîi* sau *Erai frumoasă ca o primăvară* și veți rămîne și dumneavoastră pe gînduri.

■ *Recital Mia Braia* (titlul discului de format mediu EDD-1 088) este dedicat unei soliste care cu ani în urmă a înduioșat inimile unei generații ce nu depășise rumba, tangoul și foxul. Programul discului este alcătuit din „șlagărele" unor ani în care generația ce astăzi dansează twist, surf, stop și alte hop-șa abia lua ființă. Ascultate acum — chiar și de cei interesați — cîntecele incriminate par niște fantome sonore care se împiedică la fiecare pas în ritmurile contemporane, alcătuind „universul" nostru de muzică ușoară și de dans. Trist ! Mai bine... twist. Și nu numai de dragul butadei !...

cinema

■ Printre premierele anunțate în curînd figurează MARȘUL ASUPRA ROMEI, satiră cinematografică la adresa fascismului mussolinian, semnată de Dino Risi (**Veneția, luna și tu, Bunica Sabella**). Acțiunea se petrece imediat după primul război mondial. În distribuție, doi reputați actori de comedie : Vittorio Gassman (**Marele război**) și Ugo Tognazzi.

■ Cinematografia poloneză va fi prezentă pe ecranele noastre cu filmul lui Zbigniew Kuzminski, BANDA. Aparențele unui film „cu gangsteri" sînt spulberate repede, în favoarea incursiunii psihologice în universul moral al unor tineri din zilele noastre.

■ O sumară privire asupra repertoriului cinematografic al săptămînii evidențiază prezența îmbucurătoare în acest sezon a operelor unui mare număr de regizori prestigioși : **Michelangelo Antonioni** (puternicul studiu psihologic STRIGĂTUL), **Billy Wilder** (spirituala comedie UNORA LE PLACE JAZUL), **Elia Kazan** (dramatica evocare cu elemente autobiografice AMERICA, AMERICA), **Christian Jaque** (o „capă și spadă" plăcută pe alocuri, LALEAUA NEAGRĂ) **Jean Paul le Chanois** (comedia agreabilă, DOMNUL).

■ Multe vedete ale ecranului mondial sînt de asemenea prezente în filmele săptămînii : **Alida Valli, Betsy Blair** (STRIGĂTUL), **Marilyn Monroe, Jack Lemmon, Tony Curtis** (UNORA LE PLACE JAZUL), **Jean Gabin, Liselotte Pulver, Mireille Darc** (DOMNUL), **Dany Saval, Louis de Funès** (UN ȘOARECE PRINTRE BĂRBAȚI), **Virna Lisi** (LALEAUA NEAGRĂ, ROMULUS ȘI REMUS), **Norman Wisdom** (UN LUCRU FĂCUT LA TIMP).

Mireille Darc (Domnul)

■ Salutăm reprogramarea „centrală" a unuia dintre cele mai frumoase filme din ultima vreme : ZIDUL INALT, realizare a cineastului ceh Karel Kachyna. Este o incursiune poetică, fermecătoare, în lumea gîndurilor și sentimentelor unei fetițe de 11 ani, pe care ne-o relevase un alt film al aceluiași regizor, Griji.

■ Amatorii de comedie au la dispoziție, în aceste zile, cîteva pelicule semnificative, pe un diapazon comic larg : de la gagul burlesc din UN LUCRU FĂCUT LA TIMP pînă la satira DAȚI-MI CONDICA DE RECLAMAȚII, de la „musical"-ul ÎNTÎLNIRE LA ISCHIA pînă la comicul de situații din UN ȘOARECE PRINTRE BĂRBAȚI. Cele mai reprezentative comedii rămîn UNORA LE PLACE JAZUL și, într-o măsură mai mică, DOMNUL. Atragem atenția spectatorilor asupra a încă unei comedii, spirituale, vioaie, antrenante : CUM SE REUȘEȘTE ÎN DRAGOSTE (cu Dany Saval), plăcută în acest sezon estival.

■ Nu numai pentru că ne transportă în lumea zăpezilor, acum, în iureșul căldurilor tropicale, recomandăm amatorilor documentarul de lung-metraj A IX-A EDIȚIE A JOCURILOR OLIMPICE DE IARNĂ.

cartea

■ O interesantă expoziție documentară a organizat, cu prilejul comemorării a 75 de ani de la moartea lui Vasile Alecsandri, Muzeul Direcției generale a Arhivelor statului în localul său din str. Arhivelor nr. 2. Sînt expuse cărți ale poetului, ediții princeps autografiate, manuscrise, publicații pe care le-a condus sau la care a colaborat, fotocopii ale unor documente, iconografie, corespondență, serii de opere ale sale, cărți scrise despre el etc., care, împreună cu o seamă de extrase bine alese din scriitori, critici și istorici literari, ne relevă o imagine destul de complexă și autentică a unor aspecte ale vieții și activității marelui poet. E un gest pios din partea muzeului arhivelor, prin care se tinde — după expozițiile similare închinate lui Eminescu și Creangă — a se instaura o tradiție demnă de laudă.

■ Un agreabil și impresionant volum de **Portrete și amintiri** a publicat recent, la Editura pentru literatură, poetul, dramaturgul și prozatorul Victor Eftimiu. Adunînd toate aceste rînduri într-un volum (mai toate au fost publicate anterior în presă) autorul contribuie astfel la mai buna cunoaștere a unor figuri reprezentative ale culturii și artei noastre și, în parte, și străine. Autorul însuși va fi mai binecunoscut prin paginile autobiografice inserate aici.

■ **Columne** se intitulează volumul cu care poetul Dragoș Vrînceanu este prezent de cîteva zile în librării. Frumos tipărit la Editura pentru literatură — ajunsă la o bună formulă de prezentare a cărților de versuri — volumul lui Dragoș Vrînceanu relevă un poet aflat la un stadiu ascendent al creației.

■ Un nou volum, intitulat **Vendeta**, tipărește la Editura tineretului prozatorul Petru Vintilă.

■ O carte despre **Unirea principatelor** ne propun I. Vîntu și G. G. Florescu. Autorii relevă noi aspecte ale acestui act hotărîtor din istoria modernă a României. Încît, în lumina actelor fundamentale și constituționale, Unirea prinde parcă un relief oarecum nou.

■ Remarcabilă cartea lui V. Roman — **Revoluția industrială în dezvoltarea societății** (Editura științifică) pentru modul serios, documentat și complex în care sînt înfățișate lucrurile.

■ Aurelia Zubi a făcut un real serviciu cititorului punîndu-i la îndemînă, în traducerea sa, cartea Eugeniei Cotton — **Cei patru Curie** — care prilejuiește o lectură interesantă, o amplă cunoaștere a acestor oameni de seamă, o inițiere în tainele radioactivității.

■ Recenta carte, **Capitolul XXIII**, de Radu Nor cuprinde evenimente petrecute în veacurile... ce vor veni. Cartea se adresează mai ales cititorilor din cel de-al patrulea mileniu. Cu toate acestea, paginile ei pot fi gustate și de cei de astăzi prin nota inedită a lucrării, de antrenantă fantezie.

★

■ Potrivit unei statistici întocmite de UNESCO, 75 la sută din cele circa 400 000 de titluri de cărți care apar anual în lume se tipăresc în Europa și S.U.A. În Asia se publică numai 17 la sută din numărul total al titlurilor de cărți (deși continentul numără 58 la sută din populația globului), iar în Africa doar 1 la sută din cifra mondială. UNESCO a lansat de curînd un nou program destinat să ducă la creșterea editării și difuzării cărților în țările slab dezvoltate ale Asiei, Africii și Americii Latine.

■ În cursul acestui an vor apărea volumele șase, șapte și opt ale *Enciclopediei istorice sovietice*. Enciclopedia va cuprinde studii închinate istoriei țărilor lumii din antichitate pînă în timpurile moderne. În volumul șapte vor fi publicate circa 50 de articole despre partidele comuniste din diferite țări.

■ *Moara lui Lewin*, noul roman al lui Johannes Bobrowski, care a obținut recent premiul „Heinrich Mann" al Academiei din R.D.G., e în curs de apariție în editura franceză Seuil.

■ *Asirtel Prosse*, ultima carte a scriitorului american John Updike, este o culegere de pamflete și eseuri publicate de autor de-a lungul anilor în revista „The New Yorker". Articolele satirizează înfățișări variate ale modului de viață american — de la defecțiunile în funcționarea oficiilor poștale pînă la aspecte ce vizează Casa Albă.

■ La Reggio Emilia a avut loc o conferință a oamenilor de litere italieni pe tema *Cultura și îndatoririle politice*. Conferința a fost organizată ca răspuns la apelul lui Jean-Paul Sartre de a se crea în Europa occidentală o mișcare de protest a scriitorilor împotriva agresiunii din Vietnam.

■ Sub conducerea lui Georges Emmanuel Clausier, un grup de critici literari din numeroase țări ale lumii au realizat lucrarea *Scriitori contemporani* — o trecere în revistă a întregii literaturi moderne din lumea întreagă. Sînt prezentați peste 2 800 de scriitori — celor mai importanți li s-au consacrat articole substanțiale, celorlalți — notițe biografice și bibliografice complete. Cîteva studii de sinteză sînt închinate principalelor curente literare contemporane.

teatru

■ ÎNTÎLNIRE CU ÎNGERUL... și cu Teatrul Național „I. L. Caragiale", aflat la primul său spectacol estival la Teatrul de vară 23 August. Structura și conflictul piesei ridică dificultăți pentru genul reprezentațiilor în aer liber.

■ O FEMEIE CU BANI își justifică mai bine prezența în repertoriul lunii august. Spectatorii de pe litoral vor vedea sau vor revedea cu plăcere pe Carmen Stănescu și pe Dem. Rădulescu, protagoniștii comediei lui J. B. Shaw.

■ ULISE ȘI COINCIDENȚELE de Mircea Șeptilici și Gh. Dumbrăveanu marchează prezența Teatrului muncitoresc C.F.R. Giulești la mare. O comedie agreabilă cu o distribuție tinerească, avînd în rolurile principale pe Dana Comnea și Silviu Stănculescu.

■ Premieră estradistică la Teatrul muzical din Galați : PE VALURILE CONCERTULUI de Jack Fulga și H. Negrin. Concert-spectacol ? Formulă inventată atunci cînd condițiile realizării nu permit denumire de revistă. N-ar fi stricat un efort mai substanțial creator și de inspirație din partea realizatorilor.

■ Alecsandri dramaturg. Luna aceasta se împlinesc 75 ani de la moartea multilateralului creator Vasile Alecsandri, cititor și al teatrului românesc. Teatrul „Barbu Delavrancea" din București va prezenta anul acesta din opera dramaturgului o „ediție" revăzută SÎNZIANA ȘI PEPELEA, iar Teatrul Național din Iași, care îi poartă numele, „clasica" COANA CHIRIȚA și un spectacol compus din cîntecele, scene, momente... Dar celelalte teatre din țară ?

Geo Barton (Întîlnire cu îngerul)

■ CYRANO DE BERGERAC de Rostand. Spectacol inegal ca viziune și valori artistice, marcînd final de stagiune la Teatrul de stat din Botoșani. Tînărul absolvent Lucian Iancu a încercat să înfrunte atît de dificilul rol principal. Curajul său merită consemnat.

televiziune

DUMINICĂ, 15 AUGUST. Bogată în retransmisiuni sportive, duminica aceasta ne oferă : de la Snagov — **Campionatul european de caiac-canoe** (9.00 și 15.15) ; în continuare, stadionul de **fotbal** din nou în casele dv. — prima etapă a campionatului categoriei A cu obișnuita completare muzicală susținută de astă dată de formația lui Valențiu Grigorescu ■ Filmul francez **Prietenii**. Cîteva

Jean Gabin (Prietenii)

foste și actuale glorii ale ecranului : Jean Gabin, Viviane Romance, Charles Vanel (20.15) ■ **Mamaia 1965** — Agenda festivalului de muzică ușoară (21.45).

LUNI, 16 AUGUST. În afară de Agenda festivalului de muzică ușoară **Mamaia 1965** (21.40) programul acestui început de săptămînă ne mai oferă evoluția unui mare comic al ecranului — Igor Ilinski (20.25).

MARȚI, 17 AUGUST. Ziua „liberă" a televiziunii va fi ocupată de **Spectacolul final al celui de-al III-lea Concurs și festival de muzică ușoară românească**, retransmis de la sala Palatului din București (20.00).

MIERCURI, 18 AUGUST. Pluritalentatul Iurie Darie desenează pentru copii, sub pretextul povestirii „Ograda" a lui Emil Gîrleanu (19.20) ■ Radu Gheciu face o incursiune de la gramofon la discul stereofonic în cadrul emisiunii **Vitrina discului** (20.10) ■ Reportajul cu promisiuni de aventuri și peripeții **În căutarea lui S. 1 300**, noul tip de tractor românesc pe șenile (20.50).

JOI, 19 AUGUST. Încercați din nou **Clubul tinereții**. Cine știe de unde sare iepurele ? (19.40) ■ **10 000 de lumini** se intitulează reportajul despre oamenii chimiei și electricității de la Brazi (21.00) ■ **Orchestra Percy Faith** vă oferă cîteva piese muzicale de mare popularitate (21.20).

VINERI, 20 AUGUST. După emisiunea de **Șah** (19.45) și **Săptămîna** (20.00) filmul cehoslovac **Nimeni nu știe nimic**, o delicioasă comedie care înfierează, cu arma satirei și umorului, nu numai bestialitatea, dar și neghiobia „führerilor" fasciști de toate gradele (21.10).

SÎMBĂTĂ, 21 AUGUST. Tineretul școlar cinstește ziua de 23 August cu un frumos foc de tabără la Palatul pionierilor din București (19.20) ■ O evocare filmată a neuitatelor zile de august '44 și cîteva secvențe din filme artistice românești realizate în anii noștri (21.10) ■ Sile Vișan și formația sa instrumentală ne oferă o jumătate de oră de **muzică ușoară** (22.00).

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

cadran

PASTORUL ȘI IPOCRIZIA

ca mine. Soția mea este și ea de aceeași părere, iar episcopul nu mi-a interzis experiența". Dar, probabil din modestie, a ținut totuși să adauge : „E adevărat, unii enoriași au altă părere".

După care și-a încheiat declarațiile exclamînd : „Sînt sigur că fotografiile mele nu vor fi ipocrite".

D. N.

INTERNAȚIONAL

UN RAPORT ȘI UN REGRET

Dacă discuțiile în jurul propunerilor făcute de Comisia Pieței comune privitoare la aminarea creării unui buget autonom al comunității pînă în anul 1970 s-au bucurat de o largă publicitate, asupra unui raport privitor la „stadiul de realizare în cele șase țări a egalizării salariilor muncitorilor, bărbați și femei", s-a păstrat discreție în presa occidentală. În raportul comisiei se spune : „În pofida progreselor realizate, bilanțul final obligă din nefericire să se constate că obligația înscrisă în articolul 119 din Tratatul de la Roma și consemnată în rezoluția din 30 decembrie 1960 (privitor la egalizarea salariilor — n.r.) nu a găsit aplicare completă în practică în nici una din țările comunității... Dacă problema este abordată din punct de vedere strict juridic, țările comunității pot fi împărțite în două grupări : 1) Țările în care există instrumente juridice care garantează femeilor drepturi egale de salarizare, susceptibile de a fi apărate pe cale judiciară. Această garanție este completă în R. F. Germană și Italia, dar în Franța și în Luxemburg prezintă unele lacune. 2) Țările în care existența unei garanții juridice este condiționată de realizarea principiului egalității în contractele colective (Belgia și Olanda)".

În privința realizării în practică însă a salarizării egale la muncă egală a femeilor cu bărbații, raportul Comisiei Pieței comune este mai evaziv. El se mulțumește doar să exprime „regretul că nu a fost posibil să fie realizată o anchetă cu caracter statistic, pentru a putea preciza amploarea discriminărilor existente în cele șase țări". Un „regret" care, la urma urmei, vorbește singur...

Z. F.

EXPLORATORII ADÎNCURILOR

Doi oameni joacă o partidă de dame. Singurul lucru neobișnuit este că se găsesc la o adîncime de patru metri sub apă ! Jocul se dispută pe mozaicul de pe fundul piscinei, iar jucătorii poartă combinezoanele negre ale scufundătorilor submarini. Sînt doi studenți francezi în medicină, Maurice Vautrin și Michel Guern, care s-au instalat în piscina centrului universitar Jean-Sarrailh din Paris, pentru a se antrena în scopul de a bate recordul lumii de „ședere sub apă" deținut de un francez din Perpignan cu timpul de 36 ore.

Exact în momentul cînd aveau loc aceste pregătiri, la Palinuro, în Italia, confrații lor scufundători s-au reunit în congres. Printre ei s-au aflat cei mai celebri scufundători din lume, fiul profesorului Piccard, francezii Cousteau, Huet, Taillez, Dumas și alte mari vedete ale „lumii tăcerii". În cadrul acestei „mese rotunde" au fost abordate subiecte din cele mai diferite. Aceasta deoarece scufundătorii submarini doresc să amintească lumii că epoca noastră nu este numai aceea a primelor cuceriri în spațiul cosmic ci, de asemenea, a primelor mari explorări submarine și explorarea fundului mărilor nu se află decît în fața de început. Comandantul Cousteau, unul din cei mai cunoscuți exploratori submarini din ultimii ani, consideră de altfel marea ca unul din locurile unde oamenii vor locui în viitor. Pe de altă parte, încă de pe acum, economiștii întrevăd viitorul prin valorificarea largă a bogățiilor marine.

Lucrările congresului — apreciat de ziarul „La Tribune de Génève" drept „cea mai originală întrunire a anului" — au scos în evidență faptul că scufundările submarine nu mai pot fi considerate acum doar o formă plăcută de distracție, ele îmbrățișînd domenii diferite de activitate. S-a arătat astfel că în Franța 200 000 de persoane practică cu regularitate acest sport, și există 80 000 de legitimați de Federația franceză de sporturi submarine. În rîndurile acestora se găsesc scufundători marini profesioniști, profesori de înot submarin, exploratori, fotografi, cineaști, pescuitori de corali și chiar... căutători de comori. Acești „profesioniști" legitimați se antrenează în tot cursul anului, în mări, în rîuri, în lacuri și chiar în cursurile de apă subterane.

După încheierea congresului participanții s-au angajat să educă, în mod simbolic, la suprafață tot ce găsesc în fundul mărilor și oceanelor, împărțindu-și între ei zonele de explorare, după țările de origine. Aceasta a fost o idee a comandantului Cousteau, care a subliniat că toate imensele bogății aflate pe fundul mărilor trebuie să servească marilor cauze umane : lupta împotriva mizeriei și foametei.

I. RETEGAN

Pastorul David Doel, parohul bisericii unitariene Lady Lane din Hindley (Anglia), încerca o mare mîhnire. Avea o greutate pe suflet, care-i apăsa ca un păcat. Pînă cînd, într-o zi, nemaiputînd răbda chinul, hotărî să se confeseze. Și, unind gîndul cu fapta, se adresă în scris revistei „King", o publicație britanică „pentru bărbați", care-i stîrnise nemulțumirea. „Femeile pe care le fotografiați dumneavoastră sînt prea îmbrăcate" — și-a spus pastorul oful, deschis. „Ascunderea unor părți ale trupului — a strigat el redactorilor revistei — este de-a dreptul strigătoare la cer. Acoperirea parțială a corpului gol cu mîinile, prin drapurea unei stofe sau printr-o poziție specială a camerei de luat vederi este nesănătoasă din punct de vedere sexual și duce la rătăcirea spiritelor".

În fața unor asemenea puternice argumente de ordin moral și religios, revista, pe care pastorul a mai asigurat-o în treacăt că și-a pictat soția goală, l-a poftit numaidecît pe cucernicul slujitor al celor sfinte s-o ajute în truda ei cu sfatu-i inspirat. Zis și făcut. Pastorul s-a înființat la Londra și chiar a doua zi a început să activeze cu un remarcabil zel în laboratorul fotografic al publicației, demonstrînd neștiutorilor redactori cum trebuie să arate într-adevăr un nud.

Intervievat de ziariști britanici în timp ce secționa în apărarea principiilor sale, David Doel le-a declarat : „Mulți pastori gîndesc

Pastorul în postură de regizor de... nuduri.

UN ORAȘ ÎN PLINĂ DEZVOLTARE

Capitala de astăzi a Republicii Populare Democrate Coreene, Phenian, unul din cele mai vechi orașe din Coreea, se mîndrește cu numeroase clădiri impunătoare și locuri pitorești. Teatrul Marc, Poarta Daidong-moon, numeroasele parcuri cu floră luxuriantă, blocurile frumoase de locuințe străjuind străzile de o parte și de alta, statuia Cenllima — legendarul cal înaripat — de pe dealul Mansoo-dai, apoi Palatul studenților și copiilor, noul local al circului, Muzeul Revoluției Coreene, Galeria de artă națională — toate acestea înfrumusețează în mod deosebit orașul.

Phenianul, așa cum se prezintă el astăzi, a fost reconstruit după terminarea războiului, în mai puțin de 10 ani. Pe atunci, totul era ruină. Lucrările de refacere s-au desfășurat într-un ritm extrem de rapid. Pe lîngă cartierele de locuințe și obiectivele culturale și sociale, în capitala Coreei democrate s-au ridicat sute de întreprinderi moderne ale industriei grele și ușoare, care produc locomotive electrice, mașini de precizie, mașini-unelte, utilaj electric, mașini pentru industria textilă și pentru sectorul construcțiilor, precum și sute de sortimente de produse de larg consum. Localități din jurul Phenianului sînt centre ale producției cerealiere, vegetale și animale.

Oamenii muncii din Phenian vor construi pînă la sfîrșitul anului 1966 noi instituții culturale și de învățămînt. Printre acestea se numără cel de-al doilea pavilion al Universității coreene — o clădire cu mai multe etaje, cu săli de cursuri, bibliotecă, laboratoare, săli de studiu, în total un spațiu util de 300 000 mp. În apropierea

Rîndurile luptătorilor din cadrul forțelor patriotice sud-vietnameze cresc necontenit. În fotografie : o tînără membră a unei unități a forțelor patriotice este instruită în mînuirea armei.

„Să se pună capăt războiului din Vietnam !" Sub această lozincă s-au desfășurat cîteva zile consecutiv demonstrații în fața Casei Albe din Washington, în semn de protest împotriva agresiunii americane din Vietnam.

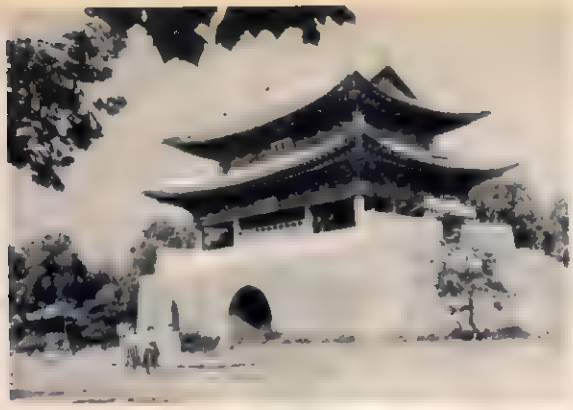

Poarta Daidong-moon.

pavilionului se va construi un nou amfiteatru. Orășelul universitar se va întinde astfel pe o suprafață de 1 500 000 mp. Tot în acești doi ani se va construi noua clădire a Radioteleviziunii, un nou complex sportiv cuprinzînd un stadion, un bazin acoperit de înot, un patinoar artificial și numeroase săli de sport.

Vor fi asanate rîurile Habjang și Moojin, iar pe malurile lor vor fi construite parcuri de odihnă.

Satele din jurul Phenianului vor continua să-și extindă suprafețele cultivate cu orez și vor introduce pe scară largă sistemul prevăzînd două recolte pe an. De asemenea, lucrările de ameliorare a solului vor crea condiții favorabile mecanizării agriculturii.

(După revista „Coreea")

TRATAMENT PE NOTE

Vechi cunoștințe, medicina și muzica s-au întîlnit din nou de curînd. Din cele două rendez-vous-uri, numai unul a fost agreabil, deși în ambele cazuri tratamentul a fost pus... pe note.

Stomatologii americani Gardner și Licklider, plecînd de la principiul că un zgomot puternic atenuează durerea, au înregistrat pe bandă de magnetofon un așa-numit „sunet alb", adică un amestec de diferite frecvențe auditive, așa cum culoarea albă e un amestec de diferite frecvențe luminoase. Experimentînd mai întîi asupra lor înșile, stomatologii au constatat că acompaniamentul „sunetului alb", reprodus cu o mare intensitate, poate servi drept anestezic în tratamentele dentare.

Perfecționîndu-și metoda, Gardner și Licklider au suprapus „sunetului alb" o melodie, de preferință una clasică, și au constatat că efectul se intensifică. Bilanțul lor de pînă acum se ridică la 600 de cazuri, dintre care 387 ar fi avut neapărat nevoie de anestezie. Rezultatele par a fi concludente : 63 la sută din cei 387 de pacienți nu s-au plîns de nici o durere, 25 la sută au înregistrat o anestezie parțială (fără să necesite aplicarea vreunei alte anestezii) și numai 12 la sută din ei au reacționat complet „negativ". Un alt stomatolog care a adoptat procedeul Gardner-Licklider are o statistică și mai favorabilă : 83 la sută succese.

Iată însă că muzica se dovedește uneori nu numai un mijloc terapeutic, ci și un agent pa-

Muzica — mijloc terapeutic în psihiatrie.

togen. Victima e Donald Morton, din Wisconsin (Statele Unite). Jazul, marșurile și chiar o lucrare simfonică executată fortissimo (ca de exemplu „Uvertura 1812" de Ceaikovski) nu îl supără cu nimic. În schimb melodiile sentimentale, de tipul „Cîntecului indian" din opereta „Rose-Marie" și, mai ales, celebrul „Stardust" („praf de stele") au ajuns să-i provoace spasme ale mușchilor feței și gîtului, o stare de semiconștiență și adesea chiar leșinuri.

După examene repetate, medicii au ajuns la concluzia că e vorba de un caz foarte rar de „epilepsie muzicogenă". Tratamentul care a început să i se aplice se bazează pe cunoscutul principiu „cui pe cui se scoate" și este un fel de reflex condiționat ce funcționează în sens invers : bolnavul e determinat să nu mai răspundă la o anumită excitație.

În acest scop Morton a fost pus să asculte cîteva zeci de orchestrații ale lui „Stardust", începînd cu cele în ritm rapid și interpretare zgomotoasă și sfîrșind cu cele lente și duioase.

Cura durează de zece luni, interval în care Morton a audiat de peste 6 000 ori compoziția respectivă. În clipa de față nu mai e alergic la... praful de stele și, în general, nici la alte melodii „dulci". Dar nu s-ar putea spune totuși că a devenit amator de muzică languroasă.

N. GĂLĂTESCU

SEMNALE DE ALARMĂ

Într-una din clădirile Universității din Basel (Elveția) s-au desfășurat recent, după cum informează ziarul vest-german **Frankfurter Rundschau**, lucrările unui seminar avînd ca temă „Libertatea și răspunderea presei". Discutînd pericolele care amenință libertatea presei, participanții — vest-germani, francezi, elvețieni — s-au oprit îndeosebi asupra legăturilor dintre marea finanță și publicațiile cotidiene sau periodice din respectivele țări. Prof. Peter Schneider de la Universitatea din Mainz s-a referit astfel la spectrul accentuării concentrării presei în R.F.G., fapt avînd drept consecință apariția unor uriașe concerne — ca Springer sau ca cel al grupului de capitaliști hamburghezi Gruner-Jahr-Bucerius — care monopolizează în ultimă instanță cuvîntul tipărit. De altfel, scrie **Frankfurter Rundschau** „în cadrul discuțiilor s-a abordat mereu problema dacă nu ar fi posibil să se zădărnicească, de pildă pe calea unei legislații a cartelurilor, creșterea puterii unor asemenea concerne de presă sau de a se îngrădi puterea pe care acestea și-au cucerit-o deja".

Un fenomen asemănător cunoaște și presa franceză — a lansat un semnal de alarmă, la seminarul de la Basel, Hubert Beuve-Méry, directorul ziarului **Le Monde**. Amintind în legătură cu aceasta că din cele 14 cotidiene pariziene doar cinci au o bază financiară proprie, ziarul vest-german mai sus-citat scrie : „De ce oare oameni bogați achiziționează ziare, din moment ce acestea nu le aduc decît pierderi ? Răspunsul este următorul : deoarece prin aceste ziare ei obțin un instrument pentru apărarea intereselor lor economice".

Dacă seminarul de la Basel a reliefat limitarea libertății de opinie într-o serie de țări capitaliste sub acest aspect, un raport al Institutului internațional de presă (cu sediul la Zürich), dat publicității în urmă cu cîțiva vreme, vorbește — după cum arăta ziarul **Le Monde** — despre amenințarea adusă libertății presei „prin crearea de consilii de presă oficiale și promulgarea de legi represive destinate să «disciplineze» ziarele" în țările unde se află la putere regimuri reacționare. Sînt citate aici ca exemple : Africa de sud — unde o comisie de presă, numită de guvern, a recomandat crearea unui consiliu al presei și interdicția de a transmite corespondențe de către ziariștii neînregistrați de aceasta ; Coreea de sud — unde doar în urma unui riguros protest al ziariștilor a fost amînată instituirea unor legi represive cu privire la presă ; Rhodesia de sud — unde singurul purtător de cuvînt al populației de culoare, ziarul **Daily News**, a fost interzis în 1964.

I. C.

PROPUNEREA LUI BUCHWALD

Cunoscutul foiletonist american Art Buchwald a făcut recent, în ziarul **New York Herald Tribune**,

Alungați de la căminele lor de atacurile teroriste ale trupelor americane...

o serie de observații ironice în legătură cu „consilierii americani" din Vietnamul de sud. Dacă la început, remarca el, militarii americani erau trecuți drept „consilieri" pe lîngă trupele guvernului de la Saigon, continuarea „escaladării" Statelor Unite și sporirea masivă a diviziilor S.U.A. trimise să lupte în Vietnamul de sud va impune o corectare : rolul de „consilieri" vor trebui să-l joace de aci înainte trupele regimului marionetă de la Saigon pe lîngă unitățile militare tot mai numeroase ale Statelor Unite. Foiletonistul satirizează, în mod evident, declarațiile acelor personalități americane care încearcă să prezinte luptele din Vietnamul de sud nu ca un război purtat de S.U.A. împotriva vietnamezilor, ci ca un conflict între sud-vietnamezii înșiși.

Iată însă că, la foarte puțin timp după apariția remarcilor caustice ale lui Buchwald, ziarul **Saigon Post** propunea în serios ceea ce foiletonistul propusese în batjocură : numirea pe lîngă trupele americane a unor consilieri sud-vietnamezi, pentru a-i ține la curent pe militarii S.U.A. cu problemele umane și de altă natură ale Vietnamului de sud !

Propunerea aceasta a fost determinată — scrie ziarul — de incidentele grave care au avut loc la Da Nang, Chan San, Cam Ne și în alte localități. În aceste puncte sau în jurul lor, puternice unități ale pușcașilor marini americani au organizat acțiuni de urmărire a partizanilor sud-vietnamezi și, din „eroare", cum s-a exprimat un purtător de cuvînt american la o conferință de presă ulterioară, au îndreptat tirul armelor lor împotriva populației civile, provocînd victime mai ales în rîndurile copiilor. Același purtător de cuvînt, lt. col. **Bresult**, a recunoscut și faptul că, cu puține zile înainte, în cursul unei operațiuni conduse de parașutiștii americani la 80 km est de Saigon, șase obuze de artilerie ale S.U.A. au căzut în mijlocul unei unități militare aparținînd guvernului de la Saigon... Asemenea incidente, se lamentează **Saigon Post**, nu pot să nu stîrnească comentarii iritate „printre aliații Statelor Unite ca și printre inamicii lor".

U. VĂLUREANU

◀ **Un puternic incendiu s-a declanșat în pădurile de pe coasta de sud a Franței. Turiștii, cuprinși de panică, și-au părăsit în grabă campingurile.**

Începută la Hiroșima, cea de-a 11-a Conferință internațională pentru interzicerea armei atomice și cu hidrogen și-a încheiat lucrările la Nagasaki — al doilea oraș japonez care a fost victima armei nucleare. Fotografia înfățișează un grup de tineri străini participînd la un miting în parcul Hibiya din Tokio. ▼

În capitala Tanzaniei s-a desfășurat recent Festivalul culturii naționale. În fotografie : un grup de tineri duc torța ce simbolizează lupta poporului din Tanzania pentru libertate.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. În pag. 24 publicitate : fotografie de Elena GHERA. Redactor artistic : Vlad MUȘATESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

CUMPĂRAŢI DIN TIMP UNIFORME ŞCOLARE

■ Comode ■ Rezistente ■ Frumoase

TRĂIASCĂ 23 AUGUST
ZIUA ELIBERĂRII ROMÂNIEI
DE SUB JUGUL FASCIST

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Anul XIV nr. 34 (534)—21 august 1965

Colocviu
despre
România socialistă

LA MASA ROTUNDĂ AU PARTICIPAT:

De la stînga la dreapta: ȘTEFAN LUNGU, erou al muncii socialiste; DINA COCEA, artistă emerită; MIRCEA REBREANU, judecător; EUGEN JIANU, candidat în științe agricole; DUMITRU I. MAZILU, candidat în științe juridice; VERONICA PORUMBACU, poetă; STAN CIOCÎRLAN, inginer; GERHILD WEGENDT, profesoară; VICTORIA SĂMĂRTEAN, absolventă a Facultății de științe juridice; SERGIU MIRCEA, student; NICOLAE MAXIM, student; ALEXANDRU MIHAILĂ, student.

Marile și profundele transformări revoluționare săvîrșite în răstimpul ultimelor două decenii prin munca harnică a eroicii noastre clase muncitoare, a țărănimii, a intelectualității, prin avîntul și patriotismul fierbinte al întregului popor stau la temelia edificiului luminos al României de azi. În orașele și satele României, socialismul a învins definitiv! Cele mai avîntate năzuințe și visuri ale nenumăratelor generații de luptători pentru libertatea și fericirea poporului își găsesc împlinire în acești ani. Călăuzit de înțeleptul și încercatul său partid, poporul român se îndreaptă cu pași siguri spre culmile cele mai înalte ale civilizației și progresului. „În Republica Socialistă România — se arată în proiectul care la data apariției acestor rînduri devine Constituția țării — întreaga activitate de stat are drept scop dezvoltarea orînduirii socialiste, creșterea continuă a bunăstării materiale și culturale a poporului, asigurarea libertății și demnității omului, afirmarea multilaterală a personalității umane". Prin întregul ei conținut, noua Constituție va constitui un puternic instrument în lupta și munca poporului nostru, condus de partid, pentru dezvoltarea operei de construcție socialistă, pentru îndeplinirea marilor obiective stabilite de istoricele hotărîri ale celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Larga și entuziasta dezbatere a proiectului de Constituție, la care au participat mase largi de oameni ai muncii, va contribui în mod activ la creșterea răspunderii sociale, la dezvoltarea și mai puternică a conștiinței socialiste, la mobilizarea întregii capacități creatoare a harnicului nostru popor pentru înfăptuirea luminosului program de dezvoltare multilaterală a României socialiste.

În jurul acestor probleme și mai ales cu referiri la Documentele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. și la noua Constituție a Republicii Socialiste România, redacția noastră a reunit în jurul mesei rotunde oameni de diferite profesiuni și vîrste, care și-au împărtășit gîndurile și reflecțiile lor.

În viitorul plan cincinal producția industriei ușoare va crește cu 50-55 la sută, iar cea a industriei alimentare cu 50 la sută. De asemenea Documentele Congresului arată că în perioada 1966-1970 se vor construi noi întreprinderi în aceste ramuri ale industriei de bunuri de larg consum. În fotografie: intensă activitate matinală la Fabrica de produse lactate din București.

ŞTEFAN LUNGU : Sîntem de vîrste diferite. Mulţi dintre cei prezenţi au crescut o dată cu patria socialistă, s-au format în atmosfera de muncă creatoare închinată fericirii, din ultimele două decenii. Însă eu vin dintr-un trecut mai îndepărtat şi ştiu bine cum a arătat în trecut şi cum arată astăzi patria noastră : am cunoscut România de odinioară, în care exploatarea, jaful şi nedreptatea socială constituiau însăşi raţiunea de existenţă a statului burghez — şi am cunoscut, împreună cu dv., România zilelor noastre, în care, aşa cum se arată în proiectul de Constituţie, exploatarea omului de către om este desfiinţată pentru totdeauna, iar munca a devenit o îndatorire de onoare pentru fiecare cetăţean. Pentru ilustrarea trecutului nu este nevoie decît să apelez la propria mea viaţă. Am urcat pe locomotivă în 1924. Cît munceam ? Cît mă ţineau puterile. Cît cîştigam ? Ţin minte că pentru a răzbate de la un salariu la altul trebuia să mă îngrop în datorii : aveam carnet de datorii la brutar, la măcelar şi la băcan. Dar cei care nu aveau de lucru ? Întrebaţi-i pe cei de-o vîrstă cu mine şi-o să vă povestească de lunile şi chiar anii cînd băteau la porţi închise, şomînd. Dreptul la muncă sau la odihnă ? Statul burghez nu asigura în mod cert nici unul din aceste drepturi elementare, care astăzi fac parte organică din existenţa de fiecare zi a cetăţeanului. Forţa acestor prevederi constituţionale constă în aceea că statul le garantează creînd fiecărui om al muncii posibilităţi pentru a-şi valorifica aptitudinile şi cunoştinţele, talentul şi capacitatea. Iar conform articolului 20, cetăţenii ţării noastre au dreptul la asigurarea materială în caz de bătrîneţe, boală sau incapacitate de muncă. Şi fiindcă la această masă rotundă vorbesc şi în calitate de pensionar, vreau să amintesc cuvintele tovarăşului Nicolae Ceauşescu : „...în anii următori se vor lua măsuri pentru majorarea pensiilor tuturor categoriilor de pensionari ; aceasta va contribui la îmbunătăţirea condiţiilor lor de viaţă, reprezentînd o binemeritată răsplată pentru activitatea lor îndelungată".

DUMITRU I. MAZILU : În completarea celor spuse de eroul muncii socialiste Ştefan Lungu vreau să subliniez în mod deosebit caracterul profund democratic al organizării proceselor de producţie în ţara noastră, al statornicirii şi realizării practice a sarcinilor de producţie. Oamenii muncii se sfătuiesc, analizează nemijlocit problemele organizării producţiei şi se pronunţă cu privire la îmbunătăţirea permanentă a diferitelor procese productive. Aceasta este posibil pentru că, în orînduirea noastră, muncitorul — din asuprit şi exploatat — a devenit proprietar al mijloacelor de producţie şi acţionează ca atare. El este conştient că munceşte pentru sine, pentru creşterea necontenită a bunăstării sale, pentru fericirea tuturor celor ce muncesc. Consfătuirile de producţie organizate de către sindicate, consultările la locul de producţie între muncitorii mai tineri şi cei mai vîrstnici, între cei cu mai puţină şi cei cu mai multă experienţă, între cadrele mai puţin calificate şi cele cu calificare medie şi superioară sînt forme de manifestare a democraţiei directe în producţie. Evident, aceasta oglindeşte noile noastre realităţi sociale, în care toţi cei ce muncesc sînt călăuziţi de scopuri şi idealuri comune, fiind interesaţi în realizarea şi depăşirea sarcinilor stabilite în planul de producţie. Toate acestea sînt, fără îndoială, o reflectare a profundului democratism al organizării noastre sociale şi de stat, clar şi concis exprimat în noua Lege fundamentală a ţării — **Constituţia socialismului victorios.**

EUGEN JIANU : Baza economică pe care s-a clădit noua Constituţie este total diferită de cea din trecut. Eram o ţară eminamente agricolă. Dar această ţară, în care predomina producţia agricolă, avea o agricultură rudimentară. Cum şi în ce fel încercau guvernanţii de ieri să rezolve starea de înapoiere ? Am cercetat de curînd arhiva fostului Ministerul Agriculturii. Documentele oferă întotdeauna elemente surprinzătoare. Astfel, în bugetul instituţiei amintite, în anul 1936 erau prevăzute, pentru deplasări, 36 milioane lei, iar pentru introducerea tehnicii noi, doar 10 milioane. O proporţie semnificativă. Azi numai o gospodărie de stat are un buget de circa 30 milioane lei. Iată încă un exemplu : în trecut exista un singur inginer agronom la 30 de sate. Astăzi fiecare comună are 2-3 sau chiar mai multe cadre de specialitate cu pregătire medie şi superioară. Partidul nostru are în vedere — aşa cum se arată în hotărîrile celui de-al IX-lea Congres — o agricultură intensivă şi multilateral dezvoltată, care se poate realiza datorită schimbării structurii economice a ţării. Pînă de curînd nivelul tehnologic al agriculturii a fost tributar micii gospodării individuale. Acum, cînd întreaga agricultură este cooperativizată, avem toate condiţiile — cum s-a arătat la Congresul al IX-lea al P.C.R. — ca pînă în 1970 să rezolvăm în linii generale problemele mecanizării complexe şi ale chimizării agriculturii, factori esenţiali în modernizarea şi sporirea producţiei agricole. În viitorul cincinal statul va face investiţii uriaşe în agricultură : 35 miliarde lei, la care se vor adăuga încă aproape 9 miliarde lei care reprezintă investiţiile în industria de îngrăşăminte chimice şi insecto-fungicide, în cea de tractoare, de alte maşini agricole şi de materiale de construcţii pentru irigaţii.

VERONICA PORUMBACU : Încep prin a aduce mărturia generaţiei care şi-a luat maturitatea în 1940-1941. Agapa care ne reunea pentru ultima oară în liceul vechi se desfăşura sub harta unei Europe sfîşiate, pe fundalul tragic al bubuiturilor de tun. Noi am fost aruncaţi de pe băncile de şcoală de-a dreptul în război, noi ne-am consumat tinereţea în laviul fără culori dintre felinarele camuflate, ne-am trăit-o doar în visele luptei ilegale.

Nu puţini dintre prietenii mei au căzut în luptă. Şi azi mai am pe masa de scris fotografia unui tînăr împuşcat înainte de a împlini şaptesprezece ani, pe versoul căreia citesc ultimele versuri ale sale scrise cu puţine ore înaintea execuţiei. Poate şi în memoria celor pierduţi, cei de o vîrstă cu mine s-au simţit datori să trăiască şi pentru anii şi pentru viţele prădate. A fost o generaţie a începutului, a construcţiei, care a purtat cască pe cap la insurecţia din August 1944, cazma şi lopată în mînă în anii reconstrucţiei, şalopetă de brigadier pe şantierele Bumbeştilor, o generaţie care s-a format în mers, în condiţii grele, care a învăţat, de multe ori fără frecvenţă, paralel cu practica meseriei, o generaţie care a cunoscut din păcate şi nu uşoare greutăţi în creştere ranta exercitarea deplină a drepturilor cetăţenilor cu aceea de a asigura legalitatea socialistă şi de a apăra ordinea de drept.

Pe linia acestei idei, articolul 35 înscrie principiul deosebit de important că cel vătămat într-un drept al său printr-un act ilegal al unui organ de stat poate cere organelor competente, în condiţiile prevăzute de lege, anularea actului şi repararea pagubei. Acest drept al cetăţeanului nu e nou în legislaţia noastră. El funcţionează însă în limite mai restrînse, fiind consacrat printr-o dispoziţie de lege ordinară (art. 120/1 procedură civilă). Ridicarea sa la nivelul unui principiu constituţional subliniază cu tărie importanţa deosebită ce i se acordă. E firesc să fie aşa. Dreptul prevăzut de articolul 35 reprezentînd, în fond, pentru cetăţean garantarea celorlalte drepturi pe care i le acordă Constituţia trebuia deci, prin însăşi această natură a sa, să figureze şi el la nivelul drepturilor pe care le garantează.

Pentru recunoaşterea acestui drept articolul 96, aliniatul 3 conferă tribunalelor competenţa de a judeca cererile celor vătămaţi în drepturile lor prin acte administrative, putînd să se pronunţe în condiţiile legii şi asupra legalităţii acestor acte.

Sînt convins că sistemul astfel închegat va contribui prin simpla sa prezenţă să reducă numărul nesocotitorilor săi, iar prin aplicarea sa va sancţiona orice abatere eventuală, repunînd pe cetăţean în drepturile sale vătămate.

Intervenţia tribunalelor în respectarea riguroasă a principiului înscris în articolul 35 este considerată de către lucrătorii din justiţie ca o sarcină de cinste, ca o nouă posibilitate de a contribui prin activitatea lor la înfăptuirea măreţelor perspective deschise prin Documentele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român.

Resursele de materii prime de care dispune ţara noastră fac ca ponderea industriei chimice în totalul producţiei industriale să crească an de an. În fotografie : Combinatul chimic Borzeşti, în cadrul căruia o nouă unitate a intrat recent în funcţiune : secţia de hexacloran.

MIRCEA REBREANU : Eu aş vrea să vorbesc despre un drept prevăzut de proiectul de Constituţie în legătură cu activitatea mea profesională. E vorba de dreptul prevăzut de articolul 35.

În prealabil ţin să reamintesc faptul că în statele burgheze dispoziţiile legale reflectînd esenţa de clasă a statului reprezentau tot atîtea instrumente de exploatare a maselor muncitoare sau, în cel mai bun caz, formule tranzacţionale între interesele, deseori divergente sau contradictorii, ale grupurilor dominante.

Era justificată astfel aprecierea curentă că astfel de legi sînt mai onorate cînd le violezi decît atunci cînd le respecţi.

La noi legea oglindeşte mersul înainte al întregii societăţi, al tuturor membrilor ei. Dispoziţiile legale sînt la noi tot atîtea trepte pe care poporul nostru îşi înalţă patria tot mai sus spre culmile socialismului, ale bunăstării şi ale fericirii. Apare deci firesc interesul pe care îl avem cu toţii ca activitatea organelor de stat, a funcţionarilor, precum şi comportarea fiecărui cetăţean în parte să se desfăşoare în strictă concordanţă cu prevederile legii.

Aşa se explică de ce articolul 13, după ce defineşte finalitatea umanistă a întregii activităţi de stat, îmbină într-o singură frază sarcina statului de a ga-

(Continuare în pag. 4)

CURIER

6 000 km DE CĂRȚI

„Începînd cu noul an școlar se va extinde gratuitatea manualelor școlare și la învățămîntul mediu" — făcea cunoscut tovarășul Nicolae Ceaușescu în raportul la cel de-al IX-lea Congres al partidului, în aplauzele entuziaste ale congresiștilor.

Numai cîteva săptămîni ne mai despart de începutul noului an școlar, cînd cei aproape 3 400 000 de copii și adolescenți, elevi în cele aproape 15 500 școli obligatorii de cultură generală și licee vor primi darul statului : pachetele cu manuale școlare nou-nouțe.

Mii și mii de specialiști : autori, graficieni, redactori, corectori, muncitori din principalele întreprinderi poligrafice din București, Timișoara, Cluj, Oradea, Sibiu, Craiova, Iași și-au adus contribuția lor valoroasă la realizarea în cele mai bune condițiuni a cărții școlare. În ziua deschiderii cursurilor vor fi gata pentru a fi împărțite 439 titluri de cărți într-un tiraj total de 26 000 000 exemplare (puse cap la cap ar forma o panglică lungă de peste 6 000 km). Valoarea totală a noului dar pe care statul socialist îl oferă copiilor săi este de 130 000 000 lei. Premisă pentru înfăptuirea indicațiilor celui de-al IX-lea Congres al partidului : *„Școala noastră va deveni tot mai cuprinzătoare, oferind tinerilor largi posibilități de învățătură, în funcție de aptitudinile și dorințele lor, de cerințele economiei și culturii noastre socialiste în plin avînt"*.

E. D.

CEL MAI TÎNĂR ȘI MAI MODERN CULEGĂTOR

De cînd se știu, țăranii au intrat toamna în porumb cu palmele, desfăcînd pănușele și rupînd prin răsucire știuleții. Abia în anii noștri recoltarea porumbului a început să fie efectuată cu diferite combine. De curînd specialiștii de la uzinele „Semănătoarea" din Capitală au oferit agriculturii un nou agregat : combina de recoltat porumb, pe două rînduri, C.T.2—R, intrată de cîteva luni în fabricație de serie. La 1 august muncitorii uzinei bucureștene au sărbătorit cea de-a o mia combină.

Însușirile acestei culegătoare mecanice întrec așteptările : ea detașează știuleții din pănușe, taie și toacă cocenii în vederea însilozării, transportă recolta într-o remorcă — toate aceste operații realizîndu-se într-un flux continuu. În plus, noua combină are o productivitate de 5 hectare pe zi. Colectivul sectorului III, în frunte cu inginerul-șef Gheorghe Opriș, s-a angajat să dea pînă la 23 August încă 500 de combine, realizînd un astfel de ritm, încît pînă la începerea campaniei de recoltare a porumbului să producă pentru unitățile agricole circa 3 000 de combine. Primii beneficiari au fost agricultorii din comunele Bădălani, Balinești și Tulucești (regiunea Galați). Lista acestora s-a mărit neîncetat, adăugîndu-se alte zeci și sute de unități agricole din țară. Toamna se apropie cu pași repezi și recoltele ei de porumb sînt așteptate cu înfrigurarea „debutului" de tinerele și modernele C.T.2—R-uri.

P. TUTUNGIU

ÎNTÎLNIRE ÎN ANUL 3255

Vreți să ne dăm întîlnire în anul 3255 ? E posibil și fără ca viața noastră să capete dimensiuni temporale multimilenare. Urmăriți cu atenție rîndurile de mai jos.

Statistica ne informează că în ultimii cincisprezece ani s-au instalat în centrale electrice aproape 3 milioane kilowați, adică de cinci ori mai mult decît s-a instalat pe timpul burgheziei în șase decenii. Făcînd o socoteală cu ajutorul regulii de trei simple, rezultă că, dacă se continua în ritmul de odinioară — adică în medie cam 10 000 kW anual — nivelul de azi al electrificării ar fi fost atins cam prin 2255. Și kilowații din trecut erau mai „slabi". Afirmația nu contravine principiilor fizicii. Centralele erau mici și lucrau cu mari întreruperi. Azi, în unitățile energetice, considerabil mai mari și mai puternice, se produce în 24 de zile mai multă energie electrică decît în tot anul 1938. Iar în 1975 această cantitate de energie se va produce într-o săptămînă.

Să ducem comparația mai departe. Proiectul de Directive cu privire la dezvoltarea energeticii în viitorii zece ani prevede ca, pînă în 1975, în centralele electrice să se instaleze încă o putere de 10 milioane kilowați. În medie, anul și milionul. Dacă facem din nou o confruntare cu ritmul antebelic, reiese că, pe măsura realizării viitorului plan de electrificare, fiecare an „al nostru" face cît un secol din trecut. Deci, zece ani fac cît zece secole sau un mileniu întreg, care, adăugat la 2255 — dată amintită mai sus — ne permite să ajungem în anul 3255 !

Firește, e un simplu joc de cifre, dar în el se reflectă două ritmuri între care există o diferență comparabilă cu aceea dintre un om ce merge pe jos și altul ce zboară cu avionul. Dacă mai ținem seama și de faptul că lucrul mecanic pe care-l poate efectua fiecare kilowatt instalat este în linii mari egal cu acela realizat de opt lucrători prin muncă fizică grea, obținem un spor de 80 milioane de lucrători „electrici". De peste patru ori populația țării ! Sînt „lucrători" care aduc lumina în case, acționează mașinile în uzine, pompează apa pe ogoare și fac mii de alte treburi în folosul colectivității.

Din cele de mai sus o concluzie se desprinde : așa cum nu se măsoară șoselele cu centimetrul — deși teoretic este posibil — și nici capacitatea oceanului cu cinzeaca, la fel nici vechile „înfăptuiri" nu pot servi drept măsură a realizărilor din zilele noastre ; cel mult drept comparație.

AL. PLĂEȘU

LA BUFTEA, ÎNTR-O ZI CU NORI

„Nu-mi place să filmez în exterior — mărturisea de curînd maestrul René Clair — de multe ori depinzi de un norușeț de pe cer, și asta e înfrozitor..." (Desigur, trebuie să vedem în cuvintele acestea o simplă preferință pentru că, de fapt, cineastul — de-a lungul îndelungatei sale cariere — a tras kilometri întregi de peliculă și „în exterior", fie vreme bună sau rea.)

Într-una din zilele trecute, „o zi cu norușeț", ne-am îndreptat spre Buftea vrînd să-l vedem pe cineast „la lucru", pe un platou interior.

Se trăgeau ultimele scene ale coproducției româno-franceze „Serbările galante". Timp de o oră l-am urmărit pe René Clair pregătind și filmînd o singură secvență : marchizul de Beaulieu (Jean Richard) îi oferă Divinei (Marie Dubois) o cutie cu bijuterii, în timp ce un slujitor îl arestează pe bietul țăran Thomas (Philipe Avron) luat drept spion. Asta era totul. Pentru această secvență s-au făcut cinci repetiții și s-a filmat de șapte ori, pînă cînd Clair s-a arătat mulțumit.

Faimoasa minuție de bijutier cu care-și lucrează filmele nu se dezminte ; cineastul nu scapă nici cea mai mică neglijență. Înainte de a spune „Attention, partez !" sau : „Attention, motteur" găsește o mie și unul de lucruri de care ochiul său se împiedică. Intransigența cineastului este molipsitoare, se transmite echipei, de

INCENDII SUBTERANE DIRIJATE

Despre incendii folositoare, incendii provocate cu bună știință, se vorbește destul de rar. Pare chiar greu de exemplificat această categorie de combustii. Și totuși, în unele cazuri, lucrurile se petrec întocmai așa. Avînd un caracter de-a dreptul neobișnuit — prin aceea că se pregătește să aibă loc sub pămînt, la sute de metri adîncime — incendiul la care ne referim constituie în momentul de față obiectul unui amplu studiu tehnico-științific, trebuind să fie precizate, pînă în detalii, toate caracteristicile sale. E vorba de o nouă metodă de

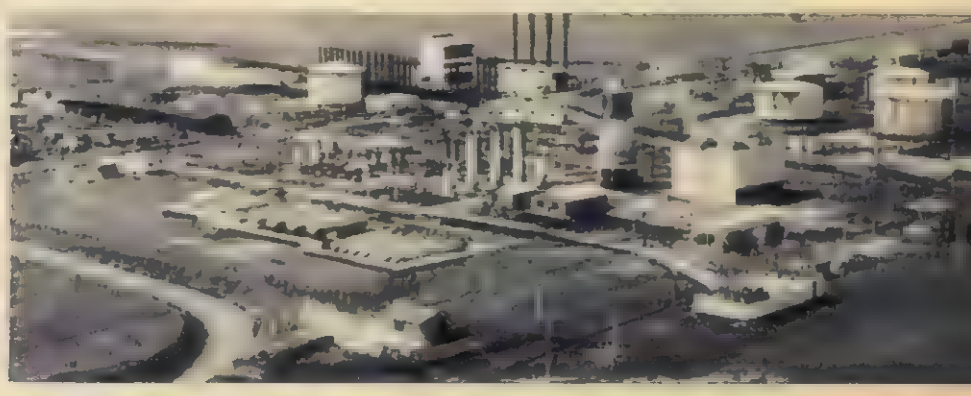

CURIER

O IDEE = 5 550 000 LEI

Pe lîngă aer, lumină și apă, căldura joacă un rol primordial în viața oamenilor. În condițiile grupării locuințelor în mari unități, se impune un sistem de încălzire salubru, ieftin și eficient, posibil de realizat și distribuit centralizat. Aceste deziderate sînt satisfăcute prin încălzirea cu apă caldă sau cu abur a radiatoarelor de căldură montate atît în camerele de locuit sau birouri cît și în spațiile de producție. Foarte puțini dintre cei care în miezul iernii își apropie fotoliul de zveltele calorifere ce radiază o căldură plăcută, pentru a-și continua lectura sau lucrul început, știu că pentru realizarea acestora a fost organizată o mare întreprindere în București — care a avut numeroase greutăți de învins pînă și-a pus la punct tehnologia fabricării elementilor ce compun ceea ce curent denumim calorifer.

Una din principalele greutăți o constituia operațiunea de turnare și în special susținerea miezurilor elementilor în timpul turnării. La început suporții necesari fabricării elementilor erau importați, fapt ce pe de o parte limita volumul producției, iar pe de altă parte conducea la cheltuirea unor sume importante în valută.

Aceste dificultăți au atras atenția multor ingineri și tehnicieni, mobilizîndu-i în găsirea unor soluții pentru înlăturarea lor. Spiritul inventiv-creator și-a spus și de această dată cuvîntul și dificultățile de care pomeneam au fost învinse.

Meritul pentru aceasta revine inginerului Vladimir Soleanicov și muncitorului Laurențiu Pop de la Fabrica de ace de tricotat din București. Studiind amănunțit datele problemei, ei au elaborat proiectele și au realizat o mașină automată. Aceasta materializează un procedeu potrivit căruia zecile de milioane de suporți necesari anual pentru turnarea elementilor de radiatoare se fabrică în prezent în țară. În acest mod a fost suprimat importul de suporți și într-un an de zile s-au realizat economii postcalculate de peste 5 500 000 lei, autorilor revenindu-le o recompensă de 100 000 lei. Oficiul de stat pentru invenții, cercetînd elementele de originalitate și progres tehnic, în comparație cu stadiul mondial al tehnicii din acest domeniu, a constatat că mașina are caracter de invenție. Situîndu-se la nivelul cerințelor actuale ale tehnicii moderne, invenția a fost brevetată și în străinătate.

Gh. IOVIȚU

AUTOMATIZARE ȘI... PÎINE

Automatizarea cucerește sectoare din ce în ce mai întinse. Acolo unde mîna omului — a celebrului meșteșugar — părea imbatabilă, azi instalațiile dirijate își spun cuvîntul cu competență. Un domeniu în care automatizarea a făcut pași uriași este panificația.

Titan este ultima expresie a acestei tehnici miraculoase. Nimic din clasicele brutării inundate de praful alb al făinii. O hală mărginită de ziduri de sticlă și de mozaic verde pastelat ; tavan din poliuretan care aruncă reflexe strălucitoare peste instalațiile vopsite în culoare deschisă. Prima impresie este aceea de laborator, nu de fabrică, și adevărul este poate acesta. Totul a fost conceput aici ca milioanele de pîini rumene să se frămînte și să se coacă fără ca muncitorul să depună eforturi intense.

De fapt pîinea cea bună își are leagănul din siloz. Sacii au dispărut. Mii de kilograme de făină se transportă în autocisterne și se depozitează în celulele silozului, o construcție arhitectonică modernă. Sistemul de depozitare menține făina în stare afînată la o temperatură constantă (circa 20°) ; iarna persistă aceeași temperatură, pentru că între pereții clădirii circulă aer cald. Făina se transportă de la siloz în fabrică prin fluidizare (amestec de aer și făină), un sistem mult superior celui pneumatic. (Dacă pe cale pneumatică 1 kg de aer transportă 5 kg de făină, fluidizarea permite ca 1 kg de aer să transporte 25 kg de făină. Toate deplasările materiei prime din siloz sînt dirijate de un singur om.

La calitatea pîinii concurează și dozarea uniformă a ingredientelor. Aici, la Titan, aceasta se realizează în „vrac", adică toată cantitatea de drojdie și sare, tratate omogen și separat în camere și bazine speciale, intră în fabrică sub formă de soluție și sînt dozate automat. Pînă și malaxoarele sînt dotate cu temporizatoare, aparate care indică și reglează timpul lor optim de funcționare.

Liniile continue permit prelucrarea cîtorva zeci de tone de făină în opt ore. Pe lîngă clasicele sortimente la Titan se vor fabrica însă și două produse noi : sticks, gen de sărățele care vor agrementa consumul de bere, și alt sortiment — grissini.

În sfîrșit un cuvînt despre productivitate : dacă într-o întreprindere similară în opt ore un om prepara 400 kg de pîine, aici el prepară 1 000 kg.

C. B.

acesa pe platou atmosfera de lucru are ceva grav, chiar dacă ceea ce se filmează este o comedie. Secvența de care v-am vorbit (în film va dura două-trei minute) a durat o oră pentru că lui René Clair nu i-au plăcut : cum sărută Alphred Adam mîna Divinei ; primul pas pe care l-a făcut Philipe Avron cînd a intrat în cadru („prea grăbit") ; cum ținea Marie Dubois bijuteriile („poate ar fi mai bine să încerci cu cealaltă mînă") ; lumina nr. 4 pe care o găsea de prisos ; cum s-a auzit cuvîntul „bonă" în gura lui Richard („fii atent, seamănă cu beauté") ; cum se mișcau perdelele ; cum a căzut Philipe Avron în genunchi etc.

Priveam și nu-mi dădea pace un gînd : care vervă drăcească, ritmul dansant în care se mișcau personajele „Milionului" ori înfrigurarea cu care se apropia Michèle Morgan de fereastră în scena finală a „Marilor manevre" s-au născut tot de-a lungul unor ore întregi de repetiții în care cuvintele „din nou", „nu e bine", „mai încercăm o dată" s-au auzit de atîtea ori ?

În fața migalei cu care René Clair își șlefuiește opera, nu poți să nu te întrebi de unde ținesc oare poezia, grația și umorul atît de spontane ale filmelor sale ? Dar secretul miracolului îi aparține numai lui, acestui poet al ecranului care este René Clair.

M. M.

„PERLA MOLDOVEI"

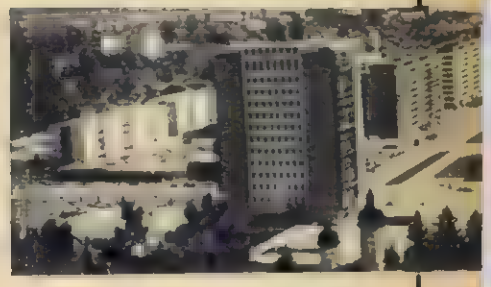

Tînărul oraș Piatra Neamț, renăscut pe vatra vechiului tîrgușor provincial de la poalele Pietricicăi, și-a îmbogățit în ultimul an aspectul edilitar cu o nouă și modernă construcție. Este vorba de hotelul turistic „Perla Moldovei", unul din cele mai mari hoteluri din România, clădire cu 15 nivele, dotat la parter cu un bar și un restaurant.

Piatra Neamț — în prezent unul dintre puternicele centre industriale din Moldova (populația orașului a crescut din 1959 și pînă la începutul acestui an de la 42 568 locuitori la 48 943 locuitori, iar dintre aceștia din urmă 16 413 lucrează în prezent în diferite ramuri ale industriei din localitate) — va deveni în viitorul cincinal și un puternic nod turistic. Cu ajutorul nenumăratelor hărți și prospecte și prin solicitudinea ghizilor, vizitatorii români și străini, găzduiți la „Perla Moldovei", își vor alege după preferințe traseul turistic dorit. Cei ce se vor îndrepta spre Tg. Neamț vor avea posibilitatea de a vizita cunoscutele mănăstiri din ținuturile nemțene, Valea Ozanei, Cetatea Neamțului și Humulești lui Creangă. Trecînd munții prin mirificul defileu de la Cheile Bicazului, ei vor ajunge să cunoască frumoasele localități balneoclimaterice din regiunea Mureș-Autonomă Maghiară. Pescarii amatori se vor îndrepta spre Borca, Broșteni sau chiar mai departe spre Vatra Dornei, iar amatorii de sporturi nautice vor prefera desigur marele lac de acumulare zăgăzuit de barajul hidrocentralei „V. I. Lenin" de pe Bistrița.

T. LIVIU

extracție a petrolului, proiectată să fie folosită la schela Oțești din regiunea Argeș. Noua metodă urmărește activarea straturilor cu țițeiuri bituminoase prin arderea subterană a unei mici cantități de substanță petrolieră inflamabilă.

Țițeiurile bituminoase, prezentînd o viscozitate mare, ridică o serie de dificultăți de exploatare. Ele se desprind anevoie din porii rocilor în care s-au format de-a lungul timpului, avînd în același timp și o presiune în strat relativ redusă. Fluidizarea și mărirea presiunii acestor categorii de zăcăminte pot fi obținute însă prin intermediul căldurii. Iată pe ce se bazează, în linii mari, noua metodă : cu ajutorul unui sistem de aprindere care a fost coborît, pînă la adîncimea dorită, prin coloana de tuburi a unei sonde, se dă foc țițeiului din strat, pompîndu-se pe de altă parte din exterior aerul necesar combustiunii. Prin reglarea cantității de aer se dirijează cu precizie proporțiile și durata incendiului. Țițeiul care arde reprezintă o fracțiune infimă față de rezervele din zăcămînt, în schimb temperatura pe care o degajă și gazele rezultate din ardere fac să poată fi extrase mari cantități din prețioasa materie primă. Conjugînd noua metodă cu aceea a recuperării secundare prin injecție de gaze de eșapament sub presiune (ceea ce are ca rezultat fluidizarea țițeiurilor viscoase) se preconizează o mare sporire a cantității de țiței extrase.

N. RĂDULESCU

◀ În aceste locuri, la sute de metri sub pămînt, va avea loc un incendiu dirijat, al cărui rezultat va fi sporirea cantității de țiței extrase din zăcămînt.

ZOON METRON

Ce este o secundă? Ce este un metru? Nu vă grăbiţi cu răspunsul. După ce veţi fi citit articolul de faţă, puneţi aceleaşi întrebări prietenilor. Dacă veţi însoţi întrebările de prinsori, mai mult ca sigur că veţi cîştiga. Căci în zilele noastre arta şi ştiinţa măsurării, indispensabile pentru însăşi dezvoltarea civilizaţiei umane, au devenit ele înseşi... nemăsurat de complexe şi de pasionante.

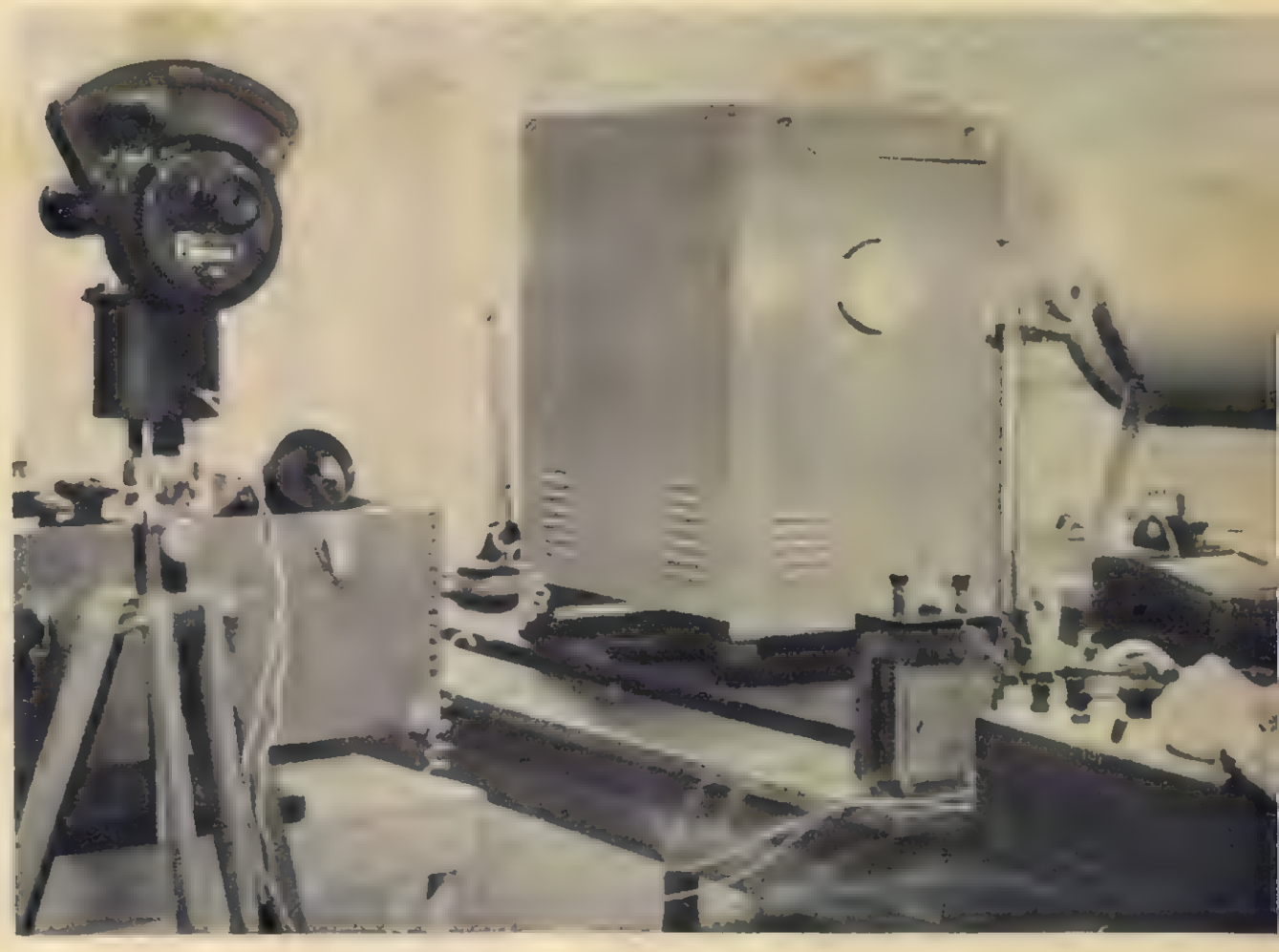

Întreabă-l pe poet ce este omul, ce însuşire îl deosebeşte de toate celelalte fiinţe ale universului. Ca prinţul din povestea lui Exupéry, poetul îţi va răspunde : iubirea.

Problema definiţiei omului şi-au pus-o şi biologii, antropologii, economiştii, filozofii. Biologii l-au numit *homo sapiens*, singura specie gînditoare. *Zoon politikon* l-au botezat filozofii greci, caracterizîndu-l astfel ca pe unicul animal care trăieşte numai în şi *prin* societate. Antropologii şi sociologii au inventat numele *homo faber* pentru a sublinia un atribut exclusiv omenesc : făurirea de unelte (faber = făurar, meşteşugar). În sfîrşit, unii filozofi au propus definiţia *homo ludens* pentru a pune în lumină un alt caracter esenţial al omului : nevoia de a întrece şi a se întrece (ludo = a se juca).

Scriitorii de literatură ştiinţifico-fantastică au încercat să constituie, cu mortarul fanteziei şi folosind datele fizicii, chimiei şi biologiei, un alt model posibil de om, locuitor al vreuneia din nenumăratele planete risipite prin spaţiile galactice. Şi pentru că oricît de departe ar bate aripile imaginaţiei noastre ea nu se poate desprinde cu totul de realitatea înconjurătoare, oamenii fantastici seamănă cu insectele pămînteşti (ca lunarii lui Wells), cu nişte reptile sau chiar cu nişte plante sau pur şi simplu sînt identici cu cei de pe Pămînt. E drept, li s-au atribuit fiziologii adaptate la alte tipuri de atmosferă şi de climă decît cele pămînteşti, fiind puşi, bunăoară, să respire fluor sau să trăiască în apă ori sub pămînt. Dar indiferent de anatomia sau fiziologia lor fantastică, toţi aceşti „altfel de oameni" păstrează unele trăsături comune cu omul terestru — acelea la care nimeni nu poate renunţa cînd încearcă să definească omul. Tuturora le este comună gîndirea *(homo sapiens)* ; toţi sînt constituiţi în societate *(zoon politikon)* şi sînt organizaţi astfel încît creează şi utilizează unelte *(homo faber)* ; pe toţi îi animă spiritul cercetător al lucrurilor, această „joacă" prin care omul se depăşeşte neîncetat *(homo ludens)*. Însă pentru a cerceta şi a obţine informaţiile din care să desprindă legile naturii şi deci drumul înţelegerii şi al posibilităţii de a şi-o adapta ; pentru a făuri uneltele prin intermediul cărora se realizează această adaptare ; pentru a face posibilă viaţa în societate şi perfecţionarea societăţii omul din orice planetă a oricărei galaxii trebuie să fie în stare SĂ MĂSOARE. Omul este o fiinţă care măsoară. Limba greacă, sintetică, ne oferă un cuvînt care cuprinde şi această definiţie : ***zoon metron***. (zoon = fiinţă, metron = care măsoară).

O CERINŢĂ A CONTEMPORANEITĂŢII

Alegeţi orice obiect, orice fenomen, orice operaţie tehnologică sau opriţi-vă pentru un minut, dacă vreţi, chiar la un consult medical. Toate prezintă aspecte măsurabile.

Pe tabloul de comandă al unui reactor chimic aparatele înregistrează continuu informaţii despre presiuni, fie de mii de atmosfere, fie de o milioime de atmosferă, despre debitul substanţelor care circulă neîncetat în diferitele părţi ale instalaţiei, despre variaţia rapidă sau lentă a temperaturii. O bună măsurare aici înseamnă în fond însăşi stăpînirea procesului, înalta *calitate* a materialelor fabricate, *rentabilitate*. Aparatele de măsurat funcţionează ca mijloace de producţie esenţiale, fără de care orice gigant industrial este un obiect inert. Iar dacă ne referim la un reactor nuclear, unde depăşirea unei temperaturi, a unei intensităţi de radiaţie, a unei presiuni poate însemna distrugerea de vieţi şi de uriaşe bunuri materiale, vom înţelege şi mai bine rolul aparatelor de măsurat — aceşti păzitori ai vieţii şi valorilor umane. Şi pe bordul avioanelor şi navelor marine, în rachetele cosmice sau în laboratorul de fizică, chimie, biologie intervin aceşti aliaţi cuminţi ai omului, aceşti culegători, cărăuşi şi interpreţi ai informaţiilor de măsurare. „Precizaţi-mi o zecimală în plus şi voi descoperi o nouă lege a naturii" par a spune uneori cercetătorii.

Din cele cîteva exemple ce preced se desprinde o singură concluzie : aparate de măsurat mereu mai sensibile, mai sigure, mai repezi în culegerea informaţiilor, mai prompte în înregistrarea rezultatelor, mai adaptate la procesele tehnologice şi la urmărirea fenomenelor naturale constituie *o cerinţă imperioasă a contemporaneităţii*. De aceea nu-i de mirare că grupuri mari de savanţi şi de specialişti studiază pro-

1 **Instalaţie de etalonare a pirometrului cu radiaţie totală, realizată în Institutul de metrologie. Post al preciziei termometrice la temperaturi înalte.**

2 **Cristalul din care se confecţionează „inima" orologiului cu cuarţ.**

3 **Balanţă-etalon proiectată în Institutul de metrologie şi construită de uzinele „Balanţa"-Sibiu. Precizie : 1 la 2 000 000.**

Ritmul înalt de dezvoltare a ştiinţei şi tehnicii în ţara noastră, precum şi exigenţele sporite pentru calitatea produselor — condiţie esenţială a eficienţei în economie — impun abordarea continuă de noi probleme de metrologie şi de tehnică a măsurării. Iată de ce Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român prevăd, în mod expres, că se va acorda toată atenţia dotării întreprinderilor cu mijloace de măsură şi control, extinderii şi completării cu utilaje a standurilor de probă, precum şi organizării cît mai bune a controlului tehnic în uzine, asigurîndu-se acestora condiţiile necesare pentru a livra numai produse de calitate ridicată.

Paleta problemelor este foarte variată, începînd de la proiectarea şi construcţia tipurilor perfecţionate de mijloace de măsurare şi pînă la supravegherea lor pe panourile de comandă ale uzinelor, de la definirea corectă a unităţii de măsură şi pînă la asigurarea uniformităţii şi preciziei măsurilor pe întreg teritoriul ţării.

Se construiesc astăzi în ţara noastră, în fabrici şi uzine ridicate în anii puterii populare, sute de tipuri de aparate de măsură, ca de pildă: micrometre pentru roţi dinţate, micrometre pentru filete, comparatoare pentru alezaje, bascule-pod şi bascule automate, balanţe-etalon, manometre, debitmetre, apometre, ampermetre, voltmetre, contoare de energie electrică, megohmetre cu transistoare, aparate indicatoare şi înregistratoare de temperatură, densimetre, conductometre, umidometre electronice pentru cereale.

Se proiectează şi se construiesc instalaţii complexe de măsurare în laboratoarele şi atelierele Institutului de fizică atomică; se dau soluţii originale, prin invenţii şi inovaţii, unor probleme noi de măsurare care se ridică în faţa tehnicienilor în uzine sau cercetătorilor în laboratoare.

Se realizează astăzi în ţară — în laboratoarele Oficiului de stat pentru metrologie — etaloane şi instalaţii de etalonare şi verificare, prin mijlocirea cărora unitatea de măsură se transmite de la etalon la aparate de măsurat în uzină, în clinică sau în unităţile de comerţ.

Rezolvarea problemei transmiterii unităţilor de măsură, a asigurării uniformităţii şi preciziei măsurării implică eforturi de cercetare şi muncă de cea mai înaltă calificare tehnică. Un lanţ neîntrerupt leagă într-un complex unitar etaloanele de vîrf ale lumii cu ultimul aparat de măsurat care veghează la desfăşurarea optimă a procesului de producţie, la asigurarea calităţii produselor, la circulaţia mărfurilor, la protecţia muncii şi sănătăţii...

blema îmbunătăţirii continue a metodelor de măsurare, propunîndu-şi să depăşească mereu hotarul atins în sensibilitatea şi precizia aparatelor.

În definirea şi materializarea etaloanelor fundamentale pe care se sprijină întregul edificiu al măsurărilor din lume, s-au produs, în ultimii ani, schimbări radicale.

METRUL UNDELOR PORTOCALII

La 16 octombrie 1960, ora 18, delegaţii a 32 de ţări, întruniţi la Paris în cea de-a XI-a Conferinţă generală de măsuri şi greutăţi, au adoptat în unanimitate o nouă definiţie pentru metru. Se împlinea astfel un deziderat al fizicienilor formulat cu încă 133 de ani în urmă, în anul 1827.

La şcoală am învăţat cu toţii că metrul reprezintă a zecea milioana parte din lungimea unui sfert din meridianul pămîntesc. Apoi am aflat că definiţia nu mai corespunde şi că metrul este, pur şi simplu, lungimea unei bare de platină iridiată, păstrată la Paris şi reprodusă în exemplare-surori, ca etalon de lungime al celor mai multe din ţările lumii.

Iată însă că începînd din 1960 metrul se exprimă prin unde de lumină! Dintre radiaţiile care concurau la titlul de măsură fundamentală pentru lungime a ieşit învingătoare radiaţia roşie-portocalie a izotopului 86 al kriptonului, care s-a dovedit cea mai fină, cu profilul cel mai simetric, într-un cuvînt, cea mai „invariabilă" în lumea fenomenelor etern variabile. Concurentele ei — radiaţia roşie a unui izotop al cadmiului, radiaţia verde a unui izotop al mercurului, cea violetă a unui alt izotop al mercurului şi radiaţia galbenă-verde a kriptonului-86 — au fost obligate să coboare steagul.

Radiaţia roşie-portocalie a izotopului 86 al kriptonului se produce atunci cînd în atomii acestui gaz, excitaţi prin descărcări electrice, electronii fac un salt de pe o orbită pe alta, de pe un nivel de energie pe altul, emiţînd fotoni („particule" de lumină). Iată deci noua definiţie a metrului, care aduce măsura noastră fundamentală de lungime în lumea luminii generate de atomi:

„Metrul este lungimea egală cu 1 650 763,73 lungimi de undă în vid, ale radiaţiei care corespunde tranziţiei atomului de kripton-86 între nivelele $2p_{10}$ şi $5d_5$". La stabilirea şi materializarea unei astfel de măsuri au concurat mecanica, optica, electronica, chimia fizică şi tehnicile corespunzătoare.

Precizia ce se poate atinge luînd toate precauţiile posibile este de 3 miliardimi de metru, ceea ce echivalează cu *o precizie de 3 mm la măsurarea distanţei Constanţa—Satu-Mare!*

Pentru măsurarea unor lungimi mult mai mari decît un metru au intervenit celebrele aparate generatoare de lumină monocromatică, coerentă şi de mare intensitate, cunoscute sub numele de LASER. Cu ajutorul unui LASER cu amestec de heliu şi neon se măsoară, de pe acum, lungimi de o sută de metri şi mai mari, cu o precizie de a suta milioana parte din lungimea măsurată.

„Bătălia lungimii" este, aşadar, în plină desfăşurare...

„SECUNDA CUARŢULUI" NU POATE CONCURA SECUNDA EFEMERIDELOR

Ceea ce se petrece în domeniul măsurării spaţiului se repetă şi în domeniul timpului etern şi efemer.

Mii de ani de observaţii asupra aştrilor şi mişcării lor pe firmament au condus la o legătură firească între măsurarea timpului şi rotirea aparentă a Soarelui şi a stelelor în jurul Pămîntului. În tabele numite efemeride (în greceşte *epi* = pe; *hemera* = zi) astronomii trec toate însemnările de fiecare zi în legătură cu poziţia planetelor. În aceste tabele sînt deci fixate reperele timpului astronomic, ale cărui intervale sînt legate de revenirea poziţiilor Soarelui sau stelelor.

Pînă nu demult unitatea de timp era definită ca fracţiunea 1/86 400 din ziua solară mijlocie. Etalonul natural al acestei unităţi era Pămîntul în rotire în jurul axei sale — acest ceas a cărui precizie era suficientă pentru compararea cu orice aparat omenesc de măsurat timpul. Totuşi descoperirea neuniformităţii mişcării de rotaţie a Pămîntului în jurul axei sale, a fluctuaţiilor seculare (lungirea duratei zilei cu 0,00164 secunde pe secol), accidentale şi sezoniere, a dus la necesitatea schimbării definiţiei unităţii de timp. Precizia contemporană nu se poate împăca cu astfel de abateri.

După îndelungi discuţii purtate în forurile mondiale astronomice şi metrologice, în anul 1960, deci în acelaşi an în care metrul se definea prin lungimile de undă ale radiaţiei roşii-portocalii a kriptonului-86, secunda a căpătat şi ea o nouă definiţie. Ea se lega de mişcarea Pămîntului în jurul Soarelui, adică de aşa-numitul an tropic, care însă trebuie şi el corectat pentru diferite fluctuaţii. Timpul corectat se numeşte — după numele tabelelor amintite — timp al efemeridelor. Şi pentru că anul tropic se schimbă în timp, trebuia ales un moment de referinţă. De aceea definiţia secundei,

(Continuare în pag. 10)

ZOON METRON

Avantajele kriptonului... Radiația galben-verde a kriptonului-86 (sus) furnizează un etalon al lungimii mult mai clar decît cel oferit de mercur-198 (jos), folosit pînă nu demult. Știați că aceste cercuri concentrice (franjuri de interferență, în limbaj științific) ne permit să atingem o precizie echivalentă cu detectarea unei erori de trei milimetri la măsurarea distanței Constanța — Satu-Mare ?

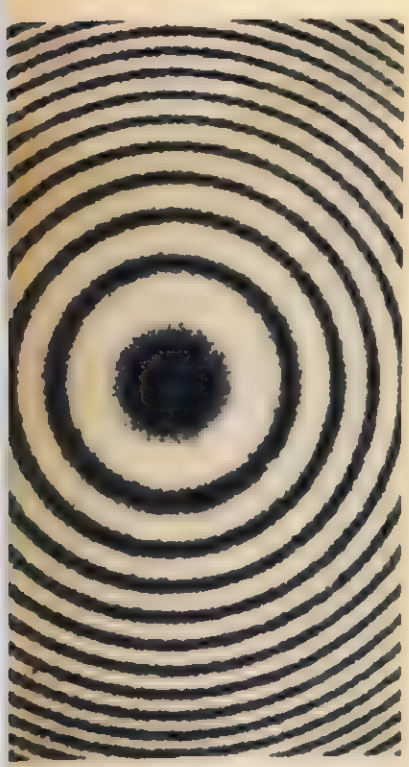

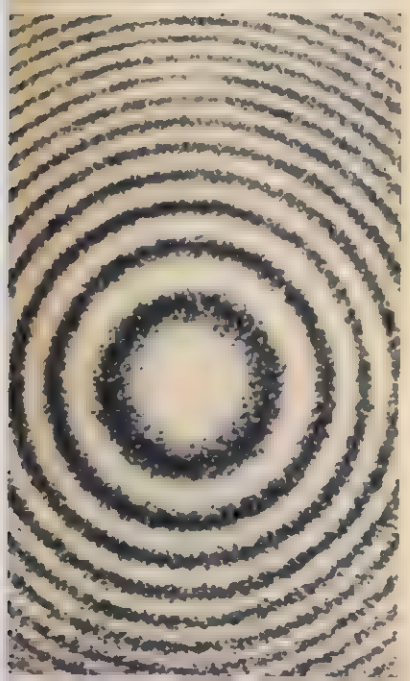

adoptată în 1956 și ratificată în 1960 la a XI-a Conferință generală de măsuri și greutăți, sună astfel : „Secunda este fracțiunea 1/31 556 925,9 747 din anul tropic pentru 1900, ianuarie 0, la orele 12 ale timpului efemeridelor".

Secunda efemeridelor o dată adoptată, se punea problema materializării ei într-un etalon. Care să fie ceasul în stare să împartă secunda în fracțiuni cît se poate de mici și care să împingă precizia pînă la o milionime sau, dacă se poate, pînă la o miliardime de secundă ?

Un asemenea ceas a fost acum 30 de ani diapazonul cu oscilații întreținute pe cale electrică. Metodele de măsurare a timpului prin vibrațiile unui diapazon au fost perfecționate pînă la o precizie de zecime de milionime de secundă. A fost descoperit apoi orologiul cu cuarț. „Inima" acestui ceasornic — o lamă de cuarț tăiată dintr-un cristal după anumite reguli — bătea de 100 și de 1 000 ori mai repede decît diapazonul. Aceste orologii au fost, de altfel, instrumentele cu ajutorul cărora s-a putut arăta că ceasul astronomic greșește.

„Secunda · cuarțului" nu poate însă concura secunda efemeridelor, deoarece nu există posibilități de menținere a stabilității cristalului vreme îndelungată. Rămînea deci în picioare necesitatea găsirii unui etalon natural de timp neastronomic. Și această problemă a fost recent rezolvată.

TIMPUL ASTRONOMIC ȘI TIMPUL ATOMIC

Cristalul „îmbătrînește", dar o moleculă nu poate îmbătrîni. Așadar, o moleculă vibrantă ar fi putut da soluția. Cercetări subtile cu privire la structura și mișcările naturale ale moleculelor au demonstrat că în interiorul moleculei de amoniac se produce o vibrație de o excepțională regularitate, cu o frecvență de 4 000 de ori mai mare decît a lamelor de cristal de cuarț. Au apărut astfel orologii moleculare cu amoniac ; dar lucrurile nu s-au oprit aici.

Atomul, a cărui cunoaștere intimă a determinat revoluționare schimbări în tehnica modernă, și-a arătat virtuțile și în domeniul măsurării timpului : „secunda atomică" și-a făcut intrarea în arena măsurărilor exacte. Prin metoda denumită de rezonanță magnetică, un fascicul de atomi de cesiu a devenit „inima" unui orologiu atomic, a cărui precizie a fost ridicată pînă la o miliardime de secundă. Timpul „atomic" este măsurat prin lungimile de undă (de frecvență radio înaltă) emise de atomii de cesiu la tranziția de pe un anumit nivel de energie pe altul. Secunda efemeridelor a putut fi astfel împărțită în 9 192 631 770 părți ! Mai precis : secunda este timpul în care sînt emise de către cesiu 9 192 631 770 vibrații.

Ceasurile atomice poartă numele de atomicroane (cronos = timp) și ele ating precizia de sutimi de miliardimi de secundă ; prin tehnica pompajului optic, cu ajutorul MASER-ului cu hidrogen, secunda atomică ajunge să fie determinată cu prectzia fantastică de o sutime de miliardime de miliardime de secundă !

Aceste împrejurări au condus la o nouă definiție a secundei, adoptată la a XII-a Conferință generală de măsuri și greutăți, în 1964, definiție provizorie și care nu înlocuiește secunda efemeridelor. Rămîn astfel alături două unități fundamentale de timp : „secunda efemeridelor" și „secunda atomică". Prima este unitatea astronomilor, a doua, cea a fizicienilor și electroniștilor. Pentru timpi de secole nu ne putem lipsi de secunda efemeridelor, iar compararea timpului astronomic cu cel atomic duce la descoperirea unor fenomene cosmice care scăpau observației. Precizia timpului atomic deschide astfel noi căi de cercetare a universului.

UN „DEPOZIT DE ETALOANE": ATOMUL

Atomul a furnizat, așadar, etalonul fundamental de lungime și tot el a oferit unul din etaloanele de timp și frecvență. Fenomenele legate de structura practic invariabilă a atomilor oferă și alte măsuri naturale, care corespund cerințelor marșului spre precizia maximă, caracteristică științei și tehnicii moderne.

Explorarea atomului de către fizica ultimelor decenii a stabilit că protonii din alcătuirea nucleului sînt niște magneți minusculi rotitori. Amplificați de multe miliarde de ori, protonii ar părea ca niște titirezi neobosiți ; mișcarea lor în jurul axului poartă numele de precesie și tocmai această mișcare a ispitit pe căutătorii în adîncurile microcosmosului ai măsurilor naturale.

Protonul neperturbat devenea pentru ei o făgăduință, avînd în vedere că mișcarea sa de precesie depinde de intensitatea cîmpului magnetic din jur.

Protonul neperturbat de factori neștăpîniți presupune însă realizarea unor condiții excepționale. În primul rînd, clădirea în care se efectuează experiențele nu trebuie să aibă nici un șurub cui de fier și nici o singură peniță de oțel nu trebuie să se găsească între pereții ei. Acoperișul, olanțele ușilor, totul trebuie să fie construit din materiale nemagnetizabile ! Bineînțeles, fizicienii au avut de învins și alte dificultăți. Ei au cules astfel informațiile esențiale despre așa-numita constantă giromagnetică, care face posibilă trecerea spre o nouă definiție a actualei unități de curent electric — amperul — și spre un etalon de amper mai perfect decît cel actual. Deși precizia obținută nu este încă suficientă, se pare că ea va fi curînd atinsă și astfel amperul va deveni o unitate legată direct de proton.

Atomul mai promite și alte etaloane fundamentale. Nu vor deveni, care, într-un viitor nu prea îndepărtat, un număr de atomi egali ca masă între ei etalonul de masă în locul kilogramului de platină iridiată, care domnește, deocamdată, peste măsurile de greutate din lumea întreagă ?

ÎN LUMEA INFINITULUI MIC

Precizia măsurării, reducerea neîncetată a erorilor de măsurare formează obiectivul central al artei și disciplinei științifice cunoscute sub numele de metrologie. Mereu nesatisfăcuți de nivelul de precizie atins, metrologii perfecționează instalațiile de comparare, etaloanele și metodele matematice de investigare a rezultatelor măsurării. Nici terminologia potrivită la o perioadă dată nu mai este satisfăcătoare pentru altă perioadă. De pildă, prefixele care desemnează mărimea (mili), milionimea (pico) și milionimea de milionime (nano) din unitatea de măsură nu mai sînt suficiente. Două noi prefixe și-au cucerit la cea de-a XII-a Conferință de măsuri și greutăți din 1964 dreptul de cetate în lumea măsurărilor exacte : *femto*, care înseamnă o mia parte din milionimea de milionime de unitate, și *atto*, o milioana parte din milionimea de milionime de unitate. Vom folosi deci aceste noi prefixe. Vom spune *attosecundă*, înțelegînd prin acest cuvînt milionimea de milionime de milionime de secundă. Vom spune *femtometru* pentru a denumi o distanță egală cu o milime de trilionime de metru... Acest vocabular care exprimă măsuri mai mici decît cele pe care tehnica actuală a măsurării le poate surprinde, indică limitele preciziei pe care le vom atinge într-un viitor foarte apropiat și pe care le vom depăși într-un viitor oeva mai puțin apropiat.

Homo ludens nu poate fi satisfăcut de vreo limită a cunoașterii și practicii admise ; *homo sapiens* își propune să înțeleagă, mereu mai bine, ceea ce făurește ; *homo faber* construiește mereu alte unelte mai desăvîrșite, amplificînd forța mușchilor săi și sensibilitatea organelor sale ; *zoon politikon* luptă pentru progresul social ; în fine, *zoon metron* măsoară tot mai precis, mai sigur, mai repede, lărgindu-și și întărindu-și astfel neîncetat stăpînirea sa asupra naturii.

Max SOLOMON
șef de laborator
la Institutul de metrologie

Astfel se măsoară o sursă de neutroni.

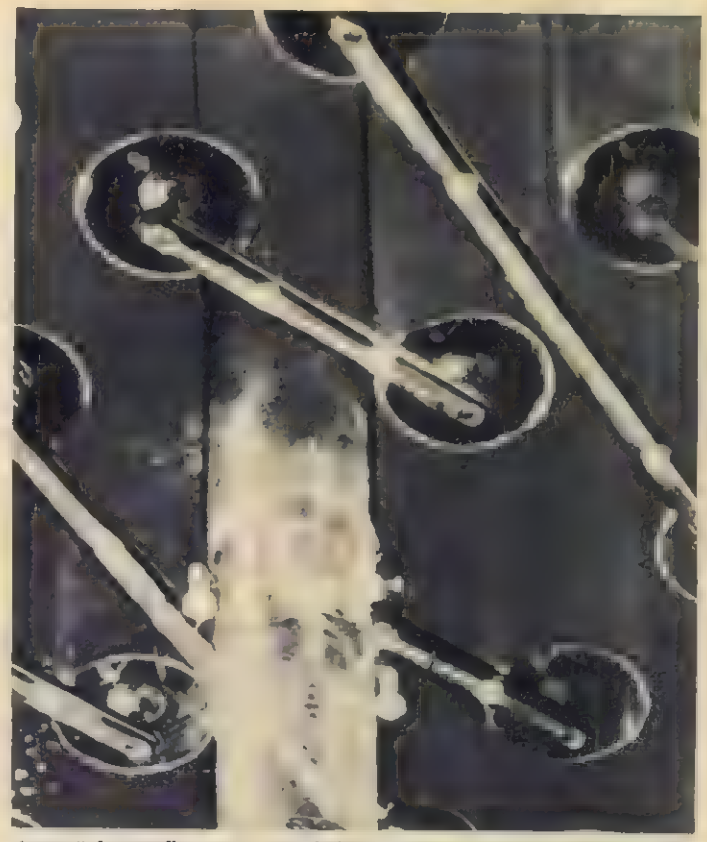

Această fotografie cu aspecte ciudate de lumină nu reprezintă în realitate decît un dispozitiv perfecționat pentru măsurarea intensității razelor X. Un voltmetru de mare precizie determină valoarea tensiunilor aplicate la bornele tuburilor producătoare de raze X.

La Mamaia în căutarea cîntecelor

Mai mult decît oricînd, festivalul din acest an mi s-a părut un fel de mare confăfuire a iubitorilor de muzică ușoară (și știam bine cît de uriaș e numărul acestora). Parcă niciodată nu l-am văzut pe spectatori atît de grijulii în fața microfonului „buletin de sondare a opiniei", ce-l aveau în mînă la fiecare spectacol ; parcă niciodată nu l-am văzut mai răspunzători de nota pe care o dădeau melodiei, versului și interpretării. Semn de dragoste definitivă dar și de exigență ce urcă serios. Se micșorează numărul fanaticilor care primesc orice, numai muzică să fie. Aplauzele, care anul acesta n-au fost aruncate oricum și oricînd, nu înseamnă entuziasm potolit, ci o mai promptă discernere a valorilor. Nu întîmplător, din primele seri ale festivalului, melodiile despre care se vorbea, pe care le simțeai că stăruie cît de cît în mintea omului din sală au fost în cele din urmă distinse cu premii și mențiuni.

Un cunoscut cineast spunea cîndva că unui festival cinematografic îi este de ajuns un film foarte bun ca să-și justifice numele. Mă întreb dacă s-ar încumeta cineva să spună cîte melodii bune și foarte bune îi trebuie unui festival de muzică ușoară pentru a-i mulțumi pe cei care-l așteaptă cu încredere ? În orice caz, nu una și nici două. Ediția Mamaia 1965 a îmbogățit familia genului cu cîteva cîntece inspirate, străbătute de o undă de lirism autentic *(Luna la Mamaia, Cu tine* — amîndouă de V. Veselovschi, *Spune-mi și te cred* — R. Șerban, *Dorule* — T. Popa) ori de o voioșie simplă și firească, fără exuberanțe gălăgioase și artificiale *(Cîntec simplu* — Elly Roman, *Să cînțăm* — G. Grigoriu). Cîntecul cel mare însă, cîntecul așteptat, acela care să emoționeze și să comunice convingător niște idei, cîntecul care să te urmărească, de care să nu poți scăpa, nu s-a ivit (de altfel, marele premiu nu s-a acordat în acest an).

În jurul cîntecelor premiate au plutit altele pornite cu bune intenții melodice neduse însă pînă la capăt *(Pînă la cer* — P. Mihăescu, *Cît te iubesc* — Radu Zaharescu), altele de-a dreptul greoaie și plictisitoare *(Vara la Mamaia, Iarna la Sinaia* — E. Tegger, *Reîntoarcere* — M. Popovici).

FESTIVALUL, LUNA ȘI TU

Ne întrebăm și de data aceasta : de ce atîta mulțumire de sine din partea textierilor noștri ? Chiar dacă au depășit etapa cuvintelor lipite fără noimă, chiar dacă în unele melodii răsar uneori frînturi de poezie și umor, chiar dacă cîteva cîntece au avut texte care luate de la un capăt la altul pot fi acceptate (e vorba de versurile lui A. Storin la *Dorule, Cu tine*, ori ale lui M. Maximilian la *Spune-mi și te cred*), nu se simt acei pași mari de care avem nevoie, care să ne apropie de textul în stare să se susțină singur prin propriile lui idei, în care să găsim mai puține metafore confecționate după tipare răsțiute și mai mult adevăr simplu despre oamenii de lîngă noi.

Domnește încă o ciudată încăpățînare de a versifica „frumos" (asta înseamnă corect, cuminte, fără strădanie și flor). Iar în goană după frumos, versul se poticnește nu de puține ori în astfel de patetisme serbede sau nonsensuri : *„Pînă la cer nu e departe / Pentru fulgerul vieții mele" (Pînă la cer* — text de I. Butnaru), *„Cînt de dragul cui mi-e drag / Și fac vioară din zefir / Și un arcuș din trandafir / Ca somnul să te prindă-n prag". (Cînt de dragul cui mi-e drag* — text de H. Negrin). De ce-i poate dori un iubit celei dragi s-o cuprindă somnul în prag, e o treabă căreia nu-i poți da upor de rost. E cu atît mai mare păcatul, cu cît, nu de puține ori, astfel de versuri au întunecat cîntecul.

N-ar fi fost rău dacă am fi putut să ascultăm și altceva despre iubire decît o avalanșă de declarații și de bătaie cu pumnii în piept : *„Vino, iubirea mea mai aprinde-i și ea / cînd arde luna, luna la Mamaia" (Luna la Mamaia* — text de C. Cîrjan) sau : *„orice aș găsi într-un vers / sau în univers / n-or spune ce vreau eu să spun / te iubesc, te iubesc" (Cît te iubesc* — text de C. Rădulescu).

Cît despre lună și stele — li s-au închinat cîntece speciale și cred că doar în vreo cîteva s-a uitat să li se pomenească numele. Nu de puține ori ne-au stat pe buze cuvintele : tovarăși textieri, călcați-vă pe inimă, renunțați să mai scrieți, măcar pentru un timp, despre lună și stele ; poate nu se va îmbolnăvi lumea, poate vom avea cu toții de cîștigat.

MESAGERII CÎNTECELOR...

... de la Mamaia au fost anul acesta atît unii „veterani" ai festivalurilor, cît și cîntăreți aflați pentru prima oară în competiție.

Întîlnirea cu ei (mă gîndesc și la spectatori, și la gazetari) în atmosfera festivă și, bineînțeles, nu lipsită de emoții, a festivalului, a avut ceva din bucuria regăsirii unor prieteni mai vechi sau mai prospeți. Și, așa cum se întîmplă și în viață, unii au demonstrat că știu să nu înșele încrederea, alții ne-au adus pe frunte un abur de nemulțumire, iar unii, mai noi, nu ne-au spus mai nimic.

Posesorul premiului pentru cea mai bună interpretare (precum și al premiului discului pe 1964, acordat prima oară acum), Constantin Drăghici, a dovedit — pentru a cîta oară ? — că poți avea încredere în el pînă la capăt. Și-a clădit, în scurt timp, cu pasiune și încordare, o individualitate distinctă. La Mamaia nu au fost aplaudate numai întinderea și claritatea vocii sale (asta ar fi prea puțin), ci arta acestui autentic creator de atmosferă și de poezie. Cîntecul devine lîngă el o mică lume de idei și sentimente pe care artistul ți-o descoperă treptat sub ochii tăi și pe care te invită să o cunoști, să-i fii martor discret. Drăghici s-a ferit de la bun început să devină sclavul propriului său glas, de aceea știe să șoptească, să întrebe, să se căiască ori să strige „te iubesc" fără dulcegării și plînsete, cu naturalețe și simplitate. Premiile dobîndite, la care adăugăm căldura sinceră a publicului, sînt o răsplată adusă nu numai talentului, ci și gîndirii și seriozității în muncă.

L-am ascultat cu interes și bucurie pe Aurelian Andreescu ; în cîntecul lui Veselovschi *Cu tine* l-am întîlnit așa cum doream de mult să-l vedem : interiorizat, aplecat asupra nuanțelor melodiei și cuvintelor, străin de acele trăiri exterioare ce se supun numai ritmului. Încărcat de un soi de gravitate ce stă uneori bine tinerilor. Nu-i putem dori decît consecvență.

Cu o bună intuiție a tonului celui mai potrivit, plină de vervă și grație a apărut Ilinca Cerbacev, care a dat un farmec personal cîntecelor interpretate de ea.

Margareta Pîslaru, înarmată cu candoarea-i binecunoscută și cu glasul ei plin, uneori dramatic, pare că intenționează să-și îmbogățească gama mijloacelor de interpretare ; ar vrea și parcă nu se îndură să se despartă de drăgălășenia școlăriței alintate, în favoarea unei emprestivități mai nuanțate.

Păcat că un cîntăreț îndrăgit pe bună dreptate ca Luigi Ionescu nu a întîlnit la festival o melodie care să-i poată valorifica pe deplin calitățile sale artistice.

Cît despre cei trei soliști distinși cu mențiuni (Luki Marinescu, Grațiela Chițu și Horia Moculescu — aceasta din urmă un remarcabil conducător de orchestră) în afara unor voci mai mult sau mai puțin plăcute nu ni se pare că au reușit să treacă pragul ce-i apropie de acel loc rîvnit, lîngă inima oamenilor.

Magda MIHĂILESCU

Fotografii de Elena GHERA

Cîntă Ilinca Cerbacev.

Doi dintre premiații de la Mamaia : compozitorul Vasile Veselovschi și cîntărețul Aurelian Andreescu.

Schimb de păreri între autor și interpret (Elly Roman și Constantin Drăghici).

Eugen FRUNZĂ

FIE-MI MENIT

Leagănul meu ai fost tu.
Sufletul meu ești tu.
Patima ta, ca o flacără albă
mă străbătu.

Ai fost un geamăt în mine.
Ești împlinirea din mine.
Cugetul tău prin mine-și trece
cupele pline.

Visele mele te cîntă.
Brațele mele te cîntă.
Inima mea te veghează de-a pururi
patrie sfîntă.

Fie-mi menit să fiu scut
zborului larg desfăcut,
și să mă culc în ierbile tale
ca un sărut.

Nicolae TĂUTU

TOAST PENTRU 23 AUGUST

Partidului Comunist Român

Din darurile scumpe întîi ți se cuvine
Cununa nesfîrșită de stele și rubine
Pornită din Bicaz spre țărmuri argeșene
Și noile orașe cu roșiile antene
Din coșuri de uzine ce-au biruit furtuna
Și-aud tot mai aproape de noi suind Comuna !
În dar ți-aducem astăzi și sondele albastre,
Furnalele cu miezul incandescent de astre
Și pulsul electronic, la marea sărbătoare
Dezlănțuind lumina curcubeului din soare !
În dar ți-aducem munții cu văi aurifere
Și strugurii din dealuri cu boabele de miere,
Cîmpia îți trimite din largile-i poeme,
Plin, spicul bogăției din holde și din steme
Să scrii cu el hrisovul victoriilor pe care
Le împlinim în evul dreptății proletare !
Ți-aducem mii de daruri cu noua demnitate,
Căci lupta-ți necurmată le-a făurit pe toate.
De-am mai trăi o viață sau zece sau o sută
La fel de credincioși te vom urma în luptă,
Căci tu ne legi prezentul și clipa trecătoare
Cu veșnicia firii, cu vremea viitoare !

M. H. MAXY: Rafinária Brazi.

menghina*)

de Corneliu LEU
Ilustrații de Cik DAMADIAN

Romanul „Viața particulară a lui Constant Hagiu" urmărește, pe timp de zece ani, evoluția unui personaj cu trăsături contradictorii, asupra caracterului și psihologiei căruia epoca de construcție socialistă își pune amprenta sa hotărîtoare.

Problema omului capabil, satisfacțiile plurale pe care el le află luptînd în rîndurile partidului, integrarea sa organică în această luptă — iată cîteva idei pe care le dezbate romanul.

În fragmentul de mai jos, a cărui acțiune se petrece în preajma naționalizării, Constant Hagiu, personajul principal, a fost numit delegat al Comisiei de stat pentru problemele economice, pe lîngă o uzină bucureșteană care mai e încă proprietate particulară.

— Ai să fii surprins de vizita mea — îi spuse Constant lui Dragu.

Dar Dragu nu arăta de loc a fi surprins. Și poate numai din politețe nu-l contrazise.

— Te chinuiești — îi spuse privindu-l piezîș, dar cu un zîmbet încurajator. Te-a dus! Te-a tras pe sfoară... Hai șezi... Că te-a tras pe dumneata, n-ar fi nimic; dar ne-a tras pe toți, care-l cunoaștem de-atîția ani!...

Constant simți iară cum îl năpădesc toate gîndurile și, dacă n-ar fi fost deschise ferestrele casei și n-ar fi bănuit pe cineva îndărătul perdelelor, ar fi înjurat zemos și liniștitor și s-ar fi descărcat în fața omului ăstuia blînd, cu mișcări domoale și privirile atente.

— Tovarășe Dragu, sînt tare chinuit — îi spuse el. Uite, de cînd lucrăm împreună? Au trecut trei luni, nu?... Ei bine, niciodată nu m-am simțit atît de inutil și de păcătos.

Liniștit, Dragu își ștergea degetele groase cu o cîrpă. Constant îl găsise plivind niște flori într-un petic de grădiniță... Se șterse, apoi puse tacticos cîrpa deoparte. Dar privirile lui erau tot atente și-l luau în serios pe cel din capătul celălalt al mesei.

— Ai fost la Pavelescu — spuse el fără nici o intonație.

— Am fost.

— Se cunoaște.

Era foarte categoric acel „se cunoaște". Cum stătea așa, pe scaun, în maioul negru, cu mîinile relaxate, cu degetele picioarelor jucîndu-i-se lejer în galenți, Dragu avea ceva ciudat în alură. Nu se mira de nimic, părea că știe tot.

— ...Te-a căsăpit. Ai crezut că te taie, nu?

— Ihî — se trezi Constant îngăimînd.

— Și pe urmă ți-a spus să ai grijă să faci treabă bună, nu? — continuă Dragu ca și cum, în maiou și galenți, aplecat asupra peticului aceluia de grădină, nu mai mare decît vreo trei mese puse cap la cap, acolo, în înserarea aceea de mahala liniștită și cu miros de fum, el ascultase tot ce se petrecuse în biroul somptuos al lui Pavelescu, prin fereastra căruia se vedeau marile clădiri ale orașului.

Constant tresări, se uită la el uimit:

— De unde știi?

— Așa-i place lui Pavelescu să bage frica-n oameni. El lucrează după metoda fricii — vorbi liniștit, ca despre un lucru știut, Dragu. Apoi ridică domoale niște priviri albastre-cenușii: E și asta o metodă. Unii spun că dă rezultate.

Se petrecea ceva deosebit sau numai lui Constant i se părea?... Dar înserarea aceea liniștită, pe strada periferică, curtea săracă dar gospodărită, palma de grădină mărginită de cioburi de cărămizi văruite, masa asta cu mușama veche, palidă de-atîta șters, așezată sub un crac de viță sălbatică, magazia migălită din scîndurele mici, cu cușcă de porumbei deasupra, antena lungă, ca pentru aparat cu galenă, și brațele omului relaxate pe pieptul păros, totul îi dădea un sentiment de normal, de „acasă". Și spuse cu un of firesc, parcă s-ar fi descălțat și s-ar fi liniștit simțind pe tălpi plăcuta răcoare a pămîntului ogrăzii:

— Dar, nea Dragule, eu nu l-am rugat să mă lase; pe cuvînt dacă l-am rugat să mă lase. Dimpotrivă, am spus că recunosc că sînt vinovat și că trebuie să mă schimbe.

— Ăi fi spus dumneata, dar datoria lui Pavelescu e să se gîndească și la cadre, la oameni.

— Și-nseamnă că de asta m-a lăsat?

Omul îl privi drept:

— Eu cred că de asta. Așa cred... Acuma, ce-o fi în capul lui Pavelescu...

Și nu mai încheie.

— Te rog să mă crezi, eu..., eu am venit hotărît să fac treabă, convins să fac treabă — spuse Constant auzind în urechi filfîitul aripilor porumbeilor care se întorceau la cuibar.

— Te cred — îi răspunse omul cu convingere—doar asta ai primit-o ca sarcină de partid.

— Tovarășul Pavelescu, uite, nici nu m-a lăsat să spun asta.

În capătul celălalt al mesei brațele omului se mișcară, pieptul i se ridică.

— Uite, ce mai la deal, la vale; vrei să-ți spun eu ce cred despre treaba asta?

— Păi, de ce crezi c-am venit?... De ce-am venit la dumneata?!...

— Eu cred așa... Dragu își mușcă o clipă mustața, așeză palmele pe mușamaua decolorată și spuse: E drept, e o vină, ne-a suflat de sub nas atîta materie primă; o mare vină, n-am știut să i-o descoperim la timp, că-l strîngeam noi de, mă pricepi dumneata... Dar dacă a vîndut-o e proprietatea lui, n-avem ce-i face... Vezi, tocmai asta-i, că-i proprietatea lui!... Asta-i hiba pincipală, nu aia c-a vîndut-o. Noi asta așteptam: să se schimbe, și pentru asta facem toate celelalte. Așa că, dacă Pavelescu te-a mustruluit ca și cum te-ar fi pus pîndar la averea patronului, eu nu văd nici de-acum înainte cum o să poți fi altfel. Dumneata, adică, ești venit la noi ca să pregătești altceva, eu așa văd lucrurile...

— Iartă-mă, nu pricep prea bine...

Constant începuse să se liniștească și avea impresia că nu-și mai poate aduna gîndurile. Dragu-i vorbea, cerul mirosea a fum și-a regina nopții, iar în cuibar porumbeii își foșneau penele și gîngureau.

— Ai să pricepi; numai puțin! — Dragu surîse-n mustață. Și, ca aducîndu-și aminte, strigă: Valentino!

O fată de vîrstă puberă veni repede, ca și cum asta ar fi așteptat.

— Valentino, ia vezi tu, acolo, la Dobrică... Și poate te-ntîlnești cu maică-ta, că-i ora cînd vine...

Fata foșni puțin, nu mai tare decît porumbeii, și trecu apoi ținînd în mînă o sticluță-n-

*)*Fragment din romanul în pregătire „Viața particulară a lui Constant Hagiu".*

făşurată-n ziar. Vîrsta o făcea să se lungească şi-i subţia picioarele. Sau poate umbrele înserării...

— Ai să pricepi îndată — repetă Dragu. Vrei să te uiţi puţin în sus?... Aici, la cuşca porumbeilor...

Constant se uită. Văzu cum se trage un grătar, apoi cum înaintează o tavă lungă şi toţi porumbeii ieşiră afară. Răsuflînd mulţumit în mustaţă, Dragu îl cercetă pe Constant şi continuă să manevreze nişte zîrme. Tava se trase înăuntru, grătarul luă o altă poziţie şi, unul cîte unul, porumbeii intrară înapoi.

— Acum nu mai pot să iasă — spuse satisfăcut Dragu. Şi-i explică meticulos: Tava cu mîncare se duce înăuntru, iar grătarul se mută în aşa fel încît permite numai intrarea.

Constant rămăsese cam derutat.

— Foarte interesant — spuse el — ingenios!... Dar ce are asta cu alama patronului?

După aceea îţi dădu seama că făcuse o gafă. Omul poate voia să se laude cu lucrurile făcute de mîna lui, iar el...

Dragu însă nu arătă a se considera jignit. Dimpotrivă, părea foarte voios. Îi făcu cu ochiul şi faţa lui mare, mustăcioasă, păru deosebit de nostimă.

— Ai să vezi ce are. Vino şi-ncoace!...

Aprinse lumina în casă. O încăpere obişnuită, cu lucruri puţine, sărăcuţe dar dichisite. Un maldăr de jucării cam bizare: tancuri, maşini, o păpuşă cu ceva în spate... Păreau făcute de cineva care n-avusese altă treabă.

— Uite — îi arătă Dragu, şi Constant observă, paralel cu pereţii, un sistem ingenios de burlane. Venea din camera alăturată, pesemne din bucătărie.

— Economie de combustibil — spuse zîmbind Dragu. Şi, arătînd semnul specific banilor: Dacă nu e!... Apoi explică la fel de meticulos: Fumul trece, se plimbă prin toată casa, dar nu vine şi mirosul de la bucătărie. La bucătărie am făcut un fel de cameră de suflat, în miniatură; altfel n-ar dovedi căldura... Dacă vrei, pot să-ţi arăt şi-un dispozitiv pe care l-am făcut în timpul războiului la puşca ZB. Ha, te uiţi la jucării... Mă joc şi eu cu băieţii. Sînt ăia doi pe care i-ai văzut în stradă...

— Eu n-am prea avut jucării, ştii, de asta mă uit. Ştii, din prima soldă de ofiţer mi-am cumpărat un cîţel mecanic; atît de mult tînjisem...

Dragu dădu din cap destul de înţelegător:

— Se poate, dar la vîrsta aia era mai uşor să-l construieşti.

Şi, încet, îl duse iarăşi afară, la masa cu muşamaua.

— Ai să te-ntrebi ce legătură are asta cu patronul?... Uite, să-ţi spun: O dată, lucram la sculărie atunci, am făcut eu un adaptor pentru o frezâ şi piesele se schimbau mecanic. La chenzina următoare (eram patru frezori) patronul nu mai avea nevoie de noi. A trebuit să ne angajăm ca manipulanţi, cu jumătate salariu. Pricepi?

— Pricep! Va să zică dumneata faci astea aici...

— Da, ca să nu mai fac acolo. Asta-i. Asta-i tot.

Faţa lui, care de obicei nu-şi schimba expresia cu mobilitate, se întunecase. Avea nişte trăsături mai adînci, încîrjite.

— Am citit parcă despre asta şi într-o carte — spuse Constant, pentru că simţea că trebuie să spună ceva, şi lucrurile erau atît de evidente încît nu mai aveau nevoie de nici un comentar.

— Se poate... — într-un gest ferm, Dragu lipi palma lui mare, cu degete groase, de muşamaua mesei... Se poate. Eu am simţit-o însă pe pielea mea! Îl privi înciudat şi continuă: Spune şi dumneata, care om nu vrea să-şi facă munca mai uşoară? Îţi baţi capul, îţi storci creierii, găseşti o soluţie şi, pînă la urmă, ea se-ntoarce împotriva ta!... Asta-i. Vezi, de asta zic eu că patronul nu-i vinovat el!

— Păi atunci cine?

— Cine?... Stai să vedem: patronul cu ce-i vinovat? Interesul lui e să-l coste cît mai puţin. Nu mai are nevoie de mine; ce, pot să-l oblig să-mi dea leafa de pomană?!... Aşa-i societatea, aşa-s interesele ei. De asta spun eu: E ceva mult mai grav. E o orînduire întreagă care trebuie să se schimbe pentru ca eu să-mi pot uşura munca şi să ştiu că-ntr-adevăr ea se uşurează, că-mi merge mai bine... Poate să te beştelească Pavelescu oricît. Patronul, cît o fi el patron, oricît l-ai supraveghea... mă pricepi?...

Fata intră, desfăcu ziarul din jurul sticlei şi le-o puse pe masă. Veni şi femeia... („Mă iertaţi, dar ştiţi, noi facem şi ore suplimentare; la noi e întreprindere de stat, se cîştigă ceva mai bine"), după ea intrară doi băieţi cu nasurile lungi şi-o fetiţă ştirbă care spuseră „săru' mîna" şi-o zbughiră repede-n bucătărie; pe masă apăru o farfurie cu nişte scovergi făcute din făină neagră, neagră dar mirosind îmbietor a prăjelniţă şi-a ulei încins. Totul se petrecea în linişte, într-o linişte tihnită, de parcă aşa trebuia să se întîmple, iar lui Constant îi trecu prin minte că dacă i-ar fi trăit tatăl poate aşa ar fi arătat şi copîlăria lui într-o curte săracă, dar în care se simţea mîna omului de nădejde, cu nişte jucării făcute cu îndeminare, cu flori, cu porumbei şi cu nişte convingeri tari, tari de tot. Din ce în ce mai bine înrădăcinate.

— Vezi — zise — alţii poate or să-ţi vorbească de alte necazuri, necazurile lor; alţii de altele, şi tot aşa. Dar toate, dacă ai să stai să le aduni, ai să vezi că au o singură rezolvare. Asta-i!... Ei, uite, viaţa noastră nu-i prea grozavă acuma; lipsuri, cîte vrei!... Dar îi vezi pe oameni cît de avîntaţi sînt?... Simt şi ei cum încet, încet se schimbă totul. Ruşii au făcut o revoluţie cu lupte, a curs sînge; la noi e altfel, dar tot unde trebuie ieşim!... Oamenii simt asta. Nu le mai pasă că încă sînt lipsiţi. I-ai văzut cum lucrează? Simt aşa ca o pîrghie care împinge încet dar sigur nişte lucruri. Azi îi punem patronului un delegat ca dumneata, mîine o să-l obligăm să facă numai ce vrem noi, iar poimîine... Ehe, poimîine... — şi rise c-un rîs gros, satisfăcut, scuturîndu-şi palmele. Esenţialul e ca noi să nu lăsăm din mîini pîrghia asta şi s-o-mpingem, s-o-mpingem mereu. Asta-i entuziasmul oamenilor; simt ei că pîrghia o-mpingem; o-mpingem mereu!...

Constant se gîndea la taică-său, la omul acela pe care nu simţise de prea multe ori nevoia să şi-l evoce. Oare cum ar fi arătat acum?... Se spunea că fusese un muncitor îndrăzneţ şi zdravăn; doar şi felul în care murise!... Şi, nu ştia de ce, dar nu şi l-ar fi închipuit decît cam aşa, stînd lejer în maiou, cu braţele pe piept şi vorbind c-o acidă satisfacţie de-o pîrghie pe care o tot simte cum înaintează, cum înaintează...

Şi deodată, dintr-o nevoie lăuntrică, veni aproape de omul acela cu piept greoi, îi prinse încheietura mîinii zdravene şi-i spuse cu îndîrjire:

— Cristoşii mamei lui de patron! Dacă nu ţi-o plăcea, nea Dragule, cum o să-l stringem noi în chingi, uite!... N-o să mai facă nimic în afară de ce vrem noi; uite-aşa!... N-o să mai facă nimic; nimic, mă-nţelegi?... O să-l ţinem aşa pînă cînd, vorba dumitale, şutul!...

Şi era convins, şi se simţea cu totul altfel decît atunci cînd ieşise de la Pavelescu. Cu totul altfel. Se simţea în mijlocul unui torent, a unei forţe pe care nimic n-avea cum s-o-mpingă înapoi. De frămîntat, nici vorbă. Simţea numai cum capătă îndîrjire:

— O să-l stringem uite-aşa, uite-aşa, şi-o să punem mîna pe toate pîrghiile fabricii, şi-o să-l împingem, o să-l împingem pînă cînd numai un vînt va mai trebui să-i facem!

Dragu stătea liniştit sub noaptea aceea cu miros de fum şi regina nopţii. Începuseră greierii să cînte, se auzea mersul, poticnit în tampoane, al unei garnituri lungi de vagoane de marfă, porumbeii foşneau în somn, iar cărămizile văruite care înconjurau peticul de grădină erau de-un alb straniu, fosforescent.

— O să-l stringem, nu-i aşa nea Dragule?...

Dragu făcu din umeri şi bărbie o mişcare aşa, de om pentru care-i de la sine-nţeles:

— O să-l stringem; doar asta face partidul de trei ani, aşa, zi de zi, şi nu-i lasă de loc, şi noi în fiecare zi înfigem cîte-un pas, cîte-un pas...

— Vezi, nea Dragule, asta nu prea pricepeam eu pînă să mă fi instruit, să fi venit aici, în fabrică: lupta asta tăcută şi perseverentă, ca o menghină care se tot strînge, se tot strînge...

— Asta-i calea noastră — spuse Dragu convins. De ce... de ce crezi că-s oamenii atît de siguri, atît de înflăcăraţi, cu toate că azi îi mai chinuie destule?... De ce?... Vorba dumitale: menghina aia care se tot strînge, şi noi o simţim cum se strînge mereu şi cum în jurul nostru se face tot mai larg. Da, da... îmi place vorba asta cu menghina. Şi-o să strîngem şi noi la ea, n-avea grijă!...

— O să strîngem, nea Dragule, o să strîngem!

LA SINAIA PRINTRE HAIDUCI ȘI ARNĂUȚI

S-a stins liniștea pașnicei Sinaia... În piața veche au dat iama ienicerii turci, iar de pe Furnica coboară în galop arnăuți cu mustăți fioroase. Târgoveți cu cataveici îmbrânite se înghesuie cu spaimă în ușile dughenelor ce vind ghiudem și canari, în timp ce boieri încălțănați iscodesc din cerdacuri vălmășeala târgului.

...În piață este biciuit un osândit la ocnă. Aerul e sfâșiat de loviturile biciului și de strigătele de groază ale mulțimii.

Dar totul se potolește deodată ca prin farmec. Un tânăr atletic, îmbrăcat în șort, tuns chilug și cu o mustață pe oală poruncește cu o voce ca tunetul întregii omeniri ce furnică în vale și ea, docilă, i se supune. Arnăuții fac cumințe stinga împrejur, ocnașul se îndreaptă liniștit din șale, boierii cu potcapuri cît dovleacul își caută ascultători locul unde au stat cu un minut înainte. Și bicliutul, și strigătele de groază, și viermuiala reîncep. O dată, de două, de cinci ori.

Filmează.

Filmează, un film de epocă și de aventuri.

Dar jocul nu e joacă. Bietul osîndit a făcut, după prima zi de filmare, o autentică insolație. Bicîul i-a lăsat lîngă pieoapă o vînătaie de toată frumusețea, ce-i șterge de machiaj. Vocea „neuților" în basmeți răguușește în cele din urmă, iar aghiotantul pașei cade de-adevăratelea de pe cal (amănunt cu totul neprevăzut în scenariu). Și soarele ăsta care se joacă de-a v-ați-ascunselea exact cînd operatorul și-a pornit motorul (ceea ce stîrnește la adresa slăvitului astru un potop de vorbe nu din cele mai cuviincioase !).

Filmul se numește „Haiducii".

Osîndițul la ocnă e Ion Bessoiu, de astă dată în postura falnică a haiducului Amza.

Tînărul cu voce de stentor este Doru Năstase, regizorul secund. Iar Sinaia întreagă, un platou de filmare.

E clar : nu poți avea astîmpăr acum la Sinaia ; capeți pe loc veleități de actor de cinema. Ca profesorul de franceză venit la cursuri de specializare și convertit la mahomedanism și la profesiunea de măcelar. Ca mecanicul lăcătuș din Bușteni care în concediu face pe haiducul. Ca țesătoarea din Azuga travestită în nevastă de pălmaș. Ca școlarul ce și-a pus fes și conduce, plin de importanță, o sacâ trasă de un catîr. Ca vicepreședintele sfatului popular, devenit un zelos și plin de bunăvoință colaborator al șefului de producție.

Odată „actor" de cinema, afli că filmul nu e de loc treabă ușoară. Îți trebuie, pentru el, o infinită răbdare și, eventual, pe lîngă un pac de tutun, și o porție zdravănă de soare.

★

— Așadar, un western cu plăieși...

Vorba — să-i recunoaștem paternitatea — aparține lui Eugen Barbu (unul din cei trei autori ai scenariului, ceilalți fiind mai puțin cunoscuții Nicolae Mihail și Mihai Opriș), dar regizorul Dinu Cocea se pare că o împărtășește :

— Mă rog, dacă vreți ! Pe mine m-a chemat spre haiducie — ni se confesează interlocutorul — exact ceea ce e aparent mai puțin spectaculos, ceea ce pare că ar contrazice tradiția literaturii haiducești. M-a iritat întotdeauna idilismul edulcorat, romantioxitatea desuetă, dulceața de trandafiri în care au fost servite adesea povestile cu haiduci. Eu bine, vreau să fac un film realist cu haiduci, un film din care romantismul să nu fie exclus dar să capete rădăcini populare și justificări istorice.

— Perfect. Premisa e interesantă. Dar oare nu se va lăsa furat regizorul de exotismul temei, de fascinația bătăliilor cu „magnifici" autohtoni de pe la 1800, înzestrați cu însușiri supraomenești ?

— Nu mă gîndesc de loc să-mi refuz pitorescul, dar el va fi un simplu cadru plastic, un cadru de baladă populară. Tema haiducească o socot de asemenea un pretext pentru a arăta ce e mai specific spiritului popular românesc. Mie mi se pare că dramaturgia filmului e solid construită, că are conflicte puternice și o tipologie bună, extrem de variată.

— Să înțelegem din aceasta că filmul va schița unele încercări de psihologizare ?

— Departe de mine gîndul. Nu vreau să trădez cu nimic genul, ci doar să-i adaug o anumită profunzime, o culoare locală și specific națională. Acțiunile aventuroase, faptele de vitejie le vreau însă în limita posibilului, a credibilului, și de aci se va contura — sper — caracterul realist al filmului...

Am citit scenariul (care, ca orice scenariu ce se respectă, va mai suferi desigur atîtea transformări în timpul filmărilor, încît e un risc să i se povestească prea amănunțit acțiunea). E o treabă cinstit făcută : nu-ți propune de loc să fie altceva decît o. Filmul

După anii grei de ocnă haiducul Amza (Ion Bessoiu) se întoarce, travestit în păsărar, pentru a o reîntîlni pe iubita lui, Anița (Marga Barbu).

Eliza Enciu-Tăzser (stînga) se anunță o foarte interesantă și modernă actriță de film. Alături de ea, Doina Ionescu.

pornește la drum cu aceleași loiale intenții. Și are situații cu adevărat inedite. De pildă : puțin după începerea acțiunii, eroul principal — haiducul Amza — este prins și întemnițat într-o galerie de sare părăsită (cumplit — și autentic — supliciu al vremii : într-o colivie minusculă, suspendată de o frînghie în bezna unei galerii umede, la cel puțin 50 m deasupra hăului, ocnașul era lăsat singur, trimițîndu-i-se pe o sfoară cîte un pumn de mîncare zilnic. Orbea întîi, se zbătîcea apoi și nu rezista niciodată mai mult de 5 ani). Amza haiducul e întemnițat și stă aici de 3 ani. S-a terminat oare povestea lui, e oare gata filmul înainte de a începe ? Firește, nu. „Haiducii" constituie istoria unei vendete, de fapt a unei triple vendete, și aceasta nu are caracterul unei simple răzbunări personale, ci are implicații și îndreptățite veleități sociale. Haiducii au în film o acțiune justițiară, ei sînt cei care apără poporul sufocat de biruri și umilințe, și aceasta are de partea sa adevărul istoric și toate avantajele unui film de aventuri cu largi semnificații omenești.

★

Sîrbu e în film eroul negru. El — fost haiduc — îl vinde stăpînirii pe Amza. El îi la cu forța iubita. El poruncește taxidarilor să stoarcă fără milă de biruri poporul. El se bate pe viață și pe moarte — și nu o singură dată, iar ultima dată chiar într-o clopotniță ! — cu Amza.

Și totuși — mari sînt minunile filmului, Doamne ! — iată-i aici, la „Bufetul Pieței", în cea mai dulce frăție, pe Amza și pe Sîrbu. La o cafea (sau la o țuică) Ion Bessoiu și Amza Pellea uită pe loc ura ce-i animase în fața camerei de luat vederi, uită loviturile dată prea adevărat la plex și devin aceiași buni amici care au conlucrat și în alte șase filme. Sîrbu cînd îl vom vedea pe [illegible].

Anița, hangița pădureancă și iubita greu încercată a lui Amza, a renunțat la părul platinat din civilitate, dar nu și la fierbintele ei temperament actoricesc : ar fi fost păcat și neconform cu scenariul. Marga Barbu (cărela tînărul machior pe nume Mircea Vodă i-a făcut un cu totul alt chip) e solicitată în acest rol în multe din valențele ei artistice : trăiește o dramă puternică, trage cu pistolul, seduce, călărește, dansează în niște minunate costume (cu care creatoarea Hortensia Georgescu a înoriental creat — ca și celelalte decoruri ale filmului — de făcătorii de minuni din butaforie, care sînt scenografii Nicolae Teodoru și Filip Dimitriu. Așteptăm și mai stăm de vorbă.

Cu regizorul Bob Călinescu despre viitoarele lui filme de păpuși, dar mai ales despre florosul arnăut Sotir pe care îl interpretează.

Cu Mircea Sîntimbreanu despre viitoarele lui povești pentru copii, dar mai ales despre inimosul haiduc Zărelea, pentru al cărui 2,02 m înălțime a trebuit „comandat" un cal pe măsură.

Dinu Cocea debutează ca regizor.

Gheorghe Voicu, ca operator.

Eliza Enciu-Tőrzser și Elena Buhoci, ca actrițe.

Prima e studentă în anul IV al institutului, fostă balerină, o fată de o frumusețe stranie și o sensibilitate neobișnuită, cu obrajii scobiți sub niște pomeți rotunzi, cu niște ochi albaștri ce privesc în jur distant și strînși a miopie. O interpretează pe boieroaica Maria, nevasta Sîrbului, poate rolul cel mai complex din film.

Cealaltă e proaspătă absolventă, care îi împrumută țigăncii Fira un temperament năbădăios și o înfățișare fizică din cele mai atrăgătoare.

★

La ora aceasta „Haiducii" au părăsit precis Sinaia. Se află la Schiulești, ori la Mogoșoaia, ori la Slănic-Prahova, sau poate chiar pe platouri. Și oricît de mult le-au stricat liniștea, sinaiștii oftează și povestesc cu nostalgie : „Știți, pe cînd făceam film și eram haiduci..."

Sanda FAUR
Fotografii de Bănică RARU

Oricît de cumplit e conflictul între haiducul Amza și trădătorul Sîrbu — Ion Bessoiu (dreapta) și Amza Pellea rămîn cei mai buni amici.

Biciuitul nu a fost tocmai convingător. Regizorul Dinu Cocea (dreapta) care să se mai tragă deci o dublă (bietul Bessoiu !).

Umor

de Neli COBAR

CUPIDON : Poftim ! Dragoste... la prima vedere !...

– Ce zici, să mă duc pînă la marginea plajei să fac nudism ?
– Și să faci doi kilometri pentru... doi centimetri ?

Curs de specializare.

ANUL SPORTULUI UNIVERSITAR

Iată-l pe C. Bloțiu (nr. 298) în luptă pentru cucerirea titlului de campion balcanic de demifond.

Universiada de la Budapesta (20-29 august), considerată drept cel mai important eveniment sportiv internațional al anului 1965, este denumită și „Mica olimpiadă". Și, într-adevăr, larga participare a sportivilor studenți din întreaga lume (din rîndul cărora fac parte mulți campioni mondiali și olimpici, nenumărați recordmeni europeni și naționali), ca și spiritul loial și prietenesc de întrecere care patronează aceste jocuri pot sugera o asemenea caracterizare.

După date preliminare, cea de-a IV-a ediție a Universiadei va reuni pe pistele de atletism, în sălile de gimnastică și de scrimă, pe terenurile de volei, baschet și tenis, la piscinele probelor de înot, polo și sărituri în apă peste 3 000 de sportivi din peste 40 de țări.

Cu această ediție își vor face debutul la Universiade echipele S.U.A., Canadei, Noii Zeelande, Norvegiei, Mongoliei, Algeriei și Nigeriei. Și, după cum s-a anunțat, lotul S.U.A. va cuprinde multe nume cu rezonanță pe arena mondială a sportului. Astfel, la probele nautice vor concura înotătorii Roy Saari (aur și argint, la Tokio), Carl Robie (argint, la Tokio) și săritorul Ken Sitzberger (campion olimpic). Echipa de baschet a S.U.A. va fi condusă de căpitanul echipei olimpice Bill Bradley, considerat ca cel mai bun jucător de baschet amator din lume. Și celelalte țări participante au înscris în concursuri mulți sportivi renumiți. De pildă, în lotul polonez de atletism figurează sprintera Irena Kirszentein (figură proeminentă a Olimpiadei de la Tokio și recentă recordmană a lumii la 100 m și 200 m plat), sprinterul V. Maniak, săritorul la înălțime Czernik și alții.

De altfel listele concurenților înscriși (date preliminare) indică o masivă participare. La întrecerile atletice, de exemplu, se așteaptă participarea a circa 1 000 de concurenți. Culoarele de apă de pe Insula Margareta vor fi parcurse de peste 250 de înotători, iar pe planșele de scrimă fiecare armă va fi încrucișată de circa 60 de scrimeri.

Iată deci că întrecerile Universiadei (organizate sub auspiciile Federației internaționale a sportului universitar — F.I.S.U.) se bucură de o largă adeziune. Aceasta este dovedită și de faptul că, cu multe luni înainte de adunarea generală a F.I.S.U. care va urma Jocurilor de la Budapesta, patru orașe și-au și anunțat candidatura pentru organizarea Universiadei din 1967 : Lisabona, Barcelona, Lyon și Tokio.

De fapt Universiada de la Budapesta va fi deschisă cu două zile mai devreme decît debutul oficial al jocurilor : studenții sportivi și forurile lor organizatoare se vor întruni într-un seminar care va dezbate dezvoltarea educației fizice și a sportului studențesc în diferite țări.

Pentru prima dată în istoria acestei întreceri internaționale seminarul este organizat sub egida F.I.S.U. în colaborare cu UNESCO. La aceste tradiționale întreceri studențești care au loc din doi în doi ani (prima Universiadă : Torino, 1959) sportivii români și-au adus o contribuție valoroasă cucerind pînă în prezent 9 medalii de aur, 6 de argint și 11 de bronz. La Sofia, de pildă, în 1961, sportivii români au ocupat locul II pe națiuni, după reprezentativa Uniunii Sovietice.

În acest an studenții români vor participa la atletism, baschet (băieți și fete), tenis, polo, înot și sărituri. Recent încheiatele campionate universitare care au reunit, în decursul fazelor succesive pînă la finalele de la București 60 000 de studenți și studente, au constituit, desigur, un util criteriu de selecționare pentru unele probe. Și bineînțeles că printre sportivii români care vor reprezenta culorile țării vor fi multe nume cunoscute pe arena internațională, ca de pildă scrimerele Ecaterina Iencic și Ileana Drimbă (primele două tinere scrimere ale lumii și componente ale echipei naționale, vicecampioană a lumii), Mihaela Peneș (campioană olimpică la suliță), Gh. Costache (campion european de juniori la aruncarea ciocanului), C. Bloțiu, (campion balcanic de demifond), înotătoarea C. Balaban (proaspătă recordmană a țării) și alții. De altfel unii dintre sportivii noștri, ca și forurile organizatoare românești, au debutat în marile competiții universitare ale acestui sezon, înaintea deschiderii Universiadei de la Budapesta : între 25 iulie și 9 august Sinaia a găzduit cea de-a 12-a ediție a Campionatului mondial universitar de șah pe echipe, în cadrul căruia reprezentanții noștri s-au clasat pe locul patru dintr-un număr de 17 țări participante.

În plină vacanță universitară, studenții sportivi din lumea întreagă au un calendar competițional de anvergură. De aceea pe bună dreptate anul 1965 poate fi denumit „Anul sportului universitar".

P. SLĂVESCU

Tinerele scrimere Ecaterina Iencic și Ileana Drimbă, componente ale echipei naționale, vicecampioană a lumii.

60 de atlete la start

Mîine, la Constanța, 60 de fete din 6 țări europene vor da o replică viguroasă lui Percy Cerutty, antrenorul australian, care s-a declarat împotriva atletismului feminin, susținînd că nici grecii antici nu permiteau accesul femeilor lor în incinta stadionului de la Olimpia. În afară de faptul că are asemenea prejudecăți misogine, mentorul recordmanului mondial Herbert Elliott se înșală și din punct de vedere istoric. Jocurile închinate zeiței Hera adunau din 5 în 5 ani, chiar la Olimpia, cele mai agile fete din Elada, care se întreceau în fugă pe distanța de aproximativ 160 de metri. Cel puțin așa istorisește cronicarul Pausanias (sec. II), care știa cîte ceva despre eleni...

Nu-i mai puțin adevărat însă că pînă aproape în contemporaneitate se înscăunase ideea că exercițiile fizice ar fi dăunătoare sănătății femeilor, că le-ar urîți. Așa se face că atletismul feminin a luat naștere abia după primul război mondial (dacă nu luăm în considerare serbările sătești din Anglia, din secolul al XIX-lea, în cadrul cărora existau întreceri de alergări feminine dotate chiar și cu un premiu : o... cămașă).

Cînd, în 1919, Comitetul internațional olimpic a refuzat să includă probele atletice feminine în programul olimpic, iubitoarele de atletism au creat o Federație internațională a sportului feminin (1921) și au organizat la Monte Carlo primul concurs internațional de atletism rezervat femeilor. „Reconsiderarea" atletismului feminin a survenit abia în 1928, cînd probele atletelor au figurat pe programul J.O. de la Amsterdam (unde au concurat, fără succes din păcate, și două atlete din România).

Dezvoltarea pe care a luat-o de atunci atletismul feminin a fost în măsură să ridiculizeze minoritatea vocilor care rezervau femeii doar dreptul la cratiță și scutece. În ceea ce privește criteriile estetice, este suficient să privești mai de aproape un grup de atlete pentru a fi încîntat de ținuta lor, de eleganța lor în mișcări, de armonia construcției lor fizice. În istoria atletismului feminin există, pe de altă parte, și destule exemple (Fanny Blankers-Koen, Dorothy Tiller, Shirley Strickland, Florica Grecescu) menite a dezminți și aberanta afirmație că sportul ar dăuna maternității.

În țara noastră atletismul feminin cunoaște în anii din urmă o ascensiune evidentă, pînă la culmile medaliilor olimpice (Iolanda Balaș, Mihaela Peneș). Eliberate de opreliștile și prejudecățile trecutului, fetele din țara noastră participă la activitatea atletică cu toată plăcerea și bucuria de viață, cu dorul de sănătate pe care le prilejuiește sportul.

Nădăjduim că mîine, la Constanța — cu ocazia întrecerilor grupei I a primei ediții a „Cupei Europei" și în compania sportivelor din U.R.S.S., Iugoslavia, R.F. Germană, Austria și Norvegia — cele mai bune atlete ale României socialiste vor fi la înălțimea prestigiului pe care și l-au creat în ultimii ani.

V. BÂNCHULESCU

Sculptură din Grecia antică, reprezentînd o alergătoare în repaus.

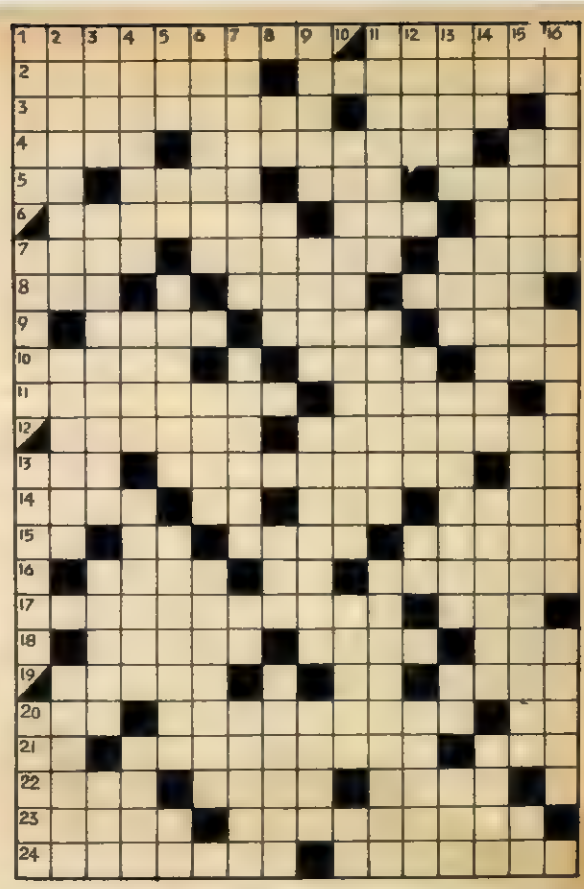

MÎNDRELE NOASTRE PODGORII

16
24

ORIZONTAL : 1) Bogăția podgoriilor (3 cuv.) — Mîndria viilor românești. 2) Substituie ploaia și sporește recolta (pl.) — Vestită podgorie din Moldova... 3)... și alta din Dobrogea — Vinuri cu multe grade. 4) Gustul pelinului de mai — Paharnicul zeilor (mit.) — Aproape alb ! 5) La urmă... Aligoté ! — Localitate în Danemarca — Interjecție la dresajul cîinilor — Grații. 6) Nume feminin — A cunoaște — Fluviu european a cărui vale este vestită pentru podgoriile sale. 7) Salină — Slăvește pe Bachus ridicîndu-i temple și închinîndu-i serbări — Plantă medicinală. 8) Materie primă pentru ulcele — Soi de vin din Transilvania — Podgorie ce cuprinde centrele : Miniș, Păuliș, Șiria. 9) Autorul picturii „După culesul viei" — Mioriță — Vulcan în Sicilia. 10) Struguri negri cu bobul mic — Podgorie pe Tîrnava Mică — Cîntec pe lac. 11) Autorul versurilor : „Se-așază bruma peste vii/ De ce nu-mi vii, de ce nu-mi vii ?" — Popor originar din Asia. 12) Țară fruntașă în producția de vin — Constituită dintr-un singur bloc de piatră. 13) Localitate în S.U.A. — Prinși în iureșul petrecerii — Stăpînul firii. 14) Cînd se coc strugurii de masă — Poezii — Frecvent — Pește marin. 15) De la Tîrnave ! — La dans ! — Fluviu în U.R.S.S. — Mult așteptat. 16) Aci (reg.) — Pronume — Extindere. 17) Vie — Și celelalte. 18) Cu ațe — Oraș moldovenesc încercuit de vii — Fluviu în Țările de Jos. 19) Orificiu în butoiul de vin — Curte ! — Suita. 20) A da paharul peste cap — Ca frunzulițele de brad — Boabe de grindină ! 21) Căuș ! — Anotimpul cînd se execută arăcitul viei — Soi de struguri. 22) „Mîndrele noastre podgorii" — Nume feminin — Floare violacee. 23) Erou recunoscut de tatăl său, Laerte, după ce rostește numărul butucilor din vie — Podgorie care excelează prin Băbească și Fetească neagră. 24) Negru vîrtos de Simburești... —... căruia i s-a dus faima (pl.).

VERTICAL : 1) Varietate de vin — Ulcele — Poetul care slăvește vinul în închinarea „către Bachus" („Pontice") — La rădăcina viței. 2) Autorul sculpturii „Cap de fată cu struguri" — Sol — După un pahar de vin (fem.). 3) Diminutiv feminin — Vin tonic — Ieri după asfințit (mold.) — Orășel în Sudan. 4) Poamă acră — Ciupercă dăunătoare viței — Vestita bangită din opera lui Sadoveanu — Ture la jocul de cărți. 5) Decalitru — La Odobești — Ruda antilopei — Furnizează apă gazoasă pentru șpriț — Erbiu. 6) L-a înghițit pe Bachus metamorfozat în ciorchine de strugure — La calea ferată — Importantă regiune viticolă în Franța. 7) Substanța hrănitoare din struguri — Micuță pasăre cu penajul colorat — Dinții — Rezistente la anumite boli. 8) În Tîrnăveni ! — Localitate în Norvegia — Ritual — Dojenit (mold.). 9) Mod în vechea muzică grecească — Barza țărilor calde — Obținute de vinurile românești la concursurile internaționale — Rîu în R.S.F. Iugoslavia. 10) Strugure și vin tămîios de calitate (2 cuv.) — Forțiune de pămînt în marile gospodării — La ieșirea din Snagov ! 11) Podgorie renumită din marele bazin viticol al regiunii Galați — Soi de strugure aromat — Înlăturarea coardelor de prisos la vie. 12) Văl pe cap (reg.) — Prefix pentru „totalitate" — Acord — Domnitor moldovean. 13) Întindere de pămînt — Bobițe pe firul vremii — Soi de vin românesc originar din Franța — În aer ! — Acesta. 14) Rîu pe Coasta de Fildeș — Vin... pe urmă — Nu-i chiar urît de tot — Aceștia. 15) Calul din Murfatlar ! — Soția lui Bachus, zeul vinului — Poetul care definește Iașul „Oraș-grădină... străjuit de patru deșuri încărcate cu podgorii" („Bonsoir Iași") — Spetează. 16) Soi de strugure ce dă un vin renumit, răspîndit în toate podgoriile țării — Întîmpinate cu urale — Regele care l-a regăsit și l-a înapoiat pe Silen lui Bachus.

Sofia BUCUREȘCU

Cuvinte rare : EEM, MIB, NSI, OSO, ATLO, EOLIC, IDOM, OBAD, UVAC.

Dezlegarea jocului „APA TRECE..., PIETRELE RĂMÎN", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) MARINARI — OKEANOS. 2) AMARA — AMPHITRITE. 3) TERASE — POM — ISTAR. 4) OTAT — RAID — SCURS. 5) SIU — PERE — MOARA — S. 6) TS — ALBATROS — ATIT. 7) ATOLI — CRATER — INA. 8) T — PENE — IDILIC — CN. 9) SACALE — AVE — RARA. 10) VALS — ETERE — IOLE. 11) ALEAN — ERE — PANAMA. 12) RI — NATRA — ARGO — ER. 13) N — ADRIATICA — SUND. 14) IBERI — TIN — ST — VIE. 15) TARI — LACUSTRA — TZ. 16) AJO — IU — ETUI — CEAI. 17) OLANDA — IRIGAT — E. 18) IVIRE — GALA — ERIC. 19) N — TALPICE — PRE — IK. 20) TO — BEATA — AI — TARE. 21) ARSI — RATUSCA — TEF. 22) RAT — POT — STAVILAR. 23) ISANOS — PORT — VASE. 24) TERME — MARE — CAZAN.

cadran INTERNATIONAL

„NUMAI PENTRU CĂ SÎNT SĂRACI...

„Justiția e oarbă" susține o veche maximă, înțelegînd prin aceasta că ea nu ține seama de cine este acuzatul, cîntărindu-i vinile cu o balanță imparțială. După cît se pare însă lucrurile nu stau chiar așa în Statele Unite. Cel puțin acestea sînt concluziile care se desprind dintr-un studiu publicat într-un număr recent al săptămînalului american „Time". Articolul se referă la dreptul de apărare al inculpatului și la modul formal în care acest drept e respectat. „Curtea Supremă protejează libertățile individului numai în raporturile sale cu guvernul federal, nu și cu autoritățile fiecărui stat în parte — arată «Time». De generații întregi, poliția locală nu are nici o obligație să respecte garanțiile prevăzute de Constituție. Arestările și percheziționile s-au făcut și se fac fără mandate speciale și pînă în ziua de astăzi nu sînt rare interogatoriile de gradul trei". *) În continuare, publicația citează declarația fostului șef adjunct al poliției din New York, Richard Dougherty : „...Rezolvarea celor mai multe cazuri nu se face prin analiza amprentelor digitale sau prin adunarea de probe ; învinuitul mărturisește ceea ce i se cere, cu voie sau fără voie".

„Time" subliniază că această metodă se aplică numai arestaților lipsiți de mijloace materiale: „Delincventul care dispune de bani își asigură de la bun început serviciile unui avocat, ceea ce îl scutește de brutalizările poliției". Discriminarea în funcție de avere devine și mai evidentă atunci cînd e vorba de eliberări pe cauțiune : printre cei care nu pot plăti suma fixată pentru a fi lăsați liberi pînă la proces, condamnările ajung la o medie de 59 la sută, față de numai 10 la sută în categoria celor care dispun de suma necesară cauțiunii. Și pentru că sîntem la capitolul procentaje, să mai menționăm unul relevat de „Time" : 60 la sută din acuzați nu-și pot angaja avocați la procesele lor. „Iată cum — comentează revista — un număr disproporționat de mare de oameni sfîrșesc prin a fi condamnați la moarte sau la temniță numai pentru că sînt săraci, lipsiți de apărare și nu-și cunosc drepturile". În ultimii doi ani, baroul Statelor Unite a depus eforturi pentru a asigura apărarea din oficiu a acuzaților, dar în 2 900 din cele 3 100 de districte judiciare ale S.U.A. nu s-a înregistrat în acest răstimp absolut nici un progres. Oricît de ciudat ar părea, cu excepția a două state — Connecticut și Massachusetts — în nici o altă parte a țării „tribunalele nu pot rosti sentințe pronunțate, chiar dacă ea e excesiv de aspră, chiar dacă se dovedește ulterior greșită".

Sintetizînd cele expuse în studiul publicat, „Time" scrie că în Statele Unite „acum, ca și la începutul acestui secol, justiția este o rușine pentru civilizația noastră".

N. MINEI

*) *Sub acest nume sînt cunoscute interogatoriile de foarte lungă durată (mergînd pînă la 72 de ore neîntrerupt), în care timp arestatului nu i se permite nici să doarmă, nici să mănînce.*

Un pirat al timpurilor moderne.

ÎN LUPTĂ CU PIRAȚII UNDELOR

Un tînăr irlandez de 24 de ani, Ronan O'Rahilly, pare a fi, la ora actuală, dușmanul nr. 1 al B.B.C.-ului. O'Rahilly este directorul unuia din cele mai ascultate posturi de radio engleze : „Radio-Carolina". Toată povestea a început într-un mic port irlandez, unde specialiști germani și americani au echipat cargoul „Carolina" cu puternice instalații de emisie. Nava, lungă de 60 m, căreia i s-a montat un catarg de 50 m, a fost ancorată în primăvara lui 1964 în estuarul Tamisei și a început să transmită. Autoritățile engleze n-au reușit nici pînă acum să reducă la tăcere piratul undelor, el acționînd în apele internaționale. În schimb, cifra de afaceri a acestei societăți atît de neobișnuite s-a ridicat la mai multe zeci de milioane de lire. Numărul auditorilor săi este de 37 milioane. De unde acest succes neobișnuit ? „Radio-Carolina" nu emite decît muzică ye-ye și de jaz și anunțuri publicitare. Muzica îi asigură popularitatea, iar publicitatea succesul financiar. Cît de solid este acesta se poate deduce din faptul că 487 societăți fac reclamă (în modul cel mai legal !) pe calea undelor prin „Carolina"... Dar ideea lui O'Rahilly a făcut prozeliți. N-a trecut nici o lună cînd în estuar a apărut „Mi Amigo". Și ca întotdeauna cînd doi pirați se înfruntă, ori unul dintre ei piere, ori... se asociază. Adversarii au recurs la formula ultimă. S-a semnat un contract de asociere și „Mi Amigo", proprietatea australianului Allan Crawford, a rămas în estuar, în timp ce „Carolina" s-a deplasat spre nord. Cele două stații-pirat acoperă cu muzica și reclamele lor Irlanda, Țara Galilor, sudul Angliei și o parte din nordul Europei.

Pentru Europa însă pirații englezi au de înfruntat un concurent puternic. Deocamdată relațiile sînt calme și de pe veterana navă „Veronica" nu se aude nici un protest. „Veronica" este de fapt „bunica" piraților undelor. Ancorată în apele internaționale, în dreptul coastelor olandeze, străjuită de un pavilion panamez și avînd două antene de cîte 22 m, ea emite muzică și anunțuri publicitare încă din martie 1960. Este cel mai ascultat post de radio și, în ciuda faptului că o lege votată în Camera olandeză a pus în afara legii stațiile pirat, își continuă emisiunile nestingherită.

Vor reuși oare autoritățile să reducă la tăcere pirații undelor ? E o problemă destul de spinoasă, deoarece acestе stații sînt foarte populare datorită programului lor muzical neîntrerupt. Există o singură soluție preconizată : aceea de a obliga întreprinderile să renunțe la reclama pe care și-o fac prin aceste posturi utilizînd numai stațiile naționale, oficiale. Asta ar duce, fără îndoială, la asfixia financiară a piraților undelor, la moartea lor. Practica va arăta însă, dacă, într-o lume în care concurența nu ține seamă prea mult de interesele statului, va fi posibil să se obțină asentimentul comercianților și al industriașilor în acest sens.

I. CORIBAN

„CEI 25" ȘI ALEGERILE

Nu se deschisese încă în mod oficial campania electorală în vederea alegerilor generale de la 19 septembrie și actualul guvern vest-german — rezultat al coaliției creștin-democrate-liberale — a și început să primească lovituri. Și de unde, pare-se, nici nu se prea așteptă. Cel puțin așa lasă să se întrevadă reacția virulentă manifestată de cercurile guvernamentale de la Bonn.

Dar despre ce e vorba ? Mai întîi a apărut în săptămînalul „Der Spiegel" un articol — intitulat semnificativ „Lupta de clasă n-a luat sfîrșit" — al scriitorului Rolf Hochhuth (care s-a făcut cunoscut prin piesa „Vicarul") în care sînt demascate o serie de aspecte ale inegalității sociale din R.F.G. Citățm, spre exemplificare, cîteva extrase : „...După datele ziarului «Die Welt» numărul celor care nu au locuință în orașele din landul Renania de Nord-Westfalia crește anual cu 13 la sută... Un amănunt : Renania de Nord-Westfalia este cel mai bogat land din R. F. Germană.

...Da, Germania Federală este o țară bogată. Dar repartizarea acestei bogății nu este o problemă economică, ci una morală. Cei care nu posedă proprietăți nu poate fi socotit liber, mai ales într-o societate care își bazează morala politică pe principiul păstrării cu sfințenie a proprietății particulare intangibile. Dacă lumea capitalistă crede în libertatea (personală) a individului, atunci trebuie să i se dea posibilitatea acestuia să participe la împărțirea veniturilor. Orice altă alternativă a acestei axiome devine o frază goală și o minciună" .

După acest duș rece, a urmat un al doilea : o carte, al cărui titlu vorbește de la sine — „Pledoarii în favoarea unui nou guvern" — și care reunește semnăturile unui număr de 25 cunoscuți scriitori și intelectuali vest-germani. Combătînd o serie de mituri lansate și întreținute de democrat-creștini pentru cîștigarea opiniei publice, „cei 25" ajung la concluzia necesității ca apropiatele alegeri să ducă la o schimbare de guvern. Printre autorii cărții se află și același Hochhuth. Iată de ce asupra acestuia s-a revărsat îndeosebi furia cancelarului vest-german, în cursul a două discursuri, rostite succesiv la Düsseldorf și Köln. „...Eu mă împotrivesc cu tărie — spunea cu năduf Ludwig Erhard — încercărilor unor intelectuali snobi de a ridiculiza bunăstarea Republicii Federale... Ceea ce afirmă ei sînt inepții". Cît privește pe Hochhuth, Erhard l-a calificat drept un „pinscher" (cățeluș răsfățat) foarte periculos, care „nu cunoaște absolut nimic" din problemele economice.

Atitudinea cancelarului a fost viu criticată de ziarul vest-german „Frankfurter Rundschau", care combate într-un articol încercările oficialităților de la Bonn de a-i opri pe intelectuali să se pronunțe asupra problemelor de ordin politic și social-economic.

„În spatele nostru — scrie ziarul sus-citat — avem experiența amară că spiritul care animă asemenea cuvinte duce direct la distrugerea cărților".

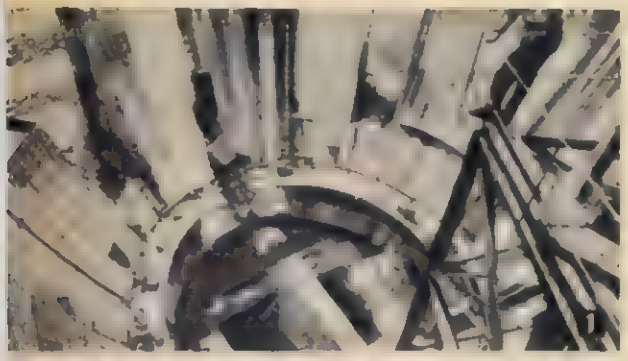

Poporul indonezian a sărbătorit la 17 august cea de-a XX-a aniversare a proclamării independenței. Fotografia 1 : un important obiectiv industrial al Republicii Indonezia îl constituie hidrocentrala de la Djatiluhur, lîngă Bandung ; fotografia 2 : dansurile tradiționale sînt nelipsite în zilele de sărbătoare.

Expoziția economică română deschisă în capitala R. P. Chineze a cunoscut un deosebit succes. Un centru de atracție pentru vizitatori l-au constituit instalațiile de foraj prezentate la expoziție.

Tînăra înotătoare australiană Linda McGill a traversat recent Canalul Mînecii în timpul de 11 ore și 12 minute.

Recent s-a ținut la Stockholm un congres al criminologilor (în fotografie). Cu acest prilej numeroși cetățeni ai capitalei suedeze au manifestat pentru încetarea torturilor din polițiile și închisorile sud-africane.

„Fizicienii de la Göttingen — arată în încheiere ziarul — şi-au lăsat laboratoarele şi şi-au exprimat făţiş preocupările faţă de orice formă a înarmării atomice a Republicii Federale Germane ; cînd a izbucnit furtuna împotriva legilor excepţionale, sute de profesori luaseră parte la viaţa publică protestînd. De la turnul de filde; la baricadele discuţiilor politice, aceasta a fost lozinca lor şi a întărit speranţele tuturor democraţilor... Dar deţinătorii puterii care aduc elogii democraţiei în discursurile lor de duminică fac totul pentru a distruge aceste luări de poziţie".

I. CIOARĂ

ARMURI ŞI TWIST...

În timp ce un avion supersonic străpunge mugind bolta, iar un tren electric apare la orizont şi dispare, abia zărit, lăsînd în urmă doar bubuit ca de artilerie grea ; în timp ce confuze zgomote sintetizînd toată acea uriaşă şi frenetică zvircolire ce se cheamă metropolă veac XX ajung pînă la peluza din apropiere, aici, pe iarba impecabil tunsă, se pregăteşte, cu tot fastul prescris, un spectacol în reluare după cinci secole.

Veşnic agitată în căutare de leacuri împotriva plictiselii, aristocraţia engleză a adus de curînd pe terenurile de sport luptele cavalereşti medievale, faimoasele turnire. Nimic n-a scăpat organizatorilor din tot ceea ce trebuie să constituie un reuşit şi — mai ales — autentic spectacol cavaleresc : de la armură, cizme şi coif cu penaj pînă la harnaşamentul împodobit cu aur şi purpură al cailor, de la lăncile cu steguleţe multicolore fluturînd în vînt şi pînă la buzduganul greu de luptă, de la frumoasele doamne, stăpîne

Spectacol în reluare după cinci secole — turnirele cavalereşti.

pe inima luptătorilor, pînă la heralzi şi trompeţi... „În afară de moarte — remarcă revista elveţiană «L'Illustré», care relatează reapariţia turnirelor — totul trebuia să poarte amprenta respectului pentru regulile jocului".

În galopul nestăvilit al cailor, combatanţii se atacă năprasnic. Dacă nici unul din ei nu pică de pe cal, se vor izbi din nou ; fiindcă, în evul mediu, nu se cunoştea, pasămite, „meciul nul". Lupta va continua, aşadar, pînă cînd va exista un învins ce va mînca pămîntul (la figurat) şi un învingător ce va culege, o dată cu gloria, sărutul adoratei (la propriu).

În acest timp, publicul, uitînd că numai cu cîteva ore mai înainte a urmărit pe ecranele televiziunii zborul nu ştiu cărei rachete spre spaţiul cosmic, va privi fascinat înverşunarea cavalerilor în grele zale de oţel care, două ore mai tîrziu, vor invita pe doamnele cărora le-au închinat victoria la o bossa-nova. Pentru destindere.

E. DASCĂLU

SPECTACOLUL SE REPETĂ

Peste 2 000 de persoane, în rîndurile cărora se aflau studenţi, muncitori şi funcţionari de stat, s-au adunat recent în faţa palatului prezidenţial din Manila, pentru a-şi exprima protestul împotriva corupţiei ce domneşte în rîndul membrilor Congresului filipinez, al „aleşilor poporului".

În fond, spectacolul nu era inedit. Doar deputaţii filipinezi şi-au cîştigat de mulţi ani printre parlamentarii burghezi renumele de a fi unii dintre cei mai corupţi politicieni. Scandalurile s-au ţinut lanţ în ultima vreme. În urmă cu doi ani, cu prilejul alegerilor parţiale pentru Senat, numărătoarea voturilor a fost oprită deoarece au fost constatate „greşeli" provocate, chipurile, din cauza „oboselii" funcţionarilor din comisiile electorale. În realitate partidul liberal, partidul de guvernămînt, se văzuse ameninţat să-şi piardă majoritatea în Senat. Cînd, peste cîteva zile, „oboseala" funcţionarilor respectivi a trecut, rezultatele alegerilor s-au vădit aşa cum au vrut liberalii. De asemeni nici acum nu s-au stins pe deplin ecourile „scandalului Stonehill" — americanul apărut la Manila în 1945 ca ofiţer în armata S.U.A. şi care în 1960 controla 16 societăţi şi întreprinderi filipineze. „Administraţia filipineză — se lăuda el — o ţin în buzunarul meu". O anchetă judiciară a arătat că „imperiul financiar" al lui Stonehill a fost creat prin coruperea deputaţilor şi funcţionarilor de stat, prin evaziuni fiscale şi alte matrapazlîcuri. În urma acestei anchete a fost publicată şi o „Carte albastră" în care se subliniază că „americanul din Manila" mituise pe fostul ministru de justiţie Diokno, trei senatori ai partidului naţional, aflat acum în opoziţie, trei membri ai Camerei deputaţilor şi chiar pe fostul preşedinte Garcia.

În aceste condiţii, izbucnirea noului scandal în care sînt implicaţi parlamentarii filipinezi nu mai miră pe nimeni. De data aceasta, după cum arată agenţia americană „Associated Press", cazul este legat de intenţia membrilor Congresului de a cere să li se aloce fonduri suplimentare din bugetul naţional sub forma unor „indemnizaţii secrete". La ce ar servi aceste indemnizaţii ? Hamelito Mutuc, fost ambasador filipinez în Statele Unite, a arătat că ele nu au alt scop decît să permită deputaţilor să-şi finanţeze campaniile pentru realegerea lor în Congres, să-şi construiască case şi vile din cele mai extravagante şi să-şi plătească chiar datoriile făcute în tripouri. „Comportarea acestor congresmeni — a subliniat el — face ca Filipinele să fie cunoscută drept o ţară unde oficialităţile cele mai înalte sînt implicate în manevre ilegale pentru folosirea fondurilor publice în scopurile lor personale". Şi nu trebuie să se uite că toate acestea se petrec într-o ţară unde, potrivit ziarului „Manila Chronicle", „au avut loc concedieri în masă de muncitori şi reduceri periodice ale numărului de funcţionari", unde măsurile preconizate pentru îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă ale maselor muncitoare „nu au fost traduse în viaţă, iar proiectul de lege care prevedea ridicarea minimului de salariu a eşuat".

De mai multă vreme în Filipine circulă o anecdotă relatată de ziarul „Filippines Free Press" privitoare la comportarea parlamentarilor. Ea a devenit din nou actuală în lumina ultimului scandal. Se spune că, aflîndu-se pe patul de moarte, papa Pius al XII-lea a cerut ca doi congresmeni filipinezi să fie chemaţi la el. „Dar de ce tocmai filipinezi doreşte sanctitatea voastră ?" — l-a întrebat unul din cardinali. „Pentru că — a şoptit papa — vreau să mor ca Isus Cristos : între doi hoţi". Se mai poate adăuga ceva la cele de mai sus ?

I. RETEGAN

CUPIDONUL ELECTRONIC

Revista „Stern" remarca recent că 14% din căsătoriile înregistrate în Republica Federală Germană

Robotul mijlocitor de căsătorii din Hamburg.

sînt încheiate cu ajutorul unor intermediari de profesie. Ştiri mai noi par să vestească, însă, zile negre pentru intermediarii de căsătorii vest-germani. Într-adevăr, la Hamburg a început să funcţioneze un „Cupidon electronic", care a înlocuit tradiţionalele săgeţi prin prozaice cartonaşe perforate şi-i asigură pe amatori că partenerii astfel aleşi vor avea parte, în schimbul taxei respective, de un trai ca în basme.

Pentru a dobîndi acest rezultat, robotul dragostei cere din partea pretendenţilor date cît se poate de amănunţite : numele, adresa, ascendenţii, vîrsta, înălţimea, culoarea părului, a ochilor şi a pielii, religia, starea sănătăţii, studiile, calificarea etc., etc. Mai mult, robotul doreşte chiar să ştie dacă respectivul candidat la însurătoare iubeşte sau nu animalele, dacă în timpul liber preferă să citească ori să facă schi nautic, în sfîrşit se interesează de cele mai mărunte preferinţe sau obiceiuri înainte de a începe să caute partenerul potrivit. În total, candidaţii trebuie să răspundă la 288 de întrebări cuprinse într-un formular de cîteva pagini. O întrebare-cheie este aceea privitoare la culori : se pare că, pentru ca un partener să fie bine cotat de robot, el trebuie să respingă culorile albastru, cenuşiu, verde, roşu şi galben. În legătură cu acest test cromatic, dl. Manfred Wurr, directorul Societăţii pe acţiuni Altman din Hamburg, care a angajat robotul, a declarat ziariştilor : „Este un test care ne dezvăluie subconştientul clienţilor noştri. El ne spune mai multe despre natura personalităţii lor decît datele comunicate în mod conştient".

Soţii în spe astfel aleşi, ne încredinţează dl. Wurr, nu mai au decît să se prezinte în faţa ofiţerului de stare civilă.

Dacă, bineînţeles, se lasă mai uşor convinşi de inima de fier a noului Amor, decît de propriile lor îndemnuri şi sentimente.

D. HÎNCU

LOCURI DE PARCARE?

Revista „L'Express" semnalează că în stagiunea care s-a încheiat teatrele pariziene au realizat reţete cu 30 la sută mai scăzute decît în cea precedentă. Din 102 piese prezentate în cele 32 de săli (ale căror companii nu primesc subvenţii din partea statului) s-au bucurat de succes doar 8. „Criza teatrului ameninţă să transforme în loc de parcare pentru automobile un anumit număr de săli de spectacole, printre care, într-un termen mai scurt sau mai lung, **L'Ambigu** şi **Théâtre de Poche**. În afară de trei săli (**Bouffes, Théâtre Saint-Georges** şi **Fontaine**) care au izbutit să umple 80-85 la sută din locuri, şi alte cinci săli, care au realizat seral în medie jumătate din numărul maxim de spectatori, restul au fost deficitare". Fie că au fost reprezentaţi autori bulevardieri, consideraţi apţi să atragă un anumit public, dornic să urmărească o intrigă facilă şi un umor spumos, fie că au pus în scenă O'Neill sau au încercat un repertoriu shakespearian prestigios, rezultatele au fost nesatisfăcătoare.

„Aşadar — semnala «L'Express» — există o criză a teatrului, dar nu a întregului teatru. Succesul centrelor dramatice din provincie, triumful lui Garran la Aubervilliers, cel repurtat de celelalte companii care-şi desfăşoară activitatea în împrejurimile pariziene, dovedesc în suficientă măsură că teatrul n-a atras şi n-a pasionat niciodată în trecut mulţimile mai mult decît acum". În frunte s-a situat Teatrul naţional popular, unde a jucat odinioară regretatul Gérard Philipe...

Un director de teatru punea reţinerea spectatorilor de la frecventarea teatrelor pe seama preţului ridicat al biletelor (pînă la 20 de franci !) la anumite companii şi preferinţa lor pentru reprezentaţii denumite „populare". Reputatul om de teatru André Barsacq declara : „La ora actuală un director care are norocul să aibă succes plăteşte 50 la sută impozite pe beneficiu şi nu are nici o certitudine asupra soartei ce-i rezervă spectacolul".

...Anchetele făcute de cronicarii parizieni au indicat că televiziunea, cinematograful (în special cele la care rulează filme de senzaţie) şi obiceiul de a pleca la fiecare sfîrşit de săptămînă din oraş constituie elemente suplimentare care explică lipsa de spectatori la anumite teatre. La marea întrebare ce se ridică în faţa companiilor, unii directori de teatru şi-au manifestat intenţia de a-şi muta temporar activitatea mai aproape de masele noi de iubitori de teatru din provincie şi din împrejurimile pariziene şi au cerut paralel o degrevare de impozite.

Z. F.

Grave incidente rasiale au avut loc în cartierul Watts din Los Angeles, incidente care, potrivit declaraţiilor lui Martin Luther King, lider al populaţiei de culoare din S.U.A., îşi au originea în „greutăţile «vieţii de ghetou» în care sînt obligaţi să trăiască majoritatea negrilor". În fotografie : cîţiva dintre cei peste 2 000 negri arestaţi.

Raidurile aviaoanelor americane asupra teritoriului R. D. Vietnam primesc riposta cuvenită. În fotografie : unul din cele trei avioane doborîte de curînd deasupra regiunii Ha Tay.

dialog cu cititorii

ZONA I PLANTATĂ ȘI LACURILE CAPITALEI

În urma apariției în revista noastră („Flacăra" nr. 18/1965) a convorbirii cu arhitectul C. Moșinschi pe tema „Mîine în parcurile Bucureștiului", cititorul nostru ing. *Ioan Boldan* de la Uzina de vagoane din Arad ne-a trimis o amplă și interesantă scrisoare. După ce-și exprimă sentimentul legitim de bucurie și mîndrie pentru ceea ce a devenit Capitala patriei în anii socialismului, cititorul nostru dezvoltă cîteva idei în legătură cu ce — după părerea sa — ar mai putea fi încă făcut în materie de amenajare a spațiilor verzi și a lacurilor, cu deosebire în partea de est și de sud a orașului.

Redacția a considerat că e bine să trimită această scrisoare Secției gospodăriei comunale de pe lîngă Sfatul Popular al Capitalei. În răspunsul primit, după ce se arată că „Sistematizarea orașului București reprezintă o complexitate de probleme și aspecte care trebuie astfel corelate și etapizate încît orașul să se dezvolte în mod echilibrat și armonios", sînt prezentate concret unele perspective de lărgire a zonei plantate a orașului. Multe din aceste perspective sînt — așa cum reiese din scrisoare — de pe acum în fază de șantier. De pildă Parcul tineretului (Cocioc), în vecinătatea extremității de sud a Magistralei Nord-Sud, care se întinde pe o suprafață de 80 hectare incluzînd un lac de circa 13 ha ce va fi amenajat pentru sporturi nautice. Lucrări cuprinzătoare sînt prevăzute și în alte zone ale orașului : un lac în marele ansamblu Balta Albă, situat în zona de est, despre care în scrisoarea S.P.C. se afirmă „...se prevede plantarea masivă a zonei de est a orașului, care va constitui o zonă de recreație și agrement". În zona de sud și de sud-vest se prevede crearea unor oglinzi de apă în cartierele Giurgiului și Militari și o masivă zonă plantată în ansamblul institutului politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej". În raionul Griviței roșie se va construi un mare bazin acoperit. În sfîrșit, se prevede extinderea treptată și largă a actualelor spații plantate cu arbori, plante decorative, flori multicolore.

Considerăm că precizările Secției gospodăriei comunale a S.P.C. sînt de natură să bucure nu numai pe corespondentul nostru din Arad, ci pe toți cei doritori să vadă Capitala patriei cît mai frumoasă, cît mai înfloritoare.

AGATHA BÂRSESCU

„Doresc să cunosc unele date mai importante din viața și cariera marii artiste Agatha Bârsescu".

M. CHEȚAN, student, București

Răspunde ION MASSOFF, teatrolog.

Agatha Bârsescu a fost una din cele mai mari actrițe ale scenei noastre, avînd și o binemeritată reputație mondială. Fiică de militar, s-a născut la București în 1857. Primele clase le-a urmat la un pension din Sibiu, apoi, revenind la București, a fost înscrisă la școala „Centrală" (actuala Școală medie nr. 10).

Absolvind Conservatorul din București, a fost eleva lui Ștefan Velescu și apoi angajată, în 1877, la Teatrul Național de către Ion Ghica, primul director al Teatrului Național. Timp de trei stagiuni Agatha Bârsescu a avut prilejul să interpreteze roluri în *Ruy Blas*, feeria *Fata cerului*, comedia *Pe malul gîrlei* de D. Olănescu-Ascanio și într-o seamă de alte piese din repertoriu, distingîndu-se printr-un glas vibrant care o destina genului tragediei.

În 1880 a fost admisă la Conservatorul din Viena, pe care l-a absolvit cu distincție, ceea ce a dus la angajarea ei în cadrele Burgtheaterului vienez — una din cele mai de seamă scene ale lumii — unde, timp de șapte ani, a jucat roluri principale în repertoriul tragic și dramatic, impunîndu-se ca una din marile artiste de limbă germană. Printre creațiile sale din această perioadă menționăm : Ofelia din *Hamlet*, Desdemona din *Othello*, Julieta din *Romeo și Julieta*, piese de Shakespeare, precum și în *Hera și Leandru* de Grillparzer.

Deși semnase „un contract pe viață", Agatha Bîrsescu, dornică să-și creeze o reputație mondială, a părăsit Burgtheater pentru a se angaja la Teatrul din Hamburg, teatru de veche tradiție, unde a obținut mari succese, apoi, în 1893, a revenit la Viena.

Consacrată, Agatha Bârsescu a întreprins lungi turnee în mai toate țările europene, oprindu-se mai mult la București, unde a jucat nu numai în cadrul ansamblului german din care făcea parte, dar și în spectacole românești, alături de colegii ei de la Teatrul Național. Succesul acestor spectacole a fost enorm și de atunci ani în șir a revenit în țară unde, cîteva luni pe an, a interpretat rolurile eroinelor din marile capodopere ale dramaturgiei universale (cu prilejul unui asemenea turneu a jucat în travesti și rolul lui Hamlet).

Căsătorită în 1907 cu unul dintre cei mai mari actori români, Constantin Radovici, Agatha Bârsescu a jucat cîțiva ani alături de soțul ei, pe cîteva scene berlineze. Căsătoria a fost de scurtă durată, de altfel ca și viața talentatului actor Radovici, mort la București, victimă a molimelor din timpul primului război mondial.

Între anii 1914 și 1918 Agatha Bârsescu a jucat cu mare succes pe scenele cîtorva teatre din America, după război înapoindu-se în patrie, unde și-a continuat activitatea la București și la Iași, întreprinzînd și lungi turnee prin țară.

Dar steaua marii artiste dramatice începuse să apună. Aceea care interpretase cu mare succes în limbile română, germană, engleză eroinele celebre ale teatrului universal, s-a mulțumit, în cele din urmă, cu un post modest în cadrul Conservatorului din Iași, unde se retrăsese.

Cînd, în august 1930, Agatha Bârsescu a solicitat conducerii Teatrului Național din București să-i acorde o reprezentație pentru a-și lua adio de la public, cu care prilej ar fi vrut să apară pentru ultima oară în piesa *Strigoii* de Ibsen, a fost refuzată, pe motiv că n-a făcut parte din personalul teatrului.

Ultimii ani ai vieții Agatha Bârsescu și i-a trăit în mari lipsuri materiale. A murit la Iași în ziua de 22 noiembrie 1939.

COMBUSTIBILI „COSMICI"

„Ce combustibili se folosesc în motoarele-rachetă ale vehiculelor cosmice și care este tendința de viitor ?"

Ovidiu OPRIȚĂ, student, str. Matei Voievod 77, București

Răspunde ing. FLORIN ZĂGĂNESCU, candidat în științe tehnice.

Combustibilii chimici pentru motoare-rachetă se împart de obicei în două categorii : lichizi și solizi. Prin ardere ei se transformă în gaze cu temperatură foarte înaltă. Aceste gaze, la rîndul lor, se destind și se accelerează în ajutorul motorului, producînd la ieșire o forță de tracțiune ridicată, direct proporțională cu viteza jetului de gaze fierbinți. Se spune că un combustibil este superior altuia, atunci cînd permite obținerea, prin procesul de ardere, a unei viteze de evacuare a gazelor mai mare, adică permite degajarea unei cantități superioare de căldură.

Combustibilii solizi folosiți de motoarele-rachetă pe vehiculele cosmice sînt de regulă amestecuri mecanice sau combinații chimice de substanțe solide care *ard* (carburanți), și de substanțe solide care întrețin *arderea* (comburanți sau oxidanți). Printre acești combustibili se numără pulberile cu solvent nevolatil (de ex. pulberi cu nitroglicerină) și amestecurile combustibile solide, în care carburantul și oxidantul sînt amestecate intim. Combustibilii solizi trebuie să dezvolte prin ardere un volum cît mai mare de gaze, bineînțeles fără a produce explozia incintei care-i conține, iar această cantitate trebuie să fie cît mai apropiată de o anumită constantă în funcție de timp. În prezent se fac cercetări pentru o eventuală folosire în viitor a „pulberilor metalice".

Combustibilii lichizi au (de regulă) carburantul separat de oxidant, deși există combustibili cu o singură substanță propulsantă (de ex. nitrometanul, apa oxigenată concentrată etc.). Prin ardere, combustibilii chimici lichizi cu componenți separați pot dezvolta viteze ridicate de scurgere a gazelor (circa 4,5 km/s). Dintre carburanții lichizi menționăm : petrolul, benzina, alcoolul etilic și metilic, hidrazina etc. Ca oxidanți se folosesc acidul azotic, oxigenul lichid etc.

În prezent se studiază extinderea folosirii combinației hidrogen lichid + oxigen lichid — combinație care a dat rezultate excelente pe rachetele „Centaur" și care se consideră a fi combustibilul ce va fi folosit la asaltul și cucerirea Lunii.

Despre hidrogenul lichid am mai publicat unele date într-unul din numerele precedente din revistă.

ECLIPSE DE SOARE ȘI DE LUNĂ

„Ce eclipse de Soare și de Lună vor mai fi în 1965 ?"

Vasile GÎRCINEANU, Vaduri, reg. Bacău

Răspunde ION CORVIN SINGEORZAN, cercetător științific la Observatorul din București al Academiei.

Eclipsele, după cum se știe, sînt fenomene periodice, care pot fi calculate cu mult timp înainte de producerea lor. Astronomii, cunoscînd pozițiile exacte ale Lunii pe orbita sa și ale Pămîntului în mișcarea sa de revoluție în jurul Soarelui, determină cu mare precizie momentele în care Luna acoperă pentru anumite locuri de pe Pămînt discul solar (eclipsă de Soare) sau satelitul nostru natural traversează conul de umbră al Pămîntului (eclipse de Lună). Astfel, eclipsele, dinainte calculate, sînt cercetate cu mare interes de către astronomi.

Anul acesta au putut fi observate, pînă în prezent, două eclipse : una de Soare (30 mai 1965), invizibilă la noi în țară, și alta de Lună, care a fost urmărită în dimineața zilei de 14 iunie 1965. Pînă la sfîrșitul anului 1965 se vor mai produce : o eclipsă de Soare (23 noiembrie 1965), de asemenea invizibilă din țara noastră, și o eclipsă de Lună prin penumbră la 8 decembrie 1965. Înaintarea penumbrei Pămîntului pe discul Lunii va putea fi observată și de la noi din țară. Iată principalele faze :

intrarea Lunii în penumbra Pămîntului . . . 8 dec. $17^h\ 07^m\ 9^s$;
momentul fazei maxime . . . . . 8 dec. $19^h\ 10^m\ 0^s$;
ieșirea Lunii din penumbra Pămîntului . . . 8 dec. $21^h\ 12^m\ 0^s$

(Ora indicată este cea a Bucureștiului.) Mărimea fazei maxime va atinge 0,908 din diametrul discului lunar.

La Observatorul din București al Academiei a fost de pe acum calculată și vizibilitatea pentru țara noastră a eclipselor din anul 1966. Astfel, dintre cele patru eclipse (două de Soare și două de Lună) anunțate pentru anul 1966, numai două vor fi vizibile din țara noastră. La 4 mai 1966 va putea fi observată o eclipsă de Lună prin penumbră. De asemenea eclipsa inelară de Soare de la 20 mai 1966 va fi vizibilă din țara noastră ca eclipsă parțială, cu mărimea fazei maxime de 0,868 din diametrul discului solar.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Valerian Mendiuc, laborant, Școala mecanici agricoli, Salcea, regiunea Suceava : teme diverse, ilustrate ; Tania Horlaci, elevă, Cîmpulung Moldovenesc, str. 23 August 121 : ilustrate ; Rica Moldoveanu, elevă, Cîmpulung Moldovenesc, str. 7 Noiembrie 15 : ilustrate ; Tudor Moga, Hunedoara, str. N. Bălcescu 5 : ilustrate ; Daniela Ianu, Cîmpulung Moldovenesc, str. Rîndunicii 7 : ilustrate : Metodia Tomescu, elevă, Tîrgoviște, str. Rapsodiei 26 : teme diverse, ilustrate ; Gabriela Puiu, elevă, Cîmpulung Moldovenesc, str. 7 Noiembrie 27, bl. 1, sc. I, et. 2 : filatelie ; Marin Tîmoveanu, Craiova, str. Popoveni, aleea B, 2 : sport, ilustrate ; Trandafira Crețoiu, Tg. Jiu, str. Unirii 75 : ilustrate ; Grigore Sonia, elev, Turnu-Severin, str. Craiovei 20 : teme diverse ; Cornelia Gaghiu, elevă, Cîmpulung Moldovenesc, str. Pinului 12 : ilustrate ; Rodia Stănescu, elevă, Tîrgoviște, str. Rapsodiei 44 : fizică, ilustrate ; Valentin Vasiliu, proiectant, Hunedoara, bl. C. M. 1, ap. 100, et. 9 : teme diverse.

POȘTA NOASTRĂ

Rodica Lăpugeanu, Caransebeș. 1) Ne bucurăm că vă plac rubricile noastre „Memento", „Cadran internațional", „Dialog cu cititorii" și „Film". Ne vom strădui să le realizăm și mai interesante, pentru a merita aprecierile favorabile pe care le faceți. În măsura spațiului disponibil, vom căuta să publicăm și mai mult umor, curiozități și alte lucruri pe care ni le cereți ; 2) nu am aflat nimic despre o schimbare structurală ce ar fi intervenit în gramatica limbii engleze ; 3) vom publica un material separat despre Walt Whitman ; 4) părerea noastră despre cei ce-și dau adresa la rubrica „Cititorii către cititori" și apoi nu răspund la scrisorile ce li se trimit ? Aceeași ca și a dv. : o părere foarte proastă. Sînt cel puțin nepoliticoși. Dar nu avem ce să le facem, decît să-i dezavuăm — așa cum i-am mai dezavuat și altă dată ; 5) bineînțeles că acțiunea romanului „Urmărirea abia începe" este, ca în orice alt roman de acest gen, rodul fanteziei autorului.

Nicolae Calotă, Bărbătești, rn. Gilort. Filmul „Mongolii" e un imens conglomerat de denaturări, greșeli, confuzii și chiar falsificări ale evenimentelor istorice. Aceasta nu înseamnă însă că nu există în realitate nisipuri mișcătoare. Sînt pe glob zone întinse de deșerturi — cum e Sahara, de pildă — pe suprafețele cărora domină dunele de nisip mișcător. Dar chiar și în alte regiuni ale lumii se întîlnesc porțiuni acoperite cu nisipuri mișcătoare. Asemenea suprafețe de pămînt există și în țara noastră, chiar în regiunea dv. : Oltenia. Ele se întind pe de o parte în lungul Dunării, între Turnu-Severin și Corabia, iar pe de altă parte în stînga Jiului, începînd de la confluența acestuia cu Amaradia și pînă la vărsarea lui în Dunăre. Aceste suprafețe de pămînt sînt acoperite cu nisip (peste 80% pe interdune și peste 90% pe dune), cu o permeabilitate foarte mare și un conținut în argilă și humus foarte scăzut, însușiri ce fac ca particulele de nisip să nu fie legate între ele și, deci, să poată fi foarte ușor spulberate de vînturile uscate, dunele fiind mișcate dintr-un loc în altul. Regimul democrat-popular a făcut mari eforturi pentru fixarea nisipurilor mișcătoare și fertilizarea lor. În anul 1955 s-a creat la Tîmburești — în mijlocul acestei zone — un centru experimental care în cei zece ani de activitate a făcut cercetări și experiențe (de stabilire a unor soiuri de plante ce se adaptează cel mai bine la acest sol, de stabilire a regimului de îngrășăminte chimice necesare etc.), care au avut drept rezultat transformarea unor mari suprafețe de pămînturi aride în ogoare, vii și livezi roditoare...

V. SILVIAN

memento

discul

■ Un disc mare (la propriu și la figurat) pentru micii (eventual și marii) discofili (cei mai fideli, de altfel) : *Povestea porcului* de Ion Creangă, în versiune dramatizată de Emil Gonciu (EXD-1069). Spre deosebire de emisiunile de teatru pentru copii de la Radioteleviziune, teatrul și poveștile dramatizate pe disc se ascultă și se păstrează în discotecă, se reascultă și iar se reascultă, până când micii spectatori-audio ajung să cunoască pe dinafară replicile și momentele cheie. Deci, necesitatea unei exigențe deosebite. Ceea ce de multe ori casa noastră de discuri reușește să asigure. Ca în cazul de față. În distribuție : N. N. Matei, Evelina Gruia, Rodica Suciu-Stoenescu, Mehmet Ismail, Alexandrina Ionescu-Dodea, Victoria Mierlescu, Natașa Alexandra Cornescu, Nicolae Pomoje, Eugen Racoți și Atena Demetriad. Din păcate nu se specifică în ce roluri. Realmente, păcat ! Există și o regie tehnică (excelentă) : Ion Mihăilescu, o ilustrație muzicală (chiar muzicală) : Roman Mihai, și o regie artistică asigurată de Elena Negreanu (remarcabilă). Restul (citâm din Shakespeare) : „Vorbe, vorbe, vorbe...". Dar vorbe care făuresc iluzia aproape a unei ore de vis, de teatru la domiciliu, fără a mai fi nevoiți să ascultăm (așa cum ascultăm de ani de zile la radio, la aceeași oră, imprimată pe bandă de magnetofon, aceeași voce care nu vrea să îmbătrînească și care rostește același monoton și plicticos „bună seara, copii". Ceea ce creează unor ascultători reflexe condiționate și reacții alergice). Or, discul cu teatru pentru copii ne rezolvă și aceste probleme... Se poate asculta oricând. Chiar și dimineața o voie.

■ Solista Luki Marinescu, cu vocea pare-se în creștere, ne cîntă pe discul EDC-571 patru piese de muzică ușoară (poate uneori prea ușoară). Citâm, pentru curiozitatea amatorilor, și nu din alte motive, melodiile (sub beneficiu de inventar) : *Boom, boom*, *Sei un bravo ragazzo*, *La ballade pour notre amour* și *Delire-moi*. Se cîntă în italiană bucățile cu titluri în italiană și în franceză bucățile cu titluri în franceză. Nu se traduce nimic !!! (Nici pe etichetă discului.)

teatru

■ Spicuim pentru cititorii „Flăcării" titluri din repertoriul stagiunii de toamnă, așa cum ne-au fost comunicate de unii directori de teatru. Să începem cu piese originale : DANS PE SIRMĂ de Paul Everac, STELE ȘI NIMIC de T. Mazilu (Teatrul Național „I. L. Caragiale"), NU SÎNT TURNUL EIFFEL de Ecaterina Oproiu, UN NĂSTURE ȘI ABSOLUTUL de Radu Cosașu (Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra"), LUME MARE, LUME MICĂ de Al. Mirodan (Teatrul de comedie), OMUL CARE ȘI-A PIERDUT OMENIA de Horia Lovinescu, DIALOG ÎNTRE OM ȘI OAMENI de Dorin Moga, PORTOCALA VERDE de Radu Dumitru (Teatrul „C. I. Nottara"), SIMPLE COINCIDENȚE de Paul Everac (Teatrul mic), CU CINE MĂ BAT de Aurel Storin (Teatrul muncitoresc C.F.R. Giulești), CU CAPUL ÎN NORI de

Ecaterina Oproiu

Felix Caroly, FETIȚA CARE ÎNGHEAȚĂ APELE de Rodica Niculescu, BĂLĂURUL DIN VIS de Al. Demetriad, DIMINEȚI OBIȘNUITE de Natalia Gheorghiu și Emilia Căldăraru (Teatrul „Ion Creangă"), DOUĂ INIMI PE UN FIR de I. Berg și M. Bălan (Teatrul evreiesc de stat), TERIBILA INSOMNIE A LUI BAIAZID II de I. Buleandră (Teatrul de stat-Bacău), OMUL DIN CÎRCĂ de Gh. Țențulescu (Teatrul de stat-Galați), N-A FOST ÎN ZADAR de Al. Mirodan după Al. Șiperco și N-A FOST PREA TÎRZIU de Virgil Stoenescu (Teatrul de stat-Ploiești), ALERGĂTORUL ȘCHIOP de I. Bîta (Teatrul de stat-Turda), CELE PATRU MĂRII de Ion Luca (Teatrul de stat-Timișoara), INSULA de Gelu Naum (Teatrul maghiar de stat-Timișoara).

■ Iată și lucrările unor dramaturgi români clasici și din perioada dintre cele două războaie mondiale, programate în această stagiune : V. Alecsandri — FÎNTÎNA BLĂNDUZIEI, N. Iorga — DOAMNA LUI IEREMIA, V. I. Popa — RĂZBUNAREA SUFLERULUI (Teatrul Național „I. L. Caragiale"), I. L. Caragiale — D-ALE CARNAVALULUI (Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra"), O NOAPTE FURTUNOASĂ și CONU LEONIDA FAȚĂ CU REACȚIUNEA (Teatrul de comedie), Camil Petrescu — JOCUL IELELOR (Teatrul mic), Lucian Blaga — AVRAM IANCU (Teatrul național Cluj) și ANTON PANN (Teatrul național Iași), Al. Davila — VLAICU VODĂ (Teatrul de stat Bacău), V. Alecsandri — DESPOT VODĂ (Teatrul de stat Birlad), Camil Petrescu — SUFLETE TARI (Teatrul de stat din Petroșani), B. P. Hasdeu — RĂZVAN ȘI VIDRA (Teatrul de stat Piatra Neamț), G. M. Zamfirescu — IDOLUL și ION ANAPODA (Teatrul de stat Sibiu), Zaharia Bîrsan — TRANDAFIRII ROȘII (Teatrul de stat Arad), M. Sorbul — PATIMA ROȘIE (Teatrul de stat, secția maghiară, Timișoara), M. Sebastian — JOCUL DE-A VACANȚA (Teatrul de stat Sf. Gheorghe), B. Delavrancea — VIFORUL (Teatrul „Barbu Delavrancea") etc.

Vom reveni în numărul viitor cu alte informații în legătură cu viitoarea stagiune teatrală

cartea

■ O fundamentală lucrare istorică publică, sub titlul **Din istoria Dobrogei**, D. M. Pippidi și D. Berciu. Volumul I, apărut nu demult la Editura Academiei (unde D. M. Pippidi a tipărit acum vreo 3-3 luni și o excelentă traducere, însoțită de un solid studiu introductiv și ample comentarii, a *Poeticii* lui Aristotel) are în vedere geții și grecii la Dunărea de jos din cele mai vechi timpuri pînă la cucerirea romană, scrîndu-se astfel aci un amplu și foarte documentat capitol al istoriei și culturii noastre vechi.

■ O altă lucrare istorică este **Cronica Transilvaniei** (1608-1665), scrisă de notarul sighișorean Gh. Kraus. Sînt condensate în ea importante date privind legăturile dintre Transilvania, Moldova și Țara Românească în timpul lui Vasile Lupu și Matei Basarab, precum și o serie de informații privitoare la relațiile internaționale din sud-estul Europei. Însoțită de o bună introducere, de un indice de nume și locuri, traducerea acestei cărți (datorită lui Gh. Duzinchevici și E. Reus-Mîrza) pune la îndemîna cititorului de limbă română o scriere de valoare.

■ A apărut primul din cele 11 volume în cîte o prevăzut să apară la Editura Academiei **Operele** lui Vasile Alecsandri. Volumul I cuprinde **Doinele, Lăcrămioarele, Suvenirile și Mărgăritărelele**. Textul a fost stabilit (cu variante) de G. C. Nicolescu (semnatar al unei stufoase și cam accentuat apologetice introduceri, al unui corp de note și comentarii) și G. Rădulescu-Dulgheru.

■ În domeniul literaturii politice semnalăm apariția unui masiv volum de **Documente** cu privire la **politica agrară a partidului nostru** (Editura politică, 634 p.). De asemenea, la aceeași editură, volumul **Mișcarea muncitorească din România** (1893-1900) ; alte documente sînt cele referitoare la **Armata română în războiul antihitlerist** (culegere de articole) și la **Contribuția României la victoria asupra fascismului** (în limbile română și maghiară).

■ O interesantă lucrare a inițiat Editura politică prin tipărirea vol. I din **Teorie și metodă în științele sociale**, care se anunță a fi o contribuție de seamă a gîndirii noastre în acest domeniu.

■ În colecția „Pagini din istoria patriei" a Editurii științifice, E. Cimponeru se înscrie cu lucrarea **Regiile luptătoare**, privind istoria mișcării muncitorești resimțene între cele două războaie mondiale.

★

■ La Moscova a apărut volumul **Lenin, omul, tovarășul**, o culegere de texte (telegrame, însemnări, bilețele scrise în timpul ședințelor, amintiri ale unor tovarăși apropiați), o contribuție la definirea marii personalități și profundei umanități a lui Lenin.

■ În Statele Unite a apărut volumul al II-lea al **Istoriei omenirii**, intitulat **Lumea antică**. Editată sub auspiciile UNESCO, lucrarea aparține profesorilor italieni Luigi Paretti, Paolo Brezzi și Luciano Petech. Este prezentată perioada între anii 1200 î.e.n. și 500 e.n.

■ Françoise Sagan revede manuscrisul unui mare roman terminat de curînd, **La Chamade**, pe care-l va publica editura pariziană „Julliard". „S-a spus despre mine că scriu numai cărți scurte — a declarat scriitoarea. Ei bine, aceasta are patru sute de pagini. De altfel am treizeci de ani, nu mai sînt o adolescentă în literatură".

■ Șase edituri franceze au creat o nouă colecție, „Afrique-Univers", consacrată operelor scrise în franceză de scriitori africani.

■ Volumul **Lermontov — cercetări și descoperiri** de Irakli Andronikov, editat la Moscova, este considerat cea mai complexă lucrare apărută pînă în prezent despre clasicul rus.

■ Scriitorul suedez Peer Andres Vogelstroem a scris un nou roman, **Îți amintești acest oraș ?**, în care zugrăvește viața muncitorilor suedezi începînd din 1860 pînă în zilele noastre și luptele lor de clasă.

cinema

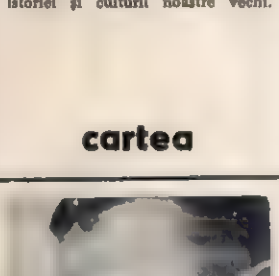

Laurence Olivier

■ Un eveniment cinematografic PROCESUL PROFESORULUI WEIR (**Term of Trial**), o producție a studiourilor „Ardmore"-Irlanda. Scenariul și regia aparțin lui Peter Glenville (**Vară și iarnă**). Printre interpreți : Laurence Olivier, în rolul titular, Simone Signoret, Sarah Miles, Terence Stamp. Acțiunea se petrece în zilele noastre, într-un orășel din Anglia.

■ Printre noutățile cinematografice, o reîntîlnire cu regizorul sovietic S. Tumanov, al cărui foarte frumos film **Dragostea lui Alioșa** nu se uită... Noua sa realizare, APORT, MUHTAR !, este străbătută de fiorul poetic al omeniei, al respectului reciproc dintre oameni în societatea contemporană. O altă reîntîlnire : cu actorul Iuri Nikulin, protagonistul filmului **Cînd copacii erau mari**.

■ Cinematografia bulgară e prezentă pe ecranele noastre cu EVADATUL, regizat de L. Saralandjiev, după un scenariu de A. Vagenstein (autor al scenariului coproducției **Stele**). „Omul cu lanțul", eroul filmului, acuzat de un tribunal din Sofia în timpul dictaturii fasciste pentru activitate antistatală, trăiește odiseea dramatică (poate monotonă, pe alocuri) a unei evadări primejdioase.

■ Nouă producție poloneză BANDA, realizată de Zbigniew Kuzminski, face o incursiune psihologică în viața unor tineri contemporani. În atenția principală a realizatorilor : relațiile dintre mediul familial și formarea deprinderilor, a caracterului tinerilor eroi.

■ De văzut, în continuare, STRIGĂTUL lui Antonioni, UNORA LE PLACE JAZUL — filmul lui Billy Wilder, DOMNUL — pentru creația lui Jean Gabin, MARȘUL ASUPRA ROMEI — film-mul lui Dino Risi cu Vittorio Gassman și Ugo Tognazzi.

■ Programat la cîteva cinematografe centrale, documentarul Studioului „Al Sahia" MELODIILE STRĂZII, oglindă palidă — din păcate — a unui cartier în plină evoluție : Griviței anilor noștri.

■ Cîteva documentare de artă pe ecrane : MUZEUL CORNEL MEDREA (regizor : Adrian Petringenaru) și COLECȚIA ZAMBACCIAN. Am vrea să revedem CIUCURENCU, filmul lui Erich Nussbaum (imaginea C. Ionescu-Tonciu, muzica Anatol Vieru), recent distins cu „Leul de aur" la festivalul al XVI-lea de film documentar de la Veneția

televiziune

DUMINICĂ 23 AUGUST. Duminică sportivă care, ca de obicei, înseamnă **fotbal**. Deci : Dinamo-București—Știința-Timișoara și Petrolul—Siderurgistul. În pauze cîntă formația Valentin Grigorescu (după-amiază) ■ Filmul produs de Studioul „București" **Cerul a-nre gratii**. O secvență dramatică a luptei comuniștilor români împotriva fascismului (19.30) ■ Muzică populară, ușoară, cultă și coregrafie, reunite sub un titlu ciudat : **La ferestrele... cinteculuî**. Participă Ileana Iliescu, Gabriel Popescu, Elena Botez, Ruxandra Ștefănescu-Vlad ș.a. (21.25).

LUNI 23 AUGUST TRANSMISIA PARADEI MILITARE ȘI A DEMONSTRAȚIEI OAMENILOR MUNCII DIN CAPITALĂ CU PRILEJUL ZILEI DE 23 AUGUST (8.00).

■ Seară de august. O amplă emisiune muzical-coregrafică cu soliști dintre cei mai cunoscuți : Roxana Matei, Doina Badea, Alda Moga, Ilinca Cerbacev, Constanta Cîmpeanu, Maria Mitrache, Jean Ionescu, Ludovic Spiess, Luigi Ionescu, Ovid Teodorescu, Horia Moculescu ș.a. (21.00).

MARȚI 24 AUGUST. Pentru cei mici **Vacanță veselă** cu Apchiuță și prietenii lui (19.20) ■ **Întîlnire cu timpurețea**, emisiune muzical-distractivă. Întîlnire, de fapt, cu soliști tineri, mai puțin cunoscuți (20.00).

MIERCURI 25 AUGUST. Transmisie de la **Teatrul mic de operă și balet din Leningrad** a unui

Ruxandra Ștefănescu-Vlad

spectacol coregrafic deosebit de interesant. În program : Stravinski, Prokofiev și Șostakovici (17.30) ■ Un film francez din școala cinéverité : **O inimă mare** (20.30).

JOI 26 AUGUST. La bardul din Mircești. Film documentar realizat de televiziune în locurile unde a trăit **Vasile Alecsandri** (19.50) ■ **Mașina de scris** de Jean Cocteau, în interpretarea Teatrului Național „I. L. Caragiale". O falsă piesă polițistă despre adevărul moravurilor dintr-un oraș de provincie din Franța. În distribuție : Geo Barton, Marietta Deculescu, Florin Piersic, Ileana Iordache (20.10).

VINERI 27 AUGUST. **Muzică de cameră** înregistrată pe peliculă în interpretarea vestitului ansamblu de soliști din Zagreb, condus de violoncelistul Antonio Janigro (21.10) ■ 30 de minute cu actrița Nineta Gusti (22.00).

SÎMBĂTĂ 28 AUGUST. Texte umoristice de Caragiale, Topîrceanu și Capek adunate în emisiunea **Umorul și... călătoria** (21.00) ■ Retrospectivă umoristică cu **V. Tomazian**. Un vechi combatant al estradei (22.20).

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Ion VULPESCU. Coperta noastră : fotografie de Ion PETCU, desen de Lucian POPA. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

Consumați!

SUCUL DE ROȘII

Puternic ca bătrînul Atlas...

CONSUMÎND

DROJDIA FORTIFIANTĂ

Bogată în vitamine, drojdia fortifiantă este indicată indiscutabil pentru persoanele cu regim dietetic.

Drojdia fortifiantă se administrează concomitent cu cele două mese principale.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

35

Anul XIV nr. 35 (535) — 28 august 1965

CU DUNĂREA ÎN LARGUL MĂRII

NOTE DE CĂLĂTORIE DIN R. D. VIETNAM

SCHIȚĂ DE A. J. CRONIN

TRĂIASCĂ REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

23 AUGUST 1965

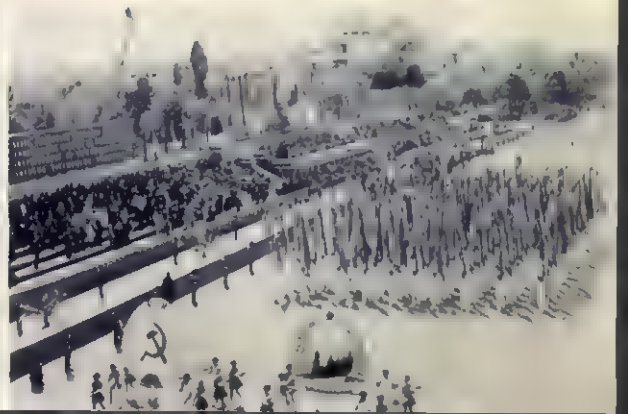

1 21 august 1965. Deputații Marii Adunări Naționale care au votat Constituția Republicii Socialiste România.

2 20 august 1965. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, președintele Comisiei pentru elaborarea proiectului noii Constituții, prezintă Marii Adunări Naționale Raportul cu privire la proiectul de Constituție a Republicii Socialiste România.

3 Sala Palatului în timpul lucrărilor sesiunii Marii Adunări Naționale.

4 După încheierea lucrărilor sesiunii Marii Adunări Naționale din 20-21 august 1965, conducătorii partidului și statului, ieșind din sala Palatului, sînt întîmpinați cu dragoste și bucurie de către populația Bucureștiului.

Aspecte de la parada militară și demonstrația oamenilor muncii din Capitală

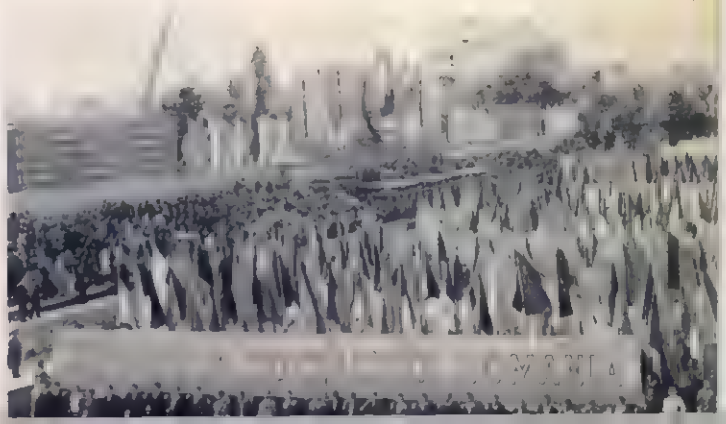

23 AUGUST 1965

Tribuna centrală în timpul paradei militare și demonstrației oamenilor muncii din Capitală.

Oamenii muncii au demonstrat cu portrete ale dascălilor clasei muncitoare, cu portrete ale conducătorilor partidului și statului nostru, cu pancarte și panouri conținînd lozinci de luptă pentru pace și socialism sau prezentînd cifre ale realizărilor obținute pe linia îndeplinirii istoricelor hotărîri ale celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

DEPOZITE SOLARE ÎN VALEA MOTRULUI

Reportaj de Lucian ZATTI

Orașul Motru a început să-și impună geometria și estetica modernă în peisajul acestor meleaguri...

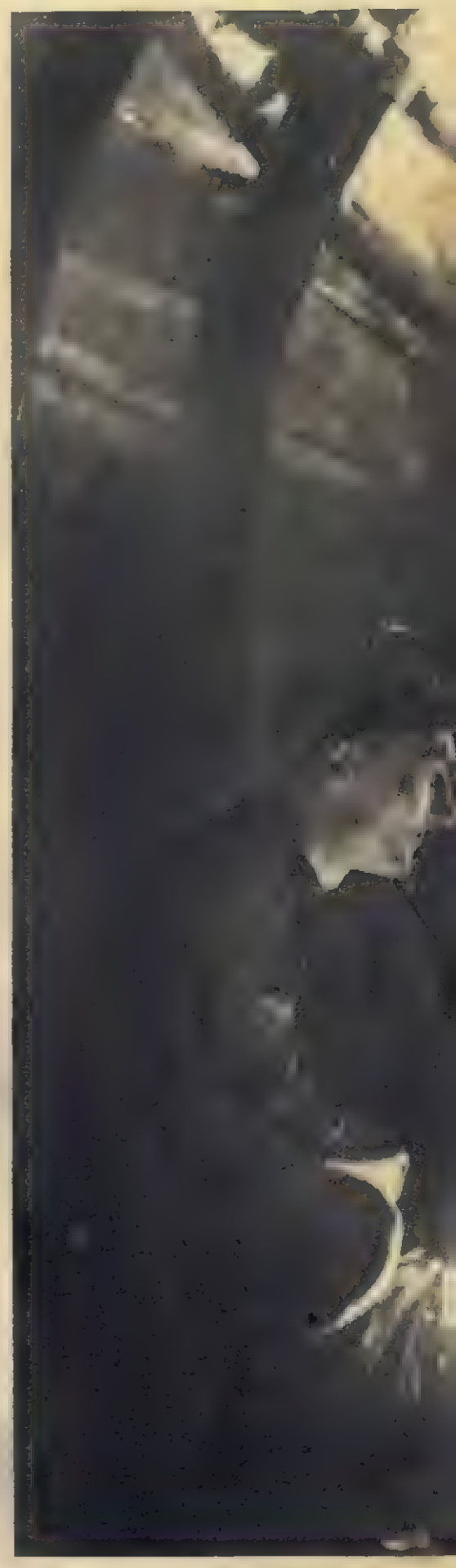

În miezul dealurilor printre care se strecoară Motrul, avem o rezervă de milioane tone de lignit.

Marele reviriment a început pe aceste meleaguri ca o replică directă și violentă dată inerției. Motrul reprezintă la această oră demonstrarea materializată a ritmului pe care am reușit să-l impunem industrializării și ascensiunii în toate compartimentele de care depind prezentul și perspectiva.

Cercetările geologice de pînă acum au stabilit că în miezul dealurilor printre care se strecoară Motrul avem o rezervă de milioane tone de lignit. Primele trei mine de la Horăști, Leurda și Ploștina s-au deschis în anul 1960. Și geologii își continuă încă cercetările.

Pentru cercetări și punerea în valoare a zăcămintelor statul investește numai pînă la sfîrșitul acestui an cîteva sute de milioane de lei, iar eforturile în această direcție continuă.

Apreciind evenimentele ce anunțau o nouă etapă în viața Gorjului, acolo lîngă gura minelor, în galerii, oamenii înțelegeau ce sonoritate vor avea și ce vor comunica în viitor cele cîteva nume de mici așezări trecute cu vederea de cînd au început să se rostească pentru prima dată : Horăști, Leurda, Ploștina.

Nenumărați localnici, care și-au pus pe cap, pentru întîia oară în viața lor, casca de miner au pătruns în galerii să trezească din încremenire codrii carbonizați în succedarea erelor geologice.

La ieșirile din galerii s-au construit incinte care cuprind triajele de cale ferată normală, stațiile de sortare și depozite de cărbuni care să asigure un transport continuu al cărbunelui spre termocentrala Craiova. Acest transport se efectuează cu vagoane autodescărcătoare de 50 de tone.

Alte locomotive — liliputane față de primele — pătrund cu vagonetele metalice în galerii să scoată cărbunele tăiat de modernele combine din fronturile abatajelor. În sens invers, de la termocentrale, coboară pe cabluri de înaltă tensiune forța kilowaților de care au nevoie bazinul carbonifer și orașul Motru.

În efervescența faptelor, pionierii acestei noi zone miniere stabilesc relațiile unei familii numeroase, maturizate de efortul colectiv și de comunitatea de aspirații.

Minerii din neamul lui Toader Pop au venit în Gorj de prin alte colțuri de țară, cu mentalitățile și obiceiurile lor. Ion Nasta a venit și el din alt bazin carbonifer, aducînd cu experiență și darul de a-i entuziasma pe cei din jur. Constructorii orașului Motru au venit de la Galați sau Craiova cu hărnicia și tabieturile lor. I-au găsit aci pe localnici cu buna-cuviință și obiceiurile lor. I-au simțit umăr lîngă umăr în îndeplinirea unei sarcini puse în fața noastră de partid. Partidul îi ajută să-și înnobileze profilurile și să se simtă în cel mai tînăr oraș minier al țării ca la ei acasă. Dintre mineri, electricieni, constructori sau dulgheri se detașează figuri înaintate, oameni îndrăgiți, stimați, admirați. Minerul Ion Nasta îi reprezintă în Marea Adunare Națională. Cei din brigada lui Vasile Tudose de la Horăști stabilesc performanțe la înaintările în abataje. Mihai Pistol, fost păstor de capre prin cine știe ce uitate coclauri, a devenit miner și acum urmărește competent călătoria lignitului pe transportor.

Martori zilnici și participanți activi la revoluționarea geografiei Gorjului, trăind momentele în care planurile cele mai îndrăznețe s-au materializat, noii locatari ai Motrului văd în Directivele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. cristalizarea unui îndrăzneț și grandios program de înflorire a țării. În fața acestor documente ce reprezintă un capitol fără precedent în istoria României socialiste, ei devin optimiști și îndrăgostiți de viață. Înfăptuirile de pînă astăzi sînt o garanție a ascensiunii preconizate în cincinal.

Orașul Motru a început să-și impună geometria și estetica modernă în peisajul acestor meleaguri. În dreapta și în stînga șoselelor, asfaltate sau betonate, ce leagă Motru de Broșteni, Horăști sau Leurda, dincolo de baracamentele pentru birourile exploatărilor, cantine sau magazii, se înalță blocuri elegante cu cîte patru caturi pentru familiile minerilor. Alte blocuri, alte etaje se înalță o dată cu schelele și cu rotirea brațelor de macarale. În orașul acesta, ce și-a scris actul de naștere în șesenal, primii constructori au venit în 1963. La sfîrșitul acestui an ei vor dărui tinerei localități sute de apartamente. Cincinalul va aduce Motrului club, cinematograf, dispensar, școli, grupuri de autoservire. Toader Pop II își va zîmbi în barbă amintindu-și că numai cu cîțiva ani în urmă, înainte de a se duce la o ședință, s-a așezat pe o piatră de la gura minei pentru a fi bărbierit de către un lăutar venit la Horăști să se facă el însuși miner.

Autocamioanele aleargă încărcate cu cherestea sau ciment pe magistralele deasupra cărora își întind brațele lămpi fluorescente. În urma locomotivelor diesel electrice aleargă vagoanele cu lignit spre flăcările termocentralelor de la Işalnița. În sens invers, spre Motru, țîșnesc kilowații prin cablurile aeriene. Pe clinurile dealurilor se rumenesc strugurii.

În fața acestui vast și viu tablou nu pot să nu mă gîndesc la Gorjul de odinioară, nu pot să nu-i văd femeile răsucind pe fus cînepă și povestind întotdeauna aceeași poveste : „A fost odată ca niciodată un castel de marmură lîngă o pădure de aramă..." — și așa mai departe.

Fiindcă numai așa pot înțelege fixîndu-se în timp data cînd a început marele reviriment pe aceste meleaguri, ca o replică directă și violentă dată inerției. Fiindcă numai așa îmi pot da mai bine seama de ritmul în care se construiește cel mai tînăr oraș minier al țării.

La Motru, „a fost odată ca niciodată" iese din legendă și se fixează în timp.

Fotografii de S. STEINER

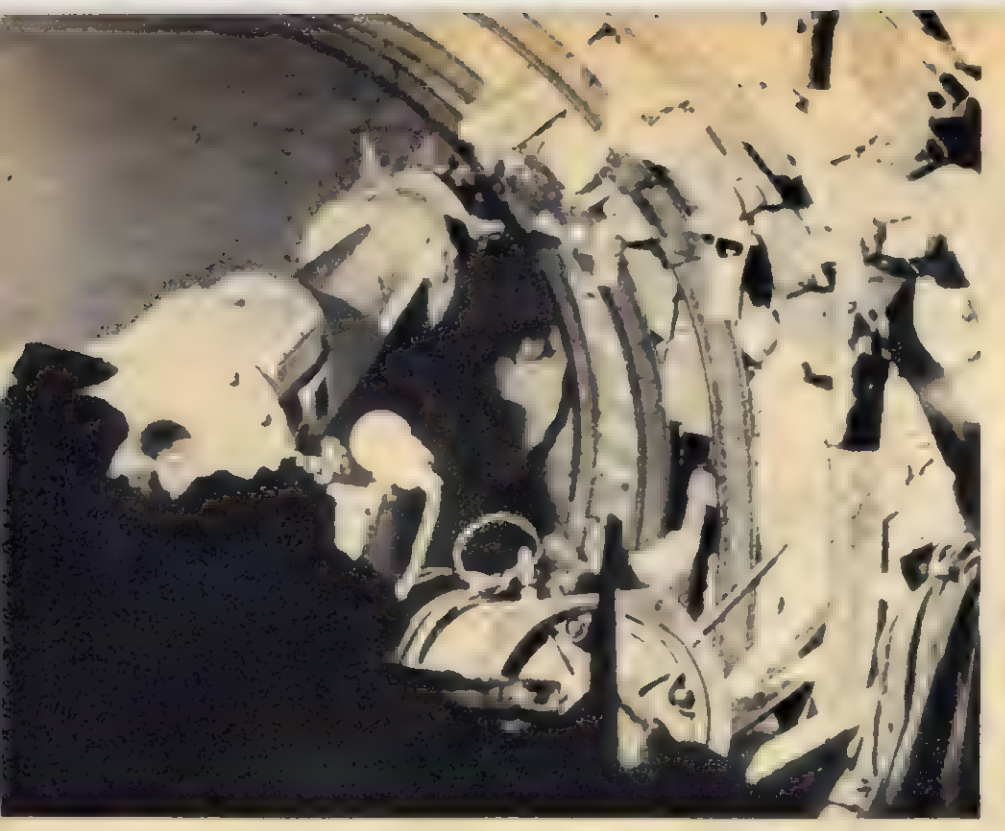

Galeria 412. Aici au loc ample lucrări de deschidere.

Brigadierul Constantin Parpală.

COPERTA NOASTRĂ

O imagine din Poiana Braşovului, al cărei pitoresc s-a impus definitiv atenţiei turiştilor din ţară şi de peste hotare.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Clipe de răgaz la echipa lui Ion Stăniloiu.

CU DUNĂREA

REPORTAJ PE UN ŞANTIER DIN LARGUL MĂRII — ACOLO UNDE OAMENII LUPTĂ CU NATURA PENTRU MENŢINEREA ADÎNCIMII NECESARE NAVIGAŢIEI

ÎN LARGUL MĂRII

Escală la Sulina. Pitoresc şi fermecător, portul îşi întîmpină oaspeţii cu o haină nouă : un chei modern, cu diguri şi estacade pentru acostarea şi descărcarea navelor mari, lung de aproape trei mile. Dincolo de chei, două faruri clipesc romantic (după apusul soarelui) marinarilor din larg : unul are ochiul roşu, celălalt — alb. La picioarele acestor faruri e cota zero ! Aici — geografic vorbind — se termină aventura Dunării prin Europa (prin 8 ţări şi 50 de oraşe) şi începe marea. Numai teoretic, fiindcă fluviul continuă să ţîşnească impetuos şi dincolo de cota zero, înaintînd într-o albie artificială spre inima mării. Malurile înverzite rămîn în urmă o dată cu Delta, o dată cu pădurea de stuf, o dată cu cele două faruri. Bătrînul Danubiu continuă încă o vreme să-şi plimbe apele prin mijlocul mării, această ultimă albie a sa arătînd ca o panglică uriaşă, cafenie, mărginită în dreapta şi-n stînga de valurile străvechiului Pont Euxin. De aceste valuri nu-l despart decît două linii drepte, perfect paralele : sînt două diguri de piatră, uşor ridicate deasupra apei. Între ele, aproape două sute de metri de fluviu. Şi abia mai departe, în larg, acolo unde se termină şi digurile, e de fapt locul „...unde — aşa cum scria Jean Bart — bătrînul Danubiu îşi pierde apa şi numele în mare..."

Locul acesta este acum la şapte kilometri de coasta Sulinei. Aici e şi bara, faimoasa bară de la Sulina.

DACĂ MAREA NEAGRĂ AR FI AVUT FLUX ŞI REFLUX...

De ce Dunărea înaintează dincolo de locul unde natura i-a hărăzit întîlnirea cu marea ?

Mai întîi de toate e bine să ştiţi că ceea ce este denumit „bară" nu-i altceva decît pragul format de o parte din depozitele de aluviuni pe care Dunărea le transportă de-a lungul a mii de kilometri. (Fluviul transportă pe an 30-35 milioane metri cubi de aluviuni.) În clipa cînd bătrînul Danubiu se întîlneşte cu marea, lucrurile se schimbă : particulele de nisip din mîl nemaifiind jetate, adică împinse în curentul Dunării, şi fiind mai grele decît apa, cad la fund, formînd bancuri de nisip. Rezultatul: în aceste locuri marea devine din ce în ce mai puţin adîncă şi, ca o consecinţă firească, navele cu pescaj mai mare nu mai pot înainta. Într-un cuvînt, bancurile de nisip pot bara calea vapoarelor. De aici şi denumirea de „bară", a cărei cotă, atunci cînd necesităţile navigaţiei o cer, este amintită la unul din posturile noastre de radio.

Prelungindu-se mereu fluviul printr-un canal artificial, aluviunile sînt transportate cît mai departe în larg, spre locuri unde marea este mai adîncă. În acest fel poate fi asigurată adîncimea necesară navigaţiei. Concomitent cu prelungirea Dunării se face dragarea mării, la locul unde Dunărea, prelungită de acum, se întîlneşte cu marea, pentru ca pe măsură ce nisipul se depune să fie imediat absorbit şi dus în larg.

Dacă Marea Neagră ar fi avut

(Continuare în pag. 10)

Dimineaţa, ora 7. Un întreg stat major de specialişti urmăresc evoluţia lucrărilor de dragaj la bară. De la dreapta la stînga : A. Purgea, pilot-şef, ing. Mircea Alexandru, şeful sectorului A.F.D.J. Sulina, ing. Cristache Sima, Sotir Buzachis, comandantul dragei „Drencova", şi A. Papadopol, hidrotehnician.

▲ Pe draga „Drencova". Se controlează cantitatea şi „calitatea" mîlului adus de apele Dunării.

◀ La o oră după ce a fost luată această fotografie, pluta uriaşă pe care o vedeţi în larg (o „fascină", cum o numesc specialiştii) a şi atins fundul mării. Asemenea „saltele" stau la temelia digurilor din inima mării.

flux și reflux — spun azi specialiștii — n-ar mai fi fost necesară intervenția omului la gura Dunării. Fluxul și refluxul ar fi „spălat" pragul de nisip așezat la intrarea în mare...

BĂTĂLIA CU „BARA" E VECHE

Herodot a informat posteritatea că pe vremea lui, adică în urmă cu două milenii și jumătate, Delta era mai la nord cu 30 de kilometri decît azi, iar Dunărea ajungea la mare nu prin trei brațe ca acum, ci prin unsprezece. Singurul accesibil — după Herodot — ar fi fost brațul numit astăzi Sf. Gheorghe. Celelalte zece erau „barate". Pe acest braț au urcat probabil pe Istru corăbiile feniciene, flota lui Darius, genovezii. Mult mai tîrziu, turcii și-au deschis drum prin brațul cel mai scurt — Sulina. De fapt ei sînt și primii care au deschis război împotriva „barei" de la Sulina. Cu ce mijloace însă? Obligînd corăbiile care veneau la Dunăre de a executa la înapoiere spre mare o „operație de dragaj", agățînd la pupa navei o greblă uriașă și grea, care avea rostul de a răscoli fundul mării. În acest fel, nisipul, stîrnit de la locul lui, era purtat de curentul provocat de corabie ceva mai departe de coastă. O asemenea „dragă" originală s-a mai păstrat pînă la începutul secolului undeva prin Sulina, ca piesă de muzeu.

Pe la jumătatea secolului al XIX-lea mai multe state europene doresc să-și asigure stăpînirea importantei căi de navigație (în același timp punct strategic), astfel că prin tratatul de la Paris, încheiat în 1856, se creează faimoasa Comisie Europeană a Dunării. Șapte națiuni dirijează navigația pe canalul Sulina. Abia după 1878, România devine a opta putere din Comisia Europeană a Dunării. De atunci au început primele lucrări de întreținere a navigației de la Sulina și pînă la Galați. N-au fost însă executate pe măsura necesităților, deși veniturile „Comisiunii" de pe urma taxelor încasate (în aur) erau colosale. C.E.D. a sucombat în 1939...

Azi, de navigația pe Dunărea maritimă, de la Sulina și pînă la Brăila, are grijă statul nostru, prin Administrația fluvială a Dunării de jos (A.F.D.J., cum i se spune pe scurt). Cu flota ei utilitară, cu specialiștii ei. Acestei organizații îi incumbă și supravegherea „barei" de la Sulina.

CÎND DUNĂREA N-ARE ASTÎMPĂR...

Anul acesta „die schöne, blaue Donau" a fost vitregă cu unele țări pe care le străbate: s-a revărsat — după cum se știe — făcînd victime și pagube. O dată cu aceasta a curățat tot ceea ce a întîlnit în cale: case, pămînt și nisip, vegetația bălților inundate, copaci smulși pădurilor, transportînd totul pînă la întîlnirea ei cu marea. Și astfel o bună parte din „camcă" — așa denumesc specialiștii asemenea nedorite transporturi pe care le face Dunărea — după ce a parcurs mii de kilometri cu viteză, s-a așezat cuminte pe fundul Mării Negre. Consecințele? Stare excepțională la bara de la Sulina. Măsuri urgente! Navigația la gura Dunării nu trebuia împiedicată! „Marea Neagră", o dragă grea cu cupe. „Drencova", o altă dragă — refulantă — deveniseră în aceste condiții adevărate bastimente de luptă împotriva bancurilor de nisip. Bătălia pentru păstrarea adîncimii necesare navigației se ducea nu numai ziua, ci

O dragă răscolește zi și noapte fundul mării.

Se aruncă sonda! Așa se măsoară adîncimea la „bară". Sondor — Pocora Trofin.

și noaptea, la lumina reflectoarelor, fără întreruperi; nu numai pe vreme bună, ci și pe hulă. De obicei dragajul se întrerupe la furtuni de gradul 4. De data aceasta echipajele au dragat și pe furtună de gradul 6. O dragă din cele două a fost smulsă din loc: curenții și valurile i-au rupt „groasa" (lanțul gros de ancoră). Cîțiva marinari s-au oferit voluntar să refacă lanțul în plină mare dezlănțuită și l-au refăcut.

Rezultatul acestei încleștări cu stihiile naturii: în patru luni s-a scos de la fundul mării (prin dragare) un volum de mîl mai mare cu 15% decît s-a scos (tot prin dragare) în întreg anul 1956.

Dunărea mai cară și acum spre mare ce a smuls în timpul inundațiilor. De aceea, bătălia din fața Sulinei — la „bară" — continuă cu aceeași intensitate, întreținîndu-se astfel calea vapoarelor care vin spre Dunăre sau se reîntorc în mare.

PE AICI VOR TRECE ȘI NAVE DE MARE TONAJ

Va rămîne în viitor adîncimea apei la bara de la Sulina între 20 și 24 de picioare (un picior este egal cu aproximativ o treime din metru) cît este în medie atunci cînd Dunărea nu se „răsfață" prea mult? Nu! Va crește, și aceasta pe măsura necesităților create de dezvoltarea transporturilor maritime ale țării noastre. Afirmația de mai sus aparține unui specialist — inginerul Mircea Alexandru — cel care conduce, aici la Sulina, ca șef de sector, întreaga bătălie cu faimoasa bară. Discuția are loc în larg. Explicațiile sînt date pe „viu" chiar lîngă geamandura care indică bara. Pe aici — ne arată specialistul — vor trebui să treacă în viitor nave de tonaj mult mai ridicat, nave care „calcă" peste 24 de picioare. În primul rînd trebuie ținut seama de o serie de sarcini care ne revin și nouă din Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român. Capacitatea flotei noastre maritime va crește cu circa 420 mii tone prin înzestrarea cu nave mineraliere, tancuri petroliere, cargouri de mărfuri generale, nave mari care vor atinge nu numai portul Constanța, ci și Sulina. Vor trebui să fie asigurate condiții bune de trecere pentru navele mineraliere — al căror tonaj se va ridica pînă la 25 000 tone — menite să transporte materia primă pentru combinatul siderurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" de la Galați. Înțelegeți așadar — subliniază inginerul Mircea Alexandru — că pentru asemenea nave este necesară o adîncime corespunzătoare. Ea trebuie să fie de 30 de picioare — pe înțelesul tuturor: minimum 9 metri și ceva.

— Măsuri?

— Prima: în 1966 vor intra în funcțiune două drage moderne, de mare capacitate. Ele se construiesc acum la Șantierele navale de la Oltenița. A doua măsură: Dunărea artificială (canalul navigabil) va continua să înainteze și mai mult în mare. Întîi și întîi pentru a împinge cît mai departe aluviunile și apoi pentru a evita curenții ce „bat" paralel cu litoralul dinspre brațul Chilia — generator și el de bancuri de nisip. În acest scop, așa cum se vede — adaugă interlocutorul nostru — lucrăm acum în continuare la construirea de diguri.

PLUTE PE ÎNTINSUL MĂRII

Am fost de față și am văzut una din operațiile care fac ca Dunărea să pătrundă cît mai departe în mare. E spectaculară și deosebit de interesantă. Iat-o: pe locul unde se va construi viitorul dig — adică pe fundul Mării Negre — se așază mai întîi o... saltea. O saltea confecționată din crengi împletite. Specialiștii o numesc fascină. De formă dreptunghiulară, salteaua are peste 1 200 mp. Pentru a fi adusă de la Sulina, unde este confecționată (confecționarea ei durează o lună), e nevoie să fie remorcată de mai multe pilotine. Văzută pe întinsul mării, de la înălțime, pare pluta Kon-Tiki cu care Thor Heyerdahl a traversat Oceanul Pacific. Însă de zece ori mai mare.

Pluta uriașă de care vorbim trebuie pînă la urmă să fie scufundată. Și nu-i tocmai ușor să scufunzi o plută și încă de o asemenea mărime. Astfel că avem prilejul de a participa la o adevărată „bătălie navală" în care este concentrată o întreagă flotă de ambarcații aparținînd Administrației fluviale a Dunării de jos: remorchere, pilotine, șalupe și, fără îndoială, cele două drage, care în acest perimetru al mării sînt la ele acasă. Operațiunea se desfășoară sub ochii unui întreg stat major: ingineri, hidrotehnicieni, piloți, scafandri.

Așadar, momentul scufundării plutei peste care se va construi în continuare digul: ambarcațiile se retrag și în locul lor vine „artileria" — bacurile încărcate cu piatră. O încărcătură grea de aproape o jumătate milion tone piatră este „lansată" asupra plutei, care, încet-încet, pătrunde tot mai adînc în împărăția lui Neptun, iar pînă la urmă dispare complet, ca și cînd nici n-ar fi existat...

După un an, adică după ce piatra de pe „salteaua" ajunsă la fund se va tasa, constructorii de pe acest șantier vor înălța, după toată arta tehnicii hidraulice, viitorul dig.

Și așa, bucată lîngă bucată, digurile înaintează tot mai adînc spre inima mării. Și, o dată cu ele, și apele Dunării.

Ne aflăm — cum am mai spus — la șapte kilometri de coasta Sulinei.

F. URSEANU

Fotografiile autorului

1 500 000 PUI ÎNTR-UN AN

În urma indicațiilor trasate de partid și a măsurilor luate de stat, dezvoltarea sectorului avicol trebuie să stea în atenția unităților agricole socialiste — îndeosebi a acelora din vecinătatea orașelor. Ca urmare, în ultimii ani, multe dintre aceste unități au dobîndit frumoase succese în creșterea păsărilor.

Pentru a informa pe cititorii noștri, un redactor al „Flacării" a avut o convorbire cu dr. Nicolae Andrei, vicepreședinte al Consiliului agricol orășenesc București.

Ana Mihai, una dintre cele mai pricepute crescătoare de păsări din Afumați, urmărește dezvoltarea embrionilor în ouă.

— În ultima vreme, magazinele din Capitală sînt aprovizionate tot mai bine cu ouă și carne de pasăre. Cu ajutorul căror unități se satisface cerința de produse avicole a populației din Capitală ?

— Cerința de produse avicole a populației din Capitală e satisfăcută din ce în ce mai mult de către unitățile agricole socialiste din jurul Bucureștiului. Așa e bine, așa e rentabil. Fapt pentru care, la ora actuală, toate orașele din țară au o bază avicolă în vecinătatea lor.

— Carnea de pasăre și ouăle sînt tot mai mult solicitate. Întrebăm : sînt capabile cooperativele agricole de producție să satisfacă aceste solicitări ?

— Se impune o precizare : cooperativele agricole de producție din zona orășenească și preorășenească sînt chemate să producă și să livreze în primul rînd produse ușor perisabile și greu la transportat, cum sînt laptele, ouăle și carnea de pasăre. Dar în jurul marilor orașe și în special în jurul Capitalei s-au construit în ultimii ani mari combinate avicole în cadrul unităților agricole de stat (Crevedia, Mogoșoaia, Alba, Voluntari, 30 Decembrie) unde păsările sînt crescute în sistem industrial.

— Asemenea ferme mari de păsări, după sistemul industrial și semiindustrial, nu s-au organizat și în unele cooperative agricole de producție ?

— Ba da. Avem asemenea ferme și la unele cooperative agricole din vecinătatea Bucureștiului. Există în prezent, în cadrul acestor cooperative agricole, cinci stațiuni de incubație, cu o capacitate totală de 260 000 locuri ouă pe serie. Aceasta înseamnă că față de anul 1962 capacitatea acestor stațiuni e aproape de zece ori mai mare.

— Puteți să ne exemplificați capacitatea acestor stațiuni ?

— De ce nu ? Vă dăm cinci exemple concrete.

— Vrem numai unul.

— Atunci să vorbim despre stațiunea de incubație a cooperativei agricole de producție „Viață nouă" din Afumați. Are o capacitate de 100 000 locuri ouă pe serie și este dotată cu 4 incubatoare de 10 000 ouă, 4 incubatoare de cîte 5 000 ouă și restul de 2 500 ouă.

— Cîți pui de o zi poate să producă această stațiune într-un an ?

— 600 000.

— Sînteți în măsură să ne răspundeți : cîți pui pot produce și livra anual numai aceste cinci stațiuni ?

— Da : 1 500 000 pui. Ei sînt livrați cooperativelor agricole pentru a fi crescuți și a-i înmulți.

— Ce semnifică cifra citată ?

— Că în prezent este asigurată baza materială pentru aprovizionarea cu pui de o zi a celor 36 cooperative agricole de producție care aparțin Capitalei ; aceasta înseamnă că se poate livra un important număr de pui (circa 1 milion) pentru unitățile din alte regiuni sau pentru membrii cooperativelor din raza orașului București.

— Ce ne puteți spune despre perspectiva acestor stațiuni ?

— Într-un timp relativ scurt se vor îmbunătăți rasele de păsări nu numai din fermele unităților agricole socialiste, ci și cele din gospodăriile personale ale membrilor cooperativelor ca și ale tuturor celorlalți cetățeni care cresc păsări. Aceasta, pe de o parte. Pe de altă parte, datorită incubației artificiale, au devenit posibile creșterea puilor în serii mari și trecerea la sistemele moderne de creștere în stil industrial, de ordinul miilor și chiar al zecilor de mii într-o singură serie.

— Dar cititorii acestor rînduri prețuiesc în mod deosebit puiul la tavă sau la frigare și...

— Înțeleg. Stațiunile de incubație au un rol însemnat pentru a asigura... popasul cît mai multor pui în tăvi sau în frigări. Ele au caracterul de organizator și de motor al acțiunii de creștere a păsărilor, deoarece cu ajutorul lor se creează baza materială, baza biologică pentru cît mai multe produse avicole în unitățile agricole cooperatiste.

Gh. MINIȘAN
Fotografii de S. STEINER

O nouă șarjă de pui la stațiunea din Afumați.

la Ha

La Fabrica de ciment din Haiphong, construită cu ajutorul țării noastre.

Tinerele vlăstare ale Republicii Democrate Vietnam se bucură de cea mai atentă îngrijire.

anoi și la Haiphong

Note de călătorie de Stan VLAD

Una din străzile centrale ale capitalei.

Pe cînd mă aflam la Hanoi, l-am întîlnit pe cunoscutul ziarist australian Wilfred Burchett, care tocmai se întorsese dintr-o călătorie făcută în sudul Vietnamului, în regiunile eliberate. Amabil din fire și coleg bun, Burchett mi-a povestit cu lux de amănunte tot ceea ce văzuse și mi-a împărtășit intenția lui de a scrie o carte — document despre eroismul neasemuit al vietnamezilor din sud în lupta pentru eliberarea patriei lor, în pofida atrocităților la care se dedau trupele regimului marionetă de la Saigon și susținătorii lor americani. În timpul care s-a scurs de atunci, cartea, conținînd mărturii zguduitoare, a și fost publicată la Paris.

Întîlnirea pe pămînt vietnamez cu colegul de breaslă din îndepărtata Australie mi-a fost de mare folos și din alt punct de vedere. El m-a însoțit un timp pe meleagurile din nordul Vietnamului, fiindu-mi o călăuză mai mult decît ideală, datorită repetatelor sale vizite în această țară și bogatelor lui cunoștințe despre acele locuri.

SALT SPRE ÎNĂLȚIMI

Cum era și firesc, o bună bucată de timp ne-am petrecut-o la Hanoi, vizitînd orașul. Am ascultat seară de seară minunate legende despre această așezare veche de aproape o mie de ani, numită în vremuri de demult Thang Long (Dragonul care zboară). Folclorul vietnamez este nespus de bogat în legende pline de-o fantezie cuceritoare. Dintre toate am reținut frumoasa legendă a unui mic lac din centrul orașului, numit „Lacul paloșului înapoiat". Se spune că un pescar ar fi scos din lac, cu năvodul său, un paloș sfînt. Acesta ar fi fost un semn că poate porni o răscoală împotriva asupritorilor. După lupte crîncene, pescarul a ieșit victorios, devenind erou popular. În semn de recunoștință, el a venit și a aruncat paloșul înapoi în lac. De aici numele acestuia.

În altă parte, „Templul celor două zori" păstrează vie amintirea a două fete care s-au distins și ele cu prilejul unei răscoale împotriva asupritorilor poporului vietnamez.

Ca o salbă de nestemate, lacurile înfrumusețează nu numai centrul orașului, ci și împrejurimile sale. Pe măsură ce te apropii de marginile orașului străzile asfaltate se îngustează și crește numărul palmierilor și al bananierilor. Din loc în loc poți vedea luciul întins al unei ape purtînd specii multicolore de flori acvatice, printre care și minunatul lotus. Mici insule de verdeață ascund în desișurile lor veșnic verzi temple și pagode, toate împodobite cu interesante sculpturi în lemn.

Hanoiul are mult pitoresc. Natura a fost darnică și a stimulat parcă și imaginația și hărnicia oamenilor, care se străduiesc să-l facă mereu mai frumos. În zilele noastre asistăm la o adevărată întrecere cu timpul. La Hanoi — capitala țării — ritmul construcțiilor este impresionant. În urmă cu 11 ani Hanoiul mai era format încă din două orașe: unul luxos, curat, unde se aflau vilele colonialiștilor, și unul mizer, plin de cocioabe, unde trăiau puzderie de „indigeni". Într-un deceniu și ceva, „mahalalele" Hanoiului au cunoscut o metamorfoză uriașă. În locul bordeielor și colibelor de bambus au apărut macaralele și panourile prefabricate. De la bordei la blocul cu opt-zece etaje — iată saltul spre înălțimi făcut de locuitorii capitalei.

Încă de la poarta de sud-vest a orașului, călătorul este întîmpinat — în locul vechii priveliști dezolante a căsuțelor dărăpănate și insalubre — de noul peisaj, în care domină clădirile moderne ale întreprinderilor nou construite: uzina de construcții de mașini, uzina pentru prelucrarea cauciucului „Sao Vang", fabrica de țigări „Thang Long" și fabrica de săpun. Pentru muncitorii acestor fabrici, edilii de azi ai orașului au construit în ultimii ani multe cartiere de blocuri cu apartamente luminoase și confortabile, care se întind pe o lungime de aproape un kilometru. Peisajul industrial al periferiilor Hanoiului este întregit și de întreprinderi ca uzina de material rulant, fabrica de bere și tăbăcăriile care au fost mult extinse în anii din urmă. Pe malul Fluviului Roșu se mai găsesc alte cîteva unități industriale, ca de pildă o fabrică de decorticare a orezului și una de cherestea.

De cum ai pătruns în capitală pe uriașul pod de vreo doi kilometri — un adevărat dragon metalic întins peste albia largă a Fluviului Roșu — te întîmpină macaralele care-și agită brațele de oțel fără contenire. Un oraș cu mînecile sumese, așa poate fi numit Hanoiul.

Lucrul pe șantiere nu contenește o clipă, fie zi, fie noapte. Cîteva cifre pe care mi le-a dat Dao Din Loc, membru în consiliul popular al orașului, sînt edificatoare asupra ritmului de dezvoltare. Înainte de 1954 erau la Hanoi doar 8 întreprinderi industriale, 5 facultăți și 27 de medici. Trebuie precizat că facultățile și medicii erau la dispoziția colonialiștilor. Acum la Hanoi există 87 întreprinderi industriale de importanță republicană, 88 întreprinderi locale, 12 facultăți, 619 medici.

Comparînd aceste cifre veți avea imaginea a ceea ce au însemnat anii de la eliberare pentru Hanoi, pentru cetățenii orașului. Munca aceasta de construcție pașnică se desfășoară cu aceeași abnegație și în condițiile în care de luni de zile avioane ale intervenționiștilor americani violează aproape zilnic spațiul aerian al R. D. Vietnam, bombardează și mitraliază regiuni întregi, făcînd numeroase victime și provocînd pierderi materiale. Poporul vietnamez este însă ferm hotărît să-și apere independența, să pună capăt acțiunilor agresive ale intervenționiștilor. Cercurile cele mai largi ale opiniei publice din întreaga lume își manifestă solidaritatea cu lupta dreaptă și eroică a poporului vietnamez.

POARTA MARITIMĂ A R. D. VIETNAM

Haiphong este un oraș modern, cu străzi largi, blocuri, magazine, parcuri. Numai vegetația și căldura tropicală îți amintesc că te afli pe țărmul Mării Chinei de Sud.

Inima Haiphongului este portul — care se întinde pe vreo 9 kilometri — în prezent în curs de extindere și modernizare.

Haiphongul are un farmec aparte: în jurul lui, pe întinderile nesfîrșite de ape plutesc puzderie de bărci cu pînzele larg desfăcute, asemeni aripilor unor fluturi uriași. Multe din ele sînt de fapt locuințele permanente ale pescarilor, care practică această meserie din tată-n fiu cu o uimitoare îndemînare.

La Haiphong se află și fabrica de ciment construită, după cum se știe, cu utilaj din țara noastră și la montarea căreia au colaborat specialiști români; această întreprindere ridică producția de ciment a țării prietene cu 200 000 tone anual. Mulți dintre locuitorii orașului cu care am stat de vorbă au ținut să amintească acest lucru, exprimînd sentimente de caldă prietenie față de poporul român și admirație pentru realizările sale.

Dar numai portul și fabrica de ciment nu sînt suficiente pentru a prezenta dezvoltarea Haiphongului, cel mai mare oraș industrial al R. D. Vietnam. Față de 7 uzine existente aci înainte de eliberare, azi există aici 83 fabrici înzestrate cu utilaj modern.

Dezvoltarea economică a orașului a atras după sine dezvoltarea social-culturală, creșterea numărului de locuințe, creșterea pe verticală a edificiilor sale.

La Haiphong poți petrece clipe de neuitat rătăcind printre aleile de bananieri, palmieri, portocali și tei, ale căror mireasme se îngemănează fermecător spre țărmul mării. Stai ceasuri întregi cu privirile pierdute în larg, neștiind ce să admiri mai întîi: stîncile din jur cu farmecul lor, luciul apelor limpezi ce leagănă bărcile pescarilor care alunecă uneori cu o repeziciune fantastică sau coasta în apropierea căreia știi că se află jungla cea de nepătruns care-și păzește cu strășnicie tainele. Tot acest farmec al naturii se oglindește în cîntece melodioase, transmise în decursul secolelor din generație în generație.

★

Am plecat din R. D. Vietnam ducînd cu mine amintirea unor zile plăcute, petrecute în mijlocul unui popor prieten, al unor oameni talentați, harnici și plini de dîrzenie care, cu aceeași abnegație cu care luptă frații lor din sud pentru a-și cuceri libertatea și independența, aici în nord luptă pentru dezvoltarea și înflorirea patriei lor, pentru apărarea înfăptuirilor care au prins viață în anii construcției socialiste.

Muncitorii șantierului de construcții navale din Haiphong sînt oricînd gata să dea riposta cuvenită agresorilor americani.

MICROFOILETON

CONCEDII ȘI MĂRFURI

M-am hotărît să-mi zugrăvesc locuința, să-mi repar mobilele, într-un cuvînt să-mi pun la punct apartamentul, pentru ca atunci cînd vor începe ploile și zilele mohorîte, grijile gospodărești să nu-mi mai împovăreze spiritul.

A trecut mai bine de o lună și mă găsesc tot în faza proiectelor. Mai mult decît atît. Fac corespondență. Adică, scriu epistole. Cîte trei, patru pe zi. Pare ciudat, dar așa e. N-am mișcat din loc un scaun. Scriu. Scriu la munte, scriu la mare, scriu în stațiuni balneoclimaterice, scriu în regiunile subcarpatice, în zone turistice de mare atracție. Consum cîteva mape pe săptămînă. Corespondența cotidiană a devenit o obsesie, însăși rațiunea existenței mele în acest concediu, dedicat treburilor casei. Ce scriu și cui? Reproduc cîteva pasaje luate la întîmplare :

„Stimate tovarășe Popescu. Am aflat datorită unei indiscreții a colegilor dv. de la centrală că vă aflați în concediu la Mamaia. Vreme bună? Au fost zvonuri că norii v-au tulburat cîteva dimineți. Vă rog să mă iertați că vă supăr cu chestiuni mărunte. Aveți lustre în formă de felinare, din acelea de 80 de lei? Pe ușa magazinului, ce cu onoare îl conduceți, scrie că vă întoarceți la 15 august. Anexez adresa mea și timbrele".

„Mult stimate tov. Ionescu. Nu știu dacă vă mai prind la Cheile Bicazului. Am fost informat că sînteți plecat în circuit. Comunicați-mi ce nuanțe de vopsele aveți în magazin. Mie-mi trebuie galben deschis. Am luat cunoștință că vă terminați concediul la 20 august".

Pe masa mea sînt înșirate fișe, după un sistem de numerotare special. Calculez și planific. Vă să zică la întîi septembrie, cuiele ; la 15, minere pentru uși ; la 1 octombrie email verde ; la 15 octombrie ceară pentru lustruit mobila. Altă soluție nu am. Unde să alerg în tot orașul pe arșiță? Mai bine scriu, aflu ce mărfuri se găsesc, notez și aștept. Cum concediile sînt eșalonate pe o perioadă mai mare, cred că în 6-7 luni voi izbuti să-mi adun tot ce-mi trebuie. Nu vreau să supăr nici pe tovarășii de la rețeaua comercială. Mi-au făcut magazine de toate profilurile în raionul meu? Mi-au făcut. Ce să caut într-altul?

Ieri am fost pus în fața unei situații noi. În vitrina magazinului unde voiam să fac anumite cumpărături scria cu litere mari : „Internat în spital din cauză de boală. Magazinul se deschide la 10 octombrie". Sînt în încurcătură. Parcă doctorii știu cît durează tratamentul? Pe fișă am făcut un semn mare de întrebare.

Nu știu dacă tovarășii care se ocupă de organizarea comerțului întrevăd marile avantaje ale sistemului :

1) Închiderea magazinelor în perioada concediilor aduce economii substanțiale în desfacerea mărfurilor. Nu se vînd.

2) Cumpărătorii își pot cunoaște orașul și împrejurimile, alergînd cu tramvaiele și autobuzele pe cele mai variate trasee în căutarea obiectelor solicitate (poate n-ar fi inoportună și o colaborare cu O.N.T.-Carpați).

3) Dezvoltă raporturile de încredere și colaborare reciprocă între gestionari și salariați.

4) Asigură concedii liniștite și fără bătaie de cap la întoarcere.

Ce-ar fi să se închidă toate în aceeași perioadă? Să știm o socoteală. Punem banii la CEC și așteptăm să termine cura de nămol ori de ape minerale la Slănic-Moldova.

C. N. CONSTANTINIU

Săpăturile arheologice de la Lerești

Lerești este o comună din Muscel, situată la 9 kilometri de Cîmpulung și tot cam la aceeași distanță de masivele Păpușa și Iezer. Pînă recent, nimeni n-ar fi bănuit că pe platoul care domină această localitate, la altitudinea de peste 850 de metri, se află, acoperită de pămînt și iarbă, o așezare străveche.

Descoperirea de care vorbim a fost făcută recent de colectivul Muzeului raional din Cîmpulung, în urma unor sondaje. Șantierul arheologic o dată deschis a constituit încă de la început o surpriză : cercetătorii au dat peste siliștea (vatra) unei așezări feudale de la sfîrșitul secolului al XV-lea. În mijlocul așezării sînt urmele unei biserici, a cărei arhitectură avea influențe gotice.

S-au mai găsit numeroase monede din secolul al XVI-lea, în special prezintă interes monedele emise de republica Raguza, ele dovedind legăturile economice din acea epocă cu coasta dalmatică.

Tot aici s-a descoperit o necropolă în care s-au găsit 68 de morminte situate în trei nivele.

Directorul muzeului din Cîmpulung, arheologul Flaminiu Mîrțu, cercetînd mormintele, a ajuns la concluzia că ele ar aparține aceleiași familii — o familie de feudali care s-a stins într-un interval de circa 300 de ani. Printre aceste morminte se află unul care prezintă un interes deosebit : e vorba de mormîntul unei căpetenii militare a așezării, din epoca lui Matei Basarab. Mormîntul era acoperit cu o spectaculoasă piatră de mormînt a cărei inscripție arată că... „aici se odihnește un însbașă de roșii" (denumire militară a unui comandant de infanterie). Acest mormînt constituie obiectul unor cercetări aparte. De aceea piatra care-l acoperea a și fost transportată la muzeul din Cîmpulung.

S-au mai găsit numeroase podoabe de aur și argint, în special inele cu peceți nobiliare cu care feudalii decedați fuseseră înhumați. După săpături, care au durat cîteva săptămîni, șantierul de la Lerești a fost închis în ziua de 6 august, urmînd să fie redeschis la primăvara viitoare.

F. U.

Un aspect de pe șantierul arheologic.

A. J. CRONIN

cinci

Într-o seară, în care avusesem atît de puțini pacienți încît îmi rămăsese timp berechet să parcurg rubrica micii publicități a ziarului „West Highland Advertiser", mă pomenii cu un bărbat înalt, uscățiv, cu dinții stricați și cu o pleșuvie abia ascunsă sub niște fire rare de păr. Îl știam, de fapt : era Dougal Todd, zugrav și tîmplar din sat.

— Nădăjduiesc că nu vă deranjez, domnule doctor — începu el mieros. Avea un puternic accent scoțian și un vocabular pestriț. Am venit să mai stau nițeluș de vorbă cu dv. Știți, despre bătrîna mea mamă... E atît de mică, sărăcuța, atît de slabă și de bătrînă !... Credeți-mă, e în vîrstă de 80 de ani, nici o zi mai puțin. Ei îi place să mai meargă din cînd în cînd la doctor, asta-i treabă bună, chiar eu o îndemn să meargă. Să știți că am și asigurat-o pe viață, de fapt aceste vizite sînt mai mult sau mai puțin obligatorii... Mi-am zis, domnule doctor (trecuse la un ton familiar, lingușitor), că ce-ar fi dacă... ? Știți, mama mea este o biată bătrînă, îi vine greu să se deplaseze. Nu s-ar putea oare ca asistentul s-o viziteze la domiciliu ? I-aș da o jumătate din onorariu...

Propunerea m-a surprins. Îl priveam pe Todd oarecum intrigat :

— O să mă mai gîndesc — i-am răspuns. De altfel, doctorul Cameron trebuie să botărască...

— Da, da — spuse Todd. Mai gîndiți-vă, domnule doctor, mai gîndiți-vă, veți face un bine unei biete bătrîne.

Mă privi încă o clipă cu aceeași expresie goală, îmi comunică apoi că seara i se pare răcoroasă și, zîmbindu-mi cu dantura sa stricată, părăsi cabinetul medical.

La cină, Cameron îmi răspunse foarte hotărît : „Nu ! Cu nici un preț ! Cînd bătrîna vine la noi să-și îngrijească reumatismul sau bronșita, este cu totul altceva. Poate fi consultată gratuit și i se pot da medicamente. Dar la domiciliu — nu ! Auzi : harpagonul acela de Todd, după ce că ne cheamă de fapt pentru

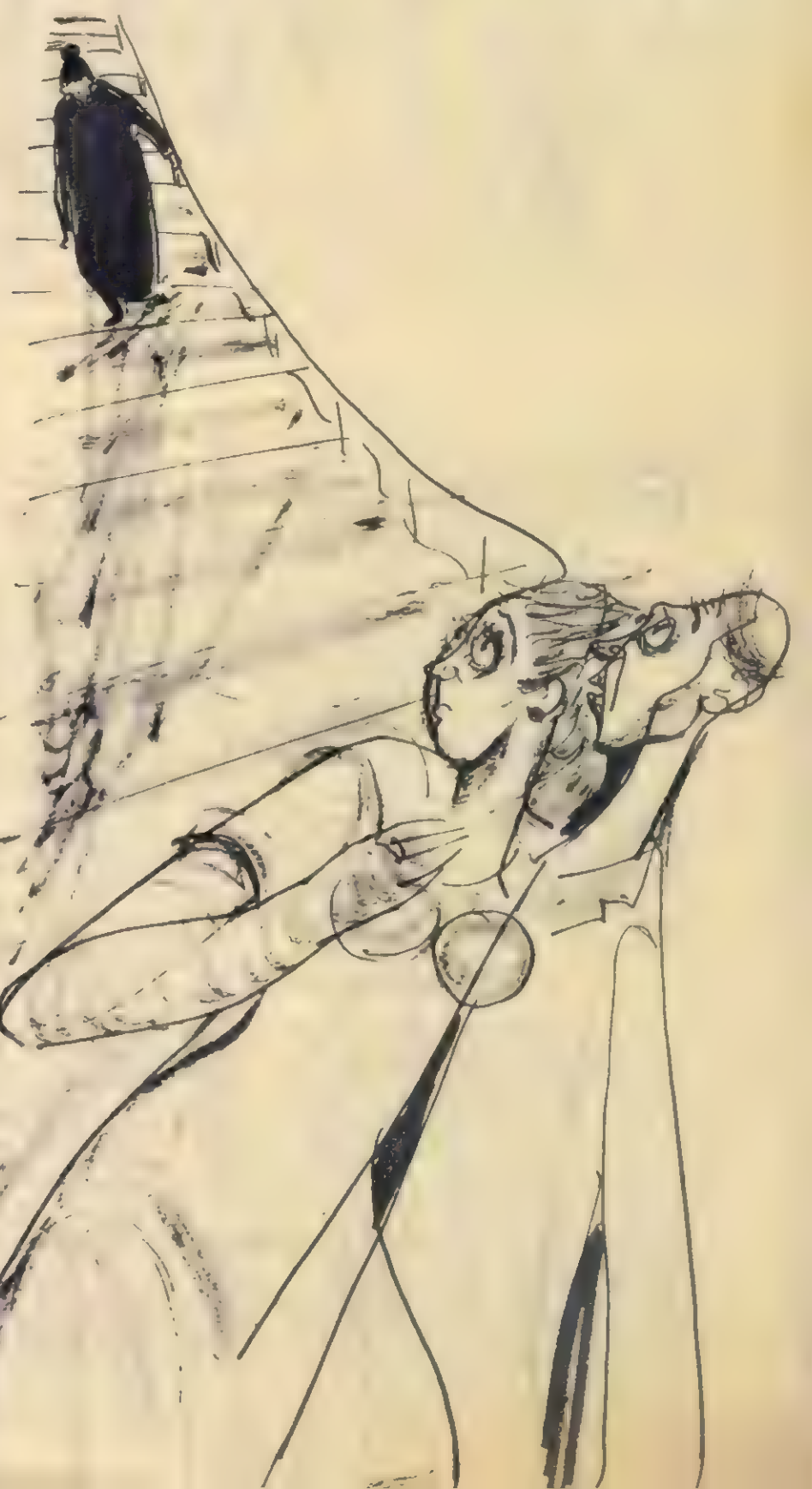

sute lire

blestemata să de poliță de asigurare, mai vrea să și plătească doar jumătate de onoraria !... Dimpotrivă, să-i iei tariful dublu ; e omul cel mai zgircit din Tannochbrae".

Familia Todd locuia pe strada principală, lîngă un magazin universal. Todd nu era atît de bogat încît să aibă o privălie proprie, își avea doar în fundul curții „atelierul" său — un șopron mare cu acoperișul din tablă ondulată și cu o podea acoperită cu talaș.

Probabil că zgîrcenia lui Todd era molipositoare, căci și soția sa, Sessie, o femeie masivă, impunătoare, cu o privire isteață, era la fel de strînsă la mînă ca și el ; cît despre fetița lor, Sessica, nu s-a auzit să fi dat vreodată vreunui copil din acadelele sale. Și, totuși, nu s-ar fi putut spune că familia Todd nu era cumsecade. Erau persoane ce țineau să spară cît mai onorabil în lume, munceau din greu și erau tare credincioși. Șase zile pe săptămînă, din zori și pînă noaptea tîrziu, puteai să-l vezi pe Dougal pe scară, într-un halat alb murdar, cu bidineaua în mînă. A șaptea zi însă, în haine de sărbătoare, le însoțea pe soția și fiică-sa la biserică.

În această familie își ducea zilele bătrîna doamnă Todd, o femeie mărunțică, timidă, cu o față zbîrcită ca pergamentul, dar cu ochii încă vii și veseli. Cum o fi putut oare o ființă atît de plăpîndă să aducă pe lume un specimen ca Dougal, iată un lucru ce rămîsese secret pentru toată lumea din Tannochbrae. Muncise femeia din greu toată viața și se străduise pe cît o lăsaseră puterile pentru Dougal al ei. Locuia acum într-o mansardă pricăjită, unde-și păstra cu sfințenie comoara sa, o sticlă de sirop împotriva tusei și cîteva bomboane tari de mentă, într-o cutie rotundă de cositor. Familia lua masa jos, dar în afara meselor, tot timpul și-l petrecea singură în mansarda ei, lîngă micul foc pe care reușea să-l întrețină ca prin minune. Rareori, cînd era mai cald afară, avea curajul să-și părăsească odăița pentru cîte o jumătate de oră. Dougal o sfătuia atunci, cu grijă filială, să se ferească de asemenea aventuri : „Mamă, mamă, gîndește-te la anii tăi. Sfîrșitul îți e atît de aproape, de ce să-l grăbești, făcînd asemenea plimbări primejdioase prin oraș ?..."

O observație dreaptă, nu-i așa ? Dougal părea totdeauna foarte îndatoritor cu bătrîna. Dar cît de acru o privea cînd îna la cesi un cora în plus : „Mamă ! La vîrsta ta n-ar trebui să mănînci atîta..."

Se necăjea grozav cînd o vedea cum se chinuie să urce scările cu cei cîțiva cărbuni cu care își aprindea focul ; dar se necăjea doar pentru că bătrîna îi consuma cărbunii...

Zgîrie-brînză cum era, Dougal se dovedea în schimb tare bogat în idei De pildă : o asigurase pe mama sa „pentru o grămadă de arginți" ; cînd va muri, banii vor fi ai săi. Grozavă idee, nu ? Singura dificultate pe care o întîmpina era că bătrîna doamnă se încăpățîna să nu moară...

Chiar în momentele cînd îi adresa drăgălășenii ca : „Mamă, astăzi arăți tare prost" sau : „Mamă, n-ai vrea să te culci, iar eu să dau fuga după preot ?" — bătrîna doamnă Todd își consuma imperturbabil mai departe mîncarea, ceaiul și cărbunii, ca și cînd se ambiționase să împlinească un secol de viață.

Dougal și nevastă-sa vegheau pînă tîrziu noaptea, făcînd socoteala cheltuielilor, a mîncării, a ceaiului, a cărbunilor și a polițelor de asigurare, care se adunau săptămînă de săptămînă ; nu scoteau un cuvînt, dar inventariau în cap cele mai frumoase boli pe care le cunoșteau oamenii. Începeau cu pneumonia și ajungeau la apoplexie. Dar degeaba : bolile o ocoleau pe bătrînică !

Cîteva zile după vizita lui Dougal la cabinetul medical, sosi în noi bătrîna doamnă Todd în persoană. Își făcuse mica — dar tot mai rară — ei plimbare, își cumpărase la Jenny Mc Kechni, magazin de mode și pălării, o bucată de panglică de care avea nevoie, iar la magazinul cu mărfuri mixte își luase de 2 pence bomboane rotunde, negre vîrgate (n-aveau chiar gustul celor de mentă, dar durau mai mult).

Acum, obosită, însă plină de vervă, se opri la mine, la Arden House.

— Am auzit atîtea despre dv., domnule doctor, încît am vrut neapărat să vă văd. N-aș vrea să-mi recomandați un sirop împotriva tusei ? Noaptea mă cam supără bronșita...

Se uită la mine cu o privire vie — era o bătrînică tare simpatică, veselă, veștejită ca un măr uscat, dar sănătoasă tun.

Mi-a plăcut de la prima vedere.

— Bineînțeles, vă dau ceva împotriva tusei. Va fi însă un sirop puternic, pe care vi-l prepar eu personal...

— Să-mi încălzească pieptul — îmi ceru ea energic.

— Foarte bine, consimții eu.

I-am dat cel mai bun sirop calmant, care, după cum am asigurat-o, ar fi fost potrivit chiar și pentru regină. Două linguriță în ceai seara la culcare — l-am precizat, lipind eticheta pe sticlă.

— Ce-ați spus, domnule doctor ? Știți, am zurzit cumplit de cînd mi-am spart ochelarii, adăugă ea, nu fără haz.

Nu mă putui opri să nu rîd. Rîsul meu fusese pare-se molipsitor, pentru că bătrîna doamnă izbucni și dînsa în hohote.

— Sînteți plin de umor, domnule doctor — îmi spuse ea pe cînd o însoțeam spre ușă. Asta-i semn bun, îmi plac medicii cu umor.

În dimineața zilei următoare — era într-o sîmbătă — familia Todd se afla la micul dejun în bucătărie. Dougal, soția sa și Sessica își mîncau ou poști pășatul de ovăz. Bătrîna nu apăruse încă. Se turnă ceaiul în cești, iar Dougal își prinse poziția de ou la pahar. Sessie se uită la ceasul din perete și făcînd o mutră acră, îi trînti bărbatului ei :

— Oare n-ar fi putut mămică-ta să vină la timp la masă ? Trebuie să-i înghită toate capriciile ? Te pomenești că acum așteaptă să-i duc mîncarea în cameră.

— Poate că nu s-a sculat încă... — interveni Sessica.

— Du-te, drăguță — se adresă Sessie fiicei sale — du-te și trezește-o...

Sessica plecă, înfulecînd din cornul unt cu unt. Deodată i se auzi de sus vocea răcnită :

— Ah, e îngrozitor ! Bunicuța a murit !

Dougal puse liniștit ceașca cu ceai pe farfurie. Sessie stătea în același ei, dreaptă ca o lumînare.

— Moartă, drăguță ? — întrebă ea.

— Da — spuse Sessica, cu un calm ce depășea vîrsta ei. E sigur. Zace acolo țeapănă ca o rigă.

În momentul acela, Dougal făcu un semn autoritar soției sale. Ea îl urmă și intrară în cămăruța bătrînei, unde se opriră bruse.

Bătrîna era culcată pe spate, cu gura întredeschisă, cu obrazul rigid.

— Mamă ! — strigă patetic Dougal, ridicîndu-i mîna. Aceasta lunecă, căzînd înapoi pe plapumă.

Privea amîndoi chipul ce nu se mișca. După o pauză, Sessie îi șopti bărbatului :

— Gata, acum s-a terminat, Dougal, a scăpat de suferințe. Luă capătul plapumei și acoperi solemn fața palidă a bătrînei doamne Todd.

Dougal își privi soția și începu brusc să se jeluiască.

— Isuse Cristoase, Isuse Cristoase, biata mea mamă a închis ochii...

— A plecat în ceruri, la tatăl nostru, al tuturora, Dougal — îl consolă Sessie. Nu trebuie să ne îndoim de sfînta sa voință. Îl luă apoi pe Dougal de braț și-l duse jos. În bucătărie, bărbatul căzu frînt pe scaun.

— Compătimește-mă — geamu ei — biata mea mamă a murit.

— Nu ai nici o vină — îi asigură Sessie ferm — ai fost un fiu bun și ai făcut pentru ea tot ce se putea face. Era o bătrînică bună, dar mai devreme sau mai tîrziu trebuia să închidă ochii. Cînd te gîndești ce frumos și-a încheiat viața ! Nu bei ceva să te refaci ?

Dougal geamu din nou și dădu din cap. Sessica aduse o sticlă cu whisky, iar Dougal trase o înghițitură serioasă.

— Așa e mai bine — spuse Sessie. Reculege-te, omule, te așteaptă o mulțime de treburi. Certificatul din partea medicului, pompele funebre, asigurările...

Dougal ridică capul.

— Da, polița de asigurare. Răsuflă adînc. Bine, voi organiza totul, însă va fi multă treabă...

Se ridică, își puse șapca și ieși.

Mai întîi se îndreptă spre Arden House. Îi deschise ușa Lanet.

— Lanet, vreau să-l văd urgent pe domnul doctor ! — rosti sfîrșit Dougal. Știi, bătrîna mea mamă a murit...

„Bietul de el", își zise Lanet, făcîndu-și vînt. Apoi, reculegîndu-se, adăugă sever :

— Nu pe doctor nu puteți să-l vedeți acum ; e plecat cu asistentul său. Vi-l trimit pe asistent imediat ce vine din Marklea. Zicînd acestea, îi trînti ușa în nas.

„Nici un fel de compătimire, se gîndi Dougal. Fata asta nu știe nimic. Oh ! Bătrîna mea mamă... Iată, plîng de durere ca un copil". Pe drum spre pompele funebre din Kaochill mai opri cîțiva oameni pentru a le împărtăși, suspinînd, pierderea grea care-l lovise.

La magazinul de pompe funebre „Gibbson" comandă un sicriu aspectuos, dar care nu costa prea scump. Gibbson era un băiat bun, avu cuvinte calde pentru Dougal și îi promise o reducere de 5 la sută dacă i se plătește în numerar. Îi făgădui de asemeni că va trimite pe cineva seara să așeze pe bătrîna decedată în sicriu.

Dougal ajunse abia spre prînz acasă. Sessie îi pregătise o masă copioasă, de la care nu lipsea nici whiskyul.

— În asemenea momente trebuie să ne fortificăm — zise ea.

Se așezară la masă.

— Nu am poftă de mîncare — protestă Dougal cînd i se dădu farfuria. Apoi adăugă, îndreptînd spre gură o bucată respectabilă de carne : cu cred, totuși, că nu e bine ca omul să se lase copleșit de durere.

Sessie intră în vorbă.

— Ca să nu uităm : la cît se ridică pînă acum asigurarea ?

— Aproape cinci sute lire — răspunse în mod solemn Dougal, înfigînd furculița în cartofii din farfurie.

— Doamne, dar asta înseamnă o grămadă de bani...

— Da, într-adevăr, e o grămadă de bani... Auzi, cineva sună.

Sessie mă întîmpină în antreu.

— Cînd m-am întors din Marklea, Lanet mi-a transmis mesajul dv. Sînt neliniștit și zdruncinat : bătrîna doamnă a murit imediat după vizita în cabinetul meu. Ce s-a putut întîmpla ?

— Cred că nu vă veți supăra, domnule doctor, dacă nu voi merge cu dv. Ar fi prea mult să mai păcănesc o dată în camera aceea !...

Am urcat singur sus. Am ridicat rulourile. Primul lucru pe care l-am observat pe măsuța de lîngă fereastră a fost calmantul meu. Mă uitai la sticluță : lipsea o treime.

Mă apropiai repede de pat și ridicai pleoapele moarte. Mă uitai cu atenție și deodată începui să rîd în mine însumi. Am scos din trusă o sticluță cu amoniac puternic, pe care o pusei sub nasul bătrînei doamne. Un moment nu se întîmplă nimic, după aceea însă bătrîna începu să strănute cu zgomot.

Deschise obosită ochii, mă privi și începu să caște, în timp ce eu o zguduiam.

— Domnule doctor, domnule doctor, ce faceți aici ? Am dormit atît de bine...

— Ați luat cam mult din calmant, doamnă Todd.

Apoi băgai sticluța în buzunar și coborîi.

— Nu doriți o înghițitură de whisky, domnule doctor ? — mă întrebă în bucătărie Dougal cu o mutră de înmormîntare.

— Fie — răspunsei în mod sincer — cu toate că este pentru prima oară cînd aud că oferiți cuiva de băut.

Dougal, deznădăjduit, dădu emoționat din cap :

— Într-o asemenea ocazie alcoolul este necesar, domnule doctor. Biata mea mamă, pierderea ei m-a zdrobit complet !

— Cu toții sîntem distruși — îi secondă Sessie, pe un ton pios.

— Ce putem face ?! Noroc, Dougal.

— În sănătatea dv., domnule doctor !

— răspunse trist Dougal. Știți, vom avea nevoie de patru certificate, am asigurat-o de patru ori pe biata mamă !

Deodată se auzi de sus un zgomot puternic, urmat de trîntirea unei uși.

— Doamne ! — strigă palidă Sessie — ce s-a întîmplat ?

— Whiskyul este excelent, Dougal — făcui eu încetișor.

Se auzea cum cineva cobora scările încetișor.

— Auziți ? — strigă din nou Sessie — cineva coboară scările !

Ușa se deschise și în cameră își făcu apariția bătrîna doamnă Todd. Sessie rămase înmărmurită.

— Doamne atotputernice ! — țipă Dougal, și-și vărsă întreg paharul de whisky pe cămașă.

Familia Todd privea uluită cum bătrîna își așază scaunul la masă și-și încarcă farfuria cu mîncare. Mai întîi căscă, apoi rîse, iar apoi își luă carne, prăjitură și whisky, spunînd :

— Astăzi este o masă copioasă, iar eu sînt atît de flămîndă !

Se apucă să mănînce cu o poftă de neabătută ; eu am preferat să mă scol și să părăsesc tiptil armonioasa familie, lăsînd-o pradă fericirii de a fi regăsit-o pe bătrînă.

În românește de I. MIHNEA
Ilustrațiile de Tic PELTZ

FILM

Vom vedea în curînd

„un cartof, doi cartofi"

O familie fericită în care oamenii au uitat că au pielea de culori diferite. (În centru : Bernie Hamilton și Barbara Barrie în filmul „Un cartof, doi cartofi".)

Cine ar putea contesta buna-credință a acestui domn cumsecade, judecătorul din orășelul american Howard, care a chemat-o pe Ellen-Mary dintre tovarășele ei de joacă ? Întrebările lui par anodine :

— Ești fericită printre ai tăi ? Bunicii, mama, Frank ?

— Foarte fericită !

— Dar spune, ți-e drag frățiorul tău ?

— Frank II ? Sigur !

— El e însă altfel decît tine... ?

Unica scenă de paroxism emoțional dintr-un film care evită melodrama : „Un cartof, doi cartofi" de regizorul american Larry Peerce.

— Firește, doar e băiat !

Nimic de făcut ! Otrava nu se poate infiltra în sufletul acestei fetițe echilibrate. Ea nu știe că asupra familiei sale apasă un stigmat, nu știe ce înseamnă o „căsătorie mixtă", nu știe că pielea de ciocolată a frățiorului ei Frank II l-ar plasa undeva pe o treaptă inferioară față de ea, cea născută din părinți albi. Și acum, în mina acestui om paralizat de legile și prejudecățile rasiste stă puterea de a hotărî dacă Ellen-Mary va continua să trăiască fericită alături de mama ei și de noua ei familie sau va pleca dintre cei dragi pentru a urma pe un om străin care, după lege, e tatăl ei.

Luînd ca punct de pornire un fapt divers petrecut într-un orășel american autorii filmului „Un cartof, doi cartofi" (de ce oare, copilărescul „One potato, two potato" nu a fost tradus prin corespondentul său românesc „Ala-bala, portocala..." ?), scenariștii Hughes și Hampton și regizorul Larry Peerce au încercat să demonstreze, prin povestea Juliei Richards, virulența unui fenomen care nu are nevoie să recurgă întotdeauna la violență pentru a-și exercita ravagiile. Linșajul, tăroarea, vexațiile de ordin administrativ și economic sînt singurele manifestări ale absurdității și inumanității rasismului ? Dar abisul de revoltă și deznădejde în care e azvîrlit un copil pînă atunci fericit și echilibrat ? Dar umilința impusă unui bărbat integru și curajos, cărua culoarea pielii îi interzice să ia în mod eficace apărarea soției și a copilei sale adoptive ? Dar drama unei mame condamnate să-și piardă nu numai copilul, ci și respectul acestuia ?

Poate că, rezumate astfel, situațiile din „Un cartof, doi cartofi" par să invite la o viziune melodramatică a situației. Dar adeziunea pe care o solicită filmul lui Peerce nu este de ordin exclusiv sentimental. Tonul reținut, sinceritatea expresiei, refuzul efectelor vădesc efortul de obiectivitate al autorilor, dorința lor de a polemiza fără patimă, cu generozitatea celui conștient de dreptatea cauzei sale. Pledoaria lor nu este în favoarea negrilor. Nu este cruțat astfel nici un anumit exclusivism al părinților lui Frank, potrivnici la început căsătoriei sale cu Julie Cullen ; nu e trecut cu vederea nici refuzul brutal al lui Frank de a primi compătimirea, poate jignitoare pentru mîndria lui, a colegului său de birou. Autorii filmului pledează pentru om, pentru demnitatea lui, pentru dreptul de a avea încredere în semenii săi.

În acest sens, scenele lirice ale plimbării prin noapte a celor doi îndrăgostiți, cu momentul neașteptat în care Julie și Frank se joacă întocmai ca niște copii, au o semnificație deosebită. Ele nu sînt destinate doar să introducă o nuanță de gingășie într-un șir de imagini cvasi-documentare despre viața de toate zilele a orașului ales de Julie Cullen pentru a-și reface viața. Joaca lor, ca și atmosfera destinsă din casa fermierului Richards, constituie terenul de autentică omenie pe care s-a produs înfiripirea celor doi îndrăgostiți, terenul pe care văd ei posibilă construirea căminului lor.

Nu e lipsit de nuanțe nici portretul lui Joe Cullen, fostul soț al Juliei. Un om slab, instabil, pe care teama de propria sa mediocritate l-a îndemnat să fugă în lume, părăsindu-și familia în voia soartei. Dorul său de o viață de familie, dorința de a-și recîștiga dragostea copilului sînt neprefăcute. Dar ceea ce-i dezlănțuie violența este amorul propriu de mascul, jignit că soția lui poate fi mai fericită cu altul, ba mai mult : cu un negru. Încrîncenarea cu care luptă să destrame această fericire, revendicîndu-și drepturile asupra fetiței, ca asupra unui obiect neînsuflețit, reveleză natura lui slabă, lipsită de demnitate. Iar sentința deși îi dă cîștig de cauză nu constituie pentru el o victorie morală.

Pînă și judecătorului i se găsește un rudiment de justificare pentru hotărîrea lui, de loc solomonică. Deși e încredințat că familia Richards îndeplinește toate condițiile pentru a-i asigura fetiței o educație exemplară și o copilărie fericită, el o smulge de lîngă mama ei, în numele grijii pentru „apărarea privilegiilor pe care i le rezervă în viitor singele ei neamestecat". Ellen-Mary va fi astfel o femeie albă înzestrată cu toate drepturile, în afară de acela de a privi cu încredere în jurul ei. O femeie albă respectată, dar cu sufletul iremediabil traumatizat, deoarece un moment ca acela al despărțirii de casa părintească lasă urme de neșters.

Cînd înțelege că nu e vorba de o simplă plimbare, ci că pleacă pentru totdeauna cu Joe Cullen, Ellen-Mary se opune mai întîi. Doar n-a făcut nimic rău ; pentru ce să fie alungată de acasă ? ! În fața chipului impietrit al mamei, se revoltă și începe s-o lovească cu pumnii. Cullen o urcă apoi cu silă în automobil. Și ne zguduie imaginea finală a copilei cu obrazul acela răvășit de lacrimi care prin fereastra din spate a mașinii imploră : „Iartă-mă, mamă ! Nu mă pedepsi ! Am să fiu cuminte ! Nu mă alunga ! Am să fiu cuminte ! Cuminte !"

Paroxismul scenei a fost în mod logic pregătit de gradația sobră a acțiunii, astfel că această unică secvență în care se văd lacrimi — și încă lacrimi de copil ! — au frizează melodrama. Aci nu mai poate fi vorba, firește, de o tratare sobră. E prea stridentă nedreptatea pentru a putea pretinde protagoniștilor o comportare reținută. Dar tonul a fost imprimat de interpretarea dată pe parcursul filmului — în special de interpreții principali, Barbara Barrie (Julia), Bernie Hamilton (Frank Richards) — pe linia unei vibrații calde și discrete. Singurele momente de violență fiind introduse de apariițiile lui Joe, în interpretarea de ajuns de abruptă a actorului Richard Mulligan.

De altfel meritele performanțelor actoricești ale filmului au fost recunoscute în mod unanim la Festivalul filmului de la Cannes 1964, unde actrița Barbara Barrie a fost distinsă cu Premiul celei mai bune interpretări feminine. Această distincție a avut în plus darul de a atrage atenția asupra unui film curajos, care nu dezbate doar una din cele mai arzătoare și mai delicate probleme ale actualității americane, ci mai ales cheamă la apărarea miezului de omenie din inima fiecăruia dintre noi.

Ana ROMAN

Umor de peste hotare

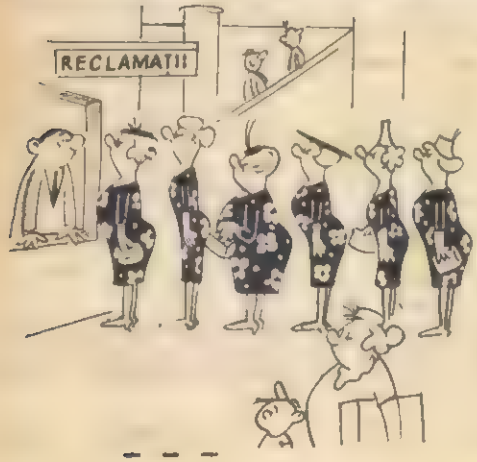

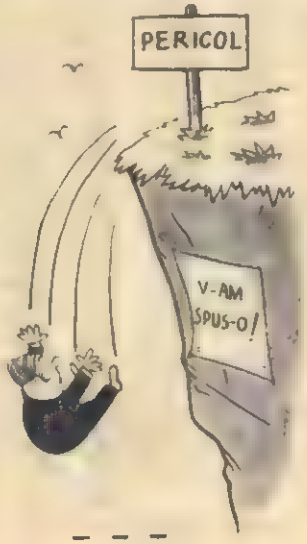

– I-ai pozat nud ?
– Dacă a insistat atîta...

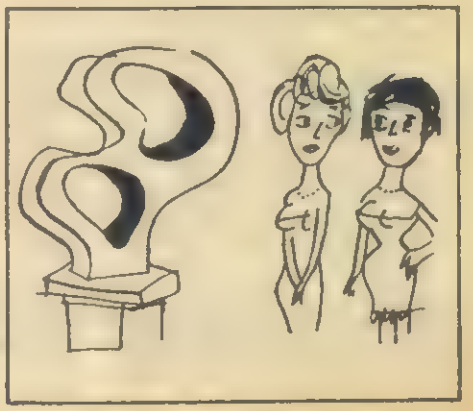

Din agenda festivalurilor

„20 DE ORE"

(Marele Premiu la Festivalul de la Moscova)

Antal Pager

Am văzut la Moscova, în zilele Festivalului internațional al filmului, ultima creație, cea de-a zecea, a regizorului maghiar Zoltan Fabri : filmul **20 de ore**. Din capul locului trebuie să subliniem că decizia juriului îi plasează în contextul operelor cinematografice distinse (în șirul edițiilor) cu Marele Premiu și deci în vecinătatea valorică a unor filme ca **Insula** lui Kaneto Shindo, **Cer senin** de Grigori Ciuhrai, **8 și jumătate**, fascinantul film al lui Fellini. O vecinătate prestigioasă, pe care **20 de ore** o merită și o justifică pregnant prin calitățile sale.

Filmul are ca punct de pornire un roman-reportaj axat pe ancheta întreprinsă de un ziarist într-un sat din Ungaria, unde încearcă să stabilească circumstanțele unei morți tragice. Rezultatul acestor investigații îl constituie cronica ultimilor ani ai satului unguresc, o frescă social-politică de mare profunzime. Retrospecțiile filmului dau acțiunii o mare mobilitate, prezentul și trecutul (trecutul foarte apropiat sau ceva mai îndepărtat) alternează, completîndu-se și desenînd drumul pe care l-au parcurs personajele filmului din anii imediat următori eliberării Ungariei și pînă înspre zilele noastre. Principalii eroi ai filmului sînt patru prieteni vechi, deveniți, încă din 1945, fruntașii transformărilor sociale, cei care au organizat împărțirea pămînturilor moșierești, inițiatorii primei cooperative agricole. Unul, Joska, este o minte luminată, care nu se abate de pe căile rațiunii, fiind totodată un iubitor de oameni în sensul profund al cuvîntului ; altul, Anti Balogh, cu mentalitatea unor generații de oameni săraci care l-au premers de veacuri, oscilant uneori tocmai din pricina prea adînc întipăritelor complexe sociale ; al treilea, Beni Kócsis, un om generos, care suportă cu stoicism și cu resemnare loviturile sorții ; în sfîrșit, al patrulea, Sandor Varga, unul dintre principalii organizatori ai satului nou, om cu o natură violentă, despotică și, cum se va dovedi pe parcurs, fanatică...

Întîmplările dramatice, ai căror eroi sînt cei patru, grefate pe fondul pregnant al transformărilor din agricultura Ungariei socialiste, vorbesc de la sine despre anii frămîntați în care noul a cîștigat bătălie după bătălie, impunîndu-se ca o necesitate.

Este un prim mare merit al peliculei, acela de a sintetiza povestea celor patru prieteni, de a o încadra în evoluția generală a satului maghiar de după 1945. Și, ceea ce este de asemenea foarte important, filmul nu se mulțumește cu înfățișarea celor patru destine, ci desenează puternic confruntarea unor mari pasiuni umane.

Zoltan Fabri continuă în **20 de ore** căutările stilistice care i-au prilejuit de atîtea ori izbînzi artistice, completîndu-le, aprofundîndu-le. Măiestria regizorului este relevată, în primul rînd, de savanta îmbinare a retrospecțiilor cu prezentul, într-o compoziție unitară în care nu cronologia propriu-zisă este urmărită preponderent, ci cronologia stabilirii adevărurilor umane. În acest joc al planurilor temporare există un ax solid — ancheta ziaristului — care unește episoadele, le explică, le motivează, le analizează și le limpezește. Poate că, uneori, acțiunea devine exagerat de contorsionată, dar acest fapt nu supără; tocmai pentru că filmul are un temeinic filon director.

În distribuția filmului figurează unul dintre cei mai reputați actori ai scenei și ecranului maghiar, Antal Pager, laureat anul trecut la Festivalul de la Cannes cu Premiul de interpretare masculină pentru compoziția din filmul **Ciocîrlia**. Interpret a peste 120 de roluri pe ecran, Antal Pager a jucat în ultima vreme în filme ca : **Permis de a călca pe iarbă, Mă adresez ministrului, Marș militar, Paradis pierdut, Vila Negra.** În **20 de ore,** Antal Pager, interpretul lui Joska, realizează un personaj complex, străbătut de un puternic umanism. Îl secondează Ianos Görbe, interpretul lui Anti Balogh. De altfel, cele două personaje realizează una din cele mai frumoase secvențe ale filmului : o bătaie dură, cu lovituri tari, necruțătoare, o bătaie neiertătoare, dar în urma căreia — și prin care — cei doi își regăsesc prietenia adevărată, tulburată și începută cu ani în urmă. Din distribuție mai fac parte și alți actori desăvîrșiți : Adam Szirtes (Beni Kócsis), Istvan György (Sandor Varga), Emil Keres (reporterul).

Prin premierea la Festivalul filmului de la Moscova cu cea mai înaltă distincție a Marelui Juriu (alături de primele două serii ale filmului lui Bondarciuk **Război și pace**), laureat, de asemenea, cu cea mai înaltă distincție a juriului Federației internaționale a criticii cinematografice, **20 de ore** — poate cel mai interesant film al festivalului moscovit — a trecut cu succes proba intrării în circuit internațional.

Călin CĂLIMAN

PE PLATOURI

■ Unii dintre cititorii noștri își vor fi amintit de filmul „Emirul din Buhara", al cărui erou — înțeleptul și descurcărețul Nastratin — a fost interpretat de actorul sovietic Lev Sverdlin. În afară de această realizare, cineaștii sovietici au mai produs de atunci încă două pelicule al căror erou era același Nastratin, firește în situații diferite. În prezent în studiourile „Tadjikfilm" se turnează o a patra ediție Nastratin, intitulată „Cele 12 morminte ale lui Nastratin Hogea". În rolul hîtrului erou popular, actorul Başir Safar-ogli (în fotografie).

■ Preocupat în măsură tot mai mare de funcția de director al Teatrului Național din Marea Britanie, marele actor englez Laurence Olivier găsește totuși timp și pentru roluri în filme, alegîndu-le însă pe acelea care-i răpesc cît mai puțin timp din munca sa cu scena. Astfel, el turnează în momentul de față roluri mai mici în filmele „Khartum" (protagonist, Charlton Heston) și în „Bunny Lake a dispărut".

■ După o lungă serie de comedii ușoare realizate în Franța (dintre care două au rulat și la noi), reputata stea a ecranului francez Dany Saval și-a mutat „sediul" la Hollywood, unde turnează alături de Jerry Lewis și Tony Curtis în comedia „Boeing, Boeing". Ambii actori americani, dar mai ales primul, s-au arătat surprinși de talentul tinerei actrițe franceze.

■ „Vreau să tratez în acest film aspectul pozitiv al tineretului, să demonstrez că există destui tineri capabili nu numai să-și cîștige existența, dar să și iubească, să aibă sentimente umane. Vreau să înfățișez tineri care nu se trișează unul pe celălalt..." Cuvintele — adevărată profesiune de credință — constituie declarația unui regizor francez debutant, **Paul Lasry, care a început filmările la „Vremea speranței".** El are în acest scop drept colaboratori pe Charles Aznavour și Georges Garvarentz ca autori ai muzicii și pe Pascale Audret, Marie-France Boyer și Madeleine Robinson printre interpreți.

■ În pofida unui titlu mai mult decît banal — „Amorurile unei blonde" — cel de-al doilea film din cariera regizorului cehoslovac Milos Forman tratează o temă de o arzătoare actualitate : tineretul contemporan și dragostea. În legătură cu filmul și realizatorii lui, două lucruri notabile : 1) regizorul Forman a obținut cu filmul său de debut — „Asul de pică" — Marele Premiu al Festivalului de la Locarno 1964 ; 2) în noul film debutează ca protagonistă Hana Brejchova, sora celei mai cunoscute actrițe a ecranului cehoslovac.

■ Rossana Podesta, frumoasa actriță italiană, protagonistă a superproducțiilor „Ulise", „Elena din Troia", „Sodoma și Gomora" etc., interpretează sub îndrumarea soțului său, regizorul Marco Vicario, rolul unei aventuriere în filmul „Șapte oameni de aur", realizat după romanul cu același nume de J. B. Gadstad Green.

Iat-o sub această înfățișare insolită, doar una din ipostazele eroinei.

■ O piesă mult discutată, într-o transpunere cinematografică mult discutată, cu o interpretă — Elizabeth Taylor — mult discutată : „Cui îi e teamă de Virginia Woolf", a tînărului dramaturg american Edward Albee.

■ După ce a jucat în diverse filme de o valoare artistică mai mult sau mai puțin îndoielnică, frumoasa Ursula Andress a venit la Roma pentru a turna „A zecea victimă". De data aceasta există un gir în ce privește valoarea filmului : prezența pe generic a numelui lui Marcello Mastroianni.

■ S-a încheiat o dispută între două actrițe franceze de frunte. E vorba de Simone Signoret și Jeanne Moreau, care intenționau să interpreteze fiecare rolul principal feminin într-un film realizat după romanul „Marinarul din Gibraltar" de Marguerite Durras. Disputa a luat sfîrșit în favoarea lui Jeanne Moreau, care va începe turnarea la iarnă. Regizor, englezul Tony Richardson.

– Degeaba te bucuri. Le duc la reparat...

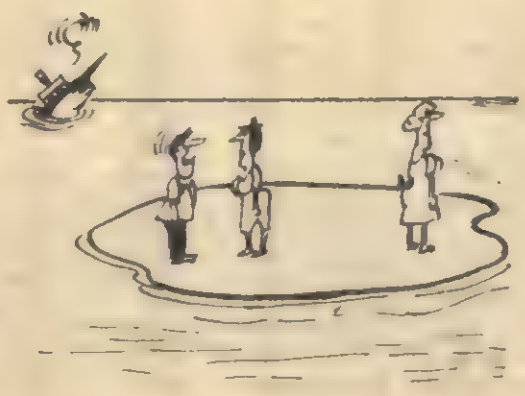

– Și cît mai are de gînd maică-ta să rămînă la noi ?

– I-ai luat numărul ?

LA DRUM !

SPRE CRESTELE DE CALCAR ALE PIETREI CRAIULUI

In concertul grav, maiestuos al Carpaților noștri, Piatra Craiului pare un strigăt de biruință miraculos materializat într-o gigantică lamă de calcar ; un strigăt care izbucnește spre înălțimi cu acutele de o zguduitoare frumusețe ale crestelor sale, albe ca marmura unui fronton de templu antic.

Dar una este să admiri de la distanță această superbă catedrală a naturii și alta să-i treci pragul pentru a cunoaște nenumăratele-i podoabe.

Cum să pătrundem în această lume a frumuseților de piatră ? În primul rînd, lăsînd de o parte prejudecata că Piatra Craiului îți cere calități și echipament de alpinist. Este adevărat : drumurile în acest masiv sînt mai lungi (cabanele sînt încă puține) și au cîteva porțiuni mai dificile. Cu o rezistență pregătită în cîteva drumeții, cu talpă de cauciuc sau microporos la o încălțăminte comodă (ghete de baschet de exemplu), într-un grup echilibrat, se poate cutreiera muntele pe principalele poteci. Se poate parcurge și acel perete apusean (Westwand) pe care unii îl consideră un preludiu la alpinism.

Intrarea în masiv este înlesnită de calea ferată Brașov-Zărnești (27 km), apoi de calea ferată forestieră Zărnești-Plaiul Foii (12 km). Grupul cabanelor de la Plaiul Foii, situate la poalele versantului vestic, constituie punctul de plecare nu numai în această excursie, dar și spre alte părți ale masivului.

Vom porni așadar de la Plaiul Foii, la primul ceas al dimineții (drumul e lung !), pe valea Tămașului, urmînd marcajul cu bandă roșie. Ajunși — după aproape o oră de mers — la valea Șpirlei vom privi uluiți abruptul apusean care ne apare de aici copleșitor și inaccesibil. Și totuși... peste cinci ore vom fi sus, acolo unde ai crede că numai piciorul caprelor negre a cutezat să calce.

Iată cum ! Lăsăm la o parte valea Șpirlei și urcăm pe Bîrsa Tămașului, ajungînd, cam într-o oră, la stîna din Tămaș, de unde avem o perspectivă mai largă spre fantasticul abrupt. Mai consacrăm o oră de mers, pe care o încheiem pe o potecă bolovănoasă, etapei care ne duce la 1 640 de metri altitudine, la Zăplaz. Sub acest nume, Piatra Craiului ne înfățișează una din ciudatele sale podoabe : un impresionant șir de arcade și bolți de calcar strălucitor în care apa a săpat ochiuri, încadrînd în rotunjimile lor imperfecte cîte o fărîmă din albastrul intens al cerului.

Ocolind arcadele, poteca ne va purta, timp de trei ore de urcuș mai greu — dar înlesnit, în porțiunea cea mai dificilă, de trei cabluri (în punctul „La Lanțuri") — pînă la creasta muntelui, pe șaua dintre vîrful Grindului (2 229 m) și vîrful La Om (2 239 m). Sub acest vîrf vom face popasul de prînz, nu prea îndelungat, căci pentru a ajunge la cel mai apropiat adăpost, refugiul de sub Vîrful Ascuțit, avem nevoie de aproximativ încă patru ore. De acolo vom putea coborî la cabana Curmătura, de unde ne despart de Zărnești 3-4 ore de mers (pe drum marcat cu bandă galbenă) sau vom reveni la cabana Plaiul Foii, de unde vom folosi din nou traseul forestier pentru înapoierea la Zărnești.

S. BONIFACIU

COLȚUL AUTOMOBILISTULUI

E de prisos?

Emoțiile au trecut. Automobilul se odihnește în garaj, în curte sau chiar pe stradă, în fața locuinței.

Au încetat și discuțiile cu soția asupra culorii mașinii și tapițeriei — mie mi-a plăcut bej și ea voia alb cu tapițerie roșie... Carnetul de conducere se află la locul lui în portmoneu — uf !... ce mai emoții — iar concediul bate la ușă.

Ultima formă a programului de concediu — după discuții interminabile — s-a întocmit, itinerarul s-a stabilit, kilometrii sînt calculați, banii sînt pregătiți. Toți și toate așteaptă „startul".

Nu, nu am uitat nici repetiția de 200-300 km pe care am făcut-o joia trecută pentru a ne acomoda Fiatul și a-mi verifica rezistența. Corespundem întru totul și eu, și mașina.

Toată ziua nu m-am mișcat de lîngă automobil. Mîine în zori plecăm. Am verificat, am controlat, dar mai ales am încărcat... toate bagajele dichisite de soția mea din timp.

Era să uit. Unde este trusa de scule ?... Nevastă-mea nu prea vrea s-o luăm, pe motiv că mașina este nouă și mai ales pentru că „zdrăngăne" la spate și o enervează. Eu totuși o iau, mai știi ?

S-o desfac sau să n-o desfac ? O desfac, pentru ca s-o leg mai bine, să nu mai sune sculele. Vreau să am liniște.

Îmi aduc aminte că anul trecut un coleg de serviciu mi-a povestit ce necazuri a avut în concediu cu mașina lui. A făcut „turul României" : 2 500 de km. Nu-i puțin ! Ba o bujie, ba un bec, ba o pană de cauciuc ș.a.m.d.

Pentru anul acesta și-a pregătit un inventar de tot ceea ce este necesar ca să prevîntîmpine necazurile cu mașina. Mi-a dat și mie o copie. Iat-o :

— trusa cu scule completă din dotarea automobilului ;
— roata de rezervă pregătită pentru schimb, eventual încă o cameră bună ;
— o canistră de 15-20 litri cu benzină ;
— un bidonaș din material plastic cu un litru de ulei ;
— un bidonaș cu 0,250-0,300 litri lichid de frînă (sticlele trebuie evitate) ;
— o cutie cuprinzînd :
— două bujii ;
— becuri diferite (far, lanterne, semnalizatoare) ;
— un condensator, eventual chiar și o bobină de inducție ;
— un set de contacte platinate (platine) ;
— membrană pompă benzină ;
— două seturi garnituri, unul pentru pompa centrală de frînă și unul pentru cilindrul receptor ;
— piulițe, șuruburi, șaibe și splinturi diferite ;
— o pilă mică, hîrtie abrazivă, sîrmă și bandă izolatoare ;
— o cutiuță cu unsoare și dacă este posibil chiar un tecalemit mic (pompă pentru gresat) ;

— o curea trapezoidală pentru ventilator ;
— trusa pentru pene de cauciuc și cutia cu petice calde ;
— bumbac, cîrpe diferite, burete, piele de căprioară ;
— salopetă (halat), un basc, săpun, prosop ;
— lampă portativă sau lanternă.

Le-am așezat frumos în portbagaj și să știți că nu ocupă prea mult spațiu. Acum pot pleca liniștit. Dea „Domnul" să nu am prea multă nevoie de ele...

Ing. S. LUCIAN

POVESTEA VORBEI

Ceva despre fanatici

La romani, *fanatismul* era pus în legătură cu religia : un *fanaticus* era un om ale cărui gesturi, vorbe și fapte erau atribuite unui impuls divin. La această presupusă comunicare directă între om și divinitate puteau ajunge slujitorii templelor ; ideea e sprijinită de originea cuvîntului *fanaticus*, derivat din *fanum* (= templu). Tot din *fanum* se trage și *profanus* (în românește profan), adică persoană „din afara (pro-) unui templu", „neinițiată în tainele cultului" și apoi „neinițiată" în general.

În Orient, entuziasmul orb al fanaticilor se realiza prin consumarea unui praf extras din planta denumită științific *Cannabis indica*, o specie de cînepă exotică : acesta este *hașișul* (cuvînt arab). Existau în Orient principi care dădeau hașiș unor slujitori ai lor ; cu mințile tulburate, aceștia erau gata la orice și stăpînii îi foloseau pentru a ucide pe dușmanii lor personali. Numele acestor ucigași a pătruns în limbile din apusul Europei în vremea cuceririi arabe, suferind unele schimbări firești de pronunțare. De exemplu, în italienește *hașiș* devine *ascisc*, iar criminalul consumator de hașiș se numește *assassino*. De aici provine *assassin* din franceză și apoi din română. Din cauza diferenței de rostire la care s-a ajuns, astăzi nu mai identificăm în cuvîntul *asasin* numele hașișului și nu avem de ce să bănuim că altădată asasinii erau niște criminali fanatici, care acționau orbiți de efectul unui narcotic oriental.

Sorin STATI

TURTURICĂ

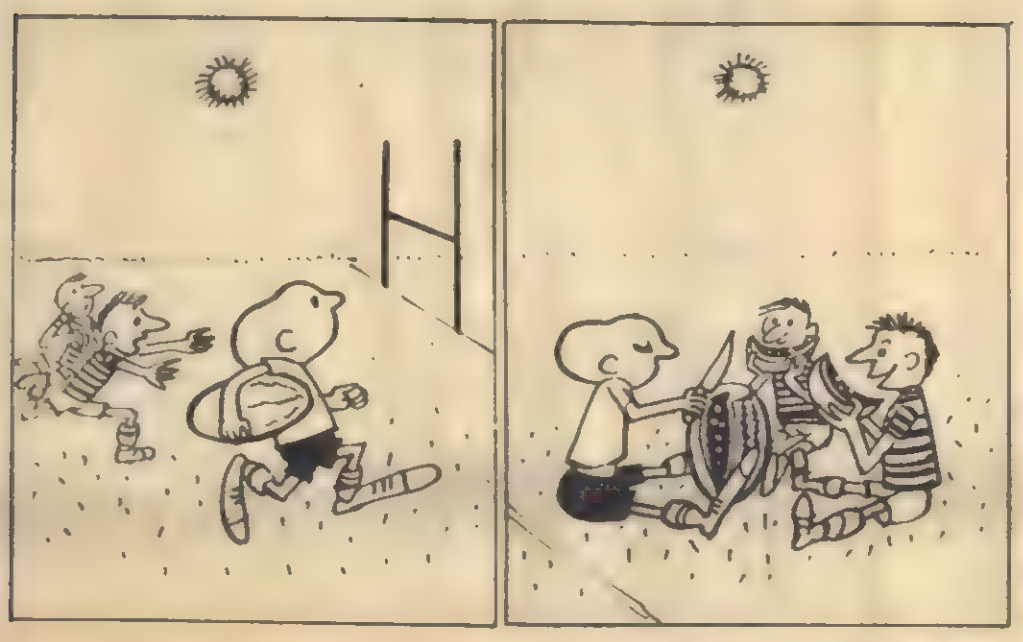

Gh. CHIRIAC

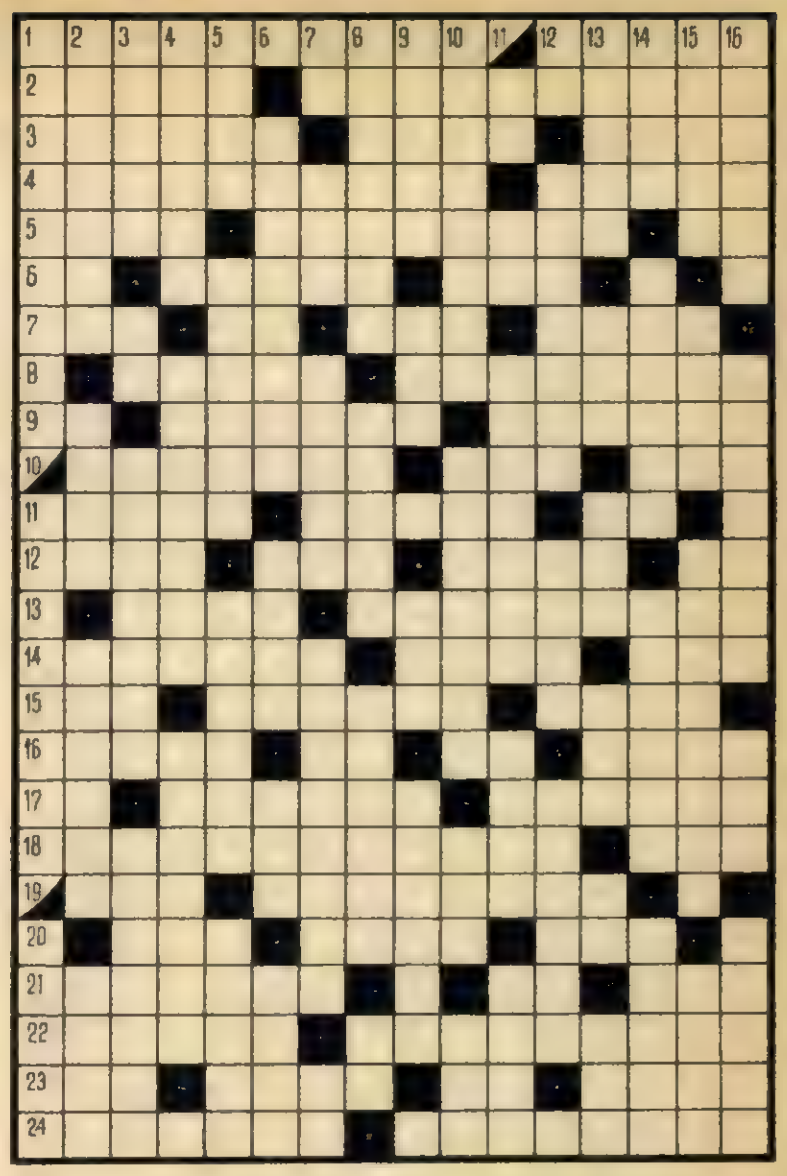

CULINARĂ

16/24

ORIZONTAL : 1) Spanac (pl.) — Fără pic de zeamă. 2) Îmbucări — Cîrnați de porc preparați cu mult piper și usturoi. 3) Auxiliare ale bucătăriilor — Mișcare ritmică provocată de contractările inimii — Cinstire. 4) Unități comerciale cu articole comestibile — Preparat din lapte, ouă și zahăr, servit ca desert sau adăugat ca ingredient la unele prăjituri. 5) Verb comun la prepararea mititeilor, sarmalelor și pîrjoalelor — Servicii de masă — La marmeladă. 6) Agățat la un capăt — Covrig — Diminutiv masculin. 7) Livadă (trans.) — Secure ! — Pronume — Nelipsită de la bucătărie. 8) Piperat — Șip (dim.). 9) Poftim — Pus — Ca la țară. 10) Coastă de porc (pl.) — Povestea cu cocoșul roșu — Din băcănie ! 11) Pom al cărui fruct se prepară cu sos — Gătit — Cere ! 12) Aer — În mijlocul raionului — Codași, buni de rasol — O felie de salam ! 13) Mîndria cofetarilor — Curățați. 14) Procesiuni — Cunoscută unitate alimentară bucureșteană — Îi place carnea de pasăre (pl.). 15) Pește slab, bun de salată — Ciorbă lungă (masc.) — În uvertura meniului. 16) Apărută pe nepusă masă... — ... la sarmale ! Material pentru tort — Uite. 17) Poftim ! — Strîns la un loc — Mustul care nu mai e dulce. 18) Atrăgătoare — Reflexiv. 19) Întocmai — Instrumentul birocratului. 20) Intră în tratație ! — Venit domnesc — La unele feluri ! 21) Roșii — Cel nou e întîmpinat cu masa întinsă — Zgomot de tacîmuri. 22) Turtită — Pastă preparată prin fierberea cu zahăr a fructelor. 23) Doctorand (abr.) — Cuptor (mold.) — Dînsa — Pantalon rustic. 24) Bomboane — Chiftele în sos cu foi de dafin.

VERTICAL : 1) Locul unde sînt preparate bucatele (pl.) — Tremură-n bucate — Infinitivul așteptărilor... prăjite. 2) Aceeași ciorbă (fem.) — Ascuțit — Furnizoare de fructe — Bun la tavă sub formă de mezeluri etc. 3) O gaură în covrig... — ...și niște resturi de cîrnați — Fabrică oțet (pl.) — Teatrul satiric muzical. 4) Face obiecte de aramă — Indispensabil la prepararea murăturilor, cîrnaților, mititeilor, piftiei și a... mujdeiului — Arbore exotic din fructele căruia se prepară o băutură răcoritoare. 5) Delectau pe participanții la festinurile antice — Înverșunați — Prăjituri în formă de sul — Gustare înaintea primului fel de mîncare (mold.). 6) Pîinile cînd s-au învechit sau fripturile cînd au stat prea mult la cuptor — Oraș în India — Dat cu ulei — Rege biblic. 7) Țepite — Tot (reg.) — Bucium mic făcut din scoarță de arin (reg.) — Slăbiciune extremă provocată de lipsa de hrană — Resturi de sarmale. 8) Se bagă în ciorbă — Circ german care a dat spectacole și la București — Sine qua non-ul fericii — Masă pe jumătate. 9) Tatăl vițelului (pl.) — Acest — Sediul răbdărilor prăjite — Pătlăgică. 10) Înghețată (masc.) — Mititei — Bun pentru orice — La hrean ! 11) Dese ! — Diftong — Ardeiați — Copoii aromelor — Gustul migdalelor lui Topîrceanu (sing.). 12) Unu și cu una ! — Dospit — Burlaci (fig.) — Lună (pl.). 13) Ațe mai groase — Șal anagramat — Pastă preparată din făină de porumb — „... cirip" — Articol — Pește bun pentru rasol. 14) Masa de seară (pl.) — Prepară plînea — Auresc obiectele... — ...întrebuințate (sing. fem.). 15) La orice fel de preparate — Moral — Pregătește în fel și chip... mușchii — Stropit. 16) Toast prelungit — Răstimp de liniște în cadrul unei perioade frămîntate (pl.) — Murați pe urmă — Și acum... poftă bună.

Nicolae AMARIEI

Dezlegarea jocului „MÎNDRELE NOASTRE PODGORII", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) VITA DE VIE — COTNAR. 2) IRIGARI — ODOBESTI. 3) NICULITEL — TARI — S. 4) AMAR — GANIMEDE — AL. 5) TE — IDOM — CUS — NURI. 6) SIDONIA — STI — RIN. 7) OCNA — ANTICI — OMAG. 8) LUT — G — ALBA — ARAD. 9) I — AMAN — OITA — ETNA. 10) TERAZ — S — SONA — OAC. 11) EMINESCU — TATAR — L. 12) ITALIA — MONOLITA. 13) OSO — ANTRENATI — OM. 14) VARA — AI — DES — CUPA. 15) IR — NS — URAL — DORIT. 16) D — ACIA — IL — LATIRE. 17) INSUFLETITA — ETC. 18) U — ATOSI — IASI — EEM. 19) VRANA — O — RT — ALAI. 20) BEA — ACICULARE — ND. 21) US — PRIMAVARA — AUA. 22) TEMA — AURA — IRIS — S. 23) ULISE — NICORESTI. 24) CABERNET — VESTITI.

dialog cu cititorii

GEORGE ENESCU ȘI PROZA SA

„Am auzit că George Enescu ar fi scris și lucrări de proză. E adevărat ?"

Valentin COZUC
București

Răspunde EMIL MANU, redactor la Editura muzicală.

Sînt cunoscute în istoria muzicii cazurile în care mari compozitori și interpreți au fost și autori de memorii, eseuri și cronici muzicale. Berlioz a scris un masiv volum de *Memorii*, Liszt a închinat o lucrare monografică lui *Chopin*, Stravinski și-a publicat amintirile.

De curînd Editura muzicală a Uniunii compozitorilor din țara noastră a editat un volum omagial *George Enescu*, întocmit de un colectiv sub îngrijirea academicienilor Mihail Jora și George Oprescu. În această valoroasă lucrare, în afara biografiei complete a operei sale de compozitor și interpret și în afara unor exhaustive mențiuni cronologice, se publică o *Antologie de texte* și *Gînduri* ale lui George Enescu. Din aceste materiale Enescu nu apare numai ca un mare compozitor și interpret de valoare mondială ; la fiecare pas textele întregesc figura unui mare artist-cetățean și a unui gînditor ale cărui mărturisiri sînt un adevărat capitol de estetică, iar prin căldura și luminozitatea frazei sale, a unui liric care a adus poeziei cele mai esențiale omagii.

Relațiile lui Enescu cu scriitorii și artiștii plastici sînt vechi : în 1910, la Paris, înființează împreună cu sculptorul Constantin Brâncuși și pictorul Th. Pallady o asociație pentru ajutorarea tinerilor români veniți la studii în Franța. În 1915 alături de Tudor Arghezi, Gala Galaction și alții semnează manifestul asociației *Arta* ; în 1917, la un concert al său dat pentru răniți, citesc scriitorii : Nicolae Iorga, Mihail Sadoveanu, Octavian Goga, Mihai Codreanu, Cincinat Pavelescu etc. ; în 1931 scriitorii români îl sărbătoresc printr-o manifestare în cadrul căreia vorbește Liviu Rebreanu ; în 1945, la sala Dalles, concertul lui Enescu este urmat de lecturi ale unor scriitori ca Mihail Sadoveanu, Demostene Botez, Alex. Philippide.

Printre scriitorii de peste hotare care l-au apreciat citățm în primul rînd pe Marcel Proust.

La Paris, în 1955, Bernard Gavoty a publicat în Editura Flamarion *Amintirile lui George Enescu* (Les souvenirs de Georges Enesco).

În scrierea sa, Enescu aduce un elogiu strălucit poporului nostru, caracterizînd folclorul românesc ca fiind „mai savant decît toată muzica așa-zisă savantă". Țăranul român are „instinctul proporțiilor, poartă muzica în el".

Vorbind despre meșteșugul artistic, Enescu nu concepe „elevația spirituală" decît prin muncă : „Omul nu posedă toate antenele și toți lobii cerebrali pentru a sesiza frumosul. Acesta se dezvoltă prin exerciții. Lobii vibrează cu frumosul, care este o realitate vie, cosmică".

O DEZBATERE: BRÂNCUȘI ÎN PARCURILE CAPITALEI...

Interviul intitulat „Mîine în parcurile Bucureștiului", apărut în nr. 18 din 1 Mai al revistei noastre, a stîrnit nenumărate ecouri. Despre unele din ele s-a mai vorbit în precedentele apariții. Unul dintre ecouri — cel din scrisoarea cititorului nostru Șerban Constantin din Vulcan — a fost publicat în „Flacăra" nr. 24 din 12 iunie, la rubrica „Dialog cu cititorii"

În numărul de față publicăm spicuiri din alte cîteva scrisori primite în ultima vreme, în care cititorii noștri iau atitudine, pro și contra, față de proiectul creării unei „perspective Brâncuși" în parcul Herăstrău.

Astfel, tov. *Paul Ghinea* din Tr. Severin ne scrie că „în locul perspectivei «Brâncuși» ar fi preferat ridicarea unei statui într-unul din parcurile bucureștene, în memoria marelui nostru sculptor. De asemenea — continuă tov. Ghinea — cu banii necesari pentru realizarea copiilor după operele lui Brâncuși de la Tg. Jiu, mai bine s-ar achiziționa cîteva din operele marelui nostru artist aflate peste hotare ; aduse în patrie ele ar înfrumuseța parcurile și ar îmbogăți muzeele noastre, în care genialul sculptor este, din păcate, prea puțin reprezentat".

Tovarășa *Maria Coroban* din Petroșani se întreabă dacă „monumentele originale din parcul orașului Tg. Jiu vor mai avea valoarea artistică pe care o au acum, dacă li se vor face replici" și răspunde afirmînd că niciodată aceste opere nu vor mai fi privite cu aceeași curiozitate și admirație, nici în Capitală unde vor fi așezate copiile și nici în inima Gorjului, la Tg. Jiu, unde vor rămîne originalele. „Nu concep și nu pot admite copii după operele lui Brâncuși", conchide tov. Coroban

„Care este cea mai veche competiție mondială de fotbal ?"

Iordan LUCHIAN
com. Rimnicu de Jos, rn. Istria

Răspunde VICTOR BANCIULESCU, ziarist sportiv.

PRIMA COMPETIȚIE MONDIALĂ DE FOTBAL...

Cea mai veche competiție mondială de fotbal a fost fără îndoială turneul olimpic de fotbal, prezent pentru prima oară în programul Jocurilor Olimpice la ediția a II-a, în 1900. De atunci, cu excepția anului 1932, turneul de fotbal nu a lipsit de la nici o ediție a J. O. Echipa României a jucat întîia oară la un asemenea turneu în 1924, cînd a fost învinsă în turul II de echipa Olandei cu 6: 0.

Un campionat mondial de fotbal se dispută pentru prima oară abia în 1930. Organizarea competiției este acordată Uruguayului, care cîștigase ultimele două turnee olimpice (1924, 1928). Valorificîndu-și din nou superioritatea tehnică, echipa țării gazdă cîștigă campionatul, învingînd în finală pe rivala ei tradițională, echipa Argentinei cu 4:2. La această primă ediție a campionatului mondial, din 1930, participă și echipa României care învinge echipa Perului cu 3:1, dar pierde apoi cu 4:0 în fața echipei Uruguayului.

Campionatul mondial de fotbal poartă de fapt titulatura „Cupa mondială Jules Rimet", după numele donatorului, fost timp de mulți ani președintele Federației internaționale de fotbal — asociația F.I.F.A.

Disputat din 4 în 4 ani, campionatul mondial a fost cîștigat pînă acum de cîte două ori doar de echipele Uruguayului (1930, 1950), Italiei (1934, 1938) și Braziliei (1958, 1962).

„Am auzit că a fost domesticit struțul. Ce folosoase poate aduce el omului, acum cînd nici măcar penele de struț nu se mai poartă la pălării ?"

Valeria SION
Constanța

LA CE-I BUN STRUȚUL?

Într-adevăr, la începutul secolului nostru, pălăria cu pene de struț constituia un prețios obiect în garderoba feminină. După primul război mondial, însă, femeia modernă a renunțat la această podoabă, fapt care a dus la ruină pe vînătorii de struți. Iată însă că, în ultimii ani, oamenii de afaceri africani au creat o ramură nouă a aviculturii : creșterea struților. Micul orășel sud-african Oudtshoorn a devenit centrul acestor crescătorii și este socotit astăzi drept capitala mondială a cometțului cu struți. Producția generală anuală a tuturor crescătoriilor este de 40 000-45 000 de capete. Se poate spune deci că struțul a fost domesticit, deși crescătoriile sînt bine împrejmuite pentru ca „pensionarii" să nu fugă. Femela struțului face pînă la 15 ouă pe an. Dintr-un astfel de ou, care cîntărește 1 350 gr, se poate prepara o omletă pentru cel puțin 12 persoane. Cînd în cuib s-au adunat 10-12 ouă, începe clocitul, care durează șase săptămîni. Ziua clocește mama, iar noaptea — tatăl, care în acest timp este mai feroce decît un tigru. După ce au ieșit primii pui, părinții pleacă din cuib cu ei, dezinteresîndu-se de restul ouălor. Crescătorii termină însă și clocitul acestor ouă, cu ajutorul instalațiilor electrice. Acum 50-60 de ani, cînd nu se cunoștea clocitoarea artificială, ouăle părăsite de struți erau clocite în continuare de... fete tinere, îmbrăcate cu fuste largi și groase.

În afara ouălor, care sînt apreciate de mulți gurmanzi, struțul mai furnizează și alte produse : din carnea lui, tăiată în fîșii lungi, sărată și uscată, se face un fel de pastramă foarte căutată ; din piele, după tăbăcire și vopsire, se fac pantofi de damă și poșete ; din oase se fac îngrășăminte ; iar ouăle, care nu sînt mîncate și nici nu ajung la clocit, sînt preparate special ca obiecte de vînzare pentru turiști. Vînătoarea de struți nu mai este o întreprindere rentabilă, struții sălbatici fiind din ce în ce mai rari. Un struț adult, care ajunge pînă la 2,50 m înălțime, cînd este urmărit de vînători face 25 km pe oră și poate fugi neîntrerupt timp de 12 ore.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Titu Cătănoiu, tehnician, Craiova, str. Cucului 16 : filatelie, ilustrate ; Aurel Mocanu, Bîrlad, str. Tutovei 10 : teme diverse, ilustrate ; Mircea Pătrășceanu, Bîrlad, str. Tutovei 10 : teme diverse, ilustrate ; Gh. Tițoiu, mozaicar, Craiova, com. Brănițe 5 : teme de prietenie ; Monaliza Dumitrescu, funcționară, Mizil, str. Tudor Vladimirescu 22 : cinema, muzică ușoară ; Traian Prodan, muncitor, Lupeni, str. Tudor Vladimirescu, căminul nr. 9, et. 1, ap. 31 : ilustrate ; Marin I. Sanda și Valeriu Balamat, Tr. Severin, electricieni, stația de transmisie, Calea Tg. Jiului : ilustrate ; Ștefan Constantin, șofer, Constanța, str. Mihai Dumitru 4 : ilustrate, sport ; Livia Anculă, elevă, București, str. Bazaltului 6, rn. Bălcescu : teme diverse ; Mihai Pleșu, diplomat în științe juridice, București, str. Al. Sahia 59 : ilustrate ; Victor Bușilă, bobinator, și Ion Agachi, mecanic, com. Corbeni, satul nou, rn. Curtea de Argeș : cinema, muzică ușoară ; Teodor Micu, operator chimist, Piatra Neamț, bd. 9 Mai 7 : teme diverse, ilustrate ; Bâbânaș Lidia, Cluj, str. Copernicus 5 : teme diverse.

POȘTA NOASTRĂ

CONSTANTIN VÎLCEANU, PETROȘANI. 1) Sperăm că nu mai credeți în legenda lui Adam și Eva !... Ca atare, vă este ușor să înțelegeți că cei peste 3 miliarde de oameni, care populează azi globul, nu se trag din una și aceeași mamă. Omul a apărut — ca urmare a evoluției vieții pe pămînt, desfășurate timp de sute de milioane de ani (după o teorie recentă, planeta noastră ar avea vîrsta de 5 miliarde de ani) — nu într-un Eden legendar, ci în toate cele 5 continente, oriunde natura a creat condiții pentru dezvoltarea ființelor superioare de pe scara animală. Ca atare și graiurile acestor ființe au evoluat și s-au dezvoltat separat unele de altele. Migrațiunile popoarelor, creșterea numărului populației, intensificarea treptată a legăturilor economice dintre diferite regiuni ale continentelor și chiar dintre continente, au făcut ca populații înainte izolate unele de altele și vorbind graiuri cu totul diferite, să intre în contact, influențîndu-se reciproc în diferite domenii, inclusiv cel al limbii. Și dacă străvechea totală izolare (unul față de celălalt) a triburilor primitive a dus la apariția unei multitudini de graiuri — contactele dintre ele, de mai tîrziu, au avut drept urmare și noi evoluții ale acestor graiuri. 2) În natură, orice specie de ființă vie, indiferent dacă e plantă sau animal, are propriile sale caracteristici. Aceste caracteristici — cum ar fi, în cazul plantelor, la care vă referiți, tulpina, culoarea sau parfumul florilor etc. — sînt rezultatul unei evoluții de milioane și milioane de ani. Foarte schematic prezentate, lucrurile se prezintă astfel : în decursul evoluției sale, în anumite condiții de mediu, o plantă oarecare, spre a se înmulți, a avut nevoie să atragă insectele care să-i transporte polenul ; în acest scop ea a produs un anumit parfum sau a dat florii o anumită culoare (ori amîndouă o dată). Noile calități (dobîndite, repetăm : în decursul unor perioade îndelungate) au fost transmise urmașilor, care la rîndul lor le-au perfecționat. Ele diferă de la specie la specie, după cum înseși speciile diferă între ele.

NELU TĂTARU, TIMIȘOARA. 1) Despre principatul de Monaco am publicat mai multe materiale. Printre ele, nu demult, comentariul „Onassis așteaptă", apărut în cadrul rubricii „Cadran internațional" în nr. 17 din 1965. Cîteva date vă dăm însă și aici : principatul este așezat la frontiera dintre Italia și Franța (pe Riviera franceză), are o suprafață de circa 2 kmp și o populație de 24 600 locuitori. Capitala Monaco-ului este Monte Carlo. Principatul a fost fondat în anul 1333 de Charles Grimaldi I. 2) Am trimis sesizarea dv. forurilor competente și vă vom aduce la cunoștință răspunsul imediat ce-l vom primi.

NICOLAE IȘFAN, BOCȘA II, BANAT. Vă recomandăm să citiți o carte recent apărută : „Dacii" de Hadrian Daicoviciu (Editura științifică, 1965). Veți afla unele date nu numai despre așezarea din comuna Berezovia, dar și alte amănunte despre viața dacilor.

IOAN I. MICU, SIMERIA. 1) Ne bucură faptul că ciclul nostru de reportaje intitulat „Călătorie nouă" v-a fost pe plac și vă promitem că-l vom relua. 2) Cristofor Columb, pornind în vestita sa călătorie ce este considerată drept punct de descoperire a Americii, a socotit că merge nu spre un continent încă necunoscut, ci spre India. Într-adevăr, luînd ca bază teoria — pe atunci încă neverificată — că pămîntul ar avea forma unei sfere, și socotindu-se că, pe această sferă, între Europa apuseană și Asia răsăriteană nu s-ar afla decît ocean, Columb și-a făcut socoteala că ar putea ajunge în Indii pe un drum mai ușor decît înconjurînd Africa sau străbătînd deșerturile arabe. Cînd a atins pămîntul american el a crezut că a ajuns în Indii ; de aceea pe băștinașii noilor teritorii i-a luat drept indieni. Confuzia s-a păstrat o vreme și, o dată cu ea, denumirea de indieni, care apoi s-a perpetuat. Bineînțeles însă că nu este nimic comun între popoarele din peninsula India și indienii americani.

GILDA SUBȚIRELU, PIATRA NEAMȚ. 1) Puteți fi liniștită : Veneția nu va pieri. Procesul de scufundare la care vă referiți este foarte lent și măsurile ce se iau sînt de natură să asigure supraviețuirea frumosului oraș. Multe generații de-a rîndul vor admira și de aci înainte Piața San Marco, Puntea Suspinelor, pitorește canale etc. 2) Adresa — cînd vă va veni rîndul.

V. SILVIAN

memento

cartea

■ Alături de expoziția de la Muzeul arhivelor statului din București (pe care am anunțat-o într-un număr trecut) și de apariția volumului I de Opere de Vasile Alecsandri, semnalăm alte două acte de cultură menite să comemoreze cei 75 de ani de la moartea poetului. Este vorba de organizarea unei **Expoziții Alecsandri** la Muzeul literaturii române (manuscrise, ediții, studii, reviste etc.) și de alta asemănătoare la Iași. Împreună cu celelalte manifestări din preajma și din perioada „Zilelor Vasile Alecsandri" (10-15 septembrie 1965), acestea înlesnesc, la rîndu-le, cunoașterea bogată a vieții și operei scriitorului.

■ Seria de **Scrieri** ale lui Tudor Arghezi a ajuns la volumul 9, constituind astfel, după cele 10 volume din Operele lui Sadoveanu, cea mai amplă ediție de autor apărută la Editura pentru literatură, ale cărei eforturi și în ce privește aspectul grafic al **Scrierilor** se cuvin reținute. Volumul 9 cuprinde „Ochii Maicii Domnului", subintitulat poem în proză.

■ Un alt eveniment semnificativ în șirul apariților editoriale recente îl constituie volumul de versuri al lui Miron Radu Paraschivescu, intitulat **Versul liber.** E în fond aci versul care merge liber la inima cititorului, producîndu-i necontenite surprize și bucurii, relevîndu-i multe din frumusețile scrisului acestui poet.

■ Eusebiu Camilar a tipărit la Editura tineretului un bun volum de **Povestiri eroice.** Limba lui colorată și cu ușoară patină arhaică, bogata imaginație a scriitorului, simțul nuanțelor și al măsurii au dus la reînvierea în pagini atrăgătoare a unor figuri și întîmplări într-adevăr eroice din trecutul nostru.

■ Interesantă **Nuvela poloną contemporană,** carte apărută la Editura pentru literatură universală, propunîndu-ne lucrări ale unei serii de personalități marcante ale literaturii polone. Traducere : Alice Gabrielescu și Mihai Mitu.

★

■ Literatura consacrată lui Napoleon Bonaparte, cuprinzînd circa 200 000 de titluri, s-a mai îmbogățit recent cu două volume. **În mille images** de Claude Manceron — o imagine luminoasă a lui Bonaparte și **Antinapoleon,** de Jean Tulard — un portret sumbru al corsicanului.

■ O traducere în esperanto a epopeii finlandeze **Kalevala** a fost publicată recent de UNESCO. Autorul traducerii, ziaristul finlandez Leppäkoski, a lucrat trei ani la această versiune a celebrei opere.

teatru

Continuăm să publicăm (vezi și „Flacăra" nr. 34 din 21 august a.c.) spicuiri din repertoriul stagiunii teatrale de toamnă așa cum ne-au fost comunicate datele de unii directori de teatre.

Autori contemporani. Jean Anouilh — BECKET, O'Neill — DIN JALE S-A ÎNTRUPAT ELECTRA, Ed. Albee — CINE SE TEME DE VIRGINIA WOOLF, Tennessee Williams — PISICA PE ACOPERIȘUL ÎNCINS (Teatrul Național I. L. Caragiale), Georg Büchner — MOARTEA LUI DANTON, Peter Weiss — MARAT, DE SADE (Teatrul Lucia Sturdza-Bulandra), Eduardo de Filippo — ARTA COMEDIEI, A. Miller — DUPĂ CĂDERE (Teatrul de Comedie), A. Camus — CALIGULA, B. Brecht — GALILEO GALILEI, S. Beckett — ÎN AȘTEPTAREA LUI GODOT (Teatrul C. I. Nottara), Max Frisch — ANDORRA (Teatrul Mic), Fr. Dürrenmatt — ROMULUS CEL MARE, Fr. Billetdoux — CIN-CIN (Teatrul Muncitoresc C.F.R.-Giulești), A. Laurente — POVESTE DIN CARTIERUL DE VEST (Teatrul Ion Creangă), Th. Wilder — PEȚITOAREA (Teatrul evreiesc de stat), Jean Anouilh — ÎNTÎLNIRE LA SENLIS (Teatrul de stat Bacău), Andre Roussin — CÎND VINE BARZA (Teatrul de stat Baia Mare), A. Wesker — RĂDĂCINI (Teatrul de stat Brăila), A. Camus-Faulkner — RECVIEM PENTRU O CĂLUGĂRIȚĂ, Felicien Marceau — OUL, Dario Fo — PORUNCA A 7-A (Teatrul de stat Brașov), Evan Mac Coll — RAMURA DE MĂSLIN (Teatrul de stat Galați), A. J. Cronin — JUPITER SE AMUZĂ, Irving Shaw — ȘANTAJUL, E. Șvarț — REGELE GOL (Teatrul de stat Oradea), Max Frisch — DON JUAN SAU DRAGOSTEA DE GEOMETRIE, A. Wesker — CARTOFI PRĂJIȚI LA TOATE FELURILE (Teatrul de stat Ploiești), R. Thomas — 8 FEMEI (Teatrul de stat Reșița), G. Weisenbaum — DOUĂ FETE DIN STELE (Teatrul de stat, secția germană, Timișoara), J. Osborne — PRIVEȘTE ÎNAPOI CU MINIE (Teatrul de stat, secția maghiară, Timișoara), A. Miller — INCIDENT LA VICHY.

Sperăm că bătaia primului gong ne va vesti o stagiune despre ale cărei succese să vă informăm în coloanele „Flacării".

Arthur Miller

cinema

■ Luna viitoare se reia tradiționala prezentare în premieră a unor noi filme românești, întreruptă în lunile de vară. În luna septembrie, un film polițist realizat cu abilitate de Vladimir Popescu-Doreanu, RUNDA 6. În distribuție : György Kovács, Ion Fințișteanu, Mihai Berechet, Ion Dichiseanu, Ilinca Tomoroveanu.

■ În repertoriul curent continuă să figureze filme reprezentative ale ecranului mondial : STRIGĂTUL lui Michelangelo Antonioni, AMERICA, AMERICA de Elia Kazan, UNORA LE PLACE JAZUL al lui Billy Wilder, DOMNUL — realizat de Jean Paul le Chanois.

■ Dintre premierele recente, cea mai interesantă se dovedește a fi PROCESUL PROFESORULUI WEIR, incursiune în viața contemporană engleză. În rolul modestului Weir, profesor într-un mic orășel britanic, Laurence Olivier, pe care nu l-am mai văzut de mult pe ecran (după **Lady Hamilton, Hamlet, Discipolul diavolului, Cabotinul, Richard al III-lea**). Partenera sa : Simone Signoret. Regizor : Peter Glenville (**Vară și fum**).

■ O premieră de sezon, care va atrage, neîndoios, publicul specific : SAMBA. Punctul principal de atracție, populara Sara Montiel. Să nu așteptați mai mult de la film !

■ De văzut realizarea regizorului sovietic S. Tumanov APORT, MUHTAR ! Regăsim poezia unui film de neuitat al aceluiași creator, **Dragostea lui Aliosa.** Printre interpreți, Iuri Nikulin (**Cînd copacii erau mari**), Alla Larionova (**Ordinul Anna, A 13-a noapte**), Nikolai Kriuckov (**Al 41-lea, Balada soldatului, Cazul Rumeanțev**).

Ilinca Tomoroveanu

■ Cinematografia bulgară este prezentă pe ecranele noastre cu EVADATUL, odiseea unui comunist condamnat la moarte (sub ocupația fascistă) și evadat. Scenaristul filmului, Angel Vagenstein, este și autorul piesei **Generalul și nebunul.** Pentru luna viitoare este programat un alt film bulgar de interes, **Hoțul de piersici** (regizor Vlico Radev) cu actrița Nevena Kokanova.

discul

Melodii de George Grigoriu este un disc (45-EDC-568) dedicat unui compozitor mult îndrăgit de ascultători. Rareori se pot întîlni pe un disc atît de mic (17 cm) atîtea nume de prestigiu : 1) Constantin Drăghici care cîntă **Ia te uită ce mai fete ;** 2) Nicolae Nițescu interpretînd (în stilul său puțin cam prea dulceag) **Maria ;** 3) Doina Badea cîntînd (dramatic) **Cred în fericirea noastră ;** 4) Margareta Pîslaru dînd viață (acesta e stilul ei) cîntecului **Din toată inima ;** 5) Sile Dinicu împreună cu Orchestra de estradă a Radioteleviziunii (acompaniind pe 1, 2, 3) și 6) Al. Imre cu Orchestra Electrecord (secondînd pe 4). În concluzie : discul merită nota 10 !

45-EDC-569. Un disc foarte frumos ! (În ceea ce privește coperta.) Marina Voica pozează cinematografic într-o fotografie de bun-gust și originală și cîntă patru bucăți. Am avea însă cîteva rezerve. În **Darling twist** de Brown (și mai cum ?) solista cîntă stenic, abuzîndu-se însă de supraimprimare la mixaj, uneori vocea Marinei Voica rătăcește printre propriile ei voci, alăturate cu ajutorul tehnicii moderne a magnetofonului. **Un pello di carotta** este un foxtrot, așa și așa. Interpretarea tot... așa și așa. Impersonală !

Non te ne andare (tot un foxtrot) nu spune nici el mai mult. Singura piesă care merită să fie imprimată este **Ave Maria Loia,** o melodie populară argentiniană, de tip mambo. Aici ajută foarte mult și orchestra (Al. Imre). Ne punem însă întrebarea : de ce se mistifică vocea solistei, topind-o pînă la dispariție, pe nenumăratele piste ale benzii de magnetofon ? Procedeul este modern, dă rezultate, dar cu măsură. Vocea Marinei Voica place, dar s-o lăsăm să cînte singură, fără s-o multiplicăm pînă într-acolo încît s-o transformăm în cor pe patru voci.

plastică

■ În parcul Herăstrău îmbie două afișe. **Construcții noi** și **Chipul omului nou** (pavilioanele A și B). Temele sînt solemne și omul, la ora cînd se plimbă în parc, e dispus de obicei să se lase fermecat de pictură. Organizatorii ar fi avut cu ce să împodobească aliile în chip elocvent pentru ideile anunțate pe afiș și revelator pentru calitățile picturii noastre. Se expun lucrări mai vechi, unele meritorii, semnate prestigios, dar obosite de exprimări convenționale. Cîteva piese cu un tonus mai ridicat al inspirației justifică interesul privitorului : **Barajul de pe Argeș** de Brăduț Covaliu, **Omagiu lui Enescu** de Victor Cuppa, **La clubul uzinei** de Ion Gheorghiu, **Femeia cu cocoș** de Georgeta Năpăruș.

televiziune

DUMINICĂ 29 AUGUST — Fotbal : Rapid—Petrolul și Steagul roșu—Dinamo București. În pauze cîntă formația Rolf Albrich (după-amiază) ■ Filmul **Roșu și negru** (prima serie). Una din numeroasele ecranizări ale romanului lui Stendhal, poate cea mai bună, realizată în 1954 de regizorul Claude Autant-Lara cu Gérard Philipe și Danielle Darrieux în rolurile principale (19.50) ■ O emisiune cu aparențe romantice : **O serenadă pentru tine.** Cîntă Mira Popescu, Gabi Pascu, Cornel Fînățeanu ș.a. și acompaniază orchestra condusă de Cornel Popescu (21.20).

LUNI 30 AUGUST — A doua serie a filmului **Roșu și negru** (20.15) ■ Recitalul baritonului Dan Iordăchescu (21.30).

MIERCURI 1 SEPTEMBRIE — Pentru copii, Iurie Darie desenează o poveste de Mioara Cremene (19.20) ■ Piesa **Logodnicul de profesie se însoară** de Oldrich Danek în interpretarea Teatrului Mic. O amuzantă comedie cehoslovacă, în regia lui Radu Penciulescu, prilejuind lui Ion Lucian o frumoasă creație. Mai joacă : Ion Ciprian, Tatiana Iekel, Vasile Nițulescu, Doina Șerban ș.a. (20.00).

JOI 2 SEPTEMBRIE — Reamintim agreabila și instructiva emisiune **Din viața animalelor** (21.30) ■ Iubitorii muzicii de cameră pot asculta o bună formație pragheză, interpretînd o compoziție de Leos Janaček (22.00).

VINERI 3 SEPTEMBRIE — Un interesant film documentar : **Cu aparatul de filmat la Muzeul Zambaccian** (21.40) ■ Melodii românești de muzică ușoară, reunite sub titlul **Cîntecul în imagini.** A se încerca (22.00).

SÎMBĂTĂ 4 SEPTEMBRIE — Retrospectiva umoristică reînvie un vechi cuplu al estradei : **Puiu Călinescu și Ion Antonescu-Cărăbuș** (21.00) ■ **Urmele duc la al 7-lea cer.** Prima serie dintr-un nou ciclu de filme polițiste, realizat de televiziunea din R. D. Germană. Să sperăm că vor justifica pretențiosul și enigmaticul lor titlu (21.25).

Dan Iordăchescu

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

cadran INTERNATIONAL

CASTELE ÎN SPANIA...

De la Dunkerque la Menton un circ străbate Franța. Nu este vorba nici despre circul Medrano, nici despre Sidoli, nici despre vreun alt nume celebru în lumea iubitorilor arenei rotunde. Este un circ... politic ! Este circul lui Jean-Louis Tixier-Vignancour, binecunoscutul avocat francez de extremă dreaptă care se proclamă astăzi candidatul „național" la președinția Franței !

Presa franceză face haz de caravana celor 10 mașini care întreprinde un fel de tur al țării. În localitățile în care li se permite, „magnificii băieți" din serviciul personal de ordine al acestui politician fascist încropesc pe terenuri virane o arenă din pînză, după binecunoscutele modele ale circurilor. De aici și denumirea de „circul lui T. V.", pe care i l-a dat presa franceză.

T.V. nu are pretutindeni noroc. În unele localități a fost bine primit de oficialități. De exemplu, Max Lejeune, deputat S.F.I.O și primar al orașului Abbeville, i-a dat permisiunea de a-și monta circul. Cei mai mulți primari însă i-au refuzat autorizația de a ține mitinguri în localitățile lor. Chiar unii primari de dreapta au preferat să dea ascultare sfaturilor primite din partea ministerului de interne în legătură cu... păstrarea ordinii.

Pentru ce pledează T.V. ? Pentru „apărarea" micilor comercianți, a doctorilor și a avocaților. Pe planul politicii externe el se declară un înflăcărat partizan al politicii promovate de S.U.A. Zece ani după bătălia de la Dien Bien-Phu el cere corpului electoral francez sprijinirea acțiunilor agresive desfășurate împotriva poporului vietnamez ! Un „atlantism" care nu este cîtuși de puțin pe placul imensei majorități a poporului francez...

Fostul responsabil al problemelor informațiilor în guvernul de la Vichy, din timpul războiului, nu speră la ocuparea fotoliului prezidențial. De altfel, președinția republicii nici nu constituie obiectivul principal al campaniei lui Tixier-Vignancour. El urmărește reunirea tuturor grupușoarelor de dreapta într-o mișcare politică mai amplă. Pretextul pentru această acțiune, pretextul cel mai potrivit, îl reprezintă tocmai actuala perioadă premergătoare alegerilor prezidențiale de la sfîrșitul anului. Pentru realizarea obiectivului său, el nu se adresează numai elementelor de dreapta, ci și diverselor categorii de nemulțumiți — negustori, mici meseriași, mici liber profesioniști — aparținînd prin tradiție centrului politic.

Presa franceză vorbește despre eșecul previzibil al circului lui T.V. Se spune despre el că, începîndu-și turneul pe plajele însorite, nu a reușit să construiască decît castele de nisip. Constructiile pe care le visează T.V. se vor transforma, finalmente — spune presa franceză — în niște... castele în Spania.

Eugen PHOEBUS

VOGA SCÎNDURII PE ROTILE

Ivită mai întîi în California, o nouă manie a cuprins Statele Unite cu o virulență care lasă mult în urmă moda hoola-hoop-ului de acum cîțiva ani. Această nouă marotă, care ține deopotrivă de patinaj, echilibristică și trapez, este practicată cu ajutorul unei simple scîndurele pe rotile. Scîndura n-are mai mult de cincizeci de centimetri, iar rotilele sînt identice cu cele utilizate la patinele pentru asfalt. Pătimașii acestui instrument capricios (care izbutesc să stîngă viteze uimitoare) se lansează singuri ori în mici turme pe străzile cu mare circulație, printre mașini, purtînd uneori pe umeri pasageri excitați sau înspăimîntați, amenințînd securitatea pietonilor, oricum compromisă și, bineînțeles, fracturîndu-și adesea vertebrele sau frîngînd coastele vreunui imprudent care nu s-a ferit la timp. Dar moda primează și, chiar dacă singura plăcere pe care o încearcă amatorii de „skateboard" (cum i se spune în S.U.A. acestui „sport umoristic") e senzația pe care o dă navigația pe o mare în furtună ori lunecarea pe o coajă de banană, nici copiii, nici femeile bătrîne nu dau, se pare, îndărăt. Pentru bunici s-au construit, de altfel, niște versiuni motorizate.

Specialiștii în materie socotesc că pînă la sfîrșitul anului industria va alimenta noul sport cu asemenea scîndurele pe rotile în valoare de cel puțin 30 milioane de dolari. Evident, spitalele fac și ele afaceri bune, întrucît accidentele sînt foarte frecvente.

Scîndurica pe rotile și-a cîștigat adevărate titluri de noblețe în colegii și universități : are de acum azi, campionii și eroii săi. Iar pentru a încununa rezultatele dobîndite, încep să se organizeze chiar slalomuri, curse de sărituri cu obstacole și, pentru ca spectacolul să fie și mai amuzant, de scîndurica pe rotile se fixează butoiașe sau găleți pe care concurenții trebuie să-și păstreze echilibrul... cît mai mult cu putință.

Vechiul cuvînt de ordine al constructorilor de automobile : „Toată America pe patru roți" este astfel mai actual ca niciodată. Numai că, datorită noului instrument, o bună parte din America riscă să nu mai poată face uz, cel puțin o bucată de vreme, nici de mult prea pașnicele mașini.

D. HÎNCU

80 000 LOVITURI PE AN

„Bicuirea este obligatorie pentru delicte diverse. Statisticile oficiale indică un total de 850 000 lovituri în cursul ultimilor zece ani. Media anuală este în momentul de față de 80 000 lovituri la 17 000 delincvenți. Numărul persoanelor pedepsite în acest mod este de opt ori mai mare ca în urmă cu 20 de ani". Rîndurile de mai sus sînt cuprinse într-un recent raport al O.N.U., iar locul unde se mai petrec în zilele noastre astfel de lucruri este țara în care rasismul constituie o politică oficială : Republica Sud-Africană. Legătura între apartheid și această pedeapsă pe cît de brutală pe atît de înjositoare este cît se poate de directă. Căci majoritatea „delincvenților" o constituie negrii, vinovați de a fi intrat într-un local „numai pentru albi", de a se fi așezat pe o bancă „numai pentru albi" etc., etc. Cît privește delictul mai grav de a-și fi exprimat nemulțumirea față de discriminarea rasială, pentru aceasta există închisoarea (și aci statisticile sînt grăitoare : 400 000 arestați în fiecare an) unde bătaia este un fapt minor pe lîngă torturile la care sînt supuși deținuții, în special africanii.

Starea de lucruri din închisorile sud-africane este înfățișată pînă și de o serie de ziare din R.S.A. „Rand Daily Mail" a publicat spre exemplu de curînd relatările unui deținut politic, Harold Strachan, un pictor în vîrstă de 39 de ani care a stat timp de trei ani la închisoarea din Pretoria. Aci, arată Strachan, există un „centru de observație" pe care în mod obișnuit deținuții îl denumesc „cartierul nebunilor". „Cînd am intrat pentru prima oară în acest cartier gîndeam că numele îi venea de la faptul că aci se dădeau îngrijiri psihiatrice. În fapt s-a vădit că denumirea îi era dată nu de situația în care te aflai intrînd aci, ci de aceea în care erai părăsind acest loc". Edificatoare este și descrierea felului în care unii gardieni „se distrau" cu deținuții africani.

„Într-o zi, povestește Strachan, am văzut un gardian tînăr dînd o lovitură de pumn după ceafă fiecărui deținut african ce trecea printr-o poartă. Cerîndu-i explicații, el mi-a răspuns un pic încurcat : «Dar îi număr»"...

Că nu este vorba de fapte izolate, o atestă și alte declarații date publicității de același „Rand Daily Mail", la numai cîteva zile după apariția relatărilor demascatoare ale lui Strachan. Doi foști deținuți și însuși gardianul șef al închisorii din Benoni (lîngă Johannesburg) au acuzat astfel prin intermediul ziarului pe unii membri ai personalului închisorii că bat pe deținuți și îi torturează cu ajutorul curentului electric.

Desigur, asemenea demascări nu puteau rămîne fără urmări. Ca atare ziarul a fost pus sub urmărire, iar gardianului șef i s-a fixat domiciliu forțat. .

I. C.

VIITORUL DIRIJABILULUI

Sîntem în plină epocă a avioanelor supersonice și a navelor cosmice. Totuși, dacă lăsăm de o parte ideea vitezelor mari și investigăm domeniile posibile de utilizare a dirijabilelor ne vom convinge că dirijabilul nu s-a învechit. Cel puțin aceasta e părerea

---

Opinia publică din lumea întreagă condamnă — sub diferite forme — agresiunea imperialistă americană împotriva poporului vietnamez. Pe unele clădiri din capitala Belgiei, de exemplu, au apărut numeroase lozinci înfierînd agresiunea americană în Vietnam.

În preajma celei de-a 21-a aniversări a eliberării Parisului a început în capitala Franței turnarea filmului „Parisul arde oare ?", închinat luptei pentru alungarea hitleriștilor din Paris. În regia lui René Clément, filmul are doi interpreți de marcă : Yves Montand și Alain Delon. În fotografie : filmarea unei scene de bătălie în Place de la Concorde .

După ce a traversat Atlanticul pe ambarcația „Tinkerbelle" — cea mai mică din lume cu care s-a traversat vreodată oceanul — ziaristul american Robert Manry salută mulțimea venită în întîmpinarea sa.

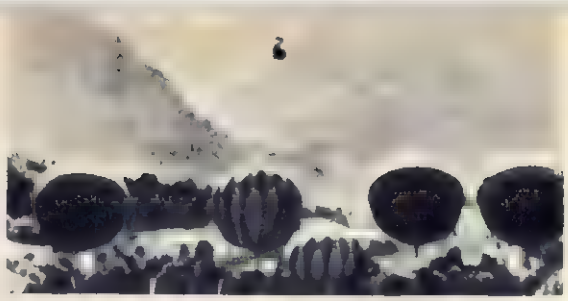

Oberstdorf (Bavaria — R.F.G.). Se dă startul într-o întrecere transalpină de aerostate.

a două somități în materie — Nobile și Zeppelin — care au făcut recent o serie de declarații în acest sens.

Umberto Nobile, renumit constructor de dirijabile, fost comandant al dirijabilului „Italia", construit după proiectul său, cu care o expediție italiană a explorat în 1928 Polul Nord, a împlinit în acest an opt decenii de viață.

Fiind întrebat, cu prilejul aniversării sale, ce crede despre renașterea dirijabilelor în vremea noastră, Nobile a declarat printre altele :

„Există un domeniu al activității umane, și anume turismul, în care dirijabilele vor putea juca un rol remarcabil. Dacă un pasager și-a ales drept scop numai călătoria, pentru el prezintă mai puțin interes economisirea timpului și mai mult faptul de a-l folosi cu tot confortul și de a se desfăta cu minunatele priveliști ale naturii. Dirijabilul este un mijloc ideal pentru turism.

Avantaje incontestabile prezintă dirijabilul și pentru lucrările de cercetări, inclusiv pentru expedițiile polare, deși aici apare un puternic concurent — elicopterul.

De asemeni, cu dirijabilele se pot deplasa ușor încărcături utile de sute de tone, la distanțe foarte mari — de mii de kilometri. Ele sînt deosebit de prețioase pentru transportul încărcăturilor grele în regiuni îndepărtate, unde drumurile sînt puține sau nu există de loc. .

Trebuie construite dirijabile mari, care pot să rămînă îndelung în aer, chiar mai multe săptămîni ; fără a ateriza, ele vor putea să primească și să debarce pasageri, să încarce și să descarce încărcături utile. În asemenea cazuri nu vor fi necesare hangare uriașe, ci doar piloni de acostare"

Graf Harald von Zeppelin, urmînd o tradiție de familie, s-a ocupat de dirijabile încă din tinerețe.

„Sînt convins că în secolul atomic navei aeriene îi este destinat un viitor strălucit — a afirmat Zeppelin. Ne lipsește ceva intermediar între vapor și avion, și acest ceva este tocmai dirijabilul".

După părerea sa, avantajele dirijabilului sînt evidente : nu este legat de porturi, întrece în viteză orice vapor, este mult mai confortabil decît avionul și la nevoie poate să aterizeze pe un cîmp arat sau chiar pe apă. Afară de aceasta dirijabilul poate fi folosit pentru expediții de cercetări științifice, pentru salvarea naufragiaților, pentru stingerea incendiilor în păduri și exterminarea insectelor dăunătoare. Dirijabilul viitorului nu va putea să explodeze sau să se prăbușească, deoarece va fi umplut cu gaze neinflamabile.

Ziarul „Süddeutsche Zeitung" din München relatează că există trei proiecte de dirijabile moderne. Inginerul Herman Steinbach din Markt-Oberdorf a construit un aerostat cu vid, care se ridică în aer fără a avea nevoie de gaze. Chimistul Wilhelm Heidebrink a realizat un aparat care zboară cu aer cald. Ideea unui dirijabil cu motor atomic de tipul rachetei aparține lui Erich von Weress. Nava lui atomică cu o lungime de 278 metri ar putea să ridice circa 800 de pasageri și să dezvolte o viteză de 400 de km pe oră. În toate cele 3 construcții se păstrează vechea formă de țigară de foi.

Pînă în prezent, afirmă ziarul amintit, nu s-a acordat nici un sprijin financiar construirii unui dirijabil modern.

N. STOIAN

NU ERA COPT ERA RĂSCOPT

— Domnule Henry Samek, consimțiți s-o luați în căsătorie pe domnișoara Lora Loraine ?

— Da.

— Domnișoară Lora Loraine, consimțiți... și așa mai departe

— Da.

Și cei doi au fost uniți prin căsătorie.

El : multimilionar (în dolari), proprietar al unei mari case de modă din S.U.A.

Ea : dansatoare și model, pe adevăratul nume Sieglinde Schmitt, originară din R.F.G.

S-au cunoscut la o serată selectă la Miami Beach. Au dansat, au vorbit, au făcut schimb de informații cu privire la sentimentele și visurile lor.

El : ar vrea să facă fericită în căsnicie o fată frumoasă și cu calități așa ca interlocutoarea lui, de pildă.

Ea : ar vrea să facă fericit, într-un cămin cu mulți copii, un bărbat bine situat și cu calități, așa ca interlocutorul ei, de pildă.

— Am 22 de ani, domnule Henry.

— Și eu 57, domnișoară Lora.

Un calcul rapid în căpșorul frumoasei blondine în legătură cu numărul anilor și al dolarilor precipientului i-a purtat pe cei doi — așa cum am văzut — în fața ofițerului stării civile.

De-abia după cîteva luni calculul s-a dovedit fals. Nu dolarii au fost prea mulți, ci anii.. Ascultați-i pe eroi în fața instanței de divorț.

Ea :

— M-a înșelat, domnule judecător.

Și, la privirea nedumerită a acesteia :

— Mi a spus ca are 57 de ani. Și — i-am văzut actul de naștere — are 92. E aproape centenar. E mai bătrîn decît bunicul meu. Iar eu mi-am dorit și copii, nu numai dolari. Și tînăra exmilionară izbucnește în lacrimi.

El :

— E adevărat. O iubeam. Cît despre copii . Și bătrînul ex-Romeo [illegible] cu melancolie la tînăra dansatoare.

Uman, judecătorul a pronunțat sentința de divorț. În lumea în care trăiește, „cazul" nu i s-a părut nemaipomenit.

E. DASCĂLU

POWELLISMUL

În climatul măsurilor succesive de austeritate luate de guvernul laburist pentru a face față deficitului balanței de plăți și, în ultimă instanță, „asaltului" împotriva lirei sterline, și a croit drum un termen nou în vocabularul politico-economic englez : powellismul, după numele fostului ministru al sănătății Enoch Powell. Lansarea „powellismului" a avut loc cu prilejul unor cuvîntări pe care ulterior editorul John Wood le-a tipărit într-o lucrare intitulată „A Nation Not Afraid" (O națiune neînfricată).

Powell se ridică împotriva „mitului imperiului britanic", actualmente destrămat, și susține că un stat trebuie să-și clădească încrederea în lume nu prin „fluxul" răspîndite în străinătate, ci prin eficiența economiei sale. Acestei idei simple, înțeleasă de opinia publică, Powell îi adaugă însă cu tîlc un apendice : el susține că o economie poate să fie eficientă numai „pe baza acțiunii libere a sistemului prețuri". În consecință, „powellismul" reprezintă în momentul de față o contracarare a politicii economice a guvernului laburist care, în măsura respectării programului electoral, tinde să modernizeze cu sprijinul statului industria engleză, astfel încît ea să devină „competitivă" cu cea a celorlalte țări vest-europene și în primul rînd cu industria țărilor din Piața comună.

Făcîndu-și cunoscută teoria, Powell însuși caută să-și recîștige locul de vază pe care l-a pierdut în partidul conservator atunci cînd a demisionat în semn de protest împotriva alegerii lui Sir Alec Douglas Home ca lider al partidului. Acum, cînd locul lui Home a fost luat de fostul ministru conservator al comerțului, Edward Heath, Powell consideră că șansele sale au crescut.. Cît privește eficiența teoriei economice a efitienței, rămîne de văzut dacă opinia publică engleză va accepta reveniree de fapt la o politică pe care conservatorii au dus-o 13 ani, cît au stat neîntrerupt la putere, și care s-a soldat cu moștenirea deficitară preluată anul trecut de laburiști.

Z. FLOREA

EDUCAȚIE CU CIOMAGUL

Autoritățile din Hamburg, sesizate de numărul crescînd de copii brutalizați de părinții lor, au întreprins o vastă anchetă. Un medic din oraș, doctorul W. Hoevernick, a studiat problema, anchetînd un număr de 668 familii cu mai mulți copii.

În familiile din Republica Federală Germană — arată ziarul „Die Zeit", care comentează știrea — pare că s-a stabilit regula că e bine să se aplice copiilor drept pedeapsă pentru indiferent ce greșeală comisă „cîteva lovituri bune". Și aceasta se întîmplă în 85% din familiile vest-germane.

Publicarea rezultatelor investigațiilor făcute de doctorul Hoevernick a coincis cu declanșarea unei campanii de protest împotriva recrudescenței brutalităților săvîrșite de părinți față de copii. Nu trece o zi fără ca în presă să nu se relateze cazul unor copii martirizați de părinți — prilej cu care opinia publică vest-germană se întreabă dacă dragostea părinților din R.F.G. față de copiii lor e reală, luînd drept criteriu de comparație situația copiilor în țările vecine — Franța și Italia în special — și, mai ales, aceea din țările socialiste, unde educația copiilor stă cu totul pe alte baze.

De unde provine această manifestare a brutalității părinților ? — se întreabă presa, asistenții sociali, medicii. Nu cumva părinții — mai ales cei aparținînd păturilor mic-burgheze — își consideră copiii un balast, care îi împiedică să realizeze ceea ce se numește în mod curent „confortul modern" ? Numai la München, numărul cazurilor semnalate ca foarte grave, în care au fost sesizate instanțele judecătorești și s-au soldat cu pedepse date de tribunale unor părinți care și-au martirizat copiii, s-a ridicat de la 32 în 1963, la 50 în 1964.

Și în Statele Unite ale Americii s-a produs o recrudescență a cazurilor de brutalitate săvîrșite de părinți față de copiii lor „American Humane Association", care a citat 662 de cazuri flagrante doar într-un singur an, își exprimă în această privință cele mai vii îngrijorări.

P. B. MARIAN

În S.U.A. a fost lansată recent nava cosmică „Gemini 5", avînd la bordul ei pe cosmonauții Gordon Cooper și Charles Conrad. După cum se știe, nava „Gemini 5" a întîmpinat unele dificultăți în timpul zborului. Iată-i pe cei doi piloți cosmonauți înaintea lansării.

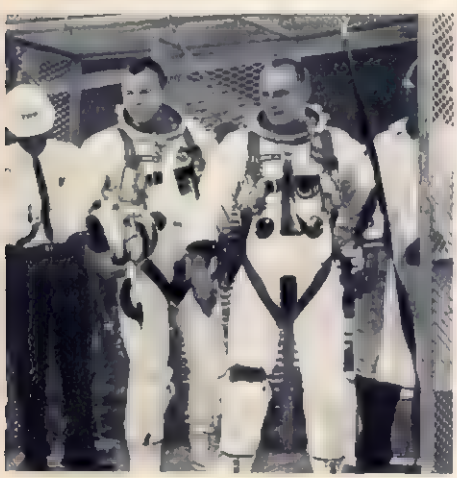

Nici n-au pus bine piciorul pe pămîntul Vietnamului de sud și soldații infanteriei marinei americane — debarcați recent — s-au și „scoperit de glorie" în lupta împotriva copiilor și a celibelor din satele sud-vietnameze.

La Calcutta (India) numeroși cetățeni au luat parte la o serie de viguroase demonstrații împotriva scumpirii tarifelor la mijloacele de transport în comun.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Vlad MUȘĂTESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

C I O C O L A T A

un aliment gustos și deosebit de nutritiv

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

36

Anul XIV nr. 36 (536) — 4 septembrie 1965

Păpuși din 34 de țări se pregătesc...

Tinerețe fără bătrînețe...

NU TREMURAȚI PENTRU VEDETEI

Foto-reportajul săptămînii

Vine toamna

Ce eveniment este mai simbolic, în toamnă, decît culesul viilor ?

Ne-a bătut la uşă, la fel ca-n ceilalţi ani, cu amurguri sîngerii cernute prin crengile arborilor care încep să piardă din frunziş, cu dimineţi reci, cu freamătul potolit al sfîrşitului de vacanţă înregistrat în gări la sosirea trenurilor care vin dinspre munţi sau de pe litoral.

La fel ca-n ceilalţi ani. Şi, totuşi, întrucîtva altfel. Toamna e anotimpul esenţelor. Sevele cu arome tari care au curs prin vîţele din podgorii se transformă acum în rubinul din paharele ce se vor ciocni mai tîrziu. Arama lanurilor de porumb se converteşte în aurul hambarelor. Din livezi coboară spre pieţe mari caravane încărcate de rod. Încheind un ciclu de viaţă în lumea efemeridelor vegetale, ea ne umple din nou cămările, îndemnîndu-ne în acelaşi timp să întreprindem o mulţime de alte pregătiri. E anotimpul cînd bunul gospodar îşi poate etala nestingherit virtuţile. În curînd vine iarna. Şi au mai rămas atîtea de făcut...

La fel ca în ceilalţi ani (dar mai amplu, se pare, şi mai bine chibzuit) şantierele de construcţii îşi pregătesc armele împotriva frigului. La iarnă se va turna în continuare beton, se vor aşeza una peste alta cărămizi, se vor monta parchete şi... vor fi predate chei. Într-un ritm mai intens acolo unde pregătirile corespunzătoare au fost încredinţate unor oameni pricepuţi. În ce priveşte prevenirea înzăpezirilor, aprovizionarea cu combustibil, asigurarea rezervelor de mărfuri de sezon în magazine etc., lucrurile se prezintă din acest punct de vedere cam la fel.

Dar toamna n-are pretutindeni aceeaşi putere de influenţă.

Dacă în Deltă, o dată cu venirea ei, escadrilele

Şcoala medie „Mihail Sadoveanu" din Bucureşti aşteaptă deschiderea noului an şcolar cu toate cele necesare gata pregătite : reparaţii, manuale, înscrieri. Ludmila Micu, şefa laboratorului de fizică, mai face un ultim control al aparatelor.

Examen de admitere la cursurile fără frecvenţă ale Institutului de ştiinţe economice din Bucureşti. Deci şi în amfiteatrele şi bibliotecile studenţeşti se anunţă venirea toamnei.

În Lunca Dunării peste 300 000 hectare de terenuri smulse de sub puterea distrugătoare a apelor constituie cele mai noi terenuri agricole ale țării. Dar lucrările de îndiguire nu s-au terminat. În această toamnă lucrările de hidroameliorații cunosc o intensitate sporită și ele vor continua în același ritm și în anii viitori, pentru a se transpune în fapt Directivele celui de-al IX-lea Congres al partidului privind urgentarea dării în folosință a terenurilor recuperate.

de combine primesc semnalul de pornire și marea de stuf dat în pîrg va începe să se adune din nou în stive pe ceamurile ancorate la marginea gîrlelor, în Valea Prahovei, bunăoară, definitivarea lucrărilor de automatizare a circulației feroviare ne apare, cum și este de fapt, ca un eveniment fără legătură cu anotimpul. Specific autumnală este activitatea fabricilor de zahăr. La Bucecea, de exemplu, „tunul de apă", cu ajutorul căruia sînt descărcate vagoanele cu sfeclă, trece printr-o nouă perioadă de intensă solicitare. În schimb pe Argeș ultimii metri din înălțimea barajului Vidraru al hidrocentralei „Gheorghe Gheorghiu-Dej" se încheagă cu aceeași cadență alertă care a caracterizat activitatea constructorilor de aici în toate anotimpurile.

Toamna a rechemat pe ogoare tractoarele, semănătorile, grapele, combinele de recoltat porumb. Sub cerul ei se începe un nou an agricol, ale cărui roade se vor inventaria peste încă trei anotimpuri.

Ne pregătim s-o întîmpinăm.

Dar ea ne-a și bătut la ușă, la fel ca în fiecare an.

Și totuși altfel. Pentru că toamna anului 1965 își revarsă bogăția și-și intensifică pregătirile sub semnul unor sarcini noi pentru toți cei ce muncesc: în prima toamnă a Republicii Socialiste România se aud puternic ecourile celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român. Ecourile unor hotărîri ce vorbesc despre bunăstarea, progresul, fericirea celor ce muncesc.

N. R.

Milioane de kilometri de fire pentru veșmintele sezonului friguros se nasc în secțiile Combinatului de fibre artificiale de la Brăila. Aici toamna și-a impus cerințele încă din... primăvară.

Din recolta de pale a anului 1965 — prima recoltă de hîrtie. Fotografia a fost executată la Fabrica de celuloză și hîrtie Palas-Constanța.

Sub cerul toamnei, la termocentrala București-Sud se înalță tot mai impunătoare pădurea de izolatori ai stației de transformare de 110 kv. O nouă sursă de energie ce se va conecta în curînd la sistemul energetic național își face apariția pe harta Capitalei noastre.

Și la C.A.P. „Drumul belșugului"-Balotești (raionul Răcari) pregătirile de toamnă sînt în toi. Aici vor fi însămînțate 500 ha cu grîu, 30 ha cu orz și 50 cu secară. Pregătirea terenului s-a făcut, atelajele au fost reparate, semănătorile — puse la punct.

memento

cartea

■ **Un eveniment editorial demn** de atenție îl constituie împrejurarea că **Biblioteca pentru toți**, binecunoscuta colecție a Editurii pentru literatură, a ajuns la numărul 300. Colecția, înființată pentru prima dată la noi în 1895, a cunoscut în decursul timpului mai multe remanieri. Mai importantă este reluarea ei într-o nouă formulă în 1950 de către Editura de stat pentru literatură și artă și, mai ales, restructurarea din 1960, de cînd apare din nou numerotată, săptămînal și la un preț ce nu trece de o limită fixă : 5 lei. Tot în acest an colecția și-a schimbat și coperta care a devenit o bună carte de vizită a ei. În cele 300 de numere pe care le-a atins, în **Biblioteca pentru toți** au apărut volumele a 168 scriitori clasici și contemporani, români și străini, și 12 antologii, într-un tiraj total de 15 715 000 exemplare. E un succes ce se cuvine reținut și care obligă la noi realizări.

■ Folcloristul Gheorghe Vrabie ne-a dat recent o serioasă ediție critică a volumului **Poezii populare ale românilor** al lui Vasile Alecsandri. Ediția, în două volume elegant tipărite, aduce, printr-un masiv studiu introductiv, prin note și variante, o serie de lumini noi asupra contribuției intervențiilor bardului de la Mircești în poezia noastră populară.

■ Lui Ion Slavici, de la a cărui moarte s-au împlinit recent 40 de ani, îi este cinstită memoria printr-o competentă monografie critică semnată de Pompiliu Marcea. Beneficiind de toate cercetările anterioare, făcînd investigații personale insistente, avînd o experiență acumulată în acest domeniu (a mai scris o scurtă monografie **Al. Sahia**), Marcea a reușit să-i trasează omului și operei un profil remarcabil

■ **Trei volume de nuvele** apărute recent în Biblioteca pentru toți **(Golanii, Calvarul, Ciuleandra)** readuc în actualitate scrierile mai scurte ale lui Liviu Rebreanu, lucrări cărora li s-ar cuveni o ediție critică mai amplă. E totuși unul dintre cei mai mari scriitori ai noștri și dificultățile unei atari întreprinderi, oricît ar fi de mari, nu trebuie să ne împiedice de a-l cunoaște mai complex. Ceea ce nu înseamnă că apariția din Biblioteca pentru toți nu e binevenită.

■ **În sfîrșit un volum de poezii** ale lui B. Fundoianu la Editura pentru literatură Antologia și traducerile aparțin lui Virgil Teodorescu (care putea fi ceva mai generos totuși), iar prefața lui D. Petrescu.

cinema

■ **Premiera cinematografică** românească a lunii septembrie : RUNDA 6, un film de Vladimir Popescu-Doreanu. Remarcabile aptitudinile autorului pentru genul dificil al filmului polițist. *Runda 6* are bune momente de suspensie, o acțiune dinamică, adesea palpitantă. Doi actori excelenți : György Kovács și Ion Fintișteanu, într-o distribuție — în general bună — care mai cuprinde pe Carmen Stănescu, Ilinca Tomoroveanu, cîntăreața de muzică ușoară germană Vera Schneidenbach, Ion Dichiseanu, Mihai Berechet...

■ Filmul regizorului italian Dino Risi VIAȚA DIFICILĂ își susține afișul cu recunoscuți comedieni : Alberto Sordi *(Cardianul, Comisarul, Cu toții acasă)*, Franco Fabrizzi, Lea Massari. În regia lui Dino Risi asistăm la zbuciumata existență cotidiană a unui fost partizan antihitlerist, ziarist de stînga, împins la compromisuri de realitățile sociale

■ În premieră de gală, cu prilejul aniversării a 21 de ani de la eliberarea Bulgariei, și apoi, în continuare pe ecranele bucureștene, un emoționant film al regizorului Vlo Radev : HOTUL DE PIERSICI. O oază de dragoste și poezie în timpul primului război mondial. Locul acțiunii — Tîrnovo, 1918... Interpreții centrali : Nevena Kokanova (pe care am mai văzut-o în *Inspectorul și noaptea*, *Fii fericită Ani*, *Tutunul*) și actorul sîrb Rade Marcovici.

■ La sfîrșit de sezon estival (oare ?) grădinile cinematografelor oferă încă un program atrăgător : de la STRIGĂTUL lui Antonioni, trecînd prin fel de fel de comedii, mai izbutite (DOMNUL, UNORA LE PLACE JAZUL, UN LUCRU FĂCUT LA TIMP, CUM SE REUȘEȘTE ÎN DRAGOSTE) sau mai puțin reușite (UN ȘOARECE PRINTRE BĂRBAȚI) și pînă la genul spectaculos al unor filme ca LALEAUA NEAGRĂ, WINNETOU) programul acestui an s-a dovedit superior celui din anii trecuți.

■ Ați văzut-o și ascultat-o pe Sara Montiel în SAMBA ? Pe Domenico Modugno în ÎNTÎLNIRE LA ISCHIA ? Pot fi văzuți, și ascultați, fără pretenții la filmele respective Nu pierdeți însă în nici un caz cel mai bun film muzical reluat pe ecranele noastre, CÎNTIND ÎN PLOAIE

■ Reînnoirea unei vechi recomandări : filmul brazilian IUNGLA TRAGICĂ, momente de real dramatism în realitățile insolite ale junglei sud-americane.

■ Reportajul documentar 180 DE ZILE ÎN ATLANTIC, realizat de operatorul Ion Bîrsan, cu un comentariu frumos, poetic, semnat de scriitorul Radu Tudoran, înfățișează spectatorilor etapele spectaculoasei călătorii a unuia din cele două trauleare românești prin mările și oceanele lumii.

■ Pe Juan Antonio Bardem nu l-am mai întîlnit de mult pe ecranele noastre. Îl regăsim acum într-un film în care recunoaștem stilul creatorului *Străzii mari* cu tot ce are el mai bun. E vorba de producția franco-spaniolă A TRECUT O FEMEIE, film amar, lucid, al locurilor unde „niciodată nu se întîmplă nimic". Îi vedem pentru prima oară pe actorii francezi Corinne Marchand și Jean-Pierre Cassel

Jean-Pierre Cassel.

teatru

Peste cîteva zile începe la București cea de-a treia ediție a Festivalului internațional al teatrelor de păpuși și marionete (vezi și pag 5-6-7 din numărul de față).

Iată cîteva din titlurile spectacolelor ce vor fi prezentate în cadrul festivalului :

Prezențe românești

Să începem cu Țăndărică, eroul-gazdă : **Amnarul** — dramatizare de St. Lenkisch după Anderson, **Elefănțelul curios**, adaptare de Nina Cassian după Kipling și **Cele trei nevoaste ale lui Don Cristobal**, adaptare de Valentin Silvestru după Garcia Lorca ■ Păpușarii orădeni vor înfățișa versiunea păpușărească a celebrului poem dramatic **Pasărea albastră** de Maurice Maeterlinck. Adaptarea : Letiția Gîzâ. **Bondocel** de Marcel Breslașu ■ Craiovenii vor fi prezenți la festival cu piesa lui Al. T. Popescu — **Jucăriile Mihaelei** ■ D.n Timișoara va sosi la București spectacolul **Antropomorfism** — dramatizare a cunoscutului poem eminescian ■ Clujenii au pregătit **Rochița cu figuri** de Viorica Filipoiu ■ Mîcul colectiv din Alba Iulia ne aduce în scenă piesa **Sus, tot mai sus**, de Alecu Popovici, iar păpușarii gălățeni, un spectacol de estradă în versuri, remarcînd debutul ca... autor al regizorului Ion Maximilian și debutul ca regizor de păpuși al lui Ch. Jora ; **Mîinile sus**. În același spectacol, un... al treilea debut păpușăresc scenografului Beno Friedel.

Prezențe de peste hotare

Program de varietăți al Teatrului „Gilles et ses marottes" din Paris ; **program de estradă** al teatrului „El Chasky" din La Paz . **Orașul viselor** — prezentat de păpușarii din Cairo ; **Prințesa și micul vrăjitor**, jucată de trupa Guido van Deth din Haga . **Povestea unui cîine** — montată de „Children's Fairyland Puppet Players" din Oackland — California ; **Program de varietăți** susținut de „Lewis Mahlman's Liliputians Players" și Mollie Falkenstein din San Francisco ; **Frumoasa fără seamăn** în montarea Teatrului de păpuși din Ostrava ; **Tigrișorul Petre**, înfățișat de păpușarii din Dresda ; **Spiel aus dem Koffer** și **Rumpelstilzchen** — jucat de păpușarii din R.F.G. ; **„Les jarfedets"** (compania Philippe Genty) și **Les mains joli** vor sosi din Franța ; **Povestea celor doi frați Hin Ba** și **Nor Ba** din R.P.D. Coreeană ; **Prințul cioplit în lemn** și **Petruska** de la Teatrul național de păpuși din Budapesta ; **Cucerirea muntelui Tigrului** — Teatrul de păpuși și umbre din provincia Hunan — R. P. Chineză ; **Povestea soldatului** și **Cenzorului** — Teatrul central de păpuși din Sofia ; **Ali-Baba și cei 40 de hoți** — Teatrul de păpuși din Zagreb ; **Cel mai curajos** — Teatrul de păpuși „Marcinek" din Poznan ; **Mister Twister** și **Comedia divină** — Teatrul de păpuși din Moscova sub conducerea lui Obrazțov ; un **spectacol de varietăți și folclor indian** va putea fi văzut în montarea Teatrului de păpuși și umbre „Kala Mandal" din Udipur — Pajahstan ; **Petrică și lupul** va fi înscenat de compania Maria Perego din Milano ; tot din Italia va sosi și „Teatro stabile dell' Aquila" care va juca **Dragostea celor trei portocale** ; Teatrul „Mihael Meschke" din Stockholm a pregătit **Regele Ubu** ; Teatrul studio din Bachum — **Furtuna**, iar Teatrul „Anne Weigand" din Stuttgart va juca piesa **O oră scurtă**.

televiziune

Ileana Zărnescu
Teatrul de stat Pitești.

DUMINICĂ 5 SEPTEMBRIE — Program fotbalistic bogat Austria-Ungaria (transmisie de la Budapesta), Steaua-C.S.M.S. Iași și Dinamo București-Rapid. În pauze formația Rolf Albrich, Anda Călugăreanu și Petre Geambașu (după-amiază) ■ **Dialog la distanță**. Două regiuni Banat și Crișana se întîlnesc în a nu proiecta pe cei mai buni cîntăreți, dansatori, comici, artiști amatori într-o transmisie directă de la Timișoara și Oradea (20.00)

LUNI 6 SEPTEMBRIE — Filmul sovietic **40 de minute pînă în zori**. Din categoria filmelor psihologice (20.00).

MIERCURI 8 SEPTEMBRIE — **Mincinosul** de Carlo Goldoni, în interpretarea Teatrului de stat din Pitești. Peripețiile unui amorez lăudăros din secolul al XVIII-lea (20.00).

JOI 9 SEPTEMBRIE — **Concert festiv** transmis de la Sofia, cu prilejul sărbătorii naționale a Republicii Populare Bulgaria (20.30) ■ 30 de minute cu artiști-păpușari din București, Cluj și Craiova. Preludiu la marea întîlnire din Capitală, prilejuită de Festivalul internațional al păpușarilor și marionetiștilor (22.00)

VINERI 10 SEPTEMBRIE — Soliști și formații de amatori din regiunea București vor completa o nouă filă a Atlasului folcloric : Cîmpia dunăreană a Munteniei (21.30).

SÎMBĂTĂ 11 SEPTEMBRIE — Seria a II-a din ciclul filmelor polițiste **Urmele duc la ai 7-lea cer** (20.50) ■ Tradiționalul program de muzică ușoară de sîmbătă seara (de data asta Paul Ghenței, Margareta Pîslaru, fratu Mentzel) încheie această săptămînă a micului ecran, nu prea bogată în evenimente (22.00).

plastică

■ **S-a publicat**, în sfîrșit, un **Album de pictură românească actuală**, întocmit cu preocuparea acută de a ilustra tendințele dominante în creația pictorilor contemporani.

■ A apărut (prefațat și îngrijit de acad. Gh. Oprescu) un album **Aurel Jiquidi**. Un artist plastic ce se caracterizează prin conștiință și curaj civic, îndrăzneală în expresii, bogăție a registrului afectiv, vervă grafică și, constant, spirit original al unui sentimental caustic.

discul

„Milva la București" ! În spatele acestui titlu care nu spune prea mult, casa noastră de discuri ne oferă o împrimare excepțională, a unei interprete excepționale, acompaniate de o orchestră la același nivel

Ascultați **Flamengo rock** (100% temperament + 100% orchestră), **Il primo mattino del mondo** (dă fiori de înaltă frecvență), **Mare verde** (o biguină în care orchestra ne oferă o lecție de instrumentație), **Un tango italiano** (interpretat altfel decît îl cunoaștem de la radio, bucurîndu-se de o excepțională prizâ de sunet), **Mylord** (o performanță ! Milva își permite să ne dea o interpretare originală, adăugînd un plus de dramatism de bună calitate celebrului cîntec lansat de marea Edith Piaf).

E clar că, pe undeva, Milva exagerează, afectînd abuziv zbuciumul sufletesc sugerat de text, încît uneori simțim un sentiment de jenă, ca în fața unui fals. Așa că Milva nu trebuie luată ca model. De fapt nu poate fi imitată decît la modul parodic Și nici nu s-ar recomanda imitarea ei. Unii soliști de muzică ușoară ar trebui să fie atenți. S-o lăsăm pe Milva, așa cum este, cu calitățile și defectele ei, deoarece acesta este farmecul ei (și pericolul care o pîndește). (EDD-1089).

*

Și acum **Cîntece de pahar** interpretate de Gică Petrescu la București. O voce personală, puternic individualizată, pe care de atîția ani o recunoaștem cu încîntare oriunde o auzim, pe disc sau la radio. Și Gică Petrescu afectează, dar fără exagerare. Și el se repetă. Dar e mai bine așa. A impus un stil original și n-a imitat niciodată pe nimeni. Deci să ascultăm **Mie-mi place să trăiesc, Cum să nu trăiesc pe lume, Mi-e dor astăseară de un chef cum știu eu și Zi una mai săltăreață**

Milva.

Notă. **Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.**

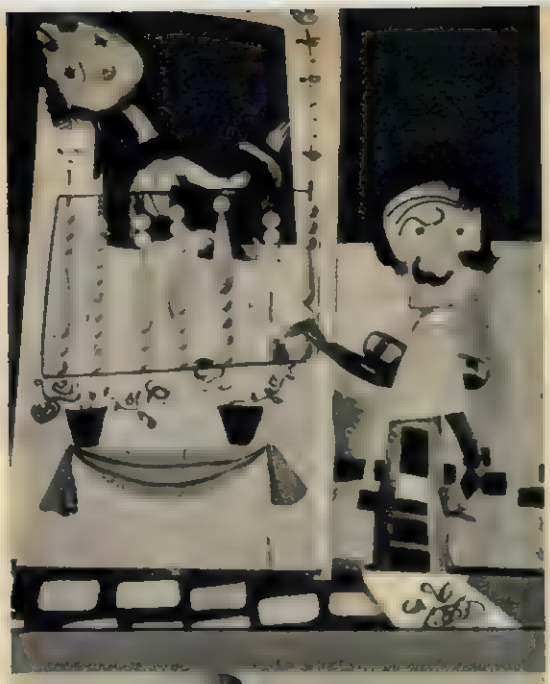

Cam așa vor arăta personajele din „Cele trei neveste ale lui Don Cristobal", prelucrare liberă de V. Silvestru după piese de teatru de păpuși și poeme de Federico Garcia Lorca, în regia Margaretei Niculescu.

PĂPUȘI DIN 34 DE ȚĂRI SE PREGĂTESC...

O cadînă ușor speriată din „Ali-Baba și cei 40 de hoți" (Teatrul din Zagreb).

Două din păpușile — pe cît se vede, vesele — ale lui Horacio Casais (Argentina).

Cei mai mici, dar și cei mai seducători actori de pe glob — păpușile — și-au fixat o întîlnire toamna aceasta la noi, la București. Și iată, fotoreporterii își pregătesc zeloși blitzurile, cronicarii își încarcă stilourile, casieriţele de la OSTA sînt asaltate pentru bilete cu cele mai dulci zîmbete și mai magice cuvinte („Știți, m-a trimis tovarășul..."), filomarionetiștii se antrenează pentru cincisprezece zile necurmate de teatru păpușăresc. Așadar, începe.

Începe — săptămîna viitoare — Festivalul internațional al teatrelor de păpuși și marionete.

(Continuare în pag. 6)

PĂPUȘI DIN 34 DE ȚĂRI SE PREGĂTESC...

Al treilea. Primele două (1958, 1960) i-au pregătit acestuia atmosfera marilor competeții, prestigiul, tradiția, ampla participare internațională : de astă dată, 34 de țări de pe 6 continente. Festivalul nu presupune însă numai condiția sa festivă, ci și un foarte precis caracter de lucru, de înfruntare artistică. El va fi însoțit de un concurs, de o expoziție internațională a teatrelor de păpuși, de un ciclu de conferințe de specialitate, de o sesiune a prezidiului UNIMA, de o gală de filme cu păpuși... Cum vor putea fi împărțite orele unei zile între atîtea și atîtea ademenitoare acțiuni, e greu de știut. Un lucru e sigur — și pentru definirea acestuia dăm cuvîntul artistei emerite Margareta Niculescu, directoarea Teatrului „Țăndărică", vicepreședintă a Comitetului de organizare a festivalului :

— Fenomenul păpușăresc mondial se află actualmente într-o fază de maturizare, aș zice extensivă. Deși nu peste tot condițiile sînt aceleași și apariția de trupe sau artiști are loc de foarte multe ori sub semnul improvizației entuziaste, preocuparea aproape generală este de a da conținut și profunzime filozofică artei noastre. Chiar și tematica tradițională a genului, limitată cîndva la pedagogicul imediat al moralei, este azi revăzută într-o altă lumină, poetică, fantastică, de generalizare artistică. Există de asemenea o preocupare majoră acordată tehnicii spectacolului de păpuși. Ea se manifestă și în imaginea globală, dar și în construcția propriu-zisă a păpușii. Chiar dacă uneori această preocupare devine abuzivă — după părerea mea prea mult „teatru negru" și prea multe păpuși mecanizate — arta noastră n-are decît de cîștigat de pe urma descoperirii și valorificării unor domenii ale tehnicii spectacolului încă neexplorate. Caracterul specific festivalului nostru, acela de a prezenta spectacole inedite, e o condiție care nu ne permite să facem prea multe anticipări. Prezența unor trupe de prestigiu sau poate cîteva titluri, cum ar fi „Prințul cioplit în lemn" de Bartok și „Petruska" de Stravinski (Teatrul de păpuși din Budapesta), „Dragostea celor trei portocale" de Carlo Gozzi (Teatrul italian de păpuși din Aquila), „El ratablo de Maese Pedro" de De Falla (Compania de marionete Maria Perego din Milano), „Doctor Faust" (marionetele Marcelei Marrokin din Lima) etc., ne pot spune totuși cîte ceva despre orientarea generală a celor prezenți în festival...

Așadar, sîntem invitați peste cîteva zile să constatăm nivelul de cultură profesională, de originalitate a acestei arte cu tradiție seculară, să asistăm la un

Dialog între Maria Perego (Italia) și una din păpușile favorite.

Firește, îmblînzitorul de șerpi — fie el și păpușă — nu putea veni decît din India.

O încîntătoare doamnă din spectacolul bulgăresc „Ceasornicarul".

Cunoscutul artist păpușar Serghei Obraztov ne va prezenta de astă dată, în interpretarea Teatrului central de păpuși din Moscova, „Mister Twister" și „Divina comedie".

Păpușile lui Luman Cead (S.U.A.) au ținut neapărat să apară în fotografie împreună cu creatorul și animatorul lor.

„Astă-seară veți cunoaște actorii-păpuși ai Teatrului «Miniatura» din Gdansk..." (R. P. Polonă).

Compania franceză „Giles et ses marottes" și-a trimis acest reprezentant în paginile noastre.

larg schimb de idei și experiențe păpușărești în cele trei săli ale festivalului : sala Teatrului „Țăndărică", sala „Savoy" a Teatrului satiric-muzical și sala din str. Batiștei nr. 14.

Pînă atunci, vă mai servim cîteva informații :

Țările participante :

R.A.U., Argentina, Bolivia, Marea Britanie, R.P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R. P. Chineză, R.P.D. Coreeană, Franța (trei trupe), R. D. Germană, R. F. Germană (trei trupe), India, Italia, R. S. F. Iugoslavia, R. P. Mongolă, R. P. Polonă (două trupe), Olanda, S.U.A. (două trupe), Suedia, R. P. Ungară, U.R.S.S. Din partea țării noastre participă Teatrul „Țăndărică", precum și teatrele de păpuși din Cluj, Timișoara, Craiova, Oradea.

Premii ce vor fi acordate :

— Marele Premiu al festivalului ;

— Premiul pentru idee și expresie artistică contemporană ;

— Premii pentru text dramatic, scenografie, regie, interpretare, muzică ;

— Premiul „Lucia Calomeri" pentru cel mai bun spectacol tradițional ;

— Premiul prezidiului UNIMA ;

— Premiul centrului român ITI ;

— Premiul orașului București.

Pînă la cunoștința personală cu eroii spectacolelor, pe cîțiva dintre ei îi prezentăm în fotografii în paginile de față.

Carnet de scriitor

BROASCA ȘI APA

de Eugen FRUNZĂ

Raporturile civilizate dintre oameni devin corolare ale existenței într-o societate ca a noastră, întemeiată pe principiile eticii comuniste. Îmi place nu o dată să observ, chiar în cartierul meu, pisc[ind de la fapte, uneori foarte mărunte, cît de adînc se înrădăcinează în viața de toate zilele acea minunată floare a solidarității, a interesului profund uman pentru soarta semenilor, a respectului și ajutorului reciproc.

Dar se mai întîmplă și altcum.

În fața instanței de judecată se află două femei. Judecătorul încearcă să le împace.

— Nu mă împac ! — răspunde una, cu obrajii roșii ca sfecla.

— He, grozavo ! — rostește cealaltă, palidă de mînie și în același timp gravidă avansată.

Sînt colocatare într-un apartament. Folosesc același antreu. La ușa cuiva, de uz comun, s-a stricat broasca. De la broască a pornit toată povestea.

— Tu ai stricat-o ! — a strigat una către cealaltă.

— Ba tu ! — a sunat răspunsul țipat.

— Mai și minți, ticăloaso !

— Ce-ai spus ? Ticăloasă ești tu !

Și nici una, nici două, s-a iscat o păruială în lege. S-au tras de păr, s-au zgîriat ca pisicile, și-au învinețit niscai părți ale obrazului. O dușmănie fără leac, exprimată în acostări și injurii zilnice, le-a adus pînă la urmă în fața tribunalului.

— Nu mă împac ! — decide prima.

— Grozavo ! — comentează stătut adversara gravidă.

Și tribunalul e nevoit să-și piardă timpul cu ascultarea și dezghiocarea faptelor din coaja multelor minciuni pregătite de acasă și tăvălite prin lacrimi pe cît de abundente pe atît de îndoielnice.

Va să zică pentru o broască de la ușă — interminabila hărmălaie nedemnă și publică.

Un alt caz.

— Nu mă împac ! — răspunde un bărbat subțire ca un chibrit și cu ochii arzînd de febra mîniei.

Celălalt pufăie pe nas, dar își păstrează deliberat o poziție demnă.

Procesul lor se trage de la un balcon cu ghivece de flori. Din balconul celui dintîi s-a scurs apă în balconul celui de-al doilea. Era vară, cer senin, trecători mulți în stradă. Și între cele două balcoane s-a încins o ceartă teribilă și un bombardament de invective prelungit pînă la miezul nopții.

Răgușiți, adversarii n-au abandonat lupta. Au solicitat serviciile avocaților și s-au chemat reciproc în judecată. Au pierdut pînă acum o mulțime de timp, au consumat nervi și bani. Se uită unul la altul cu străfulgerări neîmblînzite.

— Nu mă împac ! — zice unul, cu glas subțire, înțepat.

— Nu mă împac ! — adaugă celălalt, cu glas gros, amenințător.

Și tribunalul își pierde timpul, ca și în primul caz, cu dezlegarea unui ghem de acuzații aruncat de la unul la altul cu virtuozități demne de o cauză mai bună

Va să zică pentru niște apă scursă din ghivece de flori — întreg acest spectacol umilitor.

Cînd mă uit în jurul meu la marea creație de beton și marmură, și vis, la cartierele noi, multicolore, la magistralele de asfalt, la uimitorul asalt al științei și artelor, la toată această mișcare înainte și la această înnobilare a materiei, la gestul multiplicat al muncii libere și la lumina mereu mai înaltă a cunoștințelor, cînd mă uit la cîtă frumusețe se naște zi de zi în jurul meu mă simt ispitit să trag la o parte pe cele două și pe cei doi — și pe alții de soiul lor — și să-i întreb prietenește dar cu toată gravitatea :

— Nu vă e rușine ? !

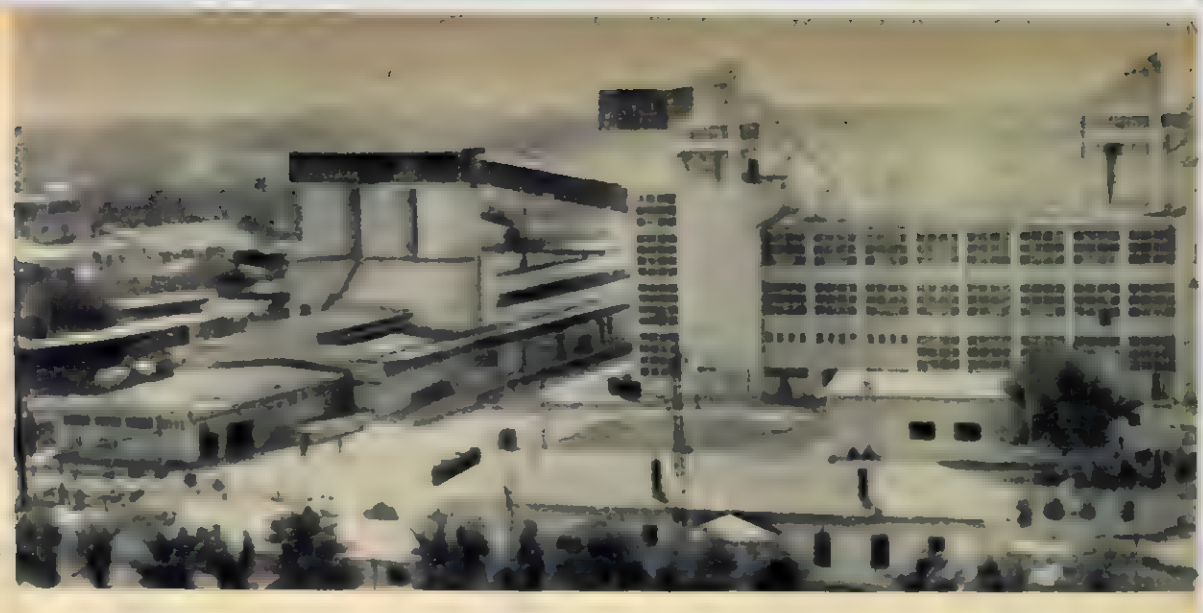

„Dero", citadela ploieșteană a detergenților.

DERO

O singură uzină poate înlocui producția a mii de hectare de teren cultivate cu floarea-soarelui și grăsimile unor nesfîrșite turme de bovine.

Cum?

Prin înlocuirea „clasicului" săpun cu rivalul său modern: detergentul.

Curbele mereu ascendente ale consumului de săpun, în majoritatea țărilor globului, deci și cele ale producției corespunzătoare sînt o dovadă zdrobitoare: omul epocii moderne a ajuns să nu-și mai poată închipui cum i s-ar schimba modul de viață dacă săpunul — acest auxiliar indispensabil al vieții sale de toate zilele — ar dispărea la un moment dat. Pentru că, în lipsa acestui produs, omul ar trebui să-și revizuiască fundamental concepția despre ceea ce semnifică în general noțiunea de curățenie vestimentară și corporală. Fizic, chestiunea se reduce la un fenomen elementar: singure, fără adaosul unui agent intermediar, apa și grăsimile de orice fel nu pot fi amestecate. Agentul acesta este de regulă săpunul. Dar, după cum o atestă unele din ultimele cuceriri ale chimiei, nu numai el.

„DÎMBU" SAU APA SÎMBETEI

Ca să aibă cu ce se spăla în decursul unui întreg an, omenirii îi este necesară o cantitate de săpun la a cărei fabricare trebuie sacrificată producția de floarea-soarelui a peste 3 000 000 hectare de teren și grăsimea unui număr de 400 000 bovine. Aceasta înseamnă că o importantă rezervă de produse convertibile în alimente ar trebui afectată altei categorii de consum decît alimentației propriu-zise. Există însă un înlocuitor: petrolul. Acest prodigios izvor de substanțe chimice din care industria modernă extrage în prezent cîteva mii de compuși, unii de o mare valoare practică și economică, s-a dovedit în ultimele decenii capabil să preia și cerințele aprovizionării cu materii prime a industriei de săpun.

Prezența petrolului și a derivaților săi a modificat cu totul procesele tradiționale de preparare și însuși produsul a devenit altul. Se vorbește astăzi din ce în ce mai mult de detergenți. Ce sînt aceștia?

Amînăm definiția pentru a aminti cititorului un fapt legat în modul cel mai direct de problema în discuție. Cîndva, rîurile care străbăteau regiunile petrolifere purtau la vale o apă neagră, cu miros pătrunzător de păcură și țiței. Descotorosindu-se de reziduurile socotite nefolositoare, rafinăriile aruncau în apă o bună parte din bogăția pe care le-o ofereau cu dărnicie adîncurile terestre, benzine, parafine, uleiuri. Petele negre-pămîntii pluteau pe sub sălcii carbonizate lichidînd pînă la mari distanțe nu numai broaștele și țînțarii, ci și peștii de orice fel. Un astfel de rîu a fost Dîmbu, firava apă curgătoare care scaldă împrejurimile Ploieștiului. Aportul său de impurități se făcea simțit altădată pînă la confluența Prahovei cu Ialomița și chiar mai departe, spre vărsarea acesteia în Dunăre. Resturi evacuate pe Dîmbu, li se spunea. Erau, de fapt, substanțe valoroase aruncate pe apa sîmbetei.

Sustrase irosirii prin aruncarea în rîuri (și nu numai pentru că impurificarea apelor constituie un delict pedepsit cu asprime de legile țării) unele din fracțiunile, nefolosite în trecut, care rezultă din distilarea țițeiului, înlocuiesc astăzi cu succes grăsimile animale și vegetale cerute de industria de săpun. Există o istorie a detergenților care începe, cum e și firesc, în laboratoare — în cazul detergenților ce se produc în țara noastră în laboratoarele ICECHIM — și continuă în cîteva uzine relativ nou înscrise în constelația petrochimiei românești. Despre una din

acestea vom vorbi în continuare. Este uzina „DERO" din Ploiești.

DETERGENȚII LA EI ACASĂ

Dacă am stropi cu apă conținutul silozului de produse finite al uzinei ploieștene (ceea ce numai în imaginație se poate realiza) și am agita o vreme amestecul, ne-am putea oferi tabloul rar al unei adevărate mări de spumă. În condițiile de uscăciune asigurate în instalații, pulberea colorată ce se scurge prin tuburile silozului, alimentînd la nesfîrșit o mașină care umple munți de cutii în ritmul a 200 de bucăți pe minut, nu-și trădează prin nimic calitățile. Sînt totuși calități binecunoscute oricui. Au fost cunoscute încă înainte de a se fi înregistrat prima șarjă, grație numeroaselor probe și încercări la care noul produs fusese supus în laboratoarele Institutului de cercetări chimice din București—ICECHIM (autorii procedeului românesc, inginer St. Anastasiu și colaboratorii, au lucrat cîțiva ani la stabilirea formulelor și tehnologiei de fabricație; procedeul elaborat de ei a fost brevetat și în străinătate).

▲ **Adevărați munți de asemenea cutii cu detergenți în depozitul de produse finite.**

◀ **În ritmul a 200 de cutii pe minut, mașina de ambalat cîntărește și încarcă automat produsele uzinei.**

Pornindu-se de la benzina de cracare, un foarte ieftin amestec de hidrocarburi, în uzină se sintetizează, printr-un proces tehnologic continuu, alchil-acril-sulfonații, care prin amestec cu o serie de alcooli secundari sulfatați și cu unii ingredienți de natură să asigure culoarea, parfumul, spumarea etc. dau detergenții propriu-ziși. În turnurile arginții ale instalațiilor, în rezervoarele de amestec, în rețeaua de conducte și stații de pompare ce se supun comenzilor automate ale unei complexe aparaturi se nasc astfel în fiecare zi zeci de tone de pulbere spumoasă care nu numai că înlocuiește cu succes săpunul, dar prezintă o serie de calități în plus față de acesta. În funcție de întrebuințările cărora le sînt destinate (detergenții au o largă utilizare nu numai ca produs de larg consum, ci și în industrie, la degresarea recipienților, la spălarea automobilelor etc.) produsele uzinei „DERO" pot fi întîlnite la rampa de încărcare în diverse feluri de ambalaje și sub

(Continuare în pag. 10)

S-A ÎNTÎMPLAT ÎN MUNȚII FĂGĂRAȘ

Zi de început de august.

Căldură toridă, chiar și în Munții Făgăraș, la 2 011 metri. Iezerul Avrig sclipește sub razele soarelui ca o adevărată nestemată a Carpaților, iar apa lui de cleștar ne desfată privirile. Stăm întinși pe malul lacului, odihnindu-ne după urcușurile de pe Surul și Budislavul. Doar priveliștea din partea opusă a lacului ne mai răcorește puțin : sub contraforturile stîncoase ale Muntelui Ciortea, apa e acoperită cu un strat de gheață gros de 2-3 metri.

În afară de grupul nostru, încă 6 turiști fac plajă în jurul unui cort. Dincolo, o turmă de oi paște liniștită. Peisajul inspiră liniște. Ce s-ar putea întîmpla deosebit pe un traseu turistic atît de frecventat ? S-ar părea că nimic, dar deodată un răpăit ritmic ne atrage atenția : turma, pentru a scurta drumul, a pornit să traverseze un colț al lacului, trecînd peste o gheață. Și iată că un bubuit înfiorător pune capăt răpăitului. Fără a mai judeca, ne gîndim că se prăvălește o avalanșă ; dar o privire spre lac ne lămurește numaidecît : gheața s-a rupt și o parte a turmei se află strînsă între blocurile prăbușite în apă. Lacul se agită ca bătut de furtună, răscolit de zecile de mii de kilograme de gheață. Privim încremeniți unul la altul, pentru ca în momentul următor să tresărim pătrunși de același gînd : să salvăm oile !

Unul dintre turiști, asigurat cu o coardă, coboară pe banchizele nestabile și alunecoase, fiind urmat apoi de alți doi tovarăși care, după eforturi deosebite, reușesc să scoată 103 oi din situația lor desperată. Numai două nu pot fi salvate, fiind strivite de blocurile de gheață. În tot timpul operațiunii de salvare cei trei oameni, precum și aceia care i-au asigurat, sînt amenințați de pericolul unei surpări, gheața fiind brăzdată de fisuri adînci. După ce este scoasă și ultima oaie, ne ștergem sudoarea de pe frunte fiind convinși că am reușit să salvăm un bun obștesc de valoare : turma este proprietatea Cooperativei agricole de producție din Avrig.

Apoi ne strîngem mîinile și după o scurtă odihnă pornim din nou la drum — noi spre Negoiu, ceilalți în direcție opusă. Nu însă fără a-mi nota numele celor trei care au adus cel mai mare aport acestui frumos act de colaborare spontană : Gavrilă Alăman și Gheorghe Bădilă, muncitori la Fabrica de sticlă din Avrig, Siegfried Mayerbüchler, student din Sibiu.

Medard KEREKES
cercetător științific, Tg. Mureș

Operațiunile de salvare a turmei de oi.

Automatizarea joacă un rol de prim ordin în industria detergenților. Întregul proces tehnologic se supune cu docilitate comenzilor transmise în instalații cu ajutorul unei complexe aparaturi.

DERO

(Urmare din pag. 9)

mai multe denumiri. Totuși ele reprezintă, chimic vorbind, unul și același lucru : substanțe pe care industria modernă le creează prin valorificarea pe o bază superioară a unor rezerve de materii prime de care țara noastră dispune în cantități mari.

ALBĂ-CA-ZĂPADA 1964: 16 641 TONE

Aproximativ jumătate din necesarul de săpun al țării noastre este acoperit astăzi prin producția autohtonă de detergenți. Dacă în 1957 noua ramură a industriei chimice a livrat economiei naționale numai 131 tone substanță activă de spălare, anul trecut a fost înregistrată o producție de 16 641 tone. Se prevede în viitor o creștere și mai mare a acestei cifre, prin sporirea capacităților de producție ale uzinei ploieștene și ale altor întreprinderi similare. Astfel se asigură și în acest domeniu condițiile valorificării depline a rezervelor de materii prime petroliere, sarcină de mare importanță pusă în fața lucrătorilor din industria chimică de cel de-al IX-lea Congres al partidului.

Alba, detergentul atît de răspîndit astăzi, va fi cu mult mai răspîndit mîine, căci noua ramură industrială care îl creează stă sub semnul unei rapide dezvoltări.

Din uleiosul lichid negru care în schelele petroliere se revarsă spre suprafața pămîntului, pornind din străfundurile lui, omul a învățat așadar să scoată nu numai combustibili, nu numai materii plastice, parfumuri și coloranți, ci și substanțele de care are nevoie pentru a întreține curățenia obiectelor din mediul apropiat. Putem economisi astfel uleiuri vegetale echivalente, cantitativ, cu produsul a mii de hectare de teren cultivate cu floarea-soarelui și grăsimile unor nesfîrșite turme de bovine. Astfel are loc și repunerea în circulație generală a unor așazise reziduuri care carbonizau altădată vegetația de pe marginea rîurilor. Albă-ca-Zăpada, într-o nouă accepție a binecunoscutei metafore, pare să-și extindă efectul purificator și asupra apelor curgătoare ce străbat ținuturile petrolifere.

Puritatea obiectelor din mediul nostru apropiat se naște în turnurile de argint ale uzinelor de detergenți.

Dar aceasta nu mai e o metaforă.

Radu NICOARĂ
Fotografiile autorului

TINEREȚE FĂRĂ BĂTRÎNEȚE...

—CE E NOU ÎN GERIATRIE—

Un calcul simplu arată că viața omului se oprește... la mijlocul ei. În adevăr, durata vieții noastre ar putea — și ar trebui — să fie de cinci ori mai lungă decît perioada de creștere. Deci: 5×25=125. Dar deocamdată obiectivul geriatriei este mai modest: să înțeleagă în profunzime cauzele îmbătrînirii, pentru a putea apoi acționa cu mai mare eficiență împotriva lor.

Așa își imaginau oamenii, în evul mediu, „fîntîna tinereții". Bătrînii, ologii — unii dintre ei duși cu roaba — se îndreaptă spre fîntîna minunată. După „tratament", ies întineriți: li se servesc ospețe (fără regim!), începe viața din nou...

Cînd o celulă a organismului se divide și se formează două celule perfect asemănătoare „celulei materne", ele sînt, din nou, la fel de tinere. S-ar părea, deci, că prin diviziune celulele corpului nostru întineresc și că, cel puțin din acest punct de vedere, ar trebui să rămînem veșnic tineri. Dar de ce apare atunci bătrînețea?

Oricît ar părea de curios, abordarea acestei pasionante probleme a devenit posibilă abia în ultimii ani, prin cercetarea modificărilor pe care le suferă organismele vii în „intimitatea" moleculelor proteice, adică a principiului material de construcție al organismelor animale și vegetale. Unele răspunsuri au fost date doar de puțină vreme.

DE CE ÎMBĂTRÎNIM?

Studiile biochimiștilor din numeroase țări au arătat că pentru toate formele materiei vii există un mecanism comun de îmbătrînire, legat în primul rînd de modificări distructive ale proteinelor și ale acizilor nucleici. Cînd dintr-o celulă a organismului iau naștere, prin diviziune, două celule „fiice", caracterele ereditare sînt transmise de la acidul dezoxiribonucleic (ADN) către acidul ribonucleic (ARN), care constituie un fel de tipar pe care se modelează moleculele de proteine. Cînd procesul de „fabricare" a proteinelor atinge un nivel maxim, concentrația acizilor nucleici (ADN și ARN) în celulă este cea mai mare. Acolo unde viața este mai activă, unde se petrec fenomene de creștere rapidă — respectiv în cursul sarcinii, în cursul dezvoltării embrionare și în cel al creșterii din copilărie — cantitatea de acizi nucleici *crește* în mod considerabil. În perioada de maturitate și de îmbătrînire, cînd procesele de creștere celulară se stabilizează sau se opresc, cantitatea de acizi nucleici (ADN și ARN) *scade* în mod corespunzător.

Micșorarea concentrației de acizi nucleici în celulă nu este însă singurul proces caracteristic fenomenului de îmbătrînire. O dată cu înaintarea în vîrstă, la nivelul moleculei se produc „greșeli", în sinteza proteinelor și a acizilor nucleici. Acumularea, cu vremea, a acestor „greșeli" de sinteză proteică constituie și ea una din cauzele cele mai importante ale îmbătrînirii.

Biologii consideră că organismul este capabil să se opună modificărilor moleculare nefavorabile, putînd crea factori cu acțiune opusă și prelungind astfel durata vieții. „Cu timpul — scrie cercetătorul sovietic J. A. Medvedev — biologia va domina acești factori, dar în prezent este important să se studieze acțiunea lor. Principala orientare în această direcție trebuie s-o constituie studierea mecanismelor biologice ale acumulării și eliminării modificărilor moleculare".

ÎN AJUTOR — STABILIZATORUL ELECTRONIC

Experimental s-a reușit încă de pe acum provocarea unei îmbătrîniri artificiale a organismu-

(Continuare în pag. 12)

„NIMIC NU EPUIZEAZĂ ȘI NU DISTRUGE PE OM ATÎT CÎT INACTIVITATEA FIZICĂ ÎNDELUNGATĂ" (Aristotel).

TINEREȚE FĂRĂ BĂTRÎNEȚE ...

BĂTRÎNEȚEA, IATĂ UN SUBIE

„Mari bătrîni" ai istoriei — mari creatori

Bătrînețea este considerată de obicei mai puțin fertilă din punct de vedere al creației și totuși se pot cita numeroși oameni remarcabili care pînă la sfîrșitul vieții și-au menținut talentul și puterea lor de muncă, creînd opere nemuritoare.

Sofocle, care a trăit 90 de ani, a scris la vîrsta de 75 de ani „Oedip rege", iar la 89 de ani „Oedip la Colonna". Tizian, care a murit de ciumă la 99 ani, și-a terminat faimosul tablou „Bătălia de la Lepanto" la 85 de ani, iar la 97 de ani a început să lucreze la capodopera sa „Coborîrea de pe cruce". Michelangelo a închis ochii la 89 de ani, creînd pînă în ultima clipă excepționale opere de sculptură și poezie. Celebrii pictori Tintoretto și Lorain au murit, în plină activitate creatoare, la 82 de ani. Corot a pictat una din capodoperele sale la vîrsta de 80 de ani.

Goethe avea 83 de ani cînd și-a încheiat opera monumentală — „Faust". Verdi a scris opera „Othello" la 73 de ani, „Falstaff" la 80 și „Requiemul" la 85 de ani. Lev Tolstoi a murit la 82 de ani, scriind pînă în ultimul an al vieții. La fel au scris pînă în ultima clipă Victor Hugo, mort la 83 de ani, Voltaire, care a trăit 84 de ani, Corneille și Ibsen (78), Bernard Shaw (94) și mulți alți maeștri ai condeiului.

Galilei depășise vîrsta de 70 de ani cînd a descoperit mișcarea de rotație a Pămîntului în jurul Soarelui. Edison, care a decedat la 84 de ani, a făcut descoperiri importante în [illegible] electrotehnicii pînă în ultimele luni de viață. I. P. Pavlov se afla în plină energie creatoare cînd a murit, la 86 de ani, din cauza unei infecții. Mulți alți savanți celebri au lucrat pînă la vîrste înaintate. Darwin a trăit 73 de ani, Newton — 80, Einstein — 76 ; toți au muncit și au produs opere pînă în ultimii ani ai vieții.

S-ar mai putea desigur vorbi despre „mari bătrîni" în viață : Casals, Picasso și cîți alții.

Să fie care bătrînețea „vîrsta de aur" ?

Autoportret atribuit lui Leonardo da Vinci.

lui sub acțiunea radiațiilor ionizante, care determină apariția unui număr sporit de „greșeli" în sinteza proteinelor și a acizilor nucleici.

Legate de înțelegerea mai profundă a procesului de îmbătrînire, se profilează și unele noi „direcții de atac". Astfel, în Franța, profesorul Pullman, directorul Institutului de chimie fizică de la Universitatea din Paris, a comunicat o metodă ingenioasă de „întinerire" la nivelul moleculei. Savantul francez a demonstrat, prin experiențe pe șoareci, că se poate acționa cu ajutorul unui stabilizator electronic asupra acizilor nucleici existenți în celule și ale căror modificări sînt socotite, după cum am văzut, ca stînd la baza fizico-chimică a procesului de îmbătrînire.

Cum se explică, în principiu, acțiunea stabilizatorului electronic ?

Cercetările efectuate asupra acizilor nucleici au dovedit că cea mai importantă dintre reacțiile survenite în cadrul procesului de îmbătrînire constă în modificarea orbitei unicului electron din atomul de hidrogen care intră în compoziția acestor acizi.

Profesorul Pullman consideră că schimbarea „echilibrului" acestui atom, aflat cam la jumătatea catenei acidului nucleic, este responsabilă pentru alterările celulare caracteristice organismului bătrîn. Prin intermediul stabilizatorului electronic el a restabilit echilibrul molecular, astfel încît viața animalelor de experiență a fost prelungită de la 14 luni la 18 luni, adică nu mai mult de o pătrime. Și aceasta nu este decît începutul !

UN „ARSENAL" COMPLEX

Îmbătrînirea organismului apare astfel ca o consecință a modificărilor cantitative și mai ales calitative ale proteinelor, fiind legată de stingerea proceselor de înnoire și de elaborare a [illegible] substanțe.

În producerea acestor modificări intervin și numeroase alte mecanisme complexe. S-a stabilit astfel, că, o dată cu vîrsta, scade concentrația unor microelemente de mare valoare biologică, cum sînt cuprul, cobaltul, nichelul, manganul, zincul, molibdenul, care își execută influența asupra proceselor vitale din organism. Modificări profunde suferă și metabolismul vitaminelor în legătură cu vîrsta, precum și starea funcțională a sistemului endocrin și nervos.

Prin intervenția asupra acestor factori s-au obținut în ultimii ani succese încurajatoare. Geriatria dispune astăzi de un arsenal bogat de substanțe : vitaminele A, B_2, B_{12}, C, E, F, PP, microelemente (fier, iod, calciu, fosfor, cupru etc.), aminoacizi (lizină, metionină), substanțe lipotropice (betaină, colină, inozită), în fine, diferiți hormoni și fermenți.

„Omul poate să trăiască pînă la o sută de ani. Noi înșine, prin necumpătarea noastră, prin felul nostru de trai, printr-o atitudine nesocotită față de propriul nostru organism reducem acest termen normal pînă la cifre mult mai mici" (I. P. Pavlov).

ROMÂNIA — geografia vîrstelor

- **Harta gerontologică a Republicii Socialiste România**
- **Femeile trăiesc mai mult decît bărbații**
- **Un indicator sintetic al creșterii nivelului de trai : evoluția duratei medii a vieții**

Putem trăi mai mult ? Se pot urmări și stabili influențele factorilor economico-sociali și naturali foarte complecși care intervin în prelungirea duratei vieții ? Pe linia acestor preocupări cercetătorii dr. Al. Ciucă, R. Cresin și dr. V. Jucovschi, de la Institutul de geriatrie, au alcătuit Harta gerontologică a Republicii Socialiste România, care prezintă răspîndirea longevivilor pe teritoriul țării noastre. Materialul de bază pentru hartă și studiul explicativ însoțitor provin din interpretarea datelor statistice pe o perioadă mai lungă de timp și din anchetele medico-sociale efectuate pe teren.

Harta are în vedere distribuirea geografică a persoanelor de vîrstă înaintată, de 80 de ani și peste. Proporția acestora variază de la regiune la regiune, între 3 și 18 la mia de locuitori, media pe țară fiind de 8,4 la mie. Densitatea cea mai mare se observă în raioanele Arad, Lugoj, Bozovici din Banat, în regiunile Brașov și Mureș-Autonomă Maghiară. Excepțînd nordul regiunii Banat, este vorba de ținuturi de altitudine mai mare, cuprinzînd dealurile și zonele subcarpatice, cu o bogată vegetație. Alimentația în aceste părți ale țării se caracterizează printr-un consum mai mare de proteine de origine animală și de grăsimi.

Bătrînii în vîrstă de peste 95 de ani se găsesc totuși mai mulți... în alte zone ale țării — în Delta, în Vrancea.

Numărul persoanelor de o sută de ani și peste e de aproape 500 în întreaga țară.

Cu privire la raportul între sexe, s-a putut face observația că în majoritatea raioanelor țării populația longevivă feminină depășește cu mult pe cea masculină : în proporția de 180 la sută. În sudul țării, la un bărbat longeviv revin trei femei. Doar pe o arie redusă în nord-vest, în Oaș și în raionul Cîmpeni raportul este favorabil bărbaților. Aceste deosebiri în repartiția inegală pe sexe sînt legate de o serie de factori complecși, biologici și social-economici, care influențează diferit mortalitatea pe sexe. Menționăm că în România, ca și în toate țările europene, printre cauzele importante de deces la întreaga populație și în special la cea vîrstnică se numără bolile cardiovasculare.

Cercetătorii au prezentat pe harta gerontologică și raportul dintre populația tînără (0-14 ani) și cea vîrstnică (peste 60 de ani) pe regiuni. Astfel, în regiunile din nordul și estul țării predomină populația tînără, în cele din centru și din sud raportul tineri-bătrîni este aproape egal, iar în regiunile din vest,

„OMUL MĂNÎNCĂ PENTRU CA SĂ TRĂIASCĂ, NU TRĂIEȘTE CA SĂ MĂNÎNCE" (Socrate).

CT CARE I-A PREOCUPAT PE CEI MAI CELEBRI ARTIȘTI PLASTICI AI LUMII

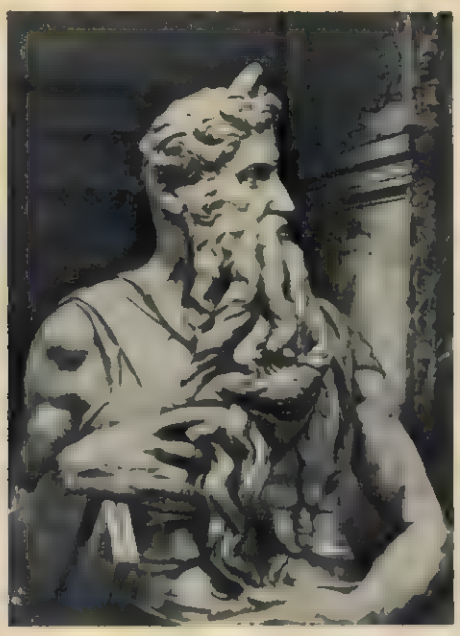

Moise, celebra statuie a lui Michelangelo, aflată la Roma.

Platon. Detaliu al frescei „Școala din Atena", de Rafael.

Autoportretul lui Tizian.

O contribuție însemnată la dezvoltarea geriatriei a adus-o și o aduce școala românească prin elaborarea unei terapeutici complexe bazate în primul rînd pe preparatul Gerovital H3.

„În cercetările noastre experimentale — ne-a declarat profesor dr. Ana Aslan, directoarea Institutului de geriatrie din București — creînd în laborator distrofii (tulburări de nutriție) ale țesuturilor, ca și în cazurile de arterioscleroză, s-a constatat că un tratament profilactic cu Gerovital H3 dă rezultate pozitive. Gerovitalul H3 acționează în nivelul celular atît pe membrana celulară cît și asupra metabolismului intracelular.

La grupul de bătrîni tratați la institut timp de 13 ani «speranța de viață» a crescut cu 20%, neînregistrîndu-se tulburări psihice accentuate, demență senilă ori infarct miocardic, iar mortalitatea grupului tratat a fost de 4,1% față de 16% la martori. Experimental, pe animale tratate cu Gerovital durata vieții s-a prelungit cu 16 pînă la 21%. Această creștere a duratei vieții s-a înregistrat și la descendenții netratați!

În literatura medicală străină s-au publicat pînă în prezent aproximativ 300 de articole asupra «terapiei române», și peste 85% confirmă rezultatele noastre. Cînd autorii au aplicat metoda întrebuințînd nu procaina (novocaina), ci produsul românesc Gerovital H3, confirmările (în S.U.A. și Italia de pildă) au fost și mai numeroase" — sublinia tovarășa prof. dr. Aslan. Astfel de confirmări au fost consemnate, mai recent, de revistele americane de specialitate „The Gerontologist" (septembrie 1963) și „Geriatrica" (ianuarie 1964).

O PROFILAXIE A ÎMBĂTRÎNIRII DA!

Desigur, rezultatele cele mai noi obținute de geriatrie — dintre care unele, rezultate din pătrunderea în intimitatea proceselor moleculare, le-am amintit mai sus — ca și continuarea cercetărilor și experimentării unor medicamente cu Gerovital H3 nu trebuie să ne facă să uităm însemnătatea primordială a unor tratamente „clasice". Căci nu există pilule-minune care singure să asigure o tinerețe fără bătrînețe, mai exact o viață activă pînă la adînci bătrînețe (peste o sută de ani!).

„Lupta pentru prelungirea vieții umane — sublinia tovarășa profesor dr. Aslan — apare legată în primul rînd de profilaxia arteriosclerozei, a reumatismului distrofic, a obezității și a diabetului. În perioada «critică», între 45 și 50 de ani, se produc modificări metabolice care conduc mai frecvent la aceste boli, împotriva cărora este necesară aplicarea cu strictețe a unor măsuri de dietă și igienă. Desigur, se impun și tratamente de prevenire a acestor tulburări de nutriție, care accelerează apariția fenomenului de îmbătrînire.

Dintre toxice, tutunul, alcoolul (în special alcoolurile tari) duc la leziuni ale celulelor nervoase care, pierzîndu-și echilibrul normal funcțional, grăbesc apariția bătrîneții.

Datele cunoscute privind importanța nutriției asupra funcțiilor organismului, valoarea pozitivă a exercițiului fizic, precum și a altor factori influențînd procesul de îmbătrînire fac posibilă abordarea pe un plan larg a ceea ce am putea numi astăzi profilaxia îmbătrînirii".

Dr. Em. ROMAN

unde de aproape 60 de ani natalitatea se menține la un nivel mai scăzut, se observă că proporția bătrînilor depășește întrucîtva pe cea a tinerilor.

Nu mai puțin interesantă este evoluția duratei medii a vieții: în perioada 1909-1912 ea era de 40 de ani, în 1938 de 45 de ani, iar în 1963 de 68,3 ani. Din aceste date rezultă că în decurs de 28 de ani — între 1910 și 1938 — durata medie de viață a crescut cu 5 ani, iar în următorii 25 de ani a sporit cu aproape 23,3 ani. Ea este mai ridicată decît media pe țară în regiunile Brașov, Banat, orașul București, și mai scăzută în regiunile Dobrogea, Iași, Suceava. Durata medie de viață reprezintă, după cum se știe, un indicator sintetic care reflectă creșterea bunăstării populației.

Harta gerontologică, cunoașterea aprofundată a complexului de factori care intervin în longevitate — afirmă autorii — vor permite elaborarea unor măsuri pentru eliminarea factorilor negativi care influențează durata vieții și promovarea celor pozitivi.

Lucrarea cercetătorilor noștri a trezit interes și peste hotare, ea fiind reprodusă de reviste de specialitate din diferite țări.

NOU..., NOU..., NOU...

S-A DESCOPERIT ÎN FICAT...

Oamenii de știință norvegieni Pierre Laland și Ona Dediken au descoperit în ficat o nouă substanță organică. Denumită provizoriu „Urgociton", ea pare să aibă o importantă hotărîtoare pentru regenerarea unor procese vitale în organism.

O STATISTICĂ INTERESANTĂ

Recent în Uniunea Sovietică s-a organizat o anchetă printre 40 000 locuitori ai țării ajunși la o vîrstă înaintată. Iată cîteva din datele culese: majoritatea celor care au răspuns la anchetă au avut profesii legate de muncă fizică (dintre bătrînii de peste 80 de ani, majoritatea erau agricultori). Nici unul nu și-a schimbat profesia, toți au început să muncească din fragedă tinerețe, continuînd o activitate relativ susținută pînă la adînci bătrînețe. În general toți au un stagiu de muncă de mai bine de 60 de ani.

În ce privește regimul alimentar, acesta a fost în majoritatea cazurilor variat, dar s-a caracterizat prin cumpătare și evitarea excesele de alcool și tutun.

În sfîrșit, majoritatea celor care au răspuns la anchetă au familii numeroase. Aproape toți s-au căsătorit de tineri și au numeroși copii.

CUM STAȚI CU COLAGENUL?

Savantul elvețian Verzar a publicat nu demult rezultatele studiilor întreprinse la Institutul de gerontologie experimentală din Băle asupra colagenului, o proteină care reprezintă [illegible] din substanța proteică a organismului.

Modificarea colagenului constituie, după profesorul Verzar, unul din testele cele mai fidele pentru depistarea îmbătrînirii în fața cea mai precoce. În stadiul avansat, „îmbătrînirea" colagenului se traduce, de pildă, prin rigiditatea articulațiilor și aspectul pergamentos al pielii.

Cercetări privind biochimia colagenului au demonstrat existența unor substanțe care determină această modificare a colagenului. Se lucrează în prezent la găsirea unui „antidot" care să permită evitarea îmbătrînirii premature, cel puțin pentru unul din constituenții cei mai importanți din țesuturile organismului.

„CEL MAI PERICULOS DUȘMAN PENTRU BĂTRÎN ESTE BUCĂTARUL BUN" (proverb arab).

CAUCAZ

IZVOARE DE SĂNĂTATE

Caucazul îi dezvăluie călătorului un întreg șirag de stațiuni climaterice pitite printre crestele semețe, răsfirate de-a lungul văilor sau pe litoralul estic al Mării Negre.

Borjomi este situată pe valea rîului Kura, la 150 kilometri de Tbilisi. Faima stațiunii se datorește apelor minerale, cele mai cunoscute și apreciate din întreaga Uniune Sovietică, atît ca ape de cură, cît și ca ape de masă. Aici există șapte izvoare cu un debit de 250 000 litri pe zi. Stația de îmbuteliere, care expediază zilnic în întreaga Uniune Sovietică circa 300 000 de sticle, este departe de a satisface cerințele. În prezent se construiește o altă instalație, cu o capacitate de 200 000 000 de sticle pe an.

Țhaltubo, stațiune cu un nume atît de exotic pentru urechile noastre, se află în Gruzia apuseană, nu departe de Kutaisi, într-un fund de căldare montană. Legenda spune că vitejii luptători ai țarinei Tamara veneau să-și lecuiască rănile, scăldîndu-se în apele de aici. Izvoarele de la Țhaltubo dau ape termale gazoase, cu o puternică emanație de radiu, conținînd azot, cripton, xenon și apă grea. Ape atît de radioactive și cu o eficiență terapeutică atît de mare mai există în Europa — după cum ne-au spus medicii de aici —

Caucazul își dezvăluie frumusețile...

Unul din sanatoriile balneare din Soci (stînga, jos).

Kislovodsk, sursa vestitelor ape minerale (dreapta, jos).

numai la Baden-Baden, în Germania occidentală.

Soci, celebra stațiune balneoclimaterică, este cel mai important centru de odihnă și sănătate din întreaga Uniune Sovietică.

Conducătorii orașului spun că singura lui industrie este „industria sănătății". De fapt „Marele Soci", care se întinde de-a lungul litoralului pe o distanță de 145 km, este alcătuit din patru localități, reunite acum din punct de vedere administrativ : Adler — în care se află aeroportul și baza de aprovizionare a întregului complex balnear — Hosta, Soci și Lazarevskoe. Clima este subtropicală. Termometrul nu coboară niciodată sub zero grade. Pe malul mării, palmierii își leagănă frunzele enorme, ca niște mîini cu degetele răschirate. După cum ne-a spus Leonid Finarov, medicul șef al Consiliului sanatoriilor, această capitală balneară a Uniunii Sovietice primește în fiecare an un milion și jumătate de oameni. De sănătatea lor se ocupă nu mai puțin de 2 000 de medici. Cele circa o sută de sanatorii dispun în prezent de 45 000 de locuri. Pînă în 1970 numărul locurilor va crește la 80 000, în urma construirii de noi și mari complexe sanatoriale. Se construiește și un mare hotel pentru turiști străini.

Prin așezarea ei, stațiunea Soci permite un tratament complex de o eficacitate deosebită, în care se folosesc muntele, marea și „mațesta". În limba cerkezilor „mațesta" înseamnă „apă de foc", denumită astfel de localnici pentru că apele „mațesta" înroșesc pielea. Ele conțin pînă la 70 la sută hidrogen sulfurat liber, precum și metan, azot, acid carbonic, acid salicilic, sodiu, potasiu — în total 32 de elemente chimice și compuși, printre care și săruri de radiu, fiind un factor terapeutic prețios în bolile cardiovasculare, de nervi, de piele și ginecologice. Paralel cu băile de „mațesta" se aplică și alte tratamente — fizioterapie, gimnastică medicală, alimentație dietetică — se folosesc factorii climatici specifici.

Soci este un oraș cu o singură stradă. Sanatoriile, adevărate palate, sînt cocoțate pe coastă, multe dintre ele legate direct de plajă prin tuneluri. O șosea cu sute de serpentine urcă pînă în vîrful Muntelui Ahum, la 667 de metri. De aici pornesc treptele uni turn construit în stil romanic, din blocuri de piatră, înalt de 30 de metri. De sus, de pe terasa cu creneluri, se deschide minunata panoramă a crestelor Caucazului, cu piscurile lui veșnic acoperite cu omăt.

Alte renumite stațiuni ale Caucazului, Kislovodsk, Essentuki, Jeleznovodsk, Piatigorsk, se află în partea de nord, în regiunea Stavropol. Toate patru sînt grupate într-un perimetru restrîns, la altitudini variind între 500 și 1 000 de metri. Și aici natura a fost darnică : se exploatează zilnic 77 de surse de apă, cu un debit de 6 000 000 litri, precum și nămolul depus pe fundul lacului sărat Tambukan. Dintre apele Caucazului de nord cea mai cunoscută și mai valoroasă este „narzanul", bogată în bioxid de carbon, mineralizată, conținînd ioni activi de fier, cupru, argint, mangan, iod, brom, radon, acid fosforic și acid boric. Izvorul principal, unde „narzanul" iese singur la suprafață, este cunoscut de peste 120 de ani.

Am vizitat la Piatigorsk sanatoriul „Lastocika" (Rîndunica). În timpul curei, care durează 28 de zile, bolnavii urmează un tratament intens și complex. Medicii dispun de cel mai modern aparataj. Dar „Lastocika" nu este numai un sanatoriu, ci și un centru de cercetări științifice în domeniul balneologiei, unde se pun la punct noi metode de tratament și unde somități medicale, ca profesorii Vișnevski, Mesalkin, Sliapoverski vin adeseori să împărtășească medicilor de aici din experiența lor.

Alături de sanatoriile sindicatelor sau de cele ale unor instituții și întreprinderi, se găsesc la Piatigorsk și sanatorii construite de colhozuri pentru membrii lor. În perioada cînd m-am aflat acolo a fost inaugurat sanatoriul „Runo" (Lîna) — construit de un bogat colhoz crescător de oi din regiunea Rostov.

La Kislovodsk am vizitat sanatoriul „Ordjonikidze", înălțat din inițiativa lui Sergo Ordjonikidze pentru muncitorii metalurgiști, la o altitudine de 940 metri deasupra nivelului mării. Pe lîngă metodele obișnuite de tratare a bolilor de inimă, aici se aplică o metodă originală constînd în urcușuri dozate, pe munte. Au fost marcate mai multe cărări pe diferite distanțe și cu diferite unghiuri de înclinație pentru antrenarea cordului. Pe aceste cărări, bolnavii fac zilnic plimbări, potrivit prescripțiilor medicilor.

Cele patru stațiuni din Caucazul de nord se dezvoltă an de an, conform unui plan aprobat de guvernul Federației ruse. Pînă în 1970 capacitatea de cazare a sanatoriilor va crește cu încă 2 500 de paturi, iar cea a caselor de odihnă cu încă 10 778 locuri. Se vor construi noi policlinici. La Kislovodsk se va ridica un nou pavilion de băi cu 140 de cabine, la Piatigorsk — un mare centru pentru tratamentul cu radon și unul pentru băi de nămol cu 150 de cabine, la Jeleznovodsk și Essentuki — noi pavilioane de băi, astfel încît în 1970 vor putea veni aici pentru tratament balnear 200 000 de persoane.

Perlele Caucazului, cu izvoarele lor de sănătate, sînt locuri de odihnă și tratament pentru masele largi, iar în anii ce vin ele vor putea primi din ce în ce mai mulți oaspeți, oameni ai muncii din toate colțurile Uniunii Sovietice.

Silviu PODINĂ

Moscova, septembrie 1965

POVESTEA VORBEI

Pe teme culinare

Așezînd o salată cu puțină *maioneză*, gospodinele nu-și pun întrebarea de unde se cunoaște rețeta de preparare a acestui sos. E interesant că maioneza își trădează originea prin însăși denumirea sa, care este o denumire geografică. Bucătăria franceză a pus în circulație termenul *mayonnaise* încă de acum două sute de ani, totuși nu francezii dețin paternitatea rețetei. Au învățat-o și ei de la alții, și iată în ce împrejurare : în anul 1757 trupele franceze pun stăpînire pe un port din insulele Baleare, numit Port Mahon. O armată poate cuceri nu numai orașe și bogății, dar și... rețete. De la locuitorii Port Mahonului au aflat soldații lui Richelieu că anumite mîncăruri sînt mult mai gustoase dacă le adaugi un sos preparat din ou frecat cu untdelemn și zeamă de lămîie. Cum i se putea spune acestui sos altfel decît „*sos mahonez*", în franțuzește *sauce mayonnaise* ?

Dacă explicațiile date despre originea cuvîntului *maioneză* vor fi socotite de cititorii binevoitori ca instructive, în schimb povestea *aspicului* e cam dezagreabilă, ba chiar te trec fiorii ! Cuvîntul francez *aspic* se referă inițial la o specie de viperă (înrudit cu acesta e termenul nostru *aspidă*, „șarpe veninos"). De aici se trage expresia *froid comme un aspic*, adică „rece ca o viperă". Bucătarii francezi au avut ciudata idee să aplice acest epitet mîncărurilor de carne cu garnitură de gelatină, servite foarte reci. „Rece ca gheața" mai merge, dar „rece ca o viperă" trebuie să recunoașteți că nu e o reclamă care să stimuleze apetitul ! Totuși francezii nu s-au speriat, iar cei care nu cunosc istoria cuvîntului *aspic* se sperie cu atît mai puțin de acest nume.

Sorin STATI

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE !

1) Care braț al Dunării este cel mai mare ca lungime și debit ?
a) Chilia ; b) Sulina ; c) Sf. Gheorghe.

2) Care oraș din țara noastră este situat la cea mai mare altitudine (1 000,66 m) ?
a) Cîmpulung Moldovenesc ; b) Predeal ; c) Miercurea Ciuc.

3) Care scriitor român a fost bei (guvernator) al Insulei Samos ?
a) Vasile Alecsandri ; b) Nicolae Milescu ; c) Ion Ghica.

4) Unde se află „polul frigului" din țara noastră ?
a) Vîrful Negoiul (Făgăraș) ; b) Vîrful Pietrosul (Călimani) ; c) Vîrful Omul (Bucegi).

5) Cîte poezii intitulate *scrisori* a scris Mihail Eminescu ?
a) Patru ; b) cinci ; c) șase.

6) Care dintre conducătorii răscoalei populare din 1784 din Transilvania se numea în realitate Vasile Ursu Nicola ?
a) Horia ; b) Cloșca ; c) Crișan.

7) Despre care pictor a scris Alexandru Vlahuță o carte ?
a) Theodor Aman ; b) Nicolae Grigorescu ; c) Ion Andreescu.

8) Cu care soi de porumb a fost însămînțată în 1965 întreaga suprafață de pămînt afectată culturii porumbului în țara noastră ?
a) Hibrizi dubli ; b) ICAR 54 ; c) galben timpuriu.

9) Care domn al Moldovei a fost membru al Academiei din Berlin ?
a) Dimitrie Cantemir ; b) Vasile Lupu ; c) Grigore Ghica.

10) Unde se află cel mai mare șantier naval din țara noastră ?
a) Constanța ; b) Brăila ; c) Galați.

11) Cine este fondatorul Grădinii botanice din București ?
a) Grigore Antipa ; b) Dimitrie Brîndză ; c) Dimitrie Voinov.

12) Care medic român este autorul primului tratat de bacteriologie din lume (scris în colaborare cu savantul francez A. V. Cornil, în 1885) ?
a) Dr. Ion Cantacuzino ; b) dr. Ștefan Stîncă ; c) dr. Victor Babeș.

Răspunsuri :

1—c ; 2—b ; 3—c ; 4—b ; 5—c ; 6—b ; 7—c ; 8—b ; 9—c ; 10—b ; 11—a ; 12—b

Un oftat de ușurare străbate sala. Pe ecran mult îndrăgitul erou a izbutit să se salveze din flăcări, viu și nevătămat. Doar cîteva pete de funingine, o zgîrietură artistic imitată de machior ne amintesc de cumplita încleștare cu dușmanii și cu focul. Dar ne-a făcut să credem pînă într-atît în ea, încît am tremurat pentru viața lui și — de ce n-am mărturisi-o? — pentru cea a interpretului, fie că-i zice John Wayne sau Yull Brynner, Jean Marais sau Jean-Paul Belmondo.

O parte din admirația pe care publicul o poartă vedetelor favorite se întemeiază în adevăr nu pe calitățile lor actoricești, ci pe virtuțile lor fizice, pe iscusința și curajul cu care înfruntă riscurile aventurii. Identificarea cu eroul de pe ecran continuă și după apariția cuvîntului „sfîrșit" și se fixează în mod curent asupra persoanei interpretului. Și azi, ca și odinioară, primejdia prin care trece eroul e resimțită în sălile obscure ca un risc real.

Nu vrem să alterăm plăcerea spectatorilor cu vreo încercare de a demonta trucurile cinematografice: în filmul de aventuri, procentul de risc eliminat prin trucaje este minim. O cădere de pe cal nu poate fi „sugerată" decît printr-o adevărată cădere de pe cal, și, pentru a fi convingătoare, o lovitură de pumn trebuie să fie resimțită de ajuns de dureros de cel ce o primește. Pericolul există. Numai că cel ce și-l asumă nu este întotdeauna vedeta. Ar fi într-adevăr greu ca un actor să-și poată însuși pregătirea fizică și tehnică pretinsă de isprăvile prevăzute în diversele roluri. Ar fi prea riscant să se expună unui pericol de accidentare o vedetă scump plătită și a cărei absență ar condamna la inactivitate o echipă întreagă de artiști și tehnicieni.

De aceea în cinematografiile cu tradiție mai îndelungată în filmul de aventuri s-a creat un corp de... profesioniști ai riscului. Prin curajul și experiența lor ei reduc la minimum pericolul de accidentare. Cu rare excepții — dintre care cea mai strălucită este Jean Marais, rutinat spadasin, călăreț și acrobat — actorii de cinema din toată lumea nu se sfiesc să recurgă la serviciile calificate ale așa-numiților „stuntmeni" (în țările anglo-saxone) sau „cascadeurs" (în Franța). Un reportaj și o serie de declarații reproduse din paginile revistei italiene „L'Europeo" ne introduc în lumea „stuntmen"-ilor americani.

NU TREMURAȚI PENTRU VEDETE!

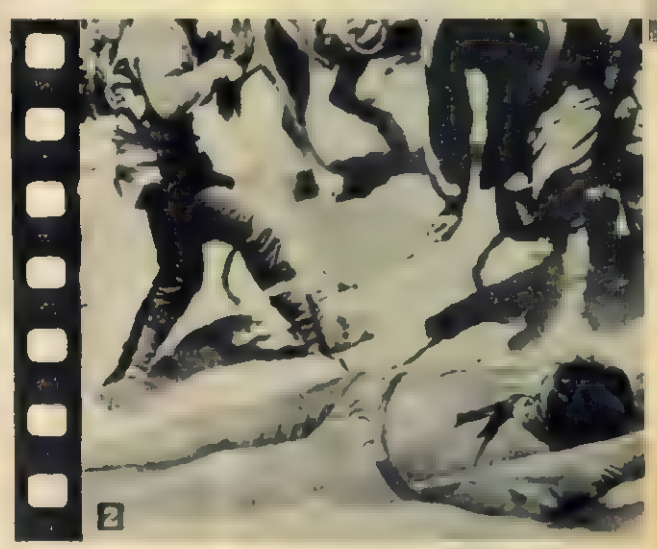

Li se zice „stuntmeni" — adică oameni ai riscului. Sînt figuranți cu vocația pericolului, cei care se substituie actorilor profesioniști atunci cînd în filmele „western" se dezlănțuie scandalul în fața tejghelei „saloon"-ului, cei cărora li se sparg scaunele în cap, care cad de pe cai, se rostogolesc printre pietre, sar din diligențe, se prăbușesc de pe zidurile fortărețelor, luptă cu focul, sînt legați de cozile cailor și tîrîți prin taberele indienilor, sînt spînzurați cu capul în jos, sînt biciuiți și torturați. Pe scurt, sînt „cei ce primesc palmele", în cel mai popular dintre spectacolele moderne, filmul „western".

Sînt aleși dintre oamenii cu mușchii puternici și spinarea solidă, care au practicat toate sporturile și mai ales fotbalul american, unul dintre cele mai violente din lume. Performanțele lor, bazate pe coordonare și precizie, merg deseori dincolo de simulare: nu e totul previzibil atunci cînd cineva se aruncă de pe un cal ce galopează cu cincizeci de kilometri pe oră și nu e totdeauna posibil să se repare urmările unui plonjon prost executat.

Mai toți au oasele rupte, dar caută să se refacă iute, pentru că nimeni nu-i plătește cînd zac la pat. Sînt plătiți... cu bucata: o sumă fixă pentru fiecare căzătură, plus sporul determinat de dificultatea și gradul de periclitate al isprăvii. Dacă greșesc și scena trebuie refilmată, nu primesc nici o centimă în plus.

Cînd totul merge însă bine, riscul rentează. 1 000 de dolari pe minut ca să fie tîrîți de un cal în galop. O cădere simplă de pe cal se plătește cu 200 de dolari, o cădere cu cal cu tot aduce 250 de dolari. Un stuntman de calificare medie poate cîștiga pînă la 2 000 de dolari într-o zi „bună"! Chuck Roberson, unul dintre cei mai căutați și experți stuntmeni, a cîștigat într-o singură zi peste 3 000 de dolari.

Asociația americană a stuntmenilor numără circa 100 de membri. Ei își poartă fracturile ca pe niște decorații cîștigate în campanii glorioase. Un regizor vestit spunea că de la un western la altul se schimbă numai caii. În realitate caii sînt printre puținele lucruri care nu se schimbă. Stuntmenii au cai ascultători, dresați cu răbdare, care știu să facă de toate; știu cum să se comporte cînd răsună o împușcătură sau cînd se aude apropiindu-se șarja „brigăzii a șaptea". Stuntmenii își poartă calul de la un film la altul, nu-l vînd și rareori îl închiriază. Calul este un tovarăș de muncă și o garanție de siguranță. Fiecare dintre acești profesioniști ai riscului își are superstițiile sale și toți au polițe de asigurare, pentru care plătesc rate importante.

„SUPERSTIȚIOȘII CAD MAI BINE"

„Cred că numele meu este cunoscut mai mult sportivilor decît spectatorilor de cinema. Mă numesc Dean Smith și am fost campion la suta de metri. Am primit și o medalie de aur pentru ștafeta la Olimpiada din 1956 de la Melbourne. Am jucat și fotbal american care — se știe — nu e un joc pentru domnișoare. La un moment dat, știindu-mă puternic, sprinten și iute, m-am gîndit că aș putea să lucrez foarte bine în cinema ca stuntman. Sînt înalt de 1,80 m și cîntăresc 75 kg: statura cea mai indicată pentru a mă putea substitui celor mai mulți dintre actorii care joacă roluri de cow-boy. Mă țin bine și în șa, deoarece m-am născut la o fermă, am crescut printre cai și am participat la nenumărate întreceri de «rodeo». Cu aceste premise, mi-a fost destul de ușor să intru în cinema și să fac pe omul care primește pumnii și cade de pe cal în locul actorului! În compoziția oricărui bun western intră și cîte o bună cădere de pe cal și mi se pare că în această specialitate posed o îndemînare nu tocmai comună. Căderea de pe cal cere o tehnică diferită de cea «cu calul». În cel de-al doilea caz trebuie, printre altele, să fii atent să cazi destul de departe de cal, pentru ca acesta să nu te strivească, chiar dacă punctele «strategice» ale șalelor sînt căptușite cu bucăți din anvelope de automobil. Totodată, contrar aparențelor, căderea de pe cal e mai grea decît căderea cu cal. Trebuie să știi să alegi momentul și locul de aruncare de pe calul în galop. Și nu poți întotdeauna să-ți alegi un loc mai potrivit, unde stratul de nisip să amortizeze izbitura. Totuși, trebuie să recunosc că pînă acum am fost norocos. Am scăpat mereu fără neplăceri. N-am făcut nici o fractură. Cel mult o zgîrietură, o jupitură. Am noroc. Poate și pentru că am talismanele mele. De exemplu, în toate filmele la care am colaborat am purtat aceleași cizme. Le-am dat la tălpuit de au știu cîte ori, sînt scîlciate de tot, dar nu le schimb și nu le voi schimba niciodată.

E nevoie de mult timp ca să dresezi un cal pentru căzături. Se începe ușurel, caii sînt învățați cu cîte un singur lucru o dată.

COPERTA NOASTRĂ

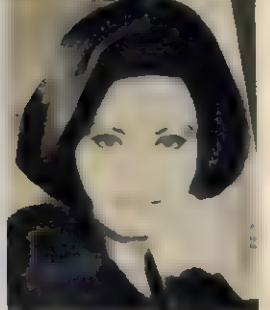

Cunoscuta actriță italiană Sophia Loren care, la cel de-al IV-lea Festival internațional al filmului de la Moscova, a obținut premiul celei mai bune interpretări feminine pentru rolul principal din filmul „Căsătorie în stil italian".

1 Secvență dramatică tipică pentru western. Deși totul a fost în prealabil calculat, căzînd din căruța trasă de cai în mare viteză actorii vor avea de înfruntat o situație neprevăzută și se vor alege cu cîteva vînătăi.

2 „A fost apoi o scenă în care eram legat de un cal în galop. Am fost tîrît circa 30 de metri. Terenul nu era prea bun și, în ciuda căptușelilor, n-am putut evita cîteva juliturl".

3 „Nu e totul previzibil cînd cineva se aruncă de pe un cal ce galopează cu 50 de kilometri pe oră".

4 „Eu sînt cel care cade de pe cal cu cuțitul în mînă. A trebuit să-mi coordonez fiecare mișcare cu cea a actorului Jim Brown, care ar fi trebuit să mă lovească cu patul puștii : adică să mă năpustesc asupra lui acoperindu-l aproape, să mă opresc tocmai în momentul prevăzut..., să cad de pe cal în aparență nemișcat, în timp ce, de fapt, mă pregăteam pentru contactul cu pămîntul".

5 „Contrar aparențelor, căderea de pe cal e mai grea decît căderea cu calul".

arunci de pe cal sau de pe un acoperiș. Lucrul cel mai greu este să cazi în direcția în care aleargă calul. În plus, trebuie să alegi momentul potrivit pentru a te desprinde din șa, pentru a învinge tendința de a rămîne agățat de cal, tendința de a ți-l lua drept scut în cădere. Se cere un oarecare antrenament, puțin curaj și multă experiență. Nenorocirea cea mai mare care ți se poate întîmpla este să te accidentezi în cădere, astfel că în timp ce ești la pămînt, incapabil de a te mișca, ceilalți să vină peste tine și să te calce în picioare.

E o muncă grea, care cere mobilitate și atenție. Dacă stuntmanul greșește o scenă și trebuie să o repete, nu e plătit : sîntem plătiți numai pentru scenele reușite. Eu mi-am făcut practica în «rodeo». Am început să particip la aceste curse de cînd aveam 15 ani. O dată am șchiopătat 6 luni și deseori a trebuit să-mi întrerup activitatea din pricina fracturilor. Sînt superstițios, întocmai ca mai toți cei ce fac această meserie. Nu suport o pălărie pe pat. Adeseori mă lovesc în cădere. Dar mă scol și nu chem medicul. Știu însă cînd lovitura e serioasă și fața aparatului de filmat. În ultimele filme am efectuat în medie 20-25 de căzături. La început eram întotdeauna puțin îngrijorat. Acum e ca și cum aș bea un pahar cu apă. Îmi cunosc meseria. Viteza calului poate fi reglată după felul și dificultatea exercițiului. În filmul «Cei patru din Texas» am executat o căzătură în timp ce calul alerga cu 50 pe oră (o viteză destul de frumușică !). Am efectuat un zbor splendid, de vreo doisprezece metri. Iar calul, după ce a căzut, s-a mai rostogolit pe pămînt încă vreo 5 m. Totuși cred că viteza ideală a calului pentru ca să cazi bine și cu siguranță este de circa 35 kilometri pe oră.

În timpul carierei mele mi-am fracturat o gleznă, brațele, șira spinării, o mînă și cîteva degete. Dar nu sufăr cine știe ce. Mă mai necăjește doar o încheietură atunci cînd se schimbă vremea. Mi-am fracturat-o în timp ce filmam cu John Wayne. Eu îl dublam și trebuia să mă prăbușesc de pe coasta unei fortificații. John Wayne mă privea de sus (la propriu !). M-am aruncat cu calul, dar n-am reușit să mă pun la adăpost, să cad destul de departe de animal. Calul a venit peste mine. Pot să spun că scena a fost foarte realistă. Altă dată mi s-a întîmplat să cadă peste mine Rod Cameron și mi-a rupt nasul. A doua oară nasul mi-a fost rupt de un alt stuntman ; atunci mi-am pierdut și cîțiva dinți.

Am în grijă opt cai, cinci pursînge și trei mînji. Cînd sînt angajat pentru vreun film, vin mai totdeauna împreună cu caii mei. Alteori îi închiriez numai. Consider cea mai frumoasă performanță a mea cea din «Taras Bulba». Și acolo eram tot cu Cocaine. Trebuia să mă prăbușesc de-a lungul unei coaste accidentate. Am realizat 15 căderi, una mai frumoasă decît cealaltă".

DE LA 13 M SE CADE FOARTE BINE

„Tatăl meu a lucrat în cinematografie, tot ca stuntman și de la el am învățat primele trucuri. Trebuie să adaug însă că astăzi meseria aceasta s-a perfecționat mult, nimic nu mai este lăsat la voia întîmplării. Mă numesc Ben Dobbins și am lucrat în peste 200 filme pentru cinema sau televiziune. Sînt specialist în căderi de la înălțime : cad de la 10-12 m așa cum puțini dintre colegii mei știu s-o facă. Totuși, recunosc că este mai periculos să cazi de pe cal. Într-o căzătură normală, chiar de la înălțimi considerabile, totul depinde de siguranță și de pregătire, în timp ce în căderea de pe cal există întotdeauna un risc neprevăzut, legat de comportarea animalului. E o muncă ce pretinde o concentrare maximă și în care nu ți-e permis să greșești. Trebuie să acționezi cu o precizie absolută, să faci totul cu îndemînare și naturalețe și să-ți sincronizezi propria acțiune cu cea a altora. Una din fotografiile reproduse în această pagină reprezintă o scenă dintr-unul din filmele la care am participat. Eu sînt cel care cade de pe cal cu cuțitul în mînă. A trebuit să-mi coordonez fiecare mișcare cu cea a actorului Jim Brown, care ar fi trebuit să mă lovească cu patul puștii : adică să mă năpustesc asupra lui, acoperindu-l aproape, să mă opresc tocmai în momentul prevăzut, fără să se observe că am întrerupt acțiunea, să mă pregătesc pentru reacția adversarului, să încasez lovitura, să cad de pe cal în aparență nemișcat, în timp ce, de fapt, mă pregăteam pentru contactul cu pămîntul, în așa fel încît să nu-mi rup gîtul. Și toate acestea numai în răstimpul cîtorva secunde".

CÎND RISCUL CĂLĂTOREȘTE CU DILIGENȚA

„Mă numesc Jim Burk, dublez mulți actori renumiți care joacă în western. La «Rio Conchos» a trebuit să înfrunt situații oarecum noi pentru un stuntman. Trebuia să lupt în flăcări. M-am dus atunci să cer sfaturi unor pompieri. Aceștia mi-au sugerat cîteva lucruri mărunte, banale în aparență, în realitate însă indispensabile pentru a realiza scena în bune condiții. Am aflat, de exemplu, că în mijlocul flăcărilor nu ai voie să respiri pe gură și trebuie să-ți menții o salivație abundentă. Dacă respiri pe gură, căldura îți arde plămînii. Regizorul Gordon Douglas a stat de vorbă cu mine înainte de filmare. Mi-a spus să fac un anumit semn dacă mă simt în primejdie : mi-ar fi venit în ajutor cineva care stătea cu stingătorul la îndemînă. Dar totul a mers bine.

A fost apoi o scenă în care eram legat de un cal în galop... Străbăteam un nor de praf, în mijlocul căruia n-am reușit să disting decît cîteva fețe de indieni și o figie de cer. Am fost tîrît circa 30 de metri. Terenul nu era prea bine nivelat și, în ciuda căptușelilor, n-am putut evita cîteva juliturl.

Cred că la căzăturile de pe cal

La început calul se opune, firește. Trebuie să ai răbdare ca să-l înveți să se plece într-o parte sub greutatea călărețului, să se lase în voie, să ridice picioarele și totul în așa fel încît să nu-și facă vreun rău. După vreo lună de asemenea dresură se pot obține oarecare rezultate. După cîțiva ani calul face tot ce i se cere"

„LLOYDS" PLĂTEȘTE OASELE RUPTE

„Am 26 de ani, mă numesc Jack Coffer. Lucrez ca dublură din 1959 și am executat căzături pentru vreo 250-300 de personaje. În această muncă trebuie în primul rînd să nu-ți fie teamă, să nu eziți cînd e momentul să te

METAMORFOZA UNEI PASIUNI

Predilecţie juvenilă pentru exerciţiul, totdeauna pasionant, al călătoriei, cu gîndul, pe mările şi oceanele planetei ? Desigur. Dar nu numai atît. Visînd să cutreiere lumea, băieţandrul de doisprezece ani se lăsa furat de farmecul mirificelor peisaje glaciare ale Antarcticei, al ţinuturilor aride din Asia şi Africa presărate cu celebre urme ale unor civilizaţii străvechi, al paradisurilor vegetale din Oceania, al multor alte îndepărtate tărîmuri care atrag, cu irezistibilă forţă, pe cel ce le descoperă pentru prima dată în cartea de geografie şi pe filele policrome ale atlaselor. După 23 de ani, pasiunea aceasta nu s-a diminuat cîtuşi de puţin. A suferit însă anumite schimbări. Încetul cu încetul au prins să se adune „amintirile" călătoriilor întreprinse între timp, cu toate că tînărul acesta n-a fost niciodată pe mare, nici măcar ca pasager al vreunei nave în cursă. Şi totuşi el este un marinar priceput. Un marinar căruia îi sînt la fel de binecunoscute condiţiile navigaţiei cu vele de pe vremea temerarilor călători fenicieni, ca şi cele oferite de modernele bastimente ieşite din şantierele navale ale secolului al XX-lea.

★

Alexandru Fr. Jelenici deschide vitrina în care-şi păstrează colecţia, scoţînd, cu un gest delicat, de bijutier, o mică jucărie de lemn. Obiectul, cît palma, reproduce la o scară bine determinată modelul, reconstituit pe temeiul unor solide argumente arheologice, al unei primitive ambarcaţii neolitice. A fost scobit cu ajutorul flăcării, întocmai cum se presupune că procedau şi meşterii navalişti din preistoria omenirii. Lemnul pare să fi înfruntat mileniile, deşi patina care-l acoperă nu este decît un banal strat de vopsea. Primim explicaţii :

— E cea mai veche piesă reprezentată în această, hai să-i spunem, istorie figurată a marinei. E construită de mine. Ar fi trebuit, poate, să fie precedată de modelul busteanului simplu, nefasonat, care a fost cel dintîi mijloc de transport nautic folosit de om. Dar am preferat să încep cu ceva care să necesite un aport mai mare din partea mea. Priviţi suportul machetei. În el figurează, reduse, cîteva unelte de epocă : suliţa şi toporul de silex, înfăşurate într-o piele de leopard („pielea de leopard" e un petic de pînză colorat corespunzător, prins cu gumă de lipit pe două „oase de mamut" minuscule, confecţionate din plexiglas). Următoarea, în ordinea vechimii „guffa" arabă, un coş călăfătuit care mai poate fi întîlnit încă şi astăzi pe unele rîuri din Asia Mică. Scara reducţiei e aceeaşi ca la pirogă...

Deocamdată, nimic deosebit. Pînă la asirieni şi fenicieni istoria marinei nu oferă prea mari dificultăţi aceluia ce vrea s-o reconstituie prin machete de nave. Afară doar de cazul cînd se dă tenta de vechi, care cere iscusinţa de a aplica tratamente complexe cu acizi şi cu fum, ori cu ceară şi vopseluri special alese.

Dar arta navigaţiei a progresat. Au fost inventate, între timp, piuta cu burdufuri, specifică culturii mesopotamice, nava de război asiriană, de tipul celei reprezentate pe un basorelief din palatul Senherib (secolul VII î.e.n.), trirema ateniană, galera romană. Reproducerea în machete a acestora devine anevoioasă. Se ridicau dificultăţi de documentare care cereau, spre a fi învinse, eforturi de erudit. În biblioteca lui Alexandru Jelenici documentele s-au adunat, treptat, completîndu-se an de an cu lucrări noi, printre care unele rarităţi în bibliografia de specialitate. Le-a cercetat amănunţit, a făcut desene, studii, măsurători minuţioase. Pe urmă a scos uneltele din sertar şi colecţia a început să se

◄ Alexandru Jelenici în atelierul său.

O originală flotă, desfăşurată pe... masa din sufragerie, în care pot fi recunoscute navele unor epoci foarte diferite : de la galera romană pînă la galionul englez din secolul al XVI-lea.

întregească cu noi modele. O largă serie de ambarcaţii cu vele şi rame din cele care au cutreierat Mediterana acum două milenii, umplînd acest leagăn al civilizaţiei antice cu freamătul legendarelor bătălii ori cu febra, paşnică, a schimburilor comerciale, îşi are reprezentări în miniaturile din vitrine. Fiecare piesă stă pe un suport, sugestiv ales, în care pot fi distinse însemnele adecvate ale apartenenţei navei la popor şi la epocă. Iată şi înfricoşătorul drakkar wiking, cu capul de dragon dăltuit la prova, cu vela sa dreptunghiulară în dungi albe şi roşii, reproducînd întocmai relicva unei asemenea ambarcaţii descoperite la Gokstad (Norvegia) în 1880, sau pe cea reprezentată pe o tapiserie de la catedrala din Bayeux. Scuturile de aramă, cît o monedă de cinci bani, prinse pe marginea bordajului, au fost confecţionate anul trecut — ca şi întregul model, de altfel. Totuşi, ele par să fi fost scoase din mare după multe secole. Suportul : un scut, un topor, un coif wiking.

Şi aşa mai departe.

Închinînd o bună parte din timpul său liber pasiunii de nevo-

PERECHI-PERECHI (umor de peste hotare)

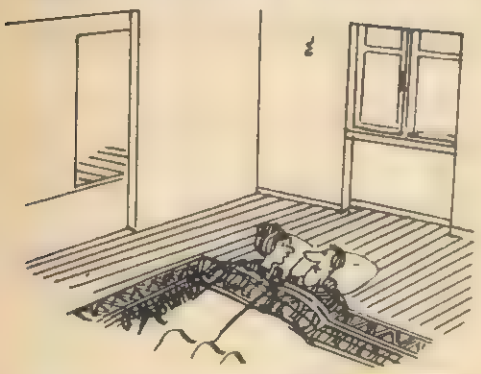

– De cînd s-a măritat fata noastră, s-a schimbat ceva în casă...

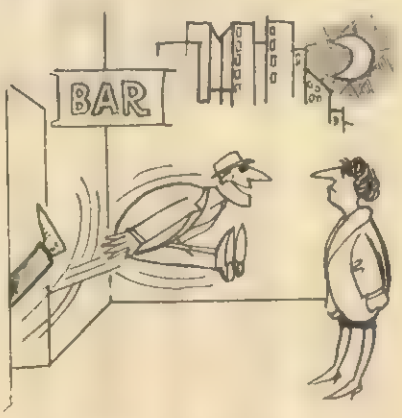

– Tocmai voiam să vin şi eu acasă...

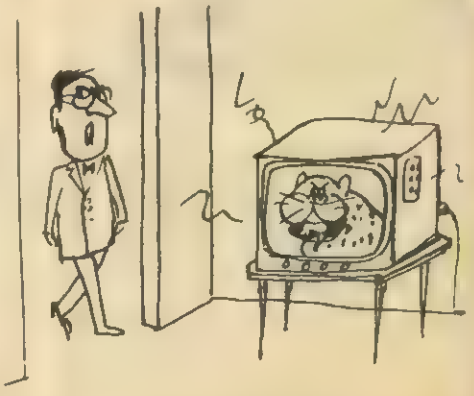

– Vin îndată, iubito !...

modelist, Alexandru Jelenici a devenit un bun cunoscător al istoriei navigației. Acum îl interesează, printre altele, configurația vestitei caravele **Santa Maria**, nava-amiral a expediției lui Columb, pe care intenționează s-o adauge colecției sale, împreună cu celelalte două corăbii care au luat parte la descoperirea Americii (**Nina** și **Pinta**). Mai are încă de lucru la modelul marelui galion englez **Great Harry**, reconstituit după un tablou de Hans Holbein ; macheta care poate fi văzută, încă de pe acum, reprezintă galionul așa cum arăta la 1553, înainte de a fi pierit într-un incendiu, după ce, într-o existență de circa 36 de ani, susținuse o singură bătălie navală, înfruntindu-l pe rivalul său francez mai mare (se pare) **Grande François**. Mai trebuie să definitiveze urmele bătăliilor la care a luat parte nava de linie suedeză **Amaranthe**, construită cam pe la 1670, fostă navă-amiral în bătălia din Golful Finic dintre Carol al XII-lea al Suediei și Carol cel Mare. Aceste urme sînt loviturile de tun (cît o gămălie de ac) cu marginile „carbonizate", în vele și în bordaje. Nici ornamentele bogate în material auriu nu vor fi cruțate. Macheta trebuie să respecte întocmai ideea autorului de a reda cît mai fidel posibil amănuntele de epocă.

Cît despre modelele unor nave mai noi, cum ar fi cele de pe la sfîrșitul secolului trecut sau din secolul nostru (printre care se află și cea a crucișătorului **„Alaska"**, aparținînd S.U.A., scufundat la Pearl Harbour de către flota japoneză în 1941), acestea apar așa cum arată de regulă un vas abia lansat la apă într-un șantier naval : noi, strălucitoare, cu vopseaua lucind în reflexele albăstrii ale apei. La unele dintre ele s-au adăugat motoare veritabile (de dimensiuni liliputane) care funcționează la simpla apăsare a unui buton, rotind elicele și făcînd să se însuflețească tot echipamentul de bord, inclusiv „radarul", de mărimea unui mic timbru poștal. Și mai tîrziu vor căpăta și aparate complexe de telecomandă, cu ajutorul cărora constructorul va dirija de pe mal evoluția în apă a originalelor jucării plutitoare.

Dar cine este Alexandru Jelenici ?

Amatorii de navomodele au auzit mai demult de numele acesta. Campion republican la mai multe concursuri de navomodele, el s-a dovedit un iscusit constructor de machete de concurs.

Profesia ? Tot constructor de machete. Numai că în orele de serviciu Alexandru Jelenici lucrează... uzine chimice. După machetele realizate de el și de ceilalți lucrători ai atelierului de la „Iprochim" se studiază, pe șantier, detaliile operațiilor de montaj ale unor noi obiective industriale proiectate de către inginerii institutului.

Nicolae RĂDULESCU
Fotografiile autorului

O furtună de zăpadă

Schiță de Heimito von DODERER (Austria)

Heimito von Doderer este unul dintre cei mai reprezentativi scriitori austrieci de astăzi și, în același timp, unul dintre cei mai prestigioși scriitori de limbă germană în general. Născut în 1896, deci apropiindu-se de 70 de ani, Heimito von Doderer și-a cîștigat o tardivă dar astăzi unanimă recunoaștere internațională în special datorită romanelor sale „Scara" și „Demonii".

Vremea schimbătoare din martie coborîse jos cerul peste oraș, dar curînd, undeva la orizont, se ivi totuși o spărtură albastră, lucitoare, între nori, prin care razele soarelui zbucniră prin surprindere, dezvelind ochilor uimiți grosimea și tăria straturilor de neguri, cu culmile lor de munți suprapuși. Spărtura albastră părea să se afle în afara orașului, deasupra împrejurimilor. Iar cine o vedea își amintea, pentru cîteva clipe, de aceste împrejurimi la care acum, primăvara, începeau din nou să se oprească gîndurile orășenilor.

Dar a doua zi aceste gînduri plăcute amuțiră chiar de la prima privire aruncată pe ferestre : afară totul era alb, acoperit de zăpadă. În aer stăruia o amorțeală moale, văluită ; dorințele oamenilor se mutară din nou înapoi spre odăile încălzite, pe care lucirea zăpezii le lumina puternic, împrumutîndu-le parcă o aură sărbătorească. Mai apoi, însă, în cursul dimineții lumina aceasta se schimbă din sfert în sfert de oră. Șuițele soarelui ba cădeau peste niște depărtate acoperișuri șclipitoare, ba vremea se întuneca și se tulbura atît de tare încît aproape că era nevoie de lumină în case. Iar cu puțin înainte de amiază luminile trebuiră să fie aprinse cu adevărat, căci afară se înstăpînise o întunecare trecătoare.

Ei, acum, își va spune cititorul, va începe, în sfîrșit, și furtuna ; dar nu, mai întîi peste oraș s-a lăsat amurgul și în casa domnului von Liebenberg s-au ivit cei dintîi oaspeți. Iar o dată cu ei a năvălit în antreuri prima pală puternică de vînt, care a rătăcit apoi pe străzi, preschimbînd firmele și tăbliițele într-o adunătură guralivă, cîrcnită, ici-colo, îi răspundea, iare și deșănțat, vreo ușă uitînată, lăsată deschisă. Întunericul cădea mai repede și mai devreme decît s-ar cuveni într-un asemenea anotimp.

În salonul Liebenbergilor societatea era acum pe cît de numeroasă, pe atît de veselă. Se lăcea muzică, ba chiar și cantă, iar privelișlea societății era cu atît mai plăcută cu cît doamnele și domnii purtau cu toții haine frumoase, iar în casa Liebenberg se toleau la astfel de ocazii numai lumînări de ceară curată, nenumărate lumînări, în lustre atîrnînde, în sfeșnice uriașe, aflate pe console, sau de cele mari și singuratice cum numai în biserici se pot vedea. Și toate aceste flăcărui tremurau ușor, deoarece afară șuiera vîntul. Iar cine sta în fereastră putea să vadă că începuse să cadă o ninsoare deasă, care-și mina obilc fringhiile de fulgi pe dinaintea geamurilor.

Pe la cinci și jumătate se serviră primele gustări și, tot atunci, strălucirea luminărilor păli pe neașteptate ; în fața geamurilor se aținea, albastru, un fulger care sublinia puternic conturul celor patru ferestre. După cîteva clipe se auzi și bubuitul tunetului. Neobișnuita manifestare a naturii, cum pe bună dreptate putea fi socotită o astfel de furtună într-un asemenea anotimp și încă în timpul unei ninsori dese, avu însă numai darul să-i bucure pe tineri, larma glasurilor crescu și mulți trecură la ferestre. Din pricina nenumăratelor luminări, în ultima jumătate de ceas în salon se lăcuse puțin cam cald. Nimeni n-ar fi putut, însă, care să se deschidă un geam pe o asemenea vreme. În schimb oaspeții consumau cu atît mai grăbiți paharele de limonadă și lapte de migdale servite pe tăvi mari de argint. Atenția tuturor era reținută de spectacolul de afară, dinaintea geamurilor. Dar tăria dezlănțuirii naturii risipi foarte curînd plăcerea pe care o încercau privitorii. Pe la șase fără un sfert un bubuit înfricoșător cutremură salonul pe care, timp de cîteva clipe, un fulger îl luminase pînă în cel mai retras colțișor.

Emoția nu dură, totuși, mult. De altfel și fulgerele se stinseră, iar furtuna îi pieri glasul. Erau așteptați și alți oaspeți, despre care se credea că vremea rea îi împiedică. Dar cînd se iviră, în sfîrșit, după aproape două ore de la potolirea furtunii, aduseră cu dînșii vestea că în ziua aceea, la șase fără un sfert, murise Ludwig van Beethoven.

Așa s-a petrecut la Viena ziua de douăzeci și șase martie 1827, după cîte ne încredințează, într-un glas și pe deplin convingător, contemporanii Ferdinand Hiller și Anselm Hüttenbrenner.

În românește de Dumitru HÎNCU

– ...și atunci un prieten mi-a spus : „E rece afară, nu pleca așa acasă... la ceva pe tine..."

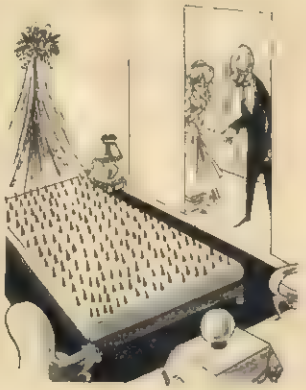

Fachirul în noaptea nunții.

– Generalul a fost pensionat...

dialog cu cititorii

CURENȚII — „FLUVIILE OCEANELOR"

„Cum se nasc marii curenți maritimi și care-i drumul lor ?"

Const. OLARU, Iași

Răspunde ALEXANDRU ROȘU, candidat în științe geografice, de la Institutul de geologie-geografie al Academiei.

Curenții sînt mișcări regulate, neîncetate, ale apelor mărilor și oceanelor. Vînturile regulate, mișcarea de rotație a Pămîntului, evaporarea, salinitatea, densitatea și mareele determină nașterea curenților.

După temperatură, curenții sînt calzi și reci. Curenții calzi sînt cei porniți din regiunile calde ale Pămîntului (curenții ecuatoriali) și duc apele calde spre ținuturile temperate și reci ale globului. Curenții reci se formează în regiunile polare și se îndreaptă spre ținuturile mai calde, răcind locurile pe lîngă care trec.

Ramurile curenților poartă diferite numiri. Astfel, în emisfera nordică ramura desprinsă din Curentul ecuatorial de nord în Oceanul Atlantic, avînd ca punct de plecare Golful Mexic, poartă numele de Curentul Golfului (Golfstrom). Curentul acesta de apă caldă străbate Atlanticul de la sud-vest la nord-est. El are o lățime de 75-250 km și o viteză de 3-9 km pe oră. Acest curent urcă de-a lungul coastei Americii, vreo 1 000 km, pînă în dreptul capului Hatteras. Pe măsură ce se apropie de coastele nord-vestice ale Europei își încetinește cursul, pierde din căldură și se împarte în mai multe ramuri. Cea mai de nord se îndreaptă către Anglia, alta înaintează spre Capul Nord. Din această ramură se desprinde o șuviță de apă caldă care pătrunde în bazinul european al mărilor polare, iar alta ajunge pe coasta murmană din U.R.S.S. Ca urmare, aici, deși ne aflăm cu mult peste cercul polar, marea nu îngheață niciodată.

Curentul Golfului este deci un „fluviu uriaș de apă caldă" care străbate Oceanul Atlantic, făcînd clima Europei vestice mult mai blîndă. El are prin urmare o acțiune asemănătoare unui uriaș calorifer.

Nu mai puțin important decît Curentul Golfului este opusul său din Atlanticul de sud, curentul Braziliei, care, desprins din marele fluviu ecuatorial de nord, se îndreaptă spre sud de-a lungul coastei americane de sud, deviind după aceea treptat către est din cauza rotației Pămîntului.

Golul provocat prin antrenarea apelor calde de către acest curent este umplut de către Curentul Antarctic, care poartă ape reci, antarctice, în lungul coastelor sudice ale Americii Latine și provoacă scăderi de temperatură.

În oceanele globului mai există numeroși alți curenți formați de o parte și de alta a ecuatorului — Curentul ecuatorial de nord și Curentul ecuatorial de sud — datorită alizeelor. Mai amintim : Curentul Californiei și Curentul Perului (pe coastele americane ale Pacificului), curenții din Oceanul Indian ș.a.

CAUCIUCUL ȘI POVESTEA LUI

„De cînd se folosește cauciucul ?"

O. STOICESCU, bibliotecar, București

Pînă în secolul al XVIII-lea cauciucul n-a fost cunoscut decît în țările Americii de Sud, fiind folosit de indieni doar la confecționarea unor mingi pentru jocuri. În Europa cauciucul a fost introdus în anul 1736 de francezul la Condamine, dar industrializarea lui n-a început decît în 1770, cînd au apărut pe piețele europene articole din cauciuc, ca : gume de șters, jartiere, impermeabile. Dar timp de un secol cauciucul cunoaște o răspîndire destul de mică. Abia după descoperirea unei metode prin care obiectele de cauciuc pot deveni rezistente și elastice — vulcanizarea — începe epoca de mare avînt a cauciucului. Metoda a fost descoperită de americanul Goodyear în 1836. O dată cu răspîndirea vulcanizării, exploatarea pădurilor de cauciuc natural din Brazilia — țară care a păstrat mult timp monopolul mondial al acestei materii prime — se intensifică foarte mult. Treptat, treptat, plantațiile de cauciuc s-au răspîndit însă pe tot globul, astfel că la o sută de ani de la descoperirea vulcanizării — în 1936 — producția mondială atinsese 2 000 000 de tone, din care numai 5% erau produse de pădurile Braziliei, restul fiind din plantațiile dezvoltate în Asia. Astăzi producția aceasta este foarte puțin depășită (2 230 000 de tone în 1964) deoarece cauciucul sintetic, cunoscut în peste 50 de variante și care este foarte bun și mai ieftin, tinde să îl locul cauciucului natural.

Dacă doriți să cunoașteți mai multe amănunte din istoria cauciucului, vă recomandăm să citiți cartea scriitoarei vest-germane Vicky Baum „Arborele care plînge", apărută în traducere românească la Editura pentru literatură universală.

UN PIONIER AL MEDICINEI ROMÂNEȘTI

„Aș dori să cunosc cît mai multe despre activitatea doctorului N. Crețulescu, unul din întemeietorii învățămîntului medical din țara noastră".

Victor CONSTANTIN, student, Cluj

Răspunde dr. ION ȚUGUI, medic primar de igienă și sănătate publică.

Dr. N. Crețulescu este nu numai unul dintre întemeietorii învățămîntului medical din țara noastră, dar și unul dintre făuritorii terminologiei noastre medicale. Născut la 1 martie 1812 la București, el și-a făcut studiile universitare la Paris, de unde s-a înapoiat în țară în 1835, fiind unul dintre primii medici români cu titlul de doctor în medicină. El a pus bazele învățămîntului medical prin crearea primei Școli de mică chirurgie la spitalul Colțea-București, la 19 ianuarie 1842, devenită în 1857 Școala națională de medicină și farmacie și transformată în 1869 în Facultatea de medicină.

În același timp, pentru a ajuta pe elevi și pentru a îndeplini unele necesități didactice, el s-a îngrijit nu numai de traducerea unor manuale, dar a întocmit și primul manual de anatomie descriptivă din literatura medicală română, contribuind prin aceasta și la elaborarea unei terminologii științifice medicale în limba română. De asemenea, el și-a adus aportul la ridicarea prestigiului științelor medicale din țara noastră și prin crearea primelor societăți medicale, prin unificarea serviciilor sanitare din Moldova și Muntenia, prin înființarea primelor instituții privind igiena muncii.

Deși vlăstar al marii boierimi, Crețulescu a luat poziție la evenimentele din anul 1848 (a participat la revoluție, a fost închis și a plecat la Paris, unde s-a numărat printre partizanii lui N. Bălcescu), cît și cu ocazia actului Unirii Principatelor, cînd s-a aflat alături de M. Kogălniceanu, unul din cei mai apropiați colaboratori ai domnitorului Alexandru Ion Cuza la înfăptuirea programului de reforme antifeudale. Pentru meritele deosebite, doctorul Crețulescu a fost ales președinte de onoare al Societății medico-chirurgicale și s-a bucurat de o deosebită cinste. Înaintaș de seamă al medicinei românești puse în slujba ocrotirii sănătății poporului, el a contribuit la progresul științei și afirmarea culturii medicale românești.

CE S-A DESCOPERIT LÎNGĂ SATUL CETĂȚENI?

„Ducîndu-mă într-o excursie în Argeș am aflat despre o importantă descoperire arheologică făcută în localitatea Cetățeni, situată în apropierea defileului cu același nume. Aș dori să cunosc unele date în legătură cu această descoperire".

Sonia GURGĂU, Calafat

Într-adevăr, la Cetățeni-Argeș, pe o terasă situată pe cursul superior al Dîmboviței, arheologii au descoperit o serie de interesante vestigii ale trecutului. Este vorba de scoaterea la lumină a unei așezări urbane geto-dacice care a existat între secolul al III-lea î.e.n. și secolul I e.n. Localitatea pare să fi fost centru comercial și punct de tranzit pentru mărfurile care veneau din Orientul mediteranean și treceau peste munți prin pasul Bran, precum și pentru schimburi intertribale. Din urmele descoperite s-a putut trage concluzia că pe aici soseau vinuri din Arhipelagul Egeean (s-au găsit amfore originale cu care erau aduse vinurile din Knidos și Rodos), untdelemn, podoabe de factură superioară ș.a. Se exportau în schimb, pe aici, produse animaliere — carne sărată, piei, blănuri — și produse lactate (caș și cașcaval), pentru fabricarea cărora se foloseau sute de strecurători (descoperite aci de către arheologi). S-au mai descoperit brăzdare de fier pentru plug, rîșnițe confecționate din tuf vulcanic, săgeți, fragmente din cămăși de zale și multă ceramică. Locuințele prezintă urme de podele și de vetre.

Șantierul arheologic de care vorbim a fost deschis în urmă cu șase ani de către Institutul de arheologie al Academiei, activitatea lui continuînd și în momentul de față cu colaborarea Muzeului regional din Pitești și a Muzeului raional din Cîmpulung. Piesele scoase la iveală prin săpături sînt în bună parte repartizate muzeelor din Pitești și Cîmpulung. La acesta din urmă a fost expusă și o piesă deosebit de interesantă : un așa-numit „rhyton", ceramic geto-dacic. Ea a fost descoperită în campania din vara anului 1962 (colectivul fiind alcătuit din : Dinu V. Rosetti, de la Institutul de arheologie, Flaminiu Mirțu, directorul Muzeului din Cîmpulung, și Gh. Paulian, de la același muzeu). Rhytonul face parte dintr-o categorie ceramică de tehnică superioară, foarte veche, lucrată de mînă. Este un vas în formă de corn sau plinie care se termină cu un cap de animal și un gurgui prin care se poate bea. Cu asemenea vase se amuzau convivii din antichitate la banchetele lor. Rhytonul descoperit la Cetățeni a fost datat de arheologi ca aparținînd secolelor II—I î.e.n. Un exemplar perfect asemănător este rhytonul iranian aflat în Muzeul național din Copenhaga.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Ch. Lazăr, strungar, Ploiești, str. Elena Doamna 2 : teme diverse, ilustrate ; Violeta Cîrimpei, elevă, Cîmpulung Moldovenesc, str. Pînului 3 : cinema, literatură, sport ; Ștefan Mózo, Timișoara, bd. M. Viteazul 1 : ilustrate ; Luiza Petru, Timișoara, str. Eroilor 7 C, et. I, ap. 7 : teme diverse ; Geta Bălan, elevă, Pitești, str. Frații Golești 85 : teme diverse ; Victor Becsenescu, elev, Brașov, str. Ciocanului 3 bis : cinema, ilustrate ; Nina Ștefănescu, studentă, Galați, bd. Republicii 155 : teme diverse ; Const. Păladuță, elev, Iași, str. Cuza Vodă 33, bl. C, sc. B, et. II : teme diverse ; Adriana Georgescu, studentă, Galați, str. Elena Cuza 6 bis : mecanică, literatură ; Nona Drăgănescu, asistentă medicală Circumscripția medicală Muicreasca, rn. Rm. Vîlcea ; teme diverse ; Dumitru Păsat, Hunedoara, bl. C, et. 4, ap. 5 ; literatură, muzică, cinema, ilustrate ; Antoaneta Turcu, elevă, Vatra Dornei, str. Parcului 49 : teme diverse, ilustrate ; Lelia Șerban, studentă, Iași, Complexul studențesc str. 23 August, bl. U 3 : teme diverse, ilustrate ; Marioara Mociuc, muncitoare, Suceava, str. Ana Ipătescu, bl. I 1, sc. B, et. 4, ap. 20 : muzică, ilustrate ; Angela Corbu, elevă, Brașov, cartierul Steagul roșu II B, bl. 23 August, sc. C, ap. 4 : ilustrate ; Mariana Mălăcru, elevă, Tîrgoviște, str. Tudor Vladimirescu 159, bl. 5, ap. 2 : ilustrate ; Cornel Pătrașcu, str. Proletarilor 20, Rm. Sărat, reg. Ploiești : teme diverse, ilustrate.

POȘTA NOASTRĂ

MIHAIL VOICU, Craiova. Ne pare foarte rău, dar este imposibil ca în revistă să apară într-o săptămînă răspunsul la o scrisoare. Fotografia din Curtea de Argeș nu e publicabilă, deși este o fotografie în oarecare măsură corectă. Ea nu e publicabilă din cauza lipsei de inedit : asemenea fotografii au apărut cu zecile, atît în cărțile poștale ilustrate cît și în manualele școlare editate și reeditate de-a lungul ultimei decenii. Dar nici din punct de vedere tehnic nu e prea izbutită (sau poate copia de laborator nu e bine executată), totul fiind înecat într-o tonalitate cenușie, lipsită de contraste între alb și negru. Încercînd să fotografiați monumente arhitectonice atît de cunoscute e necesar să obțineți lucruri noi fie prin unghiurile pe care trebuie să le găsiți, fie îmbogățind conținutul fotografiei prin prezența în primul plan a unor personaje interesante. În plus, din punct de vedere tehnic ar fi trebuit să asigurați o expunere mai lungă.

În ce privește aprecierile pe care le faceți cu privire la conținutul revistei, le considerăm judicioase. Deocamdată însă condițiile noastre tehnice nu ne permit publicarea mai multor fotografii în culori.

GEORGETA ANDRONIC, Doaga, rn. Panciu. 1) Citiți „Viața lui Ștefan cel Mare" de Mihail Sadoveanu (Editura pentru literatură) ; 2) un album Ștefan Luchian a apărut în Editura „Meridiane" ; 3) Margaretei Pîslaru îi puteți scrie pe adresa OSTA, Calea Victoriei 174, București, rn. 30 Decembrie.

ILIE ROAICA, Buzău. Dacă doriți ca însuși artistul poporului Cr. Vasiliu-Birlic să vă răspundă, transmiteți-i direct cererea dv., scrisă pe adresa Teatrului național „I. L. Caragiale" din București, raionul 30 Decembrie, str. 13 Decembrie nr 3

I. NEGUREANU, Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. 1) Adresați-vă în scris secretariatelor facultăților care vă interesează și veți primi toate informațiile ce vă sînt necesare ; 2) noi nu am auzit de o asemenea măsură ; 3) cereți conducerii asociației sportive „Chimia" din orașul dv. să vă acorde sprijinul pentru a vă antrena. Credem că există o secție de ciclism Dacă nu, ea poate fi înființată.

I. CISMARU, Piatra Neamț. Desenele fiului dv. dovedesc înclinații care merită a fi încurajate și îndrumate. În ce privește publicarea lor în „Flacăra", cu regret trebuie să vă spunem că nu prea există perspective — cel puțin într-un viitor apropiat. Noi am publicat de vreo 2-3 ori desene făcute de copii, dar nu intră în preocupările noastre repetarea unor asemenea pagini. În schimb, credem că revistele de copii și tineret sînt interesate să primească asemenea lucrări. Vă sfătuim, deci, să vă adresați acestor reviste.

V. SILVIAN

LA MECI

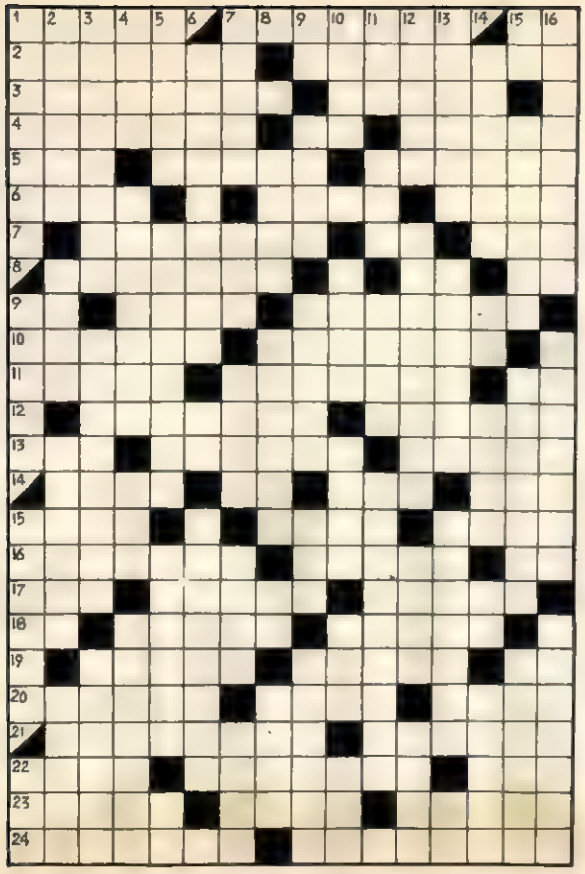

16 | 24

ORIZONTAL : 1) Duminică fotbalistică — Jucător de bază — Extremă stingă ! 2) Face vîlvă pe stadion (pl.) — Bombardează poarta. 3) Vestită sprinteră din mitologie — Fac hent ! 4) Pe extremă — Peste — Infracțiuni... care lasă urme. 5) Tătaru pe extremă ! — A vorbi... nereglementar — Un zid frumos. 6) Plasate pe extreme la un joc cu capul — Mulțime de oameni — Riu în Abisinia. 7) Fotbaliștii noștri — Îndemn la fugă — Se încurcă în unele combinații. 8) O minge... întreruptă — La înaintare ! — Radu Jurcă. 9) Împiedică să înțepe — A presa — Sancțiuni... la colț. 10) Evocări — Bătute la fotbal. 11) Se dă la fund — Meci — Către ! 12) Careuri perfecte — Mișcare mecanică (pl.). 13) Apel — Un înaintaș fără minge în spatele apărătorilor — Loc pentru întîlnirile periodice dintre jucători și suporteri. 14) Tras la poartă... cu siguranță — Poezi — Pe teren aproape — Monedă de argint. grecească. 15) Pus în circulație — Localitate în S.U.A. — Erudit german (n. 1805). 16) Pitic — Ceea ce lipsește (com.) — Carei ! 17) Literă grecească — Surprins la culme — Subdiviziuni ale categoriilor B și C. 18) Soare — A anihila — România, Portugalia, Cehoslovacia, Turcia. 19) Seara trecută (mold.) — Pe teren propriu — Sus la cap ! 20) Juniori — Trage din greu — Renumit arheolog danez (1795-1864). 21) Făcută praf — În ascuns. 22) Nimeni (tr.) — Un balon poreclit luminare — Tot (mold.). 23) A degaja — Aceste — Fișie lungă de blană. 24) Activitatea galeriei — Atras... în cursă.

VERTICAL : 1) Transformat din 1-0 în 1-1 (fem.) — Combină eficace cu capul (fem.) — Sportiv de frunte — Un punct marcat uneori artistic. 2) Fostă extremă a echipei Steaua — Tel — Tușă — Bate în orice poziție. 3) Pus alături — Precipitații pe teren — Asta nu e om. 4) Rege neîncoronat al fotbalului sud-american — Se pierde ușor (fem.) — Campioni — A se potrivi. 5) Specie de papagal — Stă pe linia de fund — Trăgători — Argint. 6) Vîrfuri de atac — În vîrf, dar mai pe la coadă ! — Care se referă la pămînt (pl.). 7) Maestru emerit al sportului — Localitate în Franța..., la hotar — Trimiterea mingii de la un jucător la altul — Pipă (bun.) — Brumă. 8) Distanțată — Infrîngere — Prinde — Pe aripa dreaptă... la motocicletă. 9) Parte ! — A lovi — Reședința clubului „Recolta" din categoria B — Stațiune de mașini și tractoare — A ataca. 10) Oraș — Locul de unde se execută cornerul — Duminică 5 septembrie 1965 (etapa a IV-a) — A ști (arh.) — Față. 11) Riu în Algeria — Gol — Hora albinelor — Orașul „Farului". 12) A suspenda — Prinși... în plasă — Marchează timpul — Personaj legendar. 13) Trimiterea mingii pe lîngă poartă — Dîrz — Fotbalistul nr. 1 (pl.) — Cînd intri pe teren ! 14) Țintă — Începe returul ! — Talpă pe teren — Cămașă — Înaintaș de la Știința Craiova. 15) În gol ! — Prilej de accidente pe teren — Rapid (pl.) — Jenă. 16) Supraveghează jocul — Opresc înaintarea Rapidului — Înscris.

Toma MICHINICI

CUVINTE RARE : EKER, MNA, ESTO, PAUR, RAFN, OTA, LULA, INIE, LAR, ATER.

Dezlegarea jocului „CULINARA", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) BANALITAȚI — USCAT. 2) UNIRI — TRANDAFIRI. 3) CANARI — PULS — ONOR. 4) ALIMENTARE — CREMA. 5) TOCA — TACIMURI — AD. 6) AG — ROATA — NAE — B — A. 7) RAT — SR — SAI — SARE. 8) I — IUTIT — STICLUȚA. 9) IA — SITUAT — RUSTIC. 10) COTLETE — MIT — ACA. 11) GUTUI — ORNAT — CR — L. 12) ETER — AIO — RACI — AM. 13) L — TORT — SCUTURATI. 14) ALAIURI — UNIC — ULI. 15) TIR — LUNGIT — ICRE. 16) IVITA — AR — IN — IATA. 17) NA — ADUNAT — ASPRIT. 18) ADEMENITOARE — ISI. 19) ASA — STAMPILA — M. 20) R — TRA — IRAT — ELU — U. 21) APRINSE — T — AN — ZUR. 22) BOANTA — MARMELADA 23) DRD — RULA — EA — ITAR. 24) ACADELE — MARINATE

Consumați

NECTAR DE FRUCTE

preparat integral din fructe, bogat în vitamine, săruri minerale și zaharuri.

cadran INTERNAȚIONAL

PE LOCURILE BĂTĂLIILOR DE ODINIOARĂ

— corespondență specială pentru „Flacăra" —

De veacuri pămîntul acesta era cunoscut doar ca dătător de roade bogate în pepeni verzi, pepeni galbeni etc. Istoria pomenește și ea de aceste locuri. Căci în jurul satului Gornii Dibnik, pe drumul ce duce de la Plevna la Sofia, au avut loc, precum se știe, aitea lupte crîncene în trecut. Aici, la sfîrșitul anului 1877, oștile încercuite ale lui Osman-paşa au încercat din răsputeri să străpungă zidul de foc al trupelor române și ruseşti care luptau pe pămîntul țării noastre. Încercarea n-a reușit și Osman-paşa a fost luat prizonier împreună cu întreaga sa armată. Despre aceste lupte vorbesc azi, peste timp, numeroase monumente, ca și parcul memorial din satul Gornii Dibnik.

În 1951 au fost descoperite în jurul localității Diulenevo, nu departe de țărmul Mării Negre și la o distanță de 200-300 km de Plevna, zăcăminte de petrol. Întrucît însă geologii, desfășurînd cercetări pe întinderi mai mari, au constatat că există asemănări de structură a subsolului în întreg nordul Bulgariei, sondele au fost împinse tot mai mult spre vest. Ele au început să-și facă apariția dincolo de Plevna, pînă la Vrața și mai departe spre vest de Stara Planina, pînă la Dunăre. Ceea ce fusese prevăzut s-a confirmat. La sfîrșitul anului 1961 sondele de foraj din zona satului Ghighen, situat pe malul Dunării, au întîmpinat rezistența unor roci dure, acoperite de un strat gros de petrol. Țițeiul descoperit ulterior aci s-a dovedit bogat în uleiuri grele, care pot fi folosite cu succes pentru obținerea de asfalturi. Dar încă nu fusese descoperit esențialul. Sondele explorau tot mai mult adîncurile, ajungînd pînă la 2 000, 3 000 și chiar 4 000 de metri. În sfîrșit, în preajma satului Dolnii Dibnik, sonda R 1 a dat de mult căutatul zăcămînt Aceasta se întîmpla la 28 martie 1962. Petrolul descoperit aci se caracterizează prin cifre octanice ridicate, putînd fi utilizat la obținerea de benzine ușoare de calitate superioară. După cît se cunoaște pînă în prezent, ca și după opinia experților, întreaga regiune din jurul orașului Plevna e bogată în petrol și gaze naturale. Întrucît însă zona Dolnii Dibnik se caracterizează printr-un sol dificil, foarte greu de abordat pentru explorări petrolifere, am apelat la ajutorul prietenilor noștri În acest sens, am primit un program special de lucrări din partea experților români

În anii următori vor fi efectuate 1 500 de sondaje de mare adîncime care totalizează 4 milioane de metri. Mult mai amplu este programul sondajelor de structură și exploatare

Cîmpia de la Dolnii Dibnik, care pînă de curînd era presărată doar cu monumente amintind de războiul de eliberare de la 1877, oferă acum o imagine inedită datorită prezenței tehnicii moderne

Această tehnică nouă trebuie să fie însușită aci de foștii cultivatori locali de pepeni. Cei de la care ei învață sînt români și ruși. Numele unor specialiști și al unor ingineri și tehnicieni români ca Gheniaga, Leu și mulți alții, ori ca ale sovieticilor Buzulukți și Boluhovski sînt cunoscute și rostite aci cu multă prietenie.

La sfîrșitul anului 1962 s-a dat în exploatare la Ruse o instalație pentru fabricarea de combustibil necesar motoarelor diesel, a uleiurilor pentru transformatoare și refrigeratoare, a unui bogat sortiment de uleiuri de mașini și de asfalturi pentru construcția de șosele. Cu un an mai tîrziu a intrat în funcțiune și combinatul petrochimic de la Burgas, care a avut inițial o capacitate de producție anuală de 2 milioane tone petrol, ceea ce are o deosebită importanță pentru dezvoltarea industriei chimice.

Acum, în fața noastră se află sarcina de a construi la Plevna un mare combinat petrochimic care să lucreze pe baza petrolului extras la Dolnii Dibnik. Capacitatea sa va fi fixată o dată cu stabilirea definitivă a perimetrului zonei petrolifere. Deocamdată au cuvîntul geologii și sondorii. Ei încearcă să pătrundă tot mai adînc în straturile subsolului fără să se mai teamă că străduințile lor ar putea fi zadarnice. Se știe sigur că pămîntul din nordul Bulgariei este bogat în petrol

Ivan IOVKOV

Sofia — septembrie 1965

Un grup de specialiști români la Dolnii Dibnik.

ANIVERSARE FĂRĂ FESTIVITĂȚI

„Rareori se întîmplă ca o aniversare să fie întîmpinată cu atîta scepticism ca împlinirea a doi ani de la înființarea Federației Malayeze... — remarca trimisul special la Kuala Lumpur al cotidianului «Le Figaro». Drept care — continua ziaristul francez — autoritățile au suspendat festivitățile programate, pentru a nu cădea cu totul în ridicol"

Nori grei continuă să se adune asupra acestei mult agitate regiuni a lumii. Presimțirea furtunii incită observatorii politici la prognoze diferite. Secesiunea importantului centru economic Singapore nu numai că a redus la trei cele patru teritorii componente ale Federației, ci pune sub semnul întrebării însuși viitorul formației statale artificiale create în septembrie 1963 sub presiunile diplomației britanice, formație care în fapt nu a funcționat viabil niciodată. Cei trei rămași în cadrul Federației se situează în continuare în postura de „parteneri nepotriviți". În loc să soluționeze vechile frictiuni, ruptura intervenită prin dezlipirea Singaporelui le-a răscolit într-atît, încît în numai trei săptămîni ele au atins proporții mai mult decît îngrijorătoare pentru guvernul federal. Situate la mii de kilometri distanță de Malayezia propriu-zisă, Sarawakul și Sabahul nu s-au raliat formulei Federației decît cu foarte mare greutate și fără consimțămîntul populațiilor respective.

Nemulțumirea maselor populare a constituit izvorul războiului de guerilă declanșat de partizani, încadrați în armata națională din Kalimantan Utara — denumirea autohtonă a celor două state — care luptă pentru constituirea unui stat liber și democrat, grupînd Sarawakul, Sabahul și Sultanatul Brunei. Aceasta luptă s-a întețit simțitor în ultimele săptămîni, ceea ce a constituit un factor determinant pentru hotărîrea autorităților federale de a suspenda festivitățile aniversare, înlocuindu-le cu... noi măsuri de represiune împotriva populației răsculate. Astfel, locuitorii din regiunile considerate „infiltrate de partizani" sînt strămutați (pînă în prezent au fost smulși de pe locurile natale peste o jumătate de milion de oameni), iar regiunile respective sînt declarate zone interzise. Se raționalizează cu strictețe alimentele și bunurile de consum popular în scopul înfometării răsculaților. Au fost anunțate sume enorme pentru prinderea partizanilor și răsplătirea diversioniștilor și dezertorilor.

Zilele trecute premierul Federației, prințul Abdul Rahman, a pornit într-o călătorie prin cele două state socotite „recalcitrante și în pragul dezidenței" pentru a urmări personal efectele ultimelor măsuri. Neplăcută călătorie ! La Kuching — capitala Sarawakului — Rahman a fost întîmpinat de cererea categorică a forțelor de opoziție privind organizarea unui referendum care să permită o reconsiderare a relațiilor statului cu Federația, potrivit dorinței maselor populare. Alte neplăceri l-au întîmpinat pe prinț la Jesselton (Sabah). Demiterea din guvernul federal a ministrului însărcinat cu apărarea intereselor Sabahului a generat pe întreg teritoriul puternice frămîntări. Abdul Rahman a părăsit orașul — după remarca unui corespondent al agenției „France Presse" — cu senzația sumbră că „o nouă ruptură plutește în aer". Înapoiat în capitala Federației, premierul a lansat în cinstea aniversării un apel la „menținerea ordinii și unității (!)". Însuși acest apel arată cît de puțin jubilară este starea de spirit a autorităților federale

Ileana NICOLAESCU

S-A SCĂLDAT ÎN BANI

Stupefiat, funcționarul de la ghișeu îl rugă pe solicitant să-l însoțească la directorul băncii. Nu mai puțin uluit, acesta a trebuit, pînă la urmă, să satisfacă cererea care — oricît de extravagantă — nu era însă cu nimic împotriva regulamentului de funcționare a cunoscutei instituții financiare „Banca Țărilor de Jos" („Banque de Pays Bas"), cu sediul principal la Amsterdam

Ce se întîmplase ? O întreprindere de publicitate a imaginat, la cererea unuia din clienții ei, un slogan de reclamă — baia de milioane — care avea să însoțească fotografia unei tinere femei scăldîndu-se literalmente într-o cadă de baie plină cu bani. Era nevoie pentru asta de cantitatea de bancnote și monede corespunzătoare. Pe cei de la bancă, nu suma — un milion de guldeni — i-a speriat, ci cererea ca această sumă să fie plătită în bancnote și monede mijlocii și mici. Solicitantul se obliga ca peste o oră să returneze suma. Transportul voluminoaselor pachete și saci cu bani a implicat măsuri speciale de apărare împotriva unor eventuale atacuri gangsterești. Numai trei persoane erau informate în legătură cu ora la care avea să

La Moscova, pe o stradă care primise în primăvara acestui an numele lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, s-a desfășurat recent solemnitatea dezvelirii plăcii comemorative închinate memoriei ilustrului dispărut, în fața căreia cetățeni moscoviți depun flori.

PREZENȚE ROMÎNEȘTI PESTE HOTARE

Turneul balerinilor români în Uniunea Sovietică este apreciat drept un eveniment cultural remarcabil. Debutînd cu celebrul balet „Lacul lebedelor", artiștii români i-au cucerit pe spectatori și pe specialiști. În timpul pauzei unui spectacol la Moscova, de pildă, soliștii români au fost felicitați și îmbrățișați de maestra de balet M. V. Baltaceeva (mijloc).

La Edinburgh (Scoția) a fost deschisă de curînd expoziția „Comori de artă românească", organizată de forurile britanice de resort în colaborare cu Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă din țara noastră. Presa engleză subliniază că expoziția românească constituie o importantă contribuție la îmbogățirea tezaurului culturii și artei universale.

Membrii „Asociației pentru interzicerea armei atomice" din Frankfurt pe Main (R. F. Germană) au recurs la un mijloc neobișnuit de protest împotriva legilor excepționale. Ei au expus într-un loc public mai multe sicrie prevăzute cu inscripții al căror conținut este menit să atragă atenția asupra scăderii nivelului de trai ca o consecință a legilor excepționale.

se efectueze transportul. Acesta a fost apoi însoțit de șase paznici bine înarmați. În timp ce tînăra fată se scălda în bani, iar fotograful imortaliza momentul, detectivii supravegheau cu strășnicie studioul. Totul a mers perfect, în afară de respectarea termenului de restituire, care a fost depășit cu patru ore..., timp în care un funcționar a numărat banii din baie sau risipiți prin prejurul ei.

Un amănunt : neuitînd că „les affaires sont les affaires", directorul băncii a fixat la 4 000 de guldeni comisionul cuvenit pentru riscurile asumate.

E. D.

PĂSĂRILE ÎMPOTRIVA REACTOARELOR

Într-o seară de septembrie a anului 1962 un „Vanguard" decola de pe aerodromul din Edinburgh. Abia se înălțase, cînd întîlni în drumul său un stol de pescăruși. Urmarea : unul dintre motoare luă foc și... avionul aterizează forțat. Un caz din multe altele. Căci păsările prezintă un pericol tot atît de mare pentru avioane ca și ghiulelele bateriilor antiaeriene. Și nu numai în stoluri dense : un singur exemplar este de ajuns să scoată din funcțiune un reactor — căci cele mai periclitate sînt reactoarele, deoarece din cauza vitezei lor păsările nu au timp să le vadă și nici să se salveze prin zbor.

Statistica accidentelor provocate de păsări este îngrijorătoare. Compania aviatică BEA a înregistrat începînd din 1946 mai bine de 120 de accidente datorate acestor întîlniri nedorite. Companiei BOAC i-au fost distruse sau avariate 81 de reactoare. „Royal Navy" a calculat că fiecare întîlnire cu o pasăre costă aproximativ cît un Rolls-Royce.

Pentru cei care nu știu biologii lupta împotriva păsărilor pare un lucru simplu. Nimic mai neadevărat. Nici substanțele toxice, nici claxoanele, nici șoimii n-au dat rezultatele așteptate. Tehnica modernă are totuși mijloace de luptă împotriva zburătoarelor. Este vorba de înregistrarea pe bandă magnetică a țipătului de spaimă care, amplificat, le creează păsărilor o stare de neliniște și alarmă, determinînd stolurile să-și ia zborul și să părăsească aerodromurile. Dar însăși provocarea și înregistrarea acestui țipăt de alarmă — la care, în treacăt fie spus, diferitele specii de păsări nu reacționează în același grad — o un lucru destul de complicat. Cercetătorii de la „National Research Council" au fost martorii unei experiențe puțin obișnuite. Ei au introdus într-o colivie în care se găseau șase pescărușă argintați, un motan. Stupoare ! Cel care a scos un dureros strigăt de spaimă a fost... cotoiul.

Biologii și zoologii preconizează și alte măsuri : distrugerea mediului care întreține viața zburătoarelor în jurul aeroporturilor. Este vorba de copaci, de nimicirea — cu substanțe chimice — pe pămînturile din jurul pistelor a insectelor și a rîmelor. O altă măsură profilactică ar urma s-o constituie eliminarea la maximum, în proximitatea pistelor, a construcțiilor, plantațiilor etc. care ar da posibilitate păsărilor să-și găsească adăpost sau să-și clădească cuiburi.

Păsările prezintă un pericol atît de serios pentru avioane încît, începînd din anul 1964, în Canada și S.U.A. observatoare radar urmăresc migrația lor. Iar în Europa, țări ca Franța și Anglia s-au asociat la un program comun de cercetări în acest domeniu.

I. CORIBAN

PE ȚĂRMUL GOLFULUI COREEI DE EST

Wonsan nu este numai centrul politic, economic și cultural al provinciei Kangwon din R.P.D. Coreeană, ci — datorită așezării sale pe țărmul Golfului Coreei de est — e în același timp și o renumită stațiune balneară. Plaja sa — Songdowon — atrage în fiecare an numeroși vilegiaturiști.

Printre podoabele orașului se numără minunatul parc în care cresc aproximativ 160 de varietăți de flori, oleandri, bujori, trandafiri sălbatici ș.a. În apropiere se află o pădure de pini în care au fost amenajate pentru oamenii muncii veniți la odihnă terenuri de sport și ringuri de dans.

În jurul unui vast lac artificial, construit în mijlocul parcului, s-au plantat pomi fructiferi, printre care predomină piersicii și caișii, și s-au amenajat umbrare. Lacul este populat cu tot felul de specii de pește. Vilegiaturiștii poposesc cu plăcere pe frumosul pod arcuit care leagă malul lacului de o insuliță artificială sau în pavilionul în stil național construit pe apă.

În parcul stațiunii se află și o grădină zoologică cu numeroase specii de păsări și animale, precum și o grădină botanică.

Modernul complex al blocurilor de odihnă de la Songdowon constă din patru corpuri principale de clădiri, în care se pot odihni serii de cîte 1 000 de vizitatori. Aici s-a organizat și o tabără de pionieri. Pentru viitorul apropiat s-a proiectat construirea unui pavilion care va găzdui expoziții — de pescuit, industriale, agricole etc. — precum și a unui hotel cu 15 etaje.

Panorama întregului oraș poate fi admirată de pe dealul Rapal. În timpul războiului, de pe acest deal vitejii ostași ai armatei populare și patrioții coreeni din oraș au dat lovituri serioase agresorilor americani.

În plin război, luptînd vitejește pentru a-și apăra orașul distrus de bombardamente, locuitorii Wonsanului elaborau deja proiecte de reconstruire după victorie.

Visul lor s-a realizat. În cei 20 de ani care s-au împlinit de la proclamarea Republicii Populare Democrate Coreene, Wonsanul s-a prefăcut într-un oraș modern. Au luat ființă aci numeroase instituții cultural-educative — șapte institute de învățămînt superior, printre care cele de piscicultură, agricultură și economie, 25 de școli medii și speciale — precum și întreprinderi industriale ca uzina de material rulant și șantierul naval.

Datorită eforturilor susținute depuse de lucrătorii întreprinderii de construcții urbane din Wonsan și ai Institutului de cercetări și proiectări urbanistice, orașul devine pe zi ce trece mai frumos, mai modern, mai bine amenajat.

NU-I GLUMĂ!

Un purtător de cuvînt al armatei americane de la Saigon a dezmințit informația care a circulat în cercurile ziaristice din Vietnamul de sud, conform căreia avioane americane de tipul C. 123 ar fi transportat 160 de soldați ai forțelor de eliberare, deghizați în soldați ai regimului de la Saigon, de la Tam Ky, în provincia Quang-Tiu, la baza militară americană de la Danang. „Este o glumă !" — a declarat purtătorul de cuvînt

Nu avem posibilitatea deocamdată să stabilim ce a fost. S-ar putea să fie și o glumă. Dar este pe deplin posibil să nu fie glumă, pentru că în Vietnamul de sud sînt întrunite toate condițiile pentru ca asemenea întîmplări să aibă loc.

În fond prin ce ar putea militarii americani să-i deosebească pe soldații forțelor de eliberare de cei ai regimului de la Saigon, dacă primii ar îmbrăca uniforma ultimilor ?

Se știe doar că unitățile regimului de la Saigon devin tot mai inoperante pentru că sînt decimate sau pentru că nu vor să lupte. Se știe de asemenea că din ordinul Statelor Unite regimul de la Saigon face eforturi disperate de a recruta forțe proaspete și că aceste eforturi întîmpină o opoziție înverșunată din partea tineretului, reflectată și în acțiunile de protest ale studenților sud-vietnamezi. Atunci de ce n-ar fi posibil chiar ca regimul de la Saigon să constate că recrutează unități întregi ale forțelor de eliberare, singurele hotărîte să lupte deoarece au pentru ce ? Și de ce s-ar mira dacă „noii recruți" o dată îmbrăcați, înarmați și transportați de americani, ar începe să lupte, așa cum știu, împotriva ocupației străine și a regimului instalat de ea. Există și precedente în asemenea privință. Au fost semnalate cazuri cînd ostași și ofițeri ai forțelor de eliberare au fost trimiși să-și desăvîrșească instrucția în mînuirea armamentului american capturat, chiar în taberele de instrucție pregătite de armata S.U.A. pentru trupele regimului de la Saigon. În comparație cu cele de mai sus, „misiunea" avioanelor de transport C. 123 pare o simplă întîmplare banală. În definitiv trupele intervenționiste nu fac, în astfel de cazuri, decît să cadă victime propriei lor aserțiuni că se află în Vietnam pentru a-i ajuta pe vietnamezi. În realitate ele poartă un război al S.U.A. împotriva poporului vietnamez. Acest lucru a fost recunoscut recent și de ziarul „New York Herald Tribune", care scrie că „cea mai rea prăpastie dintre toate care există în Vietnam este prăpastia crescîndă dintre popor și guvernul de la Saigon". O echipă de experți americani a primit sarcina să elaboreze o „tehnică" pentru a umple prăpastia. Cea mai bună tehnică este fără îndoială renunțarea la intervenția străină în sprijinul unui regim corupt și nereprezentativ. În caz contrar, întreaga tehnică — de la cea de luptă pînă la cea a ultimilor experți — nu va face decît să pregătească o rușinoasă înfrîngere.

N. LUPU

În Franța se fac intense pregătiri în vederea imersiunii sferei submarine „Precontinent III", menite să aducă noi date cu privire la posibilitățile vieții sub apă. În fotografie (de la stînga la dreapta) : trei din membrii echipajului — Philippe Courteau, M. Rollet și Amiră Laban.

Ca urmare a eșecului guvernului Tsirimokos, care nu a primit votul de investitură, în Grecia au continuat demonstrațiile împotriva soluțiilor reacționare de rezolvare a crizei guvernamentale. La Atena, de pildă, demonstranții își manifestă opoziția sub forma acestui foc aprins pe stradă

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4113. Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. În pagina 24 — publicitate : fotografii de I. PETCU. Redactor artistic : Ion VULPESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

PRETUL REVISTEI : 2 LEI

41.505

UZINA „BALANȚA“ Sibiu

produce:

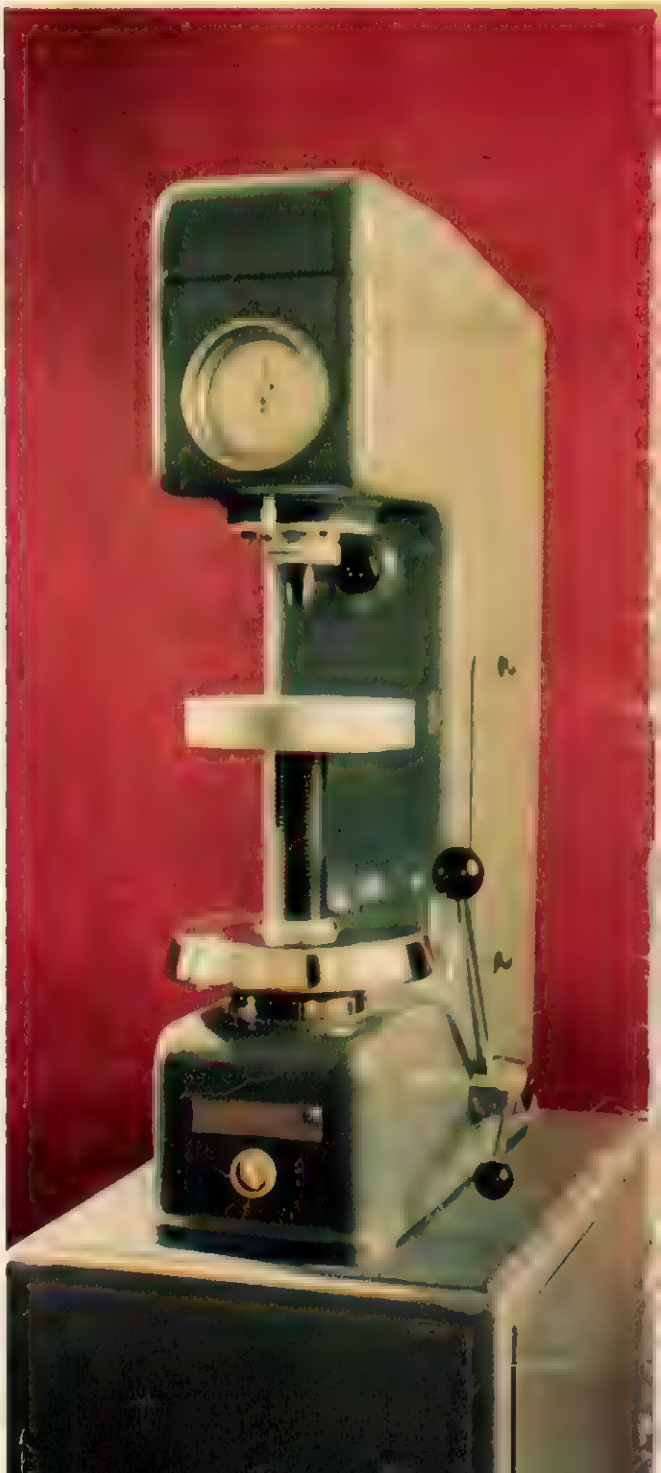

BALANȚA SEMIAUTOMATĂ DE 1 kg.

Aparatul se recomandă pentru a fi folosit în comerț, industria ușoară și în alte sectoare economice. Cu balanța semiautomată de 1 kg se obțin cîntăriri de mare precizie.

APARATUL PENTRU ÎNCERCAREA DURITĂȚII METALELOR „ROCKWELL“.

Cu ajutorul lui se poate obține verificarea durității metalelor după normele și principiile stabilite prin STAS 493-58.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

37

Anul XIV nr. 37 (537) — 11 septembrie 1965

- START ÎN NOUL AN ȘCOLAR
- Film ■ Sport
- *O schiță de Luigi Pirandello:* *PATENTUL*

VIZITA ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ A DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI GUVERNAMENTALE A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

1

2

3

La invitația Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, întreprinde o vizită oficială în Uniunea Sovietică. Din delegație fac parte tovarășii : Ion Gheorghe Maurer, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Miniștri, Gheorghe Apostol și Alexandru Bîrlădeanu, membri ai Comitetului Executiv al C.C al P.C.R., prim-vicepreședinți ai Consiliului de Miniștri, Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv și secretar al C.C. al P.C.R., Manea Mănescu, secretar al C.C. al P.C.R., Corneliu Mănescu, membru al C.C. al P.C.R., ministrul afacerilor externe, Nicolae Guină, membru al C.C. al P.C.R., ambasadorul Republicii Socialiste România în Uniunea Sovietică.

În paginile de față prezentăm cîteva imagini din timpul vizitei.

1 Solii poporului român sînt întîmpinați cu căldură de locuitorii Moscovei.

2 Vizita la Kremlin.

3 Solemnitatea depunerii unei coroane de flori la Mausoleul lui V. I. Lenin.

4 În timpul convorbirilor.

5 Delegația vizitează monumentele istorice din orașul-erou Volgograd.

memento

discul

■ **Concertul pentru vioară și orchestră în re minor** de Aram Haciaturian într-o înregistrare memorabilă a fost realizat de casa noastră de discuri Electrecord în colaborare cu „Philips"-Paris. Discul se bucură de o primire extrem de caldă și peste hotare. Există și motive. În primul rînd : dirijează Aram Haciaturian ; în al doilea rînd : partida solistică este susținută de violonista franceză Claire Bernard (Premiul I la cel de-al III-lea Concurs internațional „George Enescu" — 1964.) Puritatea sunetului, stilul sobru și reținut care caracterizează interpretarea lui Claire Bernard l-au determinat pe Haciaturian să accepte propunerea de a dirija personal propriul său concert (ECE-0178).

■ **Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră în re major** de Serghei Prokofiev oferă violonistei Claire Bernard posibilitatea de a-și dovedi virtuozitatea (mai ales în partea a doua, scherzo-vivacissimo). Grotescul umorului, propriu lui Prokofiev găsește în violonista franceză un interpret dispus să preia și să exploateze artistic această trăsătură a marelui compozitor. În ciuda sarcasmului care pare să domine de-a lungul concertului, tema visătoare, de un lirism foarte rafinat, din partea I, ne este redată cu deosebită gingășie de arcușul sensibil la asemenea situații psihice al solistei franceze. Concertul lui Prokofiev este dirijat de Constantin Bugeanu, în fruntea orchestrei simfonice a Cinematografiei, al cărei prim-dirijor este, la propriu și la figurat (ECE-0178).

■ O orchestră care cucerește simpatia ascultătorilor, fără a fi nicidecum simfonică, ba chiar din contră, populară în ambele sensuri, orchestra „Cîndrelul" a Filarmonicii de stat din Sibiu, dirijată de Nicolae Irimescu, înregistrează pe discul EPC-583 patru jocuri ardelenești pe care, cînd le asculți, mai că nu poți sta locului : „Învîrtita din Săngătin" este un model !

teatru

Premieră pe țară. Un tramvai numit dorință de Tennessee Williams la Teatrul din Tg. Mureș. Drama psihologică, sumbră, a cunoscutului scriitor american, a fost transpusă pe scenă în regia sobră, lucidă, a lui Miklos Tompa, cu actorii Tanai Bella, Erdős Irma, Csorba Andras și Tamas Ferenc în rolurile principale. Sugestive decorurile lui T. Th. Ciupe.

Premiere bucureștene. După ce au fost premiere în... turneu, vom vedea în sfîrșit și în Capitală piesele **Tezaurul lui Iustinian** de Al. Voitin (regia Mihai Berechet — cu Gr. Vasiliu-Birlic, Coca Andronescu, Mihai Fotino, Silvia Dumitrescu-Timică, Dem. Rădulescu) la Teatrul Național „I. L. Caragiale" și **Ulise și coincidențele** de Mircea Șeptilici și Gh. Dumbrăveanu (regia Al. Toscani — cu Dana Comnea și Silviu Stănculescu) la Teatrul Muncitoresc C.F.R.-Giulești.

Coca Andronescu

Primele spectacole bucureștene. Frunzele toamnei vor avea drept ecou bătaia primului gong în teatru. Vă amintim cele dintîi premiere bucureștene. La Teatrul Național : un spectacol comemorativ Alecsandri, compus de regizorul Sică Alexandrescu, **Vlaicu Vodă** de Al. Davila, **Vedere de pe pod** de A. Miller și **Regele moare** de Eugen Ionescu — „restante" ale stagiunii trecute, urmînd apoi **Doamna lui Eremia** — piesă istorică de N. Iorga în regia lui N. Massim — **Din jale s-o întrupat Electra** de Eugen O'Neill, regizată de Al. Finți, **Euridice** de Jean Anouilh, regizată de Mihai Berechet și **Trandafirii roșii** de Zaharia Bîrsan în montarea lui Sică Alexandrescu.

La Teatrul Lucia Sturdza-Bulandra vom vedea **Camiota** — vodevilul lui Labiche regizat de Val. Moisescu și **Nu sînt turnul Eiffel** de Ecaterina Oproiu.

Teatrul C. Nottara va prezenta **Scaunele** de Eugen Ionescu, cu Ileana Predescu și C. Rauțki în regia lui George Rafael, **Omul care și-a pierdut omenia** de Horia Lovinescu (regia Dan Nasta) și **Așteptîndu-l pe Goddot** de Beckett în direcția de scenă a lui Cornel Todea.

Schimb de turnee. Au intrat în tradiție schimburile de turnee ale Teatrului Național din Cluj. De astă dată schimbul de vizite s-a făcut cu Teatrul Național din Craiova, spectacolele (cele mai interesante din repertoriul anului), oferind publicului din cele două orașe imagini complexe despre respectivele teatre. O inițiativă ce s-ar cere generalizată.

Ultima premieră estivală. Teatrul de stat din Constanța, care solicită cel mai intens pe membrii colectivului său tocmai în perioada de vacanță, a adus pe afișe ultima premieră a acestei veri : **Doi pe un balansoar.** În regia lui C. Dinischiotu evoluează cu succes doi dintre cei mai interesanți actori constănțeni : Ileana Ploscaru și Dan Herdan.

Noi interpreți. În turneul Teatrului de stat din Piatra Neamț cu piesa **Stația de autobuz** a americanului W. Inge (regia Ion Cojar), pot fi văzuți în rolurile principale cîțiva noi interpreți ale căror realizări au fost meritorii : Dona Fiscuteanu, Ion Fiscuteanu, alături de George Popa Mija, Adria Pamfil, Traian Pîrlog, Ion Andrei (din păcate, însă, afișele anunțau tot vechea distribuție, derutînd astfel publicul).

cinema

■ Un nou Bardem pe ecranele noastre : **A trecut o femeie.** După **Comicos, Moartea unui ciclist, Strada Mare, Sonate,** noul film al lui Juan Antonio Bardem continuă investigarea realităților Spaniei de azi (vezi și cronica din paginile 14-15). Printre interpreți : Corinne Marchand și Jean-Pierre Cassel (artistul pe care René Clair l-a distribuit în rolul principal din **Serbările galante**).

■ Poeticul film bulgar **Hotul de piersici,** realizat de Vilo Radev, este inspirat din anii primului război mondial : este o frumoasă poveste de dragoste în pustiul morții și al unor realități sumbre. Protagoniști : Nevena Kokanova (a mai jucat în **Inspectorul și nopțile, Tutunul, Fii fericită, Ani !**) și Rade Marcovici.

■ Un accident de circulație constituie premisele filmului maghiar **Carambol,** în care realizatorii se străduiesc să analizeze determinările umane ale „cazului". Regizor : Felix Mariassy (**Contrabandiștii, Concertul mult visat, Ani de zbucium**). Actorii principali : Zsuzsa Balogh (cunoscută din **Drum bun, autobuzule !**) și Istvan Buytar, un tînăr debutant.

Alberto Sordi

■ Vara anului 1944, regiunea Kielce, în apropierea granițelor Poloniei : acesta este cadrul folosit de regizorul Jerzy Passendorfer pentru a înfățișa pe ecran un moment din luptele partizanilor polonezi împotriva ocupației naziste. Printre interpreți : Tadeusz Szmidt, Krzystof Chamiec, Wojciech Siemion. Titlul filmului : **Culorile luptei.**

■ De văzut, din repertoriul săptămînii curente : **Viață dificilă,** comedia tristă a regizorului Dino Risi, cu un mare comic, Alberto Sordi, care ne reamintește aici multe personaje chaplineine ; **Procesul profesorului Weir,** în care străluce nu atît fabula propriu-zisă, cît jocul magistral al lui Laurence Olivier și Simone Signoret ; pe ecrane lățuralnice, la cîteva săptămîni după premieră, **Strigătul** lui Antonioni, cu Alida Valli, Steve Cochran și Betsy Blair.

■ Pe bună dreptate iubitorii filmului se dovedesc nerăbdători să cunoască realizările românești prezentate la festivalul de la Mamaia, a căror programare pe ecrane a întîrziat. Sîntem anunțați că începutul îl va face la mijlocul lunii septembrie **„Runda 0"**, film polițist (sau de aventuri, cum vreți) nu lipsit de calități, al lui Vladimir Popescu-Doreanu.

televiziune

DUMINICĂ 13 SEPTEMBRIE. Duminica sportivă. Finalele campionatelor republicane de ciclism pe pistă. Protagoniștii muzicali ai acestei emisiuni sînt : Puica Igirosianu, Al. Jula, Ionel Miron și formația Sandu Avramovici (după-amiază) ■ Varietăți : București—Paris—București. Printre altele, momente comice inedite inspirate de recentul turneu al estradei bucureștene. Autor și prezentator — Mircea Crișan (20.00).

LUNI 14 SEPTEMBRIE. Cîntă Galina Vișnevskaia, una din cele mai mari cîntărețe sovietice de operă (20.15) ■ **Recital în studio** cu artiști străini, participanți la al III-lea Festival internațional al teatrelor de păpuși și marionete (20.55) ■ Miniaturi coregrafice cu Ileana Iliescu, Simona Ștefănescu, Petre Ciortea, Sergiu Stefanski ș.a. (21 40).

MIERCURI 15 SEPTEMBRIE. Tragedia lui Jean Racine „Britannicus", în interpretarea artiștilor Teatrului Național din Iași (transmisie directă). Regizorul și scenograful Mircea Marosin, împreună cu Ion Omescu (Neron), Sergiu Tudose (Britannicus) și Any Braeschi (Agrippina) s-au străduit să transpună într-o interpretare modernă patetismul sobru și densitatea tragică a operei raciniene (20.00).

JOI 16 SEPTEMBRIE. Filmul „Prietene de noapte". Producție franceză de calitate medie, al cărei punct de atracție îl constituie prezența actriței Françoise Arnoul (20.00).

VINERI 17 SEPTEMBRIE. Recital de versuri cu un subiect „la zi" : toamna (21.10) ■ Selecțiuni din programele Festivalului internațional al teatrelor de păpuși și marionete (21.30) ■ Întîlnire cu artista emerită Magda Ianculescu-Muscel (22.30).

SÎMBĂTĂ 18 SEPTEMBRIE. Teleenciclopedia. Filme cu subiecte din domeniul artelor plastice (20.00) ■ Retrospectivă umoristică : Mihai Ciucă (21.00) ■ Seară de jaz cu Richard Oschnitchi. A se încerca (22 40).

Magda Ianculescu-Muscel

cartea

■ În arhiva orașului Ulianovsk a fost descoperit un manuscris necunoscut pînă acum, aparținînd lui Ilia Ulianov, tatăl lui V. I. Lenin. Manuscrisul tratează necesitatea de a fi create școli în limba maternă pentru băștiri, kirghizi și tătari.

■ În Editura științifică de stat din Varșovia este în curs de editare **Marea enciclopedie universală.** Lucrarea va avea 18 volume (12 000 pagini) și 82 000 definiții. 45 la sută din definiții închinate științelor social-umanistice, 38 la sută problemelor matematicii și științelor naturii, iar 15 la sută celor geografice. Pînă în prezent au apărut primele 5 volume, iar la sfîrșitul acestui an va vedea lumina tiparului volumul VI.

■ În editura „Matița srpska" a apărut volumul de poezii **Cer grație,** al scriitoarei iugoslave Desanka Maksimovici, apreciat de critici drept „una din cele mai remarcabile culegeri de versuri apărute în ultimul deceniu". Poeziile sînt realizate în forma unor dialoguri lirice.

■ Din nou prezent în librării e St. O. Iosif cu un volum de **Versuri originale și tălmăciri** apărut în colecția Biblioteca pentru toți a Editurii pentru literatură. Îngrijitor de ediție și prefațator, Ion Roman, autor și al unei **biografii** a poetului apărută în **Oameni de seamă.**

■ Eugen Barbu a tipărit ediția a II-a, serios revăzută, a romanului său **Șoseaua Nordului,** carte importantă în evoluția autorului.

■ **Nostalgiile solare** ale lui Al. Jebeleanu, volum de versuri apărut la Editura pentru literatură, relevă încă un pas înainte în evoluția poetului.

■ **Columneele** lui Dragoș Vrînceanu readuc în actualitatea de librărie un poet cu veche activitate (a publicat înainte de război un volum intitulat **Cloșca cu pui de aur**).

■ N. Tăutu încearcă în ultimul volum de versuri un **Portret interior** pe care, minus unele platitudini și „optimisme" superficiale, îl putem parcurge cu interes pentru cunoașterea registrului său liric.

■ Creangă continuă să-și desfete cititorii de toate vîrstele cu **Povești și amintiri** (Editura pentru literatură) și **Dănilă Prepeleac** (Editura tineretului, colecția Biblioteca școlarului), fiind unul dintre cei mai citiți autori români. Pe cînd retipărirea și, eventual, traducerea în alte limbi a lui **Ion Creangă** de G. Călinescu, carte ce trebuie să fie mereu prezentă în librării ?

■ O strălucitoare carte de **Teoria jocurilor** au tipărit George Cîncu, Marius Iosifescu și Radu Theodorescu sub auspiciile Societății de științe matematice din România.

■ Cîteva cărți pentru copii : Florin Mugur — **Unde e orașul de argint** ; Emilia Căldăraru — **Ridea meșteacănul** ; Elena Dragoș — **Cireșul** și M. Sîntimbreanu — **Recreația mare.**

plastică

■ **Sala din bd. Magheru** : Cenaclul din Petroșeni își serbează un deceniu de existență curajoasă, soldat cu o evidentă cristalizare individuală în cadrul fraternității de grup care îi ține în același cîmp de creație : al picturii lirice, de intensă participare afectivă, exprimată în transfigurări care înmulțesc semnificațiile imaginilor.

■ **Sala Oneții** : Țesăturile Angelei Balogh sînt un fel de pictură lucrată la război. „Peisaj de seară" și panourile textile cu păsări etalează toate grațiile acestui gen de sensibilitate exprimată artizanal ; „Toamna" însă expune riscurile de dulcegărie și iluzionism (de textilă care vrea să pară tablou), al aceluiași gen de sensibilitate.

Sculptura lui Petre Balogh exită între vigorile monumentalității și gingășiile miniaturii — calități care se neutralizează cînd se întîlnesc în aceeași lucrare. „Motivele de folclor" sînt ornamente interesante.

Notă. **Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.**

La ordinea zilei:

La Fabrica de cauciuc - Jilava, cadrele de conducere au dezbătut cifrele de plan pe anul 1966. Cu acest prilej s-au discutat măsurile ce trebuie luate pentru ca sarcinile sporite, prevăzute în anul viitor, să fie îndeplinite cu succes.

Obiectivele planului pe anul 1966

CU TOATĂ RĂSPUNDEREA

Recent în uzina noastră au fost dezbătute cifrele de plan pe anul 1966. Cu acest prilej s-a arătat că o condiție a realizării cu succes a viitoarelor obiective este îndeplinirea ritmică a sarcinilor ce ne revin din planul pe acest an.

O sarcină de importanță deosebită în realizarea indicatorilor producției-marfă este fabricarea în termen a vagoanelor-cisternă. Dacă pînă acum ritmicitatea în secția cazane a fost de 3 vagoane-cisternă pe zi, în fața noastră se ridică sarcina trecerii la un ritm de 4 vagoane pe zi. Din acest motiv este necesară o foarte bună organizare a tuturor locurilor de muncă, întărirea asistenței tehnice în toate cele trei schimburi de lucru, primirea la timp de la uzinele colaboratoare — în special de la „Grivița roșie" — a tuturor pieselor necesare.

În anul 1966 profilul secției cazangerie se modifică în sensul trecerii la fabricația de utilaje complexe. O sarcină deosebit de mobilizatoare ce revine colectivului de muncă al secției cazane în 1966 este realizarea unui număr mult sporit de mori și cuptoare pentru liniile de ciment. Această creștere substanțială a producției nu trebuie obținută prin noi investiții sau pe baza sporirii numărului orelor de muncă, ci prin creșterea corespunzătoare a productivității muncii. Pentru a realiza acest lucru ne-am propus o serie de măsuri tehnico-organizatorice, cum ar fi fabricația pe flux tehnologic a utilajelor amintite, modernizarea mașinilor și a instalațiilor de tropicalizare etc. Conștient de răspunderea pe care o are, colectivul secției cazane depune de pe acum toate eforturile pentru a pregăti din timp condițiile necesare realizării cu succes a sarcinilor ce-i revin în primul an al noului cincinal.

Ing. Mihail FLOREA
șeful secției cazane, uzinele „23 August"

ÎN MOD RITMIC ȘI EXEMPLAR

Pentru a da viață Directivelor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român privind dezvoltarea industriei constructoare de mașini în general și a mașinilor-unelte în special, colectivul de conducere al Fabricii de mașini-unelte și agregate-București a analizat principalii indicatori de plan pe anul 1966 stabilind totodată măsurile care trebuie luate pentru ca planul să fie îndeplinit în mod ritmic și exemplar. La baza analizei au stat problemele creșterii productivității muncii și a îmbunătățirii continue a calității produselor. Printre măsurile luate se numără : eșalonarea judicioasă a lotului de fabricație pe trimestre și pe luni ; specializarea muncitorilor pe operații și produse în scopul obținerii unei calități și a unei productivități sporite ; extinderea în continuare a metodei de deservire de un singur muncitor a mai multor mașini în special în atelierele de roți dințate ; introducerea procedeului de frezare fină a părților de glisare de la batiurile mașinilor-unelte, înlocuindu-se astfel operația de rectificare.

Pe baza măsurilor luate colectivul de muncă al Fabricii de mașini-unelte și agregate se angajează să realizeze în mod ritmic și exemplar planul de producție la toți indicatorii pe anul 1966.

Ing. Mircea CREȚU
șeful secției uzinaj, Fabrica de mașini-unelte și agregate-București

GARANȚIA SUCCESULUI

Din discuțiile pe marginea sarcinilor de plan pe anul viitor purtate în Fabrica de produse lactate - București, a reieșit faptul că succesele obținute pînă în prezent s-au datorat, într-o însemnată măsură, utilizării raționale a mașinilor și agregatelor, descoperirii și valorificării rezervelor interne, ridicării indicilor economici ai secțiilor productive.

Cu acest prilej s-a analizat amănunțit, printre altele, problema îmbunătățirii producției unuia din principalele sortimente ale fabricii : untul. Încă din această lună a fost montată o nouă mașină pentru separarea untului din lapte, cu producție continuă și cu indici tehnici superiori. Avem putința să prelucrăm, astfel, în jurul a 1 000 kg lapte pe oră.

În planul de măsuri tehnico-organizatorice adoptat recent, care sintetizează o serie de propuneri valoroase făcute de participanții la discuții, figurează măsuri concrete a căror aplicare va asigura îndeplinirea în bune condiții a sarcinilor ce ne stau în față în anul viitor.

Dr. Viorel MANU
șeful serviciului laborator, Fabrica de produse lactate-București

Pornind de la o serie de rezultate importante obținute pînă acum, muncitorii, inginerii și tehnicienii uzinelor „Republica" din Capitală, participanți la dezbaterea cifrelor de plan pe anul viitor au arătat că există toate condițiile pentru ca sarcinile prevăzute pentru 1966 să fie îndeplinite și depășite. Propunerile făcute au stabilit o serie de măsuri tehnico-economice prin a căror aplicare se creează posibilități sporite de mărire a producției și productivității muncii. În fotografie : se recepționează un nou lot de țevi la uzinele „Republica".

La uzina „Unirea" din Cluj, dezbaterea cifrelor de plan pe 1966 a arătat că sarcinile ce stau în fața colectivului de aici pentru primul an al cincinalului sînt deosebit de importante. Au fost subliniate realizările de pînă acum : pe primele 8 luni ale anului planul a fost îndeplinit la toți indicatorii, obținîndu-se o depășire la producția globală de 9 700 000 lei și o creștere a productivității muncii cu 7,7 la sută. Prin aplicarea noilor măsuri tehnico-organizatorice, cele peste 3 200 tone de mașini și utilaje, care se vor executa la uzina clujeană în anul viitor, vor fi livrate industriei noastre textile la termenele prevăzute sau chiar mai repede. În fotografie : într-una din halele uzinei se montează un nou lot de mașini pentru industria textilă.

START ÎN NOUL AN ȘCOLAR

■ Pînă la deschiderea școlilor încă 2 500 săli de clasă vor fi puse la dispoziția elevilor ■ Noi tipuri de materiale didactice ■ În Capitală 221 școli cu 166 500 elevi.

Începe școala ! Cu emoții în mod egal pentru elevi și pentru părinți, ca și pentru profesori. Vrînd să cunoaștem ce aduce nou anul școlar ce începe peste cîteva zile, am stat de vorbă cu unii factori de răspundere din învățămînt și cu un școlar.

IOAN T. RADU, director general adjunct în Ministerul Învățămîntului.

Ministerul Învățămîntului a acordat o grijă deosebită pregătirii deschiderii anului școlar 1965-1966. În centrul atenției preocupărilor au stat probleme legate de asigurarea bazei materiale, privind construcțiile școlare, dotarea cu mobilier și material didactic, reparațiile capitale și curente, asigurarea combustibilului etc. De asemenea, ministerul s-a preocupat de încadrarea unităților cu personal didactic calificat.

În ceea ce privește asigurarea spațiului de școlarizare, din cele circa 3 686 săli de clasă prevăzute să fie construite în acest an din fondurile statului — cărora li se adaugă contribuția voluntară a cetățenilor, precum și unele credite rambursabile — pînă la deschiderea cursurilor 2 500 săli de clasă vor fi puse la dispoziția elevilor. Restul vor trebui să fie gata pînă la 31 decembrie 1965.

Subliniem cu acest prilej aportul substanțial adus de organele locale la îndeplinirea planului de construcții școlare, prin urmărirea permanentă a mersului lucrărilor atît în ceea ce privește respectarea datelor de dare în folosință a noilor localuri, cît și nivelul calitativ al acestor lucrări.

În vederea ridicării permanente a nivelului predării în școli, ministerul s-a îngrijit de dotarea cu noi tipuri de materiale didactice cum sînt : truse pentru optica fizică și pentru studiul fenomenelor moleculare, machete pentru mașini agricole și altele. În același timp, școlile vor fi dotate cu mijloace moderne audiovizuale ca : aparate de proiecție cinematografică, magnetofoane, picupuri etc.

Pentru anul școlar 1965/1966 a fost difuzat în școli material didactic în valoare de peste 20 milioane lei, urmînd ca întreprinderile producătoare să livreze pînă la 15 septembrie a.c. 70-80% din comenzile pe acest an ale sfaturilor populare.

La cererea Ministerului Învățămîntului, cinematografia noastră a realizat noi filme didactice (legea dinamicii, chimizarea gazului metan, forța de atracție a pămîntului, cazurile de egalitate a triunghiurilor etc.).

Pînă la deschiderea cursurilor școlile vor primi discuri imprimate cu texte în limbile studiate în școlile generale și licee (franceză, engleză, rusă).

Potrivit Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R., în viitorul an școlar vor primi manuale gratuite cei peste 3 200 000 elevi din școlile

Copiind programul primelor zile de școală.

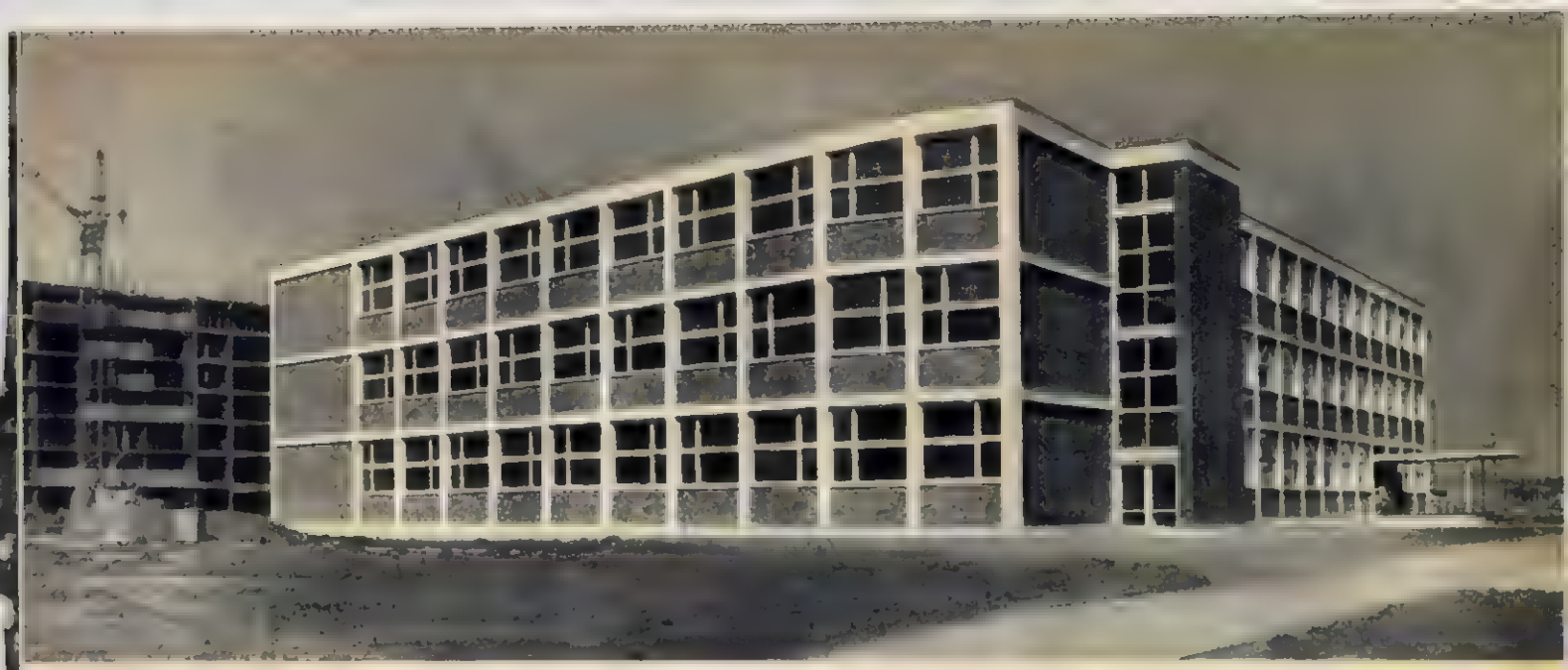

1 Noua şcoală din cartierul „Drumul Taberei".

2 ...iată şi comisia de predare şi recepţie a şcolii nou construite.

3 Mai sînt cîteva zile. Pînă una-alta în bănci stau... profesorii. Nu la lecţii, ci pentru a definitiva lucrările recensămîntului elevilor în noul an şcolar.

Ioan T. RADU

N. MUSCA

Viorica PAIU

generale şi din licee, din care — pentru prima oară — circa 220 000 elevi din licee.

Călăuzit permanent de ideea ridicării continue a calităţii procesului instructiv-educativ, Ministerul Învăţămîntului s-a îngrijit în mod deosebit de încadrarea unităţilor şcolare cu personal de predare şi de conducere calificat. Astfel, pentru anul şcolar viitor, rîndurile corpului didactic din învăţămîntul de cultură generală vor creşte cu peste 7 000 absolvenţi ai universităţilor şi institutelor pedagogice de 3 ani şi 2 700 învăţători.

Toate acestea, ca şi alte măsuri luate de Ministerul Învăţămîntului, în vederea deschiderii anului şcolar 1965-1966 vor contribui la îndeplinirea hotărîrilor partidului privitoare la dezvoltarea permanentă a învăţămîntului de cultură generală din patria noastră.

N. MUSCA — şef adjunct al secţiei de învăţămînt a Sfatului Popular al Capitalei.

Niciodată istoria ţării noastre n-a cunoscut un stadiu aşa de avansat, o dezvoltare atît de impetuoasă a ştiinţei şi culturii, ca în anii regimului nostru. Anual, numai pentru nevoile învăţămîntului de cultură generală din oraşul Bucureşti se cheltuiesc din bugetul statului 300 milioane lei.

Pentru noul an şcolar s-au luat o serie de măsuri. Astfel, pentru asigurarea spaţiului de şcolarizare, s-a mărit reţeaua şcolară cu încă 6 şcoli generale şi cu un liceu însumînd în total 160 de săli de clasă, laboratoare, biblioteci etc.

În anul 1965/66 vor funcţiona în Capitală 221 şcoli generale cu 166 500 elevi.

Paralel cu dezvoltarea învăţămîntului general, o creştere continuă a cunoscut în Capitală, ca şi în întreaga ţară, învăţămîntul în licee. Dacă în anul şcolar 1938 existau în Bucureşti 24 de licee cu 5 138 elevi, în anul şcolar 1965/66 vor funcţiona în Capitală 42 licee cu 26 180 elevi. Creşterea numărului de elevi este deci de peste 5 ori.

Peste 30 000 de tineri din cîmpul muncii vor urma studiile învăţămîntului seral şi fără frecvenţă în cele peste 50 de secţii organizate în acest scop pe lîngă licee.

Recenta hotărîre a Consiliului de Miniştri aduce o serie de noi îmbunătăţiri învăţămîntului seral şi fără frecvenţă.

În 1938 în Bucureşti erau 3 253 de cadre didactice ; astăzi numărul acestor cadre este de peste 10 000.

Trebuie menţionat de asemenea faptul că dacă în regimul burghezo-moşieresc procurarea fiecărei cărţi şcolare prezenta o greutate în bugetul fiecărei familii de oameni ai muncii — în anii puterii populare cărţile au devenit din ce în ce mai accesibile, iar prin hotărîrile Congreselor al VIII-lea şi al IX-lea ale P.C.R. toate manualele, atît pentru clasele I-VIII, cît şi pentru învăţămîntul în licee se distribuie în mod gratuit.

Numai pentru anul 1965/66 se acordă gratuit elevilor din Capitală manuale în valoare de 10 600 000 lei.

Sume importante s-au cheltuit pentru înzestrarea şcolilor cu mobilier, material didactic, utilaj didactic, mijloace audiovizuale, imprimate şcolare, înzestrarea laboratoarelor, bibliotecilor etc.

Conştiente de condiţiile create învăţămîntului, toate cadrele didactice sînt hotărîte să muncească cu simţ de răspundere spre a contribui din plin la ridicarea permanentă a nivelului de cunoştinţe şi a îmbunătăţirii procesului de educaţie a tineretului nostru şcolar.

VIORICA PAIU, elevă la noua şcoală din Drumul Taberei.

Şi eu vreau să spun cîteva cuvinte. Mă numesc Paiu Viorica şi sînt elevă în clasa a IV-a. M-am mutat în această nouă şcoală din Drumul Taberei, a treia din cartier, pentru că e chiar lîngă blocul în care locuiesc. Aici, la noi, în fiecare zi apare cîte ceva nou.

— Dar despre şcoală ce ştii ?

— Ce să ştiu ? Nu ştiu nici cum se va numi, nici măcar ce număr va purta. Deocamdată încă nu s-a stabilit. Dar ştiu că în această şcoală vor învăţa aproape 2 000 de copii, că are săli mari şi frumoase, laboratoare. Are şi cabinete, medical şi dentar... Toată vara, noi, copiii din cartier am tot inspectat cum merg lucrurile la şcoala noastră cea nouă.

Iar peste cîteva zile o luăm în primire...

Interviuri luate de Bazil DUNĂREANU
Fotografiile autorului

S-au împlinit trei sferturi de veac...

ALEC

Un tablou executat de pictorul francez E. Bertier înfățișîndu-l pe poet la Paris în 1885.

Salonul în care Vasile Alecsandri a lucrat o mare parte din opera sa.

Premiul I la Montpellier în 1878, pentru „Odă gintei latine".

Scenă din „Fîntîna Blanduziei" cu Zaharia Bîrsan în rolul principal.

Casa părintească de la Mircești unde s-a născut poetul.

Prin întreaga sa activitate literară, atît de bogată, și prin neostenințele obștești puse în slujba patriei, Vasile Alecsandri binemerită caracterizarea de scriitor cetățean.

Abia întors de la studii, el participă cu fruntașii generației sale — Mihail Kogălniceanu, N. Bălcescu, Ion Ghica, Costache Negruzzi, Costache Negri, Dimitrie Bolintineanu, Alecu Russo, Grigore Alexandrescu, Cezar Bolliac, Alexandru Hașdeu, Andrei Mureșanu și alții — la întîia încercare de revoluție culturală din țara noastră, înjghebată în jurul revistelor *Dacia literară* (1840) și *Propășirea* (1844). O dată cu militanța pentru o literatură originală, inspirată din trecutul de luptă al poporului român pentru libertatea națională și din revendicările sociale ale timpului, s-a înfiripat frontul partidei naționale. Este prima manifestare unionistă literară, cultura anticipînd manifestările politice din 1848 și din 1859.

În 1840, Vasile Alecsandri intră în triumviratul de conducere al Teatrului Național din Iași, alături de Mihail Kogălniceanu și de Costache Negruzzi, activînd pentru un repertoriu de piese românești, interpretate de actori din țară, în limba poporului, concepînd teatrul ca o tribună de luptă antifeudală și scriind el însuși numeroase piese de teatru (*Farmazonul din Hîrlău*, *Iorgu de la Sadagura*, ciclul *Chiriților*, *Iașii în carnaval*, numeroase cîntece și vodeviluri cu substrat satiric).

Ca și marii scriitori din toate vremurile, ca și romanticii con-

VASILE SANDRI

temporani, Vasile Alecsandri a valorificat poezia populară, a culeș-o de la ciobanii din munții Moldovei, a recomandat-o cu entuziasm și a prelucrat-o creator în opera sa poetică de început. În 1848, Vasile Alecsandri se află printre revoluționarii înaintați, care, adunați în două case conspirative din Iași, trimit domnitorului Mihalache Sturdza un proiect de înfăptuiri progresiste. Dar revendicările lor sînt respinse de domnitor care, drept răspuns, poruncește ca forțele polițienești, sub comanda unei beizadele, să pornească în pas alergător către cele două centre revoluționare, să le înconjure și să „arestuiască" pe „rebeliști". Ca și Mihail Kogălniceanu, Costache Negri, Alecu Russo — Vasile Alecsandri reușì să scape îndreptîndu-se prin trecătorile Carpaților către Transilvania, unde scrie poemul-manifest *Deșteptarea României*, răspîndit pe foi volante, și documentul teoretic *Protest în numele Moldovei, omenirii și lui Dumnezeu*; publică apoi în revista *Foaie pentru minte, inimă și literatură* poezia agitatorică *Hora Ardealului* a cărei primă strofă: *„Haĭ să dăm mînă cu mînă / Ce-i cu inima română,/ Să-nvîrtim hora frăției / Pe pămîntul României"* va genera în 1856 *Hora Unirii*. Muzicalizate apoi de Alexandru Flechtenmacher versurile acestea aveau să galvanizeze conștiințele tuturor românilor în vederea Unirii și închegării statului nostru național.

Fruntaș al partidei progresiste de la nord de Milcov și propus candidat la tron de un număr însemnat de deputați, Vasile Alecsandri a refuzat cu abnegație și din convingeri democratice coroana Moldovei, propunînd și votînd cel dintîi, la 5 ianuarie 1859, pe Alexandru Ioan Cuza ca principe-domn al Moldovei.

Alesul de la 5 și 24 ianuarie 1859 l-a însărcinat pe poet cu conducerea Ministerului Afacerilor Externe și cu misiuni diplomatice de încredere în Occident, sarcini pe care Alecsandri le-a dus la bun sfîrșit.

Reîntors în țară, el a refuzat să colaboreze cu parlamentul „monstruoasei coaliții", cu clica de reacționari sperjuri, corupți și demagogi, protestînd din adîncul conștiinței sale democratice cînd domnitorul Alexandru Ioan Cuza a fost silit să abdice sub presiunea revolverelor și cînd aceiași trădători ai poporului l-au adus pe Carol de Hohenzollern pe tronul Principatelor.

A preferat să se retragă în „bordeiașul drag" de la Mircești, unde cu iubire pentru peisajul patriei și pentru oamenii muncii, scrie începînd din 1867 remarcabilul ciclu al *Pastelurilor: Lunca din Mircești, Concertul în lunci, Semănătorii, Plugurile, Rodica, Noapte de primăvară, Malul Siretului, Fîntîna, Balta, Coasa, Cocoarele, Sfîrșit de toamnă, Gerul, Viscolul, Sania, La gura sobei* — poezii pe care criticul literar Titu Maiorescu le apreciază drept o „podoabă a literaturii noastre". Tot la Mircești va redacta capodoperele dramaturgiei sale *Despot-vodă, Fîntîna Blanduziei* și *Ovidiu*.

La 9 mai 1877, ca urmare a intrării României în războiul pentru independență națională și după ce trupele noastre cîștigă titlurile gloriei militare în bătăliile de la Vidin, Griviția, Opanez, Plevna, Vasile Alecsandri trăiește momente de măreție sufletească. Neostenit, el adună fonduri pentru ostașii răniți, își dăruiește calul și cărțile pentru armată, colindă spitalele de front ascultînd de pe buzele celor bolnavi faptele de arme ale poporului.

Numeroși contemporani povestesc în amintirile lor despre fiorul admirativ cu care Vasile Alecsandri vorbea de dîrzenia ostașilor români în luptele de pe cîmpiile Bulgariei. Poetul scrie unui coleg de literatură: *„Românul, lăsînd plugul în cîmp și apucînd arma ruginită de patru veacuri, a pășit semeț în fața morții, a dat în dușman cu bărbăție și a șters de pe armă rugina în pieptul ce-i ținea calea. Plugarul blînd s-a transfigurat într-o clipă și prin avîntul său de vitejie a știut să schimbe porecla glumeață de Curcan într-un titlu glorios"*. Lui Eduard Grénier, prieten din perioada adunărilor ad-hoc, îi arăta, mîndru de vitejia sătenilor români: *„Bieții noștri Dorobanți, adică bieții noștri țărani îmbrăcați cu o manta militărească proastă și cu o căciulă împodobită cu pene de curcani, au făcut minuni... au fost totdeauna admirabili ca pornire, energie, calm și disciplină în mijlocul celor mai ucigătoare lupte. Și, apoi, ce răbdare demnă în mijlocul suferințelor, ce stoicism antic în fața morții! A, dragul meu, ochii ți s-ar umple de lacrimi dacă ți-aș povesti tot ce-am văzut mare și într-adevăr frumos la poporul acesta. A, viteji copii, nobile inimi!"* Ziarul *Timpul* din 1878, publică părerile lui Eminescu cu privire la aprecierile lui Vasile Alecsandri despre luptători: *„Dintr-una într-alta veni vorba despre Dorobanți, atunci chipul poetului se învioră și o sufiare de tinerețe trecu din graiul lui în sufletele ascultătorilor. Povesti cîte și mai cîte despre Curcani, cu multă căldură și într-o limbă românească de ți-era dragă lumea s-o asculți"*.

În aceste împrejurări, Vasile Alecsandri a scris volumul de versuri *Ostașii noștri*, conținînd pagini din epopeea luptei poporului român pentru cîștigarea independenței naționale și a suveranității statale *(Odă ostașilor români, Peneș Curcanul, Sergentul, Hora de la Griviția, Hora de la Plevna)*. Peste un an, poeții francezi și reprezentanți ai literaturilor neolatine din Europa, îl încununau „bard al latinității" la concursul de la Montpellier, decernîndu-i, pentru *Odă gintei latine*, premiul întîi și o cupă de aur.

Cînd, în 1888, izbucnesc răscoalele țărănești din nordul Moldovei, Vasile Alecsandri protestează demascator prin satira *Plugul blăstămat* împotriva moșierimii hrăpărețe, deschizînd calea poeziei sociale cu aceeași tematică a lui George Coșbuc.

În 1890, reprezentant diplomatic al României la Paris, simțindu-se din ce în ce mai suferind, marele poet cere un concediu de boală Ministerului Afacerilor Externe din București, ceea ce „cei din centru" refuză cu vădită neomenie și lipsă de respect. Înapoiat în țară, după ce-și revede prietenii din tinerețe, lunca Siretului, soția și pe unica sa fiică, Maria, Vasile Alecsandri închide ochii pentru totdeauna la 22 august 1890, la Mircești, lîngă biroul său de scris. Peste patru zile, rapsodul era înhumat în fața casei, jelit de zeci de mii de țărani și primind ultimul onor, cu drapelul zdrențuit de gloanțe al unei grupe din regimentul 25 Dorobanți-Vaslui „nouă soldați și cu sergentul zece", care luptaseră la 1877.

În anii puterii populare, opera lui Vasile Alecsandri s-a răspîndit în tiraje ce trec de un milion de exemplare, ajungînd un bun de cultură literară la îndemîna întregului popor, în școli și universități, în bibliotecile publice și în cele personale. Cu privire la personalitatea poetului și cu privire la opera sa s-au tipărit studii remarcabile în revistele de literatură și în publicațiile Academiei. Biografia lui Vasile Alecsandri de G. C. Nicolescu se înscrie printre cele mai meritorii cercetări de istorie literară. Au văzut, de asemenea, lumina tiparului două volume de corespondență inedită, tipărite de Marta Anineanu. Tot anul acesta, cînd se împlinesc trei sferturi de veac de la încetarea sa din viață, a apărut și cel dintîi volum din ediția critică (de 10 volume) a *Operelor complete* ale lui Vasile Alecsandri, editată de Academia Republicii Socialiste România sub îngrijirea prof. univ. G. C. Nicolescu.

Din inițiativa Sfatului popular al regiunii Iași s-a restaurat locuința poetului de la Mircești — avariată și risipită în timpul ultimului război mondial — și a fost transformată cu pricepere și recunoștință în „Casa memorială Vasile Alecsandri", un adevărat muzeu documentar și pildă grăitoare despre felul cum înțelege clasa muncitoare, partidul, guvernul să cinstească amintirea marilor creatori ce și-au iubit poporul și i-au oglindit în opere artistice aspirațiile și lupta pentru eliberarea socială și națională.

Augustin Z. N. POP

POPAS LA KOPRIVȘTIȚA

—corespondență specială pentru „Flacăra"—

Cele cîteva date pe care le-am aflat dintr-un ghid turistic despre străvechiul oraș Koprivștița, situat în munții centrali Sredna Gora, mi-au trezit dorința de a-l vizita. Deși se află la o distanță de numai o sută de kilometri cu trenul de Sofia, personalul face pînă acolo mai bine de trei ore și jumătate, iar de la stația Koprivștița — care se află la intrarea în cel mai mare tunel din Bulgaria, construit în anii puterii populare — drumul trebuie continuat pînă în oraș cu autobuzul. Șoseaua este îngustă, cu multe serpentine și, pe distanța de numai 12 km de la stația de cale ferată pînă la orașul propriu-zis, urcă mai mult de o jumătate de kilometru în altitudine.

Este o așezare tipică de munte, înconjurată de o centură masivă de brazi săditi artificial cu mai multe decenii în urmă, care îi dau prospețime, frumusețe și aer curat tot timpul anului.

O plimbare pe cele cîteva străzi principale, străbătute din cînd în cînd de autocamioane care transportă material lemnos din exploatările forestiere sau de căruțe trase de cai și măgari, aspectul exterior al caselor cu cișmele în curți și cu garduri înalte, construite din piatră, cu greu îți dau imaginea unui oraș. Dar să nu uităm — cum adesea mi-au repetat localnicii cărora le-am cerut explicații — că este totuși vorba de un oraș-muzeu.

Istoria este aici prezentă pretutindeni, în numeroasele muzee, în vechile case ale orașului

Cel care vine la Koprivștița are de pildă ocazia de a locui într-un hotel la a cărui intrare găsești inscripția : „Casa-muzeu Todor Maleev", o clădire veche de peste un secol.

Istoria orașului începe din secolul al XIV-lea, din timpul invaziei otomane. În 1793 așezarea a fost jefuită și incendiată de mișcarea kirgealîilor (organizație turcă cu tendințe separatiste și cu scopuri de jaf, care nu se supunea puterii centrale), după care — treptat — s-a refăcut. În anul 1830 cărturarul Neofit Rilski, care și-a făcut studiile la București, pune aici bazele școlii bulgare, iar cîțiva ani mai tîrziu Naiden Gherov înființează o școală cu cîteva clase în care s-au pregătit învățători care s-au răspîndit apoi în toate colțurile țării. Tot aici a fost creat și un comitet revoluționar local condus de Vasil Levski, care a participat activ la pregătirea și organizarea răscoalei din aprilie 1876. În acest comitet local au activat în acea vreme Gheorghi Benkovski și Panaiot Volov, veniți de la Comitetul revoluționar central bulgar care își avea sediul la București. Nu întîmplător se spune că Koprivștița este locul de naștere și de muncă al multor revoluționari și cărturari bulgari. Acesta este și motivul principal — mi s-a spus — pentru care în anul 1952, printr-o hotărîre a Consiliului de Miniștri, această așezare a fost declarată oraș-muzeu.

Atrăgătoare este arhitectura caselor din Koprivștița, despre care se spune că sînt modele ale arhitecturii vechi bulgare : unele sînt construite din lemn și au numai parter, la altele — avînd cîte un etaj și balcoane deschise — lemnul este combinat cu zidul ; foarte multe păstrează stilul Renașterii bulgare, cu interioare spațioase, încrustații în lemn și numeroase fresce. Cea mai veche este „Casa Pavlikeni", construită în 1644. În anii din urmă clădirile vechi, chiar ansambluri întregi de uliță, au fost restaurate. Paralel s-au ridicat noi monumente, în oraș existînd în prezent circa 200 monumente de însemnătate națională sau locală.

Însoțit de Petko Teofilov, directorul monumentelor și muzeelor orașului, am vizitat, printre altele, o casă-muzeu veche de peste 150 ani în care a trăit Liuben Karavelov, revoluționar democrat și scriitor bulgar. În afară de numeroasele obiecte de uz casnic care se păstrează din acea vreme, într-o cameră special amenajată se află mașina tipografică cu care Liuben Karavelov a scos la București, între anii 1869 și 1876, ziarele „Svoboda" (Libertatea), „Nezavisimost" (Independența), „Narodnost" (Poporul) și revista „Znanie" (Știința). Tot acolo a editat și primele sale lucrări literare — „Hadji Nicio", „Voivoda" și „Neda". De altfel aproape întreaga operă literară a lui Karavelov a văzut lumina tiparului în Capitala țării noastre, unde el a găsit ospitalitate în acea vreme cînd în patria sa, aflată sub ocupație turcă, nu-și putea desfășura activitatea revoluționară și scriitoricească.

Casa-muzeu „Nencio Oslekov", veche de aproape 110 ani, deși nu a fost renovată, s-a păstrat foarte bine. La intrare, trei stîlpi de cedru din Liban, care par a fi din beton armat, nu au cedat de loc vremii. Aici se păstrează, printre altele, obiecte de îmbrăcăminte, mobilă și o evanghelie din anul 1644. Atît interioarele cît și exterioarele sînt pictate în culori vii. În alte case am văzut sculpturi prinse de tavanele îmbrăcate în catifea. De altfel în toate casele muzeu se vădește măiestria vechilor constructori și artiști anonimi bulgari.

Păstrînd cu grijă și respect relicvele trecutului, Koprivștița cea bătrînă de secole a început să se dezvolte, să se înnoiască. Orașul are astăzi 4 000 locuitori. Majoritatea lucrează într-o gospodărie agricolă cooperativă de muncă, alții într-o gospodărie agricolă de stat, iar circa o sută de femei lucrează într-un atelier de țesut covoare. În unitățile agricole se dezvoltă creșterea animalelor și cultura cartofului la o altitudine de 1 300 metri. În anii puterii populare au luat ființă un cămin cultural, o casă a tineretului, un liceu și mai multe magazine. La sfîrșitul popular al orașului am aflat că în Koprivștița se construiesc anual zeci de case noi. În împrejurimi, în mijlocul pădurilor de brad, au fost amenajate numeroase cabane, iar pentru viitor există un plan de sistematizare potrivit căruia așezarea va deveni o stațiune de odihnă. Organizația „Balkanturist" a și început prin a construi aci un hotel modern.

*

În orașul-muzeu din munții centrali Sredna-Gora s-a desfășurat recent prima Reuniune națională a creației populare din Bulgaria. Timp de cîteva zile în cadrul pitoresc oferit de arhitectura veche bulgărească a avut loc o veritabilă paradă a costumelor, a obiceiurilor, cîntecelor și jocurilor populare din toate regiunile țării. Și-au dat concursul circa 4 000 de artiști amatori, iar numărul spectatorilor a ajuns la aproape 50 000. Reuniunea nu numai că a scos la iveală noi cîntece, dansuri și obiceiuri din nesecata bogăție a creației populare, dar a oferit și noi teme de inspirație compozitorilor, pictorilor, scriitorilor și folcloriștilor.

... Iată, așadar, că la Koprivștița nu poate fi vorba numai de case-muzeu, ci și de preocupări noi. Peste ani și ani contrastul va fi probabil mai izbitor și mai atrăgător pentru vizitatori.

C. LINTE

1

3

Casele din Koprivștița sînt, aproape toate, modele ale vechii arhitecturi bulgare (foto 1). Aspect din timpul Reuniunii naționale a creației populare din R. P. Bulgaria (foto 2). Stradă din Koprivștița (foto 3). Cele cîteva străzi principale, înfățișarea caselor cu cișmele în curți și garduri înalte, construite din piatră, nu prea coincid cu imaginea unui oraș. Dar, să nu uităm: Koprivștița este un oraș-muzeu (foto 4).

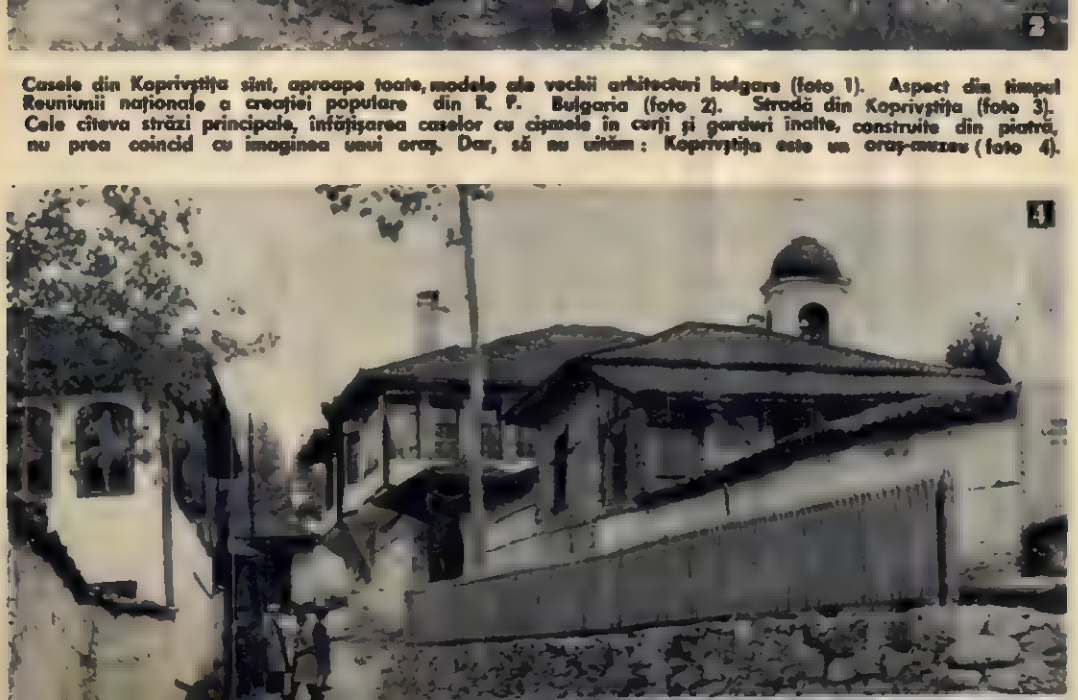

COPERTA NOASTRĂ

Fotografie de Nic NICOLAESCU

FRUMOASĂ ȚARĂ

de Eugen FRUNZĂ

Du-te, umblă și cunoaște-ți țara. Ia-ți odihnă din trupul ei, culcă-ți visul în visul ei, soarbe-i aerul cu aromă de vin vechi. Din nord și sud, din est și vest, ea îți întinde brațele spre tine și face semn de chemare. Pe cît se dezvăluie privirii pe atît mai bogate îți sînt darurile.

Niciodată drumurile sale nu au cunoscut ca astăzi forfota mulțimilor care îi caută sărutul. Niciodată n-au pipăit atîția pași crestele, malurile, potecile sale. Căci omul nostru și-a cucerit, printre altele, și dreptul de a consuma în voie frumusețea.

Oriunde te-ai duce, în toate unghiurile țării, dar mai ales în vasta împărăție a Carpaților sau pe țărmul mării, vei întîlni un flux neobișnuit de oameni dăruindu-se soarelui, ierbii, orizontului. Turismul cunoaște o dezvoltare nebănuită altădată. Lîngă stolul de școlari ce-și flutură cravatele roșii, trece trupul de bronz al tineretii și, cu rucsacul în spinare, dîrză, cutezătoare, vîrsta matură, și, mai prudent dar sigur, omul cu mustăți de brumă. Se poate spune că toate generațiile se întîlnesc aici, la un ospăț unanim.

— De unde sînteți ?
— Din Capitală. Dar dumneata ?
— Mai de dincoace, de la Sighet.
— Sînteți singur ?
— Nu. Cu soția și cu fetele. Le vezi colea, lîngă izvor...

Profesiile ? Toate cîte sînt pe lume. Excluzînd bineînțeles pe cele abolite prin voința istoriei și a poporului, ca de pildă moșieri, patroni, bancheri, oameni ai bursei etc. În schimb :

— Eu, ca oțelar, îți spun dumitale...
— Nu, că și noi minerii...

. . . . . .

— Sînteți geolog ? Frumoasă specialitate. Dar nimic mai presus de chirurgie...
— Lasă, doctore... Mai bine vezi ce-i cu pisicica aia colorată...

. . . . . .

— Voi, studenții de azi, mă rog, ce vă pasă ? Cămin aveți, burse aveți, sport, tabere și dă-i cu „twistul".
— Dar studiul ! Ce credeți dv. că stăm cu burta la soare și atît ? Aflați că se învață materie, nu glumă...

. . . . . .

— Și tu, puștiule, ce vrei să ajungi în viață ?
— Eu ? Ca tata...

. . . . . .

Pretutindeni, în această țară dăruită cu atîtea frumusețI, se întîlnesc la marele ospăț al naturii nu numai cei de aici, stăpînii ei, dar și mii, zeci de mii de oaspeți străini. Îi încîntă și codrii noștri, și reflexele de aur ale mării, și stîncile abrupte, și monumentele străvechi, și verticalele noi, de beton și de marmură, în care se reazemă bolta cerului.

Deunăzi, un vizitator francez mi-a spus : „Am călătorit mult și în numeroase regiuni ale lumii. Pun mîna pe inimă și vă declar cu toată convingerea că aveți cea mai frumoasă țară din lume".

Da, frumoasă e România noastră socialistă, luminată de fruntea omului liber.

DACĂ ȘCOLII BAIMĂRENE DE ARTĂ PLASTICĂ I S-A DUS DE MULT — ȘI PE BUN MERIT — VESTEA, DESPRE ARTIȘTII DIN ORADEA VECINĂ AU DEVENIT CUNOSCUTE PREA PUȚINE ȘI SPORADICE INFORMAȚII. DIN PĂCATE. ESTE POATE, IMPLICATĂ ÎN ACEASTĂ TĂCERE, ȘI MODESTIA ORĂDENILOR, DAR — AM SPUNE — ȘI PRIVIREA DISTANTĂ ȘI... CAM PREA DE LA DISTANȚĂ A UNIUNII ARTIȘTILOR PLASTICI, AL CĂREI INTERES PENTRU FILIALELE SALE SE STINGE, PARE-SE, PE DRUMUL LUNG AL CELOR 649 KM PÎNĂ LA ORADEA.

... ȘI ACEASTA, CU TOATE CĂ ARTIȘTII ORĂDENI AU UN CUVÎNT DE SPUS ÎN PLASTICA NOASTRĂ, ȘI IL SPUN CU PERSONALITATE, CU UN TIMBRU SPECIFIC. NU AM ÎNTILNIT — ÎN CELE CÎTEVA ATELIERE VIZITATE — NICI URMĂ DIN „PROVINCIALISMUL" CE PRĂPUIEȘTE ȘI DEGRADEAZĂ ARTA, NU AM ÎNTILNIT — LA NICI UNUL DIN ARTIȘTII CU CARE AM STAT DE VORBĂ — ACEL SENTIMENT AL DEPĂRTĂRII DE „CENTRU", AL „EXILULUI" ARTISTIC (PE CARE — DE CE OARE ?! — ÎL MĂRTURISESC CU SUSPINE UNII ACTORI AI TEATRULUI DIN ACEEAȘI LOCALITATE !). ORADEA — NE-AU SPUS EI — LE DĂRUIEȘTE UN CLIMAT ARTISTIC GENEROS, PEISAJUL UMAN ȘI GEOGRAFIC E GENERATOR DE NESFÎRȘITĂ INSPIRAȚIE, FOLCLORUL LOCURILOR CONSTITUIE O SEDUCȚIE PERMANENTĂ.

Paul Fux e un artist frămîntat, un neobosit căutător de idei și expresii noi.

CULORI ORĂDENE

Grafica

În atelierul graficianului Roman Moti ni se oferă o primă demonstrație a osmozei între arta populară și creația artistului. Obiectul inspirației e prezent, etalat cu opulență pe un întreg perete, și ne e recomandat cu mai multă căldură decît însești lucrările graficianului : e colecția de ceramică bihoreană și maramureșeană și de crestături în lemn (mai bine zis o modestă parte din colecție) strînsă de Roman Moti în ultimii ani.

— Urmăriți ritmurile compoziționale și gama cromatică de pe aceste blide sau ulcioare vechi de zeci de ani, ne sfătuiește el. E o reală virtuozitate artistică, e un deosebit și, nu vi se pare ?, un foarte modern simț al stilizării formelor, al florilor și cocoșilor, precum și al interpretării coloritului specific geografiei noastre. Contaminarea este, ca să zic așa, inevitabilă.

— Iar în cazul dv. și deliberată.

— Firește.

În primele gravuri sau pasteluri pe care ni le arată (**Lemn și lut, Tradiții, Blide bihorene**), transcripția modelelor e intenționat fidelă, obiectele de artă populară i-au „pozat" cuminte artistului, care s-a mulțumit să ni le reproducă parcă cu intenții etnografice. Ni se par un fel de exerciții — făcute cu un bun meșteșug — de familiarizare, de comunicare cu arta populară. Inspirația folclorică este însă filtrată prin personalitatea artistului (și prin aceasta capătă o expresivitate sporită) în ciclul de gravuri colorate închinate muncilor rustice. **Creșcătoria de pui, Pisciultura, În seră, Bucurie nouă** în sat sînt compoziții dinamice, trasate în linii viguroase, lapidare, cu un colorit reținut, care transmit sentimentul unei forțe creatoare lucide și avîntate. Roman Moti este adeptul unei arte figurative directe, accesibile, al emoțiilor artistice transpuse într-o grafie limpede și spontană. Și pentru că tov. Roman Moti este și responsabil al Fondului plastic din localitate, ne permitem să-i amintim că artiștii plastici și decoratori oferă iubitorilor de frumos din localitate, prin magazinul Fondului, doar niște baticuri zgrăvite la iuțeală, cîteva bibelouri mediocre, niște abajururi carnavalești — în total o improvizație grăbită și nesemnificativă care nu sugerează nici pe departe existența talentelor orădene.

Interlocutorul nostru ne confirmă impresia. Să sperăm că această confirmare va fi urmată și de unele măsuri concrete...

...iar sculptorilor le așteaptă încă statuile

Cu arta sculptorului Iosif Fekete reînnoim cunoștința făcută nu demult la București, în sălile amplei sale expoziții retrospective ; ni se înfățișase atunci evoluția a treizeci de ani de harnică și dăruită artă. Regăsim și aici, în atelier, semnele vechii prietenii și colaborări cu maestrul Ciucurencu (împreună cu care Fekete a avut de-a lungul vremii numeroase expoziții comune) : cîteva picturi albastre, prinse familiar pe perete, fără ramă, în apropierea unui tors sau al unui portret dăltuit în piatră. Regăsim aici, înghesuite de-a valma cu bucăți crude de lemn sau de marmură, lucrări văzute în expoziție, într-o frternă comunicare a unui ieri artistic cu un azi în tineresc proces evolutiv. La cei 62 de ani ai săi, artistul este larg deschis spre înnoire, sculpturile sale tind la o expresivitate cît mai sintetică, formele s-au simplificat, selectînd esențialul. **Ciobanul cu cîinele** este un bloc monolit, căruia abia i se ghicesc contururile, un bloc ce sugerează înțelepciunea calmă a omului din popor. Este însăși certitudinea, după cum **Partizanul în fața morții** este însăși forța, forța nebiruită, iar **Zidul păcii**, hotărîrea. Îl găsim însă pe acest artist, care are un atît de puternic simț al monumentalului, într-o predispoziție lirică : dăltuiește în lemn de cireș un delicat trio muzical („lemnul de cireș, cu culoarea lui caldă, galben-roză, nu pune piedici la cioplit — mărturisea el în caietul program al expoziției. În urma dăltii formele se împlinesc fără prea multă tensiune dramatică..."). Dar oare așa să fie ? Cele trei siluete — violoncelistul prăbușit cu tristețe peste instrumentul său, chitaristul aspirînd, într-o poziție ușor romantică, spre vis și cîntăreața solemnă și gravă ca o canatidă — ascund o tensiune dramatică și o semnificație mai profundă decît ar părea la prima vedere. E o meditație despre ipostazele vieții — despre amurgul, răsăritul și despre certitudinile ei. Îl provocăm totuși pe artist la o discuție despre sculptura monumentală și despre contribuția pe care ar putea-o aduce la împodobirea orașului lor.

— Ați atins un punct sensibil, o veche suferință a mea și desigur nu numai a mea. Oradea noastră — și ați văzut ce oraș armonios și atrăgător avem — este vitregită din acest punct de vedere : nu cred că există mai mult de 6-7 statui în tot orașul. Mi se pare greu suportabilă situația : există socluri care își așteaptă de ani de zile lucrările, există cartiere cu blocuri noi ce se cer întregite și individualizate prin lucrări de artă, există diverse instituții și magazine ce pot fi îmbogățite prin panouri decorative. Toți dorim să ne înfrumusețăm orașul, dar iată că ne unim cu greu. Mult prea greu... Poate că o mai strînsă legătură între arhitecți și artiști — chiar din faza primelor proiecte ale ansamblurilor urbanistice — ar fi un bun și solid prim pas.

Grafica, pretext de meditație filozofică

Prima întîlnire cu grafica lui Paul Fux nu este din cele mai comode. Artistul folosește un limbaj metaforic, care nu se lasă descifrat la cea dintîi vedere ; el te obligă să gîndești, să descoperi, să participi la înțelegerea procesului artistic. Pentru Fux, plastica este un motiv de meditație filozofică, fiecare linie pe care o trage comunică o idee, iar totul se încheagă într-o construcție cerebrală densă în substanță, din care însă nu absentează vibrația sensibilității : însăși linia e unduită în tuș cu o mare finețe, iar peniță transcrie în volute lirice o poezie frămîntată. A făcut, mai demult, un ciclu intitulat **Materie și om**. A expus anul trecut, în expoziția personală de la București, o serie de ilustrații la versurile lui Arghezi, Labiș și a doi poeți orădeni. Lucrează acum la un ciclu grafic

Moment liric în arta sculptorului Iosif Fekete.

Graficianul, șevaletul și sursa de inspirație... (în atelierul artistului Roman Moti).

inspirat din capodoperele literaturii universale.

— Nu am intenția să-i ilustrez pe Dante sau pe Cervantes, pe Eschil, pe Shakespeare sau pe Goethe. Nu fac o istorie grafică a istoriei literaturii : de altfel, va fi cîte un singur desen pentru fiecare din aceste monumente literare. Încerc doar să transpun ce au trezit în mine, atunci cînd le-am citit, aceste culmi ale gîndirii omenești, ce s-a sedimentat în mine de-a lungul anilor.

Fux s-a apropiat cu pasiune de marii clasici și i-a comentat cu înțelegerea omului contemporan, în simbolurile sale grafice pe firul cărora, o dată familiarizat cu ele, urmezi cu interes crescînd linia gîndirii sale tensionate. Hamlet e o siluetă prelungă, sfîșiind pe diagonală albul hîrtiei, cu capul prăbușit pe piept, și e cuprins din toate părțile de falduri mantiei fantomei. În silueta sa întunecată un singur punct luminos, în dreptul inimii : cel pe care l-a lăsat atingerea Ofeliei, care are însă proporții minuscule și e legată de Hamlet printr-un prea subțire fir de păr din pielea lui... Faust e văzut ca o pasăre, pasărea timpului, care a scăpat o singură dată legilor ireversibilității și zboară spre marile adevăruri cu o aripă albă, cea a tinereții, și cu una sumbră, cea a bătrîneții. Prometeu înlănțuit unește cerul cu pămîntul, el este aspirația și dăruirea umană, el e esența omului.

— Și nu vă temeți că uneori simbolul, cifrul dv. grafic, e prea ermetic ?

— Nu. Am încredere în cei ce vin într-o expoziție, am încredere în puterea lor de pătrundere, de înțelegere. Facilul nu însoțește niciodată arta adevărată și am remarcat, în repetate rînduri, satisfacția pe care o încearcă privitorul la capătul unui proces mai dificil de receptare artistică. Am urmărit aceasta și la teatrul de păpuși, unde volumele stilizate — păpuși sau cadru scenografic — au fost primite cu interes chiar și de cei mai mici dintre spectatori.

De zece ani, Paul Fux lucrează la teatrul de păpuși orădean. Face scenografie, regie. De zece ani, poate fi găsit aici zilnic, de la 7 dimineața la 15. Păpușile sale, expuse recent la Paris împreună cu cele ale lui Ștefan Hablinschi, au plăcut mult, au fost elogiate. Fux a pregătit — pentru aceste zile ale festivalului păpușăresc internațional — „Pasărea albastră" de Maeterlinck (în prelucrarea Letiției Gîtză) și „Ce-o să fie Bondocel" de Marcel Breslașu.

— Apreciați deci mult teatrul de păpuși ?

— Cred că puține arte solicită atîta declanșare a fanteziei, atîta liberă interpretare a materiei. Mă urmărește acum ideea unui ciclu de balade populare și madrigale, cu păpuși crestate în scînduri arse : voi transforma versurile cîntecului în forme materiale.

— Iar în grafică ?

— Voi încerca să-l ilustrez pe Sofocle, „Oedip", de astă dată într-o serie largă de desene. Știu eu dacă voi reuși ? E un scriitor atît de adînc și de modern, încît apropierea de el te intimidează... Voi încerca.

E rîndul tinerilor

„Mezinii" cenaclului plastic orădean aparținînd generației actuale, de căutători febrili ai adevărurilor artistice, anunță și ei cîteva personalități interesante. Cum ar fi pictorul Mihai Tompa, cu pînzele sale biciuite de contururi întunecate, dramatice. Cum ar fi sculptorul Iosif Farkas, cu volumele sale viguroase. Sau cum este pictorul Coriolan Hora... Din atelierul acestuia nu poți pleca repede : te reține lucrările sale, cele mai multe de proporții mari, pictate cu pastă groasă, în pensulații apăsate, bărbătești, degajînd o poezie sobră. Hora manifestă o predilecție constantă pentru culorile închise — brunuri, violet, cenușiu, albastru, oliviuri — însă pictura sa, încălzită pe alocuri de cîte o pată explozivă de culoare vie, nu e sumbră, nu transmite sentimente apăsătoare. **Pescarii**, acea mare compoziție care denotă o bună cunoaștere a desenului, **Sudorii** ori **Orchestra de muzicuțe** ni-l arată preocupat de psihologia, de dinamismul lăuntric și exterior al omului. Dar Hora practică cu aceeași aplicație și peisajul citadin ori cîmpenesc și pînzele sale, făcute într-o călătorie prin Bulgaria, sugerează în geometrii simple dar armonios ritmate coloristic, o atmosferă, o țară, un specific național.

Tabloul la care lucrează în prezent Coriolan Hora, **Taraful**, e încă în faza schiței, dar personajele se conturează cu claritate pe fondul incendiar al pînzei : cîțiva țărani, în care pictorul descoperă o fărîmă de haz popular, s-au așternut să cînte, mînuind cu mîinile lor mari, aspre de muncă, instrumentele. Toți au un fel de solemnitate gravă, toți cîntă cu seriozitatea cu care ar săvîrși un ritual. E, în această gravitate colectivă cu care e pornit faptul de artă, sensul mult mai larg al apropierii de artă a poporului.

Sanda FAUR

Fotografii de E. POPPER

Tînărul pictor Coriolan Hora lucrînd la ultima sa pînză „Taraful".

PROFIL

OLGA TUDORACHE

PE ECRANE

A trecut o femeie

O actriță ce pare predestinată dramei. Un chip sever, cu trăsături marcate, definind o personalitate puternică, voluntară. E și genul de rol pe care l-a interpretat cu strălucire pe scenă: o neuitată Ioana Boiu din „Suflete tari", o Nilă zguduitoare, iar mai recent feroce Regină din „Vulpile" sau la Televiziune lucida eroină a „Neînțelegerii" lui Camus. Repertoriul teatral — mai bogat — reușește să-i valorifice mult mai bine decît cel cinematografic registrul amplu. Cineaștii sînt prea comozi. Preferă s-o distribuie în același gen de roluri, mergînd la sigur cu tipul pe care actrița l-a consacrat: acela de femeie despotică, rea, crudă, de o inteligență ascuțită, diabolică. Debutul ei cinematografic a fost însă într-o comedie. Jean Georgescu i-a încredințat un rol minuscul în „Directorul nostru", și ambițioasa tînără actriță ținuse să-și spună atît de bine cele două replici, încît la filmare a podidit-o plînsul. Era prima comedie... Poate nu și ultima. Dacă regizorii noștri ar avea umor !... Pentru că Olga Tudorache îl are. Dovadă modul spiritual în care povestește ea, într-un interviu, episodul biografic ori felul sec cu care taie sentimentalul nod gordian al „rolului preferat" cu care cochetează atîtea vedete :

„Actorii obișnuiesc îndeobște să spună : eu vreau să joc cutare sau cutare rol. Eu nu doresc ceva anume ; joc ce mi se dă și, dacă se întîmplă să-mi și placă, devine rolul meu preferat, pe care încep să-l iubesc. N-am nici parteneri și nici roluri preferate".

Departe de a fi o frondă, mi se pare o atitudine responsabilă, profesională, față de meseria aceasta dificilă, care cere nu capricii, ci disciplină, tărie, curaj. Actrița pare înarmată cu ele. Și își impune, cu exigență, un fel de fermitate bărbătească în munca ei. Cine a asistat la repetițiile cu piesa lui Shaw, „Antoniu și Cleopatra", i-a admirat abnegația cu care muncea în teatru. Fe platou e punctuală, disciplinată, perseverentă. Are o rigoare a profesiunii care impune colegilor

Rolurile Olgăi Tudorache totdeauna sînt ferm conturate, parcă tăiate în piatră și totuși cizelate cu minuție. Alături de Emil Botta alcătuia în filmul lui Săucan „Primăvară fierbinte" un cuplu straniu de boieri cinici și speriați, îndîrjiți împotriva țăranilor răsculați, dar și reacționînd fiecare — conform temperamentului lor diferit, precis și economic conturat : bărbatul — cu ezitare, lașitate, spaimă indecentă ; sora — cu sînge rece, cruzime, ferocitate. Dar doamna Suțu — creația din „Tudor" — rămîne vîrful activității cinematografice a Olgăi Tudorache. Cine nu și-o amintește în scena de coșmar a transportării cadavrului soțului, în fața ferestrei, ca să potolească frămîntarea mulțimii, să mențină iluzia puterii despotice ! Ce răceală neomenească, ce diabolică imaginație, cîtă ambiție feroce de a-și continua domnia citeai în ochii aceia aprinși de patima puterii, în mersul sfidător, compus cu grijă ca să impresioneze poporul. Toată ura și disprețul față de popor al tiranilor îngîmfați e concentrată în tabloul de un mare adevăr istoric și individual pe care-l zugrăvește cu neobișnuită forță Olga Tudorache. Rival puternic și prinsejdios al acestei Vidre, domnitorul Brîncoveanu, căruia i-a dat viață cu atîta fină înțelegere marele nostru artist George Vraca, și-a găsit pe ecran replica feminină corespunzătoare în remarcabila interpretă a doamnei Suțu.

„Cartierul veseliei" nu aduce pentru actriță ceva diferit, nou, față de rolurile anterioare. Aceeași forță despotică, același dispreț profund față de slăbiciunile omenești, aceeași cruzime (de data aceasta îmbrăcînd haina militărească a gărzii de fier) și ură față de oameni. Față de toți, fără alegere, și față de cei care o servesc umili, și față de cei care o înfruntă demn. Ce dificilă situație pentru o actriță obligată să-și cheltuiască talentul ca să atragă întreaga antipatie a spectatorului ! Pentru că, de multe ori există în tîndurile publicului un fatal transfer psihologic, o repercusiune a rolurilor negative asupra interpreților lor.

Dar Olga știe că arta cere sacrificii. Și, ca un om inteligent, renunță la simpatia efemeră pentru stima durabilă.

Alice MĂNOIU

Orașul o privește cu curiozitate pe fata ce i-a tulburat liniștea (în fotografie : Corinne Marchand).

Chipurile acestor oameni spun totul despre viața în Medina El Zarzal. Interpreți : Julia Guttierez Caba, o remarcabilă artistă spaniolă, și actorul francez Jean-Pierre Cassel, ce a împrumutat personajului său o candoare emoționantă.

Juan Antonio Bardem alege pentru filmul său un titlu care spunea totul de la bun început : „Nunca passa nada" (Niciodată nu se întîmplă nimic).

Francezii, din motive asupra cărora n-are rost să discutăm, au rupt din povestire o idee și au făcut-o titlu : „A trecut o femeie" ; cu acest nume a intrat creația lui Bardem în circuitul de dincolo de hotarele țării sale. Dar filmul este în chip voit, gîndit, filmul „locurilor unde nu se întîmplă nimic", al oamenilor ce-și duc viața acolo. Cine a văzut, cu cîțiva ani în urmă, „Strada mare", își dă seama că Bardem avea nevoie de acest „Nunca passa nada" ; acolo, în „Calle Major", în drama fetei bătrîne, a fetei care trăiește și ea într-un oraș ce-și tîrăște zilele, artistul, preocupat de povestea eroinei, îi lăsase oarecum la o parte pe cei din jurul ei. Dar orașele unde nu se întîmplă nimic nu sînt doar niște locuri unde se moare de plictiseală și unde se consumă drame ici și colo. Orașele acestea au o istorie și o geografie a lor, o istorie în care lucrurile par să fi încremenit de nu se știe cînd ; o geografie cu cer greu, posomorît, și cu peisaje care vor să te respingă de la primul pas. Cît despre oameni, unii au învățat să nu se înăbușe, se mulțumesc cu cîteva grame de ser, alții suferă și foarte puțini mai speră. Privit din acest punct de vedere, psihologic, filmul lui Bardem se dovedește a fi un studiu lucid, dezbărat de sentimentalisme, întreprins de un om care a simțit el însuși că se sufocă în aceste orașe devenite dușmanul ființei umane. Medina El Zarzal (centrul povestirii) este un astfel de colț de provincie spaniolă fără trecut, fără întrebări despre mîine. Oamenii par a nu avea nici pasiuni, nici interese. Nici una din multele frămîntări ale Spaniei de azi nu-i face să tresară, nici un eveniment, nici o întîmplare, nici măcar ultima victorie a toreadorului Ordonez. Doar ceva care se întîmplă acolo, sub ochii lor, îi mai poate clătina. Indiferent ce ar fi, ceva care să nu solicite prea mult gîndirea, de care să se poată agăța, în jurul căruia să se poată țese comentarii, bîrfe. Și într-o zi se ivește un astfel de prilej ; o dansatoare pariziană (Corinne Marchand) dintr-o trupă de balet aflată în trecere, este împiedicată să-și continue drumul din cauza unei crize de apendicită.

Fata este frumoasă, plină de viață, iar chirurgul (Antonio Casas) care a operat-o descoperă că îi place din ce în ce mai mult să se afle în preajma convalescentei. Prezența fetei, colindările ei prin oraș, sentimentele ghicite ale medicului zdruncină amorțeala Medinei : s-a ivit acel „ceva". Femeile au ce cleveti : în prăvălii, la colțuri de stradă, în case ; elevii aleargă în pauze s-o întîlnească pe fata despre care se discută atît. Nimănui nu-i trece prin cap că ceea ce se petrece în sufletul medicului — Juan — este altceva decît dorința unei aventuri, după cum el însuși este orbit de frămîntările soției (Julia Guttieres Caba) ce-și caută un refugiu în tovărășia tînărului meditator al fiului lor (Jean-Pierre Cassel). Dar dansatoarea va pleca într-o bună zi și lucrurile vor intra pe făgașul lor de monotonie. Nimeni nu se va strădui să-și înțeleagă semenii, căci oamenii aceștia, care au atîta timp de irosit, n-au timp (mai bine zis au uitat) să țeasă între ei punți de apropiere.

Pe Bardem îl pîndea pericolul de a se lăsa atras de povestea unor iubiri neînțelese, neîmplinite. Observator lucid și profund al vieții din jurul său, el a făcut un film amar care spune, pe un ton de o sobrietate dusă pînă la asprime, mult mai multe ; un film despre vieți irosite, despre orașe în care vedem cum se scurg anotimpurile dar nu simțim niciodată primăvara, ci doar uscăciunea copacilor, toamna.

Magda MIHĂILESCU

PE PLATOURI

1

■ Doi actori de mare valoare, ambii deținători ai Premiului Oscar, vor apărea pentru prima oară împreună pe generic: Sidney Poitier și Anne Bancroft în filmul „Firul subțire", care se turnează în prezent pe platourile americane, o mișcătoare și dramatică povestire a legăturii dintre o femeie albă și un negru.

■ Printre cineaștii din tînăra generație a Poloniei populare Jerzy Skolimowski s-a impus în ultima vreme ca un talent autentic, viguros. Poet, prozator, scenarist, regizor și actor în același timp, Skolimowski dă măsura originalității sale în filmul „Walk-over", în care este scenarist, regizor și interpret principal. Tema filmului : problemele propriei sale generații. Iată-l pe cineastul polonez în personajul pe care-l interpretează în acest film (foto 1).

2

■ În cercurile artistice italiene este așteptat cu interes filmul „Colombe" — după nuvela cu același titlu de Prosper Mérimée — în care debutează ca protagonistă Pia Lindstrom (în foto 2), fiica marii artiste suedeze Ingrid Bergman. De reținut că regia filmului este semnată de Franco Rossellini, membru și el al unei „dinastii" remarcabile de cineaști, inaugurate de Roberto Rossellini.

■ Din nou un film închinat vieții și activității lui V. I. Lenin, intitulat sugestiv „Prin pîcla înghețată". De data aceasta acțiunea se situează în anii 1906-1907, perioadă de sălbatice represiuni țariste. Filmul consemnează debutul regizoral al unui operator „veteran" — Arkadi Kolțatti. În rolul lui Lenin, actorul I. Kaiurov.

3

■ Cum arată capitala Franței în august ? Sarcina de a ne arăta aceasta și-au asumat-o Charles Aznavour și tînăra actriță britanică Susan Hampshire în filmul „Parisul în august", a cărui turnare a început la Paris — bineînțeles în august. Iată-i pe cei doi parteneri în timpul unei clipe de destindere după o zi de filmare (foto 3).

■ Împreună cu Gregory Peck, Sophia Loren turnează la Londra un film de aventuri — se pare un gen neabordat încă de remarcabila actriță. Titlul filmului — „Arabescă", iar personajul interpretat de ea este... șpioana Yasmina.

■ Pentru Rolf Thiele (R. F. Germană) subtilul regizor al filmelor de ascuțită critică socială „Rozemarie" și „Moral '63" începe în curînd o perioadă de muncă încordată : ecranizarea nemuritoarei opere a Renașterii — „Decameronul" de Boccaccio.

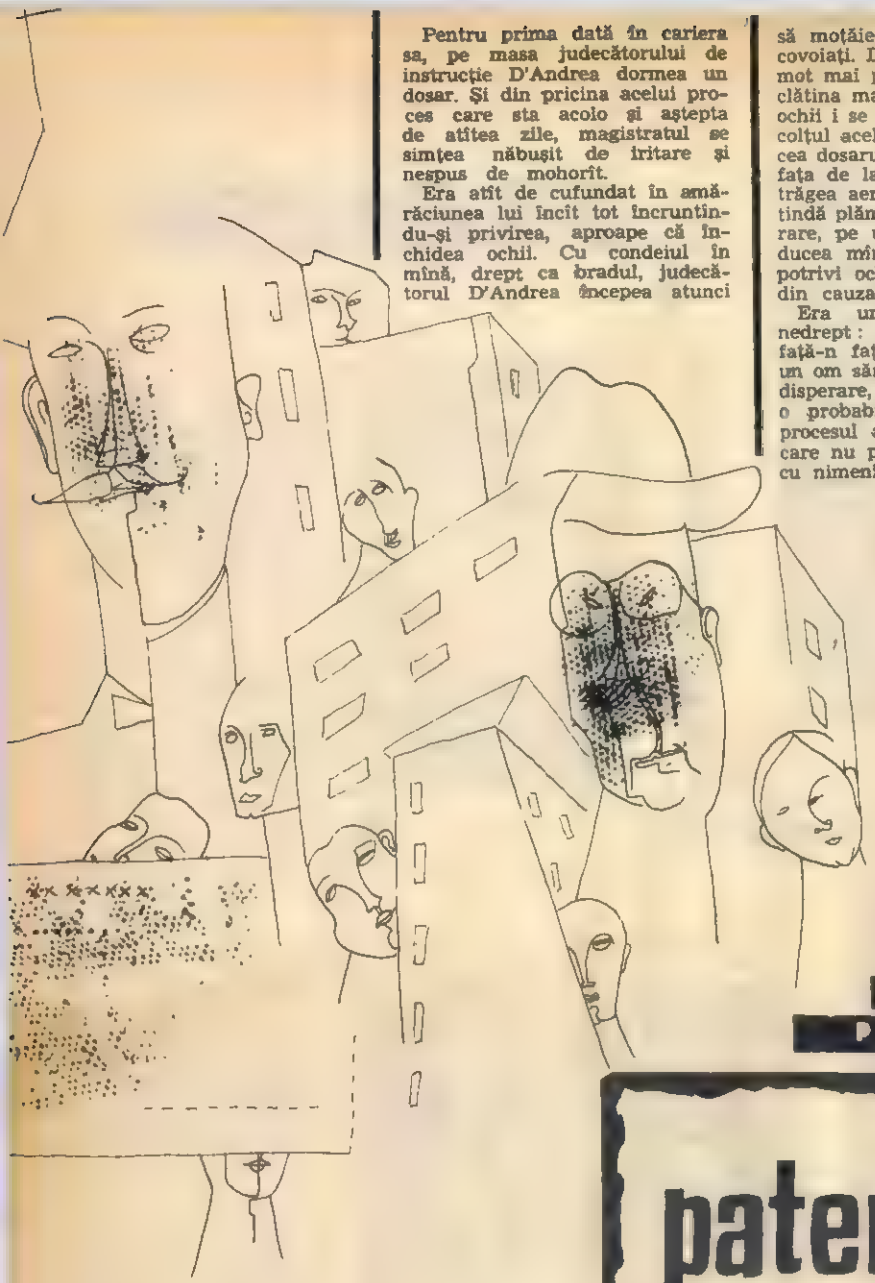

Luigi
PIRANDELLO

patentul

Pentru prima dată în cariera sa, pe masa judecătorului de instrucție D'Andrea dormea un dosar. Și din pricina acelui proces care sta acolo și aștepta de atîtea zile, magistratul se simțea năbușit de iritare și nespus de mohorît.

Era atît de cufundat în amărăciunea lui încît tot încruntîndu-și privirea, aproape că închidea ochii. Cu condeiul în mînă, drept ca bradul, judecătorul D'Andrea începea atunci să moțăie, cu umerii puțin încovoiați. Dar cum auzea un zgomot mai puternic sau capul i se clătina mai tare, se trezea iar și ochii i se îndreptau pe dată spre colțul acela al măsuței, unde zăcea dosarul obsedant. Își întorcea fața de la el, strîngea buzele și trăgea aer pe nări, ca să-și destindă plămînii apăsați de exasperare, pe urmă căsca zdravăn și ducea mîna la nas, pentru a-și potrivi ochelarii care-i alunecau din cauza sudorii.

Era un proces într-adevăr nedrept: nedrept fiindcă punea față-n față o nemiloasă lege și un om sărman care se zbătea cu disperare, se răzvrătea, fără nici o probabilitate de scăpare. În procesul acela figura o victimă care nu putea să se ia de piept cu nimeni.

Încerca să discute cazul acela cînd se plimba cu colegii; dar aceștia, de îndată ce pomenea numele lui Chiarchiaro, cel care intentase procesul, se schimbau la față și virau imediat o mînă în buzunar, ca să strîngă o cheie, băteau în lemn, încrucișau degetul mic și arătătorul ori apucau convulsiv lanțurile de ceas de pe burtă, talismanele de coral. Ba cîte unul exclama cu sinceritate:

— Madona santissima, nu vrei să taci?

Totuși, slăbănogul judecător D'Andrea nu putea să tacă. Procesul acela ajunsese pentru el aproape o idee fixă. Vrînd-nevrînd, aducea mereu vorba despre el. Zicea că vrea doar, așa, să folosească luminile colegilor, să discute un caz, la modul abstract. Pentru că era realmente un caz neobișnuit și delicat: o piază rea, un om socotit capabil de deochi, care dăduse în judecată pentru defăimare pe primii doi trecători ieșiți în cale, pe care-i surprinsese făcînd gesturile de apărare rituale împotriva puterii sale nefaste.

Defăimare? Dar despre ce defăimare putea fi vorba, dacă de cîțiva ani era foarte răspîndită în tot ținutul faima sa de piază rea? Dacă nenumărați martori puteau veni la tribunal să jure că în atîtea ocazii el singur dovedise că își cunoaște reputația, revoltîndu-se, protestînd violent? Cum să condamni, cu conștiința liniștită, pe cei doi tineri ca defăimători, fiindcă făcuseră — la cererea reclamantului — aceleași gesturi pe care le obișnuiau chiar judecătorii?

Și D'Andrea se frămînta și mai mult cînd îi întîlnea pe stradă pe avocații în mîinile cărora se afla soarta celor doi tineri, pe firavul și străveziul Grigli, cu profil de bătrînă pasăre de pradă, și pe grăsunul Manin Baracca, care, purtînd în triumf pe pîntecul îmbelșugat un enorm talisman cumpărat de ocazie și scuturîndu-și de rîs carnea de porc blond elocvent, le făgăduia concetățenilor că în curînd la tribunal se va desfășura o serbare minunată.

Tocmai pentru a nu oferi tîrgului spectacolul acela, pe spinarea unui biet nenorocit, judecătorul D'Andrea luă în cele din

umor de peste hotare

— Nu vreți să-mi țineți puțin pachetul ca să vă trag o palmă...?

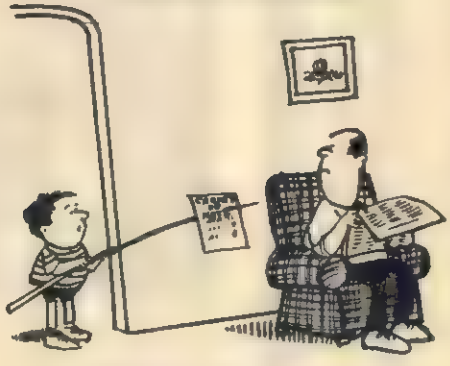

— Tăticule, semnează te rog carnetul meu de note...

— E fiul meu. În curînd va prelua cabinetul...

urmă hotărîrea de a trimite acasă la Chiarchiaro un aprod ca să-l invite să vină la biroul lui. Chiar cu sacrificiul de a plăti din punga lui cheltuielile de judecată, voia să-l convingă să-şi retragă acţiunea. Avea să-i demonstreze, la fel de clar cum doi cu doi fac patru, că, după lege, cei doi tineri nu puteau fi condamnaţi şi achitarea lor avea să-l păgubească şi mai mult, să-l supună unei persecuţii şi mai crude.

Vai, e prea adevărat că e mult mai uşor să faci rău decît bine, nu numai fiindcă rău poţi face tuturora, iar bine doar celor care au nevoie de el — dar mai ales pentru că adesea binefacerea primită nu izbuteşte decît să stîrnească şi să jignească sufletele celor pe care ai vrut să-i fericeşti.

De acest lucru îşi dădu seama bine judecătorul cum dădu cu ochii de Chiarchiaro, care intrase în biroul lui pe nesimţite, în timp ce era cufundat în scris. Tresări violent la vederea lui, zvîrli cît colo hîrtiile şi sări în picioare, strigînd :

— Dar fii bun, te rog ! Ce purtare mai e şi asta ? Ruşine să-ţi fie !

Chiarchiaro îşi aranjase o faţă de piază rea, de era o minunăţie să te uiţi la el. Pe obrajii galbeni şi scobiţi lăsase să-i crească o barbă zbîrlită şi stufoasă ; pe nas îşi pusese o pereche de ochelari groşi cu rame de os, care-i dădeau o mutră de panoramă ; îşi trăsese pe el o haină lustruită, care i se umfla în toate părţile.

Nu-şi pierdu cumpătul, faţă de ieşirea judecătorului. Îşi dilată nările, rînji şi rosti şoptit :

— Dumneavoastră nu credeţi în deochi ?

— Fii bun, te rog ! — repetă judecătorul. Fără glume din astea, dragă Chiarchiaro ! Nu cumva ţi-ai pierdut minţile ? Haide, haide, ia loc aici.

Şi se apropie de el, punîndu-i mîna pe umăr. Dar Chiarchiaro se smuci şi dădu din picioare ca un catîr, fremătînd :

— Domnule judecător, nu mă atingeţi ! Dacă nu băgaţi bine de seamă, doamne păzeşte, se poate să orbiţi !

D'Andrea îl privi cu răceală, apoi spuse :

— Cînd o să vă simţiţi mai bine... V-am chemat spre folosul dv. Luaţi loc.

Chiarchiaro se aşeză, clătinînd încet din cap.

— Spre folosul meu ? Aha, dv. vă închipuiţi că-mi faceţi un bine, domnule judecător, spunînd că nu credeţi în puterea deochiului ?

D'Andrea se aşeză şi el şi spuse :

— Vreţi să vă spun că şi eu cred ? Poftim, cred şi eu ! Aşa e bine ?

— Nu, domnule — refuză Chiarchiaro, cu tonul cuiva care nu admite glume. Trebuie să credeţi în mod serios şi chiar s-o dovediţi, ocupîndu-vă de instrucţia procesului !

— Asta va fi cam greu — surise blînd D'Andrea. Dar să căutăm să ne înţelegem, dragă Chiarchiaro. Vreau să-ţi arăt că drumul pe care ai apucat nu e tocmai cel menit să te ducă la liman.

— Ce drum ? Ce liman ? — întrebă, îmbufnat, Chiarchiaro.

— Nici cel de acum, nici cel al procesului. De altfel, se bat cap în cap.

— Nu e adevărat nimic, domnule judecător ! — strigă reclamantul, vînturînd un deget butucănos.

— Cum nu ? În proces acuzi pe doi tineri de calomnie fiindcă te socotesc capabil de deochi şi acum chiar dumneata mi te prezinţi în travesti de piază rea şi pretinzi chiar ca şi eu să cred în puterea dumitale.

— Da, domnule.

— Şi asta nu ţi se pare o atitudine contradictorie ?

Chiarchiaro scuturâ din cap de cîteva ori, cu gura căscată, în semn de dispreţuitoare şi mută compătimire.

— Mai degrabă mi se pare, domnule judecător, că nu aţi înţeles nimic din afacerea asta.

Judecătorul îl privi un timp, cam buimac.

— Spune, spune, dragă Chiarchiaro. Poate că ţi-a ieşit din gură un adevărat sacrosanct. Dar fii bun şi explică-mi de ce nu înţeleg nimic.

— Da, de asta mă şi aflu aci — şi-şi trase scaunul mai aproape. Nu numai că voi arăta că nu înţelegeţi nimic, dar şi că sînteţi duşmanul meu de moarte. Da, chiar dv. care credeţi că-mi faceţi un bine, sînteţi duşmanul cel mai îndîrjit. Ştiţi sau nu că cei doi piriţi l-au angajat pe avocatul Manin Baracca ?

— Da. Asta ştiu.

— Ei bine, chiar eu în persoană m-am dus la el şi i-am furnizat dovezile faptului : adică, faptul că de mai bine de un an nu numai că nu mi-am dat seama că toţi, la trecerea mea, încrucişează degetele, bat în lemn, dar i-am dat chiar dovezi documentate şi mărturii ale unor fapte înspăimîntătoare pe care e clădită în mod indestructibil — indestructibil ! pricepeţi, domnule judecător ? — faima mea de piază rea !

— Dumneata ? Te-ai dus la Baracca ?

— Da, domnule, eu.

Judecătorul se ridică şi-l privi, mai încurcat ca oricînd :

— Atunci pricep chiar mai puţin decît înainte. Dar cum aşa ? Ca să faci şi mai sigură achitarea celor doi tineri ? Bine, atunci de ce i-ai mai dat în judecată ?

Chiarchiaro pufni de ciudă, constatînd ce cap tare avea judecătorul, se ridică în picioare, strigînd, fluturîndu-şi braţele prin aer .

— Păi bine, fiindcă eu vreau, domnule judecător, o recunoaştere oficială a puterii mele. Tot n-aţi înţeles ? Vreau să fie recunoscută oficial această putere înspăimîntătoare şi nefastă a mea, care e acum singurul capital de care dispun !

Izbi puternic cu bastonaşul de trestie în duşumea şi rămase o clipă pironit în atitudinea aceea grotescă, poruncitoare.

Judecătorul D'Andrea îşi încovoie umerii, îşi luă capul în palme şi repetă :

— Dragul, sărmanul meu Chiarchiaro, sărmanul meu Chiarchiaro, frumos capital ! Şi ce vrei să faci cu el ? Ce-ai să faci ?

— Ce fac ? — replică ritos reclamantul. Dumneata ca să exerciţi profesia aceasta de judecător, chiar aşa de prost cum o faci, la spune-mi, n-ai avut nevoie să-ţi iei o diplomă ?

— Licenţa în drept, da.

— Ei bine, vreau să capăt şi eu măcar un patent, domnule judecător ! Patentul de piază rea. Cu timbre în regulă ! Piază rea patentată de un tribunal regal.

— Şi pe urmă ?

— Pe urmă ? Mi-l pun ca titlu pe cărţile de vizită... Domnule judecător, m-au ucis. Munceam şi eu, ca omul, pentru o bucată de pîine. M-au alungat de la bancă, cu scuza că nu mai venea nimeni pentru împrumuturi ; m-au zvîrlit în stradă, cu o nevastă paralizată de trei ani şi două fete de măritat, de care n-o să vrea nimeni să ştie, fiindcă sînt fetele mele. Trăim din ajutorul trimis din Napoli de un unchi al meu care are şi el patru copilaşi şi n-o să se poată sacrifica aşa multă vreme. Domnule judecător, nu-mi mai rămîne altă profesie decît cea de piază rea. M-am împopoţonat aşa, cu ochelarii şi haina asta, mi-am lăsat barbă şi acum aştept doar patentul ca să intru în arenă ! Mă întrebaţi cum ? Puneţi întrebarea asta fiindcă îmi sînteţi duşman !

— Eu ?

— Da, domnule. Pentru că arătaţi că nu credeţi în puterea mea ! Dar, din fericire, ceilalţi cred, ştiţi ? Toţi, toţi cred în deochi ! Şi sînt atîtea tripouri în ţinutul ăsta ! Va fi de ajuns să mă prezint la oricare dintre ele pentru a mi se plăti numai să plec ! Mă voi opri în faţa tuturor fabricilor, a tuturor prăvăliilor, şi toţi, toţi patronii îmi vor plăti taxa. Dv. spuneţi „taxa ignoranţei" ? Eu spun „taxa de sănătate", domnule judecător. Am adunat atîta fiere şi ură contra acestui tîrguşor, încît acum chiar cred că am puterea de a face, cu o privire, să se prăbuşească un oraş întreg !

Judecătorul D'Andrea, cu capul în palme, aşteptă un răstimp ca ghearele ce-i strîngeau gîtlejul să-şi mai slăbească încleştarea, ca să poată vorbi. Dar nu putea rosti un cuvînt, aşa că, închizînd ochii îndărătul ochelarilor, întinse braţele şi-l îmbrăţişă lung, cu putere, pe Chiarchiaro. Acesta îl lăsă să-şi manifeste emoţia.

— Dacă ţineţi cu adevărat la mine, atunci daţi imediat curs acţiunii, ca să capăt cît mai curînd ceea ce doresc.

— Patentul ?

Chiarchiaro izbi din nou cu bastonul în duşumea şi, ducînd mîna la piept, cu tragică solemnitate, repetă :

— Patentul.

În româneşte de Eugen B. MARIAN
Ilustraţia de Florica MĂLUREANU

SPORT

„CUPA MONDIALĂ" la prima sa ediție

N. Tărchilă, unul dintre antrenorii lotului, arbitra meciul. În tribună, antrenorul principal Sebastian Mihăilescu. Iar pe teren, „noul val" al voleiului nostru (G. Udișteanu, V. Ozun, G. Smerecinschi, M. Tîrlici, R. Costinescu, D. Porojnicu, M. Iorga) alături de cei care au ridicat stindardul tricolor pe catargul cel mai înalt al voleiului european : E. Derzsi, A. Drăgan, M. Coste, I. Szöcs, N. Bărbuță, N. Schreiber, M. Grigorovici.

Setul s-a sfîrșit. Într-un colț al terenului o discuție între „uriașii" lotului : Udișteanu și Derzsi. Rutinatul Derzsi împărtășește tînărului său coechipier din experiența sa de trăgător principal.

— Într-adevăr — ne spune apoi Gabriel Udișteanu (viitor inginer, actualmente student și jucător la „Știința" Galați) — componenții mai vechi ai lotului nostru ne împărtășesc cu multă dragoste din cunoștințele lor. Experiența aceasta devine, deci, treptat, și a noastră, iar omogenizarea întregului lot se face pe o treaptă mai înaltă. Pentru că voleibaliștii români, campioni ai Europei și deținători ai „Cupei campionilor europeni" (clubul „Rapid", pentru a doua oară consecutiv) se prezintă la cele două mari competiții internaționale ale acestui an postolimpic — „Universiada" și „Cupa mondială" — cu rîndurile întinerite.

Debutul voleiului ca disciplină olimpică n-a coincis cu o comportare meritorie a echipei noastre masculine, deși ea figura printre favorite. De aceea se impunea o infuzie de tinerețe. Mai ales că anul 1965 reprezintă un an tranzitoriu pentru calificarea în turneul final al Olimpiadei din Mexic, care se face prin intermediul Campionatului mondial din 1966 (Cehoslovacia) și al celui european din 1967 (Turcia).

După cum ne-a declarat antrenorul, tinerii jucători cooptați în lot dovedesc calități certe, în plină dezvoltare, acest proces necesitînd însă eforturi perseverente și verificări în luptă cu adversari redutabili. Iar sistemul competițional (și acest lucru a fost subliniat și de către antrenorul federal I. Takacs) va trebui să ofere un cadru corespunzător de pregătire echipelor de tineret și juniori ale cluburilor. Pe această bază se va putea rezolva atît problema spinoasă a ridicătorilor (lotul nostru are nevoie de mai mulți jucători ridicători) cît și cea a „împrospătării" trăgătorilor.

Pe această linie jucătorii noștri vor avea după Universiada de la Budapesta (unde performanța lor a fost sub așteptări) o nouă și utilă confruntare cu așii voleiului mondial. Reunind în Polonia, între 12 și 19 septembrie, 12 echipe naționale, „Cupa mondială" oferă voleibaliștilor noștri un asemenea prilej. Reprezentativa masculină de volei a României va participa în seria B alături de echipele Japoniei (locul III la Tokio), Bulgariei și Mexicului. Se remarcă în celelalte serii prezența medaliaților olimpice de la Tokio, echipele Uniunii Sovietice și Cehoslovaciei (locul I și II).

Primele două echipe clasate în serii se vor întîlni în jocurile turneului final (locurile I-VI) găzduite de orașul Lodz între 15 și 19 septembrie, într-o sală cu 8 000 de locuri.

Toți iubitorii voleiului din țara noastră doresc o bună comportare a noului lot reprezentativ la prima ediție a acestei competiții organizate de comisia europeană a Federației internaționale de volei.

P. SLĂVESCU

Lotul nostru dovedește, prin elanul și puterea sa de luptă, că a fost întinerit.

VARIETĂȚI SPORTIVE

UN COD AL MANIERELOR PENTRU FOTBALIȘTI. Cu prilejul unei deplasări făcute de reprezentativa de fotbal a Portugaliei, numeroși jucători au avut o comportare necorespunzătoare, ceea ce a nemulțumit pe spectatorii prezenți în tribune. Analizînd cele întîmplate, federația de specialitate a întocmit un „cod al manierelor", alcătuit din 50 de paragrafe, pe care fiecare jucător este obligat să-l respecte. În caz contrar, el se exclude automat din lot.

Dintre aceste paragrafe spicuim : „Tunsul decent și bărbieritul zilnic sînt obligatorii. Este interzisă convorbirea telefonică care depășește 3 minute. Pe culoarele hotelurilor nu se va circula în pijama. Politețea față de gazde este obligatorie : la restaurant, la hotel și pe stradă. Fumatul și consumul de alcool este interzis fără asentimentul antrenorului și al medicului de lot".

O FORȚĂ DE URIAȘ. În Kenya a fost „descoperit" un tînăr de culoare, cu o adevărată forță de uriaș. Kilwe Nwachuwu este la ora actuală cel mai bun halterofil din țară, ridicînd peste 400 kilograme ! Greul kenyan a devenit cunoscut cu prilejul unor serbări populare, la „tragerea de fringhii". El a cîștigat întrecerea de unul singur, avînd în față... 12 adversari, bineînțeles toți la un loc ! La J.O. de la Ciudad de Mexico, Nwachuwu va fi unul dintre cei mai serioși adversari ai lui Vlasov și Jabotinski...

SULIȚA ȘI STADIOANELE. Norvegianul Pedersen, recordmanul mondial la suliță (cu o performanță de 91,72 m), student la medicină, în vîrstă de 21 de ani, a declarat că este posibil să arunce sulița la peste 100 m ! Declarația sa a pus pe gînduri forurile de specialitate din mai multe motive. Întîi, pentru că pista de elan ar trebui mărită, ceea ce ar împiedica desfășurarea concomitentă a probelor de alergări, iar în al doilea rînd, la o performanță de peste 100 de metri s-ar putea ca sulița să fie aruncată pînă în... tribune depășind suprafața terenului ! Problema se pune în mod foarte serios, deoarece azi suta de metri nu mai e de neconceput. Și în acest caz, nu rămîne altceva de făcut decît ca proba de aruncare a suliței să se desfășoare pe terenuri mai mari.

ȘOFER CATEGORIA „MINIMĂ". Credem că nu facem o afirmație hazardată arătînd că micul Roy Mc Gregor, în vîrstă de doi ani și jumătate, fiul unui fermier englez, este cel mai tînăr șofer din lume. Întrucît Roy se dovedește atît de „stăpîn pe volan", tatăl său a acceptat cu încredere și plimbarea micuței sale surori, Fiona, de 17 luni. Un ultim amănunt : mașina este un „Land Rover", construit de fermierul Mc Gregor din piese găsite pe ferma sa.

COLȚUL AUTOMOBILISTULUI

Mișcarea lină a automobilului

Prin deplasarea lină a automobilului se înțelege mișcarea acestuia fără apariția unor oscilații care pot produce obosirea fizică și nervoasă a persoanelor transportate și care scad totodată securitatea circulației.

Oamenii sînt obișnuiți și suportă ușor oscilațiile a căror frecvență este apropiată de cea cu care sînt supuși cînd merg pe jos : 80-100 oscilații/minut. Supunerea organismului la oscilații de frecvență mult mai mică poate fi urmată de senzația de vomă, iar mișcarea oscilatorie de frecvență foarte mare (peste 400 oscilații/minut) face să apară vibrațiile, care obosesc organismul. Dar aceste efecte fiziologice sînt determinate nu numai de frecvența oscilațiilor, ci și de amplitudinea lor, dată de accelerație sau decelerație. Astfel, pentru majoritatea persoanelor pragul minim de iritare este apreciat la accelerația de 0,12 m s^{-2} ; accelerațiile de aproximativ 10 m s^{-2} — mai ales cînd provoacă aplecarea înainte și înapoi a corpului — produc dureri de cap și de mușchi, care sînt greu de suportat.

Protejarea călătorilor se obține reducînd oscilațiile cu ajutorul pneurilor, arcurilor de diferite construcții, amortizoarelor, garniturilor dintre caroseria automobilului și șasiu și cu ajutorul pernelor.

Totodată însă conducătorul auto trebuie să folosească în așa fel comenzile încît să reducă la minimum oscilațiile și, o dată cu aceasta, efectele lor neplăcute. În cele ce urmează se arată pe scurt cum trebuie să acționeze conducătorul autovehiculului pentru a asigura deplasarea lină a automobilului.

Astfel, dacă lățimea denivelărilor întîlnite permite, le vom trece numai cu roțile dintr-o singură parte (cu cele din stînga sau din dreapta).

La trecerea denivelărilor de dimensiuni mari (șine de tramvai, de cale ferată uscate etc.) volanul trebuie virat pentru ca depășirea să nu se facă în unghi drept și deci nu în același timp cu ambele roți ale unei axe. Dacă însă obstacolul este umed, trecerea trebuie făcută în unghi drept, fără a mai urmări realizarea mișcării line ; altfel este posibilă alunecarea roților de-a lungul obstacolului, urmată de derapare.

Cînd se circulă pe drum de țară, cu gropi sau cu „valuri" a căror lungime este mai mică decît ampatamentul automobilului (distanța dintre cele două axe), viteza cea mai avantajoasă se determină experimental ; de regulă este indicat ca în astfel de situații să se circule cu viteze mai mari. Cînd lungimea „valurilor" este mult mai mare decît ampatamentul automobilului, frînarea și accelerarea trebuie făcute la timpul potrivit. Este bine să se frîneze energic chiar în fața adînciturii, iar traversarea să se facă fără frînare și fără accelerare. Uneori se poate

proceda după cum urmează : se frinează ușor cînd roțile din față încep să urce (să lasă din groapă) și se accelerează cînd roțile din spate ies din groapă.

Unii automobiliști procedează greșit cînd reduc viteza în fața gropii și frinează în continuare cînd roțile din față coboară. În felul acesta se produce comprimarea arcurilor din față, iar caroseria se înclină înainte. Dacă se va accelera îndată ce roțile din spate încep să urce, arcurile din spate se comprimă, iar caroseria se va înclina înapoi. Această legănare cînd înainte cînd înapoi dă călătorilor o senzație neplăcută.

La trecerea peste neregularitățile de lungime mare ale drumului este bine să se frineze în momentul în care roțile din față încep să urce denivelarea, se eliberează pedala de frînă și se accelerează cînd roțile din spate urcă. Cînd roțile coboară, se frinează ușor sau se merge fără frînă ; nu se accelerează din nou decît după ce denivelarea a fost trecută.

Pentru mersul lin al automobilului este bine ca presiunea pneurilor să fie ușor scăzută. Se va ține seama însă că reducerea sub anumite limite a presiunii din pneuri duce la uzura lor prematură, la creșterea consumului de combustibil și la micșorarea stabilității automobilului.

Organele de suspensie (amortizoare, arcuri etc.) influențînd caracteristica de mișcare lină a automobilului, se înțelege că orice conducător auto trebuie să se îngrijească de buna stare, întreținerea și reglarea corectă a acestor părți componente ale automobilului.

Ing. Iulian RODEANU

POVESTEA VORBEI

Ambițioși și plagiatori

Pentru cuvîntul **ambiție** găsim în dicționare următoarea explicație : dorință arzătoare de realizare a unui plan, de glorie, de onoruri. Tot dicționarele ne informează că originea sa trebuie căutată în substantivul latin **ambitio**. Problema devine interesantă abia în momentul în care aflăm ce a însemnat **ambitio** la data cînd romanii au creat cuvîntul : „faptul de a merge, de a se învîrti în jurul cuiva". Ce legătură are asta cu ambițiile ? E desigur o întrebare legitimă, la care ne grăbim să dăm răspunsul : cei ce doreau să parvină în cariera politică își alegeau un personaj de vază căruia îi făceau curte, pe care îl lingușeau cîntînd să fie mereu în preajma lui. Această „învîrtire" în jurul unui politician marcant, practicată în scopul urîtat, s-a numit **ambitio**. Prin urmare, în vechea Romă **ambiția** viza inițial obținerea de satisfacții printr-o ascensiune politică.

Povestea cuvîntului **plagiat** evocă alt aspect social al lumii antice. Primii plagiatori erau și ei niște infractori, numai că delictul lor nu consta într-un furt literar (ca astăzi) **Plagium** desemna inițial în latinește fapta acelora care vindeau sclavii altora, sclavi furați, dîndu-i drept ai lor. În tîrgurile romane de sclavi cei ce veneau să-și cumpere sclavi erau adesea expuși riscului de a da peste un **plagiarius**, un negustor de oameni care vindea sclavi de furat.

Sorin STATI

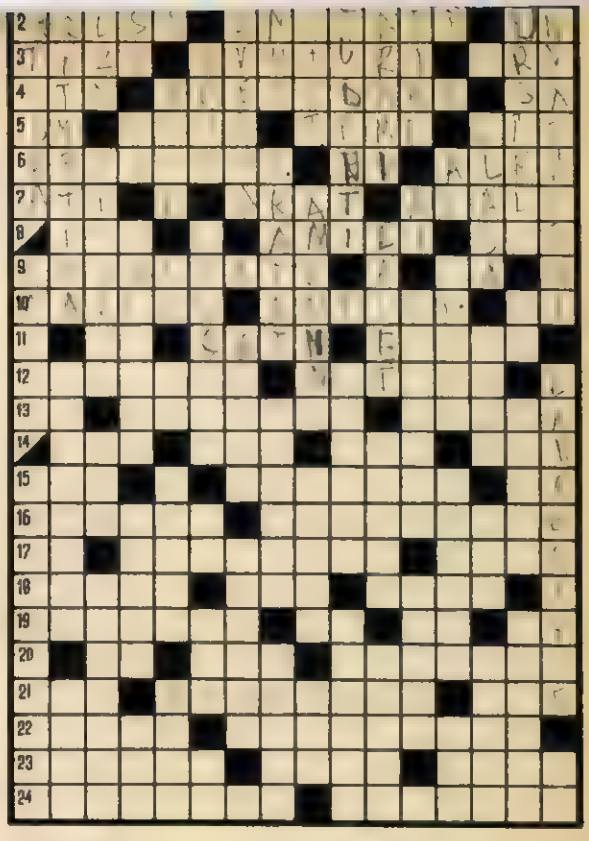

16/24 ÎN CLASĂ

ORIZONTAL : 1) Oglinda clasei — Club școlar — Elevi cu note mici (fig.). 2) Metodă depășită de pedepsire a elevilor — Organizează activitatea pionierilor dintr-o școală — Numeral. 3) Colegi cu același nume — Avuții — Riu în Elveția. 4) Literă grecească — Te învață alfabetul (pl.) — În coada clasei ! 5) Desime ! — Programează cursurile — Lecții — Rezultatul împărțirii. 6) Codașul clasei — Pronume — Acelea. 7) Iță — Ogor prelucrat — Pornire sportivă... 8) Cureluță de mașină — Mai mult decît colegi — Riu în Ghana. 9) Grad de concentrare a unei soluții acide (pl.) — La revedere ! 10) Personaj dintr-o schiță de Caragiale în care ne este zugrăvită și școala din trecut — Cei din antichitate — În călimări ! 11) Catene ! — Citeodată îți face temele fiului — Școlărițe. 12) Aparține oceanului — Cu toate acestea. 13) Rele ! — Citit pentru a doua oară — Principala mobilă din clasă. 14) Lecții ! — Nici ieri, nici mîine — Constelație în emisfera Australă — Partea de sus a piciorului calului. 15) Interjecție — Cu multe inele — Ecuație (abr.). 16) De loc (fem. pl.) — Date afară din școală. 17) În caiet ! — Înăspriți (reg.) — Fluviu în U.R.S.S. 18) Se fac la sfîrșitul semestrului — Usturoiat (Banat) — Cîntec de leagăn. 19) Din tabelul lui Mendeleev — Arma albinei — Carte ! — Bere ! 20) Pe cal — Strigăt de bucurie — A se răsti la cineva (reg.). 21) Tot (reg.) — Ustensilă pentru desen — Perioade istorice. 22) Teren de sport împrejmuit — Numere cu care se lucrează la aritmetică. 23) Fracție — Trecătoare în Alpii elvețieni — Pusă în catalog. 24) Scrise la gazeta de perete — Distrus.

VERTICAL : 1) Locul profesorului — Elevi și profesori în piesa „Nota zero la purtare" de V. Stoenescu (sing.) — Școală de 8 ani. 2) Disciplină școlară — Anunță începutul și sfîrșitul orelor — La intervale mari. 3) Lucrare scrisă trimestrială — Controlează activitatea fiului la școală (sing.) — Termen de comparație pentru elevii leneși — Inteligent. 4) Primii la carte — Diftong — Una din cele patru operații aritmetice — A însufleți — Recente. 5) Cult ! — Muzica sau desenul — Caiete ! — Pronume — Stog — Loc de recreare în aer liber. 6) Oraș în vechea Focidă — Capitol din fizică — Într-o piesă ! — Egal cu zero — Aproape tot. 7) A conduce un stat — Înroșesc hîrtia de turnesol — Trimestru. 8) Pom fructifer cu frunze netede și lucioase, furnizorul unui lemn foarte bun din care se confecționează adesea și mobilierul școlar — Carte de specialitate — Caracteristica școlarilor — Cele ale lui Tacit sînt studiate în orele de latină. 9) Scris inteligibil — Lăsați corigenți — Fruntea clasei — A cunoaște. 10) Pe băncile universităților — Călit (fig.) — Din inventarul școlarului. 11) A scoperi cu aramă — Pe el se scrie tema — Locuința elevilor interni — Lipiți de accent. 12) Veste — Notă muzicală — Loc unde își petrec o bună parte din timpul liber elevii și studenții (pl.) — „Argument convingător" pentru luarea la oaste a învățătorului lui Ion Creangă, Bădița Vasile. 13) Cale ! — Cal dobrogean — „Elevul din banca a II-a" pe scenă — A expune o lecție — Cei de școală lasă fiecărui om amintiri de neuitat. 14) Sală de cursuri — Greșeală — Măsuri agrare — Mai bine lipsă ! 15) Stipendii bănești pe care statul le acordă celor cu bune rezultate la învățătură — Începe recreația ! — Creion pentru tablă — Șterge tabla (pl.). 16) Predau în școlile elementare — Sediul profesorilor — În catalog !

Mihai GHEORGHE

Cuvinte rare : ARV, SIO, ECU, ARN, LION, ABAE.

Dezlegarea jocului „LA MEC!", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) ETAPA — TITULAR — GA. 2) GALERII — TRACATOR. 3) ATALANTA — BRATE — B. 4) LATERAL — PE — TALPI. 5) ARU — AIURA — VARUIT. 6) TURE — N — ALAI — ERER. 7) A — AMATORI — DI — ITA. 8) STOPATA — C — NT — RJ. 9) AC — TASA — CORNERE. 10) GOLIRI — BALOANE — F. 11) EPAVA — PARTIDA — TR. 12) R — PATRATE — TICURI. 13) ALO — OFSAID — TEREN — 14) IVAR — AI — ACI — MNA. 15) EMIS — T — ESTO — PAUR. 16) MITITEL — MANCO — RI — 17) ETA — ULUIT — SERII. 18) RA — ANULA — STATE — P. 19) I — ASARA — ACASA — SU. 20) TINERI — ASIN — RAFN. 21) NIMICITA — TAINIC. 22) NIMA — INALTAT — TAT. 23) EMANA — ISTE — ETOLA. 24) GALAGIE — ANTRENAT.

dialog cu cititorii

MEDALIILE OBȚINUTE DE FLORILE NOASTRE

„Doresc să știu ce medalii au obținut florile noastre la expozițiile internaționale ?"

Dănuțelo OPRIȘAN
str. Lupeni 72, Focșani

Răspunde ing. VIORICA CANARACHE, cercetător la Institutul de cercetări horticole, secția floricultură.

Dezvoltarea sectorului floricol în cooperativele agricole de producție, în gospodăriile agricole de stat, precum și în organizarea sectorului de cercetare în floricultură au făcut ca sortimentul și calitatea materialului să crească și să dea posibilitate țării noastre ca, dintr-o țară ce importa material săditor și flori, să devină o țară producătoare, cu posibilități reale de prezentare pe piața mondială.

În ultimii ani, țara noastră a fost invitată să participe la expozițiile internaționale organizate la Paris, Nisa, Triest, Erfurt. Florile prezentate au fost deosebit de apreciate, obținînd numeroase premii și medalii.

Astfel, la Paris, în 1958, țara noastră a obținut premiul II la concursul pentru cel mai frumos aranjament și premiul III la concursul standurilor științifice.

De la Triest (1960), florile prezentate s-au întors cu diplomă de onoare și medalia de aur pentru întregul stand și pentru calitatea deosebit de apreciată a exemplarelor expuse. În mod special, trandafirul *Rudolf Palocsay*, obținut în țara noastră, a luat medalia de aur pentru calitatea, culoarea și frumusețea lui.

Expoziția internațională de la Erfurt (1961), la care au participat majoritatea țărilor socialiste, ne-a adus 17 medalii de aur, 18 medalii de argint, 9 medalii de bronz și 8 mențiuni. Florile care au fost medaliate fac parte din sortimentul aflat obținuit în cultura noastră, cuprinzînd atît soiuri dintre cele mai noi cultivate în străinătate, cît și soiuri create în țara noastră. Din sortimentul de seră au fost deosebit de apreciate : trandafirii de seră (în mod special trandafirul *Rudolf Palocsay*), *Cala ethiopica*, sortimentul bogat de garoafe americane (soiurile *William Sim* și *Scarlet Sim*), *Gloxinia hybrida*, colecția de hortenzii și cea de ciclamene. Un deosebit succes l-a avut *Polyanthus tuberosa*. Din sortimentul florilor de vară, succes deosebit au avut diferite specii de crin, trandafir, ochiul boului, margareta, iris, diferite specii de begonia, de garoafă, de dalie, de crizantemă, de bujor, de lalea, precum și soiurile noi de gladiole obținute în țara noastră (*Pionier, Festival, Biro Monci* etc.). La Erfurt ne-am situat printre țările care au prezentat un bogat sortiment de flori, însumînd 241 de specii și soiuri, totalizînd 62 000 de fire de flori, 2 900 plante la ghivece și 432 arbuști ornamentali.

Succesele obținute mobilizează întreg sectorul nostru floricol pentru dezvoltarea în continuare a acestei ramuri de producție.

METODELE DE STABILIRE A VECHIMII PIESELOR ARHEOLOGICE

„Care sînt metodele folosite de arheologi pentru a stabili vechimea obiectelor străvechi descoperite de ei ?"

Toma NICOLAE
Brașov

Răspunde M. D. MATEI, șef de sector la Institutul de arheologie al Academiei.

Arheologia are metodele sale proprii pentru stabilirea vechimii : metoda stratigrafică, metoda tipologică (sau comparativă) și metoda chorologică (geografică).

Dintre aceste metode, cea mai mare importanță pentru stabilirea unei cronologii a diverselor manifestări de viață și muncă omenească o au primele două, dar nici ele nu pot oferi decît elementele ce permit urmărirea succesiunii în timp a acestor urme de viață, pentru stabilirea deci a unei cronologii relative. Evident însă că numai cunoașterea acestei succesiuni nu poate fi suficientă și de aceea arheologia beneficiază și de sprijinul altor discipline de cercetare științifică.

Numeroase sisteme sau metode folosite pînă acum pentru datarea absolută a unor complexe (sistemul lui Milankovici, metoda warvelor, dendrocronologia etc.) n-au dus decît la rezultate parțial satisfăcătoare și de aceea cercetătorii își continuă eforturile pentru găsirea altor căi de datare a descoperirilor arheologice din epocile străvechi. O astfel de nouă metodă este aceea descoperită de prof. W. F. Libby de la Universitatea din Chicago și este cunoscută sub numele de metoda radiocarbonului sau pe scurt C14. Deși experiențele de pînă acum n-au fost în măsură să inspire încredere totală arheologilor cu privire la exactitatea datărilor, cercetările viitoare vor fi poate în măsură să perfecționeze această metodă și să ducă la rezultate care să poată fi acceptate fără rezerve substanțiale de specialiști.

Reiese de aici că problema principală se pune în legătură cu datarea descoperirilor arheologice aparținînd perioadelor istoriei străvechi a căror cercetare nu beneficiază de ajutorul izvoarelor scrise sau a celor numismatice, care simplifică simțitor problema datării complexelor arheologice ale perioadelor mai apropiate de noi.

„SE CAUTĂ UN... TATĂ"

O notă apărută în „Flacăra" nr. 31 sub titlul „Se caută un... tată" a provocat, așa cum era de așteptat, ecou în rîndul cititorilor. „Ce fel de om poate fi acel Ion B... care și-a părăsit familia în ajunul nașterii fiului său ?" — se întreabă indignat tînărul muncitor Teodor Ciucan din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Autorul acestei scrisori ține să adauge : „Aș dori să spun Speranței M... să nu-l regrete pe «Ionel al ei». Gestul lui dovedește lipsă nu numai de dragoste, dar și lipsă de omenie"

Un alt cititor (Gh. Drancea din Oradea) ne scrie : „Cazul semnalat de dv. m-a surprins și m-a indignat profund. Și nu numai pe mine, ci și pe alți tineri care au citit articolul".

O cititoare din Deva, care semnează cu inițialele D.N., indignată și ea, ne atrage atenția asupra unui caz asemănător cu cel semnalat de noi la Brăila, dar — după cum ne scrie corespondenta noastră — de data aceasta se caută o... mamă. Cititoarea care ne informează nu-i dă numele ci numai... palmaresul : cinci bărbați părăsiți. În plus un băiețaș de 5 ani (Adi), lăsat pe mîna unor bătrîni care nu se pot ocupa de el. Ne facem datoria de a semnala și acest caz.

POȘTA NOASTRĂ

MONICA GHIȚESCU, BUCUREȘTI. 1) Adresa — cînd vă va veni rîndul ; 2) despre acest artist am scris de mai multe ori și vom mai scrie, desigur.

VIRGIL CEAUȘESCU, TIMIȘOARA. 1) Filmele care au rulat cîndva pe ecrane nu mai sînt reluate decît în cazurile în care e vorba de realizări cinematografice de mare valoare și, între noi fie vorba, cele pe care le înșirați nu fac toate parte din această categorie. Peliculele valoroase din trecut sînt păstrate la Arhiva națională de filme ; unele din ele sînt prezentate în cadrul „Cinematecii", altele sînt uneori reluate pe ecranele cinematografelor ; 2) la întrebările care privesc asemenea amănunte din componența unor echipe de fotbal sau din rezultatele unor meciuri disputate în urmă cu cîțiva ani, nu vă putem da răspunsurile pe care ni le cereți ; adresați-vă unei publicații de specialitate.

ADRIANA RUSU, TIMIȘOARA. 1) Am reținut cu bucurie aprecierile dv. favorabile privitoare la rubricile „Memento" și „Cadran internațional", ca și cele privitoare la unele materiale ; 2) de muzica ușoară ne-am ocupat și ne vom mai ocupa, bineînțeles ; 3) lui Constantin Drăghici îi puteți scrie pe adresa Teatrului de stat de operetă din București, raionul V. I. Lenin, Splaiul Independenței 1 ; 4) despre lieduri vom publica un articol special în această pagină.

ILIUȚ VASILE ION, KRASNOIARSK (U.R.S.S.). Ne pare foarte rău, dar noi nu putem să vă procurăm nici un fel de cărți. Există întreprinderi speciale care se ocupă cu așa ceva. Adresați-vă întreprinderii de comerț exterior „Cartimex" din București, str. 13 Decembrie nr. 3, raion 30 Decembrie.

PETRUȚ PREDICĂ, BRAȘOV. 1) Procurați-vă volumul „Constanța și împrejurimile ei", apărut în Editura științifică — 1960 ; 2) citiți studiul introductiv la volumul „Metamorfoze" de Ovidiu (Editura științifică — 1959).

AUREL DRUGĂ, COM. CILNIC, RAIONUL REȘIȚA. 1) Despre istoria scrisului și, deci, despre primele texte scrise din istoria omenirii, am publicat două documentare. Ele au apărut în revistele noastre nr. 42 din 19 octombrie 1963 și nr. 46 din 16 noiembrie 1963, sub titlul „Minunata istorie a scrisului ; 2) adresa — va apărea ; 3) nu sîntem de părere că o asemenea rubrică ar fi de folos cuiva ; 4) vă mulțumim pentru aprecieri și pentru urările făcute.

ELENA GOLDUM, BUCUREȘTI. Nu avem nici un fel de manuale de limba turcă sau persană destinate celor ce vor să învețe aceste limbi fără profesor. Deci, singura soluție, dacă țineți să vă satisfaceți dorința de a învăța una din aceste limbi (sau amîndouă !), este să vă căutați un profesor. Eventual, vă puteți interesa tot la Institutul de limbi și literaturi străine, unde s-ar putea să vi se recomande un asemenea profesor. Dacă veți învăța bine una din limbile orientale care vă atrag, desigur că veți putea face traduceri. Dar pînă la traduceri, trebuie să mai treacă multă vreme. A cunoaște și stăpîni o limbă ce vă este cu totul străină presupune multe strădanii. Noi vă urăm spor la muncă și mult

FLORETA MARCOVICI, DOROHOI. 1) Adresa — cînd vă va veni rîndul ; 2) nu există o clasificare mondială a cîntăreților de muzică ușoară — campionate și clasificări se fac numai în sport ; 3) pentru discuri editate peste hotare trebuie să vă adresați întreprinderii de stat pentru comerț exterior „Cartimex" (adresa am inclus-o într-un alt răspuns din această rubrică) ; 4-5-6) nu publicăm adrese de peste hotare — nici ale artiștilor de cinema, nici ale interpreților de muzică ușoară, nici altele — după cum nu ne ocupăm nici de amănuntele biografice ale diverșilor artiști.

V. SILVIAN

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Constantin Giurgiu, elev, Cîmpia Turzii, str. 6 Martie 103 : teme diverse, ilustrate ; Costel Dragomir, Hunedoara, Căminul muncitoresc nr. 3, ap. 14 : teme diverse, ilustrate ; Nicolae Goigar, Slatina, str. Drăgănești 34 : ilustrate ; Constantin Ștefănescu, elev, Tg. Jiu, str. Oltului 65 : istorie, ilustrate ; Titel Popescu, Ploiești, str Poenitei 34 : electronică, fotografii ; Lia Harmatiuc, elevă, Cîmpulung Moldovenesc, str. Liliacului 2 : cinema, sport, ilustrate ; Nony Ștefan, strungar, Cîmpulung, reg. Argeș, str. Negru Vodă 95 : cinema, muzică, ilustrate ; Gelu Rusu și Titu Staicu, modelori, Hunedoara, bl. C.M 4, ap. 90, et. 6 teme diverse, ilustrate ; Mioara Teodorescu, elevă, Alexandria, str Proletari 177 : ilustrate ; Zoița Soare, elevă, Focșani, str. Cuza Vodă 43 ; filatelie, muzică ușoară, ilustrate ; Ilie M. Ion, elev, Craiova, str. Mărășești 37 : teme diverse, ilustrate ; Corneliu Dumbravă, desenator tehnic, Hunedoara, bd. Corvin, bloc C.M. 1, ap 90 : ilustrate ; Virgil Genua, asistent medical, dispensarul din localitatea Comea, rn. Orșova : ilustrate ; Traian Pop, desenator tehnic, Hunedoara, bd Corvin, bl C M. 4, ap. 5 : ilustrate ; Petre Rînă, elev, com. Dăneți, rn Tg. Jiu : geografie, sport, ilustrate ; Viorel Cătană, lăcătuș, Reșița, str. 24 ianuarie 9 : teme diverse, ilustrate ; Nelu Petre, tehnician, com. Nehoiu, vila Enache, rn. Cislău : teme diverse ; Gica Titică, elevă, Birlad, str. Zorilor 2 : teme diverse ; Petru Sămărghițău, electrician, Hunedoara, O M., pavilion 16, ap. 2 ; teme diverse ; Nicolae Cojocaru, elev, Mînecîu Ungureni, rn. Teleajen : ilustrate ; Silvia Vatrai, Tg. Jiu, Întreprinderea de panificație, bd 1 Mai 88 : teme diverse, ilustrate ; Mihail Baltag, elev, Vișoara, rn. Piatra Neamț : ilustrate ; Teodor Tecucianu, strungar, Roman, str. Ștefan cel Mare 277 : muzică, sport, ilustrate.

LA DRUM!

ITINERAR VÎNĂTORESC PENTRU PSEUDOVÎNĂTORI

Rărirea vînatului de munte, scurtimea zilelor și lungimea nopților, din această epocă a anului, precum și semiîntunecimea ce domnește în adîncul codrului, fac ca pe aici vînatul să fie mai greu de surprins în mișcare decît în pădurile de șes. Șansa celui ce pîndește sau caută a trece nevăzut, pe la margini de tufărișuri, cu nădejdea de-a surprinde vreo sălbăticiune ieșită la pășune sau după pradă, este mult scăzută.

Pseudovînătorul nostru va fi nevoit deci să recurgă la anumite șiretlicuri, pentru a ademeni spre sine sălbăticiunea. Lucru destul de greu, firește.

Din fericire există și sălbăticiuni al căror glas nu e prea greu de imitat, altele care, din curiozitate, din invidie sau chiar din gelozie dau buluc spre cel ce le cheamă. Chiar dacă chemarea nu imită perfect propriul lor glas.

Pseudovînătorul nostru se va mulțumi așadar, la început, cu cocoșelul de ieruncă ce vine furios spre a-și întîmpina „adversarul". E cel mai mărunțel, dar nu și cel mai puțin viteaz reprezentant al tetraonidelor ce sălășluiesc în munții noștri (frații lui mai mari fiind prea-cunoscutul cocoș de munte și aproape dispărutul cocoș de mesteacăn).

Să-i indicăm și de astă dată drumețului nostru un itinerar precis. Cu observația însă că ieruncii sau găinile de alun se găsesc încă pretutindeni prin munții noștri, cam pe acolo pe unde fagul se îngînă cu bradul și mai ales unde codrul de munte e întrerupt de poieniște însorite străjuite de alunișuri.

Turistul nostru va aborda de astă dată mult frecventata vale a Timișului, cam pe la mijlocul ei. Deci, cam pe la jumătatea drumului dintre Predeal și Dîrste-Săcele. Coborînd din tren la Timișul de Sus, o va lua la vale, coborînd la cel de Jos, o va lua la deal. În ambele cazuri doar vreo cîteva sute de metri. Apoi va intra pe una dintre văile ce duc spre poalele Postăvarului. Va pătrunde, să zicem, pe „Valea Cailor". „Arma" pseudovînătorului nostru va fi o pașnică fluierice. O fluierice făurită de el însuși, dintr-un picior de gîscă, după modelele ce se arată în poze. Deci o fluierice ca oricare alta — canalul dintre intrare și crestătură se astupă, cam pe jumătatea calibrului, cu ceară de albine, iar fluiericea trebuie să mai aibă încă un orificiu : unul mai lung decît crestătura obișnuită, tăiat pe partea dimpotrivă cu aceasta. Acest orificiu slujește la modularea tonului, lucru care se face alunecînd un deget de-a lungul lui. Încercați și vă veți convinge !

Pseudovînătorul va înainta deci pînă ce va ajunge acolo unde zgomotul marii artere nu se mai aude. Va ieși din potecă sau din firul văii și va urca nițeluș coasta, fie spre dreapta, fie spre stînga, pînă va da de niște luminiș sau aluniș străjuit de desimi și de codru de rariște. Apoi, după o nemișcare deplină de cel puțin zece minute, în care pacea trebuie să se instăpînească iarăși peste plai, va începe să cheme : Si — si — ri ! Si — si — si — ri ! Fluiericea o va acoperi în parte cu pumnul, pentru ca șuieru-i să nu fie prea strident, cu un deget plimbat peste orificiul cel lung va modula cît mai variat intonația... Va executa de două sau de trei ori „partitura", apoi va rămîne în deplină nemișcare și tăcere.

Cocoșelul — dacă se va găsi vreunul prin apropiere — va da buzna : fie în zbor, cu zgomotoase bătăi din aripi, fie pe jos, provocînd un zgomot cu totul în disproporție cu propria-i forță, prin covorul de frunze moarte, spre a-și înfrunta rivalul.

Dacă cocoșelul mișcă sau zburătăcește prin apropiere, e bine să îl lăsăm să se arate de bună lui voie. Dacă nu va face acest lucru nici după ce ne va fi pus răbdarea la grea încercare, îl vom provoca din nou. Dar de data aceasta cu o partitură șuierată foarte discret și cît mai în pumn. Căci acum, atent fiind, se lasă mai greu păcălit.

Venirea cocoșelului înfoiat și bătăios, asupra presupusului rival, e ceva de neuitat pentru inima oricărui iubitor al naturii. Iar această plăcere și-o poate procura oricine, aproape oriunde, pe la poalele munților noștri celor mari.

Condiția succesului este răbdarea și perseverența. Precum și dorința de-a „învăța" graiul acestor mîndre păsări, chiar din... ciocul lor.

Nic. A. STRĂVOIU

Venirea cocoșelului înfoiat și bătăios asupra presupusului rival e ceva de neuitat pentru inima oricărui iubitor al naturii.

O fluierice ca oricare alta, făurită de însuși pseudovînătorul nostru dintr-un picior de gîscă... Două modele vă stau aci la dispoziție.

MICROFOILETON

Poftiți la tîrguieli!

Avem magazine moderne, încărcate de mărfuri frumos ambalate, există și vînzători în halate vernil ori albe, casierițe cu mașini de calculat, responsabili politicoși, pungi de mase plastice sau de hîrtie care înlocuiesc excelent sacoșele etc., etc. Avem firme fluorescente, uneori chiar și vitrine cu o publicitate inteligentă. Remarcam la unele din ele, zilele trecute, mîna scenografului de profesie și a graficianului inspirat. Iar într-o bună zi am auzit cu emoție și următorul dialog :

— Din care vreți să vă tai ? Vă place mai gras sau mai slab ?

— Cum doriți dv. Ah ! ce grozav cîntăriți ! Vă mulțumesc.

— Și eu vă mulțumesc. Mai poftiți pe la noi.

Dar, ca să văd și să aud ceea ce am relatat mai sus, a trebuit să-mi părăsesc serviciul, într-o dimineață de toamnă însorită, sub pretext că mă duc la policlinică. Ce frumos e să-ți faci cumpărături între 9 și 11 ! De ce n-o fi aglomerație în alimentare ? După o scurtă meditație statistică, am găsit și răspunsul. Cine circulă prin magazine între aceste ore ? Probabil șugarii, preșcolarii neînscriși în termen, casnicele, bunicile cu tratamentul de spondiloză la zi, pensionarii, cei în deplasare care sosesc la 7 dimineața și zic că au ajuns cu rapidul de 12. Restul sînt în atelier, la slujbă, la universitate, la școală, în instituții etc.

La ora 15 însă, magazinele sînt luate cu asalt — bineînțeles numai acele pe care le nimerești deschise. Dialogurile se schimbă. O mică tîrgueală îți ia multe sferturi de oră pierdute în discuții nereproductibile. Un domn distins demonstrează unei doamne că în fața unei vînzătoare de magazin nu mai e necesară politețea și își aduc aminte reciproc de cei șapte ani de acasă. O vînzătoare e trimisă să studieze modul manierelor, iar alta reprofilată pe loc, pentru casierită la cinema. Dacă avem atîtea, de ce n-am avea și o mai bună organizare a orarului magazinelor ? Mai ales a celor alimentare. N-ar fi rău ca, prin rotație, să fie deschise pînă noaptea tîrziu, iar duminica, nu numai *Unicul*. Există un mare număr de cetățeni care, după șapte-opt ore de activitate intensă, nu-și mai pot permite să-și piardă timpul pentru cîteva amănunte casnice. De ce după nouă seara să nu-ți mai poți cumpăra pîine ori cafea ?

Există și magazine cu autoservire în care asiști la următoarea scenă : două vînzătoare ostenite servesc la patru cîntare, iar patru bărbați proaspăt rași, impasibili, păzesc hîrtia igienică, plimbîndu-se plictisiți printre borcane cu murături și sticle de Murfatlar. Ar trebui întocmit orarul magazinelor în așa fel încît, la orice oră și în orice zi să-ți poți cumpăra orice. Măcar în zona centrală a orașului. Dacă nu e personal suficient, să se mai ia dintre acei care se plimbă printre borcane și sticle. Nu de alta, dar lipsa de exercițiu fizic predispune la diverse maladii.

C. N. CONSTANTINIU

P. S. În ultima vreme nici „Unic"-ul nu mai e deschis duminica decît pînă la ora 13. Și încă ceva de remarcat : să te ferească Dumnezeu, dacă ești un pasionat al gingirliei, să nu te fi aprovizionat din timp cu stocul de cafea ce-ți este necesar duminică. După-amiază și seara nu mai ai de unde să cumperi nici o linguriță de cafea. Ești nevoit ori să te duci să-ți bei băutura preferată într-un local public, ori să te... reprofilezi pe ceai de tei.

cadran INTERNAȚIONAL

ÎN VITRINELE LIBRĂRIILOR ITALIENE

— corespondență specială pentru „Flacăra" —

Pe banderola care însoțește recenta apariție a romanului „Ion" de L. Rebreanu în limba italiană (sub titlul „La voce della terra" — glasul pămîntului) se menționează — cu majuscule — că el „rezistă confruntării cu cele mai bune romane ale literaturii mondiale contemporane". Afirmație care de altfel nu este singulară. Prezentînd cititorilor romanul lui Rebreanu, cu ocazia apariției sale în limba engleză, cronicarul de specialitate al ziarului „The Scotsman" îl caracteriza ca „un important roman, de talie europeană". Ca o recunoaștere a valorii romanului „Ion", acesta a fost inclus și va apărea în colecția de opere reprezentative editată de UNESCO.

Versiunea italiană a romanului — semnată de Giovanni Serra și apărută în excelente condiții grafice la „Edizioni Paoline" — beneficiază de sugestivele ilustrații ale lui Jules Perahim.

Tot în „Edizioni Paoline" (în colecția „I piu bei racconti") a apărut de curînd, mulțumită traducerii îngrijite și fidele a lui Mariano Baffi, „Bordeenii" a marelui scriitor român Mihail Sadoveanu.

Cităm din prezentarea lucrării : „Sadoveanu zugrăvește viața dură a satului românesc, fără a prezenta o imagine idilică a acestuia. De altfel, ca în majoritatea lucrărilor sale, cel mai mare scriitor român contemporan descrie obiceiurile poporului său, pasiunile sale violente, curajul și înțelepciunea sa, credința sa simplă și profundă, forța milenară cu care a înfruntat adversitatea și înălțarea sa fantastică, contactul viu, direct și profund cu natura..."

Două noi lucrări literare contemporane se adaugă așadar celor traduse pînă în prezent în țara lui Dante, oferind cititorului italian posibilitatea să cunoască mai bine valorile spirituale create de poporul român.

Niccolo BENINI

Roma — septembrie 1965

UNDE DAI...

Într-unul din numerele sale recente, revista „Life" a publicat un reportaj despre activitatea Ku-Klux-Klanului în S.U.A.

Aducerea în discuție de către acest săptămînal a unor aspecte ale rasismului, problemă politică gravă a Americii contemporane — fapt care constituie de altfel un eveniment cu totul ieșit din comun pentru publicația respectivă — s-a bucurat de un larg ecou.

Interesul cititorilor nu s-a îndreptat spre aspectele senzaționale legate de activitatea KKK — cum poate sperau editorii — ci spre primejdia pe care o prezintă dezmățul klansmenilor. Aceasta reiese foarte limpede din numeroasele scrisori primite de la cititori — mulți din afara granițelor S.U.A. — scrisori al căror conținut a fost redat într-un număr ulterior al revistei.

„Este interesant de comparat Ku-Klux-Klanul de astăzi cu rasiștii germani din anii 1930-1940" — scria de pildă A. J. Guest din Swanley (Anglia). „Consider — scria la rîndu-i C. C. Bokholm din Aarhus (Danemarca) — cel puțin straniu faptul că o astfel de organizație teroristă și criminală a avut permisiunea să-și desfășoare activitatea atîția ani".

Scrisorile primite de „Life" sînt, în esență, toate, o condamnare aspră a KKK-ului. „Cîndurile primitive, necivilizate ale KKK trebuie să fie eliminate din societatea umană civilizată" (Sudham Malhotra din Hounslaw-Anglia) ; „Am fost dezgustat să citesc declarațiile făcute de majoritatea dragonilor și magilor Ku-Klux-Klanului, despre care a scris revista dv." (A. B. Hendy din Port of Spain-Trinidad).

Fără să vrea însă „Life" a oferit cititorilor — datorită unei greșeli gazetărești — și un prilej de satisfacție. Este vorba de apariția pe copertă, alături de titlul „Recrudescența KKK", a încă unuia : „Căile societăților de maimuțe". Un cititor al revistei americane, J. H. Gille-jr. din Haga, scria pe marginea acestui fapt, nu fără ironie : „Dacă ați procedat așa intenționat, felicitări ! De fapt, indiferent de intenție, vă rog să primiți felicitări. Este o satiră mușcătoare și un joc de cuvinte foarte amuzant".

Editorii lui „Life" au scontat poate „să dea lovitura" din punct de vedere comercial, publicînd acest material. Dar, după cît se vede, efectul a fost cu totul politic.

Z. FLOREA

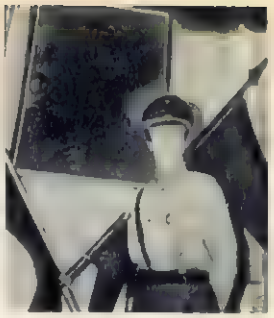

ADOLF AL II-LEA

De fapt nu-l cheamă Adolf, ci Björn. Björn Lundahl din Stockholm, Suedia. E în vîrstă de 25 de ani și de profesiune — închipuiți-vă — zugrav !

Priviți-l în fotografie : adoptînd chipul lui Adolf I, holbînd niște ochi timpi, eroul nostru poartă o șapcă cu însemnele SS, la gît crucea de fier, la șold pistolul automat, în dreapta drapelul cu zvastică, în stînga pe cel cu fasci...

La urma urmei, te și enervează atîta lipsă de originalitate. Führerașul acesta parcă s-ar fi născut cu ajutorul piombaginei după modelul neregretatului său predecesor. Numai mustăcioara nu a ajuns încă să-i crească.

Această lipsă de imaginație a ieșit la iveală la percheziția întreprinsă de poliție cu prilejul arestării celui ce se visa dictator al Suediei : portretele lui Hitler, zvastici, șepci cu cap de mort, tipărituri de propagandă din vremea celui de-al III-lea Reich, cămăși brune, arme albe și de diferite calibre... Dar nu numai formele, ci și conținutul activității bandei lui Lundahl poartă amprenta aceleiași lipse a oricărui spirit inovator. Din hîrtiile confiscate de poliție se dezvăluie că naziștii suedezi reluaseră fără nici un adaos sau diminuări vechile obiective ale lui Hitler : cucerirea puterii, desființarea democrației, lichidarea evreilor. Planuri detaliate prevedeau confiscarea averilor (binețelele, a celor ce se vor opune), modalitățile de ucidere în masă prin otrăvire și gazare ; s-a găsit chiar și planul unui crematoriu ce urma să fie construit la întreprinderea de oțelrisaj Loevsta din apropierea Stockholmului. Vedeți dar, numai lucruri vechi. Vechi de mai bine de douăzeci de ani.

De fapt, totul seamănă puțin a circ. A circ de prost gust — se înțelege — și de un caraghioslîc cam sinistru. Dar opinia publică suedeză nu s-a prea amuzat de spectacol. Iar poliția a trimis banda de naziști în fruntea cu „Adolf al II-lea" în fața justiției.

E. D.

DUPĂ „POP-ART", „OP-ART"-UL

Op-art (prescurtare a termenului de **optical art** — adică artă optică) sună cam în același fel cu **pop-art**, dar sensurile lor sînt foarte deosebite. Este tot o creație a unor artiști americani și constituie cea mai recentă invenție artistică a anului 1965. Dacă între artiștii americani nici cinci la sută nu au practicat **pop-art**-ul, nici noua „artă" nu are deocamdată prea mulți aderenți. Discuțiile în jurul ei sînt însă destul de ample și **optical art** este susținută și de unii oameni de știință — de la ale căror experiențe de altfel a și pornit.

În ce constă noua pictură ?

Este o artă geometrică, folosind planuri de diferite forme — cercuri, pătrate, triunghiuri, dreptunghiuri etc. — în care liniile drepte, ondulate, frînte, de variate grosimi, sînt orînduite astfel ca să producă efecte vizuale, dincolo de percepția obișnuită. Unele imagini sînt colorate mai viu, altele voit monotone, iar altele folosesc numai albul și negrul. Este o „pictură cinematică", adică sugerînd mișcarea și diferite jocuri coloristice.

Imaginile acestea dau într-adevăr o seamă de efecte optice, făcîndu-te să descoperi tonalități sau nuanțe neașteptate. Liniile și fîșiile radiale, paralele sau suprapuse, diferit colorate, se subțiază sau se îngroașă, producînd uneori efectul unor scînteieri, al unor luciri sau al unor „ape", cum produc mătăsurile „changeant" ori „moarate".

Efectele moarate (de la cuvîntul francez moiré, adică cu apă, cu aparență ondulată) produc ceva de miraj ; prin aceasta, promotorii noii picturi pretind a arăta ceea ce s-ar afla dincolo de ceea ce

Mișcarea de protest împotriva semnării tratatului japono-sud-coreean se desfășoară cu o vigoare mereu crescîndă în cele două țări. Astfel la Tokio (foto din stînga sus) peste 1 000 studenți au manifestat în fața reședinței premierului japonez în timp ce la Seul (foto din stînga jos) demonstrațiile nu sînt nici ele mai puțin violente. În imaginea de față un student este lovit de polițiști, iar membrii familiei sale încearcă zadarnic să-l smulgă din mîinile agresorilor.

Durerea care se citește pe fața acestor țărani sud-vietnamezi vorbește de la sine. Modestul lor cămin — ca multe altele — a fost mistuit de flăcări ca urmare a raidurilor teroriste ale intervenționiștilor asupra Vietnamului de sud.

De curînd a încetat din viață, la spitalul din Lambarène (Gabon), în vîrstă de peste 90 de ani, doctorul Albert Schweitzer, laureat al Premiului Nobel pentru pace. Om de știință, filozof și în același timp muzician înzestrat, Albert Schweitzer și-a dedicat cea mai mare parte a vieții sale nobilei opere de ușurare a suferințelor omenești, timp de peste jumătate de veac practicînd medicina în condițiile vitrege ale pădurilor ecuatoriale africane. El a fost de asemenea un înflăcărat luptător pentru pace.

percepem direct și în mod obișnuit. Ei susțin că aceste figuri geometrice, uneori asemănătoare cu tiparele sau „patronul" de croit, alteori cu diagramele mecanice, alteori cu spectral solar, ar releva elementele universului, de la atom la cosmos, descoperindu-ne ceea ce se află îndărătul percepției. Această artă, „impersonală și totodată universală", cum o definesc susținătorii ei, ar fi menită să corespundă realităților științifice cu care au a face cei care se ocupă de fizica nucleară, de radiațiile electromagnetice etc. Ei văd în liniile și coloritul „cinematic" al acestor imagini o apropiere a artei de știința vremii noastre și premisele unei dezvoltări estetice a principiilor optice.

Vizitînd laboratorul fizicianului Gerald Oster, care tocmai studia fenomenul optic el aparențelor „moarate", făcînd diferite desene — un negustor de artă i-a sugerat ideea că în cercetările sale se află surse noi pentru artă. Oster a devenit astfel teoreticianul noii picturi, susținînd că în viitor arta și știința vor putea fi mai strîns legate. Imaginile lui Oster au fost expuse la o galerie de artă din New York și au trezit interesul unor pictori ca Richard Anuskievici, Victor Vasarely, Julian Stanczak, Wolfgang Ludwig — în prezent promotorii „artei optice". Ei și-au găsit un înaintaș și s-au raliat în jurul acestuia. Este vorba de pictorul american de origine germană Josef Albers, în vîrstă de 77 de ani, și care încă de acum trei decenii pictase asemenea jocuri liniare ce produceau efecte optice, dînd o nouă „viață" percepției. Deși destul de monotone și mecanic compuse, picturile optice au deja „stiluri" diferite. Pe cînd imaginile lui Albers sînt considerate „senine", imaginile celorlalți sînt mai „agitate".

Noua „artă" este în curs de experimentare și constituire. Va avea mai multe șanse de dezvoltare decît cubismul și abstracționismul, unul aproape dispărut în pictură, celălalt aflat în declin ? Nu-i prevedem asemenea șanse, deoarece este un produs mai mult mecanic, în care contribuția artistului rămîne neînsemnată, nu are nimic personal și — cel puțin deocamdată — nu comunică valori spirituale, fără de care arta nu își atinge scopul. Cunoașterea „științifică" pe care o oferă în prezent nu depășește cercetările de laborator optic. Însuși „mirajul" lui op-art este foarte restrîns, față de operele marilor coloriști care au făcut o artă pentru suflet și nu numai pentru ochi.

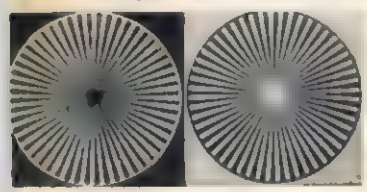

„Pictură cinematică" de Wolfgang Ludwig, în original, în alb și negru.

Petru COMARNESCU

SURPRIZELE „PIEȚEI COMUNE"...

Scrutînd viitorul, în timp ce vegheau la nașterea în dureri a Pieței comune, nici măcar uraitoarele nu ar fi putut prezice ceea ce s-a întîmplat...

Un ziar belgian înșiruia recent, pe două coloane, un număr de 21 de jafuri cu mîna armată, plus o serie întreagă de „deschideri" de case de bani de către profesioniști ai gurii de lup. Valoarea totală a prăzilor — din noiembrie 1964 și pînă de curînd — se ridică la 15 milioane de franci belgieni. În răstimpul acesta poliția belgiană n-a reușit să prindă pe nici unul din făptuitori. Concluziile : 1) agresorii fiind de regulă mascați, cei mai ades victimele n-au putut da semnalmentele precise ; 2) ceea ce s-a putut constata este suficient pentru a se lua în considerare ipoteza că în Belgia operează două sau mai multe bande ; 3) cum semnalmentele care au reușit a fi totuși sesizate nu au corespuns elementelor adunate în fișierele poliției (în cele mai multe cazuri remarcîndu-se faptul că jefuitorii își amenințaseră victimele cu „accent francez"), anchetatorii își pun întrebarea dacă nu cumva autorii „hold-up"-urilor provin din afara Belgiei.

În disperare de cauză, autoritățile au aplicat noi „măsuri preventive", organizînd patrule înarmate, mai ales spre sfîrșitul zilei — ora de predilecție a agresorilor — în vecinătatea magazinelor de bijuterii, sucursalelor de bănci, agențiilor de schimb de devize, a birourilor de poștă. Dar, concentrîndu-se în acest fel, polițiștii neglijau alte sectoare în care delincvența, nesupravegheată, a înregistrat o creștere îngrijorătoare.

Cum nici aceste patrule n-au reușit să vină de hac bandelor de jefuitori, s-a ajuns la o stupefiantă concluzie : existența unei „Piețe comune a gangsterismului" care, culmea paradoxului, își are nu numai izvor de inspirație în tratatul de la Roma care a pus bazele Comunității Economice Europene, dar și „condiții de lucru" facilitate de prevederile tratatului. Într-adevăr, acesta prevede o „liberă circulație" de capitaluri și servicii, dar și libertatea de tranzit și de stabilire într-o țară sau alta. Și astfel, lumea interlopă, fie ea pariziană, bruxelleză, romană sau renană, a știut să tragă profit din această situație, adaptîndu-se cerințelor „integrării" — la urma urmei, tot... economică și aceasta.

Statisticile au înregistrat o creștere paralelă a numărului de jafuri și alte delicte atît în Belgia, cît și în Italia, Franța etc. Ceea ce confirmă bănuielile autorităților belgiene cu privire la existența unei „Europe a celor 6" pe planul gangsterismului. Pentru a pune capăt acestei situații unii au propus să fie din nou coborîte, măcar pînă la jumătate, barierele vamale între „cei 6". Dar exegeții „Pieței comune" au răspuns că așa ceva nu poate fi conceput, căci s-ar nărui întregul mecanism al acestui organism. Și între timp, peste granițele „celor șase" trec într-un sens sau altul bandele de jefuitori...

E. MIRONESCU

CINE CU CINE?

Campania electorală din Republica Federală Germană riscă să agraveze divergențele anglo-vest-germane nu numai din cauza atacurilor fostului cancelar Adenauer la adresa politicii externe engleze, ci și ca urmare a folosirii Angliei ca instrument al disputei dintre partidul guvernamental creștin-democrat și partidul de opoziție social-democrat.

Organizația bavareză a partidului guvernamental a adoptat drept laitmotiv al campaniei „stabilitatea mărcii". Propagandiștii creștin-democrați subliniază în public că marca vest-germană ar putea avea soarta lirei engleze dacă la putere ar veni partidul social-democrat. De ce ? Pentru că slăbirea lirei s-a produs în condițiile deținerii puterii în Anglia de către un guvern laburist, adică de către „socialiștii" englezi. „Marca cea puternică sprijină lira engleză cea slabă — se spune într-o reclamă electorală publicată în ziarele bavareze — dar în Anglia domnesc socialiștii. Ce se va întîmpla dacă la noi vor veni socialiștii la putere ?"

Muniția scoasă din „arsenalul englez" al armatei electorale vest-germane se dovedește pe atît de inepuizabilă pe cît este de contradictorie. Serviciile centrale de propagandă creștin-democrate au difuzat un manifest cuprinzînd o fotografie și un text. Fotografia reprezintă pe regina Angliei și pe soțul ei, ducele de Edinburgh, discutînd cu președintele vest-german Lübke și soția sa. Textul care o însoțește are titlul : „Regina este cu noi" și caută să sugereze că monarhul englez a venit în Republica Federală Germană numai din cauză că Adenauer și Erhard „au luptat pentru securitatea țării, împotriva opoziției socialiste".

Nu este lipsit de savoare faptul că riposta cea mai rapidă și severă au dat-o nu ziarele laburiste engleze, ci organul conservator „Daily Telegraph", care se întreabă cu o nedumerire prefăcută : cum se face că creștin-democrații cred că-și pot adjudeca monarhul englez respingînd în același timp lira sterlină ? „Daily Telegraph" consideră că autorii acestei propagande dau dovadă de „impertinență" și că în cadrul campaniei electorale „social-democrații au manifestat mai mult bun-simț". Iată așadar un prim rezultat al felului cum desfășoară campania creștin-democrații din R.F. Germană : conservatorii englezi au ajuns să se situeze pe o platformă comună cu social-democrații vest-germani. Ar fi interesant să se afle părerea laburiștilor. Nu cumva vor intra în coaliție cu partidul lui Adenauer ? N-ar fi exclus, doar acesta din urmă se dă drept principalul salvator al lirei engleze !

N. LUPU

DISPUTĂ REGALĂ

La palatul regal din Atena soluționarea crizei este așteptată cu nerăbdare nu numai din motive strict politice. Datorită evenimentelor, regina Anna Maria nu a putut fi sărbătorită cu fast în momentul împlinirii a 19 ani. În același timp, fizica regelui, care are exact vîrsta... crizei guvernamentale, nu poate fi botezată încă datorită faptului că nu se pot organiza ceremoniile publice prevăzute în protocolul regal.

În timp ce în culisele vieții politice din Grecia continuau încercările de a se găsi o formulă guvernamentală viabilă s-a auzit un glas care a adus elemente noi în discuția opiniei publice. Este cel al prințului Petros, vărul regelui Constantin. Din Paris el a expus unui corespondent al ziarului „To Vima" considerațiile sale asupra evenimentelor din Grecia. El a declarat că „ceea ce se întîmplă în prezent în Grecia constituie o îndepărtare de la Constituție și tradiția parlamentară". Prințul a subliniat că, după părerea lui, „este neapărat necesar să se revină la funcționarea normală a vieții parlamentare" și a amintit cuvintele regelui George I : „În cazul unei ciocniri, regele trebuie să fie acela care să cedeze și nu națiunea".

Declarațiile lui au avut un larg ecou în rîndul opiniei publice din Grecia, datorită faptului că prințul se află pe locul patru în ordinea succesiunii la tronul țării. În anumite cercuri politice el este apreciat drept un liberal. Deși s-a ținut departe de evenimentele politice din Grecia, prințul Petros și-a manifestat întotdeauna „o puternică antipatie față de regina-mamă Frederika" (France Presse).

Prezenta luare de atitudine a prințului nu este prima manifestare de acest fel. Cea dintîi a avut loc la 4 octombrie 1964. În afara unor critici la adresa casei domnitoare, el a mai contestat validitatea modificărilor aduse Constituției în privința succesiunii la tron. (Datorită acestor schimbări la tron putînd să succeadă și fetele nu numai băieții — prințul Petros a fost trecut pe locul al patrulea). La 28 iulie a.c. el a afirmat că palatul a dat sfaturi proaste pentru soluționarea crizei politice ; acest fapt ar fi fost în avantajul forțelor reacționare ale țării.

Deocamdată este dificil de apreciat care vor fi consecințele practice ale luării de atitudine a prințului. Nu se poate ști încă dacă cei ce-l susțin sînt dispuși să meargă prea departe pentru traducerea în viață a planurilor sale.

Eugen PHOEBUS

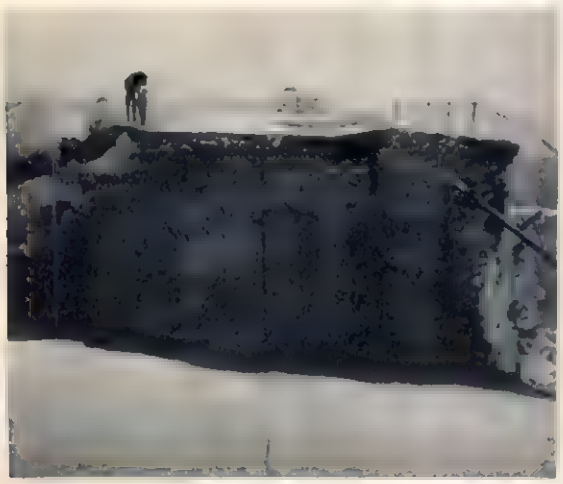

Dezastrul provocat de ploile și inundațiile din ultimul timp a surprins numeroase regiuni din Italia, pagubele produse fiind foarte mari. Imaginea înfățișează un pod prăbușit la Prima Porta, o suburbie a Romei.

Tineri arheologi, francezi și străini, efectuează în aceste zile la Paris săpături pentru descoperirea unor vestigii merovingiene și galo-romane. Locul cercetărilor : piața din fața celebrei catedrale Notre Dame.

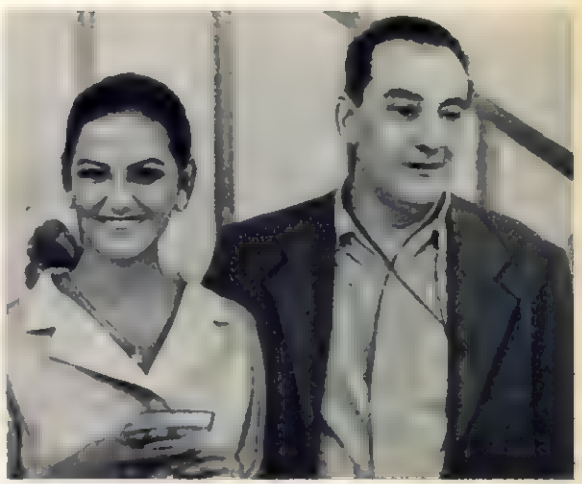

Recent s-a încheiat la Veneția Festivalul internațional al filmului, ediția 1965. Marele premiu — Leul de aur — a fost acordat filmului italian „Stelele din Ursa Mare", în regia lui Luchino Visconti și având ca protagonistă pe Claudia Cardinale (ambii în fotografie).

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 32. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Vlad MUȘATESCU. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41.505

Consumaţi
deliciosul

SUC DE FRUCTE PASTEURIZAT

CONŢINE: VITAMINELE A, C, B_1 ŞI B_2, ZAHARURI, ACIZI ORGANICI, SĂRURI MINERALE ŞI ALTE SUBSTANŢE CU BOGATE VALORI ALIMENTARE ŞI TERAPEUTICE.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

38

EXCURSIE ÎN UNIVERS

La cumpărături prin țară

ÎN „INFERNUL VERDE" PE URMELE LUI RAYMOND MAUFRAIS

Anul XIV nr. 38 (538) — 18 septembrie 1965

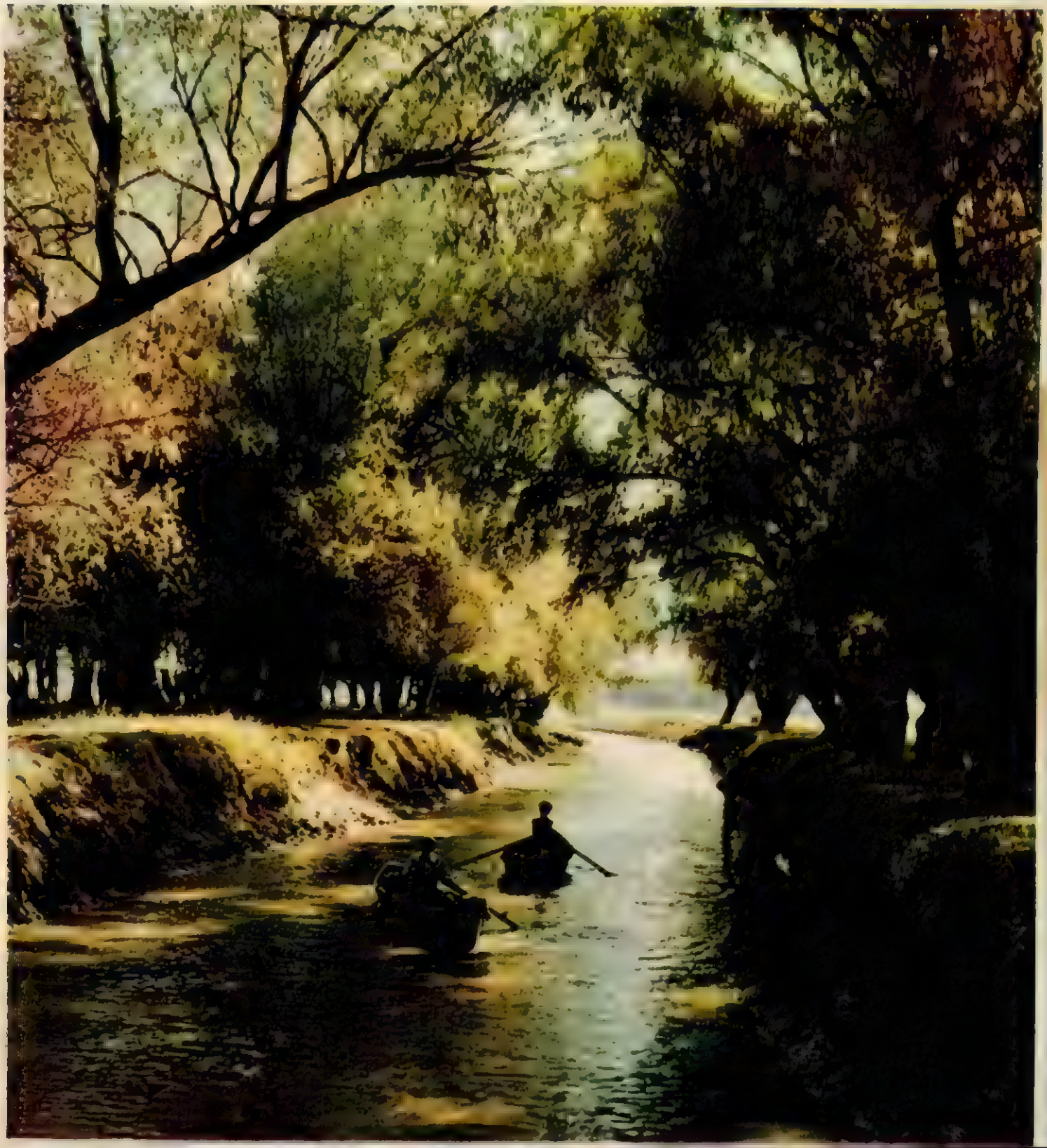

Anul de învățămînt care s-a deschis a coincis și de data aceasta cu darea în folosință a numeroase școli noi. Iată în fotografia noastră nouă școală generală cu 24 săli de curs din cartierul Berceni-Sud din București.

ZILE DE SEPTEMBRIE

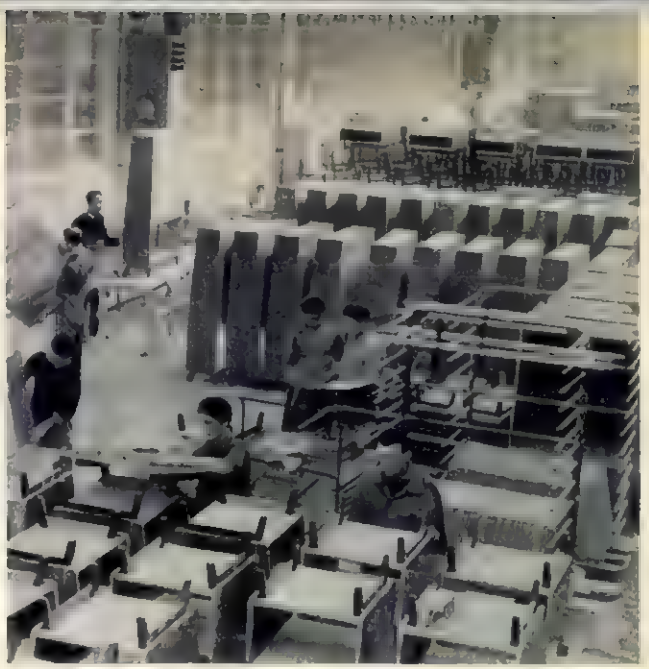

Cu prilejul dezbaterilor cifrelor de plan pe 1966, la Combinatul de industrializare a lemnului din Pitești — unitate nouă și modernă de valorificare superioară și complexă a materiei lemnoase — vorbitorii au insistat asupra măsurilor ce trebuie luate pentru realizarea planului pe anul în curs la toți indicatorii, pentru atingerea parametrilor proiectați la cele nouă fabrici ale combinatului. Potrivit prevederilor, producția globală crește în anul viitor cu 26,81 la sută, producția marfă cu 23,64 la sută, iar indicele productivității muncii cu 20,20 la sută.

La Luduș s-au produs zilele acestea primele cantități de zahăr din producția anului 1965. Zilnic sute de vagoane, camioane și remorci descarcă în silozurile fabricii munți de sfeclă de zahăr.

Pregătirea terenului în vederea însămînțărilor de toamnă la Cooperativa agricolă de producție din comuna Acățari, regiunea Mureș-Autonomă Maghiară.

Combinatul chimic din Tîrnăveni fabrică peste 40 de produse de cea mai mare importanță pentru economia noastră. Dintre acestea, locul întîi îl ocupă carbidul. Pînă la 1 septembrie 1965 combinatul produsese peste plan 1 630 tone carbid.

VIZITA ÎN R. P. BULGARIA A DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI GUVERNAMENTALE A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

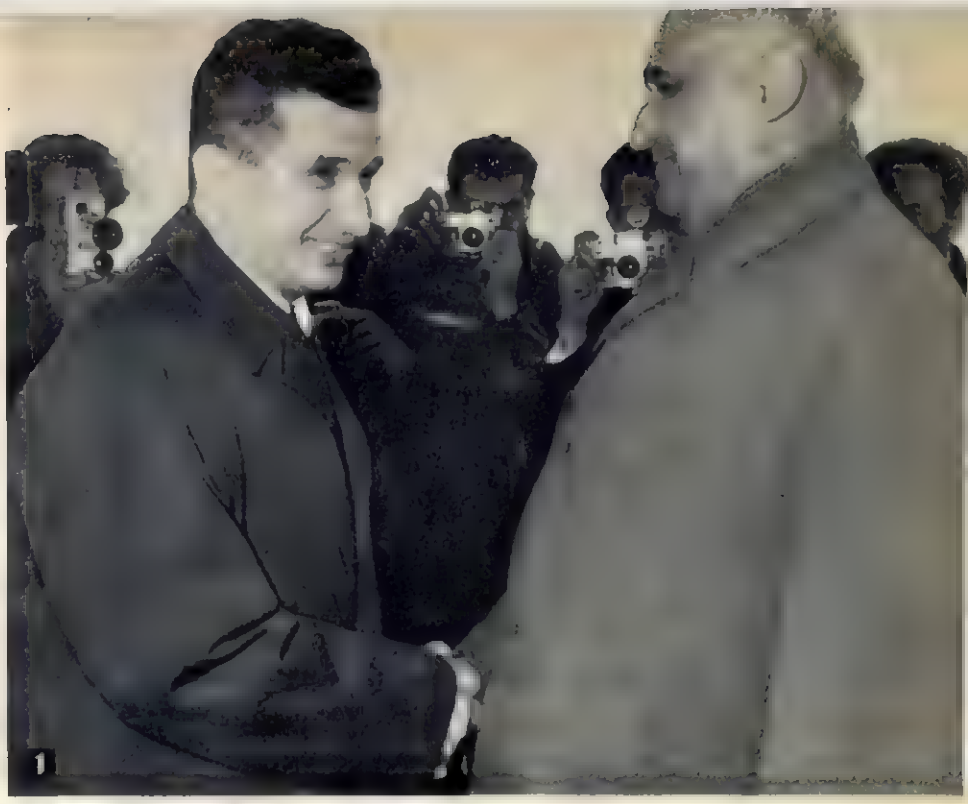

La invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar și a Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Bulgaria, delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a făcut o vizită oficială în R. P. Bulgaria.

În pagina de față prezentăm cîteva imagini din timpul vizitei.

1 Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov pe aeroportul din Sofia.

2 În timpul convorbirilor.

3 La Combinatul metalurgic Kremikovți.

memento

muzica

■ **Simbătă — 18, duminică — 19 septembrie.** La Ateneu — preludiu la stagiunea simfonică : Filarmonica „George Enescu", dirijorul Mircea Basarab și pianistul maghiar Gabor Gaboș vor interpreta un program „omagiu lui George Georgescu" : Richard Strauss, Franz Liszt, Johannes Brahms.

■ **Marți — 21, miercuri — 22, joi — 23 septembrie.** Teatrul de operă și balet își deschide stagiunea cu doi oaspeți de la Scala: soprana Virginia Zeani și soțul ei, basul Nicola Rossi Lemeni. Virginia Zeani va cînta în „Boema" de Puccini și „Traviata" de Verdi, iar soțul ei în „Boris Godunov" de Mussorgski.

De origine română, soprana Virginia Zeani a făcut, peste hotare, o carieră răsunătoare. „Cea mai bună Traviată a Scalei", în stagiuni trecute s-a întîlnit la Viena cu bagheta lui Herbert von Karajan ; pentru o carte de vizită, e suficient ! Soțul ei, Nicola Rossi Lemeni (născut la Constantinopol), e celebru pentru stilul său spiritual în interpretare, pentru repertoriul vast și pentru volumele sale de poezii.

Virginia Zeani

televiziune

Sorina Dan

DUMINICĂ, 19 SEPTEMBRIE. O inițiativă lăudabilă : transmisia părții a II-a a Concertului simfonic al Filarmonicii „George Enescu". În program „Simfonia a III-a" de Brahms, dirijată de Mircea Basarab (în jurul orei 12.15) ■ Fotbal : transmisia de la Praga a meciului mult așteptat Cehoslovacia-România. În pauză — cîntă Sorina Dan și duo Villa Bianca (16.30) ■ Încă o dată opereta „Vînzătorul de păsări". În distribuție : Ion Dacian, Nae Roman, Marica Munteanu, Cleopatra Melidoneanu ș.a. Doar pentru iubitorii genului (20 00).

LUNI, 20 SEPTEMBRIE. Artiști străini participanți la al III-lea Festival internațional al teatrelor de păpuși și marionete (20.00) ■ Filmul iugoslav „Hanka" (20 45).

MIERCURI, 22 SEPTEMBRIE. „Asta-i tot ce s-a întîmplat". Comedie muzicală engleză cu un subiect destul de banal dar cu mulți cîntăreți tineri și simpatici, mai ales Tommy Steele, și cu melodiile inspirate ale lui Philip Green (20 35).

JOI, 23 SEPTEMBRIE. Vitrina literară cuprinde, printre altele, două ecranizări : „Risipitorii" de Marin Preda, în adaptarea autorului, și „Clopotele din Basel" de Aragon (20.00).

VINERI, 24 SEPTEMBRIE. Din nou artiști străini participanți la Festivalul internațional al teatrelor de păpuși și marionete (21.30) ■ Bine reprezentată în această săptămînă, arta lirică vocală mai furnizează subiectul unei emisiuni : „Din păsările unei cameriste". Interpreții principali ai „aventurii" vor fi Iolanda Mărculescu, Traian Popescu, Ladislau Konya, Elena Botez ș.a. (22.30).

SÎMBĂTĂ, 25 SEPTEMBRIE. Continuarea filmului polițist german „Urmele duc la al 7-lea cer" (21.00) ■ Întîlnire cu... melodiile compozitorului N. Kirculescu. Cînd retrospectivele umoristice cedează locul celor muzicale... (22.10).

cartea

■ Cunoscutul scriitor sicilian Danilo Dolci scrie, împreună cu Franco Alasia, o nouă carte : un studiu amplu despre structura socială a Siciliei, bazat pe un bogat material documentar.

■ Truman Capote, unul din prozatorii americani de seamă, a terminat un nou roman — de 600 pagini — la care a lucrat timp de cinci ani. Titlul romanului nu este încă fixat.

■ În colecția franceză „Que sais-je ?" a apărut studiul **Scriitori americani de azi** de Pierre Dommerques. Volumul prezintă numai scriitori afirmați după 1940 și principalele tendințe ale literaturii americane.

■ **Oameni din Milano**, ultima culegere de nuvele a scriitorului italian Giovanni Testore, prezintă o frescă neorealistă a mahalalelor orașului Milano, viața plină de greutăți a celor nevoiași. Volumul a fost tradus recent în editura franceză „Gallimard".

■ În editura franceză „Marabout" a fost tipărit primul volum al **Istoriei mondiale a artelor**. Lucrarea va avea șase volume.

■ După vol. I de **Opere**, după cele două volume de **Poezii populare ale românilor** (editor Gh. Vrabie), Editura pentru literatură anunță apariția **Scrierilor în proză** ale lui V. Alecsandri în limba maghiară (traducător Höllö Karoly), a **Chiriței în Iași** și a **Fîntînei Blanduziei** în colecția Bibliotheca pentru toți, ca și a ediției a II-a a **Vieții lui Vasile Alecsandri** de G. C. Nicolescu (e de sperat, mai puțin prolixă și într-un limbaj mai limpede).

■ Editura U.C.F.S. scoate de o vreme o serie de cărți utile turiștilor. Între acestea : **Prin Moldova de sub munte** de C. Mătasă, **Valea Cernei** de Zeno Oarcea, **Paring-Șureanu** de N. Popescu și altele. Publicînd asemenea lucrări, atenția ar trebui îndreptată în special către latura funcțională, spre evitarea banalului, către o expresie literară ceva mai bine strunită.

■ După **Fotbal și fotbaliști pe diferite meridiane** (repede epuizată) C. Teașcă vine în fața cititorului cu o nouă carte : **Fotbal la poalele Cordilierilor** — o instructivă trecere în revistă a șapte ediții ale campionatelor mondiale de fotbal, cu accent special asupra celui desfășurat în Chile.

■ O carte interesantă : **Hormonii și viața** de acad. prof. dr. Ștefan Milcu și dr. Alexandru Lungu (Editura științifică).

■ De asemenea **Geobotanica**, semnată de E. Pușcariu-Severeanu și A. Popova-Cucu (aceeași editură)

■ Două romane de aventuri în colecția „Aventura" a Editurii tineretului : **Salcia supărată** de Ștefan Luca și **Cercul magic** de N. Mărgeanu. Este un sector în care ștacheta se cuvine a fi ridicată ceva mai sus și autorii îndemnați să se „aventureze" peste, nu pe sub ea. Altfel, mai bine traducem. Același lucru și în legătură cu preocupările similare ale Editurii militare și ale altora.

cinema

■ Eveniment cinematografic : filmul regizorului american Larry Peerce **Un cartof, doi cartofi**, o puternică dramă socială în care sînt evidențiate, cu multiple nuanțe psihologice, urmările nefaste ale segregației rasiale. Recomandăm cu căldură acest film. Protagonista, Barbara Barrie, a obținut la Cannes, în 1964, premiul pentru cea mai bună interpretă feminină.

■ O impresionantă realizare actoricească : Paul Newman în filmul **Cineva, acolo sus, mă iubește** (titlul original este cam greu de tradus). Biografia fostului campion Rocky Marciano, povestită, cu un acut simț al realității,

Paul Newman

de regizorul american Robert Wise.

■ Direcția difuzării filmelor ne răsfață cu premiere selecționate cu grijă. După filmele amintite mai sus, încă unul nou : **Un dans etern**, realizare a lui Tamás Banovich (R. P. Ungară). Prezentat la Cannes în acest an, filmul a atras atenția asupra sa nu atît datorită subiectului și transpunerii lui cinematografice, cît, mai ales, prin armonia subtilă dintre muzică, mișcare și culoare.

■ Cinematograful sărbătorește și el, în felul său, cel de-al III-lea Festival internațional al teatrelor de păpuși și marionete : în sala „Doina" — un program de filme de păpuși și marionete ; prin unele pelicule putem pătrunde și în culisele artiștilor minuitori.

■ Omagiu lui Vasile Alecsandri, de la a cărui moarte s-au comemorat de curînd 75 de ani : o vorbă de documentarul **Mirceștii în pastel**, realizare a Studioului „Al. Sahia". Destul de ferit de pericolul descriptivismului dulceag.

■ Cu cîtva timp în urmă se făcuse o încercare bună, un mic început de specializare a cinematografelor : la „Carpați" întîlneam filmele de care ne era dor, filme de valoare, văzute cu cîțiva ani în urmă. După o perioadă de bîjbîială, cinematograful și-a schimbat „profilul" : acum găzduiește premiere (ce-i drept, bune). Totuși, care va fi soarta lui ?

■ Pentru prima oară pe ecranele noastre : Corinne Marchand, Jean-Pierre Cassel (**A trecut o femeie**), Ugo Tognazzi (**Marșul asupra Romei**). Am citit, am auzit multe despre ei. Acum îi vedem. Cel puțin pe ultimii doi nu-i vom putea uita ușor.

teatru

■ **Premieră pe țară** la Teatrul național din Craiova cu piesa clasicului sîrb Drzici : **Dundo Maroje** (în versiune românească : „Aurul frumoasei curtezane"). Piesa a căpătat culoare și mai ales ritm, un ritm susținut care a solicitat intens actorii, cei mai mulți dintre ei realizînd personaje reușite. Un succes al regizoarei Georgeta Tomescu. Interpreți : Ovidiu Rocoș, Leni Pințea, Hamdi Cerchez, Vasile Dogaru.

■ **La Craiova** încep spectacolele Teatrului național din Cluj în turneu : **Constructorul Solness, Fii cuminte, Cristofor, Nimic nu se pierde, dragul meu, Fizicienii.**

■ **Simple coincidențe** de Paul Everac — o vibrantă dezbatere închinată omului — în repetiție pe scena Teatrului din Satu-Mare.

■ **G. Calboreanu** a fost invitat să-l înfățișeze — în reprezentație — pe Vlaicu Vodă și pe scena Teatrului de stat din Constanța.

■ **Păpuși..., păpuși...** Din programul săptămînii viitoare vă recomandăm : **Hop-top, omulețul desenat** (excelent spectacol pentru copii dat de Teatrul central de păpuși din Sofia) ; **Divina comedie** de Stock (fantezie bogată în umor) și **Mister Twister** de Marșak, spectacole ale Teatrului de păpuși din Moscova ; o reprezentație de folclor indian dată de teatrul din Udaipur ; scenete pentru copii — de inspirație contemporană — jucate de Teatrul de păpuși și umbre din provincia Hunan, R. P. Chineză ; **Ubu — rege**, adaptare după celebra piesă a lui Jarry în premiera Teatrului de marionete din Stockholm. Dintre concurenții români se vor prezenta în fața juriului : Teatrul de păpuși din Timișoara cu **Antropomorfism** și cel din Oradea cu **Pasărea albastră.**

discul

Despre cîntecele celui de-al III-lea Festival de muzică ușoară românească de la Mamaia — august 1965 — ați citit în presă (ca și despre premiile acordate). Emisiunile speciale și repetate (poate chiar prea repetate) ale Radioteleviziunii ne-au dat prilejul de a le asculta de nenumărate ori. Discul își face și el datoria față de iubitorii muzicii ușoare. Spre deosebire de anul trecut, Electrecordul a înregistrat piesele selecționate pentru festival pe șase discuri de format mic. Poate că-i mai bine, să le ascultăm, deci, în ordinea catalogului :

■ EDC-609. „N-am știut să te păstrez" de N. Demetriad-M. Dumbravă. Cîntă Ilinca Cerbacev (laureată a Mamaiei — 1965). Să reținem textul ! Citățm din refrenul, relust și de un grup vocal... „da-pad-pad-da, da-pad-pad-da, Tu-i-uaaa" (de două ori) ! ! ! Prin restul cîntecului mai există și unele cuvinte...

■ EDC-609. „Cînt de dragul cui mi-e drag" de A. Giroveanu-H. Negrin. Un twist frumos cîntat de Horia Moculescu (îl preferăm în calitate de conducător de orchestră). Melodia se reține, o puteți cînta și dumneavoastră. N-a fost premiată ! Despre textul, sub orice nivel, nu mai zicem nimic ; s-a zis destul — inclusiv în cronica festivalului, apărută în „Flacăra". Dar se poate îngîna și fără cuvinte.

■ EDC-609. „Cu tine" de V. Veselovschi-A. Storin (Premiul Radioteleviziunii). Compus cu inspirație, acompaniat excelent, cîntat de Margareta Pîslaru pe un ton poate puțin prea plîngăreț (laureată Mamaia—1965).

■ EDC-609. „Mureșeanca" de George Grigoriu-A. Grigoriu și R. Iorgulescu. Un twist-shake ca la noi... ca la Oaș, îndrăcit, de mare tensiune. Cîntă Aurelian Andreescu (laureat și el) care, pe alocuri, îl vizitează pe Elvis Presley.

■ EDC-610. „Într-o zi" de Edmond Deda-A. Storin. Un slow-rock frumos orchestrat. Melodie Cîntă Constantin Drăghici (premiul pentru cea mai bună interpretare — Mamaia 1965). „Te iubesc" de Radu Zaharescu-C. Rădulescu (drăguț !), „Seri la malul mării" de Sile Dinicu-A. Feles și „Ce știi tu" de Radu Șerban-M. Maximilian.

În concluzie : Multe cîntece, încercări de diversitate, pe ici-colo puțină melodie și mai puțină inspirație, textele — o veșnică problemă.

Un lucru bine chibzuit : nu s-a acordat Marele Premiu.

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

AM AUZIT SPUNÎNDU-SE NU O DATĂ: DACĂ VREI SĂ FACI CUMPĂRĂTURI BUNE, DĂ O FUGĂ PÎNĂ LA ORADEA (DOAR DOUĂ CEASURI CU AVIONUL!?!).

DACĂ ȚII SĂ CUNOȘTI MAGAZINE MODERNIZATE INTELIGENT ȘI O DESERVIRE CIVILIZATĂ, MERITĂ SĂ TRECI ȘI PRIN ORADEA.

DACĂ VREI SĂ VEZI FEMEI ÎMBRĂCATE CU GUST, PLIMBĂ-TE ÎNTR-O DUPĂ-AMIAZĂ PE CALEA REPUBLICII DIN ORADEA.

AM TRECUT DECI PRIN ORADEA.

CU MATERIALUL DE FAȚĂ ÎNCEPEM ASTFEL UN CICLU DE ANCHETE PE PROBLEME COMERCIALE, ÎN DIVERSE ORAȘE ALE ȚĂRII.

LA CUMPĂRĂTURI PRIN ȚARĂ (I)

O cofetărie nouă, o ambianță tinerească, un servicin ireprosabil, dar orășenii se hotărăsc cu greu să vină la cofetăria „Transilvania". De ce oare ?

Există, în plin centrul Oradiei, o interesantă construcție comercială, cunoscutul pasaj „Vulturul Negru". Din păcate, el a fost neglijat în ultima vreme și folosit mult sub posibilitățile sale : magazine cenușii, vitrine sărăcicioase, pereți degradați. Pe cînd renovarea și valorificarea sa intensă ?

„Noi credem că..."

— Mai bine de 38% din magazinele noastre sînt noi construite sau modernizate — ne spune tov. *Ion Deac*, vicepreședintele Sfatului popular orășenesc. Și nu uitați că pe artera comercială principală a orașului — Calea Republicii — nu s-a putut realiza nici o construcție nouă, că au trebuit să fie comasate micile prăvălii — uneori și cîte șase la un loc — pentru a asigura un spațiu adecvat cîte unei noi unități, că pe str. V. Alecsandri erau niște vechi magherniță folosite ca depozite, care au trebuit complet transformate... În condițiile acestea s-a putut face față ritmului creșterii volumului de mărfuri vîndute prin comerțul de stat — o consecință a ridicării nivelului de trai al populației — volum care a crescut între 1960 și 1964 cu 44,4%...

— E drept, sîntem niște răsfățați — recunoaște gospodina *Suzana Boroș* — noi cei ce locuim în centru. La fiecare pas, un alt magazin și destul de bine aprovizionat. Dar în cartierele mai îndepărtate situația se cam schimbă : în Velența sau în Ioșia te întîlnești mai des cu bufete decît cu „Alimentare", iar acestea nu sînt niciodată deschise la orele cînd muncitorii merg spre fabrici și ar dori să-și cumpere cîte ceva...

— Magazinele sînt pline cu mărfuri, acesta-i adevărul — ține să precizeze deputata *Vera Balogh*. Dar nu știu cum se face că adeseori exact articolul care îți trebuie lipsește : dacă ai trecut de măsura 48, poți spera cu greu să găsești vreo jachetă sau un pulover ; dacă ai copii ce nu au împlinit încă vîrsta școlară, e puțin sigur că le găsești pantofiorii dorîți...

— Oradea noastră are un stil urbanistic al ei, o eleganță și o armonie specifică — adaugă tov. *Ecaterina Mihai*, directoarea teatrului de păpuși din localitate. Magazinele au obligația să contribuie la aceasta ; știți doar : ele sînt obrazul orașului, cartea lui de vizită. E o reală plăcere să-ți faci cumpărăturile în marele magazin alimentar cu autoservire din pasajul „Vulturul Negru" : este bine aprovizionat și înfrumusețat prin panouri decorative de excelentă calitate artistică. În general, vitrinele noastre nu-ți violentează privirea prin arbitrara lor alcătuire, dar multe din ele mi se par încă prea aglomerate, prea încărcate cu tot ce e înăuntru „viu și natural", și nu sînt legate între ele printr-o concepție unitară. Au mai apărut pe străzi, pentru a delimita micile teritorii de pe trotuare ale cofetăriilor, niște imense vase cu flori, din ciment împănat cu bucățele de piatră, care mi se par monstruoase. Sînt greoaie, inestetice... Cînd o să fie schimbate oare ?

Sînt lucruri interesante de văzut pe aici.

Am rămas deci mai mult la Oradea.

O discreție... neavenită

Încă din avion, un călător bucureștean pe care treburile îl aduc mereu prin Oradea m-a informat despre virtuțile de gazdă ale complexului „Transilvania" : o masă excelent pregătită și servită, la restaurantul „Transilvania" ; un mic dejun oferit la moment, la braseria „Transilvania" ; o neîntrecută „șuhaidă" din ciocolată, la cofetăria „Transilvania". Călătorul urmează sfatul, se bucură de tot ce poate oferi ca ospitalitate civilizată și confort complexul acesta proaspăt renovat din temelii și constată, cu stupoare, că... localnicii îl ocolesc.

La ora prînzului, în afara turiștilor, restaurantul e gol.

Cofetăria începe să se populeze doar spre seară.

Și, în acest timp, vizavi, la restaurantul „Oradea", într-un fum gros să-l tai cu cuțitul, mesele sînt toate pline. Deși acolo podelele scîrțîie, scaunele la fel, perdelele sînt găurite, afișiate și atîmă neglijent la ferestre, iar muzicanții — îmbrăcați fiecare în „stilul" lui — cîntă asurzitor. Deși prețurile sînt *exact* aceleași ca și la distinsul (și cu o muzică bună !) restaurant „Transilvania", la „Oradea" e veșnic plin, în timp ce la „Transilvania" sala de mese e goală. La cofetăria „Crișul Repede" lumea așteaptă în picioare să se mai elibereze vreo masă. Și, în acest timp, la cofetăria „Transilvania", înzestrată cu mobilier nou, cu lampadare ce luminează discret, cu un personal amabil (salariatele sînt toate fete tinere, recent ieșite din școlile de calificare), găsești doar cîteva mese ocupate.

De ce oare ?

— Nici noi nu reușim să înțelegem de ce — ne răspunde tov. *Tiberiu Frater*, directorul T.A.P.L.-Oradea. Poate pentru că oamenii sînt învățați cu vechile localuri, care le sînt familiare, poate că încă nu s-au deprins — după ce complexul a fost aproape un an închis pentru renovare — să vină iarăși spre „Transilvania"...

Tov. *Gavril Barna*, responsabilul restaurantului și al braseriei, e și el frămîntat de eficiența economică a complexului : „poate că ar trebui să avem sortimente speciale, exclusive, de cofetărie și patiserie (nu avem încă un cofetar de înaltă specialitate, îl așteptăm abia acum), poate că nu avem suficiente sortimente de vinuri"...

— Spuneți-mi, tovarășe Frater, cum ați lansat, la redeschidere, complexul „Transilvania" ?

— Cu cea mai mare discreție. Într-o seară, înainte de termenul prevăzut, cînd nimeni nu se aștepta...

Discreția, asta e ! Virtutea aceasta omenească atît de prețioasă este total neavenită cînd e vorba de comerț. Fără îndoială, ar fi trebuit făcută o popularizare mai îmbietoare complexului „Transilvania" ; nicăieri, în tot orașul, nu vezi vreun afiș care să te invite aici, nimic (în afara unei firme luminoase — care, firește, nu luminează decît noaptea) nu te cheamă spre această clădire cam rece, care are mai tot timpul pleoapele obloanelor trase...

Dar pentru cîi tot îl avem la îndemînă pe tov. director Frater, îl rugăm să ne conducă la celebrul bufet „Vadul Crișului", unde Ion Karácsony servește nu mai puțin celebrul său gulaș (două ziare centrale au elogiat însușirile culinare ale bucătarului orădean). Un local modest, de periferie, unde totul strălucește de curățenie și unde se servesc specialitățile casei. Oare o asemenea „celebritate", oferită de un specific culinar nu l-ar servi de minune și restaurantului „Transilvania" ?

Dacă te plimbi pe „strada mare"

Așadar, ne aflăm pe strada mare a Oradiei, această cale ondulată și, într-adevăr, atractivă din punct de vedere comercial. Firme mari, frumoase, pictate pe sticlă, vitrine generoase prin care se vede expunerea deschisă a mărfurilor. Dar pe acestea le-am văzut și în alte cartiere, necentrale, cum ar fi piața București ori piața 23 August („82 de unități comerciale complet modernizate, 383 de unități în care s-au extins noile forme de vînzare", ne-a spus tov. *Emilian Crișan*, șeful serviciului regional de organizare a comerțului.) Firește, modernizarea e o chestiune de estetică, de deservire optimă, dar nu numai atît. Ci, în egală măsură, și de eficiență economică.

— Iată, de pildă, într-o singură unitate alimentară — magazinul cu autoservire din Calea Republicii nr. 2 —beneficiul net a crescut în primul semestru al lui 1965 cu 96 105 lei față de aceeași perioadă dinaintea modernizării, iar nivelul rentabilității a crescut cu 2,21% — continuă tov. Crișan să ne servească argumente cifrice. Notați că valoarea investiției, în sumă de 112 000 lei, a fost recuperată în doar 6 luni. Și exemplele pot fi mult repetate...

Acum, însă, am dori să aflăm, tovarăși ce vă ocupați de comerțul orădean,

Cum stăm cu aprovizionarea ?

Să-i dăm primul cuvînt tovarășului *Ludovic Mărcuș* : e responsabilul celui mai elegant magazin din Oradea, magazinul „Select" — o replică a Romartei bucureștene — în care pot fi găsite stofele cele mai fine, confecțiile și pantofii de cea mai bună calitate. Și totuși :

— Din 30 de zile cîte are o lună, 25 trebuie să-mi port clienții ce vin după pantofi cu vorba ; credeți-mă, tovarăși, e foarte neplăcut : pantofii „Cuban" sau „Mondial", pe care i-am cerut și i-am contractat, ne sosesc în cantități absolut insuficiente. 25 de zile pe lună noi sîntem bănuiți că mai dosim ceva marfă. (Tov. *Petre Bodea*, tehnician, ni se plînsese că a mers la magazin, împreună cu soția, săptămîni de-a rîndul, pînă a reușit să-i găsească niște pantofi albi).

— Contractăm, la „Tînăra gardă", seturi de pulovere și jachete asortate — continuă tov. Mărcuș. Dar puloverele ne vin într-o lună, iar jachetele într-alta... (Mi-am amintit de ce-mi spusese, într-o ordine asemănătoare de idei, gospodina *Elisabeta Sabău* : „Aprozarele noastre te servesc destul de civilizat, dar niciodată nu vei găsi tot ce-ți trebuie ca să-ți pregătești o masă : cînd sînt bostănei nu e mărar, cînd au venit morcovi, precis că nu sînt vinete, așa că tot trebuie să-ți pierzi vremea mergînd pînă la piață"...)

Dar să aflăm și părerea tovarășului *George Bodea*, directorul fabricii „Tînăra gardă" :

— Au dreptate tovarășii, noi nu le-am putut livra întreaga gamă de sortimente contractate. Aceasta întrucît furnizorul nostru de fire, Filatura de lînă pieptănată-București, nu ne-a livrat la rîndul său firele contractate... Am fost constrînși să folosim rezervele pe care le-am mai avut, iar culorile acestea nu s-au pretat întotdeauna la compleurl de damă...

Ni se pare totuși că organele în drept ar trebui să urmărească mai îndeaproape acest lanț al slăbiciunilor, unde li e greu celui din afară să găsească veriga șubredă.

Tov. *Eugen Colf*, director comercial la I.C.R.M.-Oradea, cere mai multă elasticitate în schimbarea contractelor inițiale, de bună-seamă în funcție de schimbarea cererii publicului consumator :

— Să vă dau un exemplu : la noi în regiune s-au vîndut mult, în anii trecuți, biciclete. Iată însă că din anul acesta cererea s-a micșorat : se solicită în schimb motorete. Oare nu s-ar fi putut modifica în acest sens contractele făcute, cu atît mai mult cu cît și bicicletele și motoretele sînt fabricate de aceeași întreprindere (uzinele „6 Martie" din Tohan) ? Și încă ceva : problema pieselor de schimb. Îți cumperi o bicicletă și, după o vreme oarecare, dacă s-a defectat vreun fleac de piesă, trebuie să o pui la o parte pentru că nu găsești în magazine rezerva cu care să o înlocuiești. „6 Martie" nu ne furnizează piese de schimb. Industria locală, de asemenea : nu le consideră rentabile. În general ne lipsesc o serie de mărfuri mărunte cerute insistent de cumpărători și pe care, după părerea mea, ar trebui să le producă industria locală.

Dar tov. *Ilie Boghianu*, de la întreprinderea „Metal-lemn" (ținînd de industria locală) vine cu replica :

— Tovarășii de la comerț ar dori ca noi să le facem peste noapte tot ce nu le oferă industria republicană. Dar nu este întotdeauna cu putință : avem și noi cerințe de rentabilitate și, mai ales, nu avem la dispoziție materialele necesare...

Care or fi aceste misterioase criterii de rentabilitate care nu ţin seama de necesităţile consumatorilor, ne e greu să înţelegem. În orice caz, răspunsul tov. Boghianu ni s-a părut cam evaziv...

— Nu putem să ne plîngem, avem mărfuri din abundenţă — ţine să ne spună tov. *Constantin Dumitrescu*, director comercial la I.C.R.A. — dar nu o dată lipsa de sortimente ne dă necazuri. Nici furnizorii nu ne cruţă. Iată un exemplu : abatorul din Salonta, o întreprindere de importanţă vitală pentru noi, ne furnizează preparatele din carne. Şi sînt produse de bună calitate. Numai că ni le eliberează prea tîrziu în cursul dimineţii, în aşa fel încît noi putem oferi orădenilor mezeluri proaspete abia la prînz sau pe seară, dacă nu chiar a doua zi. Sau iată „Vinalcoolul"-Oradea : ne pune la dispoziţie prea puţine sortimente, iar din acestea, prea puţine îmbuteliate. Or, vinul vărsat, precum se ştie, nu are o longevitate prea mare...

Ne pare foarte rău că nu am putut asculta şi părerile acestor furnizori, dar ei nu şi-au găsit, pare-se, timpul să-şi trimită un reprezentant la consfătuirea noastră.

Cînd mătura e la vedere, dar nu şi foloasele ei...

O plimbare prin Oradea îţi face, la orice oră, şi chiar atunci cînd burniţează cenuşiu a toamnă, multă plăcere. Are acest oraş, traversat solemn de Criş, o generozitate şi o opulenţă a lui, are ceva proaspăt şi curat care îţi aminteşte de bineţiutul simţ gospodăresc al ardelenilor.

Şi, totuşi...

Sîntem în faţa gării, în piaţa Bucureşti, unde noile blocuri îşi etalează culorile pastelate şi ferestrele zîmbitoare. La parter, fireşte, magazine noi, cu tot ce-şi poate dori omul. Intrăm în prima cofetărie : mobilier nou, drăguţ, frigider cu prăjituri ispititoare...

„Dar pe jos nu s-a prea măturat de mult, iar perdelele sînt îmbătrînite şi mai scurte cu trei palme decît ar trebui ; la «Plînea» din apropiere, ori la «Aprozar», şi chiar la magazinul de textile diferitele ambalaje — fîşii ori cutii — stau stivă în drumul cumpărătorilor, pereţii delicat coloraţi sînt zgîriaţi cu cruzime şi murdăriţi, o mătură cu coadă, plasată la vedere, anunţă că pe aici se va face curînd curăţenie !", ne-a atras atenţia dr. *Lucia Roman*. De ce oare atîta indiferenţă pentru întreţinerea acestor frumoase complexe comerciale ? Ni s-au părut mai îngrijite magazinele noi din piaţa 23 August, unde — dacă arhitecţii proiectanţi nu ar fi făcut gafa de a plasa caloriferele exact... în vitrine — am fi putut aprecia pe deplin estetica şi aprovizionarea celor cîteva unităţi.

În ce priveşte vitrinele...

— Nu ştiu cum se face, dar parcă îmi de-a rîndul vezi cam aceleaşi şi aceleaşi lucruri prin vitrinele noastre — mi s-a plîns studenta *Vera Tasi*.

Să-l ascultăm pe tov. *Andrei Szieter*, şeful colectivului de vitrinieri al O.C.L.-Oradea :

— Aţi nimerit într-un moment prost : cred că de mult nu am avut vitrine atît de slabe ca cele de acum (mă rog, nouă nu ni se pare — N.R.). Mulţi dintre noi au fost în concediu (dar asta se repetă în fiecare an — gîndim noi...). Şi apoi, nu avem suficient material cu care să lucrăm : am făcut „Recom"-ului, încă de la 1 ianuarie, o comandă de manechine, busturi, suporturi şi nu ni s-a furnizat încă nimic pînă acum.

Cu ce pot răspunde tovarăşii de la „Recom" la această critică ?

— Comanda generală a direcţiei tutelare din Ministerul Comerţului Interior avea ca termen final 31 decembrie, ceea ce ne-a permis să eşalonăm livrarea produselor — ne spune tov. *C. Ivanov*, inginer-şef al „Recom"-ului. Noi am vrut să trimitem orădenilor noile tipuri de manechine (care, vă anunţăm, vor fi foarte frumoase) şi de aceea i-am cam lăsat în urmă. Sperăm însă să ne achităm de obligaţiile noastre înainte de scadenţa termenului contractual...

Ne permitem totuşi să remarcăm că în spatele acestei teorii a sporirii de calitate aşteptat de la noile produse (şi sîntem convinşi că manechinele din 1966 vor fi mai frumoase decît cele din 1965) nu se pot ascunde la nesfîrşit termenele de livrare. Aceasta nu poate fi considerată în nici un caz drept o justificare.

În legătură cu vitrinele orădene sugerăm direcţiei comerciale a sfatului să alcătuiască un colectiv unic de vitrinieri (din cei aparţinînd acum diferitelor organizaţii comerciale) care să gîndească împreună — să zicem pentru sezonul de toamnă — vitrinele întregii Căi a Republicii : s-ar putea asigura astfel o concepţie decorativă unitară, axată pe un laitmotiv, pe o culoare care să revină în fiecare vitrină.

Mai multă încredere în artişti

— Nu credeţi totuşi că pentru a asigura o ţinută cu adevărat estetică noilor sau viitoarelor magazine ar fi necesară o colaborare mai strînsă cu artiştii plastici ? — îl întrebăm pe tov. *Florian Mălăieş*, director adjunct al Direcţiei comerciale regionale Crişana.

Desigur, tov. Mălăieş îşi dă perfect de bine seama de necesitatea unei asemenea conlucrări. Au şi iniţiat, de altfel, un început de colaborare : panoul decorativ al graficianului Paul Fux, plasat în magazinul alimentar cu autoservire „Vulturul negru", a fost un succes, dar...

— Aţi văzut restaurantul „Sovata" din centrul oraşului ? Am realizat decoraţia interioară prin Fondul plastic — precizează tov. Mălăieş, subliniind parcă într-un anumit fel spusele dumisale.

Da, l-am văzut : e, în bună măsură, un eşec. Sînt adunate pe pereţii localului diverse piese decorative fără nici o unitate de viziune artistică sau de material : un panou din mozaic, cîteva lucrări din metal bătut, o sumedenie de obiecte de artizanat risipite ici-colo. Poate că, în sine, unele piese au o anumită valoare, dar astfel împreunate se neutralizează parcă unele pe altele.

— Şi să ştiţi că ne-au şi costat destui bani...

Problema o cunoaştem, şi nu numai din Oradea : din păcate, nu s-au găsit încă formulele (şi materiale, desigur, dar nu numai) pentru o colaborare continuă între artiştii plastici şi industria uşoară şi comerţ. Există încă o rezervă nejustificată faţă de propunerile artiştilor, de altfel cei mai în măsură să creeze şi să aprecieze lucrările de artă. Nereuşita în cazul decorării restaurantului „Sovata" este, desigur, neplăcută, dar nu credem că poate fi considerată concludentă pentru viitoarele relaţii dintre artişti şi încrătorii din comerţul orădean. Tov. Mălăieş ne asigură că nici ei nu o consideră ca atare şi că vor încerca, firească, să colaboreze mai departe.

În acest sens, ni se par deosebit de promiţătoare numeroasele idei şi proiecte ale tov. Tiberiu Frater, care ne-a anunţat renovarea restaurantului „Oradea", construirea unui mare complex alimentar (cu laboratoare de cofetărie, carmangerie, bucătărie rece), precum şi „individualizarea" diferitor cofetării şi cafeuri prin crearea unui cadru specific, a unei ornamentări creatoare de atmosferă.

Credem în proiectele orădenilor : sînt oameni de cuvînt.

Aşadar, vom mai trece prin Oradea.

Sanda FAUR

Fotografii de E. POPPER

„Spuneţi şi dv., tovarăşi, acesta poate fi considerat un «ambalaj» ? Şi totuşi, aşa primim din Bucureşti, de la fabrica «Arta modei», aceste [illegible] (şi scumpe !) faţoare în culori pastelate !" Consemnăm deci şi fotografic amărăciunea tov. Ludovic Mărcuş, responsabilul magazinului „Select".

E o plăcere să-ţi faci cumpărăturile în noul magazin cu autoservire din centrul Oradiei (dar şi în celelalte opt magazine asemănătoare, din alte cartiere).

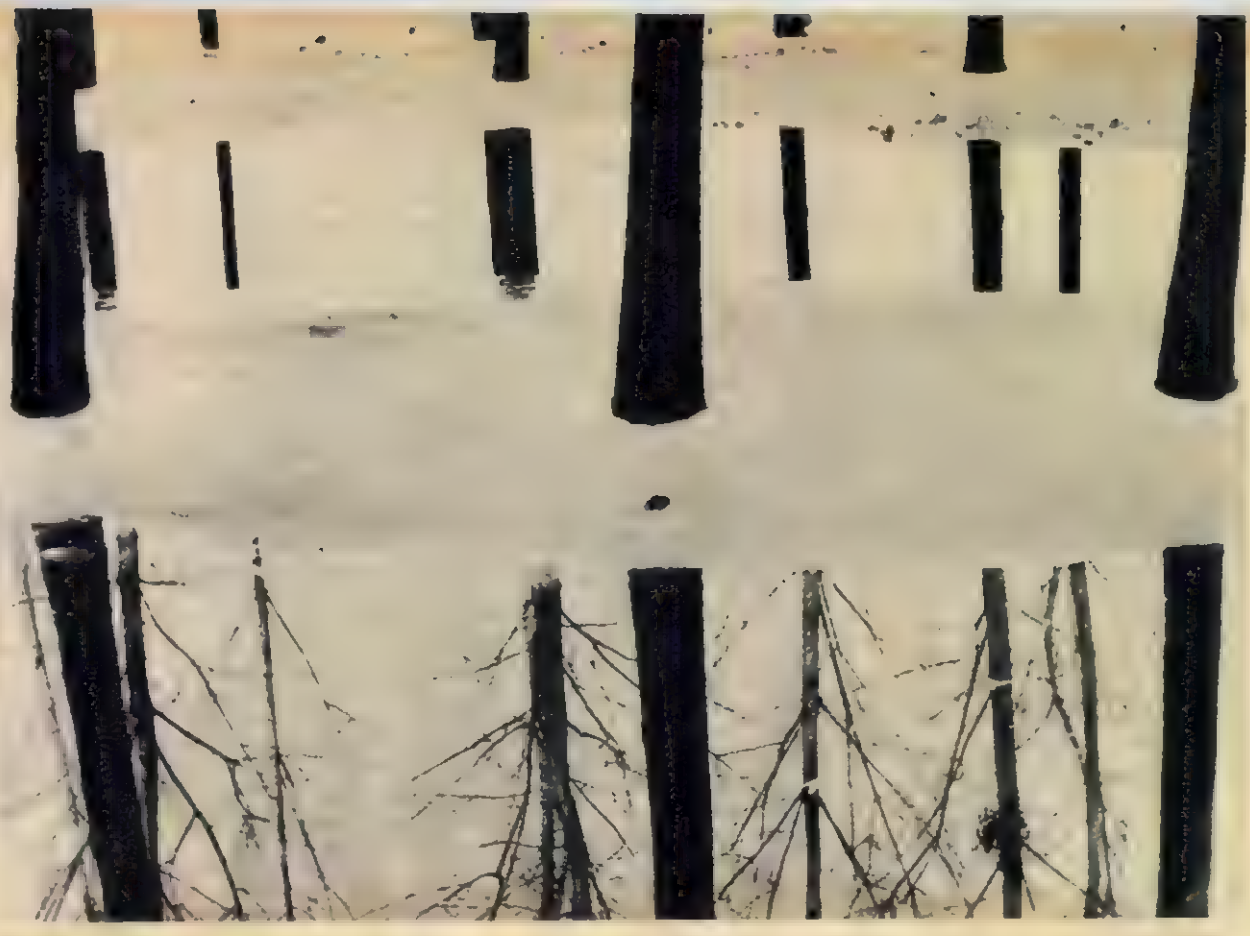

EMILE DELORME – „FRUMUSEȚE RECE" (Franța)

DIN SALONUL INTERNAȚIONAL DE ARTĂ FOTOGRA

La 20 septembrie se va deschide la sala Dalles din București cel de-al V-lea Salon internațional de artă fotografică al Republicii Socialiste România.

Acest eveniment artistic internațional, care de astă dată coincide cu jubileul de 10 ani de la înființarea Asociației artiștilor fotografi din țara noastră, s-a bucurat de o participare deosebit de largă : juriul salonului a triat peste 5 000 de fotografii sosite din 50 țări, realizate de circa 1 750 autori din cele cinci continente. Din țara noastră au participat 333 autori cu 875 lucrări, participare de o amploare încă neînfîlnită pînă la această ediție.

Salonul este dotat cu numeroase premii și cupe, printre care și o cupă oferită de revista „Flacăra" pentru cea mai bună fotografie publicistică din salon realizată de un autor din țara noastră. (În numărul viitor al revistei vom publica numele cîștigătorului cupei, precum și fotografia pentru care s-a acordat această distincție.)

Concomitent cu salonul, tot la sala Dalles va avea loc un alt important eveniment fotografic : a IV-a Bienală color a Federației internaționale de artă fotografică (F.I.A.P.).

PIERRE BOSMAN – „SCARA" (Belgia)

LIANA GRILL – „ENIGMA" (Republica Socialistă România)

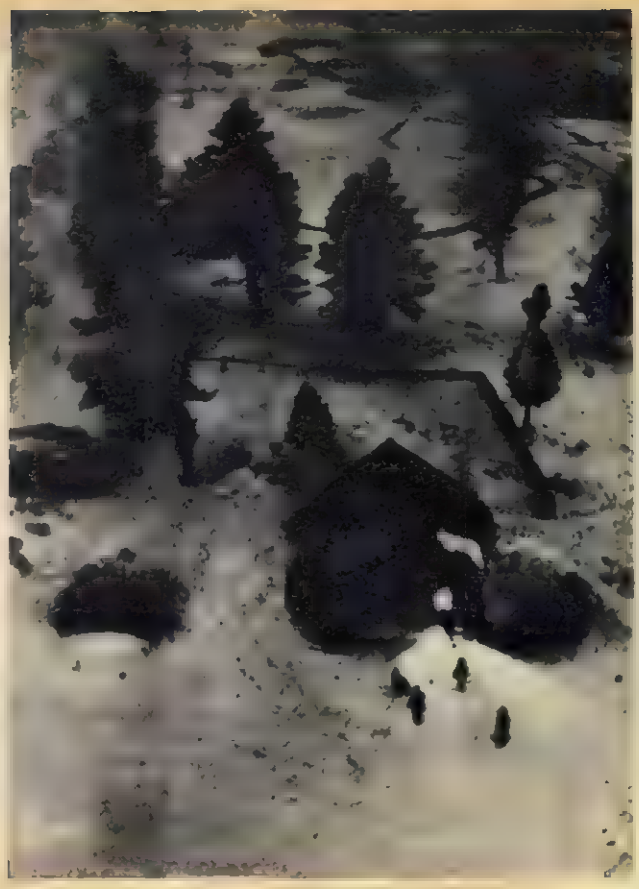

NICOLAE HORUNJII – „ESTE AȘTEPTAT DOCTORUL ÎN TAIGA" (U.R.S.S.)

FICĂ AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

ZBINGNIEW LAGOKI – „URSULA" (R.P. Polonă)

VASILE POLIZACHE–„COVOR INDUSTRIAL" (Republica Socialistă România)

AULIS NYQVIST – „LIZABET" (Finlanda)

DIN SALONUL INTERNAȚIONAL DE ARTĂ FOTOGRAFICĂ AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

CHU HUI-CHENG – „FETIȚA MOFTUROASA" (R. P. Chineză)

PEDROLUIS RAOTA – „DIN NOU SUS" (Argentina)

MILOS PAVLOVIC – „SUB NORI" (R. S. F. Iugoslavia)

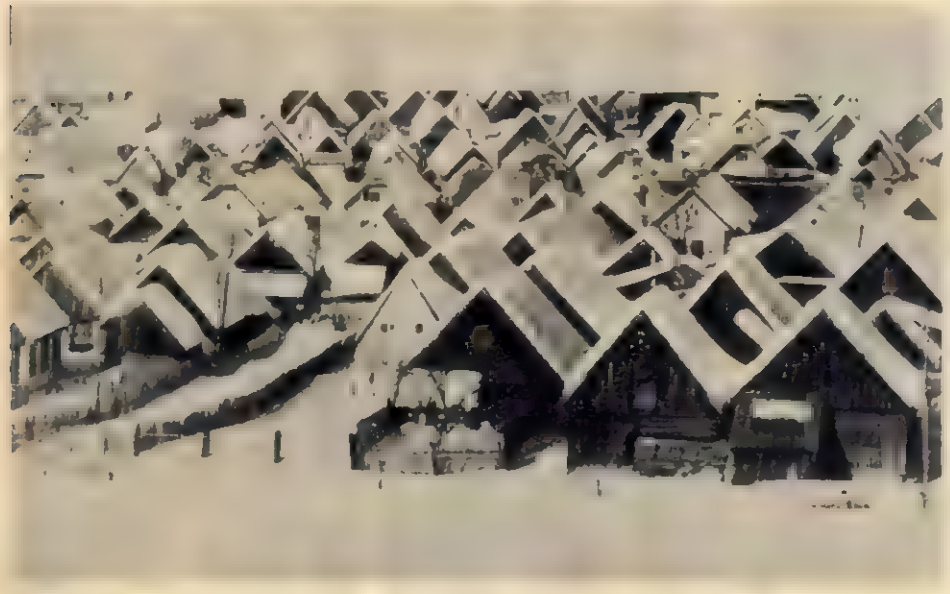

OTAKAR NEHERA – „RITMUL ACOPERIȘURILOR" (R. S. Cehoslovacă)

NATH. T. KASI – „CĂUTÎNDU-ȘI MAMA" (India)

Carnet de scriitor

„MĂRUNȚIȘURI"

de Eugen FRUNZĂ

La casa de bilete stau înșiruiți o mulțime de oameni. Mă aflu printre ei, avansez treptat către ghișeu. Dar rîndul sporește vertiginos în urma mea. Se produce o înghesuială neplăcută. Cîteva persoane, împinse, ce-l drept, din spate, mă depășesc, ajung la țintă și își rezolvă treburile fără să le pese prea mult de ordine și echitate. Numai ultimul din acest grup, un bărbat între două vîrste, se dă nițel la o parte și îmi face loc :

— Scuzați, e rîndul dv.

Nu dau curs invitației. Îl poftesc chiar să-și scoată biletul înaintea mea. Ce mai contează cîteva secunde în plus de așteptare !

Dar gestul său, atît de mărunt în aparență, îmi demonstrează un anumit nivel de civilizație. Cred că, și în împrejurări mult mai serioase, un astfel de om va proceda simplu, frumos, cu bunsimț și stimă față de alții, cu respect față de adevăr.

Intru, altă dată, într-un magazin. Printre clienții, destul de numeroși, se găsește un om bătrîn, aplecat, sprijinit în baston. Se interesează de o uniformă școlară pentru nepotul său. Și iată că vînzătoarea, o fată sprintenă și amabilă, scoate de după tejghea un scăunel și îl așază lîngă bătrîn :

— Luați loc, tovarășe ! În două minute vă stau la dispoziție.

Înregistrez gestul cu mare satisfacție. Desigur, nu s-a petrecut decît un fapt din cele mai mărunte. O scurtă mișcare în plus. Un simplu scăunel oferit unui om în vîrstă. Nimic extraordinar. Însă gestul merită prețuit și multiplicat. El atestă, aș zice, un anumit grad superior de omenie.

Merg pe stradă și văd ceea ce rar se poate vedea. O femeie coboară grăbită din tramvai și dă să arunce biletul consumat în coșul de hîrtii. Observă însă că nu a nimerit la țintă. Peticul alb cade pe trotuar alături de alți zeci și zeci de confrați ai săi, abandonați. Femeia se întoarce, se apleacă, ridică de jos hîrtiuța și o aruncă în coș cu gestul atent și grijuliu al gospodinei. Abia pe urmă își vede de drum.

Ce s-a întîmplat ? O nimica toată. Un fapt de-a dreptul microscopic. Și totuși îl consider demn de a fi citat ca exemplu. În micul său univers descoperă și disciplină cetățenească, și dragoste pentru orașul în care trăim laolaltă, și stimă față de munca unor semeni.

Dacă s-ar aduna, cotidian, pe o fișă de statistică — pe lîngă faptele mari, hotărîtoare, adeseori eroice, ale muncii — aceste „mărunțișuri" de pretutindeni, evaluîndu-se prețul lor, cred că s-ar ajunge la concluzii extrem de interesante. Căci ele au o pondere, de loc neglijabilă, în viața colectivității, în raporturile dintre oameni — ca să mă exprim astfel — în bunăstarea sufletească a fiecărui ins.

EXCURSIE ÎN UNIVERS

-Noutăți pe harta cerului-

Luna... Marte... Venus... „Voshod", „Gemini", „Mariner"... Planetele sistemului solar ne par astăzi tot mai apropiate ; ele reprezintă escale ale unor călătorii pe care, după cît se pare, noi sau copiii noștri le vom considera, într-un viitor nu prea îndepărtat, similare unui banal zbor cu avionul. Dar, oricît de spectaculoase ar fi succesele astronauticii, nu trebuie să uităm că ele vizează deocamdată numai o infimă parte a universului cunoscut.

În articolul de față vom menționa cîteva rezultate și preocupări actuale ale astronomilor privind atît sistemul nostru planetar, cît și Marele Univers.

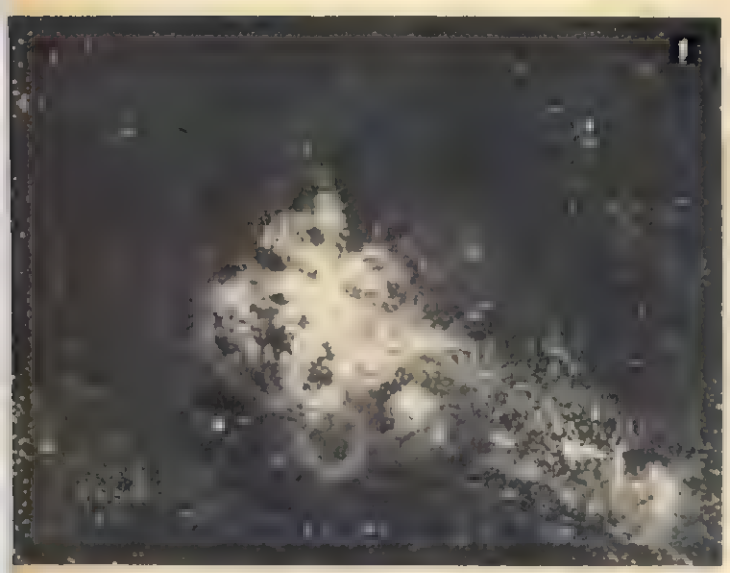

Magia Căii Lactee (foto 1). Galaxie fotografiată pe placă obișnuită : nucleul propriu-zis nu se vede (foto 2). Aceeași galaxie, reprodusă în alb-negru, după o fotografie în culori : nucleul este perfect vizibil, cu dimensiunile sale reale (foto 3).

RANGER, SONDA ȘI CEILALȚI. CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE

Sînt cunoscute imaginile luate recent în apropierea Lunii și a planetei Marte de către rachete, „ambasadorii cosmici" trimiși de pe Pămînt. Bilanțul este deosebit de interesant nu numai prin elementele sale concrete, ci și prin perspectivele pe care le deschide.

Peste 10 000 fotografii ale Lunii (în cîteva regiuni) pe care se pot vedea detalii de ordinul a *50 cm diametru*, dacă ne referim la cele luate de la cîteva sute de metri depărtare de Lună — acesta este rezultatul științific al zborului celor trei rachete americane de tip Ranger (VII, VIII, IX).

Numeroase fotografii ale reversului Lunii, cu detalii sub 5 km diametru și care completează în mod substanțial pe cele din 1959, au fost obținute de racheta cosmică sovietică Sonda-3.

În fine, cele 21 de fotografii ale planetei Marte, de la 8 000-10 000 km depărtare de planetă, constituie finalul călătoriei de peste 520 000 000 km efectuate de Mariner-IV.

Ce concluzii se desprind, pînă în momentul de față, din toate aceste materiale ?

Mai întîi avem dovada aproape certă că vom putea debarca pe Lună... În ciuda faptului că scoarța satelitului nostru natural pare a fi un fel de burete de stîncă — fotografia din pag. 14 dovedește net acest lucru — specialiștii afirmă aproape în unanimitate că această scoarță va susține fără pericol navele pămîntene și pe cosmonauții lor. Proiectele de aselenizare lină a unor nave fără pilot (Lunik, Surveyor) preconizează o cercetare „din mers" a unor regiuni întrevăzute a servi ca viitoare zone de aselenizare pentru cosmonauți (regiunea circului „Alphonsus", Marea Semănătății).

Cît privește reversul Lunii, acesta s-a dovedit a fi tot atît de accidentat ca și fața vizibilă a astrului, dar cu unele caractere deosebite : un mare „continent", circuri în lanț, lipsa „mărilor". Față de toate aceste elemente, problema originii Lunii este în prezent și mai dificilă : ipotezele cele mai hazardate nu mai par chiar atît de depărtate de realitate și ele vor trebui studiate cu toată atenția. Un exemplu ? Ipoteza, recent publicată, după care Luna provine din alt sistem cosmic și ar fi ciocnit Pămîntul, rămînînd în preajma planetei noastre ca satelit.

În fine, Marte s-a dovedit a fi un ținut deosebit de inospitalier, care seamănă mai mult cu Luna decît cu Pămîntul. Numeroasele cratere, condițiile aspre care domnesc acolo atestă acest lucru. Și totuși existența vieții nu a fost infirmată (dar nici confirmată !). Ceea ce trebuie avut în vedere pentru viitor este cercetarea regiunilor întunecate ale planetei Marte, adică cele presupuse a fi acoperite cu vegetație. Dacă prezența vieții pe Marte se confirmă, vom avea noi dovezi despre uriașa putere de adaptare a materiei vii la condiții aspre, ca și despre justețea tezei că materia vie apare oriunde există condiții favorabile și constante pe un timp mai îndelungat. În consecință, viitoarele nave cosmice vor fi înzestrate cu aparatura necesară unor astfel de investigații biologice.

O NOUĂ ENIGMĂ ASTRONOMICĂ: CE SÎNT „QUASARS"?

Omul își continuă antrenamentele de zbor cosmic în jurul Pămîntului : s-a ajuns la aproape opt zile de zbor neîntrerupt. În același timp însă, continuă cercetarea galaxiilor. Și trebuie spus că descoperiri recente „complică" la maximum ideile noastre despre substanță și comportarea ei în Marele Univers : este vorba de misterioasele radiosurse cvasistelare denumite pe scurt Quasars.

Închipuiți-vă un fel de aștri de mii de ori mai strălucitori decît o galaxie, dar de sute de ori mai mici decît acestea. Ce sînt ele ? Stele ? Galaxii ? Încă nu se cunoaște. Ceea ce știm este că acești aștri cu totul neobișnuiți emit cantități fabuloase de energie, sub formă de lumină, de unde radioelectrice etc. Dacă se fac încercări de determinare a distanței, bazate pe legea lui Hubble (proporționalitatea dintre distanță și viteza de îndepărtare), găsim depărtări de ordinul a 6-8 miliarde de ani-lumină sau, dacă vreți cifra în kilometri, circa

75 000 000 000 000 000 000 000 km !

La astfel de aștri s-au măsurat viteze pînă la 240 000 km pe secundă, adică patru cincimi din viteza luminii. De aici însă noi probleme :

Cum se explică uriașa energie eliberată de acest gen de aștri ? Cataclisme cosmice ? Prăbușiri ale nucleelor atomice unele peste altele prin doborîrea barierelor electrostatice sau explozii ? Nu știm și nu dispunem decît de ipoteze foarte vagi.

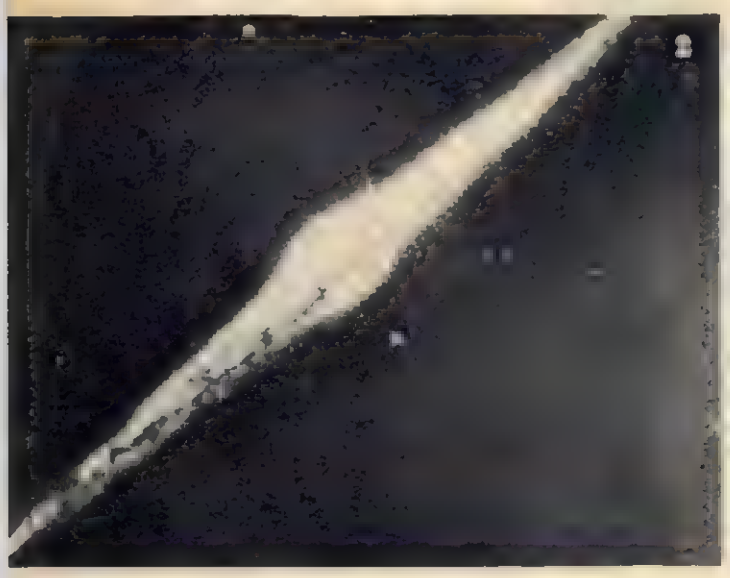

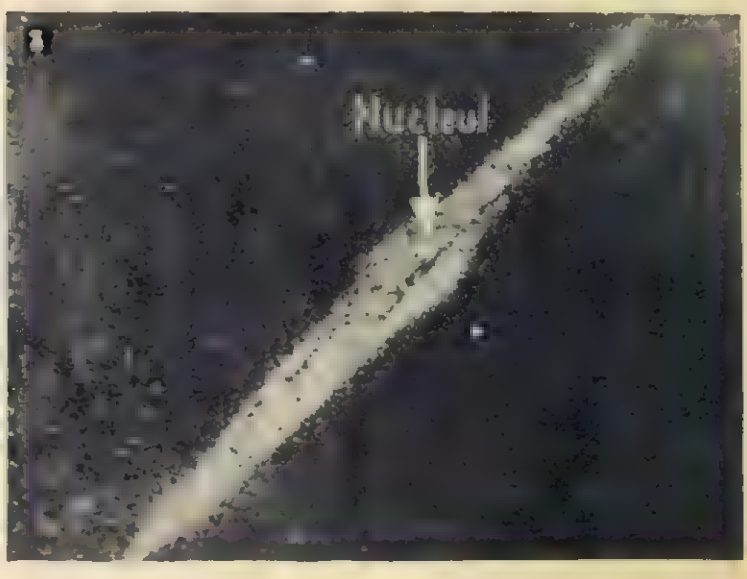

Este reală îndepărtarea constatată, viteza [illegible] urieșă sau cauze încă necunoscute provoacă efectul constatat și pe care noi îl „traducem" încă prin mișcarea de îndepărtare ? Semnele de întrebare rămîn.

Și ce sînt în definitiv aceste Quasars ? Stele, îngrămădiri stelare sau o formă astrală nou descoperită ? Încă nu se poate răspunde. Hotărît lucru, oamenii de știință — nu numai astronomii, dar și fizicienii — au mult de lucru spre a rezolva astfel de enigme ale străfundurilor spațiului.

Dar să părăsim domeniul enigmelor și să revenim la unele probleme astronomice elucidate în ultima vreme.

FOTOGRAFIA ASTRONOMICĂ ÎN CULORI

Au trecut mai bine de o sută de ani de cînd astronomii au început să folosească placa fotografică. Cu prețul unor serioase eforturi, cauzate de sensibilitatea redusă și de imperfecțiunile vechilor materiale fotosensibile, s-au obținut pe rînd fotografii ale Lunii și Soarelui, ale stelelor și nebuloaselor.

Astăzi placa fotografică a devenit un auxiliar neprețuit în știința cerului.

Priviți fotografia nr. 1 din pag. 12. Aproape aci cîteva zeci de mii de stele, ca un nor de gaze și pulberi cosmice, toate situate într-o regiune a Căii Lactee ce poate fi „acoperită" pe cer cu un deget. Evident, ar fi fost imposibil să se obțină pozițiile simultane exacte ale lor : fotografia a făcut posibil acest lucru.

Totuși există un „dar". Fotografia în alb-negru prezintă o serie de scăderi, de defecte. La expuneri lungi, stelele mai luminoase formează adevărate pete ; materialul fotosensibil nu are aceeași sensibilitate la razele roșii, verzi, albastre, iar în cazul expunerilor mai lungi, pentru a se putea obține imagini ale unor aștri foarte palizi, placa se voalează. Iesirea din impas ne-a adus-o fotografia în culori.

Prin 1961-1963, Hrag (S.U.A.) studia comportarea emulsiilor în alb-negru la temperatura gheții carbonice (—79°C), cînd a avut ideea să folosească și plăci în culori. Rezultatele au fost peste așteptări.

Mai întîi, sensibilitatea materialului devine astfel de cinci ori mai mare. Ceea ce pe film alb-negru se fotografiază deci cu un timp de expunere de 4-5 ore (aici nu se aplică regulile fotografiei obișnuite !) se poate realiza într-o singură oră pe film color. Dintr-o dată avantajul de a obține mai mult în timp mai scurt.

După aceea, pînă la cel puțin o oră și jumătate de expunere, culorile obținute sînt efectiv cele reale. Aceasta înseamnă că nu mai este nevoie de filtre la expunere, de filtre corectoare (amatorii care lucrează cu filme color le cunosc bine !) mai mult sau mai puțin „arbitrare".

În fine, lucrul cel mai important : orișicît ar fi de mare diferența de strălucire între stelele fotografiate, stelele mai luminoase nu mai dau halouri sau pete, ci imagini punctiforme.

Comparați fotografiile nr. 2 și 3 din pag. 12. Ele reprezintă o aceeași galaxie (sistem stelar asemănător Căii Lactee) situată la 45 000 000 de ani-lumină de noi (un an-lumină măsoară 9 460 000 000 000 km !). Față de poza nr. 2, în care nucleul apare ca o pată albă, pe poza nr. 3 (reprodusă în alb-negru după originalul în culori) nucleul se dovedește a fi extrem de mic — în mod practic redus la punctul alb din centru. Or, fotografierea nucleelor unor galaxii situate la atari depărtări era de neconceput prin fotografia în alb-negru.

CATACLISME COSMICE

1949. Telescopul de 2,54 m diametru arată nucleul galaxiei din constelația Andromeda, situată la circa 2 000 000 ani-lumină distanță de noi. Față de diametrul întregului sistem stelar, care măsoară aproape 300 000 ani-lumină, diametrul nucleului nu depășește 25 de ani-lumină...

1959. Camera electronică construită de Lallemand și Duchesne dă posibilitatea să se stabilească că nucleul galaxiei din Andromeda cuprinde mai multe milioane de [illegible]

1961. Se descoperă nucleul unei alte galaxii, precum și — prin metode radioastronomice — nucleul propriei noastre galaxii.

1962-1963. Fotografia în culori ne dezvăluie prezența unor nuclee în mai toate galaxiile studiate, fie că se găsesc la 3-5 milioane de ani-lumină (un „pas" cosmic !), fie la zeci și zeci de milioane ani-lumină. Dar abia mai departe vin surprizele.

1964. Fotografii cu filtre speciale ne dezvăluie un veritabil cataclism cosmic care, din fericire pentru noi, s-a produs la o depărtare de zece milioane ani-lumină. Pur și simplu, nucleul galaxiei M. 82 din constelația Ursa Mare a făcut explozie...

Cîte stele au fost afectate de cataclism ? Ce energie se răspîndește acolo ? Întrebările au primit răspunsuri.

În nucleele galaxiilor stelele sînt cu mult mai dese decît în restul acestor sisteme stelare. Dacă, de exemplu, în jurul Soarelui stelele sînt separate prin depărtări de ordinul a cinci ani-lumină, în nucleul galactic aceste depărtări sînt de numai cîteva zile sau cîteva săptămîni-lumină. Or, dacă o stea suferă o explozie — fapt destul de frecvent — aceasta poate afecta stelele vecine : începe o adevărată explozie în lanț, care poate dura cîteva secole. Și așa tot nucleul galaxiei respective poate fi distrus pe această cale.

În nucleul lui M. 82 se găseau circa 5 000 000 de stele, iar ceea ce observăm noi acum este numai rezultatul exploziei *totale*. Uriașul nor exploziv s-a născut acum 11½ milioane de ani, lumina lui [illegible] la noi prima oară în urmă cu 1½ milioane de ani.

Energia răspîndită prin explozie echivalează cu energia totală pe care ar degaja-o 5 000 000 de aștri ca Soarele nostru și chiar mai mulți. Iată de ce spuneam că este vorba de un veritabil cataclism cosmic. Milioane de sori, poate mii de planete au fost pur și simplu pulverizate de acest fenomen care întrece în măreție orice închipuire.

Să nu ne temem însă noi, locuitori ai Terrei. Calculele arată că timp de milioane de ani Pămîntul nu poate fi afectat de un astfel de accident. În esență, să presupunem că acum, în 1965, nucleul galaxiei noastre ar face explozie ; tocmai peste 30 000 de ani s-ar putea vedea lumina născută, pentru că noi ne aflăm la 30 000 de ani-lumină depărtare de nucleul galaxiei.

Sceptici ar putea spune : dar dacă mîine am observa strălucirea unei astfel de explozii, în scurtă vreme tot am fi distruși împreună cu întregul sistem de planete ale Soarelui !

Hotărît lucru, nu ! Jeturile distrugătoare ale unei astfel de explozii zboară cu viteze de ordinul a 1 000 km pe secundă. Or, aceasta înseamnă că de-abia după circa 9 000 000 de ani de la observarea exploziei am fi atinși de norul ei. Deci avem tot timpul...

RADAR ȘI ASTRONOMIE

Cititorilor acestor rînduri le este desigur familiară radiolocația. Utilizată mai întîi în anii celui de-al doilea război mondial, ea slujește astăzi în navigația maritimă și aeriană, în meteorologie, ca și în astronomia meteorilor. În speță, radiolocatoarele lansează, pe direcții bine precizate, unde radioelectrice

(Continuare în pag. 14)

Radiotelescopul, o fereastră spre cosmos.

EXCURSIE ÎN UNIVERS

(radioimpulsuri). Cînd acestea întîlnesc un obstacol, se întorc la radiolocator, unde sînt recepționate : acum ele constituie așa-numitele radioecouri.

În urmă cu cîțiva ani în R. P. Ungară și S.U.A. a fost efectuată cu succes radiolocația Lunii. De altfel, folosindu-se instalații radar de mare putere, încă din timpul războiului, au fost înregistrate radioecouri ale Lunii, satelitul servind drept „obstacol".

În ultima vreme s-a pus problema măsurării *directe* a distanțelor dintre Pămînt și alte planete, precum și a distanței pînă la Soare. Cunoașterea exactă a depărtării „astrului de foc" creează posibilitatea — pe baza legilor mecanicii cerești — de a se determina distanțele de la Pămînt la diferitele planete cu precizia necesitată de zborurile cosmice. Or, metodele clasice ne-au furnizat distanța pînă la Soare cu o eroare de ordinul a 0,1%, procentaj doar aparent infim căci reprezintă, la cei circa 150 000 000 km ce ne despart de Soare, circa 150 000 km !

Este inutil să lucrăm cu radiolocatoare gigantice și să lansăm radioimpulsuri direct spre Soare. În ce loc precis se vor reflecta undele noastre : în coroana solară, pe cromosferă sau pe suprafața astrului ? Neputînd stabili exact acest lucru eroarea ar putea atinge unele milioane de kilometri, ceea ce ar constitui un regres, nu un progres.

S-au luat atunci ca „ținte" planetele Venus și Mercur. Aici, cel puțin, eroarea nu este mai mare de 80-100 km. Totul depinde de precizia noastră de înregistrare a momentelor de lansare a radioimpulsului și de recepție a radioecoului. Viteza undelor radioelectrice este cunoscută : 299 792,5±0,4 km pe secundă (deci cu 300 000 km pe secundă cum se spune de obicei), astfel că, la o precizie de a zecea mia parte dintr-o secundă, eroarea este de ordinul doar a 30 km. Unele elemente ale teoriei arată însă că precizia ce se poate realiza în prezent are ca limită cîteva sute de kilometri. Tot mai bine decît 150 000 km — eroarea metodelor clasice...

Anii 1960-1963 au adus aplicarea practică a acestei metode. S-a efectuat radiolocația planetei Venus (mai întîi), apoi a planetelor Mercur și Marte, iar astăzi se încearcă radiolocația planetelor Iupiter și Saturn cu ajutorul radiotelescopului de la Puerto-Rico, cu diametrul cupei metalice de 300 metri.

După știința teorie și istorie, iată și rezultatul obținut de savanții sovietici, americani și englezi : distanța pînă la Soare, în valoare medie, este de 149 599 000 km, cu o eroare în plus sau în minus de 250-300 km.

„CÎȚI ANI" ARE CERUL ?

În măsurarea timpului secunda e uneori prea scurtă. Viața oamenilor se măsoară în decenii și sperăm că în viitor secolul va constitui o limită de vîrstă obișnuită pentru om. Dar la stele ?

Cei vechi considerau stelele eterne, imuabile. Dar, ca și multe alte legende, eternitatea stelelor a fost infirmată : și ele se nasc, evoluează și se distrug, dînd naștere altor forme ale materiei eterne...

Vîrsta stelelor a constituit o problemă deosebit de dificilă pentru astronomi, nu numai ca ordin de mărime, dar și ca stabilire efectivă.

Este de la sine înțeles că nu putem *observa* evoluția unei stele sau a unui grup : pentru aceasta ar trebui să așteptăm miliarde și zeci de miliarde de ani. Deci, cu ce să începem ? Care este capătul „firului Ariadnei" care să ne permită să ajungem la determinări exacte ale „etății" stelelor ?

Astronomii s-au pus pe lucru. Mai întîi, ei au plecat de la ideea că vîrsta stelelor poate fi determinată dacă cunoaștem modul în care ele eliberează energia — deci se consumă ! — și dacă știm compoziția lor chimică la epoca actuală.

Ambele probleme, în elementele lor fundamentale, au fost rezolvate : stelele își consumă hidrogenul pe care îl conțin, transformîndu-l în heliu. Cît privește compoziția chimică *superficială*, analiza luminii stelelor ne-o furnizează ușor

Determinările asupra interiorului acestor aștri au fost mai dificile : consumul hidrogenului are loc în nucleele stelelor. Deci trebuie să existe diferențe — procentual vorbind — între compozițiile chimico-superficiale și cele interne. Pînă la urmă însă, modele teoretice, calculate cu ajutorul mașinilor electronice, au dus și la rezolvarea acestei probleme.

Un exemplu. În zona centrală a Soarelui, după date din 1958-1960, se găsește heliu în proporție de 50% și hidrogen în aceeași proporție. Temperatura este de circa 13 000 000°C, iar presiunea pe fiecare cm p se cifrează la sute de milioane de tone. Dar cum ajungem la vîrsta stelelor ?

Pentru aceasta se pleacă de la un model teoretic inițial, care poate fi stabilit relativ ușor. Deja observarea stelelor tinere (cu vîrste de cel mult 5-10 milioane de ani, chiar mai puțin) ale asociațiilor descoperite în 1947 de către savantul sovietic V. A. Ambarțumian arătase justețea acestor teorii. Apoi modelul inițial este făcut să „îmbătrînească", bineînțeles, prin calcul. Rezultatele sînt comparate cu stelele observate.

Căutarea de „modele" nu a fost prea ușoară. Savanții au fost ajutați de existența așa-numitelor roiuri stelare (un excelent exemplu : „Cloșca cu Pui" !) în care este logic să se presupună că stelele respective au *cam aceeași vîrstă*. Iar legile cunoscute ale evoluției roiurilor au făcut posibilă legătura dintre teoria matematică și observația faptică.

La ultimul congres al Uniunii astronomice internaționale, care a avut loc în vara trecută la Hamburg, au fost prezentate noi rezultate privitoare nu numai la vîrsta, dar și la evoluția stelelor.

Astfel, Soarele — steaua noastră — numără circa 5 000 000 000 de ani și mai are de „trăit", în stadiul actual, încă pe atît cel puțin. Soarele este o stea destul de „maturizată" : există stele a căror vîrstă numără numai cîteva sute de mii, cel mult un milion de ani. Dar, în același timp, au fost găsite stele cu vîrste de 9-10 miliarde de ani, care și-au epuizat hidrogenul din nucleu și încep să-l consume pe cel din straturile superioare, mărindu-și considerabil volumul : sînt *gigantele roșii*.

Cît privește evoluția, este stabilit faptul că în primii 25 milioane de ani Soarele a scăzut puternic ca strălucire (la „naștere" a fost cam de 50-100 de ori mai luminos decît acum !) și avea o temperatură pe suprafață de circa 4 500°C. Apoi a început să-și consume hidrogenul, ridicîndu-și temperatura superficială la 6 000°C (valoarea actuală). În această stare strălucirea sa rămîne practic constantă timp de circa 10 miliarde de ani (au și trecut 5 miliarde !) ; apoi va începe din nou să-și mărească strălucirea, scăzîndu-i temperatura pe suprafață. El va trece în rîndul stelelor gigante roșii, ajungînd apoi din nou într-un stadiu vecin celui de la naștere, dar deosebit total din punct de vedere al compoziției chimice.

Am vorbit atît de mult despre Soare deoarece stelele, în majoritatea lor, evoluează ca și Soarele ; deci cele spuse mai sus sînt valabile și pentru miliarde de stele-sori.

Așadar, Soarele nostru se va transforma într-o „stea gigantă roșie". Mai departe..., vom vedea !

Matei ALEXESCU

directorul Observatorului astronomic popular din București

Regiunea centrală a circului „Alphonsus", fotografiată de la 90 km altitudine de către racheta Ranger IX, 38 de secunde înainte de ciocnirea cu Luna. Cele mai mici detalii au circa 100 m diametru. În colțul din dreapta, sus : ultima imagine, transmisă de la circa 400 m distanță, cu detalii de ordinul a 50 cm diametru. (Din revista „L'Astronomie", iulie-august 1965.)

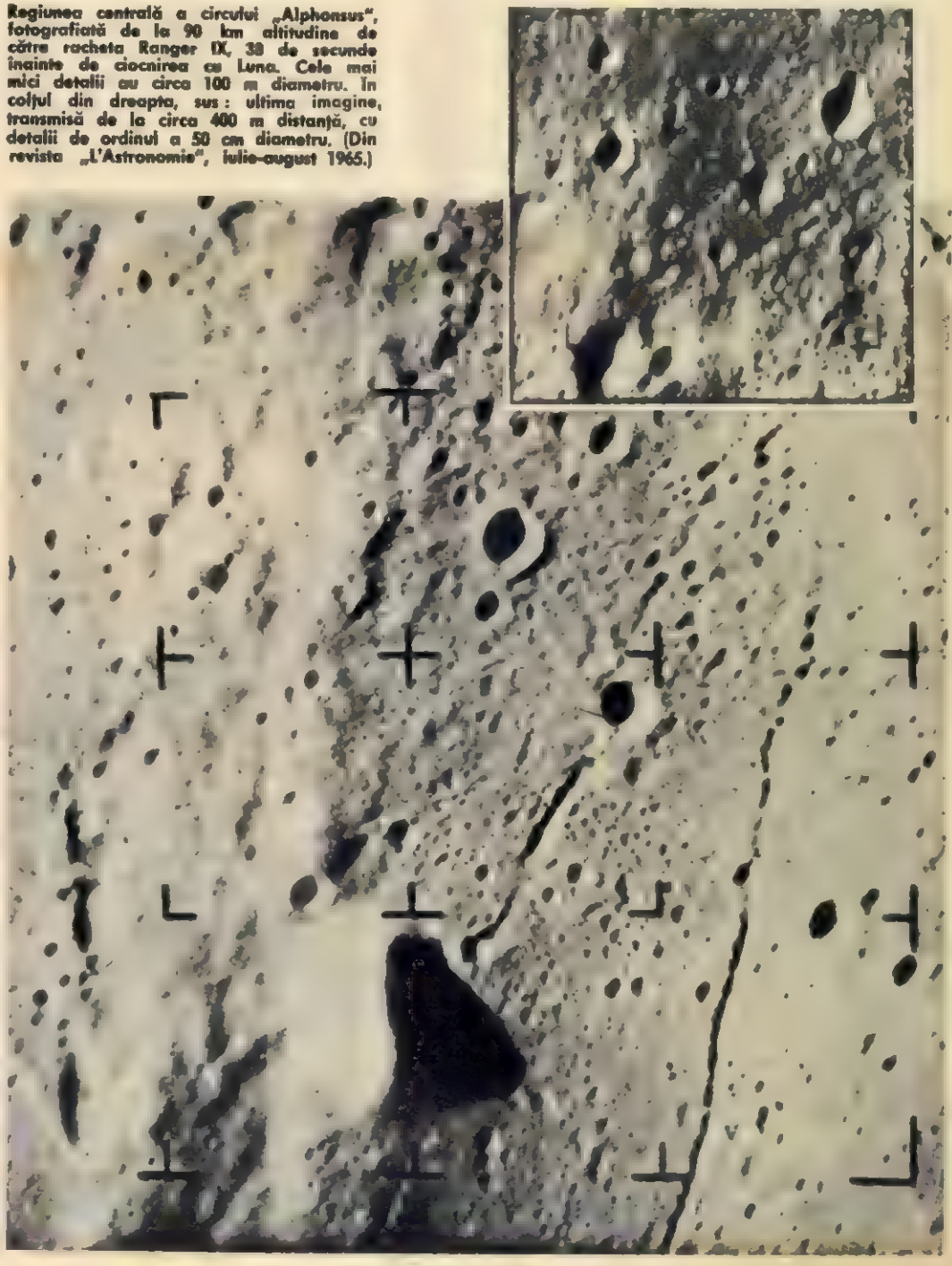

Publicăm reportajul din paginile de față la cererea mai multor cititori.

PE URMELE LUI RAYMOND MAUFRAIS ÎN „INFERNUL VERDE"

Raymond Maufrais alături de o fiică indiană, în timpul primei sale expediții în Mato Grosso.

Singurul tren care pătrunde pe o distanță de numai 350 km în întinderea de 300 000 000 ha a pădurii amazoniene.

Raymond Maufrais s-a născut la Toulon, la 1 octombrie 1926. Tatăl lui, Edgar, era contabil la arsenalul din localitate.

La vîrsta de douăzeci de ani certificatul de absolvire al liceului constituia tot bagajul de studii al lui Raymond, căruia i se mai adăuga medalia de război cucerită în august 1944, în timpul unor lupte de pe coastele Provenței.

În iulie 1946, după cîteva luni de gazetărie, Raymond Maufrais pleacă spre Brazilia în calitate de corespondent al unui ziar, care îți încetează apariția înainte chiar ca trimisul său să fi debarcat pe pămîntul Americii Latine. La Rio de Janeiro lui Maufrais i se oferă însă ocazia mult visată de a lua parte la o expediție autentică : cea organizată de Francisco Meirelles în ținuturile unde se află indienii șavanți.

Dintre toți indienii Americii, șavanții au cea mai tenebroasă reputație. În urma tristei experiențe a strămoșilor lor în contactul cu albii, ei au rămas ostili oricărei legături cu oamenii lumii civilizate.

După nenumărate aventuri — cunoscute cititorilor revistei — expediția ajunge în ținutul șavanților. Dar toate încercările membrilor expediției de a și-i apropia

(Continuare în pag. 16)

eșuează. Meirelles, cu toți oamenii săi, se retrage cu intenția de a se reîntoarce într-o bună zi, lucru pe care se pare nu l-a mai făcut ; în orice caz, nu ne-a mai parvenit vestea vreunei noi expediții la indienii șavanți. Raymond Maufrais se înapoiază în Franța cu materialul unei cărți de succes : „Aventuri în Mato Grosso" și cu inima stăpînită de dorința de a mai întreprinde o asemenea expediție.

Visul i se realizează în septembrie 1949, cînd Maufrais pornește, sprijinit de revista „Sciences et voyages", într-o nouă călătorie. De astă dată este o expediție solitară în Guyana Franceză. „Sper să reușesc, pentru că voi fi singur", declara Raymond Maufrais înainte de plecare. Și care a fost rezultatul ?

În 1950 o telegramă expediată din Paramaribo, Guyana Olandeză, vestea că un explorator francez, Raymond Maufrais, a dispărut în pădurea virgină a Amazoniei.

Toate cercetările întreprinse de organele locale n-au putut stabili nimic precis. Cadavrul lui n-a fost descoperit niciodată. Pe locul presupus a fi fost al taberei lui Maufrais s-a găsit un adăpost făcut din frunziș, scheletul cățelului său Bobby, un hamac și mai multe documente, printre care un jurnal de drum și un carnet de note descriind călătoria lui etapă cu etapă pînă la ultima — locul unde se descoperiseră aceste obiecte. Carnetul, cu pagini greu lizibile, pătate de ploaie, pios descifrate mai tîrziu de Edgar Maufrais, avea să constituie materialul cărții „Aventures en Guyanne" *) (Aventuri în Guyana).

MAUFRAIS, PRIZONIERUL INDIENILOR SĂLBATICI ?

Părinții lui Raymond Maufrais nu puteau crede că fiul lor dispăruse pentru totdeauna. Pentru ei, el nu putea fi mort. Era probabil ținut prizonier în junglă. Așa că n-aveau altceva de făcut decît să aștepte.

Parchetul din Cayenne a expediat la Toulon tot ce mai rămăsese din aventura lui Raymond : sacii și carnetele lui de drum. De cîte ori au citit și răscitit bătrînii Maufrais frazele acelea scrise în grabă, pe marginea unui drum ! Erau parcă rostite de fiul lor și li se năzărea că aud vocea lui blîndă în penumbra sufrageriei. *„Mă gîndesc la viața noastră de toate zilele... a zilelor care, datorită voinței mele, au devenit atît de rare... Amîndoi* (părinții — n.n.) *singuri, îngrozitor de singuri, trăind în fiece clipă cu spaimă, deși sînt virstnici și cu o sănătate șubredă. Sufăr din cauza suferinței lor, ca și cum o voință supranaturală m-ar obliga s-o împărtășesc, ca s-o înțeleg mai bine" (20 noiembrie 1949, pe Quaqui).*

Era adevărat : părinții lui sufereau, dar nu din cauza virstei, ci din pricina regretului că nu știuseră să lupte îndeajuns împotriva visurilor prea îndrăznețe ale „micuțului" lor.

Ultimele cuvinte din carnetul de drum al lui Raymond fuseseră pentru ei. Raymond le scrisese pînă la capăt, pînă în acea vineri, 13 ianuarie, cînd, pe malurile rîului Tamuri, se hotărîse să-și salveze viața înot : *„Pe curînd, dragii mei părinți ! Las aici acest caiet și nu iau cu mine decît un carnețel... Caietul acesta e al vostru. L-am scris gîndindu-mă la voi și am să vi-l dau în curînd. V-am furat că am să revin. Voi reveni..."*

Pentru părinții lui Raymond frazele acestea scurte, scrise în grabă,

*) Ed. Julliard-Paris.

Lipsit total de ceea ce se cheamă „atributele fizice" ale unui explorator, Edgar Maufrais a ajuns unul dintre cei mai buni cunoscători ai Amazoniei datorită unicului impuls al dragostei lui de tată.

nu erau un mesaj postum. Tatăl se agăța de referirile făcute de Raymond în însemnările sale la urmele unor pași omenești zărite pe nisipul de pe malul rîului Quaqui. El știa că fiul lor credea în existența „indienilor sălbatici" din Guyana. Și după el ipoteza aceasta explica totul. Raymond se afla în mîinile indienilor, care îl urmăriseră pas cu pas și care îl prinseseră fără să-i facă totuși rău. Dar cine îl va salva ?

SE NAȘTE MITUL LUI RAYMOND, ZEUL ALB AL AMAZONIEI

Edgar Maufrais s-a dus de zeci de ori la Paris intervenind pe lîngă autorități. Era primit de fiecare dată politicos, dar îndată ce punea problema unor noi cercetări i se răspundea evaziv. Funcționarii se retrăgeau îndărătul raportului întocmit de prefectul din Guyana, Vignon, care conchidea că Maufrais trebuie considerat mort. Și, în aceste condiții, era imposibil să se investească noi fonduri. Dar Edgar Maufrais era atît de sigur că fiul lui trăia, încît refuzul lor i se părea de-a dreptul criminal.

Dar nu numai el gîndea așa. Sau, mai exact, își afirmase cu atîta convingere credința, încît o transmisese și celor apropiați lui, vecinilor, tovarășilor de muncă, ba chiar și unor necunoscuți. La Toulon s-a constituit „Asociația prietenilor lui Raymond Maufrais". Asociația nu apăra memoria exploratorului, ci viața lui. Ea îl apăra împotriva verdictului care se și pronunțase, voia să oprească mersul timpului la dimineața zilei de 13 ianuarie 1950, pe malurile rîului Tamuri.

Mitul supraviețuirii lui Raymond Maufrais — susținut cu multă ardoare de tatăl dispărutului — căpătă curînd amploare. Se răspîndi zvonul că Raymond ar fi în viață, prizonierul indienilor „urechi-lungi", bolnav, sau că ar fi ajuns „zeul alb" al Amazoniei... Oasele nu i-au fost găsite niciodată : nu-i oare aceasta o dovadă că n-a murit ?

„DACĂ DISPAR, SPUNE-I LUI RAYMOND SĂ NU PLECE ÎN CĂUTAREA MEA"

Pe la mijlocul anului 1952, Edgar Maufrais se hotărăște să plece. Se va duce să-l caute pe Raymond și-l va aduce acasă. Familia își lichidează toate bunurile, iar „amicii lui Raymond Maufrais" reușesc să strîngă, printr-o subscripție, 110 000 franci vechi.

La Paris, înainte de a se urca în trenul ce avea să-l ducă la Le Hâvre, Edgar Maufrais stă de vorbă cu niște călători care se întorceau din Guyana Franceză. Ei străbătuseră colinele Tumuc-Humacului și coboriseră pe versantul brazilian, spre malul rîului Yari. Exploratorii îi povestesc lui Edgar Maufrais că n-au întîlnit decît indieni rucuyeni sau oyani, înregistrați, măsurați, etnografiați de peste șaptezeci de ani, și că n-au dat peste nici o urmă de-a lui Raymond, nici n-au văzut indieni sălbatici.

Edgar Maufrais le mulțumește. Dar nu renunță. Din moment ce acești oameni n-au prospectat lanțul Tumuc-Humacului pe toată întinderea lui, mărturia lor, din punctul lui de vedere, era nulă.

La 18 iulie 1952 Edgar Maufrais se îmbarcă pe vasul „Claude Bernard" cu destinația Rio de Janeiro. Pasager de clasa a treia, el avea în buzunar doar 50 000 franci vechi. Dar, de pe puntea vasului, le striga ziariștilor de pe chei :

— Cînd ne vom întoarce, vă voi înștiința ca să veniți să ne primiți pe amîndoi !

După plecarea soțului ei, doamna Maufrais a descoperit, într-un maldăr de hîrtii, un mesaj. Edgar Maufrais îl scrisese cu cerneală roșie, pe spatele unui livret de economii : „Dacă dispar, iar Raymond se întoarce între timp, spune-i să nu plece în căutarea mea".

Această frază sublimă — cine ar putea contesta adjectivul ? — era, desigur, în primul rînd dovada credinței lui nestrămutate că Raymond trăia. Dar mai era ceva : o jertfă totală pe altarul dragostei paterne. Interzicînd fiului său să-i imite propriul gest, măruntul contabil din Toulon revendica, dinainte, doar pentru el singur, toate pericolele și riscurile expediției.

La 1 august 1952, Edgar Maufrais sosi la Rio de Janeiro unde porni de îndată să caute mijloacele financiare care îi lipseau. Cei 50 000 franci vechi, cu care plecase, se epuizaseră repede. Mai mulți brazilieni, emoționați de povestea acestui părinte pornit să-și caute fiul în „Infernul verde", au subscris 400 000 de franci. Francezii l-au ajutat cu hărți, arme, medicamente. Specialiștii pădurii nu i-au ascuns însă că proiectul lui era „ceva fantastic", dar din moment ce era hotărît la orice, să plătească chiar cu prețul vieții, au încercat să-l ajute, să-i înlăture unele dificultăți materiale... Cel puțin așa nu se va putea spune că Brazilia n-a făcut tot ce se putea face pentru acest părinte nefericit. Și astfel, la 22 august, Edgar Maufrais sosea la Belém **) de unde se îndreptă spre Macapá ***), de cealaltă parte a Amazonului. Aici, în extrema nordică a Braziliei, Edgar Maufrais a început să-și recruteze echipa care avea să-l însoțească. Din lumea de emigranți care mișună în Brazilia și care trăiesc de azi pe mîine visînd fel de fel de combinații mirifice, cu ajutorul cărora poți deveni mihonar peste noapte, o mulțime de oameni își propun serviciile, atrași de aventura propriu-zisă, dar mai ales de perspectiva cîștigului. Maufrais alege pe francezul René Santamaria, pe maghiarul Istvan Laszlo și pe belgianul Vandeputte. Lor li se alătură ziariștii francezi Georges des Caunes și Pierre Joffroy. Acesta din urmă mai fusese o dată în Brazilia, unde întreprinsese o anchetă ajungînd la concluzia dispariției lui Raymond Maufrais.

Pregătirile de plecare sînt în toi cînd se anunță sosirea lui Robert Vignon, prefectul Guyanei, care ține neapărat să-l vadă pe Maufrais înainte de plecare. Pe scîndurile portului fluvial, în fața Amazonului care își rostogolește valurile gălbui și pe o căldură care face să șiruie sudoarea — căci Macapá este traversată de ecuator — are loc o discuție dramatică. Dar tatăl pornit să-și găsească fiul nu poate fi clintit din credința lui.

**) Capitala statului brazilian Pará, port pe Amazon.
***) Capitala teritoriului Amapá.

Flora și fauna Amazoniei sînt de o abundență greu de imaginat. Peștii sînt atît de numeroși încît indienii îi pescuiesc cu lancea.

„CINE L-A VĂZUT PE MARELE OM ALB?"

La 22 septembrie expediția himerică — ce alt nume i se poate da? — părăsește portul Macapá în aclamațiile marinarilor de pe chei care, fluturîndu-și beretele albe, strigă: „Felicidade! Felicidade"! ****)

Expediția pornește pe apele Amazonului, îndreptîndu-se spre Yari *****). După zile și nopți de plutire, echipa ajunge la Yari-Landia, unde se află ultimul post administrativ brazilian. De aci încolo, nu mai există nici un fel de autorități... Maufrais se grăbește să-l caute pe „chefe da policia". Santamaria, care vorbește portugheza, devine interpretul său. Maufrais, emoționat, arată polițistului fotografia dispărutului. Nu l-a văzut cumva?

„Chefe" o privește, se scuză, pleacă, se întoarce și în cele din urmă întreabă dacă Raymond Maufrais era ziarist. Răspunzîndu-i-se afirmativ, exclamă:

— Îl cunosc! L-am văzut, a trecut ieri pe aici, cobora spre Santo Domingo...

Maufrais deschide gura dar nu poate articula nici un cuvînt. Polițistului i se cer precizări. Și atunci totul se prăbușește. Adjunctul șefului, venit în ajutor, spune că ziaristul care cobora spre Santo Domingo nu purta numele ăsta, că venea de la minele de aur și se întorcea la Rio de Janeiro, unde locuia.

Edgar Maufrais se îndepărtează, nu mai vrea să asculte sfîrșitul...

Expediția își reia drumul, înfundîndu-se în interiorul ținutului al cărui peisaj devine tot mai sălbatic. Iar Edgar Maufrais, care suferă acum din cauza arsurii soarelui, se simte istovit. Osteneala drumului și insomniile au început să-l mineze; el renunță din ce în ce mai des să scruteze malurile cu binoclul și se întinde, cum poate, pe sacii de pe punte... În sfîrșit, Maufrais, cu toți coechipierii lui, ajung la Santo-Antonio de Cachoeira, ultima așezare pe Yari. Aci, expediția trebuie să rămînă mai multe zile ca să găsească o pirogă cu care să urce spre izvoarele rîului. Dar o pirogă costă o sumă care pentru ei echivalează cu o avere. Și, în afară de asta, Maufrais se simte prost: starea lui fizică nu-i permite să continue deocamdată drumul. Așa că rămîn cu toții în vasta sală care servește de hotel. În tot timpul acesta, mai mulți locuitori vin să-i vadă și să le vorbească de un om înalt, alb, cu barbă, care ar trăi la o distanță de cîteva săptămîni de acolo, pe țărmul rîului, printre „indios"... Maufrais face ochii mari. Cineva îl întreabă:

— Fiul dumitale purta o verighetă la mîna dreaptă?

— Nu, nu era căsătorit.

— Ah!

Brazilienii par decepționați. Omul lor poartă o verighetă.

— Care dintre dv. l-a văzut pe omul alb? D-ta? — se interesează Joffroy.

— Nu, senhor, nu eu, nu noi... Dar toată lumea știe...

Barbosa, proprietarul „hotelului", nu crede nici o iotă din toată povestea asta care circulă de ani de zile, în orice caz cu mult înainte de dispariția lui Maufrais. Dar îl cheamă totuși pe Quirino.

Quirino este un indian aparținînd tribului Aparai, care a rupt legăturile cu frații săi. El povestește într-o portugheză stricată că un om alb trăiește împreună cu ai săi, sus, pe rîu, de mai multe luni...

— Branco..., alto..., barbado... (alb, înalt, bărbos).

Din fundul hamacului său, Edgar Maufrais întreabă cu glas stins:

— Și dacă o fi totuși Raymond?

Și ochii i se îndreaptă spre pereții cabanei, pe care Barbosa i-a decorat cu pagini din reviste vechi, în care se poate citi cum au dispărut colonelul Fawcett și fiul său, cum expedițiile trimise după ei nu i-au mai găsit niciodată, cum un indian cu pielea albă, presupus a fi băiatul lui Fawcett, a fost adoptat de presupusa sa bunică și adus la Londra, cum s-au găsit osemintele presupuse a fi ale colonelului Fawcett la indienii galapalos, cum expertiza medico-legală a conchis că țeasta trimisă nu-i a colonelului, și cum, și cum... Povestea dăinuie de un sfert de secol... Dar Edgar Maufrais vrea cu tot dinadinsul să creadă că fiul său trăiește. Și astfel expediția continuă și întrebarea se repetă ori de cîte ori apare cîte un indian, un creol sau un căutător de aur: „N-ai întîlnit un bărbat înalt, alb?" Dar Raymond nu e găsit nicăieri.

12 EXPEDIȚII ÎN 8 ANI

„Vei bea din cupa amărăciunii pînă la ultima picătură. Nu-mi mai amintesc cine a spus asta. Ei bine, de astă dată, dacă n-am golit-o, am ajuns la fundul ei". Edgar Maufrais scria rîndurile acestea după alte căutări și deziluzii, aruncat dintr-o legendă într-alta, dintr-o poveste într-alta, fără ca vreuna să se fi dovedit adevărată.

În opt ani acest părinte a întreprins 12 expediții! Dar nu și-a pierdut niciodată speranța că-și va regăsi fiul. Nici nu termină bine o expediție, că începe alta. Între două călătorii Maufrais se antrenează în camere modeste de hotel, sărind peste valize și scaune ca să-și întărească mușchii sau învață să cînte la muzicuță cîntecele cunoscute de fiul lui, pe care voia să le repete în satele indiene pentru ca Raymond, chiar în eventualitatea că și-ar fi pierdut mințile, să-și poată aminti de ele și să vină să le asculte...

Care-i omul care s-ar putea lăuda azi că cunoaște mai bine decît Edgar Maufrais întinsele pămînturi ale acelui „Inferno verde"? Nimeni nu s-a aventurat mai departe ca el în aceste regiuni, nimeni n-a trăit mai mult în mijlocul lor. El a pătruns acolo unde nimeni nu pătrunsese înaintea lui; a descoperit drumuri necunoscute, indieni ignorați chiar de autoritățile braziliene sau guyaneze.

Plecat singur, Edgar Maufrais revenea în Franța — după opt ani de căutări — tot singur, cu trei valize și... o șurubelniță.

Șurubelnița aceasta avea o poveste. Fusese a lui Edgar. El o dăruise fiului său înaintea plecării spre Tumuc-Humac. Și iată că tatăl o regăsise pe malul rîului Tamuri, fiind ultima urmă a copilului pierdut. Șurubelnița nu mai era decît o bucată de oțel ruginit. Lemnul mînerului fusese mîncat de umezeală. Dar unealta vorbea elocvent, ea îi arăta lui Edgar Maufrais ce poate face Amazonia dintr-un obiect sau dintr-un om pierdut în hățișurile ei verzi. Tatăl putuse măsura el însuși, metru cu metru, calvarul fiului său: *„Cînd mă gîndesc noaptea la asta* — scria el — *nu mai pot dormi și plîng în tăcere în hamacul meu... Mi se pare că am visat locul ăsta, așa cum e. Nu pot vorbi, îmi face rău... Înțeleg, în sfîrșit, că trebuie să fii tată ca să-ți mai poți păstra speranța că Raymond ar fi oaspetele unor indieni nomazi, căci după ce am văzut ce-am văzut, oricare altul s-ar gîndi logic că n-avea decît o șansă dintr-o mie să scape viu din acest infern, că n-a avut-o..."*

★

Și totuși... Au trecut cincisprezece ani de cînd o telegramă vestea dispariția lui Raymond Maufrais. Și cinci ani de cînd, obosit și sărac, Edgar Maufrais a renunțat la cercetări, dar nu și la convingerea că fiul său trăiește. În pofida oricăror argumente logice, el continuă să răspundă: *„Puteți să-mi spuneți ce vreți, să-mi arătați ce vreți. Raymond al meu trăiește. Așa-mi spune inima"*.

Paul B. MARIAN

*****) „Noroc! Noroc!"
******) Rîu în bazinul Amazonului.*

ITINERAR VÎNĂTORESC
PENTRU PSEUDOVÎNĂTORI

La o partidă de „muget" în Carpați

În aceste zile, cînd vînturile răcoroase care pînă acum au stat pitite prin cotloanele de piatră ale munților celor mari au prins a ieși din ascunzișuri spre a pogorî asupra codrilor, cerbul, falnicul nostru cerb carpatin, vînat dorit fierbinte de toți vînătorii lumii, a intrat în zodia nunții. Cerbii-tauri, animale cu totul pașnice pînă acum, au început să se înfrunte. Iar chemarea lor la luptă este acel muget sau boncănit — cum i se spune în unele ținuturi — de care hăulesc vreo săptămînă sau două munții și văile. Se aud la început cîteva scurte mormăieli. Timide, răzlețe. Dar apoi mugetele se întețesc pentru ca să atingă apogeul pe la sfîrșitul lui septembrie, începutul lui octombrie. Acum, în zori și în amurg, taurul bătrîn, care își apără haremul de ciute, trimite cele mai provocatoare mugete de chemare la luptă taurului mai tînăr care se ține pe aproape, spre a-i lua locul.

În aceste zile vînătorii noștri iau calea muntelui. Vînătorii fruntași, firește. Acei puțini, dar aleși care — ridicîndu-se la cea mai înaltă treaptă a unei bizare bresle ce dăinuiește de la apariția omului pe pămînt — se învrednicesc a primi încuviințarea de a doborî un mîndru taur de cerb. Și printre ei, din ce în ce mai numeroși, și oaspeți străini: vînători vrednici, atrași din țările lor unde cerbul, dacă mai există, a ajuns o stîrpitură ce trăiește, așa zicînd, din mila omului. Sînt atrași la noi de faima cerbului adevărat sălbatic al plaiurilor noastre, de faima trofeelor record mondial ce se găsesc ascunse prin tainițele codrilor carpatini.

Să mergem, așadar, la întîlnire! Căci va fi o întîlnire ce te va cutremura pînă-n străfundul inimii. Darămite dacă vei avea norocul de-a fi martor la unul dintre acele dueluri ce se poartă între doi tauri de forță egală!

Cerbul carpatin nu-i de găsit pe toate potecile! Nici în întregul lanț carpatin. Bogați în cerbi sînt munții ce alcătuiesc ramura răsăriteană a Carpaților, Munții Harghitei, Munții Gurghiului. Ramura sudică a Carpaților, precum și Apusenii, sînt munți tare săraci în cerbi.

Urcă-se deci turistul nostru în trenul care trece pe la izvoarele Oltului și Mureșului. Coboare apoi în mica stație Lunca Bradului. De unde, întrebînd pe localnici pe care potecă anume trebuie să apuce pentru a urca la Poiana Bradului, va lua în piept coasta chiar din spatele gării.

Să-i facem însă și unele recomandări. Recomandări întemeiate pe experiență:

Dacă se arată vreme bună, va putea înnopta oriunde, făcîndu-și un sumar adăpost — atît cît bruma nopții să nu cadă pe el de-a dreptul — precum și un strașnic culcuș de cetină. Dacă e temere de ploaie — deși, după cum se știe, în această epocă la munte e timpul mai statornic — va căuta să se aciueze în vreun sălaș de-al cărbunarilor sau de-al muncitorilor forestieri, ori pe lîngă vreunul din „șoproanele" în care localnicii se adăpostesc, cu vite cu tot, în timpul coasei și „strîngerii" fînului. Va recunoaște, la fel, din vreme, țipotul de apă rece ca gheața în care are să se spele și din care își va umple bidonul. Apoi se va trage la odihnă. Numai pentru o zi, însă, pentru ca din amurg și pînă-n zori să poată sta treaz. Ca să audă concertul și să-i vadă de protagoniști. Căci pentru asta a luat muntele-n piept!

Foc de tabără va face ziua — și numai cît îi e necesar pentru ca să-și frigă un dărab de slănină — iar pentru noapte nu va lăsa decît butucul prefăcut în jeratic. O pălălaie ce ar lumina pînă hăt încolo ar stînjeni jocul de nuntă al „neamului cerb", nu prea deprins, în țara noastră, cu prezența omului în împărăția tăcerii. Și pentru că veni vorba de foc: atențiune și iarăși atențiune, să nu ne găsim mai aproape ca două-trei duzini de pași de pădure. Și să nu sufle vînt prea puternic dinspre locul nostru de tabără înspre brădet. Căci codrul, mai ales cel de rășinoase, dacă a prins o singură scînteie arde ca făclia!

Se poate întîmpla ca cerbii să ne bucure cu mugetul lor chiar din prima seară. Mugetul acesta nu poate fi redat prin cuvinte, dar nu-i om pe lume care auzindu-l să nu-l recunoască pe dată spre a nu-l mai uita apoi niciodată! Se poate însă întîmpla ca zile la rînd nici un chiot de chemare la luptă să nu tulbure pacea codrului. Adevăratul iubitor al naturii nu va înjura și nu va jura să nu mai vină la muget cîte zile-o avea, ci se va mulțumi cu tăcerea acelor locuri neînchipuit de frumoase. E bine de știut că mugetul pornește „tare și cu forță" dacă vremea devine brusc tomnatică și se urnește greu și se săvîrșește tărăgănat dacă zilele de vară mai urcă o dată muntele, spre a-i spune bun-rămas, parcă, pînă la anul... Pricina muțeniei cerbilor poate fi și prezența vreunei haite de lupi care își face de cap prin partea locului. Iar apropo de lupi, i-o spunem turistului nostru, cu mîna pe inimă, spre a nu se face, eventual, de rîsul localnicilor sau al oamenilor deprinși cu treaba codrului: sub latitudinea geografică a țării noastre și în zilele noastre lupului îi e mai teamă de om decît omului de el. Chiar de un copil de-ar fi vorba!

★

Auzind, vînătorul nostru de impresii tari, muget nu prea îndepărtat, va căuta să se apropie cu binoclul gata... Apropierea, firește, împotriva vîntului și cu grija de a nu foșni prin covorul de frunze moarte și de a nu călca pe vreun vreasc căzut în poteică. Dacă chemării la luptă îi va răspunde glasul unui alt voinic, turistul nostru va sta locului așteptînd să vadă care pe care... Să vadă, adică, care dintre cei doi cavaleri ai codrului se va îndrepta spre celălalt. Pentru a putea fi și el, spectatorul, prompt la întîlnire.

Nic. A. STRĂVOIU
Fotografie de dr. Alex. DEAK

umor

de Rik AUERBACH

– Tii, da' știi că l-am speriat?!?

– Dragule, iartă-mă c-am întîrziat, care-i rezultatul?

– ...și trage, și trage...

POVESTEA VORBEI

Cîte ceva despre numele de localităţi

Pentru majoritatea vorbitorilor unei limbi, numele de localităţi evocă aşezările omeneşti respective şi atîta tot. Dar v-aţi întrebat vreodată de ce cutare oraş sau tîrg se numeşte aşa şi au altfel ? De unde au luat sau din ce elemente au format localnicii numele aşezării lor ?

La aceste întrebări filologii răspund arătînd că denumirile geografice sînt de cele mai multe ori cuvinte ale limbii comune, cuvinte care circulă sau circulau şi fără valoare de nume propriu. Alegerea unui astfel de cuvînt pentru a denumi o localitate are totdeauna un tîlc.

De exemplu, de ce se numeşte un oraş din regiunea Ploieşti *Cîmpina* ? Pentru că în vremea întemeierii lui împrejurimile erau bogate în mure, iar numele (de origine slavă) al arbustului respectiv era *compina*. Deci *Cîmpina* e „oraşul murelor". Urcînd puţin spre nord, dăm de *Comarnic*. Înseamnă oare şi numele acesta ceva ? Firește : „coliba ciobanului" (tot de origine slavă). Acum sute de ani ţinutul era vestit în turme, iar undeva în locul unei case din Comarnicul actual se ridica probabil locuinţa unui cioban mai avut.

Dacă numai de la un cunoscător al limbilor slave poţi pretinde explicaţia numelor *Cîmpina* şi *Comarnic*, în schimb oricine înţelege ce înseamnă *Afumaţi*. Şi tocmai pentru că înţelege cuvîntul i se pare ciudat ca un sat să se cheme aşa. De fapt, nu e de loc ciudat, cu condiţia să-ţi aminteşti puţin de istoria Ţării Româneşti. La începutul secolului trecut, ciuma făcea ravagii în Muntenia, şi tocmai aici sînt cele mai multe localităţi numite *Afumaţi*. Casele contaminate de grave boli molipsitoare trebuiau neapărat afumate, de aceea unui sat plin de case afumate i se zicea *Afumaţi*. Citim cu strîngere de inimă un nume de sat ca *Vaideei* ; *Afumaţi* nu e mai puţin trist.

Sorin STATI

Actul de naştere al motocicletei

Cititorul Pantel Satropa din Craiova ne roagă să publicăm cîteva date despre începuturile motociclismului.

La 29 august s-au împlinit 80 de ani de cînd germanul Gottlieb Daimler şi-a brevetat invenţia pe care o vedeţi în fotografia nr. 1. El a construit un vehicul pe două roţi, cu motor, pe care n-a îndrăznit să-l încerce decît în miez de noapte, de-a lungul a 3 kilometri, pe străzile periferice ale oraşului Stuttgart. Vehiculul său avea două roţi egale (nu inegale ca la velocipedele la modă pe atunci), cu obezi de lemn şi şine de fier, cadrul de lemn şi două rotiţe laterale pentru menţinerea echilibrului. Motorul său era de o jumătate de cal-putere. „Motocicleta" lui Daimler cîntărea 90 de kilograme şi dezvolta o viteză de 12 km pe oră. Aşadar, 1885 este îndeobşte socotit anul de naştere al motocicletei.

Spre sfîrşitul secolului trecut, moda bicicletei cu motor (cum a fost numită la început) cuprinde Anglia şi Franţa. Performanţele sportive pe motociclete vor cuceri notorietate abia la începutul secolului nostru, o dată cu marile competiţii „Tourist Trophy" (un circuit foarte dur pe insula britanică Man) în 1907 şi „Grand Prix de France" în 1913.

În primii ani ai secolului apar şi în România primele motociclete, majoritatea conduse de sportivi străini care participau la concursurile cicliste completîndu-le cu demonstraţii de motociclism. Motocicleta de fabricaţie engleză „Douglas", din 1912, proprietatea lui Teodor Săulescu (mai tîrziu, în 1934, preşedintele primei federaţii române de motociclism), a purtat mulţi ani numărul 1-B (fotografia nr. 2). Prin 1913 se organizează chiar şi o cursă de motociclete pe traseul Bucureşti-Sinaia şi retur (în fotografia nr. 3 — startul), parcursă de concurenţi cu o medie orară de 44 km.

Primele recorduri de viteză pe motocicletă se înregistrează la noi în 1926 : la clasa 350 cm c — 120 km/oră, iar la clasa 500 cm c—135 km/oră.

V. S.

1

2

3

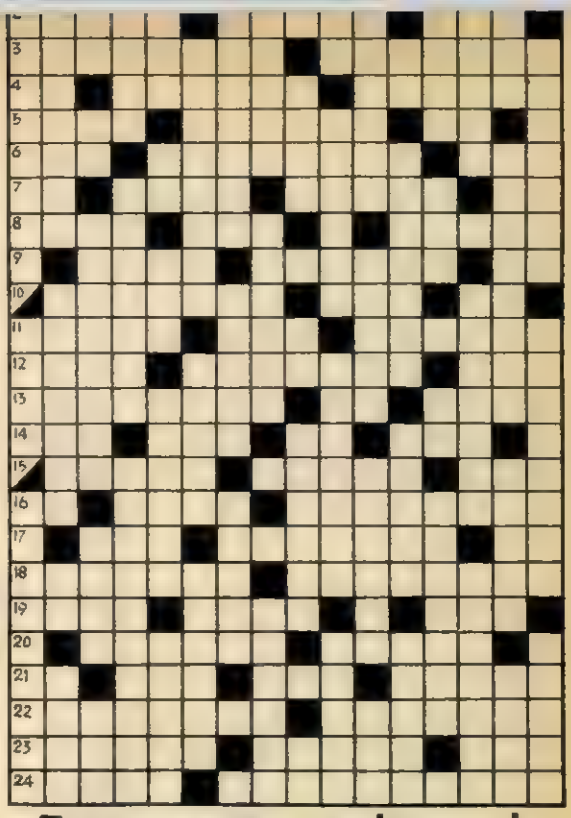

Toamna pe sub nuci

16/24

ORIZONTAL : 1) Autorul baletului „Spărgătorul de nuci" — Titlul unui lied de Schumann. 2) Ca frunza nucului (fem.) — Îi aparţine poezia „Nucul" — Mic lac în Austria. 3) Se toarnă peste sarailii şi baclavalele (pl.) — Nuca. 4) Inel în trunchiul nucului — Ca puiul cucului pe craca nucului — Poet latin, autorul poemului „Nucul". 5) Părţăi — Vale bănăţeană cu întinse livezi de nuci — Pronume. 6) A se osifica (reg.) — Artă în care se afirmă şi nuca — Pîrticică ! 7) Rece ! — A păzi — Floarea nucului — La bodincă ! 8) Înţepător la limbă — Depuse de viespe pe frunza stejarului, ele generează nuca galică — Ghiocel. 9) Localitate în Grecia — Libretistul baletului „Spărgătorul de nuci" — Notă muzicală. 10) Patria preţiosului nuc negru — Mică planetă — Alfa şi omega. 11) Poet contemporan care asemuieşte fabula cu „o nucă poleită... coaja ei rotundă / Miezul, tocmai miezul vrea să ni-l ascundă" („Ce e fabula") — Epocă — Posesorul unui nuc în nuvela lui Girleanu. 12) Diminutiv masculin — Ca un careu (fem.) — Oraşel în Peru. 13) Evocată de romanţa „La umbra nucului bătrîn" — Lună ! — Graminee. 14) Ambalaj bun şi pentru nuci — Aceea — Cupeu ! — A împreuna. 15) Substanţă chimică extrasă din coaja trunchiului şi a fructului de nuc — Coşuleţ — Păstrez. 16) La Nucet ! — Localitate în R. P. Ungară — Nucar (dim.). 17) Joc de culori (fig.) — Nu-s grele — Miez de nucă ! 18) Stîlţi — Hrisoave. 19) Muncă de toamnă pe ogor — „Frunză verde fot de nuc", „Sus în vîrful nucului" — Rîu în U.R.S.S. 20) În cel al Racului, ca şi în cel al Capricornului creşc nucile de cocos — [illegible] pozitivi. 21) Eu în trecut — Pronume — Fără valoare — Nuci în raionul Snagov (dim.). 22) Turte de mălai cu brînză — Indicate. 23) Substanţă farmaceutică extrasă din coaja nucilor verzi — Popor antic — Desfiinţat (fig.). 24) Aşa de mulţi — Nucina pentru afecţiunile pielii.

VERTICAL : 1) Instituţie simbolizată în trecut printr-o nucă — Prins de motocicletă — Tip de pompă la care se folosesc nucile de transmisie. 2) „Vezi rîndunelele se duc / Se scutur frunzele de nuc" — Nucşoare — Ere ! — Ulcică. 3) Termen contractual — Cuci ! — „Toamna pe sub nuci" — Peşte de apă dulce — Alci. 4) A risipi — L-a ospătat pe Iupiter cu nuci şi stafide, cînd i-a fost oaspete — Ca nuca-n perete. 5) Oraşel în Grecia — Întrebare — Ceas — Se servesc cu brînză sau cu zahăr şi nuci — A cinsti. 6) Plini de grăsime — Hrană zilnică — Unealtă pentru rostogolit buştenii. 7) Geniul poeziei latine ce povesteşte că tinerii romani în ziua nunţii aruncau invitaţilor nuci, în semn că spun adio copilăriei — În stupul albinelor — Urcări. 8) Feluri — Deosebit — Geamăt scurt. 9) Casă ! — Latură a corpului — Măsura ogoarelor — Spărgătorul de nuci (pl.) — Odinioară, pe scurt. 10) Rîu în U.R.S.S. — Dune de ...omăt — Păsări denumite şi nucari — A acoperi cu alamă. 11) Ciucuraşul verde din nuci — A da piept cu apa — Autorul poeziilor „Toamna" şi „Învîrtejite frunze se destramă" — Crustaceu. 12) În livadă ! — De-a-ndoaselea — Vesele exclamaţii colective — Din Ţara Oaşului (fem.). 13) Uluit — ...Mureş, autoarea povestirii „Moşul Nuc şi fulgii de zăpadă" — În ton ! — Masiv carpatic prin care trece rîul Nucşorul. 14) Lesne încrezător — Acoperiţi de aburi — Strînse într-un singur tot. 15) A porni cu greu — Vasul cu care înţeleptul îl făţuia pe nerod să urce nucile în pod, deoarece îi văzuse că folosea... ţăpoiul (pl.) (Creangă : „Prostia omenească") — Pene — Cîntă nucul în poezia „M-au trimis ortacii mei". 16) Autorul poeziei „Toamna pe sub nuci" — Prăjituri umplute cu nuci — Nu-i ajtul.

Sofia BUCURESCU

CUVINTE RARE : AAR, ELOS, ENI, ETES, IIA, INO, IRR, KAPI, UCO.

Dezlegarea jocului „ÎN CLASĂ", apărut în nr. trecut

ORIZONTAL : 1) CATALOG — CS — SLABI. 2) AREST — UNITATE — UN. 3) TIZI — AVUTURI — ARV. 4) ETA — ABECEDARE — SA. 5) DM — ORAR — TEME — CIT. 6) REPETENT — NI — ALEA. 7) ATA — A — ARAT — START. 8) IRA — S — AMICI — SIO. 9) ACIDITAŢI — A — PA — R. 10) CANUTA — ANTICI — RI. 11) T — TN — TATA — ELEVE. 12) OCEANIC — TOTUSI — C. 13) RL — RECITIT — BANCA. 14) ORE — AZI — ECU — ARN. 15) EPA — C — INELARE — EC. 16) LOCALE — ELIMINATE. 17) ET — NASPRITI — URAL. 18) MEDII — AIT — NANI — A. 19) ELEMENT — AC — RT — BR. 20) N — SA — URA — RACADUI. 21) TAT — PLANŞETA — ERE. 22) ARENA — RATIONALE. 23) RAPORT — LION — NOTA. 24) ARTICOLE — NIMICIT.

dialog cu cititorii

ÎN FALTICENII LUI SADOVEANU...

La redacție ne-a sosit nu demult o scrisoare din Fălticeni. Autorul ei (Ștefan Gorovei), după ce-și exprimă satisfacția de a fi citit în „Flacăra" nr. 23 reportajul intitulat „Fălticenii zilelor noastre" („o frescă a realizărilor de azi"), ne sesizează și asupra unui fapt legat de valorile culturale ale trecutului. Este vorba în această scrisoare de dorința locuitorilor de a se restaura și de a se transforma în case-memoriale unele clădiri în care au trăit și au creat, aici la Fălticeni, cîțiva oameni de seamă ai culturii românești : Ion Dragoslav, Mihail Sadoveanu, Eugen Lovinescu, ca și casa lui Nicolaie Gane în care a locuit apoi Artur Gorovei. „Este care posibil — se întreabă corespondentul nostru — ca într-un oraș cu atîtea amintiri culturale vizitatorii să nu poată vedea altceva decît ceea ce le oferă muzeul raional ?"

Dînd urmare sesizării de mai sus, redacția noastră a adus cazul la cunoștința Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, cît și Uniunii scriitorilor. Din partea Uniunii scriitorilor răspunsul ne-a și sosit la redacție : prin președintele ei — scriitorul Demostene Botez — Uniunea scriitorilor a propus Sfatului popular regional Suceava (Comitetul regional de cultură și artă) să ia în studiu posibilitatea creării la Fălticeni a unor case-memoriale, măcar acolo unde este vorba de scriitori deosebiți, cum este cazul lui M. Sadoveanu. Cu același prilej Uniunea scriitorilor asigură forurile locale de tot sprijinul ei. Noi sugerăm ca pe celelalte clădiri în care au locuit oameni de cultură să se fixeze plăci comemorative.

O intervenție similară din partea Uniunii scriitorilor a fost făcută și pe lîngă Consiliul muzeelor din Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă.

MUZEUL LUVRU

„Doresc să cunosc date mai importante din istoricul Muzeului Louvru din Paris, precum și felul în care sînt expuse operele de valoare aflate aici".

Ilie MARINESCU, str. Mantale Mare 32, București

Răspunde M. H. MAXY, maestru emerit al artei, director al Muzeului de artă al Republicii Socialiste România.

Cînd am ajuns la Paris în 1926, consumasem încă din 1923 emoțiile pe care marile muzee din Berlin și Dresda ți le pot stîrni. Și, totuși, complexitatea, diversitatea de genuri și epoci pe care le cuprinde Muzeul Luvru, abundența de opere de valoare mondială mi s-a dovedit a fi realmente copleșitoare.

Îți trebuie o lungă perioadă de aclimatizare pentru a te putea orienta, pentru a ști pînă la urmă ce găsești, pentru a ajunge să-ți fixezi preferințele, idolii cărora să le închini admirația ta, să le supui timpul necesar pentru a-i cunoaște cît mai profund, cît mai adevărat.

De la **Venus din Milo** și **Victoria de la Samothrace** pînă la **Gioconda** lui Leonardo da Vinci, și de la aceasta pînă la lucrările epocii moderne, toate artele civilizațiilor trecute sînt reprezentate aci prin ceea ce au conținut mai valoros, mai nemuritor.

Palatul Luvru, fostă locuință a regilor Franței, devenit muzeu în timpul revoluției în 1793, a fost conceput de Philippe Auguste spre sfîrșitul secolului al XIII-lea, ca o cetate de apărare a părții de răsărit a Parisului. Din această fortăreață, a cărei construcție servea și de arsenal, de depozit de tezaure și de închisoare, au mai rămas unele fundații care se pot vedea și astăzi, sub actuala sală a **Cariatidelor**.

În secolul al XVI-lea François I și Henri II distrug fortăreața și încep construirea palatului. Arhitectul **Pierre Lescot** ridică partea sud-estică, decorată cu sculpturi de **Jean Goujon**, pînă la Pavilionul central. Către sfîrșitul secolului al XVI-lea și începutul celui de-al XVII-lea se construiește Mica și Marea galerie, orientate de-a lungul Senei, pentru a face ca palatul să atingă Palatul Tuileries, ridicat de Catherina de Medicis. În timpul celor doi Ludovici, al XIII-lea și al XIV-lea, se dă curții pătrate proporțiile actuale, arhitectul **Le Mercier** concepe Pavilionul central, în 1624, iar **Claude Perrault**, faimoasa **Colonadă**.

Abia în timpul lui Napoleon I se termină **Curtea pătrată** și începe aripa care se întinde de-a lungul străzii Rivoli, pentru ca pe vremea lui Napoleon III să se termine lucrările spre est.

Dar în 1871 Tuileriile ard și unitatea palatelor învecinate se rupe.

Palatul este atît de vast, încît astăzi cuprinde și alte instituții : Muzeul de artă decorativă și chiar Ministerul Finanțelor.

Muzeul propriu-zis, adăpostit în Palatul Luvru, și-a repartizat valorile în șase secții. Pictura și desenele, în diverse săli care cuprind : primitivii Franței, perioada Renașterii, secolul al XVII-lea (Italia, Franța, Spania și Olanda) ; al XVIII-lea (Italia, Franța, Anglia, Spania) și, firește, secolul al XIX-lea pînă la pictorii impresioniști, care au fost expuși la Muzeul „Jeu de Paume" și la Muzeul de artă modernă. O a doua secție e formată din obiecte de artă decorativă din epoca medievală și Renaștere și cuprinde argintării, bronzuri, emailuri, faianțe, mobilier și tapiserie, precum și mobilier din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea. O a treia secție cuprinde sculpturi din perioada feudală, din Renaștere și epoca contemporană. O a patra : antichitatea greacă și romană. O a cincea : antichitatea orientală, iar o a șasea secție, foarte cuprinzătoare, cuprinde antichitatea egipteană.

Despre toate aceste secții, despre valorile cuprinse în muzeu, despre faima unor capodopere s-au scris și se vor mai scrie nu tomuri, ci biblioteci întregi.

GRAIUL GETO-DACILOR

„Ce limbă vorbeau dacii ?"

M. NEDELEA, str. Mircea Vodă 2, Pitești

Răspunde prof. RADU VULPE, doctor în științe istorice, consultant științific la Institutul de arheologie al Academiei Republicii Socialiste România.

Geții și dacii, care formau, în masa numeroaselor triburi trace un singur popor, vorbeau un grai din limba tracă, care s-a păstrat încă din vremuri foarte îndepărtate. Pentru a avea o sumară idee despre unele din particularitățile ei nu dispunem decît de un material limitat și rizlețe constînd din cîteva zeci de substantive izolate menționate de autorii clasici (inclusiv o serie de numiri daco de plante medicinale), apoi de o cantitate destul de mare de nume proprii (de persoane, triburi, divinități, localități, ape, munți) păstrate în izvoarele literare și epigrafice greco-romane, precum și trei scurte inscripții cu caviate trace în alfabet grec ori latin : inelul de aur de la Ezerovo lîngă Plovdiv, din secolul V î.e.n., gravat cu 61 de litere grecești alcătuind o serie de nume proprii și verbe nedespărțite între ele și deci prezentînd dificultăți de descifrare ; o inscripție din secolul VI î.e.n. foarte recent descoperită lîngă Preslav în Bulgaria și încă inedită ; un vas mare de cult de la Sarmisegetuza dacă, avînd imprimate cuvintele **Decebalus per Scorilo** (din care două sînt nume proprii și numai per este termen comun, însemnînd „fiu") Studiindu-se acest material prin metodele lingvisticii comparate, s-a constatat că limba tracă era o limbă indo-europeană făcînd parte din grupul oriental (satem) al limbilor indo-europene, alături de limbile iraniene, de vechea indiană, de armeană, de baltoslavă. Era, deci, depărtată de limbile latină, greacă, celtică, germanică, din grupul occidental (kentum). Cît despre limba albaneză de azi, de tip satem, nu se știe dacă derivă dintr-o limbă ilirică, deși este vorbită pe un teritoriu din vechea Iliric, sau dacă reprezintă restul unei vechi expansiuni spre Adriatica a limbii trace. Fapt este că pentru o parte din termenii limbii române aparținînd substratului preroman, desigur trac-dac, nu s-au putut găsi analogii decît în limba albaneză (de exemplu : copil, copac, mazăre, viezure, bucurie, moș, mal, broască, barză, vatră etc.). Lista cuvintelor din acest substrat a fost completată prin studiile profesorului I. I. Russu, care a stabilit numărul lor la circa 180. Pe întinsul spațiu pe care era vorbită, de triburi diferite, din nordul Carpaților pînă în Asia Mică, limba tracă nu s-a putut dezvolta într-o perfectă uniformitate, ci s-a împărțit în dialecte. Cu toate unele elemente comune, există în materialul onomastic izbitoare diferențe între regiunile locuite de geto-daci și cele ale tracilor de la sud de Balcani. Nume de persoane ca Burebista, Decebal, Deceneu, Oroles și toponimicele terminate în **-dava** (Argedava, Sucidava, Capidava, Piroboridava, Buridava, Cumidava etc.) sînt exclusiv geto-dace, pe cînd nume ca Bitus, Muca, Roemetalces, Rascuporis, Seuthes, Diza și toponimicele terminate în **-para, -bria, -dizos** (de exemplu Scaptopara, Bendipara, Mesambria, Bolbobria, Selymbria, Burtudizos, Cistidizos etc.) nu se întîlnesc decît în Tracia sudică Printre elementele referitoare la graiul geto-dacilor se observă unele influențe iraniene de proveniență scitică, absente în Balcani. Din toponimia geto-dacă ne-au rămas multe nume de ape, ca : Dunăre, Prut, Siret, Buzău, Olt, Motru, Cerna, Timiș, Mureș, Ampoi, Criș, Someș etc., fără ca să se fi păstrat vie și semnificația lor din graiul străvechilor noștri strămoși asimilați de romani.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Lucia Răducan, elevă, Cotofenii din Față, rn. Craiova : ilustrate ; Eugenia Videicu, elevă, Craiova, str. Lomonosov 110 A : ilustrate ; Costel Vasile, sudor, com. Ciupercenii Vechi, rn. Calafat : teme diverse, ilustrate ; Dumitru Ilotaru și Nicolae Alexandru, elevi, Brașov, str. Berzei 58 : ilustrate ; Viorica Broftescu, elevă, Urziceni, str. Crăiților 13 : teme diverse ; Viorel Niculuț, student, Petroșani, Căminul studențesc nr. 1 : filatelie, ilustrate ; Lucian Birnica, electrician, com. Gheimegeoaia, rn. Tr. Severin : teme diverse, ilustrate ; Ion Hopulete, elev, Pârtușești de Jos, rn. Gura Humorului : ilustrate ; Victor Antoniu, student, Cluj, căminul „E. Racoviță", str Avram Iancu 11 : literatură, ilustrate ; Tase Bucă, lăcătuș și Goguță Ghișcă, elev, Hunedoara, str 30 Decembrie, bl. C.M. 3, ap. 94 : teme diverse, ilustrate ; Lenuța Lisoschi, studentă, Iași, aleea Lupeni (cartierul Canteanir), bl. 3, sc. A, et. 2, ap. 4 : teme diverse ; Cristina Zideanu și Maria Matea, țesătoare, Uzinele textile Pucioasa : cinema, muzică ușoară, ilustrate ; Marcel Coca, elev, Baia Mare, str. Victoriei 154 : ilustrate ; Ștefan Moldovan, student, Iași, Complexul studențesc Copou, bl. A : botanică, muzică ; Zăvadă II, Toplet, rn. Orșova : teme diverse ; Victor Silagy, profesor, Alba Iulia, căsuța poștală 15 : teme diverse, ilustrate ; Gh. Huța, montator radiofonic, Negrești, str. Cornilor 23, rn. Oaș, reg. Maramureș : ilustrate ; Emil Danu, elev, Craiova, str. George Coșbuc 11 : ilustrate ; Magdalena Chira, laborantă, Cîmpia Turzii, piața Mihai Viteazul, bl. 10, sc. B, parter : ilustrate ; Toni Boinduțescu, laborant, Piatra Neamț, str Ch.-miei, bl. B 5, ap. 51, sc. C : literatură, cinema, ilustrate

POȘTA NOASTRĂ

P. D., TG. JIU. Ne scrieți că ați terminat școala medie și acum doriți să lucrați pe un șantier, studiile superioare făcîndu-le în cadrul cursurilor fără frecvență. Intenția dv. este lăudabilă și o veți atît mai ușor să vă îndepliniți dorința, cu cît o recentă Hotărîre a Consiliului de Miniștri a adus serioase îmbunătățiri învățămîntului seral și fără frecvență Conform acestei hotărîri, învățămîntul superior fără frecvență se organizează în universități, în institute pedagogice, la Institutul de științe economice și la Institutul de cultură fizică Admiterea în învățămîntul superior fără frecvență implică celui ce o solicită să fi absolvit școala medie de cultură generală cu diplomă de maturitate (sau o școală echivalentă cu diplomă) ; admiterea se face prin concurs, în limita locurilor stabilite anual Pentru prezentarea la examenul de admitere și la examenele anuale, studenții beneficiază de cîte un concediu anual de studii fără plată de 30 de zile (în afara concediului de odihnă) ; pentru prezentarea la examenul de stat se acordă un singur concediu, plătit, de 30 de zile. Studenților li se asigură un sistem de ajutor și control pe parcursul anului (lucrări de control, consultații, meditații), pentru a li se înlesni prezentarea la examene în cele mai bune condiții.

Desigur că puteți în acest timp să munciți pe un șantier de construcții. În regiunea, în raionul și chiar în orașul dv există numeroase asemenea șantiere. Vă urăm mult succes.

IONEL GRIVEI, TG. JIU. Aprecierile dv. cu privire la conținutul revistei sînt foarte interesante. N-o să mai înșirăm aici numeroasele materiale și rubrici care v-au plăcut ; o să ne oprim însă asupra criticilor și sugestiilor pe care le faceți Aveți dreptate să vă exprimați nemulțumirea cu privire la felul în care se prezintă în ultima vreme rubrica „Sport" și mai ales cu privire la faptul că în unele numere ea lipsește cu desăvîrșire ; ne vom strădui să ne îmbunătățim activitatea și în acest domeniu. De asemenea aveți dreptate și în ce privește felul în care am tratat problemele comerțului, ocupîndu-ne numai de rețeaua comercială bucureșteană : am ținut seama și de această observație și chiar în numărul de față publicăm o anchetă despre unitățile comerciale din Oradea după care vor continua materiale din alte orașe. Sugestia de a scrie acum despre filmele „Laleaua neagră" și „America, America" nu poate fi luată în considerație, întrucît filmele rulează de multă vreme pe ecrane și s-a scris despre ele suficient În ce privește tipărirea întregii reviste în culori, deocamdată condițiile noastre tehnice nu ne permit acest lucru. Reportaje din Tg Jiu am publicat și vom mai publica. Rubrica „Cititorii către cititori" ne ocupă și așa suficient spațiu, astfel că nu avem intenția s-o lărgim. Vă vom da un răspuns separat despre Sara Montiel.

A. M ROMAN, PLOIEȘTI. Am sesizat organele competente cu privire la lipsurile în curățenia orașului Ploiești și celelalte deficiențe pe care ni le-ați semnalat. În răspunsul, pe care l-am și primit, am fost informați despre măsurile ce se vor lua.

OVIDIU CHENDEA, ROȘIORI DE VEDE. Noi am mai arătat în revista noastră că ar fi necesar ca, înainte de a practica dansurile moderne, tinerii amatori de asemenea dansuri să le învețe. Așa că părerea noastră coincide cu a dv. Rămîne doar ca și casele de cultură ale tineretului, precum și înșiși tinerii respectivi să ajungă la aceeași concluzie. Adresa — cînd vă va veni rîndul.

V. SILVIAN

GROSIMEA PIELII

de **Siegfrid LENZ**

Siegfrid Lenz face parte dintr-o generație relativ tînără a scriitorilor vest-germani. Născut în 1926, el a început să scrie de la vîrsta de 25 ani, sub influența literaturii protestatare a „Grupului 47". Autor de scenarii radiofonice, nuvele, romane, numele lui Siegfrid Lenz s-a impus atenției în special prin drama Zeit der Schuldlosen **(Epoca nevinovaților) care a repurtat în 1962 un mare succes pe scenele germane, apoi și pe cele străine. Literatura lui Lenz pledează, în cea mai mare parte, pentru umanism.**

Brunswik a cerut ca un masor să vină acasă la el ; m-am grăbit să ajung înainte de micul dejun și m-am anunțat ; eram așteptat. Mi-a deschis o fată sfrijită, m-a condus sus pînă la o ușă strîmtă, a bătut și mi-a făcut loc să intru.

El era întins pe o sofa acoperită cu o blană, nemișcat, cu mîini grăsane atîrnînd, epuizate, în jos. Brunswik zăcea întins pe burtă. În bătaia luminii de la fereastră, carnea flască de pe spate avea o lucire blîndă, straturile de grăsime de pe ceafă erau încrețite, iar gușa ahunecase mult într-o parte ; respira repede și gîfîind. De jos, se auzea urletul unui cîine.

— Poftește și începe ! — spuse Brunswik.

— Îndată — am răspuns, pregătindu-mă să-l masez.

Cu o pompiță am punctat movilițe de cremă pe spate, pe șoldurile moi, pe ceafă și, de fiecare dată, la contactul cu crema rece și atingerea ușoară a buricelor degetelor el tresărea.

— Imediat, imediat va fi gata — l-am consolat.

A ridicat capul în semn de aprobare și atunci am observat că Brunswik era foarte tînăr.

Din nou, de undeva de sub noi, a răsunat puternic și protestatar urletul cîinelui. Fără a-i da atenție Brunswik mi-a spus :

— Din partea mea, puteți începe.

Am întins ușor crema, silind-o să pătrundă în porii pielii gălbui, am înfipt cu grijă degetele în carnea moale de pe spinare și am trasat o linie ; el gemea ușor și gîfîia :

— Așa, bine, e foarte bine așa !

În clipa aceea, parcă subit cuprins de o durere, cîinele a prins din nou să urle. I-am spus :

— Auziți ?

— Da, aud !

— Se pare că-i bolnav.

— Desigur — spuse Brunswik — i-o fi foame. Urlă fiindcă-i e foame și așa face în fiece săptămînă. O să se obișnuiască.

— E cîinele dumneavoastră ?

— Da.

Adînc înfipt sub grăsimea spatelui, în dreptul umărului am descoperit un gheb. L-am prins ușor, ca între tampoane, și l-am împins cu degetul arătător. Brunswik gemea, își arunca pe pernă capul, dar nu m-am lăsat înfrînt.

— Aicea-i — am spus.

— Da — răspunse — acolo, pe umăr.

Am delimitat cu vîrful degetelor conturul ghebului, l-am masat ușor, apoi, brusc, l-am apăsat încît Brunswik a scos un țipăt slab.

— De-ajuns — s-a rugat — de-ajuns acolo.

Am luat la rînd celălalt umăr și cînd, din nou, cîinele a început să urle, l-am întrebat :

— Dar ce-are cîinele ?

— Nimic, absolut nimic — gemu Brunswik. Ajunarea îi face bine. În fiecare săptămînă trebuie să postească o zi și jumătate. Un cîine trebuie să învețe de la cine primește hrana și că hrana nu i se cuvine în fiecare zi. De altfel, foamea le prieste cîinilor. Cel care-și iubește cîinele trebuie să-l lase să flămînzească.

— Da, dar o zi și jumătate e prea mult — i-am spus.

Și-am continuat să-i frămînt și să-i masez cărnurile care-i atîrnau pe șolduri ; le rulam între degetul mare și arătător, le frămîntam, le masam și Brunswik închidea ochii din pricina durerii plăcute. A început chiar să sforăie : somnul iminent se făcea simțit. „Curînd, îmi spuneam, va adormi". I-am frămîntat brațele cărnoase, molatice, cu o apăsare puternică, am mai trasat o linie pînă la biceps sau pînă la locul unde este de obicei bicepsul. Din gura lui Brunswik a ieșit un geamăt de plăcere, nearticulata expresie a dorinței de a dormi.

Deodată urletul cîinelui, ascuțit și plin de nerăbdare, un urlet ca de bucurie, sfîșie din nou liniștea. Brunswik își ridică bănuitor capul, ascultă și cînd urletul fu urmat de lătrături nervoase, îmi făcu semn cu mîna să rămîn locului, iar el se îndreptă spre fereastră.

În timp ce stătea, bănuitor, ascultînd zgomotele care veneau de jos, l-am privit îndelung : picioare lăptoase, fără mușchi, osînză atîrnînd pe șolduri, ceafă gălbejită și cam adusă, piept flasc fără păr, ridicîndu-se și coborînd repede. Ochii mici, înecați în pernițe de grăsime pală, urmăreau cu atenție ceva. Lătratul bucuros al cîinelui nu se mai repetă.

Obosit, Brunswik s-a întors pe canapea, a rîs ușor, s-a sucit pe cuvertura de blană și mi-a făcut semn că pot continua. În timp ce reluasem masajul, s-a deschis ușa. Fata sfrijită și-a aruncat privirea înăuntru : avea respirația tăiată, ochii mari, plini de spaimă. Am întrerupt masajul și Brunswik a întrebat :

— E gata micul dejun ?

— Da — spuse încet fata.

— Au fost aduse toate, țiparii afumați, calzi, maioneza proaspătă ?

— Au sosit toate — spuse fata. Acum ni se aduc țipari afumați, ca în fiece dimineață.

— Imediat sîntem gata — continuă Brunswik.

— Dar cîinele ? — întrebă fata.

— Abia mîine la prînz o să-și primească porția.

— Nu, vreau să spun, mi se pare că e pe moarte cîinele. Cineva i-a aruncat ceva peste gard. A mîncat și acum zace și sughite sub tufa de coacăze. O fi fost otravă, că prea urla.

— Am să cobor să văd ce-i cu el — am spus.

Fata m-a condus pînă jos, mi-a arătat grădina și tufele de coacăze ; sub una se afla cîinele. Era un cîine slab, cu pete cafenii ; întins într-o rînă, în iarbă, cu labele întinse, împăcat cu sine, zăcea sub tufa de coacăze. Avea botul întredeschis, pe buze îi luceau balonașe mici de spumă verzuie. Cîinele nu mai zvîcnea, era mort.

— Ce să fac cu el ? — m-a întrebat fata.

— Nimic — am spus.

Cu pași înceți, m-am întors în casă, am urcat în camera de masaj unde aveam uneltele. Brunswik nu mai era acolo. Am împachetat totul, mi-am îmbrăcat haina de ploaie, mi-am luat servieta și am ieșit pe sală. În clipa aceea s-a deschis o ușă, ușa sufrageriei. Brunswik ședea singur la masă, îmbrăcat doar cu un halat de baie, vărgat, în fața ceștii de cafea cu lapte, a platoului cu țipari afumați, cîrnați, carne de pasăre, slănină bună și ouă. Și, în timp ce întindea maioneza pe o felie de pîine, mi-a zîmbit și mi-a strigat :

— Pe mîine, așadar, pe mîine la aceeași oră.

— Da — i-am răspuns — da. Știam însă că mint.

În românește de I. VOITA
Ilustrațiile de Lucian POPA

cadran INTERNATIONAL

BUNDESBANK ȘI CAPITALURILE STRĂINE

11 miliarde de mărci vest-germane reprezintă o sumă care nu poate fi ignorată. La atît se ridică volumul investițiilor străine în economia Germaniei occidentale. Această cifră, despre care s-a mai vorbit și cu alte prilejuri, a devenit oficială o dată cu publicarea primului bilanț de acest fel efectuat de către Bundesbank. Deși cifra dată publicității este departe de a corespunde pe deplin realității (întrucît nu s-au luat în considerare decît datele oficiale furnizate de investitorii străini, și nici acestea în totalitatea lor), ea reflectă o situație care, potrivit presei vest-germane, a început să îngrijoreze cercurile de afaceri din R.F.G.

Dar să dăm cuvîntul faptelor. Cele 11 miliarde sînt investite într-un număr de 3 267 întreprinderi. Capitalurile nu sînt repartizate însă uniform. Investițiile au fost făcute de preferință în marile întreprinderi. Astfel 5,3 miliarde au fost investite în numai 28 de societăți, fiecare avînd un capital de cel puțin 100 milioane.

Repartiția pe ramuri economice ne dă o idee mai precisă asupra rolului pe care-l joacă fondurile străine. În industria rafinării petrolului și a prelucrării cărbunilor se înregistrează unele dintre cele mai mari participații străine. Este vorba despre două miliarde mărci repartizate între 20 de întreprinderi. Marile societăți petroliere străine controlează 90% din totalul capitalurilor investite în această ramură în R.F.G. Pe scara importanței urmează apoi sectoarele construcțiilor de mașini, fabricilor de automobile și șantierelor navale cu 1,9 miliarde, industria alimentară cu 1,2 miliarde, industria chimică cu 1,2 miliarde și cea electrotehnică și optică cu un miliard.

Interesantă este de asemeni proveniența capitalurilor străine. 80% din total aparțin cercurilor financiare din cinci țări: S.U.A. (34,1%), Olanda (17,4%), Elveția și Liechtenstein (16%) și Anglia (9,8%). Urmează în ordine, Franța (7,1%), Belgia și Luxemburg (5,2%) și Suedia (3,2%).

Potrivit datelor oficiale din raportul amintit, investițiile americane acoperă numai 10% din totalul sumelor investite în industria vest-germană. Abstracție făcînd de faptul că volumul real al acestor investiții ar fi, potrivit unor surse occidentale, de ordinul a 15,3 miliarde, capitalurile americane exercită o influență cu mult mai mare asupra economiei vest-germane decît spune la prima vedere acel zece la sută. Cercurile economice vest-germane vorbesc din ce în ce mai des despre „hotărîrile din exterior" care sînt luate cu privire la treburile societăților din R.F.G. Lucru posibil, întrucît cota de participare a capitalurilor străine la fondurile unor întreprinderi este, de cele mai multe ori, de peste 25%. În mod practic, în condițiile economiei capitaliste, o asemenea întreprindere se află sub controlul capitalului străin. Reamintim aici faptul că în unele cazuri capitalurile unor state sînt concentrate masiv în anumite ramuri.

Este de la sine înțeles că dominarea unor ramuri economice cheie atrage după sine posibilitatea controlării, pe diverse căi și în procente variabile, și a altor ramuri industriale. Apoi, controlul economic duce și la control politic...

Unii observatori afirmă că publicarea acestor date ar avea legătură cu eventuale măsuri împotriva penetrației capitalurilor americane în R.F.G. Această problemă a făcut de altfel și obiectul unor cercetări în organismele financiare ale Pieței comune.

Eugen PHOEBUS

CORSICA LUPTĂ... PENTRU TURIȘTI

În turismul francez s-a ivit o concurență: Corsica, care, bucurîndu-se de faima „insulei lui Napoleon", tinde să ripească din vizitatorii tradiționali ai Coastei de Azur. Legătura teritoriului continental cu insula este monopolul „Companiei Generale Transatlantice", ale cărei nave acostează la Ajaccio și Bastia. Dar pentru a căpăta un loc trebuie să te înscrii cu multe luni de zile înainte... Pe de altă parte, s-a constatat însă — fapt paradoxal — că în Corsica afluența de turiști este mult mai scăzută decît o indică numărul biletelor vîndute.

Secretul acestei diferențe a fost descoperit de autorități după o anchetă minuțioasă. S-a constatat că marii hotelieri de pe Coasta de Azur rezervă la Paris în bloc locurile de pe nave, pentru ca în ultimul moment să anunțe la Marsilia că renunță la biletele respective și să suporte mica taxă care se reține de regulă în asemenea împrejurări. Compania este o societate pe acțiuni, dintre care 63,7 la sută revin statului. În consecință statul francez și ceilalți acționari ai companiei sînt păcăliți de ingeniozitatea hotelierilor de pe Coasta de Azur. Aflînd de această manevră, mulți parizieni pleacă la Marsilia fără a-și mai opri loc pentru traversare.

Inițiatorii turismului în Corsica au protestat, bineînțeles, cu vigoare împotriva practicilor concurenților lor de pe Coastă.

Z. F.

Hotelurile Corsicii așteaptă oaspeți...

DIRECTORII ÎN GREVĂ

Pare destul de straniu: directorii, da, ați citit bine, directorii și înalții funcționari filipinezi de la filiala cunoscutei companii petroliere americane „Caltex" au declarat grevă. Știrea a făcut înconjurul arhipelagului filipinez, în ciuda încercărilor de a pune surdină acestui fapt neobișnuit. Cauza grevei a fost exprimată lapidar de „sindicatul directorilor": filipinezii, nu numai muncitori dar chiar și directori ai unor firme cu capital american, sînt supuși în țara lor unui regim discriminatoriu din partea monopolurilor. Pentru o muncă egală, un funcționar filipinez primește un salariu de șase ori mai mic decît al unui american. Care o fi raportul dintre cel al unui salariat de rînd, al unui muncitor, și al trimisului în Filipine al cutărui sau cutărui trust?

...Și greva a început. Presa, radioul au comentat pe larg semnificația acestei manifestări fără precedent. În parlament s-au rostit discursuri caustice la adresa „protectorilor". Guvernul lui Macapagal a fost supus unor aspre critici din partea opoziției pentru continuarea unei politici de aservire economică și politică a țării.

„Caltex" ocupă un loc însemnat printre companiile străine care acționează în Filipine, deținînd aproximativ 33 la sută din întregul comerț cu produse petroliere. Numai anul trecut impozitul pe veniturile realizate din desfacerea produselor petroliere a atins cifra de șase milioane pesos, ceea ce reprezintă, după cursul oficial, cam trei milioane dolari. Cu seifurile doldora, filiala „Caltex" din Filipine manifestă o preocupare crescîndă pentru a-și înlătura concurenții, în special pe cei autohtoni, strangulînd orice început de creare a unei industrii petroliere filipineze.

Dar nu este vorba numai de „Caltex". Prin acordurile economice încheiate cu Statele Unite, guvernul filipinez a deschis larg porțile monopolurilor americane. Slaba industrie autohtonă nu poate ține piept nici din punct de vedere tehnic, nici financiar, concernelor americane implantate în toate ramurile economiei. O asemenea stare de lucruri provoacă nemulțumirea cercurilor de afaceri filipineze, a unor pături avute. Este încă un simptom sugestiv, care se adaugă largii mișcări pentru o reală independență, care și-a găsit expresie în valul de demonstrații de la începutul anului acesta. Greva directorilor de la „Caltex" are, în acest context, o semnificație deosebită.

Dumitru TINU

La a 40-a ediție a Tîrgului internațional de la Salonic (Grecia) țara noastră participă cu o gamă variată de produse industriale. Fotografia înfățișează momentul vizitării pavilionului românesc de către personalități ale vieții economice a Greciei.

În multe țări din Europa s-au făcut pregătiri asidue în vederea campionatelor europene de tir, care vor începe la 19 septembrie la București. Astfel, un concurs de talere aruncate din șanț, disputat la Leipzig (R. D. Germană) și dotat cu „Marele premiu al orașului Leipzig" a fost cîștigat de trăgătorul român Gheorghe Enache (în fotografie) care a învins 35 concurenți.

De curînd a avut loc la palatul Elysée din Paris conferința de presă a președintelui Franței, generalul De Gaulle. La conferință, care a stîrnit un legitim interes în toată lumea, au asistat circa 1 000 persoane.

Gravul conflict militar indo-pakistanez provoacă pierderi grele de ambele părți. Foarte mult are de suferit populația civilă din Cașmir. Oameni de toate vîrstele din zonele în care se dau lupte sînt nevoiți, după cum se vede și în imagine, să rătăcească din loc în loc pentru a-și căuta adăpost.

Iată cum își imaginează caricaturistul ziarului „The New York Times" reacția unui marinar de pe distrugătorul „Ricketts" care a văzut un om căzînd în mare : „Man overboard!... Mann überbord!... Un homme à la mer!... Hombre al agua!... Homen ov mori ..." („Om la apă la babord!")

EXPERIENȚA „RICKETTS"

După încheierea călătoriei cu caracter experimental pe care a făcut-o timp de două luni în Oceanul Atlantic, distrugătorul american „Claude V. Ricketts" s-a înapoiat cu bine la bază, fără să se bucure însă de o publicitate deosebită, pe măsura celei de care a fost însoțit cînd a plecat în cursă.

„Ricketts", după cum s-a mai relatat în presă, a fost obiectul unei experiențe pe care strategii unor țări din NATO — în special din Statele Unite și R. F. Germană — puneau mare preț. Echipajul navei a fost mixt ; pe lîngă cei 184 americani, din el au făcut parte și 151 ofițeri și marinari ai altor state — Anglia, Germania occidentală, Grecia, Italia, Olanda. Participarea unui grup de marinari turci — aprobată inițial de guvernul Turciei — a fost ulterior contramandată din motive financiare. Franța a refuzat să participe la experiență, deoarece organizatorii ei o considerau ca primă probă practică de creare a unor forțe multilaterale nucleare, dezaprobată la Paris.

Așadar, „Ricketts" și-a încheiat prima sa călătorie de experiment, pregătită din vreme cu multă grijă și menită să demonstreze viabilitatea formulei echipajului mixt Cu ce rezultate s-a terminat cursa de probă ?

La sfîrșitul ei, comandantul flotei a VI-a americane din Mediterana, sub a cărui comandă s-a aflat „Ricketts", și-a exprimat satisfacția față de rezultatele obținute Din alte relatări s-au aflat însă păreri contrare — de pildă cele ale primului corespondent englez care a vizitat distrugătorul în timpul „misiunii" în larg, Desmond Wettern, publicate în „Sunday Telegraph".

Wettern se referă în special la concluziile unor marinari englezi de pe „Ricketts", care de la bun început au fost nemulțumiți de faptul că au fost comandați de ofițeri americani Cîțiva dintre marinarii britanici, cu o experiență de șase-șapte ani în navigație, au obiectat deschis împotriva faptului că sînt comandați de militari ai S.U.A. cu numai 18 luni de serviciu Alimentația — de tip american — au a convenit multora dintre europeni Autorul articolului din „Sunday Telegraph" lasă să se înțeleagă că au existat incidente între ofițerii americani și cei de alte naționalități. El amintește de doi ofițeri superiori americani care au cerut marinarilor europeni să se adapteze la regulile marinei S.U.A. și subliniază că ofițerii și marinarii europeni au fost siliți să accepte uneori situații intolerabile

Cu toate că, după cum i s-a relatat corespondentului, fiecare membru al echipajului mixt a învățat să înjure în șase limbi, problema limbajului comun a creat greutăți extrem de mari. Marinarii de pe bord au învățat pe de rost cîteva expresii legate de operațiile tehnice de manevrare și de minuire a armelor, dar și în această direcție însușirea termenilor străini a lăsat de dorit. Iar faptul că bariera limbajului nu a putut fi depășită — sublinia autorul — a încurajat tendința despărțirii membrilor echipajului în grupe naționale. Modul în care s-ar comporta în condiții de luptă un astfel de echipaj, căruia îi revine sarcina să mînuiască rachete antisubmarine și antiaeriene necesitînd o mare precizie de manevrare, este încă, după corespondentul amintit, „o ghicitoare". Iar la întrebarea pe care și-o pune Wettern dacă este cu putință să se creeze o flotă cu asemenea vase, răspunsul pe care-l dă e negativ.

U. VĂLUREANU

ASCENSIUNEA LUI ABE FORTAS

Anunțarea numirii lui Abe Fortas în postul de membru al Curții Supreme a S.U.A., în locul rămas vacant prin desemnarea lui Arthur Goldberg ca reprezentant permanent al S.U.A. la O.N.U., nu a provocat nici o surpriză la Washington. Dar în unele cercuri s-a pus întrebarea dacă Fortas îndeplinește condițiile cerute unei persoane care, în acest post, trebuie să dea dovadă de o independență absolută de apreciere și acțiune. Aceasta pentru că, pe de o parte, întreaga carieră a avocatului din Washington se identifică aproape cu aceea a președintelui Johnson, iar pe de altă parte relațiile directe sau indirecte ale lui Fortas cu marile companii și societăți naționale și internaționale au constituit obiectul a numeroase critici atît din partea unor membri de frunte ai partidului democrat, cît și ai partidului republican.

În prima ședință de audieri a Comitetului pentru problemele juridice a Camerei Reprezentanților, consacrată desemnării lui Abe Fortas în noul său post, Durward C. Hall, membru republican al Camerei Reprezentanților din partea statului Missouri, a afirmat că acesta „s-a dovedit a fi un participant din umbră la unele tranzacții dubioase" pe care Hall le-a atribuit administrației Johnson. El s-a referit în special la intervenția lui Fortas în cazul unei societăți petroliere — „Phillips Petroleum" — care a obținut o comandă în condiții extrem de favorabile din partea Ministerului de Interne de la Washington, ceea ce i-a adus un profit de 30 milioane dolari anual. De asemeni senatorul republican John Williams a ținut să declare că nu sprijină numirea lui Fortas deoarece „după părerea mea, președintele putea face o alegere mai bună". De notat : Williams a fost unul din membrii Congresului care au participat la ancheta privind activitățile fostului secretar al majorității democrate în Senat, Bobby Baker, implicat într-o serie de tranzacții scandaloase. Or, biroul de avocatură condus de Fortas a fost acela care l-a apărat pe Baker.

Ziarul „Wall Street Journal" a emis părerea că, prin numirea lui Fortas, președintele S.U.A. intenționează să transforme Curtea Supremă într-un „organism Johnson", în opoziție cu tribunalul prezidat în prezent de judecătorul Earl Warren, calificat drept „organismul Roosevelt". Potrivit ziarului, Fortas, cunoscut drept un prieten personal al președintelui, ar fi primul pilon al acestei remanieri, întrucît cinci dintre actualii membri ai Curții Supreme sînt născuți încă în secolul trecut. Retragerea lor ar da președintelui posibilitatea de a obține „o influență directă" asupra acestui tribunal.

Cît privește relațiile dintre Fortas și actualul președinte al S.U.A., revista „Esquire" scrie că, în 1948, avocatul din Washington a fost principalul instrument al victoriei obținute de Johnson cînd a devenit membru al Senatului. Iar foarte recent, datorită lui Fortas s-a obținut încetarea campaniei de presă împotriva secretarului președintelui, Jenkins, implicat într-o serie de afaceri dubioase. De pe urma tuturor acestor activități, firma avocaților „Arnold, Fortas și Forter" a devenit una dintre cele mai puternice din capitala federală a Statelor Unite. Ea reprezintă acum interesele unui număr de 17 companii și 23 asociații și ocupă patru clădiri în cartierul luxos al capitalei, cunoscut sub denumirea de „cercul Du Pont".

I. RETEGAN

AUR ȘI ARTRITĂ

Se spune că în urmă cu cîtva timp generalul De Gaulle, aflînd de la experții francezi că cea mai mare parte a aurului francez nu este păstrată în Franța, ci în seifurile Băncii Angliei și Băncii federale de rezerve a Statelor Unite, ar fi declarat : „Dacă eu aș fi răspunzător pentru siguranța aurului, n-aș dormi de loc bine din cauza acestui aranjament".

Nu se știe exact ce s-a mai petrecut după aceea, dar de la o vreme datele statistice americane și engleze înregistrează nu numai preschimbarea în aur a dolarilor și lirelor deținute de Franța, ci și retragerea fizică a aurului proprietate franceză aflat în păstrare în Anglia și Statele Unite. Cifrele pe luna iulie arată că, din cantitatea de lingouri de aur exportată de Anglia, în valoare de 90 milioane lire, 62 milioane lire reprezintă lingourile retrase de Franța. Din 618 milioane lire, cît reprezintă exportul de aur englez în primele 7 luni ale acestui an, 337 milioane au revenit Franței.

Exprimîndu-și în acest fel sentimentul de nesiguranță și neîncredere față de principalele centre de păstrare a aurului din lumea capitalistă, Franța a reușit să-l transmită și pieței aurului în ansamblul său, fapt reflectat în cumpărări masive de aur la Londra. Numai în decurs de trei zile veștile de la Paris despre rezultatele discuțiilor dintre emisarii americani și reprezentanții francezi în această problemă au provocat creșterea vînzărilor de aur la Londra de la 2½ tone zilnic la 7 tone, ceea ce a dus la noi stări depresive pentru lira sterlină. Evident, nervozitatea nu a scăzut cînd s-a aflat că Franța refuză să se alăture celorlalte țări occidentale în sprijinirea financiară a lirei sterline.

Cercurile politice din Washington și Londra nu au întîrziat să aprecieze poziția Franței nu ca o expresie a unei simple operații cu caracter strict financiar, ci ca o acțiune deliberată, avînd telul politic de a impune punctul de vedere francez în problemele relațiilor interoccidentale. „Mai mult decît orice — scrie «New York Times» — poziția pe care o adoptă Franța în această privință este o dovadă grăitoare a hotărîrii, în ansamblu, a acestei țări de a zdruncina din temelii alianța occidentală".

Un comitet american din Ohio difuza zilele trecute o reclamă în care se arăta că injecțiile cu aur ar fi binefăcătoare în tratamentul bolnavilor de reumatism și artrită. Nu știm cît de salutare pot fi asemenea injecții pentru reumatici. Deocamdată, pacientului atlantic i se scoate „sînge" galben. Și în timp ce i se aplică acest tratament se constată lipsa totală de divergențe sau, mai precis, unanimitatea de vederi asupra faptului că NATO este bolnav — atît în domeniul financiar, cît și în cel politic și militar.

N. LUPU

În istoria luptelor pentru libertatea Sudanului, bătălia de la Karari, desfășurată la sfîrșitul secolului trecut, constituie un eveniment de seamă. În memoria martirilor căzuți în acea luptă, de curînd au avut loc la Omdurman procesiuni (vezi fotografia) și alte manifestări comemorative.

Lucrările pentru terminarea turnului poștal al Londrei se desfășoară într-un ritm viu, astfel ca în anul viitor să poată fi dat în folosință. În imaginea de față această interesantă construcție, deși înaltă de 205 m, este dominată de columna lui Nelson, înaltă de numai 61 m, dar care este fotografiată în prim plan.

După ce a făcut ravagii în insulele Bahama, uraganul „Betsy" s-a năpustit asupra coastelor Floridei (S.U.A.), unde a produs pagube considerabile. În fotografie : aspect din orașul Miami, bîntuit de uragan.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE în toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. COPERTA NOASTRĂ : În balta Brăilei — fotografie de F. BRANDRUP. Redactor artistic : Ion VULPESCU. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

PE ECRANE

O PRODUCȚIE A STUDIOULUI CINEMATOGRAFIC BUCUREȘTI

după o idee de Dimos RENDIS

RUNDA 6

Scenariul și regia: VLADIMIR POPESCU-DOREANU
Imaginea: MIRCEA MLADIN, TINCU PURAN
Dialoguri: ALEXANDRU STRUȚEANU
Decoruri: CONSTANTIN SIMIONESCU

CU:

Ion Finteșteanu, György Kovács, Carmen Stănescu, Ilinca Tomoroveanu, Vera Schneidenbach, Ion Dichiseanu, Alexandru Rădulescu, Mihai Berechet, Fory Etterle, Mircea Basta, Emeric Schäffer.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA 39

PROLOG TEATRAL

CURIER

FILM • SPORT

Anul XIV nr. 39 (539) — 25 septembrie 1965

obiectiv 1966

În ultimele săptămîni specialiștii și factorii de răspundere au dezbătut pe ramuri de producție planul pe anul 1966, primul din viitorul cincinal. Documentele Congresului al IX-lea au subliniat importanța grăbirii execuției și a punerii în funcțiune la termenele prevăzute a noilor capacități de producție. De buna organizare a șantierelor, de asigurarea promptă a documentației tehnice, de desfășurarea armonioasă și ritmică a colaborării între diversele întreprinderi, ca să enumerăm numai cîțiva factori importanți, depinde realizarea acestei sarcini majore.

După cum se știe, producția de metal constituie un indicator important al nivelului de dezvoltare al unei țări. Ce realizări se vor înfăptui în 1966 la unul din cele mai importante obiective industriale ale viitorului cincinal, la combinatul siderurgic de la Galați ? În acest prim an al cincinalului se estimează că volumul de construcții-montaj va atinge aproximativ 1 miliard lei. La laminorul de tablă groasă, o construcție de-a dreptul impresionantă prin dimensiunile ei, se vor monta 30 000 tone utilaje, 25 poduri rulante și circa 1 500 km cabluri. Încă de pe acum au început lucrările la un nou obiectiv de bază — oțelăria.

curier

În 1966 harta industrială a țării se va îmbogăți cu noi și importante obiective. În petrochimie — ramură a industriei chimice cu mari perspective de dezvoltare în România — vor intra în funcțiune fabrici și instalații importante la uzina de fire și fibre sintetice Săvinești și la combinatul petrochimic Ploiești. Realizări în alte domenii : la centrala termoelectrică Luduș - Fintînele vor intra în exploatare două grupuri electrogene, la Pitești fabrica de negru de fum etc.

Întreaga economie națională va cunoaște și în viitor un înalt ritm de dezvoltare. Chiar și regiunile mai puternic dezvoltate își vor spori potențialul economic. Un exemplu concludent îl poate constitui cel al regiunii Brașov. Astfel în 1966 pe întreg ansamblul industriei constructoare de mașini din regiunea mai sus-amintită producția globală și marfă va spori cu peste 20 la sută față de anul în curs. E un exemplu din multe altele. În primul an al viitorului cincinal va continua creșterea impetuoasă și dezvoltarea continuă a bazei tehnico-materiale a socialismului în țara noastră.

I. CORIBAN

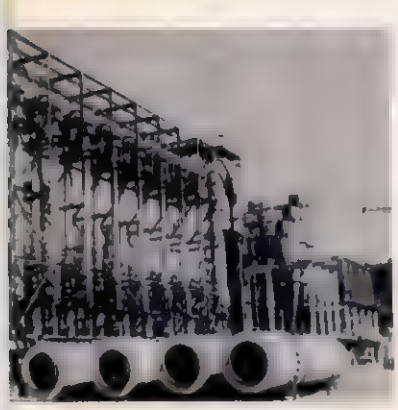

Fabrica de negru de fum din Pitești.

la ordinea zilei: însămînțările

Toamna înaintează din plin. Holdele patriei, încărcate de roadele toamnei, își varsă bogățiile în magazii și hambare. Dar a sosit și ceasul unor temeinice pregătiri pentru recoltele anului viitor.

Așa cum prevăd Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, obiectivul de cea mai mare însemnătate în dezvoltarea agriculturii îl constituie creșterea producției de cereale. În lumina acestui țel trebuie să se desfășoare întreaga activitate din agricultură.

Ne aflăm acum în toiul campaniei agricole de toamnă. Ca primă urgență se impune recoltarea culturilor tîrzii și arareа terenurilor destinate grîului. Avînd în vedere condițiile climatice deosebite din anul acesta, specialiștii recomandă ca însămînțările de toamnă să înceapă mai devreme decît în alți ani și să se termine într-o perioadă cît mai scurtă. În multe unități agricole muncile agricole de toamnă se găsesc într-un stadiu avansat. Pînă la 20 septembrie au fost arate pentru însămînțările de toamnă însemnate suprafețe — peste 80 la sută în gospodăriile agricole de stat și mai mult de 60 la sută în cooperativele agricole de producție. Dar însămînțările de toamnă reclamă și alte lucrări de mare importanță : fertilizarea solului, asigurarea semințelor de bună calitate din soiurile raionate, verificarea puterii și puterii lor de germinație etc.

Principala noastră cultură cerealieră — grîul — a dat roade bogate în acest an. Gospodăriile agricole de stat și-au îndeplinit și depășit în 1965 sarcina prevăzută în Documentele celui de-al VIII-lea Congres al partidului, realizînd o producție medie de grîu care a depășit cu peste 800 kg la hectar pe cea planificată. Rezerve însemnate a sporirii producției de grîu există și în cooperativele agricole de producție.

Ne aflăm acum într-o perioadă în care se cere ca toate unitățile agricole să depună eforturi susținute pentru a pune bază viitoarelor recolte. Avem o experiență bogată, avem o puternică bază materială, avem specialiști bine pregătiți. Se impune să folosim din plin aceste posibilități pentru ca însămînțările din toamna acestui an să fie făcute la timp și la un înalt nivel agrotehnic. Străduințele din acest anotimp vor fi răsplătite din plin în primul an al noului nostru cincinal.

G. MUREȚAN

mozaic sportiv

...La Jocurile Olimpice de la Tokio în proba de armă liberă calibru redus, poziția culcat 60 de focuri, trăgătorul român Nicolae Rotaru a realizat o performanță unică în felul ei. După cum știți, la această probă sportivii trag cîte 10 focuri în șase serii. Ei bine în prima serie campionul nostru, stăpînit de prea multă emoție, n-a reușit să obțină decît 95 de puncte, ceea ce, evident, la concurența de pe poligonul Asahi îl scoteau practic din lupta pentru primele locuri ale clasamentului.

Rotaru și-a dat, bineînțeles, seama de această situație și în continuare, concentrîndu-se la maximum, a tras în restul de 5 serii numai „decari", realizînd 500 de puncte din cele 60 de focuri. Cu rezultatul general de 595 puncte, reprezentantul țării noastre a ocupat locul 5 în clasamentul general, la numai 2 puncte de primul clasat. Fără discuție că dacă ar fi avut măcar 97 de puncte în prima serie, el ar fi devenit campion olimpic.

...Anul acesta campionatele școlare de atletism, desfășurate la Cluj, au evidențiat pe o tînără sportivă din Alexandria, Erica Stoenescu, care a cîștigat proba de săritură în înălțime cu 1,60 m. Evident, dacă ne-am lăsa furați de valoarea rezultatelor obținute de marea noastră campioană Iolanda Balaș, performanța Ericăi Stoenescu poate n-ar spune cine știe ce ! Dar trebuie să facem abstracție de aceasta și să ținem seama că, în urmă cu un an, atleta din Alexandria era o „ilustră anonimă" care, iată, a devenit campioana elevelor.

După puțină vreme, la campionatele juniorilor de la Poiana Brașov, Erica a adăugat 2 cm celui mai bun rezultat al său și... și-a îndeplinit norma de maestru al sportului !

Interesant de reținut că această fată, de 16 ani, cu remarcabile calități fizice, nu știe totuși să sară în înălțime. Stilul său are numeroase deficiențe care, în momentul eliminării lor, o va putea ajuta pe Erica să obțină rezultate cu mult mai bune.

...La Jocurile Balcanice de atletism de la Atena, printre învingătorii s-a aflat și tînarul nostru săritor în lungime Adrian Samungi, care a obținut medalia de campion cu rezultatul de 7,63 m. Ceea ce merită subliniat este faptul că de mai bine de 25 de ani nici un alt atlet român n-a mai obținut victoria balcanică la săritura în lungime. Pe cînd și victoria unui săritor cu prăjina ?

V. MUNTEANU

„fața soarelui"

O floare neobișnuită. O soră a ei nu am văzut încă. Ceea ce înseamnă că actul de naștere i-a fost nu demult semnat. Mai precis : cu un an în urmă. În curtea Muzeului satului din București au apărut niște flori galbene, foarte asemănătoare cu floarea-soarelui, dar mai mari și cu inflorescențe mult mai bogate. Din primele semințe recoltate în toamna trecută, floarea a crescut anul acesta mai învoaltă. Zeci de mii de petale galbene, bătute una lîngă alta, pe un disc ca un taler de aur.

Creatorul ei, Gheorghe Grosu, a numit-o „Fața soarelui". Nu lipsit de imaginație, fiindcă pe lujere mai înalte decît un stat de om, florile enorme zîmbesc aurii, cum este fața soarelui în miez de vară.

Numele vine de undeva din folclor. În popor, florii-soarelui i se mai zice și sora soarelui. Metafora este inspirată. Nu mai puțin aceea care a stat la baza numelui cu care Gheorghe Grosu și-a botezat creația. Cînd una din flori și-a copt sămînța în plină bătaie a razelor de soare, de pe o creangă inferioară o alta se grăbește să-i ia locul tot atît de semeață și strălucitoare, astfel încît „Fața soarelui" rodește în mai multe rînduri într-un an.

Dacă pe lîngă frumusețea ei, acest nou soi de floarea-soarelui, rezultat dintr-o încrucișare pe care numai grădinarul de la Muzeul satului, același care a creat și „liliacul multicolor" o știe, se va dovedi a da și producție mai bogată și de mai bună calitate decît soiurile cunoscute pînă acum, „Fața soarelui" va fi într-adevăr o floare de aur.

Ada BÎRSEANU

oaia devine focă

Într-un loc din București, în tot timpul anului e sezon de iarnă. Este vorba despre fabrica de blănuri „Republica". Oilor, după ce li se mănîncă pastrama lîngă o pocală de tulburel, li se la pielea care trece prin purgatoriul tăbăcăriilor, după care sosește aici pentru ca mîini meștere

În incinta fabricii o expoziție de noi modele stă la dispoziția beneficiarilor.

s-o transforme în veșmînt și podoabă de iarnă. Oaia devine alci haină de blană, haină de velur, pieptar, căciulă etc. Iar de la o vreme încoace oaia e transformată aici și în... focă. Este vorba despre cel mai nou sortiment pe care-l produce fabrica, haina de blană care imită foca. În această nouă formă oaia a căpătat o mare prețuire din partea cumpărătoarelor.

O discuție cu directorul fabricii, inginerul Alexandru Osiac, ne-a pus în curent cu realizările și preocupările acestei întreprinderi.

— Așteptăm căderea zăpezilor bine pregătiți. Fabrica a reușit să-și realizeze planul de producție anual în 8 luni și să onoreze contractele încheiate cu beneficiarii. La 1 octombrie comerțul va începe să desfacă produsele noastre. Sîntem curioși să aflăm părerea și sugestiile celor mai buni judecători ai produselor : cumpărătorii.

— Ce ne puteți spune despre felul în care vă pregătiți pentru anul 1966 ?

— Pentru primul an al noului cincinal fabrica noastră și-a propus o sarcină mare : dublarea producției față de anul 1965. Deși vom lucra pe aceleași capacități de producție, datorită măsurilor tehnico-organizatorice pe care le-am luat vom reuși să realizăm sarcina pe care ne-am luat-o. Printre aceste măsuri cea mai importantă este introducerea agregatelor cu dispoziție de semnalizare automată la sectorul de confecție.

După căderea brumei, mai de vreme sau mai tîrziu, vor sosi zilele căciulii și ale veșmintelor călduroase. Pentru ca să simțim mai puțin asprimea acestor zile, au muncit cu bune rezultate muncitorii de la Fabrica de blănuri din București.

G. SÎMBĂTENI

printre prieteni

La reintoarcerea din vacanță, la școala de cartier complet renovată sau în noul local de curînd dat în folosință, la că-

mine sau grădiniţe, copiii mari sau mici au fost întîmpinaţi cu dragoste de profesori sau de educatoare, dar şi de o întreagă suită de noi şi buni prieteni din... hîrtie, ipsos sau material plastic, cu care vor face cunoştinţă, treptat, în laboratoare şi în clase.

De la micuţa gîză închisă într-o carcasă de masă plastică transparentă, la machetele de animale preistorice ori la mulaje ale organelor umane sau animale, de la trusele pentru fiecare capitol din fizică sau chimie, ori figurile pentru geometria plană, în spaţiu sau descriptivă pînă la globul în relief sau masa combinată de tîmplărie şi traforaj — toate acestea au un nume comun : material didactic.

Problemele teoretice predate în orele de clasă se vor asimila mai uşor, noţiunile şi imaginile vor fi fixate mai bine prin exemplificări „pe viu" în timpul lecţiei.

La realizarea unui material didactic variat, instructiv şi cît mai apropiat de modelul original, îşi dau concursul peste douăzeci de întreprinderi din Capitală şi provincie. Mobilierul şcolar este executat de fabricile profilate în acest sens, I.O.R întocmeşte aparatura optică sau de proiecţie, filmele didactice sînt create de studioul „Alexandru Sahia" din Bucureşti, diafilmele de către „Animafilm", discurile de „Electrecord", însă ponderea cea mai mare în execuţia materialului didactic o are I.M.D. (Întreprinderea de material didactic a Ministerului Învăţămîntului).

La I.M.D. munca e în toi, „campania" e în plină desfăşurare. În sectorul de expediţie sau prin secţii, pe coridoare sau în marile hale, peste tot sînt stivuite pachete şi lăzi care aşteaptă să ia drumul şcolilor din întreaga ţară, drum pe care au mai plecat înaintea lor 87 000 de articole.

În mai toate secţiile acestei microuzine, materialul plastic a început să cucerească teren. Vechiul neajuns, fragilitatea şi casabilitatea obiectelor, a fost suprimat prin introducerea materialului plastic românesc — dentarom — din care se construiesc o mulţime de produse : schelete în mărime naturală, torsul fiinţei umane, mulaje de organe etc.

Printre cele 7 produse noi ce au început să fie fabricate în serie în acest an, sînt şi trusele pentru experienţele fizico-chimice. Acestea sînt nişte geamantane mici, uşor portabile, ce conţin 35 de piese apte să demonstreze un întreg capitol din fizică sau chimie. Aşa, de exemplu, sînt : trusa pentru experienţe de electromagnetism, pentru experienţe de semiconductori, trusa de electrochimie etc. Trusele înlocuiesc cu succes aparatura complicată greu de mînuit.

Asemenea materiale didactice perfecţionate au şi o valoare de simbol : un simbol al învăţămîntului modern, al epocii noastre.

Rodica ZANK

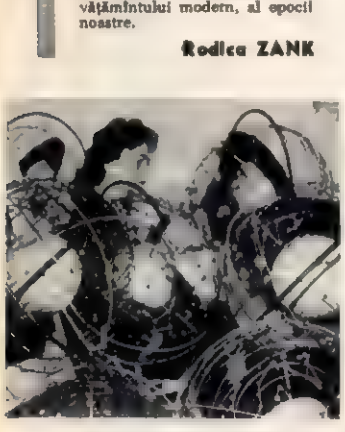

Unul din variatele sortimente produse de I.M.D.-Bucureşti : globuri terestre.

anton pann pe bulevard sau căutările unui regizor

Îl veţi întîlni şi dv. nu peste multă vreme. Îl veţi vedea trecînd prin faţa cinematografului unde rulează „Samba" sfătuindu-ne : „la pomul lăudat să nu te duci cu sacul" ; ori, în altă zi, punîndu-l la punct pe un tînăr ce se vrea neapărat interesant dar care, de fapt, este foarte certat cu disciplina. Despre acesta, bătrînul hîtru ne aminteşte că „este atît de obraznic încît ar trebui răsfăţat înaintea bătăii cu cîteva palme".

Pe Anton Pann — căci despre el este vorba — îl vom întîlni, timp de cîteva minute, în chip de vedetă într-un scurt film satiric al lui Titus Mezaroş (regizorul a fost distins anul acesta, la Festivalul de la Mamaia cu „premiul pentru cel mai bun documentar"). Cineastul, cunoscut ca un realizator original al unor scurtfilme hidrocentrala după ce aceasta va intra în funcţiune, după ce viitoarea, încleştarea oamenilor cu natura se vor fi potolit. Acum însă, filmul care-mi stă cel mai mult la inimă este o suită de schiţe psihologice, scurte, foarte scurte, povestite cinematografic pe care le-aş dori o analiză, făcută cu ochii omului din zilele noastre, a sentimentelor de bucurie, încredere reciprocă, tristeţe. Nu spun mai mult ; mi-e teamă să nu mă trezesc că explic prin sute de cuvinte ceea ce aparatul de filmat poate să spună în cîteva imagini.

M. MIHĂILĂ

la grădina zoologică

Peste un milion de vizitatori s-au perindat din primăvară şi pînă în simbăta asta pe dinaintea minunăţiilor carnivore şi terbivore, cu păr sau cu pene, adăpostite în cuştile straşnic ţara — încît după amarnice vinzoleli prin oraşele prinse de alte griji decît aceea de a recruta spectatori pentru giumbuşlucurile clovnilor, directorii circurilor, ca să-şi salveze lei, tigrii, panterele, jaguarii de la o moarte prin inaniţie, au anunţat disperaţi că le oferă pe gratis primăriei din Capitală.

Generoasa ofertă a fost categoric respinsă.

În preajma războiului a apărut la mica publicitate a unui ziar de mare tiraj un anunţ cu următorul conţinut : „De vînzare un elefant. Amatorii a se adresa în Colentina, la Demetrian". Îl cunoşteam pe amîndoi. Cu Demetrian eram prieten vechi. Avea cea mai frumoasă menajerie din Tîrgul Moţilor, cu exemplare pe care le aducea cu bani grei de la Hamburg. Iarna le adăpostea într-un şopron al gospodăriei sale din Colentina. Impresionat de anunţ, m-am dus să văd ce s-a întîmplat.

L-am găsit slăbit şi posomorît. M-a dus tăcut la şopron, să-mi arate cuştile goale. Leii, urşii, bursucii, jaguarii îi muriseră de dalac. Mîncaseră din carnea unei vite bolnave. Vestigiile lor atîrnau

Doi tineri „pe neri" ai Grădinii zoologice din durea Băneasa

Carnet de scriitor

Eugen FRUNZĂ

toamna de după miezul nopţii

Aş fi vrut să scriu despre toamna care se anunţă cu ecouri de romanţă şi risipă de culori. Binecuvîntat anotimp, darnic în bucate şi gînduri, în ispitele vinului şi în aroma dulceţii ! Tărîna şi pomul şi văzduhul respiră calm ca după o naştere universală. În palmele omului joacă, vrăjit, bobul de sudoare şi lumină. Maşinile în cîmp — gospodine harnice — mătură prin toate ungherele, culeg şi derotică. Şi cîntecul vine parcă mai de departe, mai din adînc, mai prelung, fluturînd din aripi mari, ca un cîrd de cocori.

Aşadar, aş fi vrut să scriu despre toamnă şi romanţă, despre pîine şi dragoste. Introducerea, cum vedeţi, o şi alcătuisem. Dar am constatat curînd că între toamna mea generoasă, cu glasul mlădios de alto, şi magnetofonul vecinului meu e o gravă contradicţie.

Să mă explic. Începusem aceste rînduri într-o dulce liniştе de seară şi chemasem lîngă geamul meu depărtarea. Vedeam parcă nievea peisajul ţesut în vise şi aburi al patriei. Sufletul cerea să se reverse ca o apă albastră, uşor înfiorată, peste nemărginirea serii. Totul era cîntec tăcut, purificat.

Cînd, deodată, izbucni în apropiere un instrument de percuţie urmat de cîteva duzini de ropote, tropote şi prăbuşiri sonore, care îmi cutremurară fiinţa şi apartamentul. Începea, care va să zică, dincolo la vecin, o petrecere — şi se sfîrşea, lamentabil, aici în odaia mea, sfîrtecat de alămuri şi saxofoane, poemul toamnei. Peisajul vrăjelnic de lîngă geam fugi cît colo. Cele cîteva rînduri migălite pe hîrtie se îngroziră, chircite, ca într-o definitivă osîndă.

Şi a fost osîndă într-adevăr definitivă. Pentru că nici intervenţia mea, în pijama şi papuci, două ore după miezul nopţii, n-a reuşit să curme supliciul. Îmi vuiau urechile, tîmplele, oasele, părul, gemea tavanul, mieuna parchetul, strigau pereţii, se ducea dracului toată frumuseţea şi romantismul bunului anotimp

Vă rog să mă credeţi : îmi place muzica şi apreciez magnetofonul. Stimez şi limbile străine în care se cîntă adesecri atît de fals româneşte. Nu disprejuiesc nici chiar toba stîrgnicioasă şi afonă. Toate îşi au rostul şi locul lor în viaţă. Dar gîndiţi-vă la toamna mea blîndă, bogată în mireasme şi gînduri ! Ce crudă izgonire ! Şi pe deasupra o noapte fără somn. Şi pe deasupra un cîntec maltratat.

Vai, stimate vecin al meu şi dumnevoastră, vecini din acelaşi aluat ai vecinilor mei : de ce vă cumpăraţi magnetofoane ca să asasinaţi liniştea ? De ce vă slujiţi de o tehnică atît de sensibilă dacă nu dispuneţi de bun-simţ ?

Aş fi vrut să scriu despre toamnă şi romanţă, despre pîine şi dragoste. Dar am fost nevoit să acuz lipsa de bună creştere a unor oameni — din păcate încă destui — care se cred absolviţi de cele mai elementare îndatoriri cetăţeneşti. Cred că e cazul ca nimeni nicîndva să nu le tolereze indolenţa şi abuzul.

Şi totuşi, toamna, binecuvîntat anotimp !

Cum se alungă şi se-aşterne
— porfiră, jad şi mărgărint —
îmi pare-un cîntec al genezei
pe mîi de harfe scînteind.

metraje cu tematică industrială („4 000 de trepte spre cer", „Spre cer"), s-a alăturat acelui numeros grup de documentarişti de la studioul Sahia care, din ce în ce mai mult, se dovedesc a fi nişte căutători neobosiţi, neliniştiţi, dornici să nu se închidă cumva în limitele unui gen anume. „Anton Pann" — experienţa nouă în activitatea sa — ni se va înfăţişa pe ecran sub forma unui mănunchi de note satirice, concepute ca o actualizare a unora din proverbele atît de pline de miez strînse în „Povestea vorbei".

— Cu acest film, tovarăşe Mezaroş, îi veţi contrazice serios pe cei ce încearcă să susţină că vă aplecaţi exclusiv asupra temelor economice. Totuşi, îndrăznesc să vă întreb, după ce aţi părăsit şantierul hidrocentralei „Gheorghe Gheorghiu-Dej", o dată cu terminarea filmului „Spre cer", v-aţi gîndit la un alt film închinat constructorilor hidrocentralei ?

— Atîta timp cît „ultima treaptă" nu a fost atinsă... (subliniez „Ultima treaptă", s-ar putea să fie titlul filmului) şantierul este o permanentă sursă de inspiraţie. Dar voi

tarcurile şi volierele atractivei Grădini zoologice de la Băneasa. Aflu de la conducerea parcului că în lunile ce urmează e de aşteptat un şi mai impresionant aflux, cînd Bimbo, elefantul bengalez sosit deunăzi la Constanţa după o navigaţie fericită de cîteva săptămîni, îşi va lua în primire noul său domiciliu bucureştean, spre delectarea micilor de admiratori de toate vîrstele. Profit de prilej ca să amintesc celor dintr-un leat cu mine şi care ca şi mine se duc din cînd în cînd cu nepoţii să se desfete la poznele maimuţelor, la hîrjoana puilor de tigru şi la burlescul bobocilor de struţ, că pe vremea noastră un asemenea loc de agrement, şi recreativ, şi instructiv nu exista în Bucureşti. Deşi n-ar fi fost cine ştie ce sacrificiu pentrîi bugetul primăriei, avînd în vedere că fondul animalier al unei atari întreprinderi n-ar fi costat nici un ban. Cum aşa ? Veniseră nişte circuri străine în turneu prin România, circuri cu menajerii bogate, cum era Kludski, bunăoară. Şi aşa de bine le-a mers — că se brodise să ne calce taman cînd criza economică bîntuia mai

triste pe peretele de lemn : şase pieţi de leu, două blănuri de urs, două de jaguar şi trei de bursuc. Numai mîncătorii de stîrvuri, vulturii, nu păţiseră nimic. Dimpotrivă : se îngraşaseră. A scăpat şi elefantul. Deh, vegetarian ! Ce era să facă cu el ? Cu scumpetea de atunci, anevoie să ţii o dihanie de 2 000 de kilograme, care consumă cît o turmă. I-a tot ciuntit raţia de fineaţă. Cisterna aia de carne şi oase s-a resimţit. Elefantul a devenit nervos, s-a jigărit. Trebuie să fi pierdut pe puţin 400 de kilograme. Îi atîrna pielea ca o draperie grea, n-avea chef de joacă şi doar în răstimpuri îşi plimba înfrigurat spre cele patru colţuri trompa : cîta să adulmece mîncare. „Dar dacă nu găseşti cumpărător, ce faci cu el ?" A ridicat din umeri.

Am amintit episodul acesta, inspirat de sosirea acuşi la Grădina zoologică a elefantului Bimbo. A venit însoţit de un cornac indian şi nu m-ar surprinde ca, pe spinarea lui, să se plimbe toţi copiii, nu numai din Bucureşti.

F. BRUNEA-FOX

memento

muzica

■ Evenimentul săptămînii : **Sviateslav Richter** în turneu prin țara noastră !

Sîmbătă 25 IX, Cluj — recital Schubert, Brahms, Liszt.

Luni 27 IX, Sibiu — recital Mozart, Beethoven.

Miercuri 29 IX și joi 30 IX București — deschiderea stagiunii de concerte a Filarmonicii de stat „George Enescu" : Concert pentru pian și orchestră de Ceaikovski și Concert pentru orchestră de cameră de Wilhelm Berger (primă audiție), Simfonia a V-a de Beethoven, dirijor Mircea Basarab (Ateneul Republicii Socialiste România, ora 20.00).

■ Sîmbătă 25 IX — Ateneul Republicii Socialiste România — Orchestra simfonică a Filarmonicii „Gheorghe Dima" din Brașov în turneu la București. Dirijor Andrei Lukácsy ; solist Ștefan Ruha.

În program : Theodor Rogalski, Igor Stravinski, Felix Mendelssohn-Bartholdy, Johannes Brahms.

■ Varșovia — Între 21 și 30 septembrie se desfășoară tradiționalul Festival internațional de muzică contemporană „Toamna la Varșovia". Participă și orchestra simfonică a Cinematografiei din București, Dirijor Constantin Bugeanu, solistă Elisabeta Necuice, în program : Arnold Schönberg, Ștefan Niculescu, Tiberiu Olah, Aurel Stroe.

teatru

S-a încheiat cel de-al III-lea Festival internațional al teatrelor de păpuși și marionete : amplă desfășurare de forțe păpușerești, prezența unor mari personalități ale genului ; bun prilej de schimb de experiență, de stimulent pentru cele 18 teatre românești de păpuși.

Cele trei neveste ale lui don Cristobal de Garcia Lorca (adaptare și prelucrare de Valentin Silvestru) e spectacolul pe care Teatrul Țăndărică l-a prezentat în festival, adresat spectatorilor maturi și pe care îl puteți vedea în sala din Calea Victoriei.

Urmărind coordonatele unei spumoase comedii populare (regizor Margareta Niculescu), reprezentația se bucură de o plastică excelentă (păpuși Ella Conovici, decoruri Mioara Buescu), de citiva minuitori talentați (Brindușa Zaița-Silvestru, Iustin Grad, Costel Popovici, Carmen Stamatiade) și de „voci" spirituale : Marin Moraru, Tamara Buciuceanu, Mariana Mihuț, Vasilica Tastaman.

Turneu în Moldova. Teatrul de Comedie a organizat un turneu prin citeva orașe din Moldova (Bîrlad, Iași, Bacău, Piatra-Neamț, Focșani) la sfîrșitul acestei luni.

Repertoriul : „Casa inimilor sfărmate" de Shaw, „Șeful spectacolului suflete" de Al. Mirodan, „Rinocerii" de Eugen Ionescu, „Umbra" de Evgheni Șvarț. Deschiderea stagiunii a fost anunțată cu piesa „Insula" de Mihail Sebastian, al cărei ultim act, neterminat, este scris (după notele autorului) de Mircea Ștefănescu.

Dacă n-ați văzut în stagiunea trecută, vă recomandăm la acest nou început de sezon teatral : „Oameni și șoareci" de Steinbeck, „Moartea unui artist" de Horia Lovinescu (Teatrul Național „I. L. Caragiale"), „Opera de trei parale" de Brecht, „Clipe de viață" de Saroyan (Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra"), „Doi pe un balansoar de Gibson (Teatrul Mic), „Pălăria florentină" de Labiche (Teatrul Municipal C.F.R.-Giulești).

Florin Piersic

Două noi comedii originale vor vedea lumina rampei în această stagiune : „Sfîntul Mitică Blajinul" de Aurel Baranga, la Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra" (autorul piesei va debuta ca regizor) și „Irremediabil pierdut" de Al. Mirodan la Teatrul de Comedie.

Deschidere festivă? De cîțiva ani se face mereu sugestia — și prin presă — a unei deschideri festive de stagiune teatrală. Acest „prim gong" oficial și emoțional totodată, care pune mai bine în lumină importanța evenimentului artistic, ar fi o bună propagandă teatrală și un semn de prețuire al actorilor.

Din păcate, teatrele pornesc la drum în noua stagiune, ca într-o cursă ciclistă de „contra-timp".

cinema

■ Dintre premierele proaspete, de văzut neapărat : **Un cartof, doi cartofi** — emoționanta piedoarie umanistă a lui Larry Peerce, **Cineva, acolo sus, mă iubește** — filmul crîncen, cu asprimi realiste, al lui Robert Wise.

■ Un nou film realizat de cunoscutul cineast maghiar Marton Keleti : **Caporalul și cellalți** ; o comedie amară ce ne face martorii ultimelor zile ale ocupației fasciste din Ungaria, ultimelor convulsii isterice ale reacțiunii în primăvara anului 1945. Interpreți cunoscuți : Imre Sinkovits (Două reprize în iad, Alba-Regia), Ivan Darvas (Liliomfi, Drama Ciocîrliei, Un nou Ghilgameș).

■ Iarăși o reluare la cinematograful „Carpați" (a revenit oare la încercarea de schițare a unui profil ?) : **Roșu și negru** ; filmul, realizat cu ani în urmă de Claude-Autant Lara este primit mereu cu interesul cald cu care sînt înconjurate adevăratele valori artistice

Imre Sinkovits

■ Mari prezențe actoricești pe ecranele noastre : Paul Newman (Cineva, acolo sus, mă iubește), Barbara Barrie (Un cartof, doi cartofi), Laurence Olivier și Simone Signoret (Procesul profesorului Weir), Gérard Philipe și Danielle Darrieux (Roșu și negru), Alberto Sordi (Viață dificilă), Vittorio Cassman și Ugo Tognazzi (Marșul asupra Romei).

■ Bucureștiul găzduiește (între 1 și 13 octombrie) cel de-al XIX-lea Congres al Asociației internaționale a cinematografiei științifice, precum și Festivalul internațional al filmului de știință popularizată. Se vor prezenta cele mai valoroase creații, din ultima vreme, ale genului ; la dezbaterii participă personalități de seamă din lumea cinematografiei și a științei.

■ Cineaștii noștri documentariști sînt prezenți în această săptămînă cu cîteva creații ce merită atenție : **Lecție în infinit** — un eseu cinematografic liric despre dorința omului de autodesăvîrșire (regizor : Sergiu Nicolaescu) ; **Prietenul meu Max** — un interesant experiment științific al lui Ion Bostan · **A cui e vina ?** — anchetă socială despre relațiile părinți-copii, realizată cu competență și sensibilitate de Florica Holban.

■ Într-o serie de colțuri ale Bucureștiului este anunțat, de mai mult timp, filmul „Amintiri din copilărie" al Elisabetei Bostan. De ce se întîrzie însă atît de mult scoaterea lui în lume ?

discul

În continuarea înregistrării cîntecelor de la „Mamaia '65", pe discul EDC-611 găsim alte patru „șlagăre" (în sensul mai mult sau mai puțin adecvat al cuvîntului). „Hunedoara" — foxtrotul compus de Temistocle Popa pe versurile lui Traian Iancu poate fi considerat chiar un cîntec popular, bucurîndu-se de aceleași calități ca și cunoscutul „Orașul de la Dunăre". Mai ales că are și un mare merit : melodia se reține ! Ceea ce nu se poate spune despre „M-a oprit un om" — o bossa-nova de M. Ionescu - I. Berg - G. Mihalache, cu o linie melodică melodramatică, încărcată excesiv la orchestră, care parcă vrea să sune simfonic, și diluat în partea vocală (unde Lucky Marinescu, în creștere de voce, depune eforturi vizibile, pentru a salva cîntecul). Premiul Uniunii compozitorilor acordat melodiei „Spune-mi și te cred" de Radu Șerban - M. Maximilian vine să susțină un cîntec cu șanse de a fi reținut și excelent cîntat de Constantin Drăghici. Rămînem însă cu impresia că „Spune-mi și te cred" nu ne prea spune ceva nou ! Ultimul cîntec al discului, „Cîntec simplu", este într-adevăr un cîntec simplu, dar în schimb e un „șlagăr" ! Bine ritmat, bine cîntat (Ilinca Cerbacev), bine orchestrat. Elly Roman a compus o melodie simplă, dar care mîine va fi pe buzele tuturor.

Sună foarte vioi, aproape ca un marș, medium-fox-ul lui I. Stavăr-C. Cristescu „De ce ?" Are nerv și e „făcut" cu meserie. Dar parcă nu e de ajuns ca să treacă pragul unui festival de muzică ușoară. Deși orchestra „Electrecord" sună excelent și inedit. Inedit ar putea să sune și „Noi ne iubim" de V. Doboș-C. Titus, mai ales prin aluziile folclorice. Totuși, pe alocuri, cam zbîrnîie, și lasă un gust străin. Pe undeva ar trebui să existe un criteriu (de valoare) în preluarea intonațiilor populare. „Cum să uit ce-a fost" de N. Kirculescu-I. Berg-G. Mihalache este o samba-bossa-nova, cîntată de Jean Păunescu. Emoționează ! Toți așa și „O vioară veche" de Elly Roman, foarte interesant orchestrată. (Execută orchestra Horia Moculescu — moderm, discret,dinamic, contemporan.) Piesele de mai sus se află pe discul EDC-613. Și mai sînt încă două discuri pentru numărul viitor.

plastică

■ Galeriile fondului plastic din Calea Victoriei : Fr. Bömches — desene și picturi lucrate cu devoțiune și delicatețe.

■ Merită să fie semnalat un florilegiu de pictură ispititor (cum s-ar cuveni să fie totdeauna) pentru colecționari expus la Galeriile fondului plastic din str. Onești : florile de Ion Pacea, peisajele de Aurel Cojan și Viorel Mărgineanu, naturile moarte de Ion Gheorghiu și Sabin Bălașa — precum și cîteva picturi pe sticlă (semnate Wanda Sachelarie și Florin Ciubotaru) cuceritoare prin subtila nuanțare a desenului și a culorii.

■ Casa Scînteii : expoziție de artă decorativă cehă, urmărind să arate sursele populare ale artizanatului modern din țara prietenă.

■ Muzeul de artă populară : o imagine seducătoare și instructivă a Maramureșului, fertil în arta populară și ca atare în sugestii de decor cotidian.

televiziune

DUMINICĂ 26 SEPTEMBRIE — Teatrul pentru copii : **Pupăza din tei** de Ion Dămian evocă viața lui Ion Creangă. Interpretează colectivul Teatrului „C. I. Nottara" (9.30) ■ Fotbal. Transmisia de la Sofia a meciului Bulgaria-Belgia. În pauze, formația Bebe Prisada, cîntăreața germană Gisa Lindholm și George Bunea (după-amiază) ■ Premieră a teatrului în studio : **Arvinte și Pepelea** de Vasile Alecsandri. Mai puțin reprezentat în ultima vreme, teatrul cu subiecte folclorice al lui Alecsandri își păstrează nealterate poezia și savoarea (20.00) ■ **Agurida.** Un promițător spectacol de varietăți al regizorului francez Jean-Claude Avarty, cu Yves Montand, Marie Laforet, Leny Escudero, France Gall (21.10).

LUNI 27 SEPTEMBRIE — Gong. O nouă emisiune de eritică și cultură teatrală ce înlocuiește vechea emisiune „Revista spectacolelor" (20.40).

Margareta Pogonat

MIERCURI 29 SEPTEMBRIE — Piesa **Zeo sau Asasinul filantrop** de Vercors, în interpretarea Teatrului de stat din Ploiești. Comedie filozofică ironizînd subtil rasismul. Unul din cele mai apreciate spectacole din cadrul recentei decade a teatrelor dramatice. Interpretează : George Mărutză, Toma Caragiu, Margareta Pogonat, Lili Carandino, Zephy Alșec ș.a. (20.00).

JOI 30 SEPTEMBRIE — Încă o nouă emisiune : **Pentru noi femeile.** Fără comentarii (20.00).

VINERI 1 OCTOMBRIE — 30 de minute cu actrița Eugenia Popovici (22.00) ■ **Luceafărul** lui Eminescu tradus în imagini coregrafice. Dansează Alexa Dumitrache-Mezincescu, Amatto Checiulescu și Vasile Matei (22.30).

SÎMBĂTĂ 2 OCTOMBRIE — Mari interpreți ai scenului : Jean Gabin. În sfîrșit, o interesantă emisiune de cultură cinematografică (20.50) ■ Seară de operetă : Dragostea, eternul cîntec. De ce atît de des operetă ? (22.50).

cartea

■ Fecundul prozator Constantin Chiriță (a cărui fecunditate nu e scutită uneori de deficiențe calitative) e din nou prezent în librării cu o carte intitulată, oarecum simbolic, **Roșia noroculuI,** în colecția Cutezătorii a Editurii tineretului.

■ La aceeași editură își tipărește și Radu Nor cam prea răsucitul, altfel atractiv, **Capitolul XXIII** de 232 de pagini, carte căreia nu-i lipsea mult spre a fi un real

■ Bine traduse de Șt. Aug. Doinaș, versurile lui Werner Bossert, tipărite de Editura pentru literatură sub titlul **Poezii,** relevă un poet de valoare certă, apt a capta nuanțele vieții în cuvinte forte adesea potrivite.

■ Jurnalistul și scriitorul american James Oliver Curwood se prezintă oarecum singur cititorilor noștri în prefața pe care și-o semnează la cartea recent apărută la noi, **Grizzly — stăpînul munților.** Rîndurilor sale li se adaugă cele semnate, sub chipul unui cuvînt despre autor, de Lidia Cucu-Sadoveanu.

■ O carte de mare interes științific este cea a dr. Corneliu Popescu, intitulată **Precancerul.** O ediție a ei în limba germană a apărut încă din 1962 în editura Gustaw Fischer din Jena. Autorul este o autoritate de prestigiu în acest domeniu ce implică atîtea dificultăți de metodologie și practică curentă.

■ Sub titlul **Istoria unui tratat înrobitor,** A. Niri publică la Editura științifică o documentată carte despre tratatul economic româno-german din martie 1939 și urmările lui nefaste.

■ Michael McClure, cunoscut poet american, a publicat recent la San Francisco o plachetă de poeme, **Poisoned Wheat** (Grîu otrăvit), îndreptate împotriva războiului din Vietnam. Laitmotivul plachetei este „I am not guilty" (Nu sînt vinovat), volumul încheindu-se cu versurile : „Acum vine timpul acțiunii,/ Trebuie să oprim războiul".

■ Poliția portugheză a efectuat o descindere în biblioteca marii edituri „Europa-America" (Lisabona). Printre cărțile confiscate se numără **Les mains sales** de Jean-Paul Sartre, precum și unele opere ale lui Friedrich Dürrenmatt și Erich Maria Remarque.

■ Recent a avut loc comemorarea a 30 de ani de la moartea lui Henri Barbusse. Cu acest prilej s-a hotărît ca manuscrisele originale ale cărților sale **Focul** și **Infernul** să intre în cursul acestui an în patrimoniul Bibliotecii naționale din Franța. Romanul **Focul** va fi de altfel reeditat în curînd.

■ Scriitorul cehoslovac Vladimir Minac a scris un nou roman satiric, **Făuritorul fericirii,** al cărui erou a fost asemănat cu Ostap Bender din celebrele romane ale lui Ilf și Petrov „Douăsprezece scaune" și „Vițelul de aur". În noua sa carte, Minac satirizează birocratismul și lipsa de răspundere a unor anumiți oameni. **Făuritorul fericirii** încheie ciclul povestirilor satirice ale scriitorului, apărute, începînd din 1950

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

ÎNTÎLNIRE CU TOAMNA

ÎNTR-UN SAT DIN BĂRĂGAN

Un om flămînd de cărți, țăranul cooperator Ion Stan.

La sate prezența toamnei e mai pregnantă. Deși zilele scad și frunzișul se rărește, tabloul panoramic al lumii de la țară e încărcat de culori optimiste. Gospodarii au mînecile suflecate. Adună bogățiile toamnei. În multe sectoare rezultatele muncii sînt excelente ; în unele mai sînt scăderi și pe alocuri toamna lui '65 îi găsește pe unii mai slab pregătiți. Am ales o comună din Bărăgan — Movilița — unde alături de multe lucruri bune există și unele neajunsuri. Dar să nu facem nici o anticipație, ci să prezentăm stările de fapt așa cum le-am găsit la fața locului.

O UNITATE AGRICOLĂ PUTERNICĂ ȘI BOGATĂ

Primul drum îl facem la cooperativa agricolă de producție. Îi solicităm președintelui, tovarășul Nicolae Radu, un interviu.

— Am fost pe cîmp și am văzut lanurile de porumb. Unele sînt coapte și se recoltează. Altele sînt verzui. De ce la dv. porumbul se coace în etape ? Aveți diferențe de climă și sol ?

— Alta e explicația. Am fost nevoiți astă-primăvară să reînsămînțăm unele suprafețe, e deci firesc ca de pe acestea porumbul să fie recoltat mai tîrziu. De pe cîteva sute de hectare am adunat recolte frumoase de porumb : 3 200 kg la hectar. Pînă la 15 octombrie vor fi recoltate și lanurile verzui pe care le-ați văzut.

— Cum stați cu magaziile ?

— Le-am reparat și le-am făcut lună. Dar, poate ați observat, că ne prinde toamna cu o magazie neterminată. Nu-i prea bună situația asta, dar cu acest prilej facem economii la capitolul cheltuieli.

De bună seamă că a realiza economii pe această cale nu e un lucru bun. Înseamnă că oamenii ori au făcut o proastă planificare a construcțiilor, ori au avut delăsări în realizarea celor propuse.

— Cu pregătirile pentru semănatul grîului în ce stadiu vă aflați ?

— Pe o suprafață de 300 ha am arat, discuit și îngrășat. În acest an ne-au fost repartizate însemnate cantități de îngrășăminte chimice : 54 tone superfosfat și 28 tone azotat de amoniu. Socotim că în 1966 recoltele noastre la principalele culturi — grîu și porumb — vor fi și mai mari. Și în anul acesta am avut producții frumoase de grîu : cu 415 kg la hectar mai mult decît am planificat. De aceea și la zi-muncă am dat nu numai cît s-a

(Continuare în pag. 6)

Omu-i mic, porumbu-i mare.

prevăzut la începutul anului, ci cu aproape 50% mai mult.

— Vreți să ne vorbiți ceva despre baza furajeră? Arătați-ne dacă o aveți echilibrată sau nu.

— Cooperativa noastră numără 504 taurine, dintre care 223 vaci. Ne-am propus să realizăm 400 tone finuri și avem 360 tone, deci sîntem în deficit cu 40 tone. Dar vom mări cantitățile de nutreturi-siloz. Am însilozat deja 1 000 tone porumb, colete de sfeclă și floarea-soarelui furajeră. Dar avem și un necaz: în luna mai a.c. au fost clasate 40 de vaci. Nici pînă azi însă I.R.C.C.A.-Urziceni, care trebuia să le ia în primire, nu le-a ridicat. Continuăm să le furajăm fără nici un folos.

Da, e o situație care cere măsuri urgente. Menținerea acestor vaci creează pagube cooperativei agricole. Probabil că de acest lucru își va da în sfîrșit seama și I.R.C.C.A.-Urziceni.

LA DOUĂ AȘEZĂMINTE CULTURALE DIN INIMA COMUNEI

În apropierea sediului cooperativei agricole de producție se găsesc două așezăminte culturale: școala generală și căminul cultural. Am făcut și aici o vizită. Bibliotecara, Maria Buzduga, aranja în rafturi ultimele cărți sosite în comună.

— Aveți în bibliotecă multe cărți de literatură de anticipație. Cine sînt cititorii lor?

— În mod deosebit tinerii. Avem la Movilița 180 de tineri, cititori pasionați, care participă la concursul „Iubiți cartea". Numărul cititorilor e cu mult mai mare: 700. Avem mulți oameni vîrstnici care sînt în permanență flămînzi de cărți.

— Ce măsuri ați luat pentru sprijinirea învățămîntului agrozootehnic?

— Am făcut din timp comanda pentru cărțile care se vor recomanda ca bibliografie. În același timp recenzăm o seamă de cărți care vin în sprijinul cursanților.

În vecini, la școala generală, îl întîlnim pe tovarășul Victor Voicu, directorul școlii. Sălile de clasă strălucesc de curățenie. Aflăm de la director că părinții elevilor au prestat 250 ore muncă patriotică pentru curățenia exemplară a școlii, că în acest an școlar sînt înscriși la cursuri 453 elevi față de 382 cîți au fost anul trecut.

Victor Voicu ține neapărat să precizeze: „Avem toate condițiile ca procesul de învățămînt să se desfășoare la un nivel corespunzător."

TOIUL VERII ÎN SEPTEMBRIE

E adevărat, începutul acesta de toamnă a fost călduros. Se pare însă că vara s-a mutat la sediul Cooperativei de consum din Movilița.

Cea mai mare bogăție a toamnei — porumbul — va umple magaziile cooperativei agricole de producție.

Pentru că aici poți să cumperi tot ce poftești pentru sezonul de vară.

— Care sînt mărfurile pe care le solicită acum cel mai mult țăranii din Moviliță ?

— Bocanci și flanele — ne răspunde contabilul-șef Lică Popescu.

Numai că aceste mărfuri nu există. Dar nu lipsesc unele lămpi de iluminat demodate (comuna e electrificată și în ultimii 4 ani s-a vîndut o singură lampă de acest fel), aparate de radio „Hora" la baterii și alte lucruri care în comună s-au dovedit a fi nevandabile.

E drept, toamna lui '65 i-a găsit pe tovarășii din conducerea cooperativei de consum cu articolele pentru sezonul rece... comandate. Mărfurile n-au sosit însă și nici nu se știe cînd vor sosi. Poate după ce vor cădea zăpezile. Că așa-i la Moviliță : vrei să cumperi în toiul verii o sticlă de untdelemn pentru salată dar n-o găsești la cooperativa de consum. Pentru ea faci cale pînă la Urziceni sau București. În schimb găsești uleiul cînd trece vremea salatelor și cămăși de zefir cînd crapă pietrele de ger.

Din discuțiile purtate cu tovarășii din conducerea cooperativei a reieșit un lucru : I.C.R.-Urziceni întîrzie livrarea mărfurilor solicitate și trimite uneori mărfuri care rămîn în stoc, adică nevandabile. Ce părere au despre acest lucru tovarășii de la I.C.R.-Urziceni ?

Întoarcere de la cîmp.

NUMAI PE SCHEMĂ ?

Un drum la dispensarul medical a fost în măsură să ne informeze și despre situația sanitară a populației. N-am găsit nici un bolnav la dispensar. Acesta e un lucru bun ; înseamnă că starea de sănătate a oamenilor e bună. La circumscripția medicală lucrează 2 medici și 4 cadre medii sanitare. Adică așa ar trebui să fie, pentru că în realitate lucrurile se prezintă altfel. Medicul șef al circumscripției — dr. Florica Schachner — a cam uitat unde e așezată Moviliță. Pe schemă e prezent în permanență ; la treabă, mai puțin. Ori e în concediu medical, ori e detașat. Și lucrul acesta se întîmplă de cîțiva ani. Oamenii se întreabă pe bună dreptate : avem medic-șef la Moviliță numai pe schemă ?

Despre acest lucru am cerut lămuriri de la tovarășii care lucrează în cadrul circumscripției medicale. Ei au dat din umeri și ne-au spus că despre detașarea medicului șef de circumscripție habar n-are nici medicul șef al raionului. Socotim că secția sanitară a Sfatului popular raional Urziceni trebuie să facă lumină în acest caz.

★

Nu s-ar putea spune că toamna lui '65 i-a găsit pe oamenii din Moviliță nepregătiți, chiar dacă în însemnările noastre am semnalat cîteva neajunsuri. Dovadă sînt realizările cooperativei agricole de producție, ale sfatului popular, ale instituțiilor de cultură și învățămînt. Dar așa cum arătam la început, la Moviliță, alături de multe realizări de seamă, există și unele scăderi. E aproape inexplicabil faptul că la o cooperativă agricolă veche, puternică, bine organizată, să dăinuiască de atîta vreme o situație cum e cea cu vacile clasate. De bună seamă vina apasă pe I.R.C.C.A.-Urziceni, dar nici consiliul de conducere al cooperativei agricole nu poate fi scos din cauză. Așa stau lucrurile și la cooperativa de consum. Tovarășii din conducerea cooperativei se complac în situația în care se găsesc și nu pun la inimă cerințele oamenilor. Sîntem de acord că din punct de vedere formal conducerea cooperativei de consum a luat măsuri de aprovizionare la timp cu articole de sezon ; ni se pare însă că nu e îndeajuns să lansezi doar o comandă și apoi să aștepți. Această situație nu absolvă cu nimic pe I.C.R.-Urziceni care are datoria să satisfacă cu promptitudine cerințele cumpărătorilor ce se aprovizionează prin cooperativele de consum.

★

Toamna din '65 i-a găsit pe locuitorii Moviliței în toiul muncilor agricole. Organele puterii locale trebuie să ia măsurile corespunzătoare pentru ca muncile ce urmează să se desfășoare — pe toate planurile — să fie realizate în cele mai bune condiții, iar lipsurile semnalate să fie înlăturate cît mai grabnic.

G. MINIȘAN
Fotografii de Elena GHERA

prolog TEATRAL

Lectura la masă — prima apropiere colectivă de drama lui Tennessee Williams „Un tramvai numit dorință". În fotografie îi recunoaștem pe artiștii emeriți Clody Berthola și Liviu Ciulei, precum și pe Victor Rebengiuc.

Potrivit tradiției, o dată cu cele dintîi semne ale toamnei, teatrele au început să-și primească oaspeții. Unele știți pe și cunoscut primele aplauze ale stagiunii 1965-1966. În alte părți se fac ultimele pregătiri.

Stagiunea trecută a adus iubitorilor teatrului numeroase bucurii artistice, dacă ar fi să ne oprim numai la spectacolele atît de călduros aplaudate: „Doi pe un balansoar", „Opera de trei parale", „Troilus și Cresida", „Luna dezmoșteniților", „Sonet pentru o păpușă" — realizări ale colectivelor bucureștene; ori la prestigioasele puneri în scenă ale teatrelor noastre din provincie, multe din ele aflate pe drumul împlinirii unei personalități distincte: „Othello" (Craiova), „Răzbunarea sufleorului" (Timișoara), „Vară și fum" (Iași), „Constructorul Solness" (Cluj), „Nu sînt Turnul Eiffel" (Piatra Neamț).

De aceea este îndreptățită încrederea cu care sînt așteptate, în continuare, spectacole demne de prestigiul pe care și l-a cîștigat mișcarea teatrală românească.

Ce vom vedea în acest an? În ce roluri îi vom întîlni pe actorii îndrăgiți? La aceste întrebări și la altele ne-au răspuns cîțiva directori de teatre, regizori și actori din București. Într-unul din numerele viitoare vom stărui asupra noii stagiuni la teatrele din celelalte orașe ale țării.

LIVIU CIULEI, DIRECTORUL TEATRULUI „LUCIA STURDZA-BULANDRA"

— Care este semnul caracteristic al repertoriului pe care și l-a ales Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra"?

— Am rămas credincioși țelului pe care ni l-am propus mai demult: să aducem pe scenă operele cele mai reprezentative ale unor autori. Pregătim pentru această stagiune drama lui Tennessee Williams „Un tramvai numit dorință", care închide în ea, după părerea mea, tot ce a dat mai bun dramaturgul; sînt sigur că puternica analiză a sentimentelor, alături de care există multe, foarte multe implicații sociale, își vor găsi drumul către inima spectatorilor (n.n. — regia: Liviu Ciulei, decoruri și costume Ovidiu Bubulac. În distribuție: Clody Berthola, Victor Rebengiuc, Lucia Mara, Petre Gheorghiu).

Colectivul nostru teatral va avea un greu examen de dat cu piesa lui Georg Büchner — precursor al literaturii brechtiene — „Moartea lui Danton", lucrare care a stîrnit mereu interesul.

Continuăm să jucăm lucrări de cele mai diferite genuri, de la dramă și comedie modernă la vodevil și dramatizări după opere în proză; așa se explică și diversitatea personalităților scriitoricești asupra cărora ne-am oprit. Avem în repetiție „Caniota" lui Labiche, iar în studiu „Romulus cel Mare" de Fr. Dürrenmatt și piesa cu titlu atît de lung și ciudat: „Urmărirea și uciderea lui Jean-Paul Marat reprezentată de trupa de actori a ospiciului Charenton sub conducerea domnului de Sade" de Peter Weiss, precum și două dramatizări — una după „Nepotul lui Rameau" de Diderot și alta după povestirea lui Gogol „Jurnalul unui nebun".

— Teatrul dv. nu s-a mai oprit de mult asupra vreunei lucrări a clasicilor noștri. Vă veți reapropia oare de ei în stagiunea actuală?

— Caragiale ne va ajuta să facem începutul. E vorba de o nouă montare a comediei „D-ale carnavalului".

— Ce autori români contemporani ați inclus în repertoriu?

— În stadiu de pregătire se află piesa „Nu sînt Turnul Eiffel" a Ecaterinei Oproiu, comedia lui Baranga „Sfîntu' Mitică blajinul" și o altă variantă a satirei lui Teodor Mazilu „Proștii sub clar de lună".

— Adeseori ați insistat, în articolele dv., asupra unui punct de vedere atrăgător: acela ca secretariatul literar al teatrului să devină o redacție teoretică menită să contribuie la începutul unei sistematizări a practicii noastre teatrale de zi cu zi. Cum se va materializa această intenție la Teatrul „Lucia Sturdza-Bulandra"?

— Am vrea ca în acest an să înfăptuim un plan ceva mai vechi. Ne-am propus să editîm un buletin special al teatrului, o publicație care să angajeze un dialog între teatru și spectatori.

DIALOG LA TEATRUL MIC

În sfîrșit, în stagiunea aceasta vom vedea încă una din dramele lui Camil Petrescu: „Jocul ielelor", în regia lui Crin Teodorescu. Cum își privesc cîțiva dintre actori rolurile?

George Constantin se întîlnește pentru a doua oară cu un erou al lui Camil Petrescu. După Pietro Gralla din „Act venețian", un rol — Sinești — în „Jocul ielelor", cu care se va deschide stagiunea Teatrului Mic.

— Din capul locului trebuie să spun că-mi place mai mult.

— Ultimul rol pare întotdeauna cel mai interesant.

— Mi se potrivește mai bine.

— Deși dumneavoastră ați fost interpretul strălucit al unor eroi de mare forță morală.

— Uită-te la umerii mei... e în stare să mă doboare cineva? Vai de prostănacul acela care își închipuie că poate lupta cu mine... e un om pierdut...

— ?

— Este sau nu replica unui erou de mare forță morală?

— Și fizică, evident. Dar o forță a răului.

— Numai în viață sînt adeptul forței morale închinate binelui. Pe scenă, trebuie să recunosc, mă interesează să intru și în pielea unor asemenea eroi. Este o experiență actoricească de loc de lepădat, credeți-mă! Sinești este făcut parcă din oțel. Nu-l poate doborî nimic, are o inteligență machiavelică, este lucid, elastic, știe precis ce vrea și obține totul cu orice preț.

— În afară de dragostea Mariei, pe care n-o dobîndește.

— Forța imensă ce-l caracterizează îl determină să-și găsească voluptăți chiar și în suferința de a nu fi iubit de cea pe care o adoră, chiar și în faptul că îl înșală. Eu îl văd ca pe un temperament viguros, de mare suculență, vijelios, în stare să doboare dintr-o lovitură tot ce-l stînjenește.

★

— Mi se par nepotrivite interviurile luate unui actor înainte de premieră — mărturisește Leopoldina Bălănuță.

— Sînt nevoită să te întreb atunci dacă le consideri utile după premieră?

— Nici atît. Eu, actrița, spun publicului ce am de spus prin personajul pe care-l fac să trăiască pe scenă. Explicațiile sînt de prisos și în cazul unei realizări, și în cel al unei nereușite; dar mai ales înainte de a primi botezul publicului!

— Evident el este cel care va aprecia în ce măsură ai reușit să fii acea contradictorie Maria Sinești din „Jocul ielelor" pe care a creat-o Camil Petrescu.

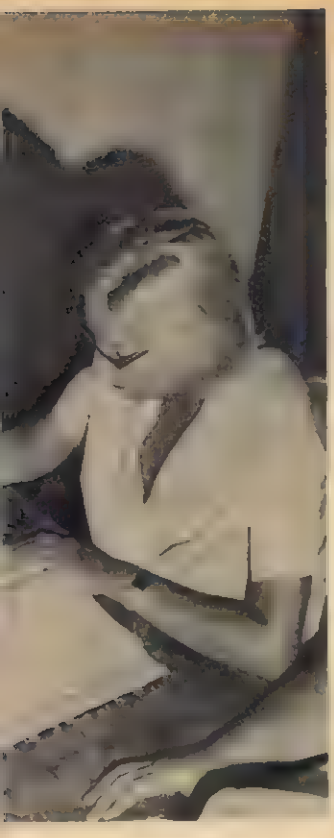

— Sinceră să fiu, nu optez pentru „contradictorie", deși nu urmăresc să-mi simplific personajul. Maria a făcut în viața ei o mare greșeală căsătorindu-se cu un om mai în vîrstă, pe care nu-l iubește. Greșeala o plătește, așa cum se plătesc toate greșelile în lume.

— Totuși Maria aceasta pe care o vezi un suflet cinstit este în stare să nu-și precupețească farmecele pentru a-l determina pe Sinești să-și dea demisia.

— Drept să spun, acest acces de „cochetărie" în care Maria mizează sigur pe farmecul ei fizic irezistibil, nu mi se pare a dezvălui încă o latură a eroinei. Este pur și simplu o dovadă de cîncenă desperare în fața pericolului de a-și pierde copiii și stima publică. La fel, dezechilibrul ei nu trebuie să ducă la ideea că ar fi o nevropată ; este tot rezultatul condiției ei de viață, a faptului că se învîrte într-un cerc vicios din care nu poate ieși decît cu prețul unor sacrificii de care nu se simte capabilă.

— A încercat o evadare prin marea dragoste ce a unit-o de Gelu Ruscanu.

— Un nou eșec după care îi este și mai greu să trăiască, să aspire.

— Spre ce ?

— Spre absolut. Și ea, la fel ca și Gelu — asta e ceea ce-i unește — este însetată de absolut. A văzut și ea „Jocul ielelor". După mine aici e cheia personajului.

— Ceea ce trebuie să recunoști nu seamănă cu o „explicație" la rol.

— Ceea ce trebuie să recunoști, nu seamănă cu un interviu !

ION LUCIAN
DIRECTORUL TEATRULUI „ION CREANGĂ"

— Se pare că anul acesta Teatrul „Ion Creangă" își va deschide stagiunea sub semnul... adolescenței ?

— Neîndoielnic că începerea noului an teatral cu o piesă al cărei moto este „Adolescența soră cu marile elanuri, Adolescența soră cu marile greșeli" — frumoasele versuri ale regretatului Nicolae Labiș — pune stagiunea sub semnul... adolescenței. Asta înseamnă că ne vom preocupa și de tinerii pentru care nu am avut răgaz anul trecut.

— De fapt ce tratează piesa Nataliei Gheorghiu și a Emiliei Căldăraru — „Dimineți obișnuite" — adresată adolescenței ?

— ...Dragostea. Ceea ce pentru anii adolescenței este foarte mult. Dar nu totul. Pasiunile puternice sînt într-adevăr caracteristice acestor ani, știm cu toții, dar asta nu înseamnă că trebuie să lipsească răspunderea faptelor.

— Să precizăm : a tuturor faptelor, deci și a celor necugetate.

— Tocmai asta vrem noi să subliniem în spectacolul nostru viitor, că tinerețea „nu este un paravan" al faptelor necugetate.

— Pe șantier mai avem alte „104 pagini — da, din nou — de dragoste". Lucrarea scriitorului sovietic Edmond Radzinschi numără exact... „104 pagini de dragoste". Aici acțiunea angrenează tineri oameni de știință. Un alt mediu, alte probleme, dar aceeași dragoste, aceeași pledoarie pentru o etică nouă, socialistă.

— Credincios intenției dv. de a nu divulga mai mult...

— Voi trece la o a treia piesă adresată adolescenților — și iarăși va fi vorba despre dragoste... Eroii scriitorului american Arthur Laurents seamănă cu Romeo și Julieta. Dar ei nu descind din familiile Capulet și Montague, ci din două bande de tineri americani ce trăiesc în portul New York. „Povestea din West-Side" va fi o dramă muzicală cu adînci implicații social-politice. Apoi sînt nevoit să vă vorbesc din nou despre un Romeo, de data asta al lui Anouilh, din piesa „Romeo și Jeanette" cu care va debuta studioul nostru experimental.

— Pe cei mici i-ați uitat ?

— Felix Caroly m-a ajutat să nu-i uit. Pregătește pantomima „Cu capul în nori", împreună cu un colectiv ce va căuta să demonstreze că nu este de loc comod să fii un asemenea băiețel „cu capul în nori".

O piesă despre adolescență : „Dimineți obișnuite" de Natalia Gheorghiu și Emilia Căldăraru, la Teatrul „Ion Creangă". Printre interpreți : Sandina Stan, Genoveva Preda, Șerban Cantacuzino.

Regizorul Al. Finți urmărește primele repetiții ale piesei „Din jale s-a întrupat Electra".

SICĂ ALEXANDRESCU
PRIM-REGIZOR ARTISTIC AL TEATRULUI NAȚIONAL „I. L. CARAGIALE"

Sărbătorirea lui Alecsandri iată un bun prilej pentru a aduce pe scena Naționalului, în deschiderea stagiunii, un spectacol cu caracter omagial.

— Este vorba de un spectacol ocazional, maestre Sică Alexandrescu ?

— Nu, va intra în repertoriul permanent, deși se deosebește de reprezentațiile noastre obișnuite. L-am conceput în gen de montaj literar și cuprinde poezii eroice, populare, pasteluri și mai multe cîntecele comice. Își vor da concursul la spectacol Marcel Anghelescu, Ion Finteșteanu, Grigore Vasiliu-Birlic, George Calboreanu, Irina Răchi-

(Continuare în pag. 10)

ţeanu, Toma Dimitriu, Cosma Braşoveanu, Gh. Cozorici, Gh. Popovici-Poenaru. Ţin să menţionez că vom organiza şi matinee pentru elevi, deoarece spectacolul nostru, precedat de o conferinţă despre personalitatea şi opera lui Vasile Alecsandri — întocmită de Radu Popescu — poate fi util procesului de învăţămînt.

— Deschiderea stagiunii la sala Comedia nu a fost marcată de o premieră „absolută", deoarece „Vlaicu Vodă" a mai fost reprezentat la sfîrşitul stagiunii trecute.

— Perfect adevărat. Dar aici a intervenit, să-i spun, spiritul nostru gospodăresc. Am pus la punct cîteva spectacole la sfîrşitul stagiunii trecute, pentru ca deschiderea actualului sezon teatral să nu ne solicite în aşa fel încît să fim puşi în situaţia de a face promisiuni de care să nu ne achităm în ceea ce priveşte datele premierelor. În felul acesta am putut intra în noua stagiune pregătiţi cu cîteva spectacole.

— Adică ?

— După „Vlaicu Vodă" vom prezenta „Vedere de pe pod" de Arthur Miller, tot în regia mea, „Regele moare" de Eugen Ionescu, pusă în scenă de Moni Ghelerter, şi „Tezaurul lui Justinian" de Al. Voitin, regia Mihai Berechet.

— Cinci titluri de afiş la debut de stagiune înseamnă un răgaz !

— Pe care-l folosim din plin, nici o teamă ! „Doamna lui Ieremia" de Nicolae Iorga a şi intrat în repetiţie în regia lui Nicolae Massim, cu Dina Cocea în rolul titular ; la fel „Euridice" de Jean Anouilh, în care, sub conducerea lui Mihai Berechet, repetă Ion Finteşteanu, Elvira Godeanu, Marcela Rusu, Geo Barton şi Cristea Avram — invitat în spectacolul nostru de la Teatrul „C. I. Nottara" — pentru a-l interpreta pe Orpheu. Şi „Din jale s-a întrupat Electra" de Eugene O'Neill, spectacol pus în scenă de Alexandru Finţi, cu Dina Cocea, Eva Pătrăşcanu, Emanoil Petruţ, Florin Piersic, Eugenia Dragomirescu.

— Un nume nou în distribuţia Electrei. Tot o invitată în spectacol?

— Eugenia Dragomirescu face parte — alături de încă 11 tineri : Ilinca Tomoroveanu, Valeria Seciu, Valeria Nanci, Traian Stănescu, Ileana Stana Ionescu, Adela Mărculescu, Rodica Popescu, Paul Gheorghe Adrian, Gh. Cristescu, Constantin Diplan şi Anatol Spînu — dintre actorii ce au reuşit la concursul pe care l-am organizat luna trecută. La concurs, ţin să precizez, s-au prezentat elemente foarte bune, din care am ales pe cele mai bune. Este, deci, normal ca cei mai noi şi mai tineri actori ai Naţionalului să figureze în distribuţiile noastre. Tocmai de aceea Eugenia Dragomirescu este deţinătoarea rolului titular.

Sînt şi alţii distribuiţi în roluri principale şi vor mai fi pe parcurs. Şi pentru că tot sîntem la „nume noi pe afiş", trebuie să mai adaug pe Georges Watchevitch, scenograful „Serbărilor galante" a lui René Clair, realizatorul unor foarte reuşite schiţe de decor la „Euridice".

— Atît pentru prima parte a stagiunii ?

— Nu. Mai intenţionez să montez poemul lui Zaharia Bîrsan „Trandafirii roşii" şi, bineînţeles, să punem în scenă piese cu tematică contemporană, imediat ce autorii cu care lucrăm şi cu care am încheiat contracte mi le vor prezenta. E vorba de Aurel Baranga, Al. Mirodan, T. Mazilu, Paul Everac, Mircea Ştefănescu.

LUCIAN GIURCHESCU,
REGIZOR
LA TEATRUL DE COMEDIE

Cu ce veţi fi prezent în deschiderea stagiunii la Teatrul de Comedie, tovarăşe Giurchescu ?

— N-am să vă spun un titlu nou. „Fizicienii" lui Dürrenmatt au urcat pe scenă la sfîrşitul stagiunii trecute. Dar numai pentru cîteva spectacole. Adevărata confruntare cu publicul de-abia acum începe în această toamnă.

— Tot în ultima parte a stagiunii ce a trecut aţi pus în scenă adaptarea vodevilului lui Labiche „Pălăria florentină". Era, după cîte se pare, o experienţă nouă în activitatea dv. Intenţionaţi cumva să continuaţi montarea unor astfel de spectacole populare ?

— De mai multă vreme m-au atras în opera lui Alecsandri anumite elemente (scurte povestiri, piese, cînticele) care, sudate, ar putea să dea naştere unui interesant spectacol de teatru popular. Alecsandri este un scriitor care a ştiut să smulgă rîsul nu numai prin „Chiriţa", ci şi prin alte multe pagini, unele pe nedrept uitate. M-am aplecat asupra unora dintre acestea, împreună cu colaboratorul meu de la „Pălăria florentină", Alecu Popovici.

— Dintre piesele pe care le-aţi studiat în ultima vreme, care v-au reţinut în mod special atenţia ?

— Am făcut de curînd o descoperire (cel puţin pentru mine) : scriitorul contemporan polonez Morozek ; cele trei piese într-un act pe care le-am citit eu — „În largul mării", „Carol" şi „Strip-tease" — îmbină actualitatea cu universalitatea în timp. Problemele pe care le dezbate Morozek a preocupat întotdeauna mintea şi sufletul oamenilor. Pe de altă parte, prin întreaga lor construcţie, piesele acestea mi se par şi o ingenioasă replică dată unor manierisme ale teatrului de azi.

Interviuri luate de Tita BOTEZ şi Magda MIHĂILESCU

COPERTA NOASTRĂ

Doina IONESCU, actriţă la Teatrul „C. I. Nottara"
Fotografia de Hody Löffler

Povestea omului care a plecat în căutarea cămilei cu capul alb

de acad. Ilias VENEZIS
director general al Teatrului Naţional din Atena
Ilustraţii de Cik DAMADIAN

Adunaţi roată, în jurul lui Ali, oamenii urmăresc cum răsuceşte ţigară după ţigară.

— Pe unde se mai ţine caravana ta, bre Ali ?

— Caravana mea ?... Eu nu mai am caravană, am venit doar cu o singură cămilă...

— Numai cu o singură cămilă !?... Cum vine asta, bre, tu nu mai umbli cu caravanele ?

— Iaca nu, eu nu mai umblu cu caravanele.

Făclioara care pîlpîie în privirile lui Ali străluceşte ciudat, dîndu-i aerul unui copil uimit.

— Caut cămila cu capul alb !

Şi înainte ca oamenii să apuce a mai rosti vreun cuvînt, îngînă încet, cu graiul sugrumat de emoţie :

— Ian spuneţi-mi, oameni buni, nu care cumva mi-aţi văzut-o trecînd cu [illegible] caravană ?... Cum, n-a zărit-o nimeni ? E tare tînără, nici anul nu l-a împlinit, şi are-un perişor alb, alb de tot şi pe frunte, şi pe cap. Unde s-a mai pomenit o asemenea cămilă cu capul alb ?!...

Ceilalţi conducători de caravane se pornesc pe un rîs nestăvilit şi îl ţintuiesc pe Ali cu priviri batjocoritoare.

— Ia mai las-o încurcată, bre, ce ne tot baţi la [illegible] cu cămila ta cu capul alb ! Ehe ! Ai să baţi mult şi bine toate potecuţele Orientului, pînă cînd i-ei da de urmă, bre Ali ! Da, da, să ştii c-ai să le bătătoreşti pînă cînd ţi s-o acri şi ţie !

Ali nu-şi mai poate stăvili tulburarea decît cu mare greutate şi abia, abia-şi mai potoleşte năvala bătăilor inimii ; se ghemuieşte în colţ ca un animal rănit şi şopteşte sfios, cu glas cald şi tremurător :

— Nu mai mă luaţi peste picior, şi voi, bre, oameni buni. O singură cămilă cu capul alb [illegible] avut în viaţa [illegible] şi-am prăpădit-o şi pe aceea. Am lăsat-o să-mi alunece printre degete şi acu-mi dau seama că nu mai pot trăi fără ea !... Din pricina asta bat lungul drumului, trăgînd nădejdea că poate, poate, i-oi prinde urmele pe undeva... Nu mai rideţi de mine !...

Încetul cu încetul rîsetele se sting, oamenii se cuibăresc mai bine pe saltele şi urmăresc stăruitor obrazul îndurerat al lui Ali ; privirile tuturor se adună într-un singur punct, undeva în gol, căutînd să desluşească, parcă, în piclele de fum care îmbîcsesc atmosfera, izvorul patimei care îl mistuie pe acest sărman nefericit, îndemnîndu-l să cutreiere lumea în lung şi-n lat de dragul unei cămile cu capul alb, rătăcită, cine-o mai fi ştiind pe unde anume, pe drumurile Orientului !

★

Ali a trudit pe lîngă caravane din cea mai fragedă copilărie. Plămădite în sîngele său, îndepărtatele ecouri ale clopotelor străbunilor au prins a răsuna, din nou, la vremea cînd el a început a tîlmăci rosturile vieţii.

— Ia-mă şi pe mine, cu cămilele, tată !

— Bine. De mîine ai să mergi şi tu cu cămilele.

Şi iac-aşa, încălecat pe spinarea măgarului, micul Ali a început a bate lungul drumurilor Anatoliei. Cămilele nu erau ale lor ; tatăl său, care muncea cînd la un stăpîn, cînd la altul, n-a apucat să aibă niciodată cămilele sale, şi la judeţul din urmă nu i-a lăsat feciorului său nimic altceva în afara tainicelor chemări ale ecourilor. Nici Ali nu s-a căpătuit mai acătării decît tatăl său.

Nălțîndu-se flăcău, a prins a lucra și el cu cămile străine dar cînd l-au ajuns soroacele însurătorii a fost în stare să-și aleagă și să-și ia nevasta care i-a fost pe placul inimii.

A doua zi după nuntă, în timp ce Ali se gătea de drum cu caravana lui, nevasta a ieșit din bordei să-l petreacă.

— Să știi că peste nouă luni o s-avem un copil—i-a spus ea — cată de-ți încropește și tu vreo cîteva cămile ale tale, că o s-avem de hrănit înc-o gură!

Auzind asemenea cuvinte, Ali a prins a-și încreți sprîncenele și a strînge baierele pungii. Cutreierînd de-a sîrgul, și în cruciș, și-n curmeziș, olaturile Orientului, n-a fost noapte să-l apuce sub acoperișurile caravanseraiurilor și nici din altceva decît din pîine goală n-au mușcat dinții săi! În chipul acesta a izbutit să agonisească o mînă de bănuți.

Azi așa, mîine-așa, cele nouă luni s-au petrecut ca apa, dar pruncul așteptat n-a mai sosit.

— Nu-i nimic—a spus femeia—dacă n-a venit acuși, o să vină la anul, tu cată de strînge mai departe.

Anii treceau unul după altul. Ali agonisea bănuț cu bănuț, dar nevasta lui nici gînd n-avea să-i nască vreun fecior — era stearpă, pasămite! Iar cînd s-au convins că nu vor avea copii niciodată, nevasta i-a spus:

— Ia să vedem și noi, cîte parale-ai adunat tu pîn-acum, bre Ali! Ia pune-i colea și numără-i. Oare n-am putea să ne cumpărăm o cămilă, s-avem și noi cu ce ne milui bătrînețile?

În noaptea aceea Ali n-a pus pleoapă peste pleoapă pînă în zori: a numărat banii. Nu, nu, de bună seamă că nu aveau destui bani pentru a cumpăra o cămilă! Nici vorbă despre așa ceva! Poate c-ar fi putut încropi atît cît le trebuia pentru o jumătate de cămilă. Drept care Ali și nevasta lui au mai privegheat o noapte, chibzuind și răfuind asupra chipului în care ar putea cumpăra numai o jumătate de cămilă. În cele din urmă, o dată cu răsăritul soarelui, aflaseră dezlegarea acestei probleme și se învoiseră cum să se descurce.

În același timp cu dînșii trăia un alt Ali, un consătean al lor, care trudea tot cu caravanele străine, departe, hăt, de țara lor, tocmai prin părțile Kaz-Tangului. Celuilalt Ali nu-i călca piciorul în satul cămilarilor decît arareori — și numai atunci cînd se întîmpla ca treburile caravanelor să-l poarte prin locurile acelea. Dar tocmai la vremea aceea se nimerise a fi în satul său de baștină și primul Ali s-a dus să-l caute.

— Ian ascultă, bre Ali — i-a spus el — trudești și tu, ca și mine, de atîta amar de ani, pe lîngă caravanele străine, și, iaca, tot n-ai reușit să ai o cămilă. Ce zici, nu ți-ar da inima ghes să ai și tu măcar o cămilă a ta?

Al doilea Ali dădu din cap în semn de încuviințare.

— Mai e vorbă! De vrut aș vrea eu, da' vezi că n-am parale de ajuns ca să-mi cumpăr o cămilă.

Primul Ali:

— Da' cîți bani ai, știi?

— Păi sigur că știu! Cu cît am, de-abia mă pot nădi pentru-o jumătate de cămilă!

— Apăi tot pentru-o jumătate am și eu. Ce-ar fi dac-am pune toți banii la un loc și am cumpăra o cămilă în tovărășie?

Și, unul așa, altul așa, au vorbit pe îndelete și în cele din urmă s-au învoit: au cumpărat o cămilă și au pus-o la treabă în caravana lui Ali!

După ce au pus pe chituri trebușoara asta, Ali al doilea s-a călătorit din nou către ținuturile Kaz-Tangului, rămînînd ca în fiecare an să se înapoieze în sat pentru a primi partea sa de cîștig. Ali a agățat un clopot nou la gîtul cămilei sale, a legat-o în fruntea caravanei, chiar după măgarul pe care călărea, și s-a așternut drumului. Mîndru foc, ca și cînd soarta întregii omeniri ar fi stat la cheremul său, făcea ce făcea și întorcea privirile să mai vadă o dată că cea dintîi cămilă, a sa, îl urmează, că există!

În felul acesta s-a scurs un an bătut pe muchie și iată că s-a întîmplat ceva cu totul deosebit: cămila cumpărată în tovărășie a fătat un pui!

— Ian-te uită! — i-a spus el soției sale. Acu' avem și un pui!

Așa stînd lucrurile, l-au privit ei dintr-o parte și din cealaltă și ceea ce au descoperit le-a răscolit sufletul ca o vijelie năprasnică! Era ceva nemaipomenit: atît pielea cît și părul de pe capul puiului nu aveau culoarea aceea cafeniu-roșcată pe care o au toate cămilele — ci erau albe! Puiul acesta de cămilă avea capul alb. Singurul pui de cămilă cu capul alb, care a fost văzut în toată Anatolia!

Vestea cea nouă s-a lățit, cuprinzînd întreg satul, a răzbit pînă în satele vecine, a aflat-o toată suflarea care bătătorea drumurile Orientului. Toată lumea dădea buluc să vadă cămila cea minunată! Toți îl fericeau pe Ali, iar Ali era cu adevărat fericit! A îndrăgit animalul acesta așa cum nu iubise nimic, niciodată, în viața lui. Îl creștea cu dragoste și cu dezmierd, îl alinta cu numiri împrumutate din frumusețile strălucitoare ale cerului și ale naturii și nu-l hrănea ca pe celelalte cămile, ci cu struguri, cu zaharicale și cu multe, multe alte bunătăți.

În cele din urmă a cumpărat un clopot nou, l-a împodobit cu salbe de mărgele albastre și roșii, și l-a prins la gîtul micului animal. După ce a făcut și treaba aceasta, l-a luat cu dînsul în prima sa călătorie. Puiul de cămilă mergea lipit de coasta maică-si, Ali se întorcea și-l privea într-una.

Ali era împăcat și fericit; de-acum înainte viața sa avea o cîrmă și un rost!

Vestea a răzbit și departe, hăt, în ținuturile Kaz-Tangului, unde lucra cel de-al doilea Ali.

— Să fie într-un ceas bun și cu noroc, tovarăș al meu! — i-a spus el lui Ali. Ce vești mai ai?

— Apăi veștile-s bune: cămila noastră a fătat, așa că acum avem și-un pui de cămilă.

— Ia să-l vedem și noi!

De văzut, l-a văzut, dar capul său cel alb s-a făcut că nu-l bagă de seamă.

— Apoi, dac-așa stau lucrurile și dat fiind c-avem și două cămile, eu unul, m-aș cam despărți: o cămilă să fie a ta, cealaltă a mea. Hai, alegeți-o pe care vrei tu!

Pribegise, acest Ali, prin ținuturi tare îndepărtate și devenise, pasămite, și chibzuit, și viclean. Ce și-a spus el: „Fără doar și poate că tovărășelul ăsta, al meu, o să ia cămila cea mare; a avut-o pe jumătate și-acu' o s-o vrea pe toată, așa că eu am să iau frumușel puiul de cămilă cu capul alb, am să plec cu el, către Kaz-Tang, și pe drum am să-l vînd ursarilor ălora care fac panoramă cu maimuțe și cu urși, de holbează lumea ochii la ele și am să capăt pe el mai mult decît pe o cămilă mare".

Dimpreună cu nevastă-sa, Ali cel dintîi a mai privegheat o noapte, chibzuind cum este mai bine să facă. Nevasta spunea:

— Dar e limpede ca lumina zilei că trebuie s-o păstrezi pe cea mare, bre Ali! Unde mai ne pică în drum un noroc ca ăsta! Auzi: de colea-i s-avem o cămilă mare a noastră?!

Lui Ali îi sîngera însă inima: nu se împăca cu gîndul că va trebui să se despartă de cămila cu capul alb.

— O să crească și asta, bre, să vezi cum o să crească! — spunea el. Hai s-o ținem și s-o creștem noi!

— Ce-mi tot dai cu „s-o creștem noi"? — țipa femeia. Cu ce-o să ne-alegem de pe urma ei în timpul ăsta, ai? Și dacă moare?

Ce mai calea-valea, mintea chibzuită a femeii a fost mai tare decît dragostea lui Ali, mai puternică decît voința sa cea slabă.

Cu ochii tulburi de priveghi și de amărăciune, a doua zi Ali și-a luat rămas bun de la cămila cu capul alb, a rămas nălțat pe picioare, privind-o cum se îndepărtează cu pași sprinteni și iuți, pînă cînd a pierdut-o din vedere.

De atunci, Ali a simțit că ceva s-a rupt din inima lui, că totul este pustiu în jurul său. De acum înainte nu va mai avea nici un tovarăș pentru drumul cel mare, iar dragostea, atît de tîrziu sosită, dragostea sa care se cerea cheltuită, nu mai exista, se risipise.

Devenise posomorît și ursuz, mîncarea nu-i mai tihnea, slăbea văzînd cu ochii și ecourile îl însoțeau pretutindeni pe unde-și mîna caravana. Zvonul lor nelămurit vorbea și despre cămila lui, care îi aparținea acum în întregime. Lui Ali, ecourile nu-i mai spuneau nimic: le luase locul o nouă chemare, aceea pe care fiecare om nu o aude decît o singură dată în viață, pe care o urmărește necontenit, ca pe o umbră a cărei veșnică amăgire nu se istovește niciodată!...

★

Ali și-a părăsit nevasta și a rămas și fără treaba sa de cămilar, pentru că, devenind nepriceput, l-au alungat și de la cămilele străine. Luîndu-și cămila, s-a îndreptat către ținuturile Kaz-Tangului și regăsindu-și vechiul tovarăș, i-a spus:

— Uite, îți dau și cămila, și măgarul, îți dau și bordeiul din satul nostru, și tot ce mai am, dar dă-mi înapoi cămila cu capul alb!

— N-o mai am, Ali, am vîndut-o pe drum — i-a mărturisit tovarășul său.

De cînd cu întîmplarea aceasta, Ali cutreieră drumurile fără încetare. De cum prind a miji zorile, se așterne drumului și doarme pe unde îl ajunge noaptea. Măgărușul său îl însoțește răbdător și, legată la spate, stingheră și tristă, cămila îl urmează tulburînd tăcerea fierbinte a pămîntului cu clinchetul clopotului său. Aproape toți oamenii îl batjocoresc și îl necăjesc și numai cei mai cumsecade și mai sentimentali încearcă să-l convingă că truda lui este o adevărată nebunie, că bate drumurile Orientului în zadar. Îl sfătuiesc cu toții să se întoarcă acasă, să umble iar cu caravanele. Dar Ali nu le dă ascultare, pentru că nu crede, pentru că nu vrea să creadă că puiul de cămilă cu capul alb este pierdut pentru totdeauna, că nu se va mai ivi niciodată în viața lui!

În românește de Polixenia KARAMBI

Note de călătorie
din Republica Populară Chineză

PEKIN '65

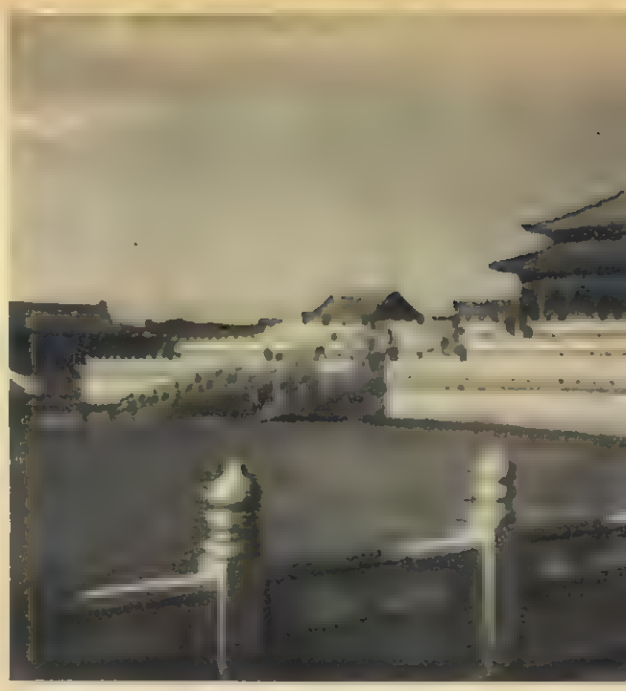

Străbătînd în doar zece ore de zbor distanța dintre București și Pekin, corăbiile aeriene ale zilelor noastre nu te îndeamnă să-ți amintești cîtă vreme i-a trebuit cu să ajungă la împărații Chinei spătarului Milescu, cel dintîi român care a pătruns în îndepărtata țară de la soare-răsare.

Cu ajutorul avioanelor și datorită atenției pline de grijă a gazdelor noastre am putut străbate în mai puțin de o lună peste 5 000 kilometri de-a lungul și de-a latul Chinei, am putut trece în cîteva zile de la viscolele nordului la căldurile caniculare ale Cantonului, caracteristice zonei subtropicale.

Retrăind, în fața hîrtiei de scris, călătoria în China, bogăția impresiilor te pune la grea încercare. Să rezolvăm dificultatea alegerii, începînd cu ... începutul !

Gara centrală din Pekin.

PIAȚA TIANANMÎN

Primii pași în capitala Chinei ne poartă de la hotelul „Pekin", pe largul bulevard Changan, spre piața Tiananmîn. Ne aflăm în inima orașului cu o istorie de peste patru milenii. Martoră a nenumărate evenimente din viața zbuciumată a poporului, piața Tiananmîn este legată în primul rînd de cel mai de seamă dintre ele — proclamarea, la 1 octombrie 1949, a Republicii Populare Chineze. Pentru a aminti generațiilor viitoare începutul istoriei noi, aci a fost înălțat Monumentul eroilor poporului. Simbolic, piatra fundamentală a monumentului — care evocă prin basoreliefurile sale peste un secol de lupte revoluționare, începînd de la războiul opiumului din 1840 — a fost pusă chiar în octombrie 1949.

Așezată în mijlocul orașului interior — partea cuprinsă între vechile ziduri — piața Tiananmîn este înconjurată de o parte de Palatul de iarnă, parcurile Cinșan și Peihai ; de cealaltă — de Marele Palat al Poporului, cu Muzeul Revoluției.

Milioane de chinezi din toate colțurile țării vizitează anual parcul de peste 70 de hectare al Palatului de iarnă, transformat în muzeu, alcătuit din clădiri care cuprind 9 000 de camere.

De neasemuită valoare arhitectonică, adevărate bijuterii ale artei chineze, pavilioanele construite din lemn, pe fundamente de piatră, sînt fructul trudei anonime a sute de mii de meșteșugari, artiști ai vremii lor. Numai la construcția sălii tronului au lucrat, vreme de mai mulți ani, peste 200 000 oameni.

Farmecul pe care-l degajă azi monumentele vechii arhitecturi chineze justifică pe deplin denumirile pe care le-au dobîndit, bunăoară clădirile din parcul Cinșan : „Pavilionul priveliștilor minunate", „Pavilionul celor 10 000 de primăveri", „Pavilionul florilor înmiresmate", „Pavilionul vuiește pinul". Denumiri vred-

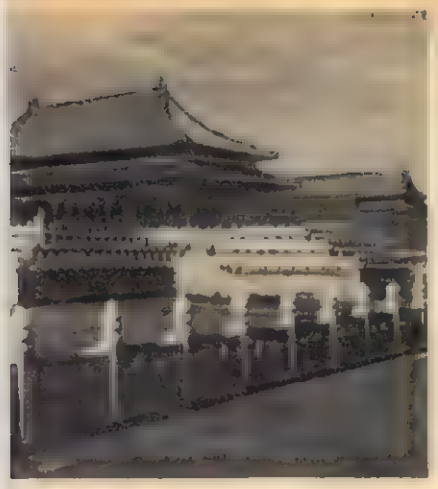

O veritabilă dantelărie de marmură, lemn și ceramică, rodul muncii a peste 200 000 meșteșugari : „Sala supremei armonii".

Stradă din Pekin. Îmbinarea arhitecturii moderne cu elemente ale celei tradiționale – bunăoară acoperișurile de pagodă – este vizibilă pretutindeni.

nice de pana unui poet ; arhitecții, cioplitorii în piatră și lemn, ceramiștii, pictorii vechii Chine, pe lîngă măiestria cu care-și stăpîneau meșteșugul, s-au dovedit, în creațiile lor, înzestrați cu harul poeziei.

TRADIȚIE ȘI INOVAȚIE ÎN CONSTRUCȚIILE NOI

Arhitecții care au îmbogățit în ultimii ani Pekinul cu noi construcții au știut să îmbine tradițiile vechii arhitecturi cu realizările epocii moderne. Te convingi de aceasta văzînd Marele Palat al Poporului — sediul Adunării Reprezentanților Populari din Întreaga Chină — Muzeul Revoluției, Palatul de cultură al naționalităților, Casa radiodifuziunii, Galeria națională de artă, Gara din Pekin.

Marele Palat al Poporului este o construcție monumentală, de proporții impresionante. Ca să-l înconjuri în exterior, străbați mai mult de un kilometru. Sala de festivități are 10 000 locuri, iar sala de recepții, care poate primi 5 000 de oaspeți, are dimensiunile unui teren internațional de fotbal. La acestea se adaugă numeroase alte săli de recepții și întruniri mai mici, foaieruri, birouri. În palat sînt săli reprezentînd provinciile și orașele R. P. Chineze, împodobite fiecare cu creațiile cele mai valoroase ale artiștilor locali. Sala provinciei Sîciuan, bunăoară, se remarcă prin transparentele din bambus, prin lucrările în filigran, de aur și argint, cea a provinciei Hunan prin broderiile artistice pe mătase, sala provinciei Guandun prin sculpturile în fildeș și bronz. Mîinile îndemînatice și fantezia creatoare a artiștilor populari din provincia Liaonin au prefăcut în obiecte de artă fierul, cărbunele, secțiuni de cabluri — îmbinîndu-le în basoreliefuri de o mare forță de sugestie.

Soluții arhitecturale interesante au aplicat constructorii chinezi la Gara centrală, amenajată pentru deservirea în bune condiții a unui număr de 40 000 călători pe zi. Aci îți reține atenția îndeosebi cupola de 34×34 m ce acoperă holul central al gării. Atît la Gara centrală, cît și la Galeria națională de artă, arhitecții au îmbinat în mod armonios cerințele funcționale ale clădirilor, amenajate modern, cu acoperișurile în stilul tradițional al pagodelor, realizînd construcții cu linii grațioase, care încîntă privirea.

INDUSTRIA ÎNDEMÎNĂRII ȘI PRECIZIEI

În muzeul Palatului de iarnă poți vedea multe sculpturi din fildeș și jad, care constituie monumente ale îndemînării și muncii pline de migală. O sferă de fildeș, puțin mai mare decît un măr, e transformată într-o veritabilă dantelă, iar înăuntrul ei au fost sculptate prin mici ferestre cilindrice alte sfere concentrice. La asemenea minuțioase bibelouri, meșteșugarul lucrează alujindu-se de lupă, cu ajutorul unor cuțitașe minuscule.

Îndemînarea, meticulozitatea și înalta precizie a muncii — calități cultivate din generație în generație — și-au găsit un cîmp larg de desfășurare în anii construcției socialiste, datorită dezvoltării industriei. Pekinul se mîndrește astăzi cu întreprinderi siderurgice, de construcții de mașini-unelte, automobile, mașini agricole, aparate de radio și televizoare, cu întreprinderi textile, chimice, poligrafice etc.

Am vizitat una din fabricile noi ale capitalei, cea de tuburi electronice. În sălile luminoase, cu ochii fixați asupra microscoapelor, fete în halate albe efectuează cu dexteritate și repeziciune complicate operații la capătul cărora ia naștere filamentul unei lămpi de radio sau un semiconductor.

Inginerul șef al fabricii, Van Tien, ne-a explicat că întreprinderea, deși nu a împlinit încă un deceniu de funcționare, produce anual — pe lîngă tuburile electronice mici — care constituie produsul de bază al fabricii (12 000 000 tuburi pe an), 10 tipuri de tuburi mari, printre care și de 250 kW, precum și peste 100 tipuri de semiconductoare.

Produsele fabricii de tuburi electronice din Pekin dau „viață" multor aparate. Am avut prilejul să văd la Expoziția industrială a orașului Șanhai, cît și la Tîrgul produselor de export ale Chinei de la Canton, o mare varietate de aparate de radio și televiziune, aparate medicale pentru tratamente cu raze Gama, pentru radioscopii și radiografii — în inima cărora lucrează piesele de înaltă precizie fabricate de fetele din Pekin.

LA INSTITUTUL PETROLIȘTILOR

Pekinul este un tradițional centru cultural al țării, ceea ce a înlesnit crearea în anii construcției socialiste a numeroase noi institute de învățămînt superior.

De pe colina din parcul Cinșan ți se înfățișează o amplă panoramă a capitalei. În depărtare, spre nord, se profilează un veritabil oraș studențesc, cuprinzînd opt institute de învățămînt superior, cămine și cantine.

Am poposit într-una din zile în acest cartier, la Institutul de petrol, în care 4 500 studenți se pregătesc la 12 specialități — mergînd de la prospecțiunile geologice pînă la rafinarea petrolului.

Nucleul actualului institut s-a născut o dată cu victoria revoluției populare. Atunci, în cadrul Institutului politehnic din Pekin a luat ființă Facultatea de petrol. Datorită dezvoltării ei continue, potrivit cerințelor economiei naționale, s-a creat apoi Institutul de petrol.

Din sălile de cursuri și laboratoarele institutului, în cei 12 ani de cînd funcționează, au plecat spre cîmpurile de sonde și rafinării peste 6 000 absolvenți. Mulți dintre ei, în ținuturi îndepărtate și odinioară aproape pustii, străpungînd cu instalațiile de foraj adîncurile pămîntului, au avut marea satisfacție de a dărui patriei lor noi cantități de petrol, acest produs indispensabil economiei moderne.

Prorectorul Gi An, care ne înfățișează dezvoltarea institutului și perspectivele care îi stau în față, are cuvinte de caldă apreciere pentru realizările României în domeniul industriei petroliere, al pregătirii de cadre din această specialitate, realizări cunoscute de oamenii din institut care au vizitat țara noastră. Încerci un sentiment de îndreptățită mîndrie patriotică cînd vezi că aici — la multe mii de kilometri depărtare — sînt cunoscute și prețuite înfăptuirile poporului nostru în valorificarea superioară a petrolului, în dezvoltarea industriei de utilaj petrolier. Practica studenților — ne informează prorectorul — cuprinde și lucrul cu o instalație de foraj românească.

Studenților li s-au creat condiții favorabile de studiu și de viață. Ei locuiesc toți în căminele situate în apropiere, iar trei sferturi sînt bursieri. O grijă deosebită se acordă înzestrării celor 80 de laboratoare, astfel ca viitorul specialist să fie pus în situații cît mai apropiate de cele ale locului de muncă pe care îl va ocupa.

★

Sînt orașe care-și dezvăluie cel mai expresiv fizionomia atunci cînd lumina pălește și soarele se îndreaptă spre asfințit. Altele te frapează prin jocul luminilor de noapte. Pekinul mi s-a întipărit în memorie prin imaginea sa matinală. Din zorii zilei sute și sute de mii de oameni — un adevărat furnicar harnic de muncitori și funcționari, bărbați și femei, tineri și vîrstnici — se îndreaptă spre fabricile din centura industrială a Pekinului, spre instituții, spre școli.

Imaginea aceasta optimistă a orașului care pornește la muncă a fost totodată și ultima din noianul de impresii ale călătoriei noastre în China : ea ne-a însoțit în dimineața plecării noastre din Pekin spre patrie.

Sorin STRUJAN

FILM

OPERE DESPRE CARE SE VORBEȘTE

„GIULIETTA ȘI FANTOMELE"

Regizorul și cîteva dintre ciudatele personaje ale ultimului său film (foto 1).

Una dintre actrițele preferate ale lui Fellini este Sandra Milo (în fotografia 2, alături de Giulietta Masina).

O apariție de vis a Sylvei Koscina. În distribuția filmului mai întîlnim numele actorilor Sandra Milo, Valentina Cortese, Luisa Della Noce, Mario Pisu, Mario Carotenuto etc. (foto 3).

de Antonio SANSONE, ziarist italian

Fotografii de Franco PINNA

Pe Fellini trebuie să-l crezi pe cuvînt atunci cînd își cere scuze pentru faptul că nu-ți poate spune prea multe despre filmul la care lucrează. E sincer, nu cochetează. Stilul lui de muncă este binecunoscut : pînă în ultima clipă, cineastul schimbă și reface într-una, fantezia lui neobosită descoperă mereu altceva. Să nu credeți că pornește vreodată de la un scenariu nepus la punct ; nu, dar pe platou lucrurile iau alte întorsături, încep să apară variantele și multe din ele înlocuiesc pînă la urmă situațiile gîndite la început. Un film de Fellini se naște „giorno per giorno", cum spunem noi (zilnic) ; fiecare zi de filmare aduce ceva nou, altceva decît te așteptai.

Cei care au asistat la filmările „Giuliettei și fantomele" au avut prilejul să urmărească mai mult decît oricînd acest aspect „misterios" al creației lui ; Fellini lucrează asemenea unui scriitor : șterge, adaugă, revine. La început nu ne dădeam seama ce va fi ultimul său film. Ne era greu să bănuim împletirea echilibrată dintre elementele de comedie și dramă (căci filmul s-a dovedit a fi pînă la urmă o dramă și, în același timp, o comedie). Este drama unei femei obișnuite, soția unui om de afaceri de a cărui fidelitate conjugală se îndoiește. O puternică criză sufletească o aruncă pe Giulietta pradă unor lungi coșmaruri. Duhurile îi năpădesc visele, îi fură liniștea, îi torturează existența. Dar cine sînt aceste fantome ? Personaje din lumea copilăriei, dar mai ales altele, și mai ciudate, întruchipînd multe din sentimentele și aspirațiile eroinei. Filmul subțiază granițele dintre vis și realitate, ființele din preajma Giuliettei prind contururile unor arătări din nopțile de coșmar : pictorița încrezătoare în experiențele spiritismului, veșnic în așteptarea unui mesaj din partea vocilor de dincolo, sculptorița superintelectuală ce nu se desparte niciodată de însoțitorul ei cu statură atletică, Susy — prietena ce locuiește într-un palat desprins parcă din „o mie și una de nopți", populat de o întreagă suită care-i așteaptă supusă ordinele.

În mijlocul acestora îi e greu eroinei să-și regăsească liniștea sufletească. Nici familia sa nu-i poate oferi un refugiu, o oază de înțelegere, mama împreună cu una dintre surori, fiind preocupate doar de propria lor frumusețe, iar cealaltă soră neavînd ochi decît pentru proprii ei copii.

Salvată prin propriile ei puteri, Giulietta se regăsește pe sine însăși, eliberată de prejudecăți și de conformism.

Fellini nu a intenționat să facă un film despre „alienarea omului modern" în sensul temei ce revine obsedant în creația lui Antonioni. Condiția femeii într-o anume societate a zilelor noastre — care l-a preocupat de atîtea ori — este prezentă și aici. Oricît s-ar părea de ciudat, Giulietta din ultimul său film are ceva din Gelsomina și din Cabiria : puterea de a nu se lăsa înfrîntă.

1

2

3

Pe platouri și în culise

■ José Ferrer, neuitatul interpret al lui Toulouse-Lautrec din filmul „Moulin Rouge", este regizorul filmului „Moartea la Veneția" după nuvela cu același titlu de Thomas Mann, scriitorul de la a cărui moarte s-au împlinit zece ani. Scenariul este scris tot de José Ferrer, împreună cu actorul englez Michael Craig.

■ Acceptînd rolul Lucreziei din filmul „Mandragora" (Mătrăguna), binecunoscuta comedie a lui Machiavelli, Rosanna Schiaffino (foto 1) trăiește — după spusele proprii — una din cele mai interesante experiențe ale carierei sale artistice. La reușita realizării contribuie în egală măsură „mîna de maestru" a regizorului Alberto Lattuada și prezențe pe generic a comicului Toto...

■ Studiourile DEFA și Televiziunea din R. D. Germană realizează împreună un film închinat împlinirii a 20 de ani de la reforma agrară în R. D. Germană. Scenariul filmului al cărui titlu este „Brazdă adîncă" situează în centrul acțiunii figura luminoasă a unui activist comunist, fost deținut în lagărele de concentrare naziste. El este interpretat cu măiestrie de cunoscutul actor Erwin Geschonneck.

■ După Virna Lisi, care a întrunit sufragiile spectatorilor americani în comedia „Cum să-ți omori soția ?" o altă artistă italiană — Giovanna Ralli — își încearcă acum norocul în cetatea filmului american. Ea va interpreta rolurile principale în două comedii ; într-una va avea ca partener pe James Coburn (a jucat în „Cei 7 magnifici"), iar în cealaltă pe Frank Sinatra („Can-Can").

■ Marina Vlady (foto 2) interpretează rolul principal în filmul „Furtul Giocondei", care se turnează în prezent la Roma în regia lui Michel Deville. Partenerul Marinei Vlady este actorul american de origine greacă George Chakiris. Scenariul se inspiră dintr-un fapt real : furtul celebrului tablou de Leonardo da Vinci în octombrie 1911.

■ Regizorul și producătorul german Gottfried Reinhardt a obținut acordul lui Marcello Mastroianni pentru realizarea unei noi versiuni a dramei de la Mayerling, realizare care ar urma să înceapă în curînd sau cel mai tîrziu în aprilie 1966. Mastroianni va fi, de sigur, protagonistul filmului și va avea ca partener pe Alec Guinness în rolul împăratului Franz Joseph al Austro-Ungariei. Comentariul muzical aparține marelui dirijor Herbert von Karajan.

■ Predilecția unor cineaști pentru explorarea istoriei se dovedește mereu actuală. Geza von Radvanyi, de pildă, a dat, la palatul Schönbrunn (Viena), primul tur de manivelă la filmul „Congresul dragostei", a cărui acțiune se petrece în perioada Congresului de la Viena (1814-1815). E o coproducție vest-germano-austriacă în care vor evolua actori de prima mînă ca Lili Palmer, Françoise Arnoul, Paul Meurisse (în rolul lui Talleyrand) și Curd Jürgens (în rolul țarului Alexandru I).

■ Unul din reprezentanții de seamă ai noului val francez, Alain Resnais (autorul filmelor „Hiroshima, dragostea mea", „Anul trecut la Marienbad", „Muriel") se pregătește să plece în Munții Pirinei unde va începe filmările unui nou producții : „Războiul s-a terminat" (în rolul principal — Yves Montand). Admiratorii lui Resnais, ca și cei care nu s-au arătat entuziasmați de arta atît de personală a acestui creator, se întreabă pe bună dreptate : cum va arăta noul său film ? Deocamdată însă, cineastul refuză să comunice amănunte.

■ Realizatorul filmului „Tovarășii", Mario Monicelli, și-a anunțat noul său proiect : „Armata la Brancaleone" — istorisirea întîmplărilor tragi-comice ale unui grup de soldați mercenari (acțiunea este plasată în Italia evului mediu). Primele nume ale distribuției : Vittorio Gassman, Nino Manfredi, Bernard Blier.

1

2

■ „Dragostea interzisă" este titlul unei comedii cinematografice pline de situații neprevăzute, ce se turnează în studiourile maghiare. Filmul se bucură de participarea unor interpreți deosebit de înzestrați din rîndul cărora citîm pe Mari Törőcsik, Teri Tordy, Ildikó Pécsi, Anna-Mária Szilvassy — dintre actrițe — și Sándor Pécsi și Ivan Darvas, dintre actori.

■ Deși cîntăreața franceză Françoise Hardy nu s-a arătat prea entuziasmată de prima ei experiență în lumea cinematografiei (e vorba de „Castel în Suedia", regia R. Vadim, scenariul — Françoise Sagan), ea a primit totuși invitația de a juca într-un alt film, „Un ghiont în inimă", al unui foarte tînăr regizor : Jean-Daniel Pollet care și-a anunțat astfel filmul : „Un subiect ce are ceva din specificul westernului și totodată din... tragedia greacă". Poate că nu este vorba de un simplu teri-

Poate exprima teatrul de păpuşi problemele mari ale epocii
Care sînt căile actuale de dezvoltare ale artei păpuşereşti
Expresie modernă ori limbaj tradiţional
Dramaturgia — problema nr. 1

?

ncheta lacării"

DIALOG PĂPUŞERESC

NE RĂSPUND:

SERGHEI OBRAZŢOV, artist al poporului din U.R.S.S., director al Teatrului central de păpuşi din Moscova.

MARIA SIGNORELLI, directoarea teatrului „Opera de Burattini" din Roma.

SZILAGYI DEZSÖ, director al Teatrului Naţional de păpuşi din Budapesta.

YVES JOLY, Franţa.

HORIA DAVIDESCU, director al Teatrului de păpuşi din Craiova.

Cel de-al treilea Festival internaţional de păpuşi de la Bucureşti se află la capătul celor două săptămîni de viaţă ale sale. Două săptămîni de intensă activitate profesională în care s-au văzut, cu carnetul de note şi cu creionul în mînă, cîte 2 şi chiar 3 spectacole pe zi, în care s-au ţinut sesiunea prezidiului UNIMA şi un ciclu de conferinţe de specialitate, în care păpuşari din toată lumea s-au întîlnit ori s-au reîntîlnit, apreciindu-şi ori criticîndu-şi colegial şi cu simţ de răspundere munca, împărtăşindu-şi idei, experienţe, intenţii. Cîteva din aceste schimburi de idei şi-au găsit loc — la solicitarea redactorului nostru — în paginile de faţă. Recunoscînd pe deplin utilul caracter de lucru al festivalului, nu putem totuşi să nu reproşăm organizatorilor săi faptul că l-au ţinut mult prea departe de publicul iubitor al artei păpuşereşti, sălile alese fiind cu totul neîncăpătoare chiar şi pentru oaspeţii străini sosiţi cu acest prilej la noi, darmite pentru bucureştenii ce sperau zadarnic, în faţa uşilor, la „un bilet în plus". Să-i ascultăm însă acum pe interlocutorii noştri.

NU CUMVA NE LĂSĂM FURAŢI DE ISPITA VIRTUOZITĂŢII FORMALE ?

— Încotro mergem ? Care sînt căile de dezvoltare ale artei noastre ? — ne întoarce tov. Horia Davidescu întrebarea. Efectiv, nenumărate, complexe, nesfîrşit de variate. Păpuşeria mondială a sărit, după cel de-al doilea război mondial, din preistoria ei, direct în epoca modernă. Trăim acum un fel de „Sturm und Drang-periode" (ca să citez o formulă din liceu). Un lucru e sigur : că teatrul de păpuşi, care a început ca o modestă formă de literatură vie a bîlciurilor, este astăzi o artă majoră, cultă, intelectuală. Şi mai e sigur că nu este o ramură minoră, infantilă a teatrului de dramă, ci un mijloc de expresie artistică independentă, cu foarte mari posibilităţi : commedia dell'arte, bufonerie, păcăleală anecdotică, operetă, circ, tragedie, feerie, vodevil, scamatorie simbolică etc. (cum s-a şi văzut de altfel în spectacolele festivalului) ; toate aceste genuri de spectacol pot fi atinse şi realizate printr-o categorie estetică ce s-a impus : păpuşerescul. Păpuşa nu e materie animată ; e materie care a luat o formă ; o formă care are viaţă şi o viaţă care poate demonstra ceva. Poate susţine o cauză, poate vărsa o lacrimă, poate exprima destinul omenesc într-o modalitate pură, sugestivă. Am impresia că noi asistăm acum la tumultuoasa explozie a mijloacelor, a surprizei, a demonstraţiei. Uităm însă un pic de unde am plecat ; uităm copiii, uităm cuvîntul şi ideea vie, uităm relaţia psihologică şi socială cu publicul. La unele spectacole, extraordinare ca feerie cromatică şi dinamică, o voce din mine îmi şoptea : nu cumva ne lăsăm furaţi de prea multele noastre posibilităţi ? Nu ne lăsăm furaţi de ispita virtuozităţii formale ?

TOTUL A FOST SPUS !

În aceeaşi ordine de idei, tov. Szilagyi Dezsö are cîteva opinii extrem de interesante :

— E clar : acum, după mijlocul

Spectacolul artiştilor bulgari — „Ceasornicarul" — a încîntat prin ingeniozitate artistică, prin substanţa conţinutului, prin virtuozitatea interpretării.

Iată și o scenă — văzută din culise — din spectacolul chinezesc cu piesa „Cucerirea Muntelui Tigrului".

Relația om-păpușă, cu căldura și hazul cu care apare ea în spectacolul companiei engleze „Pantopouck and Violet".

secolului al XX-lea, păpușeria e o artă nouă, cu totul diferită, chiar și ca specie aș zice, de cea tradițională. Mijloacele sale actuale de expresie vizuală, plastica sa — complet necunoscute în trecut — au determinat hotărîtor și rapid evoluția genului în ultimele decenii. Dar am impresia, dacă nu chiar certitudinea, că în ce privește mijloacele de expresie alte artei noastre, totul a fost de-asuma spus. Totul a fost descoperit. Chiar și companiile păpușerești care au devenit celebre prin revoluțiile aduse formei, s-au oprit pe loc. Nu e greu de depistat cauza acestei stagnări. Să-i spunem pe nume: dramaturgia. Dramaturgia e slabă, și fenomenul poate fi constatat în teatrele din întreaga lume.

Teatrul de păpuși pentru copii este prin excelență un gen sentimental, cel pentru adulți trebuie și poate să fie în primul rînd un teatru de idei. Tocmai prin caracterul său specific, prin capacitatea sa de abstractizare și generalizare, prin facultatea elementelor sale plastice de a exprima sintetic adevărurile vieții, teatrul de păpuși se pretează cel mai bine la o artă de concentrare intelectuală, la o artă de idei. Cred că el poate exprima pe deplin problemele omului și ale secolului nostru, și numai atunci cînd își va pune marile virtuți vizuale în serviciul gîndirii moderne, va beneficia de stima socială și va fi ajuns la maturitate.

— De aceea v-ați și adresat, desigur, în recentele dv. spectacole (prezentate și la festivalul din București), la mari creații din domeniul muzicii și le-ați „transcris" pe scena păpușerească? Mă refer la „Prințul de lemn" de Bartok și la „Petruşka" de Stravinski.

— Da, și e semnificativ că m-am întîlnit în această concepție cu alți artiști păpușari din lume. Și teatrele dv. au căutat surse de inspirație în alte opere de valoare: ați montat Garcia Lorca, Maeterlinck. Să nu vi se pară lipsit de modestie, dar eu cred că mijloacele teatrului de păpuși pot exprima mult mai adînc, mai complex și chiar mai accesibil muzica lui Bartok și Stravinski, decît spectacolele coregrafice pentru care au fost scrise.

Și cu toate că teatrul de păpuși mi se pare — ca artă de sinteză — mai apropiat de film decît de teatrul de proză, insist totuși asupra necesității de a ne adresa culmilor dramaturgiei clasice ori contemporane și în general marilor opere dense în idei, dacă vrem să ridicăm teatrul păpușeresc la nivelul său binemeritat.

PĂPUȘILE NU-L POT JUCA PE CEHOV SAU PE TOLSTOI

— Iar eu continui să consider că teatrul de păpuși nu trebuie să joace piese care sînt gîndite și scrise pentru teatrele de dramă — își susține Serghei Obraztov punctul de vedere. De mult a venit vremea să se taie cordonul ombilical ce leagă arta păpușii de arta actorului-om; noi am și făcut de altfel gestul, dar poate nu întotdeauna cu hotărîrea cuvenită. Iată, am pus în scenă spirituala piesă a lui Stock „Divina comedie", scrisă special pentru teatrul nostru (ați văzut poate piesa în festival) și, după aceea, mai multe teatre de proză din țara noastră s-au gîndit să o reprezinte. Nu mi se pare just, adică nu mi se pare convenabil din punct de vedere artistic: teatrul de păpuși are o asemenea specificitate, încît pur și simplu nu se poate muta de ici-dincolo un text fără a-l contrazice, fără a-l denatura. Continui să cred că păpușile nu-l pot juca pe Cehov, pe Tolstoi, pe Zola că, dacă ar încerca-o — și au încercat-o — ne-ar da o imagine falsă asupra valorilor textelor... Firește, avem în literatură și rude apropiate: îl avem pe Swift, pe La Fontaine, pe Maiakovski, pe Kipling, pe Gozzi. Cu ei ne putem înțelege de minune, avem o limbă asemănătoare: și ei se exprimă sintetic, metaforic, ca și păpușa. Cînd îl citești pe Kipling simți tot timpul fabula, simți tot timpul că e vorba de oameni, deși eroii cărții sînt animale. Iată de ce a eșuat regizorul englez Korda cînd a făcut din „Cartea junglei" un film cu animale adevărate: nu l-am mai regăsit nicăieri pe Kipling; în film erau niște animale care nu reușeau de loc, bietele, să reprezinte caractere omenești, cum făcuse de fapt Kipling în carte. Păpușa exprimă și ea, esențializat, un caracter, mai bine zis, o trăsătură de caracter: ea poate înfățișa, de pildă, o fată tînără și îndrăgostită. Atît! Sau o femeie rea. Atît! Dar atunci ea simbolizează (are această mare însușire!) toate fetele tinere și îndrăgostite din lume. Sau toate femeile rele. O păpușă nu poate reda toată complexitatea, toate nuanțele particulare ale unui erou al lui Cehov. Un actor nu se poate mulțumi să exprime un caracter neindividualizat, generalizat. Și atunci, cum să oferi aceleași texte dramaturgice și unei specii artistice, și celeilalte? De altfel, cred că în momentul de față și dramaturgia teatrului de proză trece printr-o criză de creștere: rețetele scenice ale secolului al XIX-lea nu mai rezistă în secolul al XX-lea. Se caută cu febrilitate forme noi capabile să exprime gîndirea și simțirea epocii: a apărut un Brecht, a apărut un Arthur Miller. Au să mai apară desigur și alții.

MAGIA ARTISTICĂ A PĂPUȘII

Yves Joly ne comunicase unele idei asemănătoare atunci cînd îl întrebasem despre limbajul propriu teatrului de păpuși:

— Păpușa (și cuvîntul îl înțeleg într-un sens foarte larg, firește) își are magia sa artistică: comunică direct, prin esență. Umblă mai ușor la metafore, circumscrie mai simplu simbolurile cele mai complicate: sintetizează toate artele plastice, toate resursele de expresie și mișcare ale teatrului și filmului, poate angaja muzica, dansul, știe vorbi și cu copiii, și cu bătrînii, are o tehnică proprie și o capacitate nesfîrșită de a-și însuși un stil. Am certitudinea că păpușile pot oferi prilej de meditație filozofică la nevoie (de fapt, m-am străduit și eu să demonstrez aceasta). Un singur lucru refuză păpușile categoric: nu vor cu nici un preț să ajungă roboți.

— Cîțiva dintre interlocutorii noștri au caracterizat actualul moment păpușeresc drept remarcabil ca virtuozitate a mijloacelor plastice, dar mult mai palid în ideile pe care le vehiculează. Se pare că intervenția mai substanțială a dramaturgilor e în prezent un imperativ vital.

— Au dreptate. Să precizăm însă: e necesară intervenția unor scriitori care să simtă, să cunoască perfect posibilitățile păpușii. Trebuie să apropiem de noi marile condeie, să le seducem. Am vorbit în acest sens, astă-primăvară, la Paris, cu Becket. Cred că teatrul absurdului are lucruri comune cu arta păpușerească...

„DRAGOSTEA CELOR TREI PORTOCALE" ȘI POVESTEA SA

În Italia se petrece un lucru aproape paradoxal cu teatrul de păpuși — ține să ne spună doamna Maria Signorelli. Programa analitică a școlilor elementare prevede, ca materie obligatorie, teatrul de păpuși: copilul învață să confecționeze o păpușă, să o mînuiască. E pregătit astfel viitorul spectator, dar nu neapărat viitorul artist. Pentru că soarta păpușarilor nu e trandafirie la noi: trupele nu sînt subvenționate și de cele mai multe ori nu au săli stabile (ni se și spune de altfel „guiti", nomazii). Și, totuși, continuăm să facem teatru de păpuși, să-l facem cu pasiune. Există încă mult teatru tradițional, dar căutăm și noi, desigur, mijloace înnoite de expresie și ne străduim să comunicăm prin ele idei. Consider interesant să vă povestesc în această ordine de idei, cum am pus în scenă recentul nostru spectacol cu piesa lui Gozzi, „Dragostea celor trei portocale". E o veche povestire populară italiană, pe care Gozzi a rescris-o cam pe la 1700 în stilul commedici dell'arte, conferindu-i totodată un puternic substrat polemic de actualitate. Acesta nu mai interesa însă pe nimeni astăzi, dar țesătura povestirii rămînea viabilă și merita să fie din nou reprezentată, cu atît mai mult cu cît Ceaikovski a scris pentru ea o muzică minunată. Ne-am adunat cei cîțiva artiști ai teatrului din Aquilla și ne-am înțeles ca fiecare să rescrie textul povestirii, adaptîndu-l pentru păpuși și pentru gustul contemporan. Din toate aceste versiuni am închegat una singură, pe care am discutat-o apoi cu înșiși spectatorii noștri — din piețele publice, din școli, din sate. A ieșit, după părerea mea, un spectacol interesant, un experiment care spune ceva despre metodele colective de elaborare pe care le solicită azi — mai mult ca oricînd — teatrul de păpuși.

Interviuri luate de Sanda FAUR
Fotografii de Elena GHERA

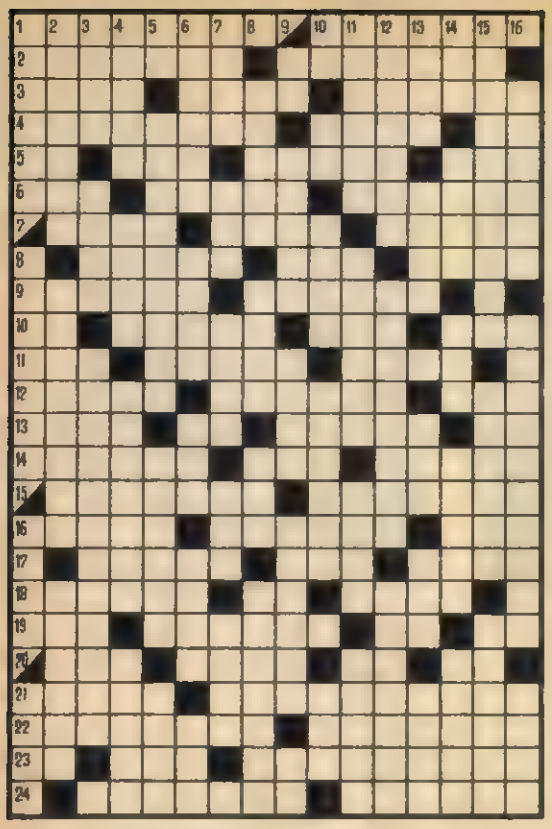

16/24 ÎN POARTĂ

ORIZONTAL : 1) Suporții porții — Canapea la... Poartă. 2) Deținătorul formulei magice „Sesam, deschide-te" (2 cuv.) — Broaște. 3) Părinte — Cinste — Oraș spaniol unde se află celebra „Poartă a soarelui" 4) Trag la poartă — Adiere — Din bucăți ! 5) Chiot — Oprită de poarta stăvilarului — Așezare păstorească de vară (pl.) — Diminutiv feminin. 6) A fost odată — A scoate din țiițoi — Cîntă serenade la poarta iubitei 7) Zburător legendar — Oraș în Egiptul antic, supranumit „Orașul cu o sută de porți" — Greșeli. 8) De veghe la ușă (pl.) — I-a ademenit pe iezii din poveste să-i deschidă ușa — Susțin balamalele. 9) Siguranță la poartă (pl.) — Aerisită 10) Antene ! — Ridicau arcuri de triumf după marile victorii militare — Localitate în Japonia — Limită (abr. matem.). 11) Trăsnică — Sculptor francez, autorul lucrării „Poarta infernului" — Amîndouă 12) Insule de corali care de obicei comunică cu marea printr-o „portiță" — Dezlegată de Edip la porțile Tebei — Din nou. 13) Unitate de măsură pentru lungimi (pl.) — Campion — Articulație a brațului (pl.) — La Suez ! 14) Pomezi — Uriașul de lemn, introdus de ahei prin vicleșug la porțile Troiei — Veselă. 15) Porți — Care usucă. 16) Săturați — Nemișcată — Insulă daneză. 17) Fluviu în U.R.S.S. — Viță — Acasă (pop.). 18) Bănuță... cu stele — Sud-est — Acoasta. 19) Vînsta francezului — La pantofi și la porți (pl.) — Găină în perspectivă — La intrare ! 20) Orășel în India — Bită scurtă (od.) — Plural — Nu. 21) Autoarea poemului „La porțile raiului" — Poarta și Poarta Albă. 22) Econom — Autorul romanului „Poarta furtunilor" 23) Curea ! — Pronume — „Poarta orientalis" și „Turnu-Roșu". 24) „...ante portas", expresie proverbială, răsmasă din războiul romanilor cu cartaginezii — Pădure de anini.

VERTICAL : 1) Cioc, cioc, la poartă (zing.) — A închis poarta după ea — Odinioară îți aducea apa la poartă — Norocul portarului. 2) Pe lîngă poartă — Ținut lîngă „Porțile Ciliciei" — Fiecare cu poarta ei. 3) Sîrmă subțire — Luntre mică — Autorul cunoscutelor versuri „Orologiul sună nouăsprezece jumătate / La castel în poartă, oare cine bate ?" 4) Piață de piatră așezată deasupra capitelului unei coloane — Nu-i bate în poartă că tot nu-ți dă nimic ! — Au uși care se închid și se deschid în dreptul stațiilor — Cînd se pun brazii la poartă. 5) Mea ! — Au poarta în spate... — Scos din țiițoni — Cenușiu (mold.) 6) Îi vin ziarele la poartă — Comună în Canada — Aceta — Cîntare, imn — Copac eminescian. 7) Legătură cu lacăt la poartă — Spetoase — Adesea — Felină — Acolo. 8) A dat-o în gard Eremia din zicală — Arin — Luntre — Verbul suporților 9) În poartă ! — Joc cu porți în casă — Diminutivul lui Ionică — Autorul piesei „Poarta" — Curele ! 10) În cont ! — Șase roman — A polei cu aur — Se înscrie în poartă — Pot fi și de siguranță 11) Balsama — Poartă între două oceane — Astru — Cea cu numărul care e fixată adesea pe poartă. 12) Poartă și poartă ! — Poartă în careu ! — Stăpînul absolut al „înaltei Porți" între 1520 și 1566. 13) Materie primă pentru bere — Rășină sintetică — Manuale în familie — Aventaj — Constantin alintat 14) Articol — Viteaz — Păzesc poarta unei cunoscute clădiri pe Calea Victoriei — A trage la poartă — Te poartă în înălțimi. 15) Ca vițelul la poarta nouă (pl.) — Zeiță care deschidea porțile răsăritului (mit.) — Șuturi pe lîngă poartă. 16) Situație favorabilă de a trimite balonul în poartă — Comunică cu Oceanul Indian prin strîmtoarea „Bab el Mandeb", care în traducere înseamnă „Poarta primejdiei" (2 cuv.) — Stînjenel.

Dumitru IACOBESCU

Cuvinte rare : INE, CAB, ARO, AGE, RAN, SOPA.

Dezlegarea jocului „TOAMNA PE SUB NUCI" apărut în nr. 38

ORIZONTAL : 1) CEAIKOVSKI — NUCUL. 2) AMARA — IOSIF — IRR. 3) SIROPURI — ALIMENT. 4) AN — SINGUR — OVIDIU. 5) TECI — SIRINA — TU — L. 6) OSI — CULINARA — LOB. 7) RC — FERI — AMENT — BU. 8) IUTI — OUA — E — AISOR. 9) E — ELOS — PETIPA — RE. 10) AMERICA — INO — AO. 11) ARAMA — ERA — ODOBAC. 12) TOTO — PATRATA — UCO. 13) AMINTIRE — LA — OREZ. 14) SAC — AIA — PU — UNI — O. 15) TANIN — PANER — TIN. 16) CE — ETES — PASARICA. 17) A — APE — USURELE — UC. 18) NEVOITI — SINETURI. 19) ARAT — ARII — I — ENI. 20) D — TROPIC — ANOZI — A. 21) IO — IMI — NUL — SATUC. 22) ALIVENCI — ARATATE. 23) NUCINA — ROMAN — RAS. 24) ATITI — MEDICAMENT.

Colțul automobilistului

CONDUCEREA ÎN CONDIȚII GRELE (I)

În condiții meteorologice speciale (ploaie, polei, zăpadă), ca și atunci cînd calea de rulare nu permite deplasarea ușoară a autovehiculului (trecerea prin vaduri, păduri, drum nisipos etc.), conducătorul auto trebuie să ia măsuri corespunzătoare spre a mări siguranța circulației. În cele ce urmează vom da unele indicații privind conducerea în astfel de situații.

Cînd se circulă pe teren nisipos se vor folosi — dacă există — urmele lăsate de roțile altor vehicule și se vor evita întoarcerile bruște. Cînd porțiunea nisipoasă este scurtă se va folosi pentru trecere forța de inerție a automobilului. Cînd porțiunea nisipoasă este mai lungă, se va circula cu viteză redusă și turație mare (treapta inferioară de viteză) ; în felul acesta se evită schimbarea vitezelor care ar putea fi urmată de oprirea motorului automobilului. Dacă roțile încep să patineze, se oprește automobilul, se curăță nisipul de la roțile din față și se așază scînduri sau pari sub roțile motoare (fig. 1) apoi se pornește cu viteza I.

Circulația pe teren argilos și lunecos trebuie evitată. Dacă nu este posibilă ocolirea unui astfel de drum, se vor alege porțiunile de drum acoperite cu vegetație (dacă există). Dacă automobilul s-a oprit pe un astfel de drum, el poate fi scos, utilizînd tracțiunea proprie și țăruși bătuți în fața lui (fig. 2) sau frînghii înfășurate pe roți. Dacă nu dispunem de frînghii, lanțuri etc se pun sub roțile motoare pietriș, scînduri sau crăci. Pentru scoaterea mașinii din noroi, pe cît posibil nu se va vira din volan, deoarece aceasta ar îngreuia mișcarea autovehiculului. Urcușurile mici pe drum argilos și lunecos se trec prin avînt ; dacă urcușurile sînt mai lungi și apare patinarea, este bine să se schimbe viteza la o treaptă inferioară, să se reducă fațeala de mers.

Trecerea cîmpiilor mocirloase se face prin avînt, evitîndu-se făgașele lăsate de roțile altor vehicule, virările bruște și opririle. Dacă roțile patinează, nu se va săpa pămîntul sub roți, deoarece în felul acesta s-ar produce slăbirea solului și roata s-ar afunda și mai mult în noroi. În aceste situații este bine să se încerce trecerea așezînd scînduri, crăci, pietre etc. sub roțile motoare.

Cînd se circulă pe drumuri de pădure se va evita trecerea peste buturugi, care ar putea lovi cutia de viteze sau puntea din spate. Nu se vor traversa buturugile și nici crengile groase, deoarece acestea pot deteriora țevăria sistemului de frînare hidraulică ori alte piese Trebuie să fim atenți la crengile din copaci care pot izbi și sparge farurile sau geamurile.

Cînd se circulă prin munți trebuie verificată în prealabil buna funcționare a sistemelor de direcție și de frînare. Este bine ca înainte de a începe un urcuș să se cupleze treapta de viteză care asigură trecerea. În vîrf de pantă și la curbe se va folosi claxonul. Dacă se produce oprirea forțată a automobilului, acesta se frînează cu frîna de mînă și apoi se pun piedici (pietre sau lemne) la roțile din față ; la nevoie se cuplează și viteza de mers înapoi și se lasă automobilul să coboare liber înapoi, dirijîndu-l spre un obstacol care să-l oprească. La coborîri frînarea automobilului se va face numai combinînd frîna de motor cu sistemul de frînare

Trecerea vadurilor se poate face numai după cercetarea atentă a caracteristicilor acestora . adîncimea cursului de apă și consistența fundului vadului (pietriș, nisip) Adîncimea unui vad care să poată fi trecut este limitată de poziția carburatorului și a sistemului „delco". Dacă apa pătrunde în aceste piese automobilul se va opri în vad. Coborîrea în vaduri și urcarea din ele se va face pe un teren având pantă lină. Trecerea se va face în mers oblic în sensul curentului cu viteza I, cu motorul accelerat constant, deoarece altfel apa poate pătrunde în teava de eșapament, provocînd oprirea motorului După trecerea vadurilor se va circula pe o distanță oarecare cu frînele ușor strînse, ca să se usuce ferodoul.

Pe ceață deasă — cînd la o distanță mai mare de 10 m nu se pot distinge clar vehiculele și pietonii — farurile și lămpile din spate trebuie să fie aprinse atît în timpul mersului cît și la staționare. De asemeni, trebuie claxonat cît mai des și să se răspundă la semnalele acustice ale altor automobile.

Ing. Iulian RODEANU

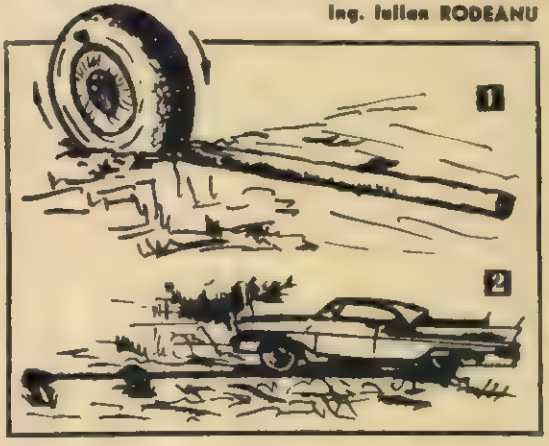

umor

CU ȘI DESPRE NAUFRAGIAȚI

Publicăm în dreapta, fotografia căreia i s-a decernat Cupa revistei „FLACĂRA" (fotografia de jos), **de către juriul celui de-al V-lea Salon internațional de artă fotografică al Republicii Socialiste România.**

Lucrarea este realizată de Iosif IEREMI, fotograf amator aparținînd clubului „9 Mai" din Carei și este intitulată „La Monumentul Eroilor". Ea reprezintă un fragment din monumentul ridicat la Carei, în cinstea soldaților români căzuți în cel de-al doilea război mondial. Monumentul este opera sculptorului Geza VIDA.

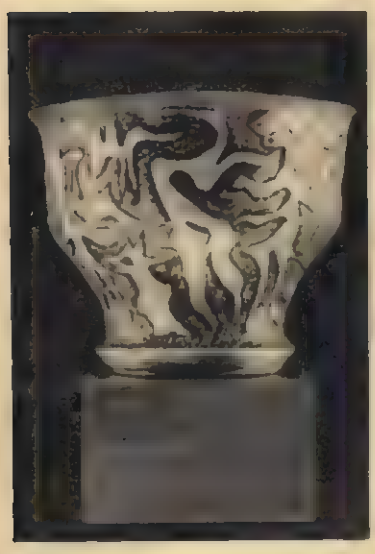

Desene de Rik AUERBACH

Desen de Nora LĂZĂRESCU

Desen de Adrian ANDRONIC

dialog cu cititorii

ÎMPREJURĂRILE ÎNTEMEIERII HISTRIEI

„Care sînt împrejurările în care s-a întemeiat cetatea Histria ?"

Gh. MARDARE, mecanic S.M.T., com. M. Kogălniceanu, Tulcea

Răspunde prof. RADU VULPE, doctor în științe istorice, consultant științific la Institutul de arheologie al Academiei Republicii Socialiste România.

Cea mai veche așezare urbană de pe teritoriul patriei noastre a fost Histria, un oraș grecesc ale cărui ruine, sistematic explorate în zilele noastre, se văd pe litoralul Dobrogei, la 50 km nord de Constanța, pe marginea actualului lac Sinoe, odinioară golf al mării. A fost întemeiată în anul 657 î.e.n. de către corăbierii veniți din Milet, o vestită cetate ionică de pe coasta egeeană a Asiei Mici. Nașterea Histriei se încadrează în fenomenul general al expansiunii elenice din secolele VIII-VII î.e.n., la care Miletul și-a adus o contribuție considerabilă, creînd un număr foarte mare de așezări, cu deosebire pe țărmurile strîmtorilor și ale Pontului Euxin. Coloniile sale pontice cele mai vechi și mai prospere au luat ființă pe la mijlocul secolului VII î.e.n., la gurile marilor fluvii : Histria la Dunăre, Tyras la Nistru, Olbia la Bug și la Nipru, Tanais la Don, Panticapeu la ieșirea din Marea Azov. Această poziție le asigura, pe de o parte, un pescuit abundent în apele dulci și în cele salmastre din preajma lor, cu specii gustoase necunoscute în Grecia, iar pe de alta, le înlesnea o pătrundere cu corăbiile pînă în adîncul țărilor scite și getice, care le ofereau, prin relații de schimb, bogățiile produselor agricole și păstorești locale. Histria a depins, astfel, încă de la origine, de imense avantaje economice ale Dunării. Este ceea ce explică și numele său, derivat din acela al fluviului, care în antichitate se chema *Istros*. La început chiar acesta era și numele orașului, dar ulterior i s-a fixat, în vorbirea greacă de fiecare zi, forma *Istria* (sau *Istrie* în graiul ionic local). Varianta *Histria*, pe care o folosim azi de preferință (mai mult ca un mijloc de a distinge ruinele cetății antice de satul actual Istria din apropiere), reprezintă o pronunție latină, din epoca romană. Unii autori greci îi spuneau și *Istropolis* („orașul Dunării"). Data întemeierii sale, 657 î.e.n., ne-a fost păstrată de istoricul tîrziu Eusebius (sec. IV e.n.), care o deținea, însă, din izvoare mult mai vechi, azi dispărute. Această dată este destul de apropiată de aceea a celor mai vechi indicații arheologice descoperite pînă acum în cetate (cioburi de vase arhaice din a doua jumătate a secolului VII î.e.n.). Situația topografică a Histriei, pe o mică ridicătură stîncoasă cu aspect de insulă (de fapt un vîrf de promontoriu în vechime), lîngă țărmul golfului Sinoe, este cea mai potrivită pe care milesienii fondatori o puteau găsi în jurul Deltei : la adăpost de furtunile mării, apărată de surprizele uscatului și totodată în imediata apropiere a unui tînut roditor în care, curînd cetatea avea să-și constituie un domeniu agricol propriu. Așa se explică de ce, cu toate că era atît de legată de Dunăre, Histria se afla totuși la o apreciabilă depărtare de gurile ei (45 km). Teritoriul său rural și l-a procurat prin bună înțelegere de la localnicii geți, cu care și ulterior a întreținut relații de strînsă prietenie. Mulțumită rodniciei sale activități economice, orașul a atins o mare înflorire încă din primul său veac. Prosperitatea sa va continua și după căderea Miletului din 494 î.e.n. Coloniile grecești reprezentau state independente de metropolele lor, cu care nu mențineau decît oarecare legături religioase și, firește, și asidue legături comerciale, dar pe bază de perfectă egalitate, prind pe ascultător. „Beatles" au început prin a cînta mai întîi în cluburile și la balurile din Liverpool. Ei și-au făurit repede un stil propriu, impunîndu-se după mai multe turnee la Hamburg. De atunci datează și coafura lor specială, cu părul abundent lăsat pe frunte, pînă la sprîncene. Azi „Beatles", după ce au cucerit Parisul, Londra, New York, sînt celebri în lumea întreagă. Impun stilul lor de a cînta ca și moda vestimentară. Ceea ce e interesant, e că reușesc să entuziasmeze o sală arhiplină prin mijloace, în fond, simple, iar jocul lor scenic e relativ sobru. Cînd în ianuarie, anul trecut, au cîntat la teatrul Olympia din Paris (care are 2 400 locuri), în cîteva zile toată lumea fredona cîntecul „Ea te iubește ye-ye-ye...". Discurile lor se vînd azi cu milioanele. Numai cu ocazia sărbătorilor de iarnă s-au vîndut, în Anglia, peste un milion de discuri cu cîntecul „Te rog place-mă..." Moda „Beatles", în toate, a adus venituri importante nu numai tinerilor muzicieni, dar și țării lor — Anglia. Decorarea lor a stîrnit în rîndurile „respectabililor" — cum se știe — proteste vehemente. Mulți au restituit distincțiile primite. Dar „Beatles" își continuă drumul lor glorios, urmați de nenumărații *fans* — admiratori fanatici — de care deseori poliția trebuie să-i ocrotească.

CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespondeze : Vasile Călbează, maistru, fabrica Colorom, Codlea, reg. Brașov ; teme diverse ; Const. Păladuță, Iași, str. Cuza Vodă 23 bis, bl. C, sc. B, et. 2 : ilustrate ; Nicolae Lazarov, controlor tehnic, Copșa Mică, str. Chimiștilor 3 : ilustrate, Gabriela Natașa Căprioreanu, București, str. Zori de zi 10, rn. Lenin : ilustrate ; Iancu Borcea, strungar, Roman, bd. 23 August, bl. 2, ap. 2 : ilustrate ; Nina Tocasciuc, elevă, com. Roznov, reg. Bacău ; cinema, ilustrate ; Traian Bobolea, salariat C.I.L., Brăila, str. Karl Marx 79 : cinema, ilustrate ; Veta Stamate, educatoare, com Țibănești, rn. Brăila : teme diverse, ilustrate ; Constantin Grigore, elev, București, str. Nikos Beloiannis 5 : ilustrate ; Didina Arion și Ionica Sereșină, com. Cudalbi, rn. Tecuci : ilustrate ; Nelu Bociot, Sinaia, str. Gh. Doja 2 : teme diverse, ilustrate ; Niky Pascaly, elev, București, str. C. A. Rosetti 10 : teme diverse, ilustrate ; Lavinia Faida, bibliotecară, Turnu-Măgurele, str. General Praporgescu 4 ; literatură, ilustrate ; Fănel Ghețoiu, elev, București, str. Sf. Gheorghe 39, rn 23 August : ilustrate ; Andrei Thut, electrician, și Nicu Vera, mecanic, Hunedoara, C.M.4, ap. 23 : teme diverse

N.R. O cititoare din Cluj, tovarășa Zoe Milescu, consideră necesar — după cum arată într-o scrisoare pe care o adresați-o redacției — ca toți cititorii care-și publică adresa în rubrica de mai sus să menționeze și vîrsta pe care o au. În acest fel — socotește corespondenta noastră — cei ce doresc să corespondeze cu alții își pot alege persoane de etate potrivită și cu preocupări adecvate vîrstei.

Socotim propunerea aceasta ca prezentînd interes și sugerăm cititorilor care sînt de aceeași părere cu tov. Milescu să menționeze, dacă vor, vîrsta pe care o au.

POȘTA NOASTRĂ

PETRU ZAMFIROIU, CLUJ. Vă mulțumim pentru aprecierile ce le faceți și vă promitem că rubrica de cuvinte încrucișate — „slăbiciunea" dv., cum o numiți — nu va lipsi din nici nu număr. Caricaturile pe care ni le-ați trimis dovedesc cel puțin înclinație, așa că vă sfătuim să perseverați. Nu ne place însă „filmul" trimis și vă sfătuim să realizați alte caricaturi pe teme cît mai inedite. Și, bineînțeles, cît mai cu haz. Vă urăm succes.

ANCA POPESCU, BUCUREȘTI. Așa cum am mai arătat, încercările grafologilor de a determina caracterul oamenilor după scris nu au condus pînă în prezent la rezultate științifice certe. Singurele domenii în care grafologia a dat răspunsuri verificate din punct de vedere științific sînt criminalistica și psihiatria. Un grafolog bine pregătit poate stabili dacă un scris aparține într-adevăr unei anumite persoane sau e un fals, ori dacă autorul scrisului a suferit la un moment dat un dezechilibru mintal. Deci, grafologii activează ca experți pe lîngă organele judiciare și în cadrul unor institute științifice, grafologii care pretind că dau „consultații" cu privire la caracterul sau „destinul" unor persoane, fie că o fac prin restaurante, fie la „cabinetele" lor sînt de fapt niște impostori ce vor să înșele pe creduli.

În altă ordine de idei : ne bucură aprecierile ce le faceți la adresa rubricii „Memento" ; desigur că o dată cu deschiderea stagiunii, în această rubrică își vor găsi locul cuvenit și teatrele muzicale. Despre cîntărețul dv. preferat am scris de mai multe ori, ba chiar i-am publicat fotografia și pe copertă, așa cum ne cereți. Fără îndoială că vom mai scrie despre el.

PARASCHIV BARBUȚĂ, ALBA-IULIA. Am transmis Muzeului regional din Galați întrebările dv. privitoare la construcțiile din Nicorești și cînd vom fi în posesia răspunsului vi-l vom comunica. În ce privește însă întrebarea privitoare la un obiectiv arheologic de peste hotare, nu avem posibilitatea să vă dăm un răspuns.

G. M., LUPENI. Este foarte greu să dai un răspuns într-o asemenea problemă — cu adevărat pur personală. Dacă între tinerii de care vorbiți există o dragoste puternică, se pot crea și condiții care ar duce la nivelarea diferențelor de pregătire dintre ei ; în acest caz, părerea părinților nu constituie decît o prejudecată ce trebuie învinsă. Respectiv, dacă acel dintre viitori soți care e într-o situație de inferioritate în momentul de față are posibilități intelectuale și dorința voinței pentru a-și continua studiile, la învățămînt seral sau fără frecvență, nu vedem nici o piedică în calea acestei căsătorii. Celălalt partener are datoria să-l ajute să învețe. Iar părinții vor putea fi convinși cu ajutorul faptelor.

MICHAELA MANU, CÎMPULUNG. 1) Desigur că trebuie să publicăm și materiale despre tineretul școlar — și vă promitem că vom publica. Dar rubrici fixe pe problemele elevilor nu vom deschide. Pentru aceasta există publicațiile de tineret. 2) Cîntăreților preferați de muzică ușoară le puteți scrie pe adresa O S T A, București, Calea Victoriei 174, rn. 30 Decembrie 3) Despre Festivalul de muzică ușoară de la Mamaia am scris la timpul său. E adevărat însă că nu i-am acordat mai mult spațiu. De ce ? S-o spunem pe șleau : n-a meritat ! 4) Vă mulțumim pentru invitația ce ne-o faceți de a vizita frumosul dv. oraș ; vom face uz de ea.

ING. M. BĂCANU, BUCUREȘTI. Din cînd în cînd publicăm efte o pagină de fotografii de la amatori sub titlul „Cititorii fotografiază". Puteți și dv să ne trimiteți din lucrările realizate și cele mai bune vor vedea, desigur, lumina tiparului

IANCU MARIN, ȘOLDANU, RAIONUL OLTENIȚA. Vă mulțumim pentru aprecierile favorabile privitoare la conținutul revistei. Adresa — cînd vă va veni rîndul.

V. SILVIAN

CINEMATOGRAFIA ELVEȚIANĂ

„Știu că în fiecare an are loc la Locarno un festival internațional al filmului. Cunosc însă foarte puține lucruri despre situația de astăzi a cinematografiei elvețiene. Prin ce se caracterizează ea ?"

Eugen VASILESCU, Focșani

Răspunde MAGDA MIHĂILESCU, ziaristă.

Cea mai interesantă — din punct de vedere artistic — perioada din activitatea cineaștilor elvețieni a cuprins anii 1941-1944, cînd s-au realizat filmele : „Marie-Louise", „Ultima șansă", „Romeo și Julieta la țară". Stagnarea care a început imediat după aceasta continuă și astăzi, de aceea e greu să vorbim de o cinematografie elvețiană la ora actuală. Neavînd sprijinul statului și nici al unor producători cu posibilități financiare suficiente, cei mai mulți cineaști sînt constrînși să realizeze filmulețe de genul reclamelor turistice. Unii și-au realizat proiectele dincolo de hotarele țării ; dintre aceștia cel mai cunoscut a devenit Jean-Luc Godard, stabilit în Franța, unul dintre valoroșii reprezentanți ai așa-zis de mult discutatului nou val francez. (Actori de valoare ca Michel Simon, frații Maria și Maximilian Schell, Bernhard Wicky, precum și mai proaspăta apărută în centrul atenției opiniei publice Ursula Andress sînt de asemeni de origine elvețiană.)

În rîndul cineaștilor nu lipsesc însă frămîntările și întrebările despre „ce va fi mîine". Într-o anchetă recentă, publicistul Pierre Pascal Rossi vorbea cu ironie despre „ciocolata, ceasurile cu cuc și vacile" cărora li se dă atîta importanță și, în același timp, cu amărăciune despre indiferența cu care oficialitățile privesc cinematografia. Speranțele celor ce iubesc filmul se îndreaptă către grupul de regizori constituiți într-o asociație națională, cineaști hotărîți să reactiveze cinematografia patriei. Amintim dintre aceștia pe Henry Brandt, Nicolas Gessner, Walter Marti, Herbert Mayer. Primele roade par să se fi ivit sub forma unor scurt-metraje ai căror realizatori s-au străduit să uite că se află într-o țară „pitorească" în favoarea investigării unor aspecte ale realității.

CINE SÎNT „BEATLES" ?

„Am auzit despre succesele pe care le are formația muzicală «The Beatles». Am dori să știm din cine este alcătuită și unele amănunte în legătură cu această formație".

Victor DUMITRESCU și Radu FLOREA, Brăila și Margareta ABNER, Timișoara

Răspunde J. V. PANDELESCU, cronicar muzical.

Famosul grup „Beatles", care a luat ființă în 1958, este alcătuit din patru tineri muzicanți englezi, originari din Liverpool. Paul Mac Cartney de 23 ani (fiul unui negustor de haine) cîntă la chitară-bas ; Ringo Starr, pe numele său adevărat Richard Starky de 25 ani (fost ucenic mecanic) ține bateria ; George Harrison de 22 ani (fiul unui marinar și fost șofer de autobuz) cîntă la chitară-solo, iar John Lennon de 25 ani (fost poștaș), conducătorul grupului, cîntă la chitara ritmică, de acompaniament.

Paul și John sînt autorii-compozitori ai tuturor cîntecelor grupului și „Cartea de cîntece Lennon și McCartney" cuprinde destul material ca să fie imprimat pe discuri, de aici încolo, multă vreme.

În ce constă arta acestor „Beatles" ? În primul rînd toți sînt niște foarte talentați muzicieni care cîntă nu numai la instrumentele amintite dar și cu voce, realizînd o sonoritate nouă și originală, datorită — așa cum arată Daniele Delmas — armoniilor diferite și unui cînt pe care îl practică în registru înalt. Vocile lor au o intonație justă și sînt „orchestrate" cu ingeniozitate. Melodiile pe care le prezintă sînt inedite și

SPORT

Ghid de spectator pentru „CURSA SCÎNTEII"

■ Pentru prima oară, după 17 ani de la înființarea „Cursei Scînteii" (1948) startul nu se mai dă din București, ci dintr-un alt oraș : Baia-Mare, care este pentru prima oară punctul de plecare al unei competiții cicliste de amploare.

■ Pentru prima oară se prezintă la startul „Cursei Scînteii" concurenți din opt țări (Austria, Elveția, Olanda, Cehoslovacia, R. D. Germană, Italia, Polonia și Franța), participare neîntîlnită de mai mulți ani la o competiție de fond cu caracter internațional desfășurată pe șoselele noastre.

■ Traseul din acest an este cel mai lung din toate edițiile : 1 200 km, în 7 etape. Din acest traseu, doar porțiunea București—Pitești—Rîmnicu-Vîlcea a mai fost străbătută de caravana „Cursei Scînteii" în edițiile anterioare. În rest, un itinerar inedit, frumos și interesant.

■ Plecarea din Baia-Mare se dă luni, 27 septembrie, cicliștii avînd de străbătut următoarea rută : Cluj—Oradea—Timișoara—(prin Reșița, Caransebeș)—Herculane — Craiova — Călimănești—Rîmnicu-Vîlcea (Pitești) — București.

■ Dacă veți asista în vreun oraș, capăt de etapă, la sprintul final, să știți că — potrivit regulamentului — primul clasat primește o bonificație de 30 de secunde, iar al doilea clasat de 15 secunde. Aceste bonificații se scad din timpul realizat în etapă, ceea ce îi distanțează în mod clar pe cei doi de restul concurenților.

■ Competiția se aleargă individual, iar clasamentul general — tot individual — se face prin adiționarea timpului înregistrat de fiecare alergător, în etape. Din acest timp, se scad bonificațiile și se adaugă eventualele penalizări.

■ Pe concurentul care ocupă primul loc în clasamentul general îl puteți recunoaște lesne întrucît poartă „tricoul galben".

■ Știați că, într-o cursă ciclistă pe etape, numărul persoanelor însoțitoare este cu mult mai mare decît cel al concurenților ? De pildă, în „Cursa Scînteii" participă circa 60 de concurenți, iar numărul celorlalți membri ai caravanei trece de o sută, reprezentînd antrenori, mecanici, masori, arbitri, ziariști, fotoreporteri, motocicliști de ordine (care deschid drumul), motocicliști de legătură între plutoane (pentru transmiterea diverselor comunicări), medici, radioreporteri etc., la care se adaugă și conducătorii celor aproape 20 de autovehicule.

■ Mașinile loturilor de participanți (în care se află antrenorii respectivi) prevăzute cu rastele în care sînt prinse bicicletele de rezervă, poartă numere de ordine, începînd de la unu, potrivit locului în clasamentul general pe care îl ocupă primul concurent din lotul respectiv înaintea fiecărei etape.

■ Dacă veți vedea pe traseu că o mașină (de obicei cea a arbitrului principal) arborează un fanion roșu, aceasta înseamnă că mașinile din coloană nu pot depăși plutoanele de concurenți. Cînd veți vedea însă un fanion galben, aceasta înseamnă că depășirea este permisă, mașinile (antrenorilor, reporterilor etc.) putîndu-se deplasa pe traseu acolo unde interesele o cer.

■ Premiile vor consta din cupe și obiecte, totalul lor valoric depășind 50.000 lei.

■ Mașinile în care se află antrenorii poartă, în față și în spate, o pancartă pe care este scris numele clubului respectiv. Astfel, puteți identifica cîteva din vedetele din trecut ale ciclismului românesc, astăzi antrenori : Marin Niculescu (Olimpia), cîștigătorul „Cursei Scînteii" în anii 1948, 1949 și 1952 ; Martie Ștefănescu (Dezrobirea-Brașov) campion de ciclocros ; Nicolae Voicu (Dinamo) și Ernest Golgotzi (Steaua).

■ Dacă veți vedea un ciclist cu tricou violet, să știți că el ocupă primul loc în clasamentul pe puncte, întocmit prin adiționarea locurilor ocupate la sprinturile finale (capăt de etapă).

■ Pe spectatorii din Herculane îi sfătuim să nu stea în preajma startului, ci să facă mai bine o plimbare în afara localității spre a urmări faze din semietapa Herculane—Orșova, care se desfășoară individual contra cronometru în dimineața zilei de 1 octombrie. Fiecare concurent luptă cu timpul (acele cronometrului) unicul adversar direct. Se pedalează, de unul singur, în maximum de iuțeală. Astfel, vor avea posibilitatea să-l vadă — în plină acțiune — pe actualul campion republican la acest gen, Gheorghe Bădără. Cum alergarea este individuală, iată un prilej pentru Constantin Dumitrescu să se revanșeze pentru cele cîteva secunde pierdute în campionat față de Bădără. Aci însă, polonezul Pawlowski și cehul Jiri Kučera au și ei un cuvînt de spus.

■ Pentru iubitorii ciclismului din Turnu-Severin avem o recomandare : în după-amiaza zilei de 1 octombrie să se deplaseze în vîrful urcușului în serpentine : Balota (nu-i prea departe). Îi asigurăm că vor avea de văzut un spectacol interesant : disputa specialiștilor la urcuș, „cățărătorii". Specialistul nostru nr. 1 este C. Dumitrescu, căruța austriacul Rudolf Mitteregger și italianul Moreno Campigli îi vor da o replică serioasă.

■ În etapa a VI-a, Craiova—Călimănești, caravana ciclistă va trece prin regiunea viticolă Drăgășani, unde culesul viilor e în toi. Concurenții însă nu vor avea răgaz să se oprească spre a gusta cîteva boabe de struguri sau să soarbă dintr-o bărdacă cu must. Poate doar să înșface, în fuga bicicletelor, un ciorchine din cei pe care localnicii obișnuiesc să-i ofere sportivilor, de cîte ori trece pe acolo o competiție ciclistă.

■ Amatorii de sport din Rîmnicu-Vîlcea pot asista de asemeni la cîteva faze interesante dacă se deplasează pînă în vîrful „Dealului Negru", situat doar la cîțiva kilometri de oraș. Pe acest deal se vor produce — fără îndoială — acțiuni importante. Mai ales că e vorba de ultima etapă și, ca de obicei în cursele de lung kilometraj, se vor încerca, desigur, „lovituri" de ultima oră.

■ Cea mai lungă etapă a actualei ediții este etapa a IV-a, Timișoara — Reșița — Herculane, 215 km. Și la acest „sector" avem cîțiva specialiști. De pildă Gabriel Moiceanu (Dinamo) care a cîștigat cea mai lungă etapă a ediției 1962 (București—Galați 237 km) și Nicolae Ciumeti (Dinamo) cîștigătorul celei mai lungi etape din toate edițiile (București—Constanța 242 km, ediția din 1963).

■ Să nu credeți că alergătorii rămași în urma plutonului, din cauza defecțiunilor mecanice sau a slăbirii forțelor, pot să pedaleze cum vor, în cadență de cicloturiști. Nicidecum ! Există un termen de închidere a controlului : 15% din timpul realizat de învingătorul etapei. De pildă, dacă primul sosit a parcurs etapa în 4 ore (240 minute) ultimul concurent trebuie să sosească cel mai tîrziu la 36 de minute după învingător. Ciclistul sosit după acest termen de 15% va fi eliminat din concurs.

■ Iubitorii de sport îi vor putea vedea pe concurenți sosind din „Cursa Scînteii", duminică 3 octombrie, în pauza cuplajului de fotbal de pe stadionul „23 August".

■ Concurenții pot fi identificați după numărul de concurs pe care îl poartă. Lista participanților, cu numărul de concurs, va apărea în presă, în preziua competiției.

Emil IENCEC

1

TUNARI — 1965

Campionatele europene de tir

2

1 La standul de armă liberă.

2 În tribună.

3 La panoul de onoare.

Fotografii de Traian PROSAN

cadran INTERNAȚIONAL

STIMULENT PENTRU BUSINESS-UL ATOMIC

Cîte victime ar pricinui un război atomic ? De doi ani autorii americani ai unor studii strategice poartă discuții în contradictoriu pe această temă. Rezultatul ? De curînd în S.U.A. a fost dat publicității un document, așa-numitul „proiect Harbor", la întocmirea căruia au lucrat cîteva zeci de cercetători științifici. În presa occidentală se menționează că studiul respectiv, finanțat larg (din banii contribuabililor), a fost întreprins „din însărcinarea Pentagonului", ceea ce îi conferă implicit un gir oficial.

Ce susține proiectul ? În esență, admițînd că un război nuclear ar putea aduce omenirii mari nenorociri, el afirmă însă că acestea ar putea fi micșorate. Pasămite, prin „măsuri de protecție" ieftine (și asupra acestui cuvînt se pune în mod voit accentul), s-ar putea „reduce drastic" numărul victimelor omenești, efectele radiațiilor ar putea fi diminuate, iar lipsa mijloacelor de trai pentru supraviețuitori n-ar fi chiar atît de gravă. Într-un cuvînt, documentul este menit să minimalizeze consecințele catastrofale ale unei conflagrații nucleare, să dezarmeze opinia publică neliniștită de cursa înarmărilor atomice, să dea un nou impuls business-ului atomic. Că lucrurile stau astfel, o dovedesc unele comentarii din chiar presa occidentală. „Nu este înțelept a declara în mod public — menționează ziarul vest-german «Stuttgarter Zeitung» — că sistemele de apărare ar fi relativ ieftine și eficiente, deoarece acest lucru ar putea fi un îndemn spre pași agresivi pentru militarii americani". Dat fiind că „studiul" în cauză a fost întreprins chiar din inițiativa militarilor, nu rezultă oare implicit că el este menit să justifice tocmai o asemenea orientare ?

Autorii „proiectului Harbor" încearcă să imprime un zîmbet liniștitor pe buzele americanilor îngrijorați de perspectiva unui cataclism racheto-nuclear, să-i determine să tacă în fața unei politici primejdioase pentru pace și să-și desfacă și mai larg pungile pentru finanțarea înarmărilor. Sarcina lor nu-i însă ușoară. În zilele noastre omenirea a învățat să cugete, ea știe tot mai bine ce calamități i-ar aduce un nou război mondial. Citindu-l pe renumitul savant Linus Pauling, un ziar arăta de curînd că, în cazul unei conflagrații nucleare, dacă s-ar folosi doar 10 la sută din stocurile de bombe existente, n-ar mai supraviețui decît a 40-a parte din populația teritoriilor asupra cărora bombele ar fi aruncate. Și nimeni altul decît însuși McNamarra, ministrul american al apărării, a declarat cu un an în urmă că într-un conflict nuclear pe scară mare, în mai puțin de o oră și-ar găsi sfîrșitul „aproape 100 milioane de americani, de 300 de ori mai mulți decît în cel de-al doilea război mondial".

Nu puține articole din presa internațională subliniază adesea că în timpurile noastre menirea adevăraților oameni de știință, care pot aprecia în cunoștință de cauză pericolele pe care le-ar genera un război nuclear, este de a atrage atenția omenirii asupra acestora, de a milita pentru menținerea păcii și nu de a se situa în postura de ciocli optimiști.

B. STOIAN

„ENIGMA OTILIEI" ÎN LIMBA GREACĂ

De cîteva zile, marile librării din Atena și din alte orașe ale Greciei oferă cititorilor greci posibilitatea de a face cunoștință, prin intermediul unei traduceri remarcabile datorate lui Aris Dicteos cu o importantă lucrare din opera lui George Călinescu. Editura atenian Fexis a tipărit într-un elegant volum de 500 pagini, romanul „Enigma Otiliei".

Acest roman se adaugă altor lucrări de seamă ale literaturii române traduse în limba greacă. Alături de „Baltagul" de Mihail Sadoveanu, de tălmăcirile în limba greacă din poezia lui Mihail Eminescu, făcute de cunoscuta poetă Rita Boumi Pappa sau de „Străinul" lui Titus Popovici, romanul „Enigma Otiliei" este un nou prilej pentru cititorul grec de a cunoaște literatura română și, prin intermediul ei, poporul român.

În prezentarea pe care o face romanului, editorul arată că acesta „este pătrunș de un realism deosebit", prin el putîndu-se înțelege „trecutul orașului București, cu locuitorii săi, obiceiurile și întreaga atmosferă a începutului secolului XX" și că „romanul a fost tradus în multe limbi străine, bucurîndu-se de un deosebit succes".

Aceeași editură a anunțat că în toamna acestui an va scoate de sub tipar un volum cuprinzînd lucrări din lirica maestrului Tudor Arghezi în traducerea poetei Rita Boumi Pappa, care în curînd ne va vizita țara.

D. P.

ÎN LOC DE DOLARI...

Cel mai fervent critic al rolului privilegiat deținut de dolar în cadrul sistemului monetar al lumii capitaliste este — precum se știe — Franța. Poziția oficială a acesteia constă în cererea de a se da aurului, și numai aurului, rolul de monedă internațională de schimb. Totodată, Franța a mai propus instituirea unei monede internaționale fictive care să aibă putere circulatorie numai între băncile centrale de emisiune ale statelor capitaliste. Este vorba despre semnul financiar artificial denumit „Currency Reserve Unit" ; această hîrtie de valoare ar avea o acoperire bazată pe aurul și rezervele valutare ale cîtorva principale state capitaliste.

În vremea din urmă în Franța au fost formulate însă și alte propuneri, cu caracter particular însă. Cea care a atras cel mai mult atenția presei și a observatorilor financiari din statele capitaliste a fost formulată cu puțin înainte de sesiunea Fondului monetar internațional de către fostul premier francez Pierre Mendès-France. El a sugerat ca bunuri de consum, stocabile și neperisabile, judicios alese, să fie puse la dispoziția unui organism internațional creat special în acest sens. Respectiva instituție ar fi obligată să furnizeze credite și să livreze fonduri statelor care și-au pus mateiile prime la dispoziția sa. Mendès-France a afirmat că acest organism internațional ar putea stoca materiile prime în același fel în care băncile își păstrează aurul necesar acoperirii monedelor naționale. El a mai precizat că această propunere ar permite totodată să se evite scăderile bruște de prețuri în perioadele de supraproducție și creșterile determinate de lipsa de pe piață a unor materii prime. „Astfel — a declarat omul politic francez — va fi instituită o legătură strînsă între viața monetară internațională și necesitatea de a acorda credite statelor în curs de dezvoltare". Autorul propunerii nu a furnizat însă amănunte suplimentare cu privire la felul concret în care vede funcționarea acestui organism.

Deocamdată nu sînt cunoscute reacțiile oficiale din partea statelor în curs de dezvoltare. Dar este cert că înființarea instituției supranaționale propuse ridică, de bună seamă, o serie de probleme. Nu este vorba numai de chestiunile concrete legate de depozitarea respectivelor materii prime, ci, desigur, și de problema prețurilor la care ar fi evaluate acestea. Or, după cum se știe, chestiunea prețurilor la care țările capitaliste dezvoltate obligă statele în curs de dezvoltare să-și valorifice materiile prime este una dintre cele mai dificile probleme ale comerțului mondial. Se pune apoi problema modului de funcționare al acestui organism. Căci, dacă în conducerea lui cuvîntul hotărîtor îl vor avea tot principalele puteri capitaliste, înseamnă că soarta statelor mai slabe ar fi dinainte pecetluită...

Eugen PHOEBUS

MILIARDELE AȘTEAPTĂ

S-au acumulat pe nesimțite, din abila fructificare a capitalului transferat în Elveția de către Eugenio Balzan, atunci cînd s-a retras de la administrația cotidianului italian „Corriere della sera".

Deși a murit fără a lăsa vreun testament, dorința lui de a destina aceste miliarde instituirii unei fundații care să-i perpetueze numele a fost în cele din urmă respectată. Fiica sa naturală, Lina, care de altfel nu i-a supraviețuit multă vreme, a lăsat prin testament întregul patrimoniu pentru dotarea Fundației Balzan, menită să distribuie anual premii unor personalități care s-au distins în apărarea păcii.

Cu ocazia îndeplinirii dispozițiilor testamentare s-a ivit însă un nou personaj : un anume Danieli, colonel și „văduv neconsolat" al defunctei Lina Balzan. Cu cîțiva zeci de ani în urmă, pe cînd era doar un tînăr și chipeș locotenent, Danieli o cunoscuse pe fiica naturală a bo-

---

Exponatele prezentate în pavilionul Republicii Socialiste România la cel de-al II-lea Tîrg internațional de la Alger s-au bucurat de un deosebit interes din partea vizitatorilor. În fotografie : aspect exterior al pavilionului țării noastre.

Premiul întîi la Concursul internațional de compoziție pentru cvartete de coarde de la Liège (Belgia) a fost acordat compozitorului român Wilhelm Berger (în stînga).

Liderii principalelor partide vest-germane antrenate în competiția electorală din R.F.G. : Ludwig Erhard (U.C.D.) — în stînga — și Willy Brandt (P.S.D.). Precum se știe, victoria a revenit-o partidul lui Erhard.

gătașului Balzan, care pe atunci era o modestă profesoară de franceză. A cunoscut-o și a luat-o în căsătorie. Traiul în comun n-a durat însă mai mult de cîteva luni, după care cei doi soți s-au despărțit definitiv. Faptul însă că mariajul n-a fost desfăcut în mod legal (legislația italiană nu permite divorțul) i-a dat ghes colonelului Danieli să emită pretenții asupra moștenirii. Cu prețul cîtorva milioane și al numirii sale în postul (copios retribuit) de secretar al comitetului din Milano, președintele fundației, părintele franciscan Enrico Zucca, l-a atras ca părtaș la administrația uriașului patrimoniu și aliat împotriva atacurilor din afară.

Într-adevăr, asupra Fundației Balzan avea să se abată curînd scandalul. Atribuirea primelor două premii (regelui Suediei în 1961 și papei Ioan în 1962) a decurs fără incidente. În februarie 1963 însă, o dată cu atribuirea celui de-al treilea premiu Balzan Organizației Națiunilor Unite în memoria lui J. F. Kennedy, au început neplăcerile.

Un tînăr jurist italian, Gerardo Broggini, numit între timp rector al Facultății juridice de la Universitatea din Heidelberg și care fusese tocmai atunci înlăturat de la conducerea secretariatului fundației, a făcut prin agenția germană de presă DPA o declarație prezentînd întreaga activitate a Fundației Balzan, și prin urmare însăși atribuirea premiilor, drept ilegale. Să fi fost oare vorba de veritabile nereguli în gestiune sau era la mijloc resentimentul unui funcționar concediat ? Enigma n-a fost nici pînă acum elucidată. Fapt este că gestul lui Broggini a provocat o reacție în lanț. Președintele Italiei, Segni, și cel al Confederației elveției, Ludwig von Moos, au demisionat imediat de la președinția de onoare a celor două comitete Balzan (cel italian și, respectiv, cel elvețian). De asemeni s-au mai retras din comitetele de conducere și de premiere alte personalități ale vieții politice și culturale internaționale. Punctul culminant al dramei l-a constituit hotărîrea guvernului elvețian de a bloca fondurile Fundației Balzan, pînă cînd experții vor face lumină asupra modului în care a fost administrată averea. De atunci încoace se tot cercetează. În schimb, premiile atribuite în 1962 și 1963 n-au fost încă vărsate destinatarilor, iar despre atribuirea în continuare a celor pe 1964 și 1965 nici vorbă. Această situație a servit colonelului Danieli drept pretext pentru a intenta o acțiune judiciară împotriva consiliului de bancheri care girează administrația Fundației Balzan, pretinzînd restituirea întregului patrimoniu moștenitorului legal. O bagatelă de zece miliarde lire, plus „daunele-interese" așteaptă hotărîrea tribunalului.

Ana ROMAN

DINCOLO DE „FEREASTRA OPTICĂ"

Cît de puțin cunoaștem cerul — se plîng astronomii — chiar după ce incursiunile lui Mariner-4 în jurul planetei Marte și cea a Sondei-3 în jurul Lunii s-au încheiat cu succes. Sateliții-observatoare fiind abia în curs de proiectare, astronomii caută nerăbdători și alte mijloace de cercetare a infinitului, cu planetele și stelele sale. Plasarea dincolo de „fereastra optică" a Pămîntului a unui uriaș telescop părea un vis. Căci oricît ar fi de puternici acești „ochi" ai omului — telescoapele — puterea lor de pătrundere și cercetare este limitată de particulele fine de praf și fum care plutesc în atmosferă. Și iată că specialiștii se întorc la un mijloc care părea desuet, balonul. Astronomii de la universitatea Princeton (S.U.A.) sînt pe cale să lanseze în stratosferă un telescop de 3,5 tone, suspendat de un balon... După cît se pare, baloanele sînt instrumente propice cercetărilor celeste : ele ating 40-50 km altitudine și pot rămîne suspendate pe loc multe ore în șir, permițînd efectuarea de observații.

Stratoscop-II a făcut primul zbor de încercare în 1963. Dotat cu aparataj modern, el constituie o experiență îndrăzneață și interesantă. Două tehnici și-au dat întîlnire în această operație : ascensiunea în balon și observația prin telescop. Și o dificultate : fotografierea astrelor dincolo de „fereastra optică" a ecranului atmosferic, la 24 km altitudine. Marile oglinzi ale telescopului vor trebui de asemenea să reziste la schimbări de temperatură de loc neglijabile care între 11 000 și 25 000 metri altitudine coboară la minus 60-100 de grade.

Telescopul ancorat de Stratoscop-II are un sistem optic cu o mare putere de selecție, care îi permite să distingă la o distanță de 1 600 km două obiecte aflate la 75 cm unul de celălalt. El va fi ghidat de pe pămînt cu ajutorul unor camere de televiziune.

Lansarea balonului comportă de asemenea operații dificile. Ea va debuta prin umflarea cu heliu a unui prim balon cu o capacitate de 8 000 metri cubi. Acesta va ridica balonul principal, închis într-o anvelopă, precum și telescopul de o construcție specială. La 1 200 metri heliul va trece în balonul principal care se va umfla progresiv și va atinge, la înălțimea de 25 km, un volum de 150 000 metri cubi.

Proiectul Stratoscop-II, care costă mai multe milioane de dolari, rămîne o experiență interesantă. O însoțește un singur regret : lipsa omului. Stabilitatea nacelei, securitatea astronautului, greutatea lui pun grele probleme. Dar pînă cînd laboratoarele astronomice orbitale vor începe să-și desfășoare activitatea în cosmos, încercarea aceasta, dacă va reuși, va aduce imagini, probabil mai bune și inedite, ale planetei Saturn.

I. CORIBAN

INSULĂ DE VIS SAU INFERN?

Dacă ministrul britanic al coloniilor, Anthony Greenwood, lăsa de curînd să se înțeleagă că recenta conferință în legătură cu viitorul insulei Mauritius „va mai face să curgă încă multă cerneală", o serie de comentatori politici occidentali împing supozițiile pînă la a prevesti în acest pitoresc colț de lume „un nou Cipru" și chiar un „viitor infern al Oceanului Indian".

Care sînt motivele unui atare pesimism ? Liderul englez se întreba dacă obținerea independenței va izbuti să estompeze sau, dimpotrivă, va agrava serioasele conflicte rasiale existente pe acest îndepărtat teritoriu. Într-adevăr, cei 700 000 de locuitori ai insulei Mauritius prezintă un buchet de grupări etnice de o extremă diversitate și o mare varietate de religii și culturi. Încă de pe timpul stăpînirii franceze — secolul al XVIII-lea — colonialiștii au „importat" pe insulă sclavi africani pentru munca la plantațiile de zahăr. După eliberarea acestora, proprietarii albi au ademenit un mare număr de băștinași indieni — tamili — ai căror descendenți formează actuala comunitate indo-mauritiană (65% din populație). În sfîrșit, numeroși imigranți chinezi, malaiezi etc. s-au statornicit aici de-a lungul timpului ocupîndu-se în special cu comerțul.

Guvernul de coaliție instaurat în 1959, cînd insula a devenit colonie autonomă, cuprinde cele două mari formații politice : Partidul muncitoresc — purtător de cuvînt al indo-mauritianilor — și Partidul mauritian — exponent al marilor plantatori albi (insula depinde în exclusivitate de cultivarea trestiei de zahăr, a cărei producție acoperă 95% din export).

Disensiunile existente între cele două forțe politice s-au ascuțit în preajma conferinței; Partidul muncitoresc s-a pronunțat pentru independența în cadrul Commonwealth-ului, în timp ce Partidul mauritian, temîndu-se că independența va aduce cu sine hegemonia indo-mauritianilor, a susținut „integrarea" insulei în Regatul Unit.

Exacerbarea conflictelor rasiale pe acest teritoriu, rezultat al stimulării lor de către administrația colonială, nu constituie însă singura și cea mai mare problemă a oficialităților engleze în legătură cu viitorul insulei. Destrămarea Federației Malayeze și o eventuală „neutralizare" a importantei baze de la Singapore au pus experții militari britanici în fața „necesității imperioase a revizuirii strategiei engleze". O soluție de schimb preconizată de cercurile militare anglo-americane prevede „crearea de centre de comunicații radio și cu caracter paramilitar, care ar avea drept stații-pilot arhipelagul Seychelles și insulița de corali Diego Garcia", aparținînd de fapt coloniei Mauritius. Transformarea insulei într-o bază militară engleză va fi însă extrem de dificilă, datorită opoziției organizate și categorice a forțelor politice mauritiane de stînga.

Va ține oare seama guvernul britanic de importantele probleme ale insulei Mauritius ? Răspunsul la aceasta — după părerea comentatorilor de presă — va constitui cheia viitoarelor evenimente din „această insulă de vis, care ar putea deveni în curînd un infern..."

Ileana NICOLAESCU

ATUUL

Așadar, din 38,5 milioane votanți, 15 392 973, adică 47,6 la sută au votat în Republica Federală Germană pentru partidul guvernamental creștin-democrat.

Ce semnificație are votul ?

Cancelarul Erhard declară : „După părerea mea alegerile au adus o aprobare a politicii de care mă simt răspunzător". Se pune o întrebare : oare în timpul campaniei electorale principalele partide politice au oferit opiniei publice vest-germane o alegere între două programe diferite ? A avut ea posibilitatea să dezbată politica unui partid sau a altuia ?

Corespondentul agenției **France Presse**, Bernard Winter, analizînd rezultatul alegerilor scrie : „Nu evaziidentitatea programelor este aceea care putea să ducă la o împărțire a voturilor între adversari. Personalitatea cancelarului Erhard a cîștigat asupra personalității lui Willy Brandt". Concluzia este evidentă : corpul electoral nu a avut de ales sau de confirmat o politică, ci a fost pus în situația de a-și exprima preferința pentru o persoană sau alta. Și după cum remarcau diferiți specialiști în problemele vest-germane, într-o astfel de ciocnire personală, cancelarul Erhard s-a bucurat de un atu, aproape imbatabil pe aceste meleaguri : autoritatea puterii. Unul din ei remarca între altele că într-un mod putea impresiona alegătorii caravana dezordonată a lui Brandt, alcătuită din mașini închiriate, și în alt mod caravana lui Erhard, alcătuită din limuzine oficiale.

După cît se poate discerne pînă acum, „programul ales" nu prevestește nici o schimbare. Poate tocmai acesta a fost obiectivul principal pe care și l-au propus ambele partide.

N. LUPU

Plaja la Port-Louis, capitala insulei.

Pe străzile New Yorkului, în locul vînzătorilor de ziare și-au făcut apariția picheteie de greviști ale lucrătorilor de la ziare. Redactorii, reporterii și alți lucrători de la ziarele din New York au declarat recent grevă, revendicînd încheierea unui alt contract de muncă.

Forțele antiaeriene ale R. D. Vietnam au doborît peste 500 de avioane americane. În fotografie : soldați examinînd resturile celui de-al 500-lea avion doborît.

La ordinea zilei:

FOTBALUL

În numărul viitor: o amplă dezbatere asupra problemelor fotbalului românesc. La „masa rotundă" organizată de revista „Flacăra" și-au spus părerile despre situația celui mai îndrăgit sport: inginerul Virgil Economu, antrenorul federal Ștefan Covaci, președintele colegiului de arbitri Andrei Rădulescu, antrenorii V. Stănculescu (Rapid), Titus Ozon (Progresul), A. Fundeneanu (C.P.C.S.), actorul Paul Sava, compozitorul George Grigoriu, jucătorii Gh. Constantin și B. Hălmăgeanu (Steaua), N. Georgescu (Rapid) și cronicarii sportivi Cr. Mantu și Mircea Tudoran.

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112. Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. Redactor artistic : Vlad MUȘATESCU. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii".

PREȚUL REVISTEI : 1 LEU

41.505

IMACULATE
SÎNT RUFELE SPĂLATE CU DETERGENȚI
Perlan ALB
Trial
FAR
Perlan ALBASTRU
AZUR
TIMIȘOARA
SPL. PENEȘ CURCANUL Nr. 2-3
Telefon 17130, 17131
DETERGENȚI